

De Apocalyps Ontvouwd

Band III

De
Apocalyps
Ontvouwd

VOLGENS
DEN GEESTELIJKEN ZIN,

Waar

onthuld worden de verborgenheden, die daar voorzien zijn,
en tot nu toe verscholen hebben gelegen.

TWEEDE DEEL
Band III

Vertaling (1966) in opdracht van het Swedenborg Genootschap.

Colofon

Swedenborg Bibliotheek ©2017

De Apocalyps

Zevende Hoofdstuk

1. Na deze dingen zag ik vier Engelen staan op de vier hoeken der aarde, terughoudende de vier winden der aarde, opdat de wind niet zou waaien op de aarde, noch op de zee, noch op enigen boom.
2. En ik zag een anderen Engel opklimmen uit den opgang der Zon, hebbende het zegel des levenden Gods; en hij riep met een grote stem tot de vier Engelen, aan wie het gegeven was de aarde en de zee te beschadigen.
3. Zeggende: Beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch de bomen, totdat wij de dienstknechten onzes Gods hebben gezegeld op hun voorhoofden.
4. En ik hoorde het getal der gezegelden, honderd vier en veertig duizend gezegelden vanuit elken stam Israëls.
5. Vanuit den stam van Jehudah twaalf duizend gezegelden; vanuit den stam van Ruben twaalf duizend gezegelden; vanuit den stam van Gad twaalf duizend gezegelden.
6. Vanuit den stam van Ascher twaalf duizend gezegelden; vanuit den stam van Nafthali twaalf duizend gezegelden; vanuit den stam van Menasseh twaalf duizend gezegelden.
7. Vanuit den stam van Simeon twaalf duizend gezegelden; vanuit den stam van Levi twaalf duizend gezegelden; vanuit den stam van Isaschar twaalf duizend gezegelden.
8. Vanuit den stam van Zebulon twaalf duizend gezegelden; vanuit den stam van Jozef twaalf duizend gezegelden; vanuit den stam van Benjamin twaalf duizend gezegelden.
9. Na deze dingen zag ik, en zie, een grote schare, welke niemand kon tellen, vanuit alle natie en stammen en volken en tongen, staande voor den Troon en voor het Lam, bekleed met witte lange klederen, en palmen in hun handen.
10. En roepende met grote stem, zeggende: Het heil zij onzen God Die op den troon zit, en het Lam.
11. En al de Engelen stonden rondom den troon, en de ouderen, en de vier dieren, en zij vielen voor den troon op hun aangezichten en aanbaden God.

12. Zeggende: Amen, de zegen en de heerlijkheid en de wijsheid en de dankzegging en de eer en de macht en de sterkte zij onzen God tot in de eeuwen der eeuwen, amen.
13. En een uit de ouderen antwoordde, zeggende tot mij: Dezen die bekleed zijn met de witte lange klederen, wie zijn zij en van waar zijn zij gekomen.
14. En ik zeide tot hem: Heer, gij weet het; en hij zeide tot mij: Dezen zijn het die komen vanuit de grote verdrukking, en zij hebben hun lange klederen gewassen en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams.
15. Daarom zijn zij voor den troon van God, en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel; en Die op den troon zit, zal wonen over hen.
16. Zij zullen niet meer hongeren, en zullen ook niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte.
17. Aangezien het Lam, Hetwelk in het midden des troons is, hen zal weiden, en hen zal heenleiden tot de levende bronnen der wateren; en God zal allen traan uit hun ogen afwissen.

De Ontvouwing.

415. Vers 1. *En na deze dingen zag ik vier Engelen staan op de vier hoeken der aarde, terughoudende de vier winden der aarde, opdat de wind niet zou waaien op de aarde, noch op de zee, noch op allen boom.* En na deze dingen zag ik, betekent een nieuwe doorvatting aangaande den staat des Hemels vóór het Laatste Gericht: vier Engelen staande op de vier hoeken der aarde, betekent het Goddelijke uit den Heer voortgaande in de algehele geestelijke Wereld: terughoudende de vier winden der aarde, betekent de verminderde spanning van den invloed ervan: opdat de wind niet zou waaien, betekent opdat de goeden niet zouden worden gekwetst, en de bozen niet vóór den dag zouden worden verworpen: op de aarde, noch op de zee, noch op allen boom, betekent overal in de geestelijke Wereld tot aan de laatsten ervan toe bij hen bij wie enige doorvatting is.

416. En na deze dingen zag ik; dat dit betekent een nieuwe doorvatting aangaande den staat des Hemels vóór het Laatste Gericht, staat vast uit hetgeen volgt in dit Hoofdstuk, in welke dingen wordt gehandeld over de scheiding der goeden van de bozen; want voordat het Laatste Gericht over hen komt, worden de goeden gescheiden van de bozen, door den Heer, en heengeleid; en omdat de dingen die werden gezien, deze dingen behelzen, worden derhalve hier met: “Na deze dingen zag ik”, al die dingen aangeduid.

417. Vier Engelen staande op de vier hoeken der aarde; dat dit betekent het Goddelijke uit den Heer voortgaande in de algehele geestelijke Wereld, staat vast uit de betekenis van de Engelen, zijnde het Goddelijke uit den Heer voortgaande, waarover boven n. 130, 200, 302; en uit de betekenis van de vier hoeken der aarde, zijnde de algehele geestelijke Wereld; met de vier hoeken immers wordt de geestelijke Wereld aangeduid, ter oorzaak hiervan dat daar evenzeer landen zijn zoals op onzen Aardbol; er zijn immers daar evenzeer bergen, heuvelen, rotsen, vlakten, dalen, en meer dingen, zoals boven ettelijke malen is gezegd; en omdat er aangaande het Laatste Gericht over allen in de geestelijke Wereld in de Apocalyps wordt gehandeld, en hier over de scheiding der goeden van de bozen daar, is het vandaar, dat onder de Aarde die Wereld wordt verstaan: dat met de aarde de Kerk wordt aangeduid, zoals meermalen eerder is gezegd, is omdat het aangezicht van de aarde [of het land] in de geestelijke Wereld geheel en al zoals het aangezicht der Kerk bij de geesten en de Engelen daar is, een allerschoonst aangezicht waar de Engelen der hogere Hemelen wonen, en eveneens schoon waar de Engelen der lagere Hemelen wonen, en onschoon waar de boze geesten zijn; waar immers de Engelen

wonen, zijn paradijzen, tuinen, bloembedden, paleizen, en alle dingen in hemelsen vorm en harmonie, van dewelke liefelijkheden uitvloeien, en den animus op binnenste wijze verlustigen; doch bij de boze geesten zijn alle dingen moerassig, stenig, en onvruchtbaar, en zij wonen in hutten die minderwaardig van aanzien zijn, bovendien in holen en spelonken. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete dat onder de aarde [of het land] in den naasten zin de geestelijke Wereld wordt verstaan; ook heeft geen andere aarde aan Johannes kunnen verschijnen, omdat zij door hem is gezien toen hij in den geest was; wanneer ook een mens in den geest is, ziet hij niets van hetgeen op onzen aardbol is, maar hetgeen in de geestelijke Wereld is; vandaar is het, dat hij ook vier Engelen zag, en dezen staande op de vier hoeken dier aarde. Dat er vier Engelen werden gezien, is omdat met hen staande in de vier hoeken wordt aangeduid het Goddelijke uit den Heer voortgaande in de algehele geestelijke Wereld; die algehele Wereld immers maken de vier Windstreken, namelijk de oostelijke, de westelijke, de zuidelijke en de noordelijke; aldus immers is die wereld verdeeld; in de oostelijke streek wonen zij die in het goede der liefde tot den Heer zijn, eender die in de westelijke streek; maar genen in het heldere goede der liefde, omdat zij in het innerlijke zijn, dezen in het duistere goede der liefde, omdat zij in het uiterlijke zijn; in de zuidelijke streek wonen zij die in het heldere licht van het ware zijn, in de noordelijke zij die in het duistere licht van het ware zijn; maar over deze Windstreken zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 141 tot 153, waar over die is gehandeld: en omdat alle dingen betrekking hebben op het goede der liefde en op het ware vanuit dat goede, of in het algemeen op het goede en het ware, worden derhalve onder die vier windstreken ook alle dingen des Hemels en der Kerk verstaan. Die windstreken worden ook in het Woord verstaan onder de vier Winden, hier ook onder de vier Hoeken; daaruit blijkt, dat de Engelen niet werden gezien te staan in de vier hoeken der aarde, maar in de vier windstreken. Dat de Windstreken ook vier Hoeken worden geheten, is omdat met de Hoeken de Uitersten worden aangeduid, en de Uitersten betekenen alle dingen, omdat zij die insluiten. Dat de hoeken de windstreken betekenen, staat vast uit de plaatsen in het Woord, waar de windstreken worden beschreven met hoeken, zoals in deze volgende; bij Mozes: *“Voor het Habitakel zult gij maken twintig planken voor den hoek van den middag naar den zuidenwind; voor de tweede zijde van het Habitakel naar den hoek van het noorden twintig planken, en zo voort”*, Exod. xxvi: 18, 20; Hfdst. xxvii: 9, 10; Hfdst. xxxvi: 21, 23, 25; voor den hoek van den middag is voor de zuidelijke windstreek; en naar den hoek van het noorden is naar de

noordelijke windstreek, want er waren twintig planken voor de ene en de andere zijde. Eender bij Ezechiël: *“Aan de grens van Dan, van den hoek van het oosten tot aan den hoek van het westen, Ascher een; en van daar aan de grens van Ascher, van den hoek van het oosten af en tot aan den hoek naar het westen”*, en zo voort, XLVIII: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; bij denzelfde: *“Deze zijn de maten; de hoek van het noorden vier duizend en vijfhonderd; en de hoek van het zuiden evenzoveel; en vanaf den hoek van het oosten evenzoveel; de hoek van het westen evenzoveel; aan de grens tot den hoek van het oosten naar het westen”*, en zo voort, XLVIII: 16, 17, 23, 24, 25, 27, 28, 33, 34; en eveneens Hfdst. XLVII: 17, 18, 19, 20. Bij Mozes: *“Gij zult meten buiten de stad den hoek naar den opgang, twee duizend ellen, en den hoek van het zuiden evenzoveel, en den hoek van het westen evenzoveel, en den hoek van het noorden evenzoveel”*, Num. xxxv: 5; en bovendien bij Jozua, Hfdst. xv: 5; Hfdst. xviii: 12, 14, 15, 20; hier wordt onder den hoek van het oosten, zuiden, westen en noorden, verstaan de zijde aan de oostelijke, zuidelijke, westelijke en noordelijke windstreek; uit welke dingen blijkt, dat onder de vier Engelen staande op de vier hoeken der aarde, niet wordt verstaan op de vier hoeken ervan, maar in de vier windstreken ervan: eender elders in de Apocalyps: *“De satan zal uitgaan om te verleiden de natiën die in de vier hoeken der aarde zijn”*, xx: 8. Dat gezegd wordt vier hoeken, en niet vier windstreken, is omdat ook met de hoeken alle dingen worden aangeduid, aangezien zij de uitersten zijn; de uitersten immers vatten alle dingen samen die van het middelpunt tot de laatste omtrekken zijn, want zij zijn de laatste grenzen; vandaar was het, dat op de vier hoeken van het altaar vier hoornen werden gesteld, en op dezelve bloed werd gegoten, en zo het ganse altaar werd verzoend, zoals blijkt in Exodus Hfdst. xxvii: 2; Hfdst. xxix: 12; Hfdst. xxx: 2, 3, 10; Hfdst. xxxviii: 2; Levit. iv: 7, 18, 25, 30, 34; Hfdst. xvi: 18, 19; Ezech. xli: 22; Hfdst. xliii: 20. Dat met de hoeken alle dingen worden aangeduid, omdat zij uitersten zijn, ter oorzaak hiervan, waarover boven, dat de uitersten alle dingen in zich sluiten en samenvatten, staat klaarblijkend vast uit zekere inzettingen bij de zonen Israëls, zoals *dat zij niet zouden afronden of afscheren den hoek huns hoofds*, Levit. xix: 27; *dat zij niet zouden afscheren den hoek van hun baard*, Hfdst. xxi: 5; en *dat zij niet zouden afoogsten den hoek huns velds wanneer zij oogstten*, Levit. xix: 9; Hfdst. xxiii: 22; waarom deze inzettingen aan hen waren gegeven, kan men niet weten, tenzij men weet wat betekent het haar des hoofds, wat de baard, wat het veld, en tevens wat de hoek; met het haar van hoofd en baard wordt aangeduid het laatste van des menschen leven, hetwelk het zinlijk-lichamelijke wordt genoemd; en met het veld wordt de Kerk aangeduid, en met den oogst

het ware der leer, en daarom werd met die dingen uitgebeeld dat de uitersten zouden worden bewaard, omdat zij alle dingen betekenen; indien immers de uitersten er niet zijn, worden ook de middelste dingen niet bewaard, maar vloeien weg, zoals vergelijkenderwijs indien er de huiden niet waren rondom den mens, de innerlijke dingen zouden wegvloeien; eender in elke zaak, aldus eveneens in de dingen die worden aangeduid met het haar des hoofds, met den baard, en met den oogst des velds; dat met het haar des hoofds wordt aangeduid het uiterste van des menschen leven, hetwelk het zinlijk-lichamelijke wordt genoemd, zie men boven in n. 66; en dat het eender met den baard wordt aangeduid, in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9960; dat de uitersten of de laatsten alle dingen in de samenvatting, aldus het ganse betekenen, n. 10044, 10329, 10335; en omdat het veld de Kerk betekende, en de oogst de ware dingen ervan, wordt vandaar met niet den hoek des velds afoogsten wanneer gij oogst, de instandhouding aangeduid van alle dingen die worden aangeduid met de oogsten des velds. Dat de hoeken alle dingen betekenen omdat zij uitersten zijn, kan ook vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Mozes: *“In de uiterste hoeken zal Ik hen uitwerpen; Ik zal doen ophouden van den mens hun gedachtenis”*, Deut. xxxii: 26; uitwerpen in de uiterste hoeken, betekent beroofd worden van elk goede en ware; en daarom wordt ook gezegd: *“Ik zal doen ophouden van den mens hun gedachtenis”*; waarmede wordt aangeduid zodat zij niet langer iets van geestelijk leven hebben; hetgeen geschiedt, wanneer de mens alleen in de laatsten des levens is, hetgeen het zinlijk-lichamelijke wordt genoemd, in hetwelk alleen de meesten zijn die niet iets van geestelijk leven hebben verkregen; zij worden immers dan niet ongelijk aan de beesten; deze immers zijn ook niet in een ander leven; met dit verschil, dat de mens omdat hij als mens is geboren, kan spreken en redeneren; maar dit doet hij vanuit de begoochelingen der zinnen, of die der uitersten van de natuur der wereld en des lichaams; dit wordt hier verstaan onder uitgeworpen worden in de uiterste hoeken. Bij Jeremia: *“De kamelen zullen ten roof zijn, en de menigte der stukken vee ten buit; en Ik zal hen verstrooien in allen wind, in de afgesnedenen van den hoek, en uit al zijn doorgangen zal Ik den ondergang aanbrengen”*, xlix: 32; deze dingen zijn gezegd aangaande de verwoesting van Arabië en Chazor door den koning van Babel; en met Arabië en Chazor worden de erkentissen van het goede en het ware aangeduid, en met den koning van Babel het verwoestende boze en valse; de verwoesting van alle bevestigende wetenschappelijke dingen en van alle erkentissen van het goede en het ware, wordt daarmede aangeduid dat hun kamelen ten roof zullen zijn, en de menigte der stukken vee ten buit; de

kamelen zijn de bevestigende wetenschappelijke dingen, en de stukken vee zijn de erkenningen van het goede en het ware; de verwoesting van alle dingen van het goede en het ware, totdat er geen over is, wordt aangeduid met: “Ik zal hen verstrooien in allen wind, in de afgesnedenen van den hoek”; de afgesnedenen van den hoek, zijn de laatsten waar niet langer het goede en het ware is; dat dan de boze en de valse dingen van alle kanten zullen binnenstorten, wordt aangeduid met: “Uit al zijn doorgangen zal Ik den ondergang aanbrengen”; in de geestelijke wereld immers staan daar waar de bozen zijn, aan alle kanten wegen open uit de hellen, en door die storten de boze en de valse dingen daaruit binnen, en langs die zelfde wegen gaan allen die in eendere boze en valse dingen zijn, en zij vergezelschapen zich daarmede: deze dingen zijn gezegd, opdat men wete wat er wordt verstaan onder: “Uit alle doorgangen zal Ik den ondergang aanbrengen”; met ten roof en ten buit zijn, voorts met verstrooien en den ondergang aanbrengen, wordt de verwoesting aangeduid. Bij denzelfde: *“Zie, de dagen zijn komende, waarop Ik bezoeking zal doen over allen besnedene in de voorhuid, over Egypte en Jehudah en Edom, en de zonen van Ammon, en Moab, en over alle afgesnedenen van den hoek, wonende in de woestijn; want alle natiën zijn met de voorhuid behept, en het gehele huis Israëls, de met de voorhuid behepten van hart”*, 1x: 25, 26; met de afgesnedenen van den hoek worden hier degenen aangeduid die in de laatsten der Kerk afgescheiden van de innerlijke dingen zijn; de innerlijke dingen zijn de geestelijke dingen; aldus zij die alleen in de zinlijke dingen zijn, welke de laatsten van den natuurlijken mens zijn; over hen die louter zinlijk zijn, wie en hoedanig zij zijn, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 50; dat dezen met de afgesnedenen van den hoek worden aangeduid, is omdat met de hoeken de windstreken der geestelijke Wereld worden aangeduid, en met die windstreken worden alle goede en ware dingen des Hemels en der Kerk aangeduid, zoals in de vooruitgezonden dingen is gezegd. De woningen der geesten en der Engelen volgen daar op elkander in die orde, dat in het midden degenen zijn die in de hoogste wijsheid en het hoogste inzicht zijn, en van het midden uit tot aan de laatste omtrekken toe zij die het in mindere en mindere mate zijn; en die afnemingen zijn geheel en al volgens de afstanden vanuit het midden; in de laatsten zijn zij die niet in enige wijsheid en inzicht zijn, en buiten hen zijn zij die in de boze dingen en daaruit in de valse dingen zijn; dezen zijn het, die worden verstaan onder de afgesnedenen van den hoek; en omdat daar woestijnen zijn, wordt van hen gezegd: “Wonende in de woestijn”; over die afnemingen in de geestelijke Wereld zie men in het werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 43, 50, 189; deze zelfden

worden aangeduid met de natiën behept met de voorhuid, en met het huis Israëls, de met de voorhuid behepten van hart; met de “met de voorhuid behepten” worden degenen aangeduid die zonder de liefde en de naastenliefde zijn, aldus die zonder het goede zijn, en vandaar in de liefden van zich en van de wereld; en zij die in deze liefden zijn, zijn in de laatsten van den natuurlijken mens, welke geheel en al zijn afgescheiden van de geestelijke dingen; en daarom zijn zij afgesneden van den hoek, wonende in de woestijn: onder Egypte, Jehudah, Edom, de zonen van Ammon en Moab, worden allen verstaan die van zich de goede en de ware dingen der Kerk hebben afgescheiden door die liefden, weswege zij buiten dezelve zijn, aldus afgesneden van den hoek. Iets eenders wordt aangeduid met de afgesnedenen van den hoek bij Jeremia, Hfdst. xxv: 23. Bij Mozes: *“Een ster zal opgaan vanuit Jakob, en een scepter zal oprijzen vanuit Israël, welke de hoeken van Moab zal verbrijzelen”*, Num. xxiv: 17; onder de hoeken van Moab worden alle dingen verstaan die met Moab worden aangeduid; met Moab worden degenen aangeduid die in de laatsten van het Woord, van de Kerk, en van den Eredienst zijn; en in den tegengestelden zin zij die dezelve echtbreken daardoor dat zij zich keren tot zichzelf en in de afzonderlijke dingen ervan hun eigen eer op het oog hebben; en daarom zijn de hoeken van Moab de echtbrekingen van het Woord, en vandaar van de Kerk en van den eredienst, zodanig als die zijn bij hen die zodanig zijn. Eendere dingen worden met den hoek van Moab aangeduid bij Jeremia, Hfdst. xlviii: 45. Bij Zefanja: *“Een dag der bazuin en des geklanks over de versterkte steden, en over de hoge hoeken”*, i: 16; de dag der bazuin en des geklanks betekent den geestelijken strijd, zijnde die tegen de valse en de boze dingen; de versterkte steden betekenen de valse leerstellige dingen die zij hebben bevestigd; en de hoge hoeken betekenen die welke hun liefden begunstigen; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met den dag der bazuin en des geklanks over de versterkte steden, en over de hoge hoeken. Bij denzelfde: *“Ik zal de natiën uitroeien; hun hoeken zullen verwoest worden; Ik zal hun straten verlaten maken zodat niemand daardoor gaat; en Ik zal hun steden verwoesten zodat er geen bewoner is”*, iii: 6; de vernietiging van alle goede dingen der Kerk wordt aangeduid met: *“Ik zal de natiën uitroeien”*; en met: *“Hun hoeken zullen verwoest worden”*; de natiën zijn de goede dingen der Kerk, de hoeken zijn al haar dingen, omdat zij de uitersten zijn, zoals boven; de vernietiging van de waarheden der leer worden aangeduid met: *“Ik zal hun straten verlaten maken”*, en met: *“Hun steden zullen verwoest worden”*; de straten zijn de waarheden, en de steden zijn de leerstellige dingen; de totale vernietiging totdat er niet enig ware en niet enig goede is, wordt

aangeduid met: “Zodat niemand daardoor gaat, en er geen bewoner is”; want doorgaan wordt in het Woord gezegd van de ware dingen, en wonen van de goede dingen. In het Boek der Richteren: *“Alle zonen Israëls gingen uit, en de gemeente was vergaderd zoals één man, van Dan af tot Beerschebah toe; en de hoeken van het gehele volk, alle stammen van Israël, stonden opgesteld in de vergadering van het volk Gods”*, xx: 1, 2; dat de hoeken van het gehele volk stonden opgesteld in de vergadering van het volk Gods, betekent allen van alle kanten of uit elke windstreek, blijkt duidelijk hieruit, dat gezegd wordt dat alle zonen en alle stammen Israëls uitgingen, en dat de gemeente vergaderd was van Dan af tot Beerschebah toe; in den geestelijken zin echter worden met de hoeken van het gehele volk alle ware en goede dingen der Kerk aangeduid; eender ook worden met alle stammen van Israël, van Dan af tot Beerschebah toe, die dingen aangeduid van laatsten tot eersten: en met de vergadering van het volk Gods wordt aangeduid de beraadslaging over de dingen der Kerk: in de Historische dingen des Woords immers is er overal een geestelijke zin, evenzeer als in de Profetische dingen ervan; en daarom worden in den historischen zin met de hoeken de windstreken aangeduid zodanig als zij in de geestelijke Wereld zijn, doch in den geestelijken zin worden alle ware en goede dingen der Kerk aangeduid, vanwege de oorzaak waarover boven is gehandeld. Uit deze dingen kan vaststaan, wat er wordt aangeduid met den Steen des hoeks in deze plaatsen; bij Jesaja: *“Hij zal in Zion een Steen grondvesten, een Steen der beproeving, van een hoek van prijs, van een gefundeerde fundering”*, xxviii: 16; bij Jeremia: *“Zij zullen van u geen steen nemen voor een hoek, of een steen der fundamenten”*, li: 26; bij Zacharia: *“Vanuit Jehudah hoekig, vanuit hem de nagel, vanuit hem de boog des krijgs”*, x: 4; bij David: *“De Steen dien zij hebben verworpen, is geworden tot een hoofd des hoeks”*, Psalm cxviii: 22; Matth. xxi: 42; Markus xii: 10, 11; Lukas xx: 17, 18; de Steen des hoeks betekent al het Goddelijk Ware waarop de Hemel en de Kerk wordt gegrondvest, aldus het gehele fundament; en omdat het fundament het laatste is waarop het Huis of de Tempel rust, betekent het derhalve alle dingen; omdat met den Steen des hoeks alle dingen worden aangeduid waarop de Kerk wordt gegrondvest, wordt derhalve gezegd: Hij zal in Zion een Steen grondvesten, een Steen van een hoek van prijs, van een gefundeerde fundering; en wordt gezegd: Een Steen van een hoek, en een Steen der fundamenten; en omdat met den Steen des hoeks wordt aangeduid al het Goddelijk Ware waarop de Kerk wordt gegrondvest, wordt derhalve eveneens de Heer aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, omdat al het Goddelijk Ware uit Hem voortgaat: de bouwers of de architecten

die dien Steen hebben verworpen, zoals men leest bij de Evangelisten, zijn zij die van de Kerk zijn, daar van de Joodse Kerk, welke den Heer heeft verworpen, en met Hem al het Goddelijk Ware; bij hen immers waren niets dan zinledige overleveringen vanuit den zin der letter des Woords, in welke de ware dingen zelf des Woords waren vervalst, en de goede dingen verechtbreukt. Dat de laatsten alle dingen betekenen, en vanwaar dit is, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 634, 5897, 6239, 6451, 6465, 9216, 9824, 9828, 9836, 9905, 10044, 10099, 10329, 10335, 10548.

418. Terughoudende de vier winden der aarde; dat dit betekent de verminderde spanning van den invloed ervan, staat vast uit de betekenis van de vier winden der aarde, zijnde al het Goddelijke in den Hemel, waarover aanstonds; en uit de betekenis van die terughouden, zijnde den invloed ervan verminderde spanning geven: maar wat wordt verstaan onder de verminderde spanning van den invloed van het Goddelijke in den Hemel, kan niemand weten dan alleen hij aan wien het is onthuld, en bijgevolg kan het ook niet worden geweten wat er wordt aangeduid met de terughouding van de vier winden der aarde; wie zou, zonder een onthulling, niet van mening zijn, dat onder de vier winden daar winden worden verstaan, welke door de Engelen werden terughouden, aangezien er ook volgt: Opdat de wind niet zou waaïen op de aarde, noch op de zee, noch op allen boom; met de winden der aarde echter wordt hier zoals elders in het Woord aangeduid al het Goddelijke dat uit den Heer in den Hemel is, in het bijzonder het Goddelijk Ware, en omdat dit invloed uit den Heer als Zon in den algehele Hemel, en daaruit in de algehele aarde, wordt derhalve met die terughouden aangeduid den invloed verminderde spanning geven: maar opdat men deze dingen helderder versta, zal het ook worden gezegd, hoe het gesteld is met dien invloed; de Heer is de Zon van den Engellijken Hemel; vanuit Hem als Zon gaat alle Licht en alle Warmte daar voort; het Licht dat voortgaat, is in zijn wezen het Goddelijk Ware, omdat het geestelijk Licht is; en de Warmte die voortgaat, is in haar wezen het Goddelijk Goede, omdat zij een geestelijke Warmte is; deze dingen vloeien van den Heer als Zon uit in de Hemelen, aangepast aan de opneming door de Engelen daar; en daarom nu eens meer ontspannen, dan weer meer gespannen; wanneer het met verminderde spanning geschiedt, dan worden de goeden gescheiden van de bozen; wanneer het echter met vermeerderde spanning geschiedt, dan worden de bozen verworpen; deswege vloeit de Heer, wanneer het Laatste Gericht aanstaande is, eerst met verminderde spanning in, ter oorzaak hiervan dat de goeden mogen worden gescheiden van de bozen; aangezien in dit Hoofdstuk over die scheiding wordt gehandeld, wordt

derhalve vooraf gehandeld over de terughouding van de vier winden der aarde, waarmede wordt aangeduid de verminderde spanning van den invloed van het Goddelijk Goede en Goddelijk Ware uit den Heer; dat het de scheiding der goeden van de bozen betreft, blijkt uit de volgende dingen van dit Hoofdstuk, want gezegd wordt: “Beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch allen boom, totdat wij de dienstknechten onzes Gods hebben gezegeld op hun voorhoofden”, Vers 3; en daarna wordt tot aan het einde van het Hoofdstuk gehandeld over de gezegelden, dat is, over de van de bozen gescheiden goeden: maar over deze scheiding zal meer in hetgeen volgt worden gezegd, desgelijks over de nederwerping van de bozen in de hel, welke daarna geschiedt. Dat de vier Winden betekenen al het Goddelijke voortgaande, is omdat met de winden des Hemels de windstreken des Hemels worden aangeduid; de ganse Hemel immers is onderscheiden in vier windstreken, namelijk de Oostelijke, de Westelijke, de Zuidelijke en de Noordelijke; in een tweetal windstreken, de oostelijke en de westelijke, vloeit de Heer met het Goddelijk Goede sterker in dan met het Goddelijk Ware, en in een tweetal windstreken, de zuidelijke en de noordelijke, met het Goddelijk Ware sterker dan met het Goddelijk Goede; weswege dezen meer in de wijsheid en het inzicht zijn, genen echter meer in de liefde en de naastenliefde; en omdat de algehele Hemel is onderscheiden in vierwindstreken, en die windstreken worden verstaan onder de vier winden, wordt derhalve met de vier winden aangeduid al het Goddelijke voortgaande. Dat zij de vier winden der aarde worden geheten, is omdat onder de aarde de gehele aarde [of elk land] in de geestelijke Wereld wordt verstaan, doch in den geestelijken zin wordt met de aarde [of het land] de Hemel en de Kerk aangeduid, over welke zaak men het voorafgaande Artikel zie. Uit deze dingen kan vaststaan, wat elders in het Woord wordt verstaan onder de vier Winden; zoals bij Ezechiël: *“De Heer Jehovih zeide tot mij: Profeteer over den geest, profeteer, en zeg tot den geest: Zo zeide de Heer Jehovih: Van de vier winden kom, o geest, en blaas in deze gedoden opdat zij leven; en toen ik had geprofeteerd, kwam de geest, en zij heerleefden”*, xxxvii: 9, 10; deze dingen betreffen de dorre beenderen gezien door den Profeet, waaronder de zonen Israëls worden verstaan, zoals blijkt uit Vers 11 daar; en met dat visioen wordt beschreven de hervorming en de restauratie van de nieuwe Kerk vanuit hen die tevoren niet in enig geestelijk leven waren geweest; de dorre beenderen zijn zij die niet iets van geestelijk leven hebben; het geestelijk leven dat hun uit den Heer werd gegeven, vanuit hetwelk bij hen de Kerk is, wordt met die woorden beschreven; met den geest waarover hij zou profeteren, en vanuit denwelke zij herleefden, wordt het

geestelijk leven aangeduid, zijnde het leven volgens de ware dingen des Woords; “van de vier winden kom, o geest”, betekent vanuit het Goddelijke des Heren in den Hemel; de vier winden zijn de vier windstreken in den Hemel, en de vier windstreken zijn al het Goddelijke daar, zoals boven is gezegd: in den zin der letter wordt onder den geest daar de geest der ademhaling verstaan, zijnde de wind; en daarom wordt gezegd dat hij zou komen en in deze gedoden zou inblazen, en met den geest der ademhaling wordt evenzeer het geestelijk leven aangeduid, zoals uit de volgende dingen zal blijken; met de gedoden wordt iets eenders aangeduid als met de dorre beenderen, namelijk zij die niet iets van geestelijk leven hebben. Bij Zacharia: *“Er werden gezien vier wagens uitgaande tussen twee bergen van brons, aan welke wagens paarden waren; en de Engel zeide: Deze zijn de vier winden des Hemels, uitgaande van te staan naast den Heer der ganse aarde”*, VI: 1, 5; daar wordt gehandeld over de Kerk die moet worden verbreid bij hen die nog niet in enig licht van het ware der Kerk zijn geweest, omdat zij niet het Woord hadden; wat de vier wagens en de vier paarden betekenen, en wat de verscheidene andere dingen aangaande dezelve, zie men boven, n. 355; en wat de bergen van brons, ook boven, n. 364, waar zij zijn ontvouwd; met de vier winden daar wordt aangeduid al het Goddelijke voortgaande, of het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, vanuit welke de Kerk is; en daarom wordt gezegd: “De winden der Hemelen uitgaande van te staan naast den Heer der ganse aarde”; uitgaan van te staan naast Hem, betekent voortgaan; dat de wagens en de paarden die winden worden geheten, is omdat de wagens de leerstellige dingen van het goede en het ware betekenen, en de paarden het verstand ervan; en dit en gene dingen gaan voort vanuit het Goddelijke des Heren. Bij de Evangelisten: *“De Zoon des mensen zal Zijn Engelen zenden met een grote stem der bazuin, en Hij zal Zijn uitverkorenen vergaderen van de vier Winden, van het uiterste der Hemelen tot het uiterste ervan”*, Matth. XXIV: 31; Markus XIII: 27; daar worden door den Heer alle opeenvolgende staten der Kerk voorzeggd tot aan het einde van haar, wanneer het Laatste Gericht geschiedt; en met de Engelen met een grote stem der bazuin wordt de Evangelisatie aangaande den Heer aangeduid; en met de uitverkorenen vergaderen van de vier winden, van het uiterste der Hemelen tot het uiterste ervan, wordt de instauratie van de nieuwe Kerk aangeduid; de uitverkorenen zijn zij die in het goede der liefde en des geloofs zijn; de vier winden zijn alle staten van het goede en het ware; het uiterste der Hemelen tot het uiterste ervan, zijn de inwendige en de uitwendige dingen der Kerk; maar men zie deze dingen helderder ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN,

n. 4060. Bij Daniël: *“De geitebok maakte zich zeer groot; maar toen hij sterk was geworden, werd de grote hoorn gebroken, en er kwamen in het aanzien in de plaats ervan vier op naar de vier winden der hemelen”*, VIII: 8; wat wordt verstaan onder den geitebok en onder den ram in dat Hoofdstuk, zie men boven in n. 316, namelijk dat met den geitebok wordt aangeduid het van de naastenliefde gescheiden geloof, bijgevolg zij die menen dat zij daardoor worden gezaligd dat zij de leerstellige dingen en de ware dingen des Woords weten, en niet denken over enig leven volgens dezelve; met de hoornen worden de ware dingen aangeduid, en in den tegengestelden zin de valse dingen; hier de valse dingen; met den groten hoorn het heersende valse, zijnde dit, dat er door weten alleen en daaruit geloven de zaliging is; dat de grote hoorn werd gebroken en vier in de plaats ervan opkwamen naar de vier winden der hemelen, betekent dat vanuit het ene beginsel, zijnde het geloof-alleen, vele valse dingen oprijzen die met boze dingen zijn verbonden; de grote hoorn betekent het heersende valse, zijnde dit, dat het geloof-alleen zaligt; gebroken betekent verdeeld in verscheidene daaruit geboren wordende valse dingen; vier in de plaats ervan, betekent de verbinding ervan met de boze dingen; naar de vier winden der hemelen, betekent ten aanzien van alle en de afzonderlijke dingen van het valse en het boze; de vier winden der hemelen immers betekenen al het goede en ware des Hemels en der Kerk, en de verbinding ervan, in den tegengestelden zin echter al het boze en valse, en de verbinding ervan; dat de vier winden der hemelen ook al het boze en valse betekenen, is omdat in de vier windstreken in de geestelijke Wereld niet alleen degenen wonen die in het goede der liefde en in de ware dingen daaruit zijn, maar ook zij die in de boze dingen en de valse dingen daaruit zijn; de hellen immers zijn in dezelfde windstreken, maar diep onder de Hemelen daar, de meeste in holen, spelonken, en krochten, over welke zaak men zie boven in n. 410. In dezen zelfden zin wordt van de winden der hemelen gesproken bij Jeremia: *“Ik zal aanbrengen over Elam vier winden vanuit de vier einden der hemelen, en Ik zal hen verstrooien in al deze winden, zodat er geen natie zij waarheen niet kome van de verdrevenen van Elam”*, XLIX: 36; met Elam worden daar degenen aangeduid die in de erkentnissen zijn welke des geloofs worden genoemd, en niet tegelijk in enige naastenliefde; met de vier winden vanuit de vier einden der hemelen worden de met de boze dingen verbonden valse dingen aangeduid; en met hem verstrooien in al deze winden, wordt aangeduid in valse dingen van het boze van elk geslacht; zodat er geen natie zij waarheen niet kome van de verdrevenen van Elam, betekent zodat er geen boze zij waaraan niet het valse kan worden aangepast; de natie is het boze; de

allene erkentenissen immers zonder het leven der naastenliefde baren talloze valse dingen van het boze. Bij Daniël: *“Ik was ziende in mijn visioen toen het nacht was, en zie, de vier winden der hemelen braken voort op de grote zee, en vier grote beesten klommen op uit de zee”*, VII: 2, 3; met de vier winden worden ook hier de met de boze dingen verbonden valse dingen aangeduid; met de grote zee de hel vanwaar ze zijn; en met de vier beesten worden de boze dingen van welk geslacht aangeduid; maar over deze dingen meer in hetgeen volgt. Iets eenders wordt met de vier winden aangeduid bij Daniël, Hfdst. XI: 4: en eveneens bij Zacharia: Hfdst. II: 10, 11. Dat met de vier winden de vier windstreken worden aangeduid, blijkt duidelijk bij Ezechiël, Hfdst. XLII: 16, 17, 18, 19, waar wordt gehandeld over de maten van het Huis volgens de vier Winden, dat is, windstreken; naar hetzelfde woord ook wordt in de Hebreeuwse Taal daar de windstreek genoemd als waaruit het woord wind en waaruit het woord geest is. Maar over de winden zal meer worden gezien in het nu volgende Artikel.

419. Opdat de wind niet zou waaien; dat dit betekent opdat de goeden niet zouden worden gekwetst, en de bozen niet vóór den dag zouden worden verworpen, staat vast uit de betekenis van den wind, zijnde het Goddelijke voortgaande, hetwelk is het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware; en daarom betekent dat de wind niet zou waaien, dat hetzelfde met verminderde spanning en zacht zou invloeiën; dat opdat de wind niet zou waaien op de aarde, betekent opdat de goeden niet zouden worden gekwetst, en de bozen niet vóór den dag zouden worden verworpen, is omdat de scheidingen der goeden van de bozen en de verwerpingen van de bozen in de geestelijke wereld geschieden door verschillende graden van verminderde spanning en vermeerderde spanning van het Goddelijke voortgaande uit den Heer als de Zon; wanneer dit met verminderde spanning invloeit, dan worden de goeden van de bozen gescheiden, en wanneer het met vermeerderde spanning invloeit, dan worden de bozen verworpen; de oorzaken hiervan zijn deze: Wanneer het Goddelijke uit den Heer met verminderde spanning invloeit, dan is er het kalme en het serene overall, waarin allen verschijnen zodanig als zij zijn ten aanzien van den staat van hun goede; dan immers vertonen zich allen in het licht; en daarom worden dan zij die in het goede zijn vanuit geestelijken oorsprong, gescheiden van hen die in het goede zijn alleen vanuit natuurlijken oorsprong; de Heer immers ziet degenen aan die in het geestelijk goede zijn, en Hij leidt hen tot Zich, en zo scheidt Hij hen af; zij die in het goede zijn vanuit geestelijken oorsprong, zijn degenen aangaande wie in hetgeen volgt wordt gezegd, dat zij gezegeld [*signati*] zijn op de

voorhoofden; zij zijn immers geestelijk en Engelen des Hemels; doch zij die alleen in het goede zijn vanuit natuurlijke oorsprong, zijn niet goed omdat zij niet geestelijk zijn; het schijnbaar goede immers bij hen is het boze, omdat het zich en de wereld als einddoel beoogt; want zij bedrijven het goede in den uitwendigen vorm terwille van eigen roem, eer, en gewin, en niet terwille van het goede van den naaste; derhalve doen zij het goede slechts om van de mensen gezien te worden; dezen, die louter natuurlijk zijn, zijn degenen die niet gezegeled zijn en die daarna worden verworpen: wanneer echter het Goddelijke uit den Heer met spanning invloeit, dan worden de goede dingen die bij de bozen zijn, verstrooid, aangezien dezelve in zich niet goed zijn, maar boos, en de boze dingen houden den invloed van het Goddelijke niet uit; vandaar geschiedt het, dat de uitwendige dingen bij hen worden gesloten; wanneer die gesloten zijn, worden de innerlijke dingen geopend, waarin niets dan boze dingen en de valse dingen daaruit zijn; weswege hun smarten, angsten en martelingen geworden, ter oorzake waarvan zij zich afwerpen tot de hellen, waar eendere boze en valse dingen zijn. Wanneer de invloed van het Goddelijke in spanning wordt vermeerderd, hetgeen geschiedt wanneer de bozen moeten worden verworpen, dan ontstaat lager in de geestelijke wereld een sterk waaiende wind, zoals een storm en een orkaan; deze wind is het die in het Woord de oostenwind wordt genoemd, waarover ook in hetgeen volgt; vandaar eveneens wordt de nederwerping van de bozen beschreven met heftige en onstuimige winden, met stormen en orkanen. Met den wind van Jehovah wordt iets eenders aangeduid als met den geest [*spiritus*, ook adem] van Jehovah, want verstaan wordt de wind der ademhaling, welke ook geest wordt genoemd; vandaar is het, dat in de Hebreeuwse Taal en in vele andere Talen de geest met hetzelfde woord wordt aangeduid als de wind: ter oorzake hiervan is het, dat de mensen voor het merendeel aangaande den geest en aangaande de geesten geen andere idee hebben opgevat dan zoals aangaande den wind, zodanig als de wind der ademhaling is; vandaar de meningen, ook in de geletterde wereld, dat geesten en Engelen zijn zoals winden, waarin alleen een vitale der denking is; dit is ook de oorzaak dat weinigen van hen zich laten overreden, dat geesten en Engelen mensen zijn, voorzien van een lichaam, van aangezichten en van zinzetels, zoals de mensen op den aardbol. Dat met den wind en den geest, waar het met betrekking tot den mens wordt gezegd, wordt aangeduid het leven van het ware, of het leven volgens de ware dingen of de geboden des Heren, is omdat de ademhaling, welke der longen is, overeenstemt met dat leven, en het hart en zijn bewegingen overeenstemt met het leven van het goede; er zijn immers twee levens, welke één maken bij

den mens, het leven van het ware, en het leven van het goede; het leven van het ware is het leven van des mensen verstand; het leven echter van het goede is het leven van zijn wil; in het verstand immers zetelen de ware dingen, omdat deze het verstand maken; in den wil echter zetelen de goede dingen, omdat deze den wil maken: iets eenders wordt aangeduid in het Woord met de ziel en het hart, wanneer het ene en het andere wordt genoemd. Uit deze dingen kan vaststaan, wat wordt verstaan onder den wind en onder den geest van Jehovah, namelijk het Goddelijk Ware, en onder de vier winden het Goddelijk Ware verenigd met het Goddelijk Goede; aangezien onder den wind wordt verstaan de wind of de geest der ademhaling, en daarmede wordt aangeduid het Goddelijk Ware en het geestelijk leven voor hen die hetzelfde opnemen, wordt derhalve die wind ook genoemd de adem der neusgaten van Jehovah, en eveneens de adem desmonds, en de ademhaling; zoals kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Ezechiël: *“Ik zag, en op de dorre beenderen zenuwen, en vlees kwam op, en over dezelve werd een huid gedekt van boven; een geest evenwel niet in hen; toen zeide Hij tot mij: Profeteer over den geest, profeteer, zoon des mensen, en zeg tot den geest: Zo zeide de Heer Jehovah: Van de vier winden kom, o geest, en blaas in deze gedoden opdat zij leven”*, xxxvii: 8, 9; wat met de dorre beenderen daar wordt aangeduid, is in het vlak voorafgaande Artikel gezegd, namelijk zij die niet iets van geestelijk leven hebben, of die niet enig leven hebben door het Goddelijk Ware; de inblazing ervan uit den Heer wordt aangeduid met: Profeteer over den geest, en zeg tot den geest: Van de vier winden kom, o geest, en blaas in deze gedoden opdat zij leven; dat hier onder den geest de geest der ademhaling wordt verstaan, is duidelijk; er waren immers zenuwen, vlees, en huid, maar nog geen ademhaling; en daarom wordt gezegd: Zeg tot den geest dat hij blaze in hen; daaruit kan vaststaan dat die geest of wind het geestelijk leven betekent; dat niet de gewone ademhaling is verstaan, staat hieruit vast, dat gezegd wordt dat het huis Israëls die dorre beenderen was, dat is, dat zij zonder het geestelijk leven waren; en dat daarna van hen wordt gezegd: Ik zal Mijn geest in u geven, opdat gij leeft, en Ik zal u plaatsen op uw land opdat gij leeft, Vers 14; waarmede wordt aangeduid dat zij moeten worden wederverwekt opdat vanuit hen de Kerk in wording kome; de wederverwekking geschiedt door het leven volgens het Goddelijk Ware, vanuit hetwelk het geestelijk leven is; en met terugbrengen op het land wordt aangeduid, opdat zij de Kerk worden; het land Kanaän betekent de Kerk. Bij Mozes: *“Jehovah God blies in zijn neusgaten de ziel der levens, en de mens werd tot een levende ziel”*, Gen. ii: 7; hier eveneens wordt in den zin der letter de wind der ademhaling verstaan,

aangezien er wordt gezegd: Hij blies in zijn neusgaten; maar dat het geestelijk leven wordt verstaan, zijnde het leven van het inzicht en van de wijsheid door het Goddelijk Ware, blijkt hieruit dat gezegd wordt dat Hij de ziel der levens inblies, en dat de mens vandaar werd tot een levende ziel; de ziel der levens en de levende ziel is het geestelijk leven, want de mens zonder die ziel wordt een dood mens genoemd, hoewel hij met het lichaam en de zinnen leeft: vandaar eveneens kan het vaststaan, dat onder de ziel, den geest en den wind in het Woord het geestelijk leven wordt verstaan. Bij Johannes: *“Jezus zeide tot de discipelen: Vrede zij ulieden, zoals de Vader Mij heeft gezonden, aldus zend Ik u: en dit zeggende blies Hij in hen, en zeide tot hen: Ontvangt den heiligen geest”*, xx: 21, 22. Dat de Heer in hen blies en tot hen zeide: Ontvangt den heiligen geest, betekent iets eenders als dat Jehovah in de neusgaten van Adam de ziel der levens blies, namelijk het geestelijk leven; de heilige geest immers betekent het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, vanuit hetwelk het geestelijk leven is; dat zij hetzelfde vanuit den Heer zouden leren, wordt aangeduid met: Zoals de Vader Mij heeft gezonden, aldus zend Ik u; de Heer immers was het Goddelijk Ware Zelf toen Hij in de wereld was, hetwelk Hij leerde vanuit Zijn Goddelijk Goede hetwelk in Hem was vanuit de ontvangenis; het is dit Goddelijke dat de Heer hier en elders den Vader noemt; en omdat Hij toen Hij uit de wereld heenging, het Goddelijk Ware heeft verenigd met het Goddelijk Goede, opdat zij in Hem één zouden zijn, en omdat dan het Goddelijk Ware uit Hem voortgaat, zeide Hij derhalve: Zoals de Vader Mij heeft gezonden, aldus zend Ik u. Dat de wind der ademhaling het geestelijk leven betekent, geschiedt vanuit de overeenstemming; men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 3883 tot 3896: ook worden allen in de geestelijke Wereld gekend aan de ademhaling alleen zodanig als zij zijn; zij die in het leven der ademhaling des Hemels zijn, zijn onder de Engelen; degenen echter die niet in die ademhaling zijn, kunnen als zij in den Hemel komen, daar niet ademen; vandaar komt een beklemdheid over hen zoals bij verstikking; over welke zaak men ook zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1119, 3887, 3889, 3892, 3893: krachtens die overeenstemming is het, dat gezegd wordt inblazing, dat de profeten geïnspireerd worden geheten, en dat het Woord Goddelijk ingeblazen wordt geheten. Uit deze dingen kan vaststaan wat wordt aangeduid met des Heren woorden bij Johannes: *“Indien iemand niet is verwekt geweest vanuit water en geest, zo kan hij niet inschrijven tot het koninkrijk Gods; gij moet opnieuw verwekt worden; de wind blaast waar hij wil, en gij hoort zijn stem, doch gij weet niet vanwaar hij komt en waarheen hij gaat; zo is een elk die is verwekt uit den geest”*, III: 5, 7, 8; onder opnieuw verwekt

worden, wordt verstaan wederverwekt worden; en omdat de mens wordt wederverwekt door het leven volgens het Goddelijk Ware, en al het Goddelijk Ware waardoor de mens wordt wederverwekt, voortgaat vanuit den Heer, en invloed bij hem wanneer hij het niet weet, wordt vandaar gezegd: De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn stem, doch gij weet niet vanwaar hij komt en waarheen hij gaat; aldus wordt beschreven het leven van des mensen geest hetwelk hem gewordt door de wederverwekking; de wind is het Goddelijk Ware door hetwelk dat leven is; hoe dit invloed uit den Heer, weet de mens in het geheel niet zolang hij in de Wereld is, aangezien hij dan vanuit den natuurlijken mens denkt; slechts iets doorvat hij dat vanuit den geestelijken mens in den natuurlijken mens invloed; dit dus is het wat wordt verstaan onder: Gij hoort zijn stem, en gij weet niet vanwaar hij komt en waarheen hij gaat; het water vanuit hetwelk hij wordt verwekt, betekent het ware vanuit het Woord, en de geest betekent het leven volgens hetzelfde; dat het water het ware betekent, zie men boven, n. 71. In de Klaagliederen: *“De geest onzer neusgaten, de Gezalfde van Jehovah, is gevangen in hun kuilen, van denwelke wij zeiden: In deszelfs schaduw zullen wij leven onder de natiën”*, IV: 20; onder den Gezalfde van Jehovah wordt hier de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware; iets eenders immers wordt met den Gezalfde van Jehovah als met den Koning aangeduid; dat de koning in den hoogsten zin den Heer betekent ten aanzien van het Goddelijk Ware, zie men boven, n. 31; en ook de Gezalfde van Jehovah, boven n. 375; vandaar is het, dat gezegd wordt: De geest onzer neusgaten, van denwelke wij zeiden: In deszelfs schaduw zullen wij leven; de geest immers en de wind der neusgaten betekent in den hoogsten zin het Goddelijk Ware, zoals boven is gezegd; dat het Goddelijk Ware is vergaan door de valse dingen van het boze, wordt daarmede aangeduid dat hij is gevangen in hun kuilen; de kuilen zijn de valse dingen van het boze. Elders in de Klaagliederen: *“Gij hebt mijn stem gehoord, o Jehovah; verberg Uw oor niet tot mijn ademhaling, tot mijn schreeuw”*, III: 56; het oor verbergen tot de ademhaling en tot den schreeuw, betekent tot den eredienst, de belijdenis, en de gebeden, welke zijn vanuit de ware en vanuit de goede dingen; alle eredienst, belijdenis, en bidden immers zal zijn vanuit de ware en vanuit de goede dingen; vanuit deze en gene zullen zij zijn om gehoord te worden; indien zij zijn vanuit de ware dingen alleen, zo worden zij niet gehoord, omdat niet het leven is in dezelve; het leven van het ware is vanuit het goede; ademhaling wordt daar gezegd van de ware dingen, en schreeuw van de goede dingen; dat schreeuw [*clamor*] wordt gezegd van de goede dingen, zal men elders zien. Bij Mozes: *“Al wat een ademtocht des geestes*

der levens in zijn neusgaten had, van al dat op het droge was, zij zijn gestorven”, Gen. VII: 22; wat deze dingen in den zin der letter betekenen, ziet een ieder, namelijk dat door den vloed alle dingen werden uitgeblust die op aarde waren, aldus alle mensen die leefden, uitgezonderd Noach en diens zonen; maar wat in den geestelijken zin met die woorden wordt aangeduid, zie men in De HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 805, 806, waar zijn zijn ontvouwd, namelijk dat onder den ademtocht des geestes der levens in de neusgaten wordt verstaan het geestelijk leven, hetwelk diegenen hadden die van de Oudste Kerk waren; de vloed immers betekent het einde van die Kerk, en het Laatste Gericht hetwelk geschiedde toen het al der Kerk was uitgeblust. Bij David: *“Oren hebben zij, zij horen niet; ook is er geen wind in hun mond”*, Psalm CXXXV: 17; geen wind in hun mond, betekent geen ware in de denking; de mond immers betekent de denking. Bij Jeremia: *“De woudezels hijgden naar wind zoals de walvissen; hun ogen zijn verteerd omdat er geen kruid is”*, XIV: 5, 6; naar wind hijgen zoals de walvissen, betekent er is geen ware om te putten; omdat er geen kruid is, betekent omdat er geen ware in de Kerk is. Aangezien de bozen worden nedergeworpen door een heviger invloed van het Goddelijk Ware en Goede voortgaande uit den Heer als Zon, zoals boven is gezegd, wordt derhalve eveneens de nederwerping van hen die in de valse dingen van het boze zijn, beschreven met den ademtocht der neusgaten van Jehovah, zoals bij Jesaja: *“Tofeth is van gisteren bereid; zijn brandstapel, vuur en veel brandhout is bereid; de ademtocht van Jehovah zal hen aansteken zoals een rivier van zwavel”*, xxx: 33. Bij David: *“De beddingen der wateren verschenen, en de fundamenten van het wereldrond werden onthuld van het schelden van Jehovah, van den ademtocht des geestes van Uw neus”*, Psalm XVIII: 16. Bij Mozes: *“Door den ademtocht Uwer neusgaten werden de wateren opgehoopt; Gij hebt geblazen met Uw wind, de zee heeft hen bedekt”*, Exod. xv: 8, 10; en bij Job: *“De beramers der ongerechtigheid, van den adem Gods vergaan zij, van den geest van Zijn neus worden zij verteerd”*, IV: 8, 9; onder den ademtocht, den geest en den adem der neusgaten van Jehovah wordt ook hier verstaan het Goddelijke voortgaande, waardoor de bozen worden verstrooid en nedergeworpen, als het met spanning [*intense*] en sterk invloeit; maar over dezen Invloed zal worden gesproken in hetgeen volgt, waar wordt gehandeld over de orkanen, de stormen en over den oostenwind. Dat de wind der aarde ook betekent het Goddelijke voortgaande, is eveneens vanwege de overeenstemming met de winden in de geestelijke Wereld; er ontstaan immers in de geestelijke Wereld ook winden, die opkomen vanuit de bepaling van den Goddelijken invloed en opsteken naar de lagere dingen der aarde daar; in de Hemelen worden zelden enige winden dan alleen

zachte waargenomen, maar bij hen die lager op de landen wonen, herhaaldelijk; die winden nemen immers toe naarmate zij afdalen; de bepalingen ervan zijn van de windstreken uit waar het Goddelijke invloeit, vooral uit het noorden: en omdat de winden daar uit geestelijken oorsprong zijn, betekenen zij vandaar eveneens geestelijke dingen, in het algemeen het Goddelijk Ware vanuit hetwelk zij zijn; zoals bij David: *“Jehovah beschiet met wateren Zijn opperzalen, Hij stelt de wolken tot Zijn wagen, Hij wandelt op de vleugelen des winds, Hij maakt Zijn Engelen winden, Zijn bedienaren een vlamvend vuur”*, Psalm CIV: 3, 4; met de wateren, de wolken en de vleugelen des winds, wordt aangeduid het Goddelijk Ware in laatsten, hetwelk is zoals het ware van den zin der letter des Woords; omdat dit in laatsten is, wordt gezegd dat Hij met wateren Zijn opperzalen beschiet, de wolken tot Zijn wagen stelt, op de vleugelen des winds wandelt; de wateren zijn de ware dingen in laatsten; de wolken en de vleugelen des winds eender; de wagen is het ware der leer: dat Hij Zijn Engelen winden maakt, en Zijn bedienaren een vlamvend vuur, betekent dat Hij hen maakt opdat zij de opnemingen zijn van het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede; onder de Engelen worden degenen verstaan die in het geestelijk Rijk des Heren zijn, en omdat deze de recipiënten van het Goddelijk Ware zijn, wordt gezegd dat Hij hen winden maakt; en onder de bedienaren worden degenen verstaan die in het hemels Rijk des Heren zijn, en omdat dezen de recipiënten van het Goddelijk Goede zijn, wordt gezegd dat Hij hen een vlamvend vuur maakt; het vlamvend vuur betekent het goede der liefde en daaruit het ware: dat zij die in het geestelijk Rijk des Heren zijn, de recipiënten van het Goddelijk Ware zijn, en zij die in het hemels Rijk zijn, de recipiënten zijn van het Goddelijk Goede, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, fl. 20 tot 28: dat de Engelen krachtens de opneming van het Goddelijk Ware Engelen worden geheten, zie men boven, n. 130, 412; en dat de bedienaren krachtens de opneming van het Goddelijk Goede bedienaren worden geheten, zie men ook boven, n. 155; en dat het vuur het goede der liefde betekent, n. 68. Bij denzelfde: *“Jehovah boog de Hemelen, Hij daalde neder, en donkerheid was onder Zijn voeten, en Hij reed op een Cherub, Hij vloog, en Hij werd gedragen op de vleugelen des winds”*, Psalm XVIII: 10, 11; daarmee dat Jehovah de Hemelen boog, nederdaalde, wordt de bezoeking aangeduid, welke het Laatste Gericht voorafgaat; met de donkerheid onder Zijn voeten wordt aangeduid in de lagere dingen de valse dingen van het boze; met Hij reed op een Cherub, Hij vloog, en Hij werd gedragen op de vleugelen des winds, wordt de Alomtegenwoordigheid met het Goddelijke aangeduid; de vleugelen des winds zijn het Goddelijk Ware in

laatsten, zoals boven. Bij Jeremia: *“De Maker der aarde door Zijn kracht [virtus] bereidende het wereldrond door Zijn wijsheid; door Zijn inzicht heeft Hij de Hemelen uitgebreid; op de stem die Hij geeft, is er veelheid van wateren in de Hemelen; en Hij doet dampen opklimmen van het einde der aarde; bliksemen voor den slagregen maakt Hij, en Hij leidt den wind uit Zijn schatkameren uit”*, x: 12, 13; Hfdst. LI: 15, 16; en bij David: *“Die de dampen doet opklimmen van het uiteinde der aarde, bliksemen maakt voor den regen, Die de wind uit Zijn schatkameren uitleidt”*, Psalm CXXXV: 7; met deze dingen wordt in den geestelijken zin beschreven de hervorming van den mens en de instauratie van de Kerk; vanwege die hervorming en instauratie wordt de Heer genoemd de Maker der aarde, en elders de Formeerder en de Schepper; de aarde is de Kerk; het Goddelijk Goede, waardoor de hervorming is, wordt daarmee aangeduid dat Hij het wereldrond bereidt door Zijn wijsheid; het wereldrond is de Kerk, en wordt gezegd van het goede; het Goddelijk Ware, waardoor ook de hervorming is, wordt aangeduid met de stem die Hij geeft, waarop er veelheid van wateren in de Hemelen is; de stem die Hij geeft, betekent den invloed van het Goddelijk Ware; de veelheid der wateren in de Hemelen, betekent de opneming; de wateren zijn de ware dingen; de laatste ware dingen, zijnde de erkennenissen vanuit den zin der letter des Woords, worden aangeduid met de dampen vanuit het einde der aarde; de geestelijke dingen daaruit worden aangeduid met de bliksemen voor den regen; bliksemen worden zij geheten vanwege het licht des Hemels, en regen vanwege den invloed; de hervorming vandaar door het Goddelijk Ware uit Hem, wordt aangeduid met: Hij leidt den wind uit Zijn schatkameren uit: aldus worden al deze dingen in de Hemelen verstaan. Bij David: *“Die Zijn hagel heen-werpt zoals brokken; wie zal bestaan voor diens koude; Hij zendt Zijn Woord, Hij doet ze smelten; Hij doet Zijn wind blazen, de wateren vloeien; Hij verkondigt Zijn woord aan Jakob, Zijn inzettingen en Zijn gerichten aan Israël”*, Psalm CXLVII: 17, 18, 19; met deze dingen wordt eveneens de hervorming beschreven, maar ten aanzien van den natuurlijke mens; de wetenschappelijke dingen daar en de erkennenissen die bij den mens zijn vóór de hervorming, worden aangeduid met den hagel zijnde zoals brokken, wie zal bestaan voor diens koude; want de mens vóór de hervorming is geheel en al koud; die koude wordt eveneens klaarblijkend gevoeld wanneer het Goddelijke vanuit den Hemel invloeit; en omdat die kouden worden verstrooid door de opneming van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware, aldus door de hervorming, wordt derhalve gezegd: Hij zendt Zijn woord, Hij doet ze smelten; Hij doet Zijn wind blazen, de wateren vloeien; met het woord wordt aangeduid het Goddelijk Goede

verenigd met het Goddelijk Ware; met den wind wordt het Goddelijk Ware aangeduid, en met de wateren vloeien wordt de openming van het ware aangeduid; en omdat deze dingen met die woorden worden aangeduid, wordt derhalve daaraan toegevoegd: Hij verkondigt Zijn woord aan Jakob, Zijn inzettingen en gerichtten aan Israël; met Jakob en Israël wordt de Kerk aangeduid, met Jakob de Kerk die in het goede is, en met Israël de Kerk die in de ware dingen is; de inzettingen en de gerichtten zijn de uitwendige en de inwendige ware dingen die vanuit het goede zijn. Bij denzelfde: *“Looft Jehovah, vuur en hagel, sneeuw en damp, gij stormwind, doende Zijn woord”*, Psalm CXLVIII: 7, 8; dat met vuur en hagel, met sneeuw en damp, en met den wind andere dingen worden aangeduid dan die dingen, is duidelijk; wat immers zou het in het Goddelijke Woord inhebben om van die dingen te zeggen dat zij Jehovah zouden loven? Met het vuur echter en den hagel, en met de sneeuw en de dampen, worden de verkwikkelijke dingen aangeduid der liefden van den natuurlijken mens, en diens wetenschappelijke dingen en erkenissen; dezelve immers zijn vuur en hagel, en sneeuw en damp, voordat de mens is hervormd en geestelijk is geworden; de sfeer van hun leven als zij aan die dingen ontvloeit, vertoont in de geestelijke Wereld zulke dingen; vanuit die dingen den Heer vereren, wordt daarmee aangeduid dat zij Jehovah zullen loven; loven is vereren; met den stormwind echter wordt het Goddelijk Ware aangeduid ten aanzien van de opneming; en daarom wordt ook gezegd: Gij stormwind, doende Zijn woord; het woord doen is met het leven de dingen opnemen die der leer zijn. Zoals alle dingen in het Woord ook een tegengestelden zin hebben, aldus heeft ook de Wind dien, en in dien zin betekent hij het valse, zoals in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Zie, allen zijn ongerechtigheid; niets hun werken; wind en ijdelheid hun gesmolten dingen”*, XLI: 29; wind en ijdelheid zijn de valse dingen van het boze en de boze dingen van het valse; de wind de valse dingen van het boze, en de ijdelheid de boze dingen van het valse; want waar het ijle en het lege is, dat is, zonder het goede en het ware, daar is het boze en het valse; dat met den wind daar de valse dingen worden aangeduid, blijkt hieruit dat gezegd wordt: Allen zijn ongerechtigheid, niets hun werken; voorts dat gezegd wordt dat de gesmolten dingen wind en ijdelheid zijn; met de gesmolten dingen immers worden de dingen aangeduid die de mens vanuit het eigen inzicht uitbroedt, al welke dingen vals en boos zijn. Bij Jeremia: *“De profeten zullen tot wind zijn; en het woord is niet in hen”*, v: 13; met de profeten worden degenen aangeduid die de ware dingen leren, en abstract genomen de ware dingen der leer, hier de valse dingen van leer; de valse dingen worden aangeduid met den wind; en daarom

wordt ook gezegd: Niet is het woord in hen; het woord betekent het Goddelijk Ware. Bij denzelfde: “*Ik zal hen verstrooien zoals het kaf, heenvliegend tot den wind der woestijn*”, XIII: 24; de wind der woestijn betekent waar niet het ware is, bijgevolg het valse; de woestijn immers in het Woord betekent waar niet het goede is omdat er niet het ware is. Bij denzelfde: “*De wind zal al uw herders weiden, en uw liefhebbers zullen in gevangenschap heengaan*”, XXII: 22; met de herders in het Woord worden degenen aangeduid die het goede des levens leren en tot hetzelfde leiden, hetgeen geschiedt door de ware dingen; hier echter worden onder de herders degenen verstaan die niet het goede des levens leren, te minder tot hetzelfde leiden, omdat zij in valse dingen zijn; dit wordt daaronder verstaan dat de wind al uw herders zal weiden; de wind is het valse dat zij opvatten en liefhebben; met de liefhebbers die in gevangenschap zullen heengaan, worden aangeduid de verkwikkelijke dingen der liefden van zich en van de wereld, en daaruit de verkwikkelijke dingen der boze dingen; de liefhebbers zijn die verkwikkelijke dingen, en de gevangenschap is de opsluiting in de hellen. Bij Hoschea: “*Efraïm weidt zich met wind, en jaagt den oostenwind na; elken dag vermenigvuldigt hij leugen en verwoesting; en zij sluiten een verbond met Assyrië, en de olie wordt naar Egypte afgevoerd*”, XII: 2; met Efraïm wordt het verstandelijke der Kerk aangeduid, met Assyrië de redenering, en met Egypte het wetenschappelijke; en daarom wordt met: Efraïm weidt zich met wind, en jaagt den oostenwind na, aangeduid dat de inzichtsvollen in de Kerk zich doordrenken van valse dingen, welke de ware dingen geheel en al verstrooien; de wind is het valse, en de oostenwind [*eurus*] is het valse dat de ware dingen uitdroogt en verstroot; omdat met den wind en den oostenwind die dingen worden aangeduid, wordt derhalve eveneens gezegd: Elken dag vermenigvuldigt hij leugen en verwoesting; de leugen betekent ook het valse, en de verwoesting de verstrooiing van het ware; zij sluiten een verbond met Assyrië, en de olie wordt naar Egypte afgevoerd, betekent dat zij door redeneringen vanuit vals toegepaste wetenschappelijke dingen de ware en de goede dingen der Kerk verdraaien; een verbond sluiten met Assyrië betekent vanuit valse dingen redeneren en de ware dingen verderven; olie naar Egypte afvoeren, betekent het goede der Kerk door wetenschappelijke dingen vernietigen; hij immers die in beginselen van het valse is, past op dezelve de wetenschappelijke dingen toe die hij van de knapen jaren aan heeft geput, aangezien zijn verstand niet iets anders ziet; het verstand immers wordt geformeerd òf vanuit ware dingen, òf vanuit valse dingen; indien het geschiedt vanuit ware dingen, zo ziet het ware dingen; indien vanuit valse dingen, zo ziet het valse dingen; deze dingen ziet het in

den natuurlijken mens, in wiens geheugen de wetenschappelijke dingen zetelen, vanuit welke het de dingen kiest die begunstigen, en die welke niet begunstigen, verdraait het of verwerpt het. Bij denzelfde: *“Efraïm is vergezeld met de afgoden; hun wijn is geweken, al hoererende hebben zij hoererij bedreven; zij hebben gemind, zij hebben schande toegevoegd aan haar schild; een wind heeft haar gebonden in zijn vleugelen, en zij zullen beschaamd worden vanwege hun slachtoffers”*, IV: 17, 18, 19; met Efraïm wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van het verstand van het ware, hier dat zij niet het ware verstaat maar het valse; de valse dingen der Kerk worden aangeduid met de afgoden; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met: Efraïm is vergezeld met de afgoden; met den wind in de vleugels wordt de redenering aangeduid vanuit begoochelingen, waarvandaan de valse dingen zijn; wat de overige dingen betekenen, zie men boven in n. 283 en 376, waar zij zijn ontvouwd. Iets eenders wordt ook met *den wind in de vleugelen* aangeduid bij Zacharia, Hfdst. v: 9. Bij Jeremia: *“Hun kamelen zullen ten roof zijn, en de menigte van hun stukken vee ten buit; en Ik zal hen verstrooien in allen wind, de afgesnedenen van den hoek”*, XLIX: 32; met verstrooien in allen wind, wordt aangeduid in elk valse en boze nadat de ware en de goede dingen zijn verstrooid; de overige dingen zie men boven in n. 417 ontvouwd. Bij Ezechiël: *“Een derde deel zult gij verstrooien in den wind, en het zwaard zal Ik uittrekken achter hen”*, v: 2, 12; deze dingen zijn gezegd aangaande de haren van het hoofd en van den baard, welke hij met een scheermes op bevel afschoor; en met die haren wordt het laatste van het ware in de Kerk aangeduid; want de algehele Hemel en de algehele Kerk zijn vóór den Heer zoals één mens; weswege alle dingen des Hemels en der Kerk overeenstemmen met alle dingen van den mens, zowel met die dingen welke buiten hem zijn als met die welke binnen hem zijn; over welke overeenstemming men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 87 tot 102; en daarom stemmen de haren van het hoofd en van den baard, omdat zij de laatsten van den mens zijn, overeen met de laatsten van het ware en het goede; de laatsten van het ware en het goede zijn zodanig als de laatste ware dingen van den zin der letter des Woords zijn; dat deze laatsten door de Joden waren verdraaid, vervalst en verechtbreukt, wordt aangeduid met die dingen welke over de haren van het hoofd en den baard van den Profeet daar worden gezegd; dat hij een derde deel ervan zou verstrooien in allen wind, betekent de verstrooiing van elk ware; en omdat na de verstrooiing van het ware louter valse dingen worden aangegrepen, wordt derhalve gezegd: Het zwaard zal Ik uittrekken achter hen; het zwaard betekent de vernietiging van het ware door het valse; men zie boven n. 131: indien men niet wist dat zulke dingen als boven zijn

gezegd, met de haren worden aangeduid, wie zou het dan verstaan wat het behelsde dat het den Profeet werd bevolen de haren van zijn hoofd en van zijn baard af te scheren, en een derde deel te verbranden in het midden der stad, een derde deel met het zwaard te slaan rondom haar, en een derde deel in allen wind te verstrooien, en dat het zwaard achter hen zou worden uitgetrokken? Dat de vervalsing van het ware door de Joden daarmee wordt aangeduid, blijkt duidelijk uit de volgende dingen in dat Hoofdstuk, waar onder andere dingen wordt gezegd: *“Dit is Hierosolyma; zij heeft Mijn gerichten veranderd in goddeloosheid meer dan de natiën, en Mijn inzettingen meer dan de landen die rondom haar zijn”*, Vers 5, 6, aldaar. Bij denzelfde: *“Al zijn benden zal Ik verstrooien in allen wind, en het zwaard zal Ik uittrekken achter hen”*, XII: 14; met deze dingen worden eendere dingen aangeduid. Bij Mattheus: *“Een slagregen is nedergedaald, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen dat huis aangestort, en toch is het niet gevallen; het was immers op een rots gegrond”*, VII: 24, 25, 27; met een slagregen is nedergedaald, en de winden hebben gewaaid, worden de verzoeken aangeduid, en vandaar eveneens de binnenstormende valse dingen; want de geestelijke verzoeken zijn niet iets anders dan de bestokingen van het gemoed door valse en boze dingen; en daarom worden met de winden ook hier de valse dingen aangeduid; de overige dingen zie men boven in n. 4II ontvouwd. Er doen zich, zoals boven is gezegd, in de geestelijke Wereld evenals in de natuurlijke Wereld sterke winden en orkanen voor; maar de orkanen in de geestelijke Wereld ontstaan vanuit den invloed van het Goddelijke in de lagere gebieden waar degenen zijn die in de boze en de valse dingen zijn; die invloed wordt naarmate hij nederdaalt vanuit de Hemelen naar de landen die beneden zijn, des te dichter, en hij verschijnt zoals een wolk, en bij de bozen dicht en ondoorschijnend volgens den omvang en de hoedanigheid van het boze; deze wolken zijn de aanschijnen van het valse vanuit het boze, afkomstig vanuit de sferen van hun leven, want rondom iederen geest en Engel is de sfeer des levens; wanneer het Goddelijke sterk wordt uitgezonden door den Heer als Zon, en in deze dichte en ondoorschijnende wolken invloet, komt een orkaan opzetten dien de geesten daar gewaarworden eender als de mensen het de orkanen doen op den aardbol; het is ook mij ettelijke malen gegeven die orkanen gewaar te worden, en eveneens den oostenwind waardoor de bozen werden verstrooid en in de hel geworpen, wanneer het Laatste Gericht werd voltrokken: uit deze dingen kan vaststaan wat de orkanen, de stormen en de onstuimige winden betekenen in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Gij zult hen verstrooien, zodat de wind hen zal wegnemen, en de orkaan hen zal verstrooien”*, XLI: 16. Bij Jeremia: *“Zie, een*

orkaan van Jehovah, een toorn is uitgegaan, en een wervelwind dreigende toe te storten, op het hoofd der goddelozen zal hij toestorten”, xxiii: 19; Hfdst. xxx: 23. Bij David: “Ik zal verbaasten mijn ontsnapping aan den onstuimigen wind, aan den orkaan”, Psalm lv: 9. Bij denzelfde: “Mijn God, achtervolg hen door Uw orkaan, en door Uw storm verschrik hen”, Psalm lxxxiii: 16. Bij Ezechiël: “Ik zal doen doorbreken een wind van orkanen in Mijn ontsteking, en een overstromende regen zal geschieden in Mijn toorn, ter voleinding”, xiii: 13. Bij Jeremia: “Het boze zal uitgaan van natie tot natie, en een grote orkaan zal worden opgewekt van de zijden der aarde”, xxv: 32. Bij Jesaja: “Van met Jehovah Zebaoth zult gij worden bezocht met orkaan en storm, en de vlam eens verterenden vuurs”, xxix: 6. Bij Amos: “Ik zal een vuur aansteken in den muur van Rabba, hetwelk haar paleizen zal verteren, met een orkaan ten dage van den storm”, i: 14. Bij Nahum: “Van Jehovah is in orkaan en storm de weg”, i: 3. Bij Zacharia: “De Heer Jehovih zal met de bazuin blazen, en Hij zal voorttreden in de orkanen van het zuiden”, ix: 14. Bij David: “Over de goddelozen een wind van orkanen, het deel des bekers der goddelozen”, Psalm xi: 6. Bij denzelfde: “Onze God zal komen en Hij zal niet zwijgen; rondom Hem zal een orkaan hevig waaien”, Psalm l: 3. Bij Hoschea: “Zij zaaien wind, derhalve zullen zij een orkaan oogsten”, viii: 7; met den orkaan en den storm wordt in deze plaatsen aangeduid de verstrooiing van de valse en de boze dingen, ter oorzaak hiervan dat zij die in de valse dingen van het boze zijn, in de hel worden neergeworpen door den orkaanwind. Bij David: “Die tot de zee afdalen met schepen, werk doende in vele wateren; en Hij zeide en een wind des orkaans stak op, en hij hief in de hoogte de golven ervan; Hij deed den orkaan stilstaan, zodat de golven ervan stilzwegen”. Psalm cvii: 23, 25, 29; deze dingen aangaande de verzoeken en aangaande de bevrijding van dezelve; met den wind des orkaans en met de opgeheven golven der zee dientengevolge worden de verzoeken aangeduid, aangezien de geestelijke verzoeken geschieden door het binnenstorten der valse dingen in de denkingen, tengevolge waarvan de gewetenskwellingen en de smarten van het gemoed en van den animus ontstaan; die worden aangeduid met: Een wind des orkaans stak op, en hij hief in de hoogte de golven ervan; de bevrijding van dezelve wordt daarmede aangeduid dat Hij den orkaan deed stilstaan, zodat de golven stilzwegen. Iets eenders wordt aangeduid met deze dingen bij Markus: “Er werd een grote wervel van wind, en de golven sloegen over in het schip, aldus dat het reeds gevuld werd: doch Jezus was in het achterschip op een oorkussen¹⁾ slapende; en zij wekten

1 Latijn *cervicalis*, letterlijk *neksteun*, zoals bij Jakob in Bethel, H.V. 3695.

Hem, en zeiden tot Hem: Bekommert het U niet dat wij vergaan? En Hij, gewekt zijnde, berispte den wind, en Hij zeide tot de zee: Zwijg, verstom; en de wind ging liggen, en er werd een grote kalmte", IV: 37, 38, 39; en bij Lukas: "Als zij voeren, viel Jezus in slaap; toen kwam een orkaan van wind op het meer, aldus dat zij daarvan werden gevuld en in gevaar verkeerden; en toetredende wekten zij Hem, zeggende: Meester, Meester, wij vergaan: En Hij, gewekt zijnde, berispte den wind en de golf der zee, en deze hielden op, en er werd windstilte", VIII: 23, 24; dit Wonder des Heren behelst eender verborgenheden des Hemels en innerlijke dingen der Kerk evenals alle overige; de Goddelijke Wonderen verschillen van de niet-Goddelijke wonderen hierin, dat de Goddelijke Wonderen eveneens Goddelijke dingen betekenen, omdat het Goddelijke in dezelve is; doch de niet-Goddelijke wonderen betekenen niets, omdat van binnen in dezelve niets van het Goddelijke is; en bovendien is er in de beschrijving van de Goddelijke Wonderen in het Woord, en in de afzonderlijke dingen ervan, een geestelijke zin; dit Wonder sluit in zich de geestelijke verzoeken; de grote wervel van wind zodat de golven over sloegen in het schip, zodat het werd gevuld, betekent dezelve; en dat toen zij in de hoogste vrees waren, Jezus, ontwaakt zijnde, den wind berispte en tot de zee zeide: Zwijg, verstom; en dat de wind ging liggen en een grote kalmte ontstond, betekent de bevrijding uit dezelve; de woorden elk afzonderlijk ook bevatten daar een geestelijken zin, maar het is hier niet ter plaatse om dien afzonderlijk te ontwikkelen; slechts dit, dat de wervel en de orkaan van wind de verzoeken betekent, omdat zij de binnenstorting zijn van de valse dingen, of de overstromingen van het gemoed door de valse dingen; hetgeen ook blijkt uit de berisping van den wind en van de golven, en uit de woorden des Heren tot de zee: Zwijg, verstom, zoals Hij zou hebben gezegd tot de dingen of tot hen die de verzoeken teweegbrengen. Bovendien, de winden die in de geestelijke wereld ontstaan, schijnen vanuit verschillende windstreken daar te komen opzetten, sommige vanuit het zuiden, sommige vanuit het noorden, en sommige vanuit het oosten; zij die vanuit het zuiden opzetten, verstrooien de ware dingen bij hen die in de valse dingen zijn, en die vanuit het oosten verstrooien de goede dingen bij hen die in de boze dingen zijn; dat de winden die dingen verstrooien, is omdat zij ontstaan vanuit een machtigen en sterken invloed van het Goddelijke door de Hemelen in de lagere gebieden, en waar het invloeit, vult het de ware en de goede dingen, dat is, de gemoederen en de animi van hen die in de ware en de goede dingen zijn, met het Goddelijke; en daarom houden zij bij wie de inderlijke dingen, welke van het gemoed en van den animus zijn, louter valse en boze dingen zijn, en

uiterlijke ware dingen vermengd met valse dingen, en goede dingen vermengd met boze dingen, zulk een invloed uit het Goddelijke niet uit, weswege zij zich begeven in hun valse en boze dingen, welke zij liefhebben, en de ware en de goede dingen verwerpen, welke zij niet liefhebben dan alleen terwille van zich en ter wille van den schijn: uit deze dingen blijkt hoedanige uitwerking de uit het oosten komende wind vertoont, welke wind de Oostenwind wordt genoemd, namelijk dat hij bij de bozen alle goede en ware dingen verstroot die zij in den uitwendigen vorm voor de wereld hadden opgesteld, en die zij hadden gesproken om zich een schijn te geven; vandaar is het, dat aan dien wind verdorring en uitdroging wordt toegeschreven; het verdorde betekent waar niet het goede is, en het uitgedroogde waar niet het ware is; zoals kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar die wind wordt vermeld; zoals bij Ezechiël: “*Zie, de geplante Wijnstok; zal hij niet, wanneer de Oostenwind hem zal hebben aangeroerd, al verdorrende verdorren*”, xvii: 10. Bij denzelfde: “*De Wijnstok werd afgescheurd in Mijn toorn, hij werd ter aarde neergeworpen, en de Oostenwind deed zijn vrucht verdorren; zij zijn afgescheurd, zij verdorren, de roeden zijner sterkte*”, xix: 12. Bij Hoschea: “*Efraïm, onder de broederen onversaagd; de Oostenwind [Eurus] zal komen, de Wind van Jehovah, opklimmende vanuit de woestijn, en zijn bronwel zal verdorren, en zijn bron zal uitgedroogd worden; die zal roven den schat van elk vat van verlangen*”, xiii: 15. Bij Jonas: “*Het is geschied als de zon oprees, dat God een uitdrogenden Oostenwind [Ventus orientalis] beschikte*”, iv: 8. Dat de Oostenwind ook alle dingen vernietigt waar de bozen zijn, hun landen, hun woningen, hun schatten, zie men in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 61: de oorzaak dat hij vernietigt, is deze dat de landen, de woningen, en de schatten in de geestelijke Wereld overeenstemmingen zijn, weswege wanneer dezulken vergaan, eveneens de dingen vergaan die overeenstemmen; vandaar is het, dat wanneer daar het land is vernietigd waar de bozen hebben gewoond, het aangezicht van een nieuw land voor de goeden oprijst. Omdat de Oostenwind in de geestelijke Wereld zulk een kracht inheeft, werd derhalve vanwege de overeenstemming aangevoerd *een Oostenwind waardoor de zee Suph werd uitgedroogd*, Exod. xiv: 21; en die *den sprinkhaan voortbracht*, Exod. x: 13; en *een harde Wind* wordt genoemd, Jes. xxvii: 8; en *verbrekende de schepen van Tharschisch*, Psalm xlviii: 8; *brekende in het hart der zeeën*, Ezech. xxvii: 26; en *verstrooiende den vijand*, Jerem. xviii: 17.

420. Op de aarde, noch op de zee, noch op allen boom; dat dit betekent overal in de geestelijke Wereld tot aan den laatsten ervan toe bij hen bij wie enige doorvatting is, staat vast uit de betekenis van de aarde, zijnde de

algehele geestelijke Wereld, bijgevolg alle Engelen en geesten die daar zijn; dat de aarde die wereld in den gemenen en naasten zin betekent, is omdat er in de geestelijke Wereld evenzeer landen, bergen, heuvelen, vlakten, dalen, en eveneens zeeën zijn als op onzen aardbol; hierover zie men boven 304, 342, 413; uit de betekenis van de zee, zijnde de laatsten van het land in de geestelijke Wereld, ter oorzaak hiervan dat de laatste grenzen of einden daar zeeën zijn; hierover zie men boven n. 342; en uit de betekenis van den boom, zijnde de doorvatting en eveneens de erkenenis, waarover aanstonds; aangezien die dingen met de aarde, de zee, en den boom worden aangeduid, betekenen vandaar die drie tot één zin verbonden, alle dingen in de geestelijke Wereld tot aan de laatsten ervan toe bij hen bij wie enige doorvatting is. Dat de boom in het gemeen de doorvatting en de erkenenis betekent, is daarvandaan dat de Tuin het Inzicht betekent, en alle inzicht is volgens de erkenenissen en de doorvatting ervan; vandaar is het, dat iedere soort van bomen iets van wetenschap en inzicht betekent. Omdat de boom in het gemeen de doorvatting en de erkenenis betekent, betekent hij derhalve eveneens de innerlijke dingen welke des gemoeds zijn bij den mens, en eveneens den gansen mens; want de mens is zodanig als de innerlijke dingen zijn, welke van zijn gemoed zijn, en deze zijn zodanig als de doorvatting is vanuit de erkenenissen: dat de boom betekent de innerlijke dingen welke des gemoeds zijn, en eveneens den mens, zie men boven, in n. 109, 110: dat de boom de doorvatting en de erkenenis betekent, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 103, 2163, 2682, 2722, 2972, 7692; dat de Ouden den Goddelijken erediens hielden in de bossen onder de bomen volgens de betekenissen ervan, n. 2722, 4552; dat dit bij de Joodse natie is verboden geweest; de oorzaak, n. 2722; dat de paradijzen en de tuinen het inzicht betekenen, n. 100, 108, 3220; en in het werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 176; en boven n. 110.

421. Vers 2, 3. *En ik zag een anderen Engel opklimmen uit den opgang der Zon, hebbende het zegel des levenden Gods; en hij riep met een grote stem tot de vier Engelen, aan wie het gegeven was de aarde en de zee te beschadigen: zeggende: Beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch de bomen, totdat wij de dienstknechten onzes Gods hebben gezegeld op hun voorhoofden.* En ik zag een anderen Engel opklimmen uit den opgang der Zon, betekent de Goddelijke Liefde uitgaande van den Heer: hebbende het zegel des levenden Gods, betekent den Goddelijken Wil: en hij riep met een grote stem, betekent het Goddelijk bevel: tot de vier Engelen, aan wie het gegeven was de aarde en de zee te beschadigen, betekent het tegenhouden alsnog opdat de invloed niet intens zou worden: zeggende: Beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch de

bomen, betekent opdat niet de goeden met de bozen vergaan, waar zij ook maar zijn: totdat wij de dienstknechten onzes Gods hebben gezegeld op hun voorhoofden, betekent dat eerst diegenen moeten worden afgescheiden die in de ware dingen vanuit het goede zijn.

422. En ik zag een anderen Engel opklimmen uit den opgang der Zon; dat dit betekent de Goddelijke Liefde, uitgaande van den Heer, staat vast uit de betekenis van den Engel, zijnde enig Goddelijke voortgaande uit den Heer: onder den Engel immers in het Woord wordt in den naasten zin een volledig engellijk gezelschap verstaan; in den gemenen zin echter wordt met den Engel aangeduid een elk die het Goddelijk Ware opneemt in leer en leven; doch in den hoogsten zin wordt met den Engel enig Goddelijke aangeduid dat voortgaat uit den Heer, in het bijzonder het Goddelijk Ware; over welke betekenissen van den Engel men zie boven, n. 90, 130, 200, 302, 307; hier dus wordt met den Engel opklimmende uit den opgang der Zon, aangeduid het Goddelijke voortgaande vanuit de liefde des Heren; de opgang der zon of het oosten betekent de Goddelijke Liefde des Heren; en daaruit opklimmen betekent uitgaan en voortgaan; vandaar nu wordt met den Engel opklimmende uit den opgang der zon, aangeduid de Goddelijke Liefde uitgaande vanuit den Heer; de dingen die volgen zijn ook der Goddelijke Liefde, te weten opdat de goeden niet worden beschadigd. Dat de opgang der zon de Goddelijke Liefde des Heren betekent, is omdat de Heer in den engellijken Hemel de Zon is, en de Heer als Zon verschijnt vanuit Zijn Goddelijke Liefde; waar de Heer als Zon verschijnt, daar in den Hemel is het oosten; en omdat zij bestendig daar is, is zij ook bestendig in den opgang; er zijn in de geestelijke Wereld vier windstreken, namelijk het Oosten, het Westen, het Zuiden, en het Noorden; al die windstreken worden bepaald door de Zon welke de Heer is; en waar de Zon is, daar is het Oosten; daaraan tegengesteld is het Westen, ter rechterzijde is het Zuiden, en ter linkerzijde het Noorden; in de streek van het oosten wonen de Engelen die in de liefde tot den Heer zijn, ter oorzaak hiervan dat zij onder het naaste toezicht des Heren zijn; in hen immers vloeit de Heer het naast en rechtstreeks in vanuit de Goddelijke Liefde; vandaar is het, dat met den opgang der zon en met het oosten in het Woord de Goddelijke Liefde des Heren wordt aangeduid: dat de Heer in den engellijken Hemel als Zon verschijnt, en dat het des Heren Goddelijke Liefde is welke aldus verschijnt, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 116 tot 125: dat de zon in het Woord vandaar de Goddelijke Liefde betekent, boven, n. 401: dat alle Streken in de geestelijke Wereld worden bepaald uit het oosten, waar de Heer als Zon is, in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 141:

dat in de oostelijke windstreek vandaar degenen wonen die in het goede der liefde tot den Heer zijn, n. 148, 149 aldaar: meermalen worden in het Woord de windstreken met name vermeld, namelijk het oosten, het westen, het zuiden, en het noorden; en hij die niet iets aangaande den geestelijken zin des Woords weet, gelooft dat onder dezelve de windstreken in onze zonnewereld worden verstaan, en vandaar acht hij dat zij niets verborgens van den Hemel en van de Kerk behelzen; terwijl toch onder de met name in het Woord vermelde Windstreken de windstreken in de geestelijke Wereld worden verstaan, welke geheel en al verschillen van de windstreken in onze Wereld; alle Engelen en geesten immers wonen daar in Windstreken volgens het hoedanige van hun goede en ware; zij die in het goede der liefde tot den Heer zijn, wonen in het Oosten en het Westen daar; en zij die in de ware dingen vanuit dat goede zijn, wonen in het Zuiden en het Noorden; de oorzaak dat zij aldus wonen is deze, dat de Heer daar de Zon is, en uit Hem als Zon daar alle Warmte en Licht is, of al het goede en ware; de warmte daar, welke een geestelijke warmte is, of het goede der liefde, vloeit rechtstreeks in van het oosten tot het westen, en volgens de opneming door de Engelen neemt zij af, bijgevolg volgens de afstanden; want alle afstand van den Heer uit in de geestelijke Wereld is volgens de opneming van het goede en het ware uit Hem; dit is de oorzaak, dat in het Oosten daar degenen wonen die in het innerlijk goede der liefde en vandaar in de klaarte zijn, en in het Westen zij die in het uiterlijk goede der liefde en vandaar in het duister zijn: doch het Licht, zijnde het geestelijk Licht of het Goddelijk Ware, vloeit ook rechtstreeks in uit het Oosten tot het Westen, en eveneens vloeit het in tot de zijden van weerskanten; maar met dit verschil dat het Goddelijk Ware dat invloeit uit het Oosten tot het Westen, in zijn wezen het goede der liefde is, doch dat wat tot de zijden aan weerskanten invloeit, in zijn wezen het ware vanuit dat goede is; vandaar zijn zij die in het zuiden en in het noorden wonen, welke windstreken aan weerskanten ter zijde zijn, in het licht van het ware; zij die in het zuiden zijn in het heldere licht van het ware, en zij die in het noorden zijn in het duistere licht van het ware; het licht van het ware is het inzicht en de wijsheid: maar over deze Windstreken zie men meer in het werk *OVER DEN HEMEL EN DE HEL*, n. 141 tot 153; deze Windstreken dus worden verstaan in het Woord waar zij vermeld worden; en daarom betekenen zij ook de Goddelijke dingen zodanig als zij in die windstreken zijn, namelijk het Oosten het goede der liefde in de klaarte, het Westen het goede der liefde in het duister, het Zuiden het ware vanuit dat goede in de klaarte, en het Noorden het ware vanuit dat goede in het duister. Bovendien zijn er Windstreken in de geestelijke Wereld

die van de nu vermelde windstreken verschillen, en daarvan omstreeks dertig graden afstaan, en deze zijn onder het toezicht van den Heer als Maan; want de Heer verschijnt als Zon aan hen die in de liefde tot Hem zijn, doch als de Maan aan hen die in de liefde jegens den naaste en daaruit in het geloof zijn; over welken schijn men ook zie in het werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 118, 119, 122; in de oostelijke en de westelijke windstreek daar wonen zij die in het goede der liefde jegens den naaste zijn, en in de zuidelijke en de noordelijke windstreek daar zij die in de ware dingen vanuit dat goede zijn, welke de ware dingen des geloofs worden genoemd: deze windstreken worden ook ettelijke malen in het Woord verstaan, waar wordt gehandeld over die ware dingen en over dat goede. Uit deze dingen kan vaststaan, dat hij die niet iets weet aangaande de Windstreken des Hemels, waarover nu is gesproken, niet de geestelijke dingen des Woords kan weten, waar die Windstreken worden genoemd; zoals in deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Uit het oosten zal Ik uw zaad aanbrengen, en uit het westen zal Ik u verzamelen; Ik zal zeggen tot het noorden: Geef; en tot het zuiden: Houd niet terug; breng aan Mijn zonen van verre, en Mijn dochters van het uiteinde der aarde”*, XLIII: 5, 6; er wordt daar gehandeld over Jakob en Israël; wie niet weet dat onder die windstreken de geestelijke dingen worden verstaan die boven zijn gezegd, kan geloven dat er wordt verstaan dat de zonen van Israël en Jakob moeten worden verzameld van alle kanten; maar onder Jakob en Israël wordt de Kerk verstaan, welke is uit hen die in het goede der liefde en in de ware dingen vanuit dat goede zijn; en onder hun zaad worden allen verstaan die van de Kerk zijn; dat diegenen moeten worden aangebracht en verzameld die in het goede der liefde zijn, wordt verstaan onder: *Uit het oosten zal Ik uw zaad aanbrengen, en uit het westen zal Ik u verzamelen; en dat zij die in de ware dingen vanuit dat goede zijn, moeten worden aangebracht en verzameld, wordt verstaan onder: Ik zal zeggen tot het noorden: Geef; en tot het zuiden: Houd niet terug; dat allen die in die ware en goede dingen zijn, tot aan hen toe die in de laatste zijn, zullen worden aangebracht, wordt aangeduid met: Breng aan Mijn zonen van verre, en Mijn dochters van het uiteinde der aarde; de zonen zijn zij die in de ware dingen zijn, en de dochter zij die in de goede dingen zijn; van verre en van het uiteinde der aarde, betekent hen die zijn in de laatste ware en goede dingen der Kerk. Eendere dingen worden met die windstreken aangeduid in deze volgende plaatsen; bij David: *“Jehovah zal de verlostten vergaderen vanuit de landen, van den opgang en van den ondergang, uit het noorden en uit de zee”*, Psalm CVII: 3. Bij Mozes: *“Jehovah zeide tot Jakob in den droom: Uw zaad zal zijn zoals het stof der aarde, en het zal zich uitbreiden naar het westen en naar**

het oosten, naar het noorden en naar het zuiden", Gen. xxviii: 14. Bij Lukas: "Zij zullen komen van de opgangen en de ondergangen, en uit het noorden en het zuiden, aanzittende in het Koninkrijk Gods", xiii: 29. In zeer vele plaatsen wordt alleen gezegd van het oosten tot het westen, en niet tegelijk van het zuiden en het noorden, en daaronder worden allen verstaan die in het goede der liefde tot den Heer zijn en in het goede der liefde jegens den naaste; die windstreken sluiten ook het tweetal overige in, ter oorzaak hiervan dat allen die in het goede zijn, ook in de ware dingen zijn; het goede immers en het ware treden overal als één op; deze worden dus verstaan waar er wordt vermeld: Van het oosten tot het westen; bij Mattheus: "Velen zullen komen van het oosten af en van het westen, en zij zullen met Abraham, en Izak en Jakob aanzitten in het Koninkrijk der Hemelen", viii: 11; bij Lukas wordt in de boven aangehaalde plaats, Hfdst. xiii: 29, gezegd aangaande hen die zullen aanzitten in het Koninkrijk der Hemelen, dat zij zullen komen van de opgangen en de ondergangen, uit het noorden en het zuiden; hier slechts van het oosten en van het westen, ter oorzaak hiervan dat onder die twee windstreken tegelijk het tweetal overige wordt verstaan, zoals is gezegd: eender in de volgende dingen; bij Malachia: "Van den opgang der zon tot den ondergang zal Mijn Naam groot zijn onder de natiën", i: 11; bij David: "Van den opgang der zon tot den ondergang is groot de Naam van Jehovah", Psalm cxiii: 3; bij Jesaja: "Vrezen zullen zij van den ondergang der zon den Naam van Jehovah, en van den opgang der zon Zijn heerlijkheid", lix: 19; bij denzelfde: "Opdat zij bekennen van den opgang der zon en van den ondergang, dat er geen is buiten Mij", xlv: 6. Bij David: "God God Jehovah spreekt, en Hij zal de aarde samenroepen van den opgang der zon tot haar ondergang", Psalm l: 1; bij Zacharia: "Zie, Ik ben bevrijdende Mijn volk vanuit het land van het oosten en vanuit het land van het westen", viii: 7; in deze plaatsen betekent van den opgang en van den ondergang allen die in de goede en de ware dingen des Hemels en der Kerk zijn. Eendere dingen worden aangeduid met de Windstreken volgens welke *de Tempel werd gemeten*, Ezech. xlii; en volgens welke het land tot erfenis zou worden gegeven, Ezech. xlvii: 13 e.v.: en *verdeeld onder de stammen Israëls*, Ezech. xlviii: voorts volgens welke *de zonen Israëls het kamp zouden meten*, Num. ii: en volgens welke *zij zouden voorttrekken*, Num. x: en volgens welke *de Poorten van de nieuwe stad zouden zijn*, Ezech. xl: en Apoc. xxi: 13; behalve eendere dingen elders. Dat de Tempel volgens de windstreken bij Ezechiël werd gemeten, en dat het land volgens de windstreken onder de Stammen werd verdeeld, bij denzelfde, en eveneens bij Josua; voorts dat de zonen Israëls volgens de windstreken kampeerden, en eveneens in dezelfde orde

voortrokken, was omdat alle dingen volgens de windstreken in de geestelijke Wereld zijn geordend, niet alleen in het gemeen, maar ook in het bijzonder; in het gemeen wonen alle Engelen en geesten volgens de staten van het goede en het ware bij hen in overeenstemmende Windstreken, zoals boven is gezegd; in het bijzonder geschiedt iets eenders; in alle samenkomsten immers krijgen zij die daar zijn, plaatsen in de windstreken die overeenstemmen met de staten van hun leven; in de Tempels daar zitten zij eender, ook wonen zij eender in de huizen; in één woord, alle en de afzonderlijke dingen daar zijn geordend volgens de windstreken des Hemels; de vorm immers des Hemels is in elk bijzondere zodanig als hij is in het gemeen: uit deze dingen kan vaststaan wat wordt aangeduid met de ordeningen volgens de windstreken in het Woord, en eveneens met de windstreken volgens welke de Tabernakel werd gebouwd, en eveneens volgens welke de Tempel werd gebouwd door Salomo; behalve andere dingen. Deze dingen aangaande de Windstreken in het algemeen: dat het Oosten den Heer betekent ten aanzien van de Goddelijke Liefde, en vandaar bij hen die het goede der liefde tot den Heer opnemen, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Ezechiël: *“Hij bracht mij heen tot de poort des Tempels die heenzag naar het Oosten; toen, zie, de heerlijkheid van den God Israëls kwam van den weg van het Oosten, en Zijn stem was zoals de stem van vele wateren, en de aarde was verlicht van Zijn heerlijkheid. De heerlijkheid van Jehovah ging het Huis binnen langs den weg der poort welke aangezichten zijn naar het Oosten: toen hief de geest mij op en leidde mij binnen in den innerlijken voorhof; en zie, de heerlijkheid van Jehovah vervulde het Huis”*, XLIII: 1, 2, 4, 5; daar wordt gehandeld over den bouw van den nieuwen Tempel, waarmede de nieuwe Kerk wordt aangeduid die door den Heer moet worden geïnstauréerd; en omdat de binnenleiding geschiedt door het goede der liefde tot den Heer, en door het ware vanuit dat goede, werd derhalve de poort gezien die uitzag naar het Oosten, en de God Israëls komende van den weg van het Oosten; met de poort wordt de binnenleiding en de toegang aangeduid, onder den God Israëls wordt de Heer verstaan, onder het Oosten het goede der liefde uit Hem tot Hem, en onder de heerlijkheid het ware vanuit dat goede; de Heer immers treedt in den Hemel en vandaar in de Kerk binnen vanuit Zijn Goddelijke Liefde, welke in de Hemelen verschijnt als Zon, zoals boven is gezegd; daarvandaan is al het Goddelijk Goede en Goddelijk Ware daar; iets eenders wordt daarmede aangeduid dat gezien werd dat de heerlijkheid van Jehovah binnenging in het Huis langs den weg der poort welke aangezichten naar het Oosten zijn; en daarmede dat de heerlijkheid van Jehovah het Huis vervulde; met het Huis of den Tempel

wordt de Hemel en de Kerk aangeduid; met de Heerlijkheid wordt in het Woord het uit den Heer voortgaande Goddelijk Ware aangeduid, met de heerlijkheid van den God Israëls het Goddelijk Ware verlichtende hen die in het geestelijk Rijk des Heren zijn, en met de heerlijkheid van Jehovah het Goddelijk Ware verlichtende hen die in het hemels Rijk des Heren zijn; dat het Goddelijk Ware heerlijkheid wordt geheten, is omdat dit het Licht des Hemels is; en vanuit dat Licht is alle glans, pracht en heerlijkheid daar; al wat immers voor de ogen verschijnt in de Hemelen, is vanuit dat Licht; vandaar ook wordt gezegd dat de aarde was verlicht van Zijn heerlijkheid; onder de aarde wordt de Kerk verstaan; de invloed ervan naar de lagere dingen toe van alle kanten wordt daarmee aangeduid dat Zijn stem was zoals de stem van vele wateren; de stem betekent den invloed, en de wateren betekenen de ware dingen. Bij denzelfde: *“Daarna bracht hij mij terug langs den weg der poort van het uiterlijk heiligdom, heenziende naar het Oosten, welke echter gesloten was; maar Jehovah, de God Israëls, zal door dezelve binnentreden”*, XLIV: 1, 2: bij denzelfde: *“De poort van den innerlijken voorhof, heenziende naar het Oosten, zal gesloten zijn de zes werkdagen, maar op den dag van den Sabbath zal zij worden geopend”*, XLVI: 1; met de poort heenziende naar het oosten wordt ook hier aangeduid de binnenleiding in den Hemel en in de Kerk uit den Heer door het uit Hem voortgaande goede der liefde; dit dus wordt er verstaan onder het Oosten; en dat hetzelfde uit den Heer is, wordt daarmee aangeduid dat Jehovah de God Israëls door die poort zal binnentreden; dat de binnenleiding geschiedt door den eredienst van Hem vanuit dat goede, wordt daarmee aangeduid dat zij op den dag van den Sabbath zal worden geopend; en dat wanneer er geen eredienst vanuit dat goede is, de binnenleiding niet geschiedt, wordt daarmee aangeduid dat die poort de zes werkdagen gesloten zou zijn. Bij denzelfde: *“De Cherubim hieven hun vleugelen op, en stonden aan de deur der poort van het Huis van Jehovah aan het Oosten, en de heerlijkheid van den God Israëls was op hen van boven”*, x: 19; met de Cherubim wordt de Heer aangeduid ten aanzien van de Goddelijke Voorzienigheid en ten aanzien van de bescherming opdat Hij niet worde genaderd dan alleen door het goede der liefde; men zie boven n. 152 einde, 277; en omdat de Heer met de Cherubim wordt aangeduid, en uit den Heer als Zon, waar het Oosten is, al het goede der liefde en al het ware vanuit dat goede voortgaat, werd derhalve gezien dat de Cherubim stonden aan de deur [*ostium*] der poort van het Huis van Jehovah aan het Oosten, en werd de heerlijkheid van den God Israëls op hen van boven gezien; met het Huis van Jehovah, met het Oosten, en met de heerlijkheid van den God Israëls worden hier eendere dingen aangeduid als

boven. Bij Jesaja: *“Wie heeft opgewekt uit het Oosten Hem Dien Hij in gerechtigheid heeft geroepen tot Zijn gevolg; Hij heeft vóór Hem de natiën gegeven, en over de koningen heeft Hij Hem doen heersen”*, xli: 2; deze dingen betreffen den Heer, van Wien wordt gezegd dat Hij is opgewekt uit het Oosten, omdat Hij is ontvangen vanuit het Goddelijke Zelf, hetwelk in zijn wezen de Goddelijke Liefde is, vanuit dewelke ook de Heer de Zon van den engellijken Hemel is; roepen in gerechtigheid, betekent om den Hemel en de Kerk te herstellen; de Gerechtigheid des Heren immers in het Woord betekent, dat Hij vanuit eigen macht het Menselijk Geslacht heeft gezaligd, hetgeen daardoor is geschied dat Hij alle dingen in de Hemelen en in de Hellen in de orde heeft teruggebracht; men zie boven n. 293; wat de overige dingen betekenen, is boven in n. 357 ontvouwd. In Boek II van Samuël: *“De geest van Jehovah sprak in mij; de God Israëls zeide, de Rots Israëls sprak tot mij; zoals het Licht des morgens wanneer de zon opgaat, een morgen zonder wolken, van den glans na den regen spruit het gras uit de aarde”*, xxiii: 2, 3, 4; de God Israëls en de Rots Israëls is de Heer, van Wien, omdat Hij de Zon van den engellijken Hemel is, en vanuit Hem als Zon voortgaat en invloeit al het Goddelijk Ware dat de Engelen en de mensen verlicht en inzicht geeft en hervormt, wordt gezegd: Zoals het Licht des morgens wanneer de zon opgaat, een morgen zonder wolken, van den glans na den regen spruit het gras uit de aarde; het Licht des morgens wanneer de zon opgaat, betekent het Goddelijk Ware uit den Heer als Zon; een morgen zonder wolken, betekent hetzelfde zuiver; de regen betekent den invloed ervan, en het gras vanuit de aarde betekent daaruit het inzicht en de hervorming; deze dingen immers worden met het gras aangeduid, omdat het gras uit de aarde wordt geboren vanuit de zon der wereld na den regen, doch het inzicht vanuit den Heer als de Zon door den invloed van het Goddelijk Ware. Bij Jesaja: *“Over U zal Jehovah opgaan, en Zijn heerlijkheid zal op U worden gezien; en de natiën zullen tot Uw Licht wandelen, en de koningen tot den glans van Uw opgang”*, lx: 2, 3; deze dingen betreffen den Heer; het Goddelijke in Hem wordt verstaan onder: Over U zal Jehovah opgaan, en Zijn heerlijkheid zal op U worden gezien; het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde wordt verstaan onder: Over U zal Jehovah opgaan; en het Goddelijk Ware vanuit dat Goede wordt verstaan onder: Zijn heerlijkheid zal op U worden gezien; de natiën betekenen hen die in het goede zijn, en de koningen hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn; van genen wordt gezegd dat zij zullen wandelen tot Uw Licht, waarmede het leven volgens het Goddelijk Ware wordt aangeduid; en van dezen dat zij zullen wandelen tot den glans van Uw opgang, waarmede het leven van het inzicht

vanuit het Goddelijk Goede wordt aangeduid; wandelen betekent leven, het licht het Goddelijk Ware, en de glans van den opgang het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede, vanwaar het inzicht is. Bij Ezechiël: *“De Cherubim hieven hun vleugels op, en de heerlijkheid van den God Israëls was op hen van boven; en de heerlijkheid van Jehovah klom op over het midden der stad, en stond op den berg aan het oosten der stad”*, xi: 22, 23; met de Cherubim wordt de Heer aangeduid ten aanzien van de Goddelijke Voorzienigheid en de Bescherming, en met de heerlijkheid van den God Israëls wordt aangeduid het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer; zoals boven; en omdat het Goddelijk Ware, zijnde het Licht, voortgaat uit den Heer als Zon in den engellijken Hemel, werd er derhalve gezien dat de heerlijkheid van Jehovah opklom van over het midden der stad, en stond op den berg aan het oosten der stad; onder de stad wordt Hierosolyma verstaan, waarmede de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de leer; en omdat de leer der Kerk is vanuit het Goddelijk Ware, werd derhalve gezien dat de heerlijkheid van Jehovah opklom over het midden der stad; en omdat al het Goddelijk Ware voortgaat uit den Heer als Zon, waar het Oosten is, werd derhalve gezien dat zij stond op den berg aan het Oosten der stad; de berg aan het Oosten der stad was de Olijfberg; dat de Olijfberg de Goddelijke Liefde des Heren betekent, en dat derhalve de Heer daarop placht te verblijven, zie men boven, n. 405; en dat de Olijfberg was vóór de aangezichten van Hierosolyma aan het oosten, zie men in Zacharia Hfdst. xiv: 4. Bij denzelfde: *“Hij bracht mij weder tot de deur van het Huis, waar, zie, wateren waren uitgaande van onder den dorpel des Huizes naar het Oosten, omdat het aangezicht des Huizes het Oosten is; en de wateren waren afdalende van onderen uit de rechterzijde des Huizes, van het zuiden des altaars. Hij leidde mij uit langs den weg der poort naar het noorden, en hij leidde mij rond langs den uitwendigen weg tot de uitwendige poort langs den weg schouwende het Oosten; waar, zie, wateren waren uitstromende vanuit de rechterzijde. Hij zeide tot mij: Deze wateren zijn uitgaande tot de oostelijke grens, en zij dalen af in de vlakke, en zij komen naar de zee; in de zee zijn zij uitgezonden opdat de wateren gezond worden; weswege het geschiedt dat alle levende ziel die kruipt, waarheen ook maar de rivieren komen, leeft; weswege het geschiedt dat er zeer veel vis is: aan de rivier op haar oever klimt van deze en gene zijde op alle boom der spijze, welks blad niet afvalt en welks vrucht niet wordt verteerd”*, XLVII: 1, 2, 8, 9, 12; hier wordt beschreven de nieuwe Kerk in de Hemelen en op aarde die door den Heer moet worden geïnstalleerd, wanneer al het Goddelijke vanuit Zijn Goddelijk Menselijke zal voortgaan; want vóór de Komst des Heren ging het Goddelijke voort vanuit Zijn Goddelijke

hetwelk Hij den Vader noemt, maar dit reikte niet tot de laatsten nadat de Kerk was verwoest; met het Huis wordt daar de Kerk aangeduid; met de poort ervan de toegang en de binnenleiding; met het Oosten de Heer, waar Zijn Goddelijke Liefde verschijnt als de Zon; en met de wateren vandaar uitgaande wordt het Goddelijk Ware aangeduid, van daaruit voortgaande; met de vlakke en de zee worden de laatsten der Kerk aangeduid, of waar degenen zijn die in de laatste ware en goede dingen zijn, omdat zij natuurlijk en zinlijk, en slechts weinig geestelijk zijn, tot wie tevoren het Goddelijke niet reikte; dat de wateren der zee gezond werden door den invloed van de rivier uit het oosten, betekent het leven uit het Goddelijke ook voor genen na de Komst des Heren; zeer veel vis, betekent een overvloed van erkentnissen en van wetenschappelijke dingen, welke ook het geestelijke leven bij hen verkrijgen; de bevruchting van het goede en de vermenigvuldiging van het ware wordt daarmede aangeduid dat op den oever der rivier alle boom der spijsz opklimt, welks blad niet afvalt, en welks vrucht niet wordt verteerd: uit deze dingen kan vaststaan, wat de afzonderlijke dingen in de reeks daar betekenen, en dat het Oosten, uit hetwelk al die dingen zijn, den Heer en Zijn Goddelijke Liefde betekent. Iets eenders wordt aangeduid bij Zacharia: *“Het zal te dien dage geschieden dat levende wateren zullen uitgaan van Hierosolyma, een deel ervan tot de oostelijke zee”*, xiv: 8; ook daar wordt over den Heer gehandeld; te dien dage betekent Zijn Komst; en de oostelijke zee betekent het laatste einde naar het oosten in de geestelijke Wereld, waar geen opneming was van het Goddelijk Ware vóór de Komst des Heren, en daarna de opneming wanneer hetzelfde voortgaat vanuit Zijn Goddelijk Menselijke: dat de laatsten in de geestelijke Wereld zijn zoals zeeën, zie men boven, n. 342: en dat daar droogten en woestheden zijn, bij Joël, Hfdst. II: 20. Aangezien de Heer in den Hemel waar de Engelen zijn, als Zon verschijnt, en daar het Oosten is, *sprengde derhalve Aharon van het bloed van een var, wanneer hij verzoening deed voor zich en zijn huis, tot de aangezichten van den Verzoendeksel naar het Oosten*, Levit. xvi: 14, 15; en derhalve *maten Mozes en Aharon en diens zonen het kamp vóór de Tent der Samenkomst naar het Oosten*, Num. III: 38; en *eveneens de Stammen van Jehudah*, Num. II: 3; door Mozes, Aharaon, en de zonen, en door den Stam van Jehudah werd de Heer uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware voortgaande vanuit de Goddelijke Liefde; vandaar was hun kamp naar het oosten gericht; derhalve ook keerden de Ouden in de aanbiddingen hun aangezichten tot het oosten der zon, en derhalve bouwden zij hun Tempels derwijze, dat de vooraan gelegen dingen, waar het allerheiligste was, naar het Oosten uitzagen; hetgeen

ook heden ten dage geschiedt naar oud gebruik. De algehele engellijke Hemel wordt ook gekeerd tot den Heer als de Zon, aldus bij voortduur tot het Oosten: ook zijn alle innerlijke dingen der Engelen in de Hemelen daarheen gekeerd; vandaar is het, dat de Engelen des Hemels hun aangezichten keren tot den Heer, over welke toekering men meer vermeldenswaardige dingen zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 17, 123, 142, 143, 144, 272. Omdat de Heer het Oosten is, wordt er derhalve gezegd bij Mattheus: *“Zoals de bliksem uitgaat van het Oosten, en schijnt tot aan het Westen, aldus zal de Komst van den Zoon des mensen zijn”*, xxiv: 27. Aangezien met het Oosten der zon, waar het de mensen betreft, wordt aangeduid het goede der liefde, voortgaande uit den Heer als de Zon, opgenomen zijnde door hen, wordt derhalve gezegd in het Boek der Richteren: *“Laten al Uw vijanden vergaan, o Jehovah; maar laten zij die Hem liefhebben, zijn zoals het opgaan der zon in haar sterkte”*, v: 31; deze dingen staan in het Profetische Lied van Deborah en Barak; en van hen die Jehovah liefhebben, zijnde zij die in het goede der liefde tot den Heer zijn, wordt gezegd: *“Zoals het opgaan der zon in haar sterkte. Bij Mozes: “Jozef zal hebben van de eerstelingen der Bergen van het Oosten, en van de kostbare dingen der heuvelen der eeuw”*, Deut. xxxiii: 15; met Jozef wordt in den uitbeeldenden zin het geestelijk Rijk des Heren aangeduid, en daarom wordt van hem gezegd dat hij zal hebben van de eerstelingen der bergen van het oosten, en van de kostbare dingen der heuvelen der eeuw; en met de eerstelingen der bergen van het oosten worden aangeduid de echte goede dingen der liefde tot den Heer, en daaruit der naastenliefde jegens den naaste; de bergen van het oosten zijn de goede dingen der liefde tot den Heer, de eerstelingen zijn de echte en de primaire dingen; en de heuvelen der eeuw zijn de goede dingen der naastenliefde jegens den naaste; wanneer deze echt zijn, worden zij kostbaar geheten; de overige dingen in de zegening van Jozef zie men ontvouwd boven in n. 405. In de oude tijden was de Kerk in verscheidene koninkrijken van Azië, zoals in het land Kana, in Syrië en Assyrië, in Arabië, Aethiopië, Egypte, Chaldea, in Tyrus en Zidon, en elders; maar de Kerk bij hen was een uitbeeldende Kerk; er werden immers in de afzonderlijke dingen van hun eredienst en in hun afzonderlijke inzettingen geestelijke en hemelse dingen uitgebeeld, zijnde de inwendige dingen der Kerk, en in den hoogsten zin de Heer Zelf; deze uitbeeldende dingen van den eredienst en van de inzettingen bleven voortduren bij verscheidenen tot aan de Komst des Heren toe, en vandaar de erkenenis aangaande Zijn Komst; zoals kan vaststaan uit de Profetische dingen van Bileam, die uit Syrië was, die over den Heer voorzegging deed in deze woorden: *“Ik zie Hem, hoewel niet alreeds, ik*

aanschouw Hem, hoewel niet nabij; een Ster zal opgaan vanuit Jakob, en een Schepter zal verrijzen vanuit Israël”, Num. xxiv: 17; dat het daarna geschiedde, bleek hieruit dat zekere wijzen uit de oosterlingen, toen de Heer werd geboren, een ster zagen uit het oosten, welke zij volgden, waarover aldus bij Mattheus: *“In de dagen van den koning Herodes kwamen wijzen uit de oosterlingen tot Hierosolyma, zeggende: Waar is geboren de Koning der Joden; wij hebben Zijn Ster gezien in het Oosten, en wij zijn gekomen om Hem te aanbidden: en zie, de ster die zij hadden gezien in het Oosten, ging hun voor totdat zij al komende stond over waar de Knaap was”*, II: 1, 2, 9. Aangezien de Heer het Oosten is, verscheen derhalve de ster aan hen vanuit het Oosten; en omdat zij in de erkenenis waren aangaande de Komst des Heren vanuit de uitbeeldende dingen die bij hen waren, verscheen derhalve een ster en ging zij voor, eerst tot Hierosolyma, waarmede de Kerk zelf ten aanzien van de leer en ten aanzien van het Woord werd uitgebeeld, en van daar tot de plaats waar de Heer als klein kind was; de Ster betekent ook de erkenenissen van het goede en het ware, en in den hoogsten zin de erkenenis aangaande den Heer; dat de sterren in het Woord de erkenenissen van het goede en het ware betekenen, zie men boven, n. 72, 179, 402; en omdat de oosterlingen in die erkenenissen waren, werden zij derhalve ook zonen van het oosten geheten; dat aldus diegenen werden geheten die uit Arabië waren, staat vast bij Jeremia, Hefdst. XLIX: 28; met de zonen van het oosten worden in het Woord ook de erkenenissen van het goede en het ware aangeduid; eender met Kadar of Arabië: dat Job was uit de zonen van het oosten, blijkt bij hem in Hfdst. 1: 3. Zoals de meeste dingen in het Woord ook een tegengestelden zin hebben, aldus eveneens het oosten; en in dien zin betekent het de liefde van zich, ter oorzaak hiervan dat deze liefde is tegenovergesteld aan de liefde tot den Heer; in dezen zin wordt het oosten genoemd bij Ezechiël, Hfdst. VIII: 16, en bij Jesaja, Hefdst. II: 6. Dat het oosten den Heer betekent ten aanzien van de Goddelijke Liefde en het goede der liefde tot Hem daaruit, kan nog uitvoeriger vaststaan uit de dingen die boven aangaande de Zon en den Morgen zijn getoond, aangaande de Zon n. 401, en aangaande den Morgen n. 176; want waar de Zon is in den engellijken Hemel, daar is het oosten; en omdat het de morgen is waar de zon opgaat, en daar de Zon steeds in den opgang en nooit in den ondergang is, betekent vandaar de Morgen eveneens iets eenders.

423. Hebbende het zegel des levenden Gods; dat dit den Goddelijken Wil betekent, staat vast uit de betekenis van het zegel van iemand hebben, zijnde in opdracht [*mandatum*, ook bevel] hebben, want een opdracht wordt met het zegel bevestigd: vandaar is het zegel des levenden Gods hebben de

Goddelijke opdracht hebben: dat het Goddelijke bevel hier is de Goddelijke Wil, is omdat met den Engel opklimmende van den opgang der zon, die het zegel had, wordt aangeduid de Goddelijke Liefde uitgaande van den Heer; en al wat van de Goddelijke Liefde uitgaat, dat is de Goddelijke Wil: er zijn ook Goddelijke bevelen die niet vanuit den Goddelijken wil zijn, maar vanuit vergunning en toelating, en verscheidene van deze werden aan de zonen Israëls gegeven, zoals dat het hun was geoorloofd meerdere vrouwen te trouwen, en scheidbrieven te geven, behalve andere eendere dingen; die bevelen waren vanuit toelating, gegeven vanwege de hardigheid huns harten, zoals vaststaat uit des Heren woorden bij Mattheus, Hfdst. xix: 8, en Markus, Hfdst. x: 4, 5; maar de bevelen die onmiddellijk vanuit de Goddelijke Liefde zijn, die alle zijn van den Goddelijken Wil; en daarom wordt ook gezegd het zegel des levenden Gods; de Heer immers wordt de levende God genoemd krachtens de Goddelijke Liefde, want de liefde is des mensen leven zelf, en het is de Goddelijke Liefde vanuit dewelke het leven van allen is.

424. En hij riep met een grote stem; dat dit het Goddelijk bevel betekent, staat vast uit de betekenis van de grote stem, wanneer zij uit den Heer is, zijnde het Goddelijk bevel; het bevel zelf dat hij kenbaar maakte, volgt ook, te weten dat de vier Engelen niet zouden beschadigen de aarde, noch de zee, noch de bomen, totdat de dienstknechten Gods zouden gezegeld zijn op hun voorhoofden. Dat gezegd wordt een grote stem, en dat hij riep [*clamare*, letterlijk schreeuwen], is omdat groot in het Woord wordt gezegd met betrekking tot het goede der liefde, en eveneens schreeuw; dat groot wordt gezegd met betrekking tot het goede der liefde, en veel met betrekking tot de ware dingen vanuit het goede, zie men boven, n. 336, 337; en dat schreeuw wordt gezegd met betrekking tot de aandoeningen, welke der liefde zijn, boven n. 393; hier dus wordt, omdat dit bevel was vanuit de Goddelijke Liefde en vanuit den Goddelijken Wil, gezegd: Hij riep met een grote stem.

425. Tot de vier Engelen, aan wie het gegeven was de aarde en de zee te beschadigen; dat dit betekent het tegenhouden alsnog opdat de invloed niet intens zou worden, staat vast uit de vorengaande dingen, waar gehandeld is over de scheiding der goeden van de bozen door een invloed van verminderde spanning of een zachten invloed, over welchen invloed men boven zie, n. 413, 418, 419, namelijk dat door den invloed van verminderde spanning en zacht de goeden worden gescheiden van de bozen, en door den intensen en sterken invloed de bozen worden nedergeworpen; en omdat in hetgeen nu volgt eerst wordt gehandeld over de scheiding der goeden van de bozen, welke scheiding geschiedt door een invloed van verminderde spanning, wordt derhalve met

die woorden aangeduid het tegenhouden alsnog opdat de invloed niet intens worde; want met de vier Engelen op de vier hoeken der aarde houdende de vier winden der aarde, wordt aangeduid het Goddelijke uit den Heer voortgaande en de invloed ervan in de algehele geestelijke Wereld; men zie boven n. 417, 418; en met de aarde en de zee wordt aangeduid overal tot aan de laatsten ervan toe, n. 420.

426. Zeggende: Beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch de bomen; dat dit betekent opdat niet de goeden met de bozen vergaan, waar zij ook maar zijn, staat vast uit de betekenis van niet beschadigen, zijnde opdat zij niet vergaan; waarover aanstonds; en uit de betekenis van de aarde, de zee, en de bomen, zijnde overal in de geestelijke Wereld, tot aan de laatsten ervan toe, bij hen bij wie enige doorvatting is; waarover boven n. 420; bijgevolg de goeden met de bozen waar zij ook mar zijn; dat dit de zin in die woorden is, staat vast uit de reeks der dingen in den geestelijken zin; er wordt immers in hetgeen nu volgt gehandeld over de scheiding der goeden van de bozen, welke scheiding wordt aangeduid met de verzegeling van de dienstknechten Gods op de voorhoofden; en met de twaalfduizend vanuit iederen stam, en met hen die met wine lange klederen bekleed verschenen, en over at dezen wordt in dit Hoofdstuk gehandeld; onder dezen en onder genen worden de goeden verstaan, die eerst van de bozen moeten worden gescheiden, voordat de bozen in de hel worden geworpen: en omdat de scheiding der goeden van de bozen en de uitwerping van de bozen tot de hel geschiedt door een Goddelijken Invloed vanuit den Heer als Zon, de scheiding der goeden van de bozen door een zachten invloed en van verminderde spanning, en de nederwerping van de bozen tot de hel door een sterken en intensen invloed, zoals men boven in n. 413, 418, 419, zie getoond, wordt derhalve in deze drie Verzen gehandeld over den eerstgenoemden invloed waardoor de goeden van de bozen worden gescheiden, en over de goeden die gescheiden zijn in de volgende dingen van dit Hoofdstuk tot aan het einde: maar eerst zal hier iets daarover worden gezegd dat de goeden, indien zij niet tevoren van de bozen werden gescheiden, voordat de bozen in de hel werden afgeworpen, tegelijk met de bozen zouden vergaan; de goeden immers die nog niet tot den Hemel zijn verheven, maar moeten worden verheven nadat de bozen zijn uitgeworpen, hadden een uitermate dicht nabije vergemeenschapping gehad met de bozen door den uitwendigen eredienst van dezen; want, zoals boven is gezegd en eveneens in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 59, 70, is getoond, de bozen die tot aan het Laatste Gericht toe waren geduld, waren in den uitwendigen eredienst, niet echter in enigen inwendigen; want met mond en gebaren

hadden zij de heilige dingen der Kerk rondgedragen en geveinsd, doch met ziel en hart gingen zij niet op die dingen in; en daarom hadden zij door den uitwendigen eredienst gemeenschap met hen die innerlijk ook goed waren; ter oorzaak van die vergemeenschapping konden de bozen niet worden nedergeworpen voordat de goeden van hen waren gescheiden; want indien het tegelijkertijd was gedaan, zo zouden dan de goeden, met wie de bozen door den uitwendigen eredienst waren verbonden geweest, beschadigd zijn geworden, dat is, zij zouden zijn vergaan; de bozen immers zouden hen met zich hebben medegesleurd: dit is het eveneens wat de Heer heeft voorzegd bij Mattheus: *“Het Koninkrijk der Hemelen is gelijk aan een mens goed zaad zaaiende in zijn akker; maar als de mensen sliepen, kwam zijn vijand, en zaaide onkruid, en ging heen; toen echter het kruid was opgeschoten en vrucht had gemaakt, toen verscheen ook het onkruid: toetredende echter zeiden de dienstknechten van den heer des huizes tot hem: Heer, hebt gij niet goed zaad in uw akker gezaaid; vanwaar heeft hij dan het onkruid. Deze echter zeide: Een vijandig mens heeft dit gedaan. De dienstknechten echter zeiden tot hem: Wilt gij dan dat wij heengaande hetzelfde verzamelen. Hij echter zeide: Neen, opdat gij het onkruid verzamelende ook mogelijk tegelijk met hetzelfde de tarwe niet uittrekt. Laat ze beide tezamen opwassen tot den oogst; en in den tijd des oogstes zal ik tot de maaiers zeggen: Verzamelt eerst het onkruid, en bindt het in busselen om hetzelfde te verbranden; de tarwe echter verzamelt die in mijn schuur”*, XIII: 24 tot 30; onder den mens zaaiende wordt de Heer verstaan; onder den akker wordt de geestelijke Wereld en de Kerk verstaan, waar zowel de goeden als de bozen zijn; onder het goede zaad en de tarwe worden de goeden verstaan, en onder het onkruid worden de bozen verstaan: dat zij niet eerder zouden kunnen gescheiden worden dan ten tijde van het Laatste Gericht, vanwege de bovengenoemde verbinding, wordt verstaan onder het antwoord tot de dienstknechten die eerst het onkruid wilden verzamelen, dat is, de bozen van de goeden scheiden; opdat gij het onkruid verzamelende ook mogelijk tegelijk met hetzelfde de tarwe niet uittrekt; laat ze beide tezamen opwassen tot den oogst; de oogst is het Laatste Gericht: dat die dingen worden aangeduid, leert de Heer zelf, zeggende: *“Die het goede zaad zaait, is de Zoon des mensen; de akker is de wereld; het zaad zijn de zonen des Koninkrijks; het onkruid zijn de zonen van den boze; de oogst is de voleinding der eeuw; gelijkerwijs het onkruid wordt verzameld en met vuur verbrand, zo zal het zijn in de voleinding der eeuw”*, Vers 37, 38, 39, 40 in hetzelfde Hoofdstuk; daaruit blijkt dat de mens heer des huizes het goede zaad zaaiende, de Heer is, Die Zich daar de Zoon des mensen noemt; en dat de akker de wereld is, waaronder de

geestelijke Wereld en de Kerk wordt verstaan, waar zowel de goeden als de bozen zijn; dat deze wereld wordt verstaan, blijkt hieruit dat er wordt gezegd dat het Koninkrijk der Hemelen gelijk is aan een mens goed zaad zaaïende in zijn akker; het Koninkrijk der Hemelen is de geestelijke Wereld en de Kerk; dit blijkt ook hieruit, dat die dingen worden gezegd van het Laatste Gericht, en het Laatste Gericht wordt voltrokken in de geestelijke Wereld, en niet in onze Wereld, zoals men zie getoond in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT: dat het goede zaad en de tarwe zijn de goeden, die daar de zonen des Koninkrijks worden genoemd; en dat het onkruid zijn de bozen daar, die de zonen van den boze worden genoemd; en dat de oogst wanneer de scheiding zal geschieden, is de tijd van het Laatste Gericht; want gezegd wordt dat de oogst de voleinding der eeuw is; dat de voleinding der eeuw de tijd van het Laatste Gericht is, zie men boven in n. 397: dat dan het onkruid in busselen zal worden verzameld om verbrand te worden, en de tarwe moet worden verzameld in de schuur, betekent dat de bozen volgens de geslachten en de soorten van het boze dat bij hen is, moeten worden verzameld en tot de hel verworpen; aldus geschiedt met de bozen wanneer zij worden verworpen; dit wordt verstaan onder het verzamelen in busselen; en dat de goeden moeten bewaard worden, wordt verstaan onder het vergaderen van de tarwe in de schuur; de schuur is waar de verzameling van de goeden is; uit deze dingen kan vaststaan, dat de scheiding der goeden van de bozen volledig geschiedt ten tijde van het Laatste Gericht, en dat het tevoren niet kan geschieden, vanwege de bovenvermelde verbinding, en dat anders de goeden met de bozen zouden vergaan; want gezegd wordt: Opdat gij het onkruid verzamelende ook mogelijk tegelijk met hetzelfde de tarwe niet uittrekt; en verder wordt gezegd: Laat ze beide tezamen opwassen tot den oogst, dat is, tot de voleinding der eeuw. Omdat nu de scheiding der goeden van de bozen geschiedt door een zachten invloed en met verminderde spanning, van het uit den Heer voortgaande Goddelijke, en de uitwerping van de bozen tot de hel door een sterken en intensen invloed van het Goddelijke, zo kan vaststaan hoe al de dingen moeten worden verstaan die zijn vervat in de drie eerste Verzen van dit Hoofdstuk, als men vanuit den geestelijken zin weet wat er wordt aangeduid met de winden die moesten worden tegengehouden opdat de aarde, de zee en de boom niet zou worden beschadigd, voordat de dienstknechten Gods gezegeld waren op de voorhoofden. Hoe de scheiding zelf geschiedt, zal ook in het kort worden gezegd; wanneer de goeden worden gescheiden van de bozen, hetgeen uit den Heer geschiedt door een invloed van Zijn Goddelijke met verminderde spanning, en door een inblik in de

dingen die der geestelijke aandoening zijn bij de Engelen en de geesten, dan maakt de Heer dat zij die innerlijk en vandaar eveneens uiterlijk goed zijn, zich tot Hem keren, en zo zich van de bozen afkeren; en wanneer zij zich afkeren, worden zij onzichtbaar voor de bozen; dit immers is gewoon in de geestelijke Wereld dat iemand wanneer hij zich van een ander afkeert, onzichtbaar wordt; wanneer dit is geschied, zijn de bozen gescheiden, en tegelijk ook van het heilige dat zij in de uitwendige dingen hebben voorgelogen, en zo schouwen zij tot de hel, waarheen zij ook weldra worden geworpen; over die toekering zie men meer in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 17, 123, 142, 144, 145, 151, 153, 251, 255, 272, 510, 548, 561: dat de bozen, die hebben kunnen zijn in een uitwendigen eredienst of in een uitwendige vroomheid en heiligheid, hoewel niet in enige inwendige, tot aan het Laatste Gericht toe geduld zijn geweest, en niet langer; waarom het aldus is, zie men in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 59 en n. 70.

427. Totdat wij de dienstknechten onzes Gods hebben gezegeld op hun voorhoofden; dat dit betekent dat eerst degenen moeten worden afgescheiden die in de ware dingen vanuit het goede zijn, staat vast uit de betekenis van zegelen [*signare*], zijnde onderscheiden en scheiden, waarover aanstonds; uit de betekenis van de dienstknechten Gods, zijnde zij die in de ware dingen vanuit het goede zijn, waarover boven n. 6; en uit de betekenis van het voorhoofd, zijnde het goede der liefde: dat het voorhoofd is het goede der liefde, is vanwege de overeenstemming; alle dingen immers die bij den mens zijn in het ganse lichaam, zowel die welke binnen als die buiten hetzelfde zijn, stemmen overeen met den Hemel; want de algehele Hemel is zoals één Mens in den aanblik des Heren, aldus geordend dat hij overeenstemt met alle en de afzonderlijke dingen van den mens; het ganse aangezicht, waar de zinzetels zijn gelegen van het gezicht, den reuk, het gehoor en den smaak, stemt overeen met de aandoeningen en daaruit de denkingen in het algemeen; de ogen stemmen overeen met het verstand, de neusgaten met de doorvatting, de oren met het luisteren en de gehoorzaamheid, en de smaak met het verlangen van weten en wijs zijn; het voorhoofd echter stemt overeen met het goede der liefde, vanuit hetwelk al die dingen zijn; het maakt ook het hoogste van het aangezicht, en sluit onmiddellijk het voorste en primaire deel van het cerebrum in waarvandaan de verstandelijke dingen van den mens zijn; vandaar is het, dat de Heer de Engelen aanziet in het voorhoofd, en de Engelen den Heer door de ogen, en dit omdat het voorhoofd overeenstemt met de liefde, vanuit dewelke de Heer hen aanziet, en de ogen stemmen overeen met het verstand, vanuit hetwelk zij den Heer aanzien; de Heer

immers geeft Zich te zien door den invloed der liefde in hun verstand; over welke zaak men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 145, 151: en dat de algehele Hemel in de ganse samenvatting één Mens weergeeft, in hetzelfde Werk, n. 68 tot 86: en dat er vandaar een overeenstemming is van alle dingen des Hemels met alle dingen van den mens, n. 87 tot 102: waaruit blijkt wat er wordt aangeduid met gezegeld worden op de voorhoofden, namelijk in het goede der liefde tot den Heer uit den Heer zijn, en daardoor onderscheiden en afgescheiden worden van hen die niet in die liefde zijn; de Heer immers ziet hen aan in het voorhoofd en vervult hen met het goede der liefde, vanuit hetwelk zij den Heer aanzien met de denking vanuit de aandoening: de overigen kunnen niet in het voorhoofd worden aangezien door den Heer, omdat zij zich van Hem afkeren, en zich keren tot de tegengestelde liefde, door welke zij worden gevuld en getrokken: dat een ieder in de geestelijke Wereld, en eveneens de mens ten aanzien van zijn geest, het aangezicht keert tot de regerende liefde, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 17, 123, 142, 143, 144, 153, 552. Gezegeld worden is niet gezegeld worden, maar in dien staat worden gebracht opdat zij kunnen worden erkend zodanig als zij zijn, bijgevolg opdat zij worden verbonden met hen die in een eenderen staat zijn, en worden gescheiden van hen die in een niet eenderen zijn: dit wordt aangeduid met gezegeld worden [*signari*, ook getekend worden] en met het teken in deze volgende plaatsen; bij Ezechiël: *“Jehovah zeide tot den man met linnen bekleed: Ga door het midden der stad, door het midden van Hierosolyma, en teken op de voorhoofden der mannen die kermen en zuchten over alle gruwelen die in het midden van haar zijn gedaan: en ga door de stad achter hem, en slaat, en uw oog spare niet, en gebruikt geen goedertierenheid; maar nadert niet tegen enig man op wien het teken is”*, IX: 4, 5, 6; ook hier wordt gehandeld over de scheiding der goeden van de bozen, en met getekend worden op de voorhoofden wordt iets eenders aangeduid als in deze plaats van de Apocalyps, namelijk onderscheiden en gescheiden worden van de bozen, en verbonden met de goeden; over de uitwerping en de verdoemenis van de bozen daarna wordt ook gehandeld; zij die in het goede zijn, worden beschreven met hen die kermen en zuchten over alle gruwelen gedaan in het midden der stad Hierosolyma; kermende en zuchtende over de gruwelen zijn zij die niet in de boze en daaruit in de valse dingen zijn; het gekerm en het gezucht daarover betekent de afschuw en de smart daarover; Hierosolyma is de Kerk, en de stad is de leer: de uitwerping en de verdoemenis van de bozen daarna wordt daarmee beschreven dat zij door de stad zouden gaan achter hem en slaan, en het oog niet zou sparen;

slaan en doden betekent verdoemd worden, want de geestelijke dood, zijnde de verdoemenis, wordt in het Woord aangeduid met den natuurlijken dood. Bij Jesaja: *“Hij zal komen om te vergaderen alle natiën en tongen opdat zij komen en zien Mijn heerlijkheid; en Ik zal in haar een teken stellen”*, LXVI: 18, 19; deze dingen zijn gezegd aangaande den Heer, en aangaande de door Hem te instaureren nieuwe Kerk, bijgevolg aangaande den Nieuwen Hemel en de Nieuwe Aarde, zoals blijkt uit Vers 22 in dat Hoofdstuk; met alle natiën en tongen vergaderen wordt iets eenders aangeduid als met de uitverkorenen vergaderen van de vier winden, Mathh. xxiv: 31; vergaderen betekent hen die van Hem zijn tot Zich nemen; de natiën betekenen hen die in het goede zijn, en de tongen hen die in het leven volgens de leer zijn; komen en de heerlijkheid des Heren zien, betekent verlicht worden door het Goddelijk Ware en vandaar de hemelse vreugde genieten; de heerlijkheid des Heren immers betekent het Goddelijk Ware en vanuit hetzelfde de verlichting en de vreugde; in haar een teken stellen betekent onderscheiden en afscheiden van de bozen, en verbinden met de goeden. Men leest van *Kaïn dat Jehovah een teken aan hem stelde, opdat niemand hem zou doden*, Gen. iv: 15; wie deze verborgenheid des Woords niet weet, dat onder de personen die daar in de Historische dingen zijn genoemd, in den geestelijken zin dingen worden verstaan, of dat iedere persoon daar een of ander ding der Kerk en des Hemels uitbeeldt en vandaar hetzelfde betekent, kan niet iets anders weten dan het Historische der letter, waarin niet meer van het Goddelijke verschijnt dan in andere geschiedenissen; terwijl toch in het Woord, zowel in de Profetische als in de Historische dingen, in alle en de afzonderlijke dingen ervan, het Goddelijke is, hetwelk in de letter niet verschijnt dan alleen aan hen die in den geestelijken zin zijn en dien kennen: de geestelijke verborgenheid in het Historische aangaande Kaïn en Abel is deze: Abel beeldt daar het goede der naastenliefde uit, en Kaïn het ware des geloofs; dat goede en dit ware worden ook in het Woord broeders genoemd, en het ware des geloofs de eerstverwekte, ter oorzaak hiervan dat de ware dingen welke daarna des geloofs mogen worden, het eerst worden verworven en weggelegd in het geheugen, opdat het goede daaruit zoals uit een schatkamer datgene putte wat het met zich kan verbinden en kan maken dat zij des geloofs zijn; het ware immers wordt niet eerder des geloofs dan wanneer de mens hetzelfde wil en hetzelfde doet; en voorzoveel de mens hetzelfde doet, voor zoveel verbindt de Heer hem met Zich en den Hemel, en vloeit Hij vanuit de liefde met het goede in, en door het goede in de ware dingen die de mens van de knapen jaren aan heeft verworven, en verbindt die met het goede, en maakt dat zij des geloofs zijn; tevoren zijn ze niets anders dan erkentenissen

en wetenschappen, waarin de mens nog niet een ander geloof heeft dan zoals in dingen die hij van een ander heeft gehoord, van welke hij kan terugtreden indien hij daarna anders denkt; en daarom is dat geloof een geloof van een ander in hemzelf, en niet het zijne; en nochtans zal bij den mens zijn eigen geloof zijn opdat het hem blijfve na den dood; en het wordt dan het zijne, wanneer hij dat wat hij gelooft, ziet, wil en doet; dan immers treedt het in den mens binnen en formeert het zijn geest, en wordt van zijn aandoening en denking; des mensens geest immers in zijn wezen is niets anders dan zijn aandoening en denking: dat wat der aandoening is, wordt het goede genoemd, en dat wat daaruit der denking is, wordt het ware genoemd; de mens gelooft ook niet dat iets anders waar is dan dat wat van zijn aandoening is, maar van de innerlijke aandoening, welke die van zijn geest is; en daarom is dat wat de mens vanuit de innerlijke aandoening denkt, zijn geloof; en de overige dingen, welke dan ook, die hij in zijn geheugen houdt, hetzij hij die heeft geput vanuit het Woord, hetzij vanuit de leer der Kerk door lezing, hetzij vanuit de prediking, hetzij vanuit het eigen verstand, zijn het geloof niet, hoezeer hij ook meent dat het dat is, en hoezeer het heden ten dage wordt gezegd en geloofd dat het dat is: dit eerstverwekte en primitieve is het, wat Kaïn in dit Historische uitbeeldt en betekent, want Kaïn was de eerstverwekte; wanneer van iets zodanigs wordt geloofd dat dit het geloof is hetwelk den mens zaligt, en niet hetzelfde willen en hetzelfde doen, dat is, dienvolgens leven, zo ontstaat de verderfelijke ketterij dat het geloof-alleen zaligt onverschillig hoedanig het leven is, en dat er geloof bestaat zonder het leven, terwijl toch dit niet het geloof is, maar slechts een wetenschap, zetelende buiten den mens in diens geheugen, en niet binnen hem in het leven; en indien dit het geloof wordt genoemd, zo is het het historische geloof, welk geloof het geloof van een ander bij hemzelf is; en het neemt niet eerder het leven aan dan wanneer hij van dat wat hij heeft geput, zelf ziet dat het waar is, en hij ziet het eerst dan wanneer hij dit wil en dit doet: wanneer die ketterij zich geldend maakt, dan wordt de naastenliefde, zijnde het goede des levens, teniet gedaan, en ten slotte verworpen als niet wezenlijk voor het heil; dit is daarmede uitgebeeld dat Kaïn Abel zijn broeder heeft gedood; het geloof immers en de naastenliefde, of het ware des geloofs en het goede der naastenliefde, worden in het Woord broeders geheten, zoals boven is gezegd: dat Jehovah aan Kaïn een teken stelde opdat hij niet zou worden gedood, betekent dat Hij hem van de anderen heeft onderscheiden, en dat Hij hem in stand heeft gehouden, omdat het zaligmakende geloof niet kan worden gegeven tenzij het historische geloof voorafgaat, hetwelk de erkenning is van de dingen der Kerk en des Hemels

uit anderen, in één woord, het is de wetenschap van zulke dingen die daarna des geloofs zullen zijn; indien immers de mens niet van de kindsheid aan ware dingen putte vanuit het Woord, of vanuit de leer der Kerk, of vanuit de prediking, zo zou hij ledig zijn; en in een ledig mens valt er geen werking en wordt er geen invloed vanuit den Hemel uit den Heer gegeven; de Heer immers werkt en vloeit in door het goede in de ware dingen bij den mens, en verbindt die, en maakt dat naastenliefde en geloof één kunnen zijn: uit deze dingen kan vaststaan, wat het betekent dat Jehovah aan Kaïn een teken stelde opdat niemand hem zou doden, en dat wie hem doodde, zeventvoudig zou worden gewroken; bovendien worden zij die alleen in het historisch geloof zijn, dat is, in de wetenschap van zulke dingen die des geloofs zijn, en dezen zijn Kaïn of dat geloof wat Kaïn is, ook in stand gehouden omdat zij anderen de ware dingen vanuit het Woord kunnen leren; zij leren immers vanuit het geheugen. Aangezien het voorhoofd overeenstemt met het goede der liefde, en derhalve de Heer vanuit de Goddelijke Liefde de Engelen en de mensen in het voorhoofd aanziet, zoals boven is gezegd, was het derhalve bevolen dat een plaat uit zuiver goud, waarop was geschreven: Heiligheid voor Jehovah, zou worden gesteld op den tulband van Aharon aan den kant van het voorhoofd; waarover aldus bij Mozes: *“Gij zult een plaat maken, zuiver goud, en daarop graveren met de graveringen van een zegel: Heiligheid voor Jehovah; en gij zult haar stellen op een hemelsblauwen draad, aan den kant der aangezichten van den tulband zal zij zijn, opdat zij zij op het voorhoofd van Aharon, en zij zij op zijn voorhoofd bij voortduur, hun tot een welbehagen vóór Jehovah”*, Exod. xxviii: 36, 37, 38; Aharon immers als hogepriester beeldde den Heer uit ten aanzien van het goede der Goddelijke Liefde; en vandaar beeldden zijn klederen zulke dingen uit die voortgaan vanuit die liefde; de tulband beeldde het inzicht en de wijsheid uit, en de voorkant ervan de liefde vanuit welke het inzicht en de wijsheid is; derhalve was daar een plaat uit zuiver goud gesteld op een hemelsblauwen draad, waarop was gegraveerd: Heiligheid voor Jehovah; het zuiver goud waaruit de plaat was, betekent het goede der hemelse liefde; het hemelsblauw waaruit de draad was waarop de plaat was gesteld, betekent het goede der geestelijke liefde; de geestelijke liefde is de liefde van het ware; het zegelgraveersel betekent de voortdurendheid tot in het eeuwige; de Heiligheid voor Jehovah, betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, vanuit hetwelk al het heilige des Hemels en der Kerk voortgaat; deze dingen waren op het front van den tulband die op het hoofd van Aharon was, omdat de tulband iets eenders betekent als het hoofd, namelijk de Goddelijke Wijsheid, en het voorhoofd het Goddelijk Goede der

Liefde: dat Aharon den Heer heeft uitgebeeld ten aanzien van het goede der liefde, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9806, 9946, 10017: dat het hemelsblauw de liefde van het ware betekent, n. 9466, 9687, 9833: dat de tulband het inzicht en de wijsheid betekent, n. 9827. Aangezien het voorhoofd het goede der liefde betekent, werd het derhalve den zonen Israëls bevolen dat zij het gebod aangaande de liefde tot Jehovah zouden vastbinden op hun voorhoofden, waarover aldus bij Mozes: *“Gij zult Jehovah uw God liefhebben vanuit uw ganse hart, vanuit uw ganse ziel, en vanuit al uw krachten: gij zult die woorden vastbinden tot een teken op uw hand, en laten zij zijn tot voorhoofdspannelsen vóór uw ogen”*, Deut. VI: 5, 8; Hfdst. XI: 18; behalve in Exod. XIII: 9, 16; dat gezegd wordt: Opdat zij zijn tot voorhoofdspannelsen vóór uw ogen, was een uitbeeldende daarvoor dat de Heer de Engelen en de mensen aanziet in het voorhoofd, omdat het is vanuit de Goddelijke Liefde, en dat Hij geeft dat de Engelen en de mensen Hem aanzien vanuit het inzicht en de wijsheid, want de ogen betekenen het verstand; alle verstand des mensen ook is vanuit het goede zijner liefde en volgens dat wat hij opneemt uit den Heer; dat zij ook zouden vastbinden op de hand, beeldde de laatsten uit, aangezien de handen zijn de laatsten der krachten van des mensen ziel; aldus betekent op het voorhoofd en op de hand in eersten en in laatsten; en het eerste en het laatste betekenen alle dingen; men zie boven n. 417; dat zij dat gebod aldus zouden vastbinden, was ter oorzaak hiervan dat van hetzelfde de Wet en de Profeten afhangen, dat is, het ganse Woord, bijgevolg alle dingen des Hemels en der Kerk; dat de Wet en de Profeten van dat gebod afhangen, leert de Heer bij Mattheus, Hfdst. XXII: 35, 36, 37, 38. Uit deze dingen blijkt ook, vanwaar het is en wat het betekent, dat de Koningen oudtijds en eveneens heden ten dage, wanneer zij worden gekroond, worden gezalfd met olie op het voorhoofd en op de hand; de Koningen immers beeldden oudtijds den Heer uit ten aanzien van het Goddelijk Ware; en omdat dit wordt opgenomen in het goede der liefde, hetwelk uit den Heer invloeit, geschiedde derhalve de zalving op het voorhoofd en op de hand; de olie ook waarmede zij werden gezalfd, betekent het goede der liefde: vandaar is het, dat de Koningen in het Woord degenen betekenen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, en abstract genomen de ware dingen vanuit het goede; men zie boven n. 31. Uit deze dingen kan vaststaan, wat er wordt verstaan onder het zegel (of teken) op de voorhoofden, zoals eveneens elders in de Apocalyps, zoals in Hfdst. IX: 4; Hfdst. XIV: 1; Hfdst. XXII: 3, 4. Omgekeerd echter betekent het voorhoofd dat wat tegenovergesteld is aan het goede der liefde, namelijk het boze der liefde, en vandaar het harde, het verstijfde, het onbeschaamde en het helse; het harde

bij Jesaja: “*Hard zijt gij, want een zenuw van ijzer is uw nek, en uw voorhoofd van brons*”, XLVIII: 4; het verstijfde bij Ezechiël: “*Het huis van Israël, zij willen Mij niet gehoorzamen, want het ganse huis van Israël is verstijfd van voorhoofd, en hard van hart*”, III: 7, 8; het onbeschaamde bij Jeremia: “*Een voorhoofd van een vrouw loonhoer is u gebleven, gij hebt geweigerd beschaamd te worden*”, III: 3; het helse in de Apocalyps, Hfdst. XIII: 16; Hfdst. XIV: 9, 10, 11; Hfdst. XVI: 2; Hfdst. XVII: 5; Hfdst. XIX: 20; Hfdst. XX: 4; want zoals het goede der liefde hemels is, en vandaar goedertieren, geduldig, en beschoomd, aldus is het aan dat goede tegenovergestelde boze hels, hard, verstijfd, en onbeschaamd.

428. Vers 4. *En ik hoorde het getal der gezegelden: honderd vier en veertig duizend gezegelden vanuit elken slam Israëls.* En ik hoorde het getal der gezegelden, betekent het hoedanige van hen die in het goede zijn, gescheiden van de bozen: honderd vier en veertig duizend vanuit elken stam Israëls, betekent allen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, en vandaar in de Kerk des Heren.

429. En ik hoorde het getal der gezegelden; dat dit betekent het hoedanige van hen die in het goede zijn, gescheiden van de bozen, staat vast uit de betekenis van het getal, zijnde het hoedanige der zaak waarover wordt gehandeld, over welke betekenis aanstonds; en uit de betekenis van de gezegelden, zijnde zij die in het goede zijn, onderscheiden en gescheiden van de anderen, waarover vlak boven n. 427. In vele plaatsen in het Woord wordt gesproken van getal en maat, en men gelooft dat onder het ene en het andere alleen maar getal en maat wordt verstaan; maar onder getal en maat wordt in den geestelijken zin verstaan het hoedanige van de zaak waarover wordt gehandeld; het hoedanige zelf wordt bepaald door de getallen die worden uitgedrukt, zoals hier door honderd vier en veertig duizend, en daarna door twaalf duizend vanuit iederen stam; wat dus met deze getallen wordt aangeduid, zal worden gezegd in het volgende Artikel. Dat het getal betekent het hoedanige van de zaak waarover wordt gehandeld, is ter oorzaak hiervan dat het Woord geestelijk is, en vandaar alle en de afzonderlijke dingen die daar zijn bevat, geestelijk zijn, en geestelijke dingen worden niet geteld en gemeten; maar nochtans vallen zij in getallen en maten als zij vanuit de geestelijke Wereld of vanuit den Hemel, waar de Engelen zijn, vallen in de natuurlijke Wereld of op aarde, waar de mensen zijn; eender wanneer zij in het Woord vanuit den geestelijken zin ervan, waarin de Engelen zijn, vallen in den natuurlijke zin, waarin de mensen zijn; de natuurlijke zin des Woords is de zin der letter ervan: de oorzaak hiervan is deze, dat in dezen zin getallen zijn, en dat de getallen daar de geestelijke dingen of de dingen des Hemels en der Kerk

betekenen. Dat de geestelijke dingen des Hemels zodanig als de dingen zijn die de Engelen denken en spreken, ook in getallen vallen, is mij vaak getoond; zij spraken onderling, en hun spreken werd bepaald in louter getallen, welke werden gezien op een blad papier; en daarna zeiden zij, dat hun spreken was bepaald geworden in getallen, en dat die getallen in een reeks alle dingen bevatten die zij gesproken hadden; ik werd ook daaromtrent onderricht wat zij betekenden, en hoe zij moeten worden verstaan, waarover hier en daar in hetgeen volgt: maar over het schrift in louter getallen vanuit den Hemel, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 263; dat met alle getallen in het Woord dingen des Hemels en der Kerk worden aangeduid, boven in n. 203 en 336.

430. Honderd vier en veertig duizend vanuit elken stam Israëls; dat dit betekent allen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, en vandaar in de Kerk des Heren, staat vast uit de betekenis van honderd vier en veertig duizend, zijnde alle dingen, en dat het wordt gezegd van hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de Stammen Israëls, zijnde zij die in de ware dingen vanuit het goede zijn, en vandaar in de Kerk des Heren; de stammen immers betekenen de ware dingen vanuit het goede, en Israël de Kerk; dat de stammen Israëls dezelve betekenen, zal men in het volgende Artikel zien. Dat honderd vier en veertig duizend alle dingen en allen betekent, en dat het wordt gezegd van de ware dingen vanuit het goede, is omdat dit getal oprijst uit het getal twaalf, en twaalf betekent alle dingen en allen, en het wordt gezegd van de ware dingen vanuit het goede; de grote getallen immers en die welke vergaderd zijn uit de kleinere, betekenen iets eenders als de kleinere en de enkelvoudige getallen waaruit zij door vermenigvuldiging oprijzen, over welke zaak men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 529I, 5335, 5708, 7973; aldus betekent honderd vier en veertig, voorts honderd vier en veertig duizend, iets eenders als twaalf, want honderd vier en veertig verrijst uit twaalf in zichzelf vermenigvuldigd, en 144000 uit 12000 met 12 vermenigvuldigd. Het zijn de enkelvoudige getallen, welke meer dan de overige aanduidend zijn, waaraan de grotere getallen hun betekenissen ontleenen, namelijk de getallen Twee, Drie, Vijf, en Zeven; Twee betekent het één-zijn, en wordt gezegd van het goede; Drie betekent het volle en wordt gezegd van de ware dingen; Vijf betekent veel en iets, en Zeven betekent het heilige; uit het getal 2 verrijzen de getallen 4, 8, 16, 400, 800, 1600, 4000, 8000, 16000, welke getallen iets eenders betekenen als twee, omdat zij vanuit dit enkelvoudige getal door vermenigvuldiging in zichzelf en door vermenigvuldiging met 10 verrijzen: uit het getal 3 verrijzen 6, 12, 24, 72,

144, 1440, 144000, welke getallen ook eendere dingen betekenen als drie, omdat zij vanuit dit enkelvoudige getal door vermenigvuldiging oprijzen; uit het getal 5 verrijzen 10, 50, 100, 1000, 10000, 100000, welke getallen ook iets eenders betekenen als vijf, omdat zij vanuit dat getal door vermenigvuldiging oprijzen: uit het getal 7 verrijzen 14, 70, 700, 7000, 70000, welke getallen ook iets eenders betekenen als zeven, omdat zij vanuit dat getal oprijzen. Aangezien Drie het volle betekent, en het volle alles is, ontleent het getal twaalf het daaraan dat het alle dingen en allen betekent; dat het wordt gezegd van de ware dingen vanuit het goede, is omdat het oprijst vanuit 3 vermenigvuldigd met 4, en drie wordt gezegd van de ware dingen, en vier van het goede, zoals boven is gezegd. Wie niet weet dat twaalf alle dingen betekent, en dat iets eenders de daaruit vermenigvuldigde getallen betekenen, en wie niet weet dat iedere Stam een of ander universele en essentiële der Kerk betekent, weet volstrekt niet iets anders dan dat 12000 vanuit iederen Stam Israëls alleen gezegd waren, aldus die opgenomen waren, of die moesten worden opgenomen in den Hemel; terwijl toch daar onder 12000 niet worden verstaan 12000, noch onder de Stammen daar genoemd de Stammen Israëls, maar onder 12000 worden verstaan allen, en onder de Stammen Israëls zij die in de ware dingen vanuit het goede zijn, aldus allen waar zij ook maar op aarde zijn, die de Kerk des Heren maken; dat zulke dingen worden aangeduid, kan een ieder die inzichtsvol denkt, doorvatten; waar immers zijn nu die Stammen, en waar waren zij toen dit door Johannes werd geschreven; zijn zij niet over een groot deel van het aardrijk verstrooid, en aan niemand is het bekend waar zij zijn, uitgezonderd de Stam van Jehudah; en nochtans wordt gezegd dat zij moeten worden gezegd opdat zij door den Heer worden binnengeleid in den Hemel en met Hem zijn, zoals blijkt uit Hoofdstuk XIV, Vers 1, 3, 4 in de Apocalyps; bovendien is het bekend, dat elf van de daar genoemde Stammen uit het land Kanaän waren verbannen vanwege de afgoderijen en andere gruwelen; eender de Joodse natie, en hoedanig deze is, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 248; daaruit kan vaststaan dat onder 12000 niet wordt verstaan 12000, noch onder de Stammen die Stammen worden verstaan, maar dat verstaan worden allen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, aldus allen die van de Kerk des Heren zijn: dit zal verder blijken uit de betekenis van iederen Stam in den geestelijken zin; want iedere Stam betekent een of ander universele of essentiële der Kerk waarin degenen zijn die van de Kerk zijn: het universele van iederen Stam heeft ook betrekking op de ware dingen vanuit het goede, en deze zijn veelvoudig; want allen die in de Hemelen zijn, verschillen onderling ten aanzien van het goede en vandaar

eveneens ten aanzien van het ware, aangezien elk ware dat het leven heeft in den mens en in den Engel, is vanuit het goede en volgens hetzelfde; bovendien zijn allen die van de Kerk des Heren zijn, in de ware dingen vanuit het goede; degenen immers die in de ware dingen zijn en niet in het goede, zijn niet van de Kerk, want, zoals pas is gezegd, elk ware dat in den mens en in den Engel het leven heeft, is vanuit het goede, over welke zaak men zie boven n. 6, 59, 136, 242, 286, 292; en in DE LEER VAN NOVA HIROSOLYMA n. II tot 27: dat de goede dingen en de ware dingen daaruit van een oneindige verscheidenheid zijn, in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 56, 71, 405, 418, 486, 588; en in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 13; voorts in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 684, 690, 3241, 3267, 3470, 3519, 3744, 3745, 3746, 3804, 3986, 4067, 4149, 4263, 5598, 6917, 7236, 7833, 7836, 9002. Dat de goede dingen en daaruit de ware dingen van een oneindige verscheidenheid zijn, is omdat iedere Engel en ieder mens in wien de Kerk is, zijn goede en daaruit zijn ware is; en daarom ook is de algehele Hemel geordend volgens de aandoeningen welke der liefde tot den Heer en der naastenliefde jegens den naaste zijn en vandaar des geloofs, en al het goede is van die aandoeningen. Dat het getal 144000, of het getal 12000 met 12 vermenigvuldigd, alle ware dingen vanuit het goede betekent ten aanzien van de geslachten en de soorten ervan in de ganse samenvatting, kan vaststaan uit het getal 144, welk getal is 12 met 12 vermenigvuldigd, in hetgeen volgt in de Apocalyps, waar de stad Nova Hierosolyma wordt beschreven met maten in getallen; over de maat van den muur van deze wordt aldus gesproken: *“Hij mat haar muur, honderd vier en veertig ellen, zijnde de maat eens mensen, dat is, des Engels”*, Apoc. XXI: 17; met de stad [*civitas*] Hierosolyma wordt daar de nieuwe door den Heer te instaureren Kerk en haar leer aangeduid; en daarom worden onder alle dingen die worden vermeld, zoals onder den muur, onder de poorten, en onder de fundamenten, zulke dingen verstaan die der Kerk zijn, bijgevolg geestelijke dingen; en omdat de Kerk en haar leer in den zin der letter wordt beschreven met Hierosolyma de stad, en een stad meetbaar is, worden derhalve de geestelijke dingen dier Kerk aangewezen met maten in getallen, en de muur ervan met het getal 144, of met 12 maal 12, met welk getal de ware dingen vanuit het goede in de gehele samenvatting worden aangeduid; de muur immers betekent de ware dingen beschermende tegen de valse en de boze dingen; dat dit getal die dingen betekent, blijkt duidelijk hieruit dat er wordt gezegd dat de maat van 144 ellen was de maat eens mensen, dat is, des Engels; wat dit behelst, kan niemand weten tenzij men weet dat met een maat in den geestelijken zin iets eenders wordt aangeduid als met een getal, namelijk het

hoedanige van de zaak waarover wordt gehandeld; en dat met den mens wordt aangeduid de opneming van het ware vanuit de geestelijke aandoening, dat is, vanuit het goede, en daaruit het inzicht; en iets eenders met den Engel; de mens immers is een Engel wanneer hij in de ware dingen vanuit het goede is; hij wordt ook een Engel na den dood. Iets eenders ook betekent het getal 144000; want een groter en kleiner getal betekent, als het slechts vanuit eenderen oorsprong is, iets eenders; een groter getal immers wordt gebezigd wanneer het een grotere veelheid moet zijn, voorts wanneer het meerdere geslachten tegelijk omvat, zoals 144000, hetwelk alle geslachten van het ware vanuit het goede omvat, welke worden aangeduid met 12000 gezegelden vanuit iederen Stam; en zoals de maat van den muur, waarvan wordt gezegd dat zij 144 ellen is, omdat zij zowel de Poorten als de Fundamenten insluit, welke 12 in getal zijn. Van de Poorten en van de Fundamenten immers wordt gezegd: *“Nova Hierosolyma hebbende een groten en hogen Muur, hebbende 12 Poorten, en op de poorten 12 Engelen, en namen geschreven, zijnde der 12 Stammen Israëls. De muur had ook 12 fundamenten, en in dezelve de namen der 12 Apostelen des Lams: en de fundamenten bestonden uit 12 kostbare stenen”*, Apoc. XXI: 12, 14, 19, 20, 21. Zal niet hij die weet dat onder Nova Hierosolyma de nieuwe Kerk wordt verstaan, doorvatten, dat onder het zo vaak aangeduide getal 12 wordt verstaan het principale en primaire vanuit hetwelk de Kerk is? En het principale en primaire der Kerk is het ware vanuit het goede; want het al der Kerk is daaruit; het ware immers is der leer ervan, en het goede is des levens volgens de leer; wat echter met de Poorten en wat met de fundamenten daar wordt aangeduid, zal worden gezegd in de ontvouwing van dat Hoofdstuk. Omdat dit getal alle dingen betekent, en daarvan wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen vanuit het goede, en Nova Hierosolyma de nieuwe Kerk betekent, wordt derhalve ook de maat dier stad met een eender getal, vermenigvuldigd, aangeduid in deze woorden: *“De stad lag vierhoekig, en haar lengte zo groot als de breedte; en hij mat de stad met een rietstok op 12000 stadiën; de lengte de breedte en de hoogte, evengelijk”*, Apoc. XXI: 16; wat met de lengte, de breedte en de hoogte in den geestelijken zin wordt aangeduid, zal ook beneden in de ontvouwing worden gezegd: onder de Stad wordt in dien zin de leer der Kerk verstaan, en onder 12000 worden al haar ware dingen vanuit het goede verstaan. Ook wordt het getal 12 daar aangeduid met betrekking tot de vruchten der bomen rondom de rivier, met deze woorden: *“In het midden van haar straat en aan de ene en de andere zijde der rivier was de boom des levens makende 12 vruchten, naar iedere maand gevende vrucht”*, Apoc. XXII: 2; omdat met de straten der stad de ware

dingen der leer worden aangeduid, met de rivier daarvan uitgaande het inzicht, met den boom des levens de doorvatting van het ware vanuit het goede uit den Heer, en met de vruchten het goede vanuit hetwelk de ware dingen zijn, blijkt vandaar ook dat 12 betekent de ware dingen vanuit het goede, door welke het inzicht is en vanuit welke de Kerk is. Aangezien een Uitbeeldende Kerk moest worden ingesteld bij de zonen Jakobs, werd er derhalve door den Heer in voorzien dat zijn zonen er twaalf zouden zijn, Gen. Hfdst. xxix: 32 tot 35; Hfdst. xxx: 1 tot 25; Hfdst. xxxv: 22 tot 26, opdat zo allen tezamen alle dingen der Kerk zouden uitbeelden, en ieder afzonderlijk zijn deel; vandaar is het, dat de 12 stammen vanuit hen zijn ontstaan, Gen. xlix: 28, en dat die alle dingen der Kerk betekenen, en elke Stam enig wezenlijke der Kerk; en daarom ook wordt er in hetgeen nu volgt gezegd dat er 12000 gezegelden vanuit iederen Stam waren, met wie allen worden aangeduid die in dat wezenlijke der Kerk zijn, of allen die in dat geslacht van het ware vanuit het goede zijn, want het ware vanuit het goede vormt de Kerk bij allen; het ware immers is der leer, en het goede is des levens, zoals boven is gezegd; wat het ware vanuit het goede is, en hoedanig, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA n. 24. Aangezien de twaalf Stammen, genaamd naar de zonen Jakobs, de Kerk en al haar dingen uitbeelden, werd derhalve het getal twaalf, omdat het aanduidend voor zulke dingen was, genomen in verschillende dingen, zoals *dat de Vorsten Israëls ten getale van twaalf waren*, Num. i: 44; *dat die twaalf Vorsten tot de inwijding van het Altaar aanbrachten 12 schotels van zilver, 12 sprengbekkens van zilver, 12 reukschalen van goud, 12 varren, 12 rammen, 12 lammeren, en 12 bokken*, Num. vii: 84, 87; met die afzonderlijke dingen welke zij aanbrachten, worden zulke dingen aangeduid die betrekking hebben op de ware dingen vanuit het goede. Derhalve ook *werden 12 mannen uitgezonden om het land Kanaän uit te vorsen*, Deut. i: 23; met het land Kanaän immers wordt de Kerk aangeduid. Derhalve ook waren er *in den Borstlap des gericht, of in de Urim en de Thummim, 12 kostbare stenen*, Exod. xxviii: 21; Hfdst. xxxix: 14; met de kostbare stenen worden de ware dingen vanuit het goede aangeduid. Derhalve waren er eveneens *12 broden nedergelegd in twee rijen op de tafel, welke de broden der aangezichten werden genoemd*, Levit. xxiv: 5, 6; met de broden werd het goede der liefde aangeduid, en met de tafel de opnemings ervan, aldus eveneens het ware in het gemeen, omdat dit de recipiënt van het goede is. Derhalve *bouwde Mozes een Altaar onderaan den berg Sinai, en richtte hij 12 kolommen op voor de 12 Stammen Israëls*, Exod. xxiv: 4. Met het Altaar immers wordt het goede der Kerk aangeduid, en met de kolommen [*statuae*] de ware dingen ervan; vandaar

worden met het Altaar en de twaalf kolommen tezamen alle ware dingen vanuit het goede aangeduid, door welke de Kerk is. Derhalve *droegen 12 mannen 12 stenen uit het midden van den Jordaan, welke werden opgericht in Gilgal om tot een gedachtenis te zijn voor de zonen Israëls. En eveneens stelden zij 12 stenen in het midden van den Jordaan onder de standplaats van de voeten der priesters dragende de ark*, Jozua IV: 1 tot 9, 20; met den Jordaan immers wordt in het Woord de binnenleiding in de Kerk aangeduid, en met de stenen van daar en in het midden ervan worden aangeduid de ware dingen der Kerk door welke de binnenleiding geschiedt. Derhalve ook *nam Elias 12 stenen, en bouwde een Altaar*, 1 Kon. XVIII: 31, 32; met het Altaar immers wordt het goede der Kerk aangeduid, en met de stenen worden haar ware dingen aangeduid. Derhalve ook *nam Mozes 12000 van de zonen Israëls tegen Midian, onder de leiding van Pinchas, die terugkeerde met groten buit, zonder dat één ontbrak*, Num. XXXI: 5, 6, 49; met Midian immers worden degenen aangeduid die in de erkentissen van het ware zijn, maar nochtans niet in het leven dienvolgens; derhalve werden tegen hem 12000 gezonden; met den groten buit op hen behaald wordt iets eenders aangeduid als met de klederen, het zilver en het goud waarvan de zonen Israëls de Egyptenaren beroofden, Exod. III: 22; Hfdst. XII: 35, 36; en iets eenders als met den ongerechten mammon, van wien zij zich vrienden zouden maken, Lukas XVI: 9, namelijk de erkentissen van het ware vanuit die welke zij met de leer bezitten en niet met het leven. Vandaar eveneens *stelde Salomo de bronzen zee welke hij maakte, op 12 ossen*, 1 Kon. VII: 25, 44; met de bronzen zee wordt het ware vanuit het goede aangeduid, met het water daarin het ware, en met het brons waaruit zij was, het goede; en met de twaalf ossen worden aangeduid alle goede dingen en daaruit de ware dingen op welke zij worden gegrondvest. Derhalve ook *maakte Salomo een Troon van ivoor, en tot dien 6 treden, en 12 Leeuwen staande op dezelve aan weerszijden*, 1 Kon. X: 18, 19, 20; met den Troon immers van Salomo werd het Gericht aangeduid, hetwelk is vanuit de ware dingen die vanuit het goede zijn, en werd het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede uitgebeeld; met de Leeuwen worden de ware dingen des Hemels en der Kerk in hun macht aangeduid, en met twaalf alle dingen; men zie boven n. 253. Van Ismaël wordt gezegd, *dat hij zou worden gezegeerd en zou groeien, en dat 12 Vorsten uit hem zouden worden geboren*, Gen. XVII: 20; Hfdst. XXV: 16, ter oorzake hiervan dat met hem werd aangeduid de uitwendige Kerk met al haar ware dingen vanuit het goede. Van Elisa wordt gezegd *dat Elias hem vond, toen hij met 12 span ploegde, en hijzelf tussen de 12, en dat hij toen over hem den rok wierp*, 1 Kon. XIX: 19; dit is geschied en gezegd omdat door Elias

en Elisa de Heer werd uitgebeeld ten aanzien van het Woord, in hetwelk alle ware dingen vanuit het goede zijn; deswege werd, toen die uitbeelding werd overgedragen van Elias op Elisa, hetgeen daarmede wordt aangeduid dat hij den rok [*toga*] over hem wierp, Elisa gezien ploegende met twaalf span, en hijzelf tussen de twaalf, waarmede wordt aangeduid de formering van de Kerk door de ware dingen vanuit het goede vanuit het Woord; men zie boven n. 395. Gezegd wordt in hetgeen volgt *dat er werd gezien een vrouw omgeven van de zon, en de maan onder de voeten, en op het hoofd een kroon van twaalf sterren*, Apoc. XII: 1; dit werd gezien, omdat met de vrouw de Kerk wordt aangeduid, en met de sterren de erkentissen van het ware, en met de kroon het goede van die, met het hoofd het inzicht. Iets eenders als de 12 Stammen Israëls uitbeeldden, hebben ook de 12 Apostelen des Heren uitgebeeld, namelijk allen tezamen de Kerk, en een ieder van hen enig wezenlijke der Kerk; vandaar is het, dat het er twaalf zijn geweest. Uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is en wat het betekent, dat van Nova Hierosolyma, waarmede de Kerk en haar leer wordt aangeduid, wordt gezegd *dat zij had 12 poorten, en op de poorten 12 Engelen, en namen geschreven, zijnde die van de 12 Stammen Israëls: en dat de muur 12 fundamenten had, en in dezelve de namen der twaalf Apostelen des Lams*, Apoc. XXI: 12, 14; alwaar onder de 12 Engelen, de 12 Stammen, en de 12 Apostelen niet worden verstaan Engelen, Stammen, en Apostelen, maar alle dingen der Kerk. Eender *dat de Apostelen zullen zitten op 12 Tronen, en richten de 12 Stammen Israëls*, Matth. XIX: 28; Lukas XXII: 30; waaronder niet wordt verstaan dat de Apostelen zullen zitten op 12 tronen, en zullen richten de 12 stammen Israëls, maar dat de Allene Heer allen zal richten door het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede; men zie boven n. 9, 206, 253, 270, 297, 333. Wie niet weet dat twaalf alle dingen betekent, kan ook de verborgenheid niet weten die daarmede wordt aangeduid *dat er 12 korven brokken over waren van de vijf broden en de twee vissen waarmede de Heer 5000 mannen spijzigde, behalve de vrouwen en de knapen*, Matth. XIV: 15 tot 21; Markus VI: 37 tot 44; Lukas IX: 12 tot 17; Joh. VI: 9 tot 13; de afzonderlijke dingen met de getallen zelf daar duiden aan; de 5000 mannen behalve de vrouwen en de knapen, betekenen allen die van de Kerk in de ware dingen vanuit het goede zijn; de mannen hen die in de ware dingen zijn, de vrouwen en de knapen hen die in de goede dingen zijn; de broden de goede dingen, en de vissen de ware dingen van den natuurlijken mens; de spijziging de geestelijke voeding uit den Heer; de twaalf korven brokken betekenen daaruit erkentissen van het ware en het goede in allen overvloed en volheid. Aangezien 12 betekent alle dingen, en het wordt gezegd van de ware dingen

vanuit het goede, welke de Kerk maken, is het deswege *dat de Heer, toen Hij 12 jaren was, vader en moeder verliet, en in den Tempel bleef, zittende in het midden der geleerden, hen horende en hen ondervragende*, Lukas II: 42, 46, waaronder wordt verstaan de inwijding en de binnenleiding van Zijn Menselijke in alle dingen die des Hemels en der Kerk zijn; en daarom ook zeide Hij toen Hij gevonden was: “Wist gij niet dat Ik moet zijn in deze dingen die Mijns Vaders zijn?”, Vers 49. Aangezien twaalf alle dingen betekent, en gezegd wordt van de ware dingen vanuit het goede, zeide derhalve de Heer: “*Zijn er niet 12 uren in den dag; indien iemand wandelt in den dag, zo stoot hij zich niet*”, Joh. XI: 9; met den dag wordt aangeduid de verlichting in de ware dingen vanuit het goede, en met twaalf uren in den dag alle dingen van het ware vanuit het goede, en met wandelen wordt leven aangeduid; vandaar wordt met die woorden in den geestelijken zin aangeduid dat hij die in enig geslacht van het ware vanuit het goede leeft, in de verlichting is, en niet in valse dingen afdwaalt. Aangezien twaalf alle dingen betekent, zeide derhalve de Heer: “*Meent gij dat Ik Mijn Vader nu niet kan vragen, en Mij doen bijzetten meer dan 12 legioenen Engelen*”, Matth. XXVI: 53; onder de 12 legioenen Engelen wordt de algehele Hemel verstaan; en meer dan die betekent de Goddelijke Almacht. Uit deze dingen nu kan vaststaan wat wordt aangeduid met honderd vier en veertig duizend vanuit elken Stam, namelijk allen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, en met 12000 vanuit iederen Stam allen die in dat geslacht van het ware vanuit het goede zijn hetwelk met den genoemden Stam wordt aangeduid; bijgevolg dat niet worden verstaan 12000, noch zij die waren vanuit den Stam van Jehudah, Ruben, Gad, Ascher, Naftali, Menasseh, Simeon, Levi, Isaschar, Zebulon, Jozef en Benjamin. Bovendien moet men weten, dat onder al dezen of onder de 144000, degenen worden verstaan die zijn opgeheven tot den Hemel vóór het Laatste Gericht; doch onder hen over wie volgt van Vers 9 tot het einde van dit Hoofdstuk, worden degenen verstaan die door den Heer werden bewaard tot het Laatste Gericht, en toen eerst tot den Hemel zijn opgeheven, over wie boven in n. 391, 392, 394, 397 is gesproken: want zij die in de ware dingen vanuit het goede zijn geweest, zijn allen opgenomen in den Hemel vóór het Gericht; doch zij die in het goede zijn geweest en nog niet aldus in de ware dingen, werden bewaard, en ondertussen onderricht en voorbereid tot den Hemel, over wie in hetgeen volgt verder moet worden gehandeld. Zij die zijn opgeheven tot den Hemel vóór het Gericht, worden eveneens verstaan onder hen over wie in het volgende Hoofdstuk XIV van de Apocalyps deze dingen worden gezegd: “*Het Lam staande op den Berg Zions, en met Hem 144000, hebbende den Naam des*

Vaders geschreven in hun voorhoofden”, Vers 1; over wie wordt gezegd *dat “niemand het lied kon leren dan de 144000 gekochten van de aarde: dezen zijn het die met vrouwen niet zijn bevlekt; maagden immers zijn zij, gekocht van de mensen, eerstelingen voor God en het Lam*”, Vers 3, 4: de zelfden worden ook verstaan onder hen die zijn vanuit de eerste Wederopstanding, en de overigen onder hen die zijn vanuit de tweede Wederopstanding, Apoc. xx: 4, 5, 6.

431. Tot nu toe is getoond, dat twaalf alle dingen betekent, en dat het wordt gezegd van de ware dingen vanuit het goede; dat echter de 12 Stammen alle dingen der Kerk betekenen, en iedere Stam een of ander universele en essentiële der Kerk, zal hier worden getoond. Aangezien bij de zonen Jakobs een Uitbeeldende Kerk moest worden ingesteld, werd derhalve door den Heer daarin voorzien, dat diens zonen ten getale van twaalf zouden zijn, en aan hen aanduidende namen zouden worden gegeven, krachtens welke de 12 met eendere namen onderscheiden Stammen zouden aanduiden alle dingen van de Kerk die zij zouden uitbeelden, en iedere Stam enig essentieel universele; wat dus iedere Stam betekende en uitbeeldde, zal worden gezegd in hetgeen volgt; en omdat alle dingen der Kerk betrekking hebben op de ware dingen vanuit het goede, worden derhalve ook met de 12 Stammen de ware dingen vanuit het goede in de gehele samenvatting aangeduid. Dat zij Stammen werden genoemd, was ter oorzaak hiervan dat met die beide woorden waarnaar de Stammen in de Oorspronkelijke of Hebreeuwse Taal worden genoemd, sceppter en stok wordt aangeduid, en met den sceppter wordt het Goddelijk Ware ten aanzien van de regering aangeduid, en met den stok het Goddelijk Ware ten aanzien van de macht; vanwege die afleiding en betekenis ook werd het, toen het volk murmureerde tegen Mozes en Aharon aangaande de Regering en aangaande de Macht over hen, bevolen *dat de Vorsten van alle Stammen hun stokken zouden leggen in de Tent der Samenkomst, en in het midden ervan den stok van Levi, waarop de naam van Aharon was geschreven, welke bloeide met amandelen*, Num. xvii: 3 tot 8; met de stokken immers wordt, zoals gezegd is, iets eenders aangeduid als met de stammen, en met den stok van Levi, waarop de naam van Aharon was geschreven, iets eenders als met den Stam van Levi, en als met Aharon als Hogepriester, namelijk het goede der naastenliefde jegens den naaste en het goede der liefde tot den Heer, met den Stam van Levi het goede der naastenliefde, en met Aharon den Priester het goede der liefde; weswege deze stok in het midden werd gelegd en bloeide met amandelen; in het midden gelegd worden, betekent daaruit alle dingen; men zie boven n. 313; en de amandelen betekenen de goede dingen des levens. Aangezien de twaalf Stammen betekenden alle dingen der Kerk,

of de ware dingen vanuit het goede in de gehele samenvatting, werd derhalve *de Borstlap van Aharon, welke de Urim en Thummim werd genoemd, gemaakt uit 12 kostbare Stenen, onder welke waren de namen der Stammen of der 12 zonen Israëls*, Exod. xxviii: 15 tot 30; Hfdst. xxxix: 8 tot 21, 29; dat door dezelve antwoorden vanuit den Hemel werden gegeven, is bekend, maar vanuit welken oorsprong, is nog niet onthuld, en daarom zal het worden gezegd; alle Licht in den engellijken Hemel gaat voort uit den Heer als Zon, en daarom is dat Licht in zijn wezen het Goddelijk Ware, vanuit hetwelk de Engelen en eveneens de mensen alle inzicht en wijsheid hebben in geestelijke zaken; dat licht wordt in den Hemel gemodificeerd in verschillende kleuren volgens de ware dingen vanuit het goede die worden opgenomen; vandaar is het, dat in het Woord de kleuren vanwege de overeenstemming de ware dingen vanuit het goede beteken; en daarom ook werden antwoorden gegeven door de uitstraling vanuit de kleuren der stenen die in de Urim en Thummim waren, en tegelijk dan òf door een levende stem, òf door een zwijgende doorvatting, overeenstemmende met de uitstraling; daaruit blijkt, dat de 12 Stammen, welker namen ingegraveerd waren, eendere dingen beteken: maar hierover zie men hetgeen in *DE HEMELSE VERBORGENHEDEN* is gezegd en getoond: namelijk dat de kleuren in den Hemel zijn vanuit het Licht daar, en dat de modificaties en de schakeringen ervan zijn volgens de opneming, n. 1042, 1043, 1053, 1624, 3993, 4530, 4922, 4742: aldus dat het schijnbaarheden van het ware vanuit het goede zijn, en zulke dingen beteken die van het inzicht en van de wijsheid zijn, n. 4530, 4922, 4677, 9466: dat de kleuren voorzoveel als zij aan het rode ontleen, het goede beteken, en voor zoveel als zij aan het witte ontleen, het ware, n. 9467. Dat de Stenen in het algemeen de ware dingen beteken, n. 643, 1298, 3720, 6426, 8609, 10376: dat de kostbare Stenen de ware dingen vanuit het goede beteken, aldus de twaalf kostbare stenen alle ware dingen die vanuit het goede in de Kerk en in den Hemel zijn, n. 9863, 9865, 9868, 9873, 9905. Dat de Borstlap des gerichts, die op den Efod was, en de Urim en Thummim werd genoemd, in het algemeen betekent het Ware opblinkende vanuit het Goddelijk Goede, n. 9823: dat Urim is het lichtende vuur, en Thummim de uitstraling in de Engellijke Taal, doch de ongereptheid in de Hebreeuwse Taal, n. 9905: dat vandaar de Urim en Thummim vanwege de overeenstemming betekent de uitstraling van het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede in laatsten, n. 9905: dat daar antwoorden werden gegeven door de schakeringen van het licht vanuit de kostbare stenen, en tegelijk dan door een levende stem, of door een zwijgende doorvatting, n. 3862; dat daarin waren gegraveerd de namen

der twaalf Stammen, omdat door deze waren aangeduid alle *Goddelijke Ware* dingen des Hemels en der Kerk, n. 3858, 6335, 6640, 9863, 9865, 9873, 9874, 9905: behalve meer dingen, n. 9863, 9864, 9866, 9891, 9895. Aangezien de ware dingen vanuit het goede, of het goede door de ware dingen, alle macht hebben, waren derhalve eveneens *op de twee stenen van Schoham gegraveerd de namen der 12 Stammen, zes op ieder, en werden zij gelegd op de beide schouders van den Efd, waarmede Aharon was overkleed*, Exod. xxviii: 9 tot 14; Hfdst. xxxix: 6, 7; waarmede werd aangeduid de macht van het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede, en vandaar de macht welke degenen hebben die het Goddelijk Ware opnemen in het goede der liefde; met de stenen van Schoham immers werden de ware dingen vanuit het goede der liefde aangeduid, met de schouders de macht, en met de twaalf Stammen allen die in de ware dingen vanuit het goede zijn: dat het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede alle macht heeft, en dat vandaar diegenen macht hebben die hetzelfde opnemen, zie men boven, n. 209, 333; en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 228 tot 233: dat de schouders de macht op elke wijze betekenen, in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 4931 tot 4937, 9836. Dat de Stammen alle dingen der Kerk betekenen, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Mattheus: *“Dan zal het teken van den Zoon des mensen verschijnen, en dan zullen alle Stammen der aarde weeklagen; en zij zullen den Zoon des mensen zien komende in de wolken des Hemels met kracht en heerlijkheid”*, xxiv: 30: en in de Apocalyps: *“Zie, Hij komt met de wolken, en elk oog zal Hem zien, en zij die Hem doorboord hebben; en alle Stammen der aarde zullen over Hem weeklagen”*, i: 7; met welke dingen wordt aangeduid, dat de Heer Zich aan het einde der Kerk zal onthullen in het Woord door den inwendigen zin, en dat zullen erkennen allen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, en dat ook degenen zullen zien die in de valse dingen vanuit het boze zijn; men zie boven n. 37, 38, 39; dat alle Stammen der aarde zullen weeklagen, betekent dat alle ware dingen vanuit het goede zullen vergaan, en de valse dingen vanuit het boze dezelve zullen opvolgen; de Stammen der aarde zijn allen die van de Kerk zijn, en eveneens alle dingen der Kerk. Bij Mattheus: *“Jezus zeide tot de discipelen: Voorwaar zeg Ik u, dat gij die Mij gevolgd zijt in de wederverwekking, wanneer de Zoon des mensen zal zitten op den troon Zijner heerlijkheid, zult zitten, ook gij, op 12 tronen, oordelende de 12 Stammen Israëls”*, xix: 28: en bij Lukas: *“Gij zult eten en drinken aan Mijn tafel in Mijn Koninkrijk, en gij zult zitten op tronen, oordelende de 12 Stammen Israëls”*, xxii: 30; niemand zou deze dingen verstaan indien hij niet vanuit den geestelijken zin wist wat er wordt verstaan onder de Apostelen, wat onder de

tronen, en wat onder de stammen Israëls; wie kan niet weten, dat niet de Apostelen zullen oordelen, maar dat de Allene Heer dit doet; ieder immers wordt geoordeeld volgens zijn leven, en het leven van allen weet niemand dan de Allene Heer, en de Apostelen wisten zelfs niet van één het leven: doch in den geestelijken zin worden met de 12 Apostelen alle ware dingen vanuit het goede aangeduid, met zitten op tronen wordt het Gericht aangeduid, en met de 12 Stammen Israëls worden allen aangeduid die van de Kerk zijn; en daarom wordt met die woorden aangeduid, dat de Heer allen zal richten vanuit het Goddelijk Ware en volgens de opneming ervan in het goede. Dat die dingen worden aangeduid met de Apostelen en met de Stammen Israëls, blijkt duidelijk uit deze dingen in de Apocalyps: *“Nova Hierosolyma had een groten en hogen muur, hebbende 12 poorten, en op de poorten 12 Engelen, en namen geschreven, zijnde der 12 Stammen der zonen Israëls; en de muur had 12 fundamenten, en in deze de namen der 12 Apostelen des Lams”*, XXI: 12, 14; onder Nova Hierosolyma wordt ook niet enig Nieuw Jeruzalem verstaan, noch onder haar muur en poorten een muur en poorten, noch onder de 12 stammen en apostelen 12 stammen en apostelen; dat gans andere dingen met de afzonderlijke dingen worden aangeduid, blijkt alleen al hieruit, dat onder Nova Hierosolyma de nieuwe Kerk wordt verstaan ten aanzien van de leer; en daarom betekenen de Engelen, de stammen, en de apostelen zulke dingen die van die Kerk zijn, al welke dingen betrekking hebben op het ware en het goede, en op de verbinding ervan, bijgevolg op de ware dingen vanuit het goede: maar deze dingen zal men ontvouwd zien in hetgeen volgt; in kort bestek echter zijn zij ontvouwd in het Werkje over DE HEMELSE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. I. Bij David: *“Hierosolyma is gebouwd zoals een stad die in zichzelf samenhangt; daarop klimmen de Stammen op, de Stammen van Jah, de getuigenis voor Israël om te belijden den Naam van Jehovah”*, Psalm CXXII: 3, 4; met Hierosolyma wordt ook hier de Kerk aangeduid ten aanzien van de leer, en van deze wordt gezegd dat zij is gebouwd zoals een stad [*urbs*] die in zichzelf samenhangt wanneer alle dingen van haar leer samenstemmend en eensgezind zijn, en wanneer zij wederzijds den Heer en de liefde tot Hem uit Hem beogen als het beginsel en het einddoel; gezegd wordt: Gebouwd zoals een stad, omdat de stad de leer betekent; de ware dingen der leer die beogen, worden aangeduid met de stammen, de stammen van Jah; met de Stammen worden de ware dingen aangeduid, en met de stammen van Jah de ware dingen vanuit het goede die uit den Heer zijn; de eredienst daaruit wordt aangeduid met den Naam van Jehovah belijden. Aangezien met Israël de Kerk wordt aangeduid die in de ware dingen vanuit

het goede is, wordt derhalve Israël in het Woord genoemd *de Stam der erfenis*, Jes. LXIII: 17; Jerem. x: 16; Hfdst. LI: 19; Psalm LXXIV: 2. En aangezien met Egypte de wetenschappelijke ware dingen worden aangeduid, in den natuurlijken mens, en op dezelve de ware dingen vanuit het goede worden gefundeerd, zijnde de ware dingen van den geestelijken mens, *wordt derhalve Egypte genoemd de hoeksteen der Stammen*, Jes. XIX: 13; de hoeksteen betekent het fundament; men zie boven n. 417. En aangezien met het land Kanaän de Kerk wordt aangeduid, en met de 12 Stammen alle dingen der Kerk, en met iederen Stam een of ander universele en essentiële der Kerk, was derhalve dat Land verdeeld onder de Stammen, Num. XXVI: 5 tot 56; Hfdst. XXXIV: 17 tot 28; Jozua Hfdst. xv e.v. Ook dit blijkt duidelijk bij Ezechiël, waar wordt gehandeld over de nieuwe Aarde, waarmede wordt aangeduid de door den Heer te instaureren nieuwe Kerk, en er wordt voorzeggd en aangewezen hoe dezelve in erfenis zou worden verdeeld volgens de 12 Stammen Israëls, Hfdst. XLVII: 13, 20, welke Stammen ook naar hun namen worden opgesomd, Hfdst. XLVIII: I tot einde: dat niet de 12 Stammen Israëls daar worden verstaan welke het land zouden erven, noch enige daar genoemde Stam, blijkt duidelijk; elf Stammen immers zijn verstrooid, en met de natiën overal vermengd, en toch wordt gezegd welken hoek of welke windstreek zal erven de Stam van Dan, welken Ascher, Nafthali, Menasseh, Efraim, Ruben, Jehudah, welken Benjamin, Simeon, Isaschar, Zebulon, Gad; uit welke dingen vaststaat, dat onder het land daar wordt verstaan de Kerk, en onder de 12 Stammen worden verstaan alle dingen der Kerk, en onder iederen Stam een of ander essentieel universele der Kerk. Iets eenders is het met de 12 Stammen, opgesomd in dit Hoofdstuk van de Apocalyps, namelijk dat 12000 vanuit iederen Stam werden gezegeld en gezaligd; dat met 12000 daar allen en alle dingen worden aangeduid, zie men in het voorafgaande Artikel; welk essentieel universele der Kerk echter wordt aangeduid met iederen Stam, zal worden gezegd in hetgeen volgt. Bijna iets eenders wordt er van de Kerk bij de Ouden gezegd welke vóór de Israëlitische Kerk was, bij Mozes: “*Gedenk aan de dagen der eeuwigheid, versta de jaren van geslacht en geslacht; vraag uw vader, en deze zal het u aanwijzen, uw ouderen, en dezen zullen het u zeggen; toen de Allerhoogste aan de natiën de erfenis gaf, toen Hij scheidde de zonen des mensen, heeft Hij de grenzen der volken gesteld naar het getal der zonen Israëls*”, Deut. XXXII: 7, 8; deze dingen zijn gezegd aangaande de Kerken die er waren vóór de bij de zonen Israëls ingestelde Kerk, over welke Kerken men zie in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYJA, n. 247. De Oudste Kerk, welke was vóór den vloed, welke een hemelse Kerk was of een Kerk die in het goede der liefde tot den

Heer was, wordt verstaan onder de dagen der eeuwigheid, toen de Allerhoogste aan de natiën de erfenis gaf, toen Hij scheidde de zonen des mensen; met de natiën worden degenen aangeduid die in het goede der liefde zijn; men zie boven n. 331; en met de zonen des mensen zij die in de ware dingen vanuit het goede zijn, ook boven n. 63, 151; en de Oude Kerk, welke was na den vloed, en een geestelijke Kerk was, wordt verstaan onder de jaren van geslacht en geslacht, toen de Allerhoogste de grenzen der volken heeft gesteld naar het getal der zonen Israëls; onder de volken worden degenen verstaan die in het geestelijk goede zijn, zijnde het goede der naastenliefde jegens den naaste, men zie ook boven n. 331; en met het getal der zonen Israëls wordt iets eenders aangeduid als met de 12 Stammen, volgens welke de erfenissen werden gegeven, zoals boven bij Ezechiël. Hier moeten twee verborgenheden over de 12 Stammen worden vermeld: i. Dat de ordeningen ervan hebben uitgebeeld de ordeningen van de Engellijke Gezelschappen in de Hemelen, waarvandaan het is, dat zij alle dingen der Kerk hebben uitgebeeld, want de Kerk en de Hemel handelen één. ii. Dat de uitbeelding van den Hemel en de Kerk valt volgens de orde waarin zij worden genoemd; en dat de eerste naam of de eerste Stam de aanwijzing is vanuit welke de dingen worden bepaald die volgen, bijgevolg de dingen des Hemels en der Kerk met verscheidenheid. TEN EERSTE, dat de ordeningen van de 12 Stammen Israëls hebben uitgebeeld de ordeningen van de Engellijke Gezelschappen in de Hemelen, bijgevolg den Hemel, aangezien de Hemel uit Engellijke Gezelschappen bestaat, kan hieruit vaststaan dat iedere Stam een of ander essentieel universeel der Kerk heeft uitgebeeld, en vandaar aangeduid, en dat de 12 Stammen tezamen genomen alle dingen der Kerk hebben uitgebeeld, en dat de bij de zonen Israëls ingestelde Kerk een uitbeeldende Kerk is geweest; en daarom heeft de in 12 Stammen verdeelde ganse natie de Kerk in de ganse samenvatting uitgebeeld, bijgevolg ook den Hemel, want dezelfde goede dingen en dezelfde ware dingen die de Kerk maken, maken ook den Hemel, of de dingen die den Hemel maken, maken ook de Kerk; men zie in het werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, H. 57: de ordeningen van de 12 Stammen Israëls volgens de ordeningen van de Engellijke Gezelschappen des Hemels, bijgevolg volgens den vorm des Hemels, komen uit in de bij Mozes beschreven legeringen ervan, namelijk dat *aan den opgang waren gelegerd de Stammen van Jehudah, Isaschar, en Zebulon: aan het zuiden de Stammen van Ruben, Simeon, Gad: aan het westen de Stammen van Efraïm, Menasseh, en Benjamin: en aan het noorden de Stammen van Dan, Ascher, en Nafthalie: en de stam van Levi in het midden van het kamp: en dat zij ook in een eendere orde voorttrokken*, Num. II: 1 tot

einde: wie weet wie het zijn en hoedanig zij zijn die in de Oostelijke Streek in den Hemel wonen, en wie en hoedanig zij zijn die wonen in de Zuidelijke, de Westelijke, en in de Noordelijke Streek wonen, en tevens weet wie en hoedanig zij zijn die met iederen Stam worden aangeduid, kan de verborgenheid weten waarom aan het oosten waren gelegerd de Stammen van Jehudah, Isaschar, en Zebulon, waarom aan het zuiden de Stammen van Ruben, Simeon, en Gad; en zo voort. Ter toelichting zal alleen worden gesproken over de Stammen van Jehudah, Isaschar, en Zebulon, welke aan het oosten waren gelegerd; met den stam van Jehudah wordt aangeduid het goede der liefde tot den Heer, met den Stam van Isaschar wordt aangeduid het ware van dat goede; en met den Stam van Zebulon het huwelijk van het goede en het ware, hetwelk ook het hemels huwelijk wordt genoemd; ook zijn zij die in de oostelijke streek in den Hemel wonen, allen in het goede der liefde tot den Heer, en in de ware dingen vanuit dat goede, en vandaar in het hemels huwelijk: eender moeten de overige Stammen worden verstaan: dat allen in den Hemel wonen volgens hun hoedanige in de vier windstreken, en dat de windstreken daar niet zijn volgens de windstreken in onze zonnewereld, zie men in het werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 141 tot 153. Aangezien de legeringen van de zonen Israëls de ordeningen van de Engellijke Gezelschappen in den Hemel uitbeeldden, zag derhalve Bileam, toen hij hun legeringen zag, in den geest als het ware den Hemel, en profeteerde hij en zegende hij hen; over welke zaak aldus bij Mozes: *“Bileam richtte naar de woestijn zijn aangezichten, en toen hij zijn ogen ophief en zag Israël wonende naar zijn Stammen, kwam de geest Gods over hem, en hij uitte een profetische uitspraak, en hij zeide: Hoe goed zijn uw Tabernakels, Jakob, uw Habitakels, Israël; zoals dalen worden zij geplant, zoals tuinen aan een rivier”*, enz. Num. XXIV: 1, 2, 3, 4, e.v.: dat hij toen de legeringen van de zonen Israëls volgens de Stammen geordend zag zoals boven, is duidelijk, want gezegd wordt dat hij zijn aangezichten richtte naar de woestijn, en zag Israël wonende naar zijn Stammen; en omdat hij toen de orde des Hemels in dezelve zag, kwam derhalve de geest Gods over hem, profeteerde hij, en zeide: Hoe goed zijn uw Tabernakels, Jakob, en uw Habitakels, Israël; de tabernakels en de habitakels betekenen de woningen zodanig als zij in de Hemelen zijn; de tabernakels de woningen van hen die in het goede der liefde zijn, en de habitakels de woningen van hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn; de vruchtmakingen van het goede en de vermenigvuldigingen van het ware, en daaruit het inzicht en de wijsheid, worden aangeduid met: Zoals dalen worden zij geplant, zoals tuinen aan een rivier; want al het goede en daaruit

al het ware vloeit volgens den vorm des Hemels, zoals men kan zien uit hetgeen is getoond in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL aangaande den vorm des Hemels, volgens welken de vergezelschappingen en de vergemeenschappingen daar zijn, n. 200 tot 212. TEN TWEDE: dat de uitbeelding van den Hemel en de Kerk valt volgt volgens de orde waarin de Stammen worden genoemd, en dat de eerste naam of de eerste Stam de aanwijzing is, vanuit welke alle dingen worden bepaald die volgen, bijgevolg de dingen des Hemels en der Kerk met verscheidenheid; maar deze verborgenheid kan bezwaarlijk in iemands verstand vallen, tenzij hij in de geestelijke idee is; doch nochtans zal het in het kort worden gezegd; tot voorbeeld diene de Stam van Jehudah, de eerste Stam die wordt genoemd; omdat met dien Stam het goede der liefde wordt aangeduid, worden derhalve vanuit het goede der liefde als beginsel de betekenissen bepaald van de overige Stammen die volgen, en dit met een verscheidenheid volgens de orde waarin zij worden genoemd; iedere Stam immers betekent een of ander universele der Kerk, en het universele laat in zich specifieke verscheidenheden toe, aldus die verscheidenheid uit het eerste universele uit hetwelk zij nederdaalt, en daarom trekken alle dingen daar in een reeks vanuit het goede der liefde, hetwelk met den Stam van Jehudah wordt aangeduid, hun geestelijken zin in het bijzonder: indien Ruben in de eerste plaats wordt genoemd, met wien het ware in het licht en het verstand van het ware wordt aangeduid, zo trekken daaruit de overige Stammen die volgen, de betekenissen die samenstemmen en samenvallen met het universele dat iedere Stam betekent: het is hiermede vergelijkenderwijze zo gesteld als met de kleuren, welke genuanceerd verschijnen door de eerste kleur welke zich in de overige verspreidt en het aanzicht schakeert: wanneer deze dingen zijn verstaan, kan daaruit vaststaan vanwaar het was dat er antwoorden op welke zaak dan ook werden gegeven door de Urim en Thummim; het was immers een uitstraling door de kostbare stenen, uit den oorsprong der kleur vanuit dien steen, onder welken de een of andere Stam was, vanuit welken Stam de bepaling aanving; de kleuren dier stenen stemden ook overeen met de universele dingen aangeduid door de ingegrifte Stammen: wie dit weet, en tevens het universele dat iederen Stam betekent, kan enigermate doorvatten, indien hij in geestelijke verlichting is, wat de Stammen betekenen in hun reeks waarin zij in het Woord worden genoemd; zoals wat zij betekenen in de reeks waarin zij geboren zijn, waarin zij in deze orde op elkander volgen: “Ruben, Simeon, Levi, Jehudah, Dan, Nafthali, Gad, Ascher, Isaschar, Zebulon, Jozef, Benjamin”, Gen. Hfdst. xxix en xxx; voorts xxxv: 18. Wat zij betekenen in de reeks toen zij heentogen naar

Egypte, in welke reeks zij worden opgesomd in deze orde: “Ruben, Simeon, Levi, Jehudah, Isaschar, Zebulon, Gad, Ascher, Jozef, Benjamin, Dan, Nafthali”, Gen. XLVI: 9 tot 21. Wat er wordt aangeduid met die Stammen in de reeks waarin zij worden gezegend door Vader Israël, waar zij worden genoemd in deze orde: “Ruben, Simeon, Levi, Jehudah, Zebulon, Isaschar, Dan, Gad, Ascher, Nafthali, Jozef, Benjamin”, Gen. XLIX. Anders wanneer zij worden gezegend door Mozes, in deze orde: “Ruben, Jehudah, Levi, Benjamin, Jozef, Efraïm, Menasseh, Zebulon, Gad, Dan, Nafthali, Ascher”, Deut. XXXIII, alwaar Simeon en Isaschar ontbreken, en in hun plaats Efraim en Menasseh zijn; en wat met die Stammen in een reeks wordt aangeduid elders, zoals in Gen. XXXV: 23 tot 26; Num. I: 5 tot 16; Hfdst. VII: 1 tot einde; Hfdst. XIII: 4 tot 15; Hfdst. XXVI: 5 tot 56; Hfdst. XXXIV: 17 tot 28; Deut. XXVII: 12, 13; Jozua Hfdst. XV tot Hfdst. XIX; en Ezechiël XLVIII: 1 tot einde. Dat de 12 stammen verschillende dingen betekenen volgens de orde waarin zij worden genoemd, en aldus eveneens alle dingen des Hemels met verscheidenheid, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3862, 3926, 3939, 4603 e.v., 6337, 6640, 10335. Wat zij echter betekenen in de reeks waarin zij worden genoemd in hetgeen nu volgt in dit Hoofdstuk van de Apocalyps, zal beneden worden gezegd; zij worden immers genoemd in deze orde: Jehudah, Ruben, Gad, Ascher, Nafthali, Menasseh, Simeon, Levi, Isaschar, Zebulon, Jozef, Benjamin; en voorbijgegaan of niet genoemd worden Dan en Efraïm.

432. Vers 5. *Vanuit den stam van Jehudah twaalf duizend gezegelden: vanuit den stam van Ruben twaalf duizend gezegelden: vanuit den stam van Gad twaalf duizend gezegelden.* Vanuit den stam van Jehudah twaalf duizend gezegelden, betekent de liefde tot den Heer, en dat allen die in dezelve zijn, in den Hemel zijn en in den Hemel komen: vanuit den stam van Ruben ²⁾ twaalf duizend gezegelden, betekent het licht van het ware vanuit dat goede, en dat allen die in hetzelfde zijn, in den Hemel zijn en in den Hemel komen: vanuit den stam van Gad twaalf duizend gezegelden, betekent het goede des levens daaruit.

433. Vanuit den stam van Jehudah twaalf duizend gezegelden; dat dit de liefde tot den Heer betekent, en dat allen die in dezelve zijn, in den Hemel zijn en in den Hemel komen, staat vast uit de uitbeelding en vandaar uit de betekenis van Jehudah en van diens Stam, zijnde de liefde tot den Heer, waarover aanstonds; uit de betekenis van twaalf duizend, zijnde allen en alle

2 In verschil met de APOCALYPS ONTHULD en de HEMELSE VERBORGENHEDEN wordt in het handschrift van de APOCALYPS ONTVOUWD de naam van Ruben gespeld *Reuben*.

dingen, waarover boven n. 430; hier allen die in die liefde zijn; en uit de betekenis van de gezegelden, zijnde zij die zijn onderscheiden en gescheiden van hen die in het boze zijn, bijgevolg zij die in het goede zijn, waarover ook boven, n. 427; dat het degenen zijn die in den Hemel zijn en in den Hemel komen, volgt; die immers werden gezegeld in de voorhoofden, dat is, afgescheiden van de bozen; die immers zijn het van wie er wordt gezegd in Hfdst. xiv van de Apocalyps: *“Het Lam staande op den berg Zions, en met Hem 144000, hebbende den Naam des Vaders geschreven in hun voorhoofden: dezen zijn het die met vrouwen niet zijn bevekt, maagden immers zijn zij, gekocht van de mensen, eerstelingen Gode en het Lam”*, Vers 1, 3, 4; met den berg Zions wordt de Hemel aangeduid waar de liefde tot den Heer is; want allen die worden aangeduid met de 12000 vanuit iederen Stam, of met de 144000 gezegelden in de voorhoofden, zijn zij die den Heer erkennen en Hem liefhebben; en daarom is de eerste Stam die genoemd wordt, de Stam van Jehudah, en met dien Stam wordt de liefde tot den Heer aangeduid; want, zoals boven in n. 431 is gezegd, de uitbeelding van den Hemel valt volgens de orde waarin de Stammen worden genoemd; en het is de eerste naam of de eerste Stam vanuit welken de bepalingen en de betekenissen der volgende met verscheidenheid vloeien: bovendien wordt in den Hemel niemand toegelaten tenzij uit den Heer, want de algehele Hemel is van Hemzelf; en daarom is niemand daar en komt daar dan alleen hij die Hem erkent en Hem liefheeft: Hem liefhebben is niet Hem liefhebben naar den Persoon, maar leven volgens Zijn geboden, zoals eveneens de Heer met openlijke woorden leert bij Johannes: *“Te dien dage zult gij bekennen dat Ik in Mijn Vader ben, en gij in Mij, en Ik in u: wie Mijn geboden heeft en die doet, die is het die Mij liefheeft: indien iemand Mij zal hebben liefgehad, hij bewaart Mijn woord, en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen tot hem komen en verblijf bij hem maken: die Mij niet liefheeft, bewaart Mijn woorden niet”*, xiv: 20, 21, 23, 24; dat degenen den Heer liefhebben die Zijn geboden en woorden doen en bewaren, is omdat Zijn geboden en woorden de Goddelijke Ware dingen betekenen, en al het Goddelijk Ware gaat voort uit Hem, en dat wat voortgaat uit Hem, is Hijzelf; en daarom is de Heer wanneer de mens in hetzelfde is ten aanzien van het leven, dan in hem en hij in den Heer; weswege gezegd wordt: Gij in Mij, en Ik in u; en dat Hij zal komen en verblijf bij hem maken; dit dus is Hem liefhebben; liefhebben is ook verbonden worden want de liefde is geestelijke verbinding, en de verbinding geschiedt door de opneming van het Goddelijk Ware met leer en leven. Voordat het vanuit het Woord wordt getoond, dat met Jehudah of met den naar Jehudah genaamden Stam de

liefde tot den Heer wordt aangeduid, zal gezegd worden wat Jehudah in elken zin in het Woord betekent; Jehudah betekent in den hoogsten zin den Heer ten aanzien van de hemelse liefde; in den inwendigen zin het hemels Rijk des Heren en het Woord; en in den uitwendigen zin de leer vanuit het Woord die van het hemels Rijk is; en omdat hij in den hoogsten zin betekent den Heer ten aanzien van de hemelse liefde, en in den inwendigen zin het hemels Rijk, betekent hij ook de liefde tot den Heer, want deze liefde is de wederkerige bij den mens, en zij regeert in het hemels Rijk des Heren. Er zijn twee Rijken waarin de algehele Hemel is onderscheiden, het hemels Rijk en het geestelijk Rijk; het hemels Rijk bestaat uit hen die in de liefde tot den Heer zijn, en het geestelijk Rijk uit hen die in de liefde jegens den naaste zijn; daaruit blijkt wat er wordt verstaan onder de hemelse liefde en onder de geestelijke liefde; maar over deze Rijken zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 20 tot 28. Deze twee Rijken beeldden de Joden en de Israëlieten uit, de Joden het hemels Rijk, en de Israëlieten het geestelijk Rijk. Dat Jehudah ook het Woord betekent, is omdat de Heer het Woord is, en het Menselijke heeft aangenomen in dien Stam opdat Hij ten aanzien van het Menselijke eveneens het Woord zou zijn, volgens deze dingen bij Johannes: *“In den aanvang was het Woord, en het Woord was bij God, en God was het Woord; en het Woord is Vles geworden, en het heeft onder ons gewoond”*, 1: 1, 14; het Woord betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware voortgaande vanuit Zijn Goddelijke Liefde; vandaar is het, dat zij die het Goddelijk Ware hetwelk in het Woord is, liefhebben door hetzelfde te doen, in des Heren liefde zijn. Dat de Heer ten aanzien van de hemelse liefde, en vandaar de liefde tot den Heer, en eveneens het Woord, met Jehudah wordt aangeduid, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Mozes: *“Jehudah, gij, uw broeders zullen u vieren; uw hand in den nek uwer vijanden; uws vaders zonen zullen zich voor u inkrommen. Een leeuwenwelp is Jehudah; van de prooi, mijn zoon, zijt gij opgeklommen; hij heeft zich gekromd, hij heeft zich nedergelegd zoals een leeuw, en zoals een oude leeuw; wie zal hem opwekken. De schepter zal niet worden verwijderd van Jehudah, en de wetgever van tussen zijn voeten, totdat Schiloh komt, en voor Hem de gehoorzaamheid der volken; hij bindt aan den wijnstok zijn ezelsveulen, en aan den voortreffelijken wijnstok den zoon zijner ezelin; hij wast in den wijn zijn bekleedsel, en in het bloed der druiven zijn ombhulsel: rood van ogen door den wijn, en wit van tanden door de melk”*, Gen. XLIX: 8, 9, 10, 11, 12; hier wordt met Jehudah in den geestelijken zin beschreven het hemels Rijk des Heren, en de Heer Zelf ten aanzien van de hemelse liefde; de hemelse liefde is de liefde des Heren opgenomen in het hemels Rijk, en de geestelijke liefde is de

liefde des Heren opgenomen in het geestelijk Rijk; de volgende dingen worden met die woorden aangeduid: Uw broeders zullen u vieren, betekent dat de hemelse Kerk uitmunt boven de overige; de broeders immers of de Stammen genoemd naar de zonen Jakobs, die zijn broeders waren, betekenen de Kerk; uw hand in den nek uwer vijanden, betekent dat de helse en de duivelse bende zal worden uitgedreven en vastgebonden; de vijanden [*hostes*] zijn zij die van de hel zijn; uws vaders zonen zullen zich voor u inkrommen, betekent dat alle ware dingen der Kerk zich zullen onderwerpen; inkrommen [*incurvare*] is zich onderwerpen, en de zonen zijns vaders zijn alle ware dingen der Kerk; want aan hen die in de liefde tot den Heer zijn en vandaar in het hemels Rijk, zijn alle ware dingen der Kerk ingeënt; een leeuwenwelp is Jehudah, betekent de onschuld met de ingeboren krachten; de liefde immers tot den Heer is in zich beschouwd de onschuld; deze wordt aangeduid met het welp, en de haar ingeboren krachten met den leeuw; van de prooi, mijn zoon, zijt gij opgeklommen, betekent de bevrijding van verscheidenen uit de hel; hij heeft zich gekromd, hij heeft zich nedergelegd zoals een leeuw, en zoals een oude leeuw, betekent het goede der liefde en het ware daaruit in hun macht; want zich krommen is, wanneer het van een leeuw wordt gezegd, zich in de macht stellen; wie zal hem opwekken, betekent dat hij beschermd is waar hij ook maar is, en niet door de hellen kan worden verwrikt; de schepter zal niet worden verwijderd van Jehudah, betekent dat de mogendheid [*potestas*] niet zal wijken van het goede der hemelse liefde; en de wetgever van tussen zijn voeten, betekent dat evenmin de ware dingen des Woords zullen wijken van den laatsten zin ervan; totdat Schiloh komt, betekent de Komst des Heren, en dan de kalmte des vredes; en voor Hem de gehoorzaamheid der volken, betekent de ware dingen uit Hem, en de verbinding door dezelve; hij bindt aan den wijnstok zijn ezelsveulen, betekent de uitwendige Kerk en haar ware dingen uit den Heer; en aan den voortreffelijken wijnstok den zoon zijner ezelin, betekent de inwendige Kerk en haar ware dingen uit den Heer; hij wast in den wijn zijn bekleedsel, betekent het uitwendig of natuurlijk Menselijke des Heren, zijnde het Goddelijke Ware vanuit Zijn Goddelijke Liefde; en in het bloed der druiven zijn omhulsel, betekent het inwendig of redelijk Menselijke des Heren, zijnde het Goddelijk Goede vanuit Zijn Goddelijke Liefde; rood van ogen door den wijn, betekent dat het inwendig of redelijk Menselijke niets anders dan het goede is; en wit van tanden door de melk, betekent dat het uitwendig of natuurlijk Menselijke niets anders dan het goede van het ware is: uit de afzonderlijke dingen in die beschrijving kan vaststaan dat onder Jehudah niet wordt verstaan Judah, maar enig bij uitstek

Hemelse, hetwelk aldus wordt beschreven; maar die dingen zie men afzonderlijk ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, van n. 6363 tot 6381. Bij Ezechiël: *“Gij, zoon des mensen, neem u één hout, en schrijf daarop: Voor Jehudah en de zonen Israëls en diens genoten; daarna neem één hout, en schrijf daarop: Voor Jozef, het hout van Efraïm, en van het gehele huis Israëls; daarna verbind dezelve, het ene met het andere u tot één hout, opdat beide één zijn in Mijn hand: Ik, Ik zal nemen het hout van Jozef/hetwelk is in de hand van Efraïm en van de stammen Israëls, diens genoten, en toebrengen op hetzelfde met het hout van Jehudah, en Ik zal ze maken tot één hout. Ik, Ik zal de zonen Israëls nemen van tussen de natiën waarheen zij zijn gegaan, en Ik zal hen vergaderen van rondom, en Ik zal hen aanbrengen op hun land, en Ik zal hen maken tot één natie op het land in de bergen Israëls, en één Koning zal voor hen allen tot Koning zijn; en zij zullen niet langer twee natiën zijn, en niet langer verdeeld worden in twee koninkrijken wederom; Mijn knecht David zal Koning over hen zijn, opdat zij allen één Herder hebben, en opdat zij in Mijn gerichten wandelen, en Mijn inzettingen bewaren, en die doen; dan zullen zij wonen op het land dat Ik gegeven heb aan Mijn knecht Jakob, in hetwelk uw vaders hebben gewoond, en zij zullen op hetzelfde wonen, zij en hun zonen, en de zonen hunner zonen tot in het eeuwige, en David Mijn knecht zal hun tot Vorst zijn tot in het eeuwige; en Ik zal met hen een verbond des vredes sluiten, een verbond der eeuwigheid zal het zijn met hen; en Ik zal hen geven en hen vermenigvuldigen, en Ik zal Mijn heiligdom stellen in het midden van hen tot in het eeuwige; zo zal Mijn habitakel bij hen zijn, en Ik zal hun tot God zijn, en zij zullen Mij tot volk zijn”*, xxxvii: 16, 17, 19, 21, 22, 24, 25, 26, 27; wat deze dingen betekenen, kan niemand weten, tenzij hij weet wat Jehudah en Israël, en wat Jozef en Efraïm betekenen; dat het niet Jehudah en Israël, noch Jozef en Efraïm zijn, is duidelijk; want gezegd wordt dat de onder de natiën verstrooide Stammen Israëls zullen worden vergaderd en toegebracht op het land Kanaän, en dat David hun Koning en Vorst zal zijn, en dat zij met Hem zullen wonen tot in het eeuwige; wie weet niet, dat de Stammen Israëls niet kunnen worden vergaderd, en dat David niet langer koning over hen zal zijn? En daarom moet men weten wat in den geestelijken zin wordt aangeduid met Jehudah, wat met de zonen Israëls, voorts wat met Jozef en Efraïm, en verder wat met David, en wat met het land Kanaän; met Jehudah wordt in den geestelijken zin aangeduid het hemels Rijk des Heren; met de zonen Israëls het geestelijk Rijk des Heren; onder Jozef en Efraïm en onder de Stammen Israëls die verstrooid zijn en moeten worden vergaderd, worden degenen verstaan die beneden die Rijken zijn, omdat zij niet hemels noch geestelijk, maar natuurlijk zijn, en nochtans

in het goede des levens volgens hun godsdienstige; dezen ook zijn het die door den Heer worden verstaan bij Johannes: *“Ook andere schapen heb Ik, welke niet van dezen stal zijn; ook die moet Ik toebrengen; en zij zullen Mijn stem horen, en het zal worden één kudde, één Herder”*, x: 16; dezen immers waren niet in den Hemel vóór de Komst des Heren, maar werden door Hem binnengeleid nadat Hij Zijn Menselijke had verheerlijkt; de oorzaak hiervan was deze, dat het Goddelijke voortgaande tevoren niet tot hen kon worden uitgestrekt; wie deze dingen weet, en dat onder David de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware voortgaande vanuit Zijn Goddelijk Menselijke, kan de afzonderlijke dingen daar in de reeks weten; dat die dingen op twee houten zouden worden geschreven, en dat die houten tot één hout zouden worden verbonden, was omdat met het hout het goede des levens wordt aangeduid, en alle verbinding in den Hemel geschiedt door het goede en volgens hetzelfde; dat het hout het goede des levens betekent, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 643, 2784, 3720, 8354. Bij Jesaja: *“Wanneer de Heer een banier zal opheffen voor de natiën, en zal vergaderen de verdrevenen van Israël, en de verstrooiden van Jehudah zal verzamelen van de vier vleugelen der aarde: dan zal de naijver van Efraïm wijken, en de vijanden van Jehudah zullen worden uitgeroeid; Efraïm zal niet wedijveren met Jehudah, en Jehudah zal Efraïm niet benauwen; maar zij zullen aanvlieden op den schouder der Filistijnen naar de zee”*, xi: 12, 13, 14; deze dingen zijn gezegd aangaande de zaliging der natiën, welke ook worden aangeduid met de verdrevenen van Israël en de verstrooiden van Jehudah; gezegd wordt immers dat de Heer een banier zal opheffen voor de natiën; onder de verdrevenen van Israël worden degenen verstaan die niet in de ware dingen zijn, maar nochtans in het verlangen dezelve te leren; en onder de verstrooiden van Jehudah worden degenen verstaan die in het goede des levens zijn en door hetzelfde in de liefde tot den Heer; want zij die het liefhebben het goede te doen, hebben den Heer lief; de Heer immers is in dat goede, omdat dit uit Hem is; onder Efraïm wordt verstaan het verstandelijke, hier samenstemmende met het goede der liefde; dat het ene niet zal indruisen tegen het andere, wordt verstaan onder: dan zal de naijver van Efraïm wijken; Efraïm zal niet wedijveren met Jehudah, en Jehudah zal Efraïm niet benauwen; dat zij zullen worden gescheiden van hen die in het van de naastenliefde afgescheiden geloof zijn, wordt daarmede aangeduid dat zij zullen aanvlieden op den schouder der Filistijnen naar de zee; de Filistijnen naar de zee zijn zij die het geloof scheiden van de naastenliefde of van het goede des levens; de zee is het laatste des Hemels waar deze ophoudt; en aanvlieden op den schouder is verwerpen en zo zich

afschieden. Bij Zacharia: *“Spring op, gij dochter Zions, maak geschal, gij dochter van Hierosolyma; zie, uw Koning komt u, gerecht en getrouw is Hij; Ik zal Mij Jehudah spannen, Ik zal den boog Efraïm vullen, en Ik zal uw zonen opwekken, Zion”*, ix: 9, 13; deze dingen aangaande de Komst des Heren en aangaande de instauratie van de Kerk door Hem bij hen die in het goede der liefde en in de ware dingen der leer daaruit zijn; de dochter Zions en de dochter van Hierosolyma betekent de Kerk die bij hen is; uw Koning die komt gerecht en getrouw, is de Heer, vanuit Wien het goede der liefde en het ware der leer is; Ik zal Mij Jehudah spannen, Ik zal den boog Efraïm vullen, betekent dat de Kerk moet worden geïnstalleerd bij hen die in het goede der liefde tot den Heer zijn, en in de ware dingen der leer daaruit; onder Jehudah worden hier degenen verstaan die in het goede der liefde tot den Heer zijn, en onder Efraïm de ware dingen der leer; Efraïm immers betekent het verstandelijke der Kerk, en de boog de leer van het ware; dat de boog de leer betekent, zie men boven, n. 357, waar ook deze dingen zijn ontvouwd; de zonen Zions zijn dezen: dat niet de Joodse natie onder Jehudah daar wordt verstaan, noch Efraïm onder Efraïm, is duidelijk; want de Kerk des Heren werd niet geïnstalleerd omdat zij bij de Joodse natie niet werd opgenomen, en de stam van Efraïm was er toen niet. Bij denzelfde: *“Jehovah Zebaoth zal Zijn kudde bezoeken, het huis van Jehudah, en Hij zal hen stellen zoals het paard Zijner heerlijkheid in den oorlog; vanuit hem de hoekige, vanuit hem de nagel, vanuit hem de boog des krijgs: machtig zal Ik maken het huis van Jehudah, en het huis van Jozef zal Ik behouden; en Ik zal hen doen wonen; van daar zullen zij zijn zoals de machtige Efraïm, en hun hart zal zich verblijden zoals van den wijn”*, x: 3, 4, 6, 7; onder het huis van Jehudah wordt ook hier het hemels Rijk des Heren verstaan, hetwelk bestaat uit hen die in de liefde tot Hem zijn; en onder Efraïm worden degenen verstaan die in de ware dingen der leer daaruit zijn; want zij allen die in het hemels Rijk des Heren zijn, zijn in de ware dingen der leer, zij hebben immers de ware dingen als het ware ingeënt en in de harten gegrift; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 25, 26; de overige dingen zie men boven ontvouwd in n. 355, 376. Bij denzelfde: *“Jubel en verblijd u, gij dochter Zions; zie, Ik ben komende opdat Ik wone in het midden van u; dan zullen vele natiën Jehovah aankleven te dien dage, en zij zullen Mij tot een volk zijn; Jehovah zal Zich Jehudah een erfenis maken, Zijn aandeel op het land der heiligheid; en Hij zal wederom Hierosolyma verkiezen”*, ii: 10, 11, 12; dat hier onder Jehudah niet de Joodse natie wordt verstaan, noch Jeruzalem onder Hierosolyma, blijkt duidelijk, want er wordt daar gehandeld over de Komst des Heren, toen die natie geheel en al was

teruggeweken, en Jeruzalem daarna vernietigd was; en toch wordt gezegd dat Jehovah Zich Jehudah een erfenis zal maken, en Zijn aandeel op het land der heiligheid, en Hierosolyma wederom zal verkiezen; en daarom worden onder Jehudah degenen verstaan die in de liefde tot den Heer zijn, en onder Hierosolyma wordt de Kerk verstaan ten aanzien van de leer bij hen. Bij Nahum: *“Zie, op de bergen de voeten desgene die evangeliseert, uitroepende den vrede; vier, Jehudah, uw feesten, betaal uw geloften, omdat belial voortaan niet meer door u zal doorgaan; hij zal geheel worden uitgeroeid”*, I: 15; ook deze dingen aangaande den Heer; Zijn Komst wordt verstaan onder: *Zie, op de bergen de voeten desgene die evangeliseert, uitroepende den vrede; met feesten vieren en geloften betalen wordt aangeduid vanwege Zijn Komst zich verheugen, en dan Hem vereren; daarmee dat belial voortaan niet meer door Jehudah zal doorgaan, hij zal geheel worden uitgeroeid, wordt aangeduid dat het boze niet bij hen zal zijn, omdat zij in den Heer zijn; deze dingen konden niet worden gezegd van de Joodse natie, maar van hen die in de liefde tot den Heer zijn; vanwaar het blijkt dat dezen onder Jehudah worden verstaan.* Bij Malachia: *“Zie, Ik zend Mijn Engel, die den weg vóór Mij zal bereiden; en plotseling zal tot Zijn Tempel komen de Heer: dan zal voor Jehovah zoet zijn het spijsoffer van Jehudah en Hierosolyma, naar de dagen der eeuw, en naar de vorige jaren”*, III: 1, 4; dat deze dingen zijn gezegd aangaande de Komst des Heren, en dat onder den Engel die den weg vóór Hem zal bereiden, Johannes de Doper wordt verstaan, is in de Kerk bekend; dat dan voor Jehovah zoet zal zijn het spijsoffer van Jehudah en Hierosolyma, betekent dat dan de eredienst vanuit het goede der liefde tot den Heer aangenaam zal zijn; het spijsoffer van Jehudah betekent dien eredienst; dat de eredienst der Joodse natie en van Hierosolyma niet aangenaam is geweest, staat vast, want zij erkenden den Heer niet, maar hebben Hem geheel en al verstoten; naar de dagen der eeuw en naar de vorige jaren, betekent naar den eredienst in de Oude Kerken; de Oudste Kerk, welke vóór den vloed en in de liefde tot den Heer was, wordt verstaan onder de dagen der eeuw of der eeuwigheid, en de Oude Kerk, die na den vloed was, welke een geestelijke Kerk was, wordt verstaan onder de vorige jaren. Bij Joël: *“Het zal te dien dage geschieden dat de bergen van most zullen druipen, en de heuvelen van melk zullen vloeien, en alle beken van Jehudah zullen van wateren vloeien; en een bron zal van het huis van Jehovah uitgaan, en bewateren den stroom van Schittim: Egypte zal tot woestheid zijn, en Edom tot een woestijn van woestheid, vanwege het geweld der zonen van Jehudah, wier onschuldig bloed zij hebben vergoten in hun land: doch Jehudah zal tot in het eeuwige zitten, en Hierosolyma tot geslacht en geslacht”*, III: 18, 19, 20; ook

daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, en over den nieuwen Hemel en over de nieuwe Aarde alsdan; en daarmede dat de bergen van most zullen druipen, wordt aangeduid dat vanuit het goede der liefde al het ware zal zijn; dat de bergen het goede der liefde betekenen, zie men boven, n. 405; en dat de wijn en de most het ware betekent, ook boven, n. 376. Daarmede dat de heuvelen van melk zullen vlieten, wordt aangeduid dat vanuit het goede der naastenliefde jegens den naaste het geestelijk leven zal zijn; en daarmede dat alle beken van Jehudah zullen vloeien van wateren, wordt aangeduid dat vanuit de afzonderlijke dingen des Woords de ware dingen zullen zijn, door welke het inzicht is; daarmede dat een bron van het huis van Jehovah zal uitgaan en den stroom van Schittim zal bewateren, wordt aangeduid dat vanuit den Hemel uit den Heer het ware der leer zal zijn, hetwelk degenen zal verlichten die in de erkennissen en de wetenschappen zijn; Egypte zal tot woestheid zijn, en Edom tot een woestijn van woestheid, betekent dat de valse beginselen en de boze dingen der liefde van zich, deze en gene vanuit den natuurlijken mens, zullen worden vernietigd; vanwege het geweld der zonen van Jehudah, wier onschuldig bloed zij hebben vergoten in hun land, betekent vanwege de vervalste ware dingen en de verechtbreukte goede dingen des Woords, welke zij hebben verdorven en vernietigd; Jehudah zal tot in het eeuwige zitten, en Hierosolyma tot geslacht en geslacht, betekent dat het Woord en daaruit de leer van het echte ware tot in het eeuwige zal aanblijven bij hen die in de liefde tot den Heer zijn: daaruit blijkt ook, dat niet Jehudah onder Jehudah, noch Jeruzalem onder Hierosolyma daar wordt verstaan. Bij denzelfde: *“Tyrus en Zidon, en alle grenzen der Filistijnen; snel zal Ik de vergelding wederbrengen op uw hoofd, deswege dat gij Mijn zilver en Mijn goud hebt genomen, en de verlangenswaardige dingen Mijner goederen hebt binnengedragen in uw tempels; en de zonen van Jehudah en de zonen van Hierosolyma hebt gij verkocht aan de zonen der Grieken opdat gij hen verre zoudt verwijderen van hun grenzen”*, III: 4, 5, 6; onder Tyrus en Zidon, en onder de Filistijnen worden degenen verstaan die de ware en de goede dingen des Woords hebben vervalst; Mijn zilver en Mijn goud betekenen die ware en goede dingen; en dezelve binnendragen in hun tempels, betekent ze vervalsen en ontwijden; de zonen van Jehudah en de zonen van Hierosolyma verkopen aan de zonen der Grieken, betekent alle ware en goede dingen des Woords verdraaien en vervalsen; de zonen van Jehudah zijn de goede dingen des Woords, de zonen van Hierosolyma zijn de ware dingen ervan; en de zonen der Grieken zijn de valse dingen; hen verre verwijderen van hun grenzen, betekent verre van de ware dingen zelf: wie den geestelijken zin des Woords

niet weet, kan geloven dat zij die in Tyrus en Zidon en in Filisthea waren, de zonen van Jehudah en van Hierosolyma hebben verkocht aan de Grieken, maar het is een profetische uitspraak, waarin de natiën die genoemd worden, dingen der Kerk betekenen. Bij Jeremia: *“In die dagen zullen zij gaan, het huis van Jehudah en het huis van Israël, en zij zullen tezamen komen vanuit het land van het noorden op het land dat Ik uw vaderen heb doen erven”*, III: 18; ook deze dingen aangaande de Komst des Heren, en aangaande de nieuwe Kerk uit Hem; Zijn Komst wordt verstaan onder: In die dagen; en de nieuwe Kerk onder het huis van Jehudah en het huis van Israël; de Kerk die is vanuit hen die in de liefde tot den Heer zijn, onder het huis van Jehudah, en de Kerk die is vanuit hen die in de naastenliefde jegens den naaste zijn, en de geestelijke Kerk wordt genoemd, onder het huis van Israël; dat zij tezamen zullen komen vanuit het land van het noorden op het land dat Ik uw vaderen heb doen erven, betekent dat zij vanuit de onwetendheid en vanuit de valsheden waarin zij toen waren, in de erkennissen en in het licht van het ware, welke der Kerk zijn, zullen komen; het land van het noorden betekent den staat der onwetendheid en het valse van den godsdienst; het land dat de vaderen hebben geërfd, betekent de Kerk welke in de erkennissen en in het licht van het ware is: deze dingen zijn gezegd aangaande de natiën, vanuit welke de nieuwe Kerk moet worden geïnstauréerd; dat niet het huis van Jehudah, noch het huis van Israël toenmaals, namelijk toen de Heer in de wereld was, vanuit het land van het noorden is gekomen, is bekend; de Joden immers waren toen in het land Kanaän, en de Israëlieten waren verstrooid: bij denzelfde: *“Zie, de dagen zijn komende wanneer Ik David een gerechte Spruit zal opwekken, Die als Koning zal regeren, en Hij zal voorspoedig zijn, en Hij zal gericht en gerechtigheid doen in het land: in Zijn dagen zal Jehudah gezaligd worden, en Israël zal zeker wonen; en dit is Zijn Naam waarmede zij Hem zullen noemen: Jehovah onze Gerechtigheid”*, xxiii: 5, 6; Hfdst. xxxiii: 15, 16; hier betreft het klaarblijkend den Heer, Die de Spruit Davids is, en Die als Koning zal regeren, en Die zal worden genoemd Jehovah onze Gerechtigheid; dat in Zijn dagen Jehudah zal gezaligd worden, en Israël zeker zal wonen, betekent dat degenen moeten worden gezaligd die in de liefde tot Hem en in de naastenliefde jegens den naaste zijn, zoals boven: dat Jehudah niet werd gezaligd, en dat Israël niet werd teruggeroepen of kon worden teruggeroepen, opdat hij zeker zou wonen, dat is, zonder bestoking door de boze en de valse dingen, staat vast. Bij denzelfde: *“Ik zal Israël terugbrengen tot het habitakel van hem, opdat hij weide in Karmel en Baschan, en in den berg van Efraïm en in Gilead zijn ziel verzadigd worde; in die dagen en in dien tijd zal de ongerechtigheid Israëls en de zonden*

van Jehudah worden gezocht, en zij zullen niet worden gevonden”, I: 19, 20; ook deze dingen aangaande de instauratie van de Kerk uit den Heer bij de natiën, welke worden verstaan onder Israël die zal worden teruggebracht tot zijn habitakel, eender onder Jehudah, wiens zonden niet zullen worden gevonden; dat zij moeten worden geleid door den Heer en moeten worden onderricht in het goede der naastenliefde, wordt daaronder verstaan dat zij zullen weiden in Karmel en Baschan, en in den berg van Efraïm en in Gilead. Bij Zacharia: “*Te dien dage zal Ik alle paard met verbijstering slaan, en zijn ruiters met zinloosheid; en over het huis van Jehudah zal Ik Mijn oog openen; te dien dage zal Ik de leiders van Jehudah stellen zoals een oven des vuurs in het brandhout, en zoals een fakkel des vuurs in de schoof, opdat zij verteren ter rechter- en ter linkerzijde alle volken rondom, opdat Hierosolyma nog wone onder zich in Hierosolyma; Jehovah zal eerst de tenten van Jehudah behouden*”, XII: 4, 6, 7; daar wordt gehandeld over de verwoesting van de vorige Kerk, en over de instauratie van de nieuwe Kerk door den Heer; de verwoesting van de vorige Kerk wordt beschreven met: Te dien dage zal Ik alle paard met verbijstering slaan, en zijn ruiters met zinloosheid; met het paard immers wordt het verstand van het ware bij den mens aangeduid, en met den ruiters het inzicht; men zie boven n. 355; met het huis van Jehudah wordt de Kerk aangeduid bij hen die in het goede der liefde tot den Heer zijn; van dezelve wordt gezegd dat de Heer over haar Zijn oog zal openen; dat de boze dingen die uit de hel zijn, door hen en bij hen zullen worden verstrooid, en eveneens de valse dingen, wordt daarmede aangeduid dat Hij de leiders van Jehudah zal stellen zoals een oven des vuurs in het brandhout, en zoals een fakkel des vuurs in de schoof, opdat zij verteren ter rechter- en ter linkerzijde alle volken rondom; dat die Kerk beschermd zal zijn tegen de bestoking van de boze en de valse dingen, wordt daarmede aangeduid, dat Hierosolyma onder zich in Hierosolyma zal wonen; en dat de Heer in elk geval degenen zal zaligen die in de liefde tot Hem zijn, wordt daarmede aangeduid, dat Jehovah eerst de tenten van Jehudah zal behouden. Bij Jesaja: “*Het woord van Jehovah over Jehudah en Hierosolyma: het zal geschieden in het nageslacht der dagen, dat de berg van Jehovah zal zijn vastgesteld tot een hoofd der bergen, en verheven boven de heuvelen; en tot hem zullen alle natiën samenvloeden; en vele volken zullen gaan, en zeggen: Komt, en laat ons opklimmen tot den berg van Jehovah, tot het huis van den God Jakobs, Die ons zal leren van Zijn wegen, en laten wij gaan in Zijn paden*”, II: 1, 2, 3; deze dingen zijn eveneens gezegd aangaande de nieuwe Kerk uit den Heer; onder den berg van Jehovah, die dan zal worden vastgesteld en tot een hoofd der bergen, wordt Zion verstaan, en daarmede wordt de hemelse Kerk aangeduid,

en de liefde tot den Heer, welke degenen hebben die van die Kerk zijn; dat dit het primaire der Kerk is, hetwelk zal groeien en krachten verkrijgen, wordt daarmede aangeduid dat hij tot een hoofd der bergen zal zijn, en verheven boven de heuvelen; dat zij die in het goede zijn, den Heer zullen erkennen en tot de Kerk zullen toetreden, wordt aangeduid met: Tot dien berg zullen alle natiën samenvloeden; de natiën betekenen hen die in het hemels goede zijn, zijnde het goede der liefde tot den Heer, en de volken hen die in het geestelijk goede zijn, zijnde het goede der naastenliefde jegens den naaste; van dezen wordt gezegd: Vele volken zullen gaan en zeggen: Komt, en laat ons opklimmen tot den berg van Jehovah, tot het huis van den God Jakobs; dat de natiën degenen betekenen die in het hemels goede zijn, en de volken hen die in het geestelijk goede zijn, zie men boven in n. 331. Bij denzelfde: *“Jehovah uw Verlosser, en uw Formeerder van de baarmoeder af, vaststellende het woord Zijns knechts, en Hij vervolmaakt den raad Zijner boden, zeggende tot Hierosolyma: Gij zult bewoond worden; en tot de steden van Jehudah: Gij zult gebouwd worden; en Ik zal de woestheden ervan oprichten”*, XLIV: 24, 26; ook daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, Die is Jehovah uw Verlosser en uw Formeerder van de baarmoeder aan; Verlosser wordt Hij geheten deswege dat Hij heeft bevrijd uit de hel, en Formeerder vanuit de baarmoeder deswege dat Hij den mens wederverwekt; de voorzegging door de Profeten aangaande Hem en aangaande de zaliging van de mensen wordt verstaan onder: Vaststellende het woord Zijns knechts, en Hij vervolmaakt den raad Zijner boden; dat degenen moeten worden gezaligd die van Zijn Kerk zijn, en dat die moeten worden onderricht in de ware dingen der hemelse leer, wordt verstaan onder: Zeggende tot Hierosolyma: Gij zult bewoond worden; en tot de steden van Jehudah: Gij zult gebouwd worden; Hierosolyma is de Kerk, en de steden [*urbes*] van Jehudah zijn de ware dingen der hemelse leer; dat de valsheden die de Kerk vernietigen, zullen worden uiteengeslagen, wordt verstaan onder: De woestheden ervan zal Ik oprichten: dat door den Heer niet is gezegd dat Hierosolyma zou worden bewoond en dat de steden van Jehudah zouden worden gebouwd, maar dat Hierosolyma zou worden vernietigd, hetgeen ook geschied is, is bekend. Bij denzelfde: *“Ik zal vanuit Jakob een zaad voortbrengen, en vanuit Jehudah een erfgenaam Mijner bergen, opdat de uitverkorenen dien bezitten, en Mijn knechten daar wonen”*, LXV: 9; hier wordt onder Jakob en onder Jehudah niet het volk vanuit Jakob en de natie vanuit Jehudah verstaan, maar de door den Heer te instaureren Kerk, onder Jakob de Kerk die in het goede des levens is, en onder Jehudah de Kerk die in het goede der liefde tot den Heer is; aldus onder Jakob de uitwendige,

en onder Jehudah de inwendige Kerk; onder het zaad wordt de naastenliefde en het geloof verstaan, en onder de bergen worden de goede dingen der liefde verstaan; zij die in de naastenliefde zijn, worden uitverkorenen genoemd, en zij die in de ware dingen vanuit het goede der liefde zijn, worden knechten genoemd; en daarom wordt gezegd: Opdat de uiverkorenen dien bezitten, en Mijn knechten daar wonen. Bij Ezechiël: *“Jehudah en het land Israëls waren uw kooplieden in tarwe van Minnith en pannag, en honing, en olie en balsem, dreven zij koophandel met u”*, xxvii: 17; deze dingen zijn gezegd aangaande Tyrus, waarmede de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de erkentnissen van het ware en het goede; vandaar ook worden met Tyrus aangeduid de erkentnissen van het ware en het goede welke der Kerk zijn; daar wordt gehandeld over de koopwaren en de koophandels van Tyrus, waarmede wordt beschreven hoe die erkentnissen worden verworven, hier welke er worden verworven vanuit Jehudah en vanuit het land van Israël; en omdat met Jehudah het goede der liefde wordt aangeduid, en met Israël het ware vanuit dat goede, wordt er derhalve gezegd dat zijn koophandels waren in tarwe van minnith en pannag, en in honing en in olie en in balsem, omdat met tarwe van Minnith en pannag de ware en de goede dingen der Kerk van elk geslacht worden aangeduid, met den honing het goede der liefde in den natuurlijke mens, met de olie het goede der liefde in den geestelijken mens, en met den balsem de ware dingen die vanwege het goede aangenaam zijn; men zie boven n. 375, waar deze dingen uitvoeriger zijn ontvouwd: uit de koopwaren in dat Hoofdstuk vermeld en in den geestelijken zin verstaan, blijkt duidelijk wat met de verschillende daar vermelde natiën wordt aangeduid, aldus wat met Jehudah en met Israël; de koopwaren immers daar wijzen het aan. Dat onder Jehudah niet de Joodse natie wordt verstaan, kan ook vaststaan bij Ezechiël, Hfdst. XLVIII, waar wordt gehandeld over het nieuwe land dat moet worden verdeeld onder de twaalf Stammen Israëls, welke Stammen daar ook worden genoemd, en welk deel van het land iedere Stam zal bezitten; en daar wordt veel gehandeld over den Stam van Jehudah, en dat het Heiligdom in het midden van dien Stam zal zijn, Vers 8 tot 22; uit welke dingen duidelijk blijkt dat onder de daar genoemde Stammen niet die Stammen worden verstaan; er waren er immers elf verstrooid, en waren tot natiën geworden, van welke natiën zij niet worden onderkend; zij waren immers heengeleid tot een voortdurende ballingschap; voorts blijkt ook dat onder het land daar niet een land wordt verstaan, maar de Kerk, bijgevolg onder de daar genoemde Stammen zulke dingen die der Kerk zijn, en onder Jehudah daar de hemelse Kerk of de Kerk die in de liefde tot den Heer is, in welke deswege het

Heiligdom is. Iets eenders wordt onder Jehudah en Israël verstaan bij David: *“Jehudah werd tot het Heiligdom, en Israël tot Zijn heerschappijen”*, Psalm CXIV: 2; het Heiligdom betekent in den hoogsten zin den Heer Zelf, en in den betrekkelijken zin den eredienst van Hem vanuit het goede der liefde; met Israël wordt het ware der Kerk vanuit dat goede aangeduid; en omdat de ware dingen vanuit het goede, of het goede door de ware dingen, alle macht heeft, wordt er derhalve gezegd dat Israël werd tot Zijn heerschappijen. Aangezien met Jehudah het hemels Rijk des Heren wordt aangeduid, en met Israël het geestelijk Rijk des Heren, zoals boven is gezegd, en het hemels Rijk dat is wat het Priesterschap des Heren in den Hemel uitmaakt, en het geestelijk Rijk dat wat het Koningschap des Heren uitmaakt, men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 24, 226, is het vandaar dat de Heer in het Woord Koning wordt geheten, en bij de Evangelisten de Koning der Joden, Matth. II: 2; Joh. XVIII: 33, 37; Hfdst. XIX: 19; en onder den Heer als Koning der Joden wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware voortgaande vanuit het Goddelijk Goede Zijner Goddelijke Liefde; vandaar betekenen de koningen in het Woord de ware dingen die vanuit het goede zijn; men zie boven n. 31. Bij Jeremia: *“Zie, de dagen zijn komende waarop Ik zal bezaaien het huis van Israël en het huis van Jehudah met zaad des mensen en zaad des beestes; en waarop Ik zal sluiten met het huis van Israël en het huis van Jehudah een nieuw verbond: dit is het verbond dat Ik zal sluiten met het huis van Israël na deze dagen: Ik zal Mijn wet geven in hun midden, en Ik zal die op hun hart schrijven, en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn”*, xxxi: 27, 31, 33, 34; onder de dagen komende wordt hier ook de Komst des Heren verstaan, en daarom wordt niet verstaan dat dan een nieuw verbond zal worden gesloten met het huis van Israël en met het huis van Jehudah, maar met een nieuwe Kerk door den Heer te instaureren, welke wordt verstaan onder het huis van Israël en onder het huis van Jehudah, in wier midden de wet gegeven en op het hart geschreven zou worden; dat dit niet is geschied met het huis van Israël en met het huis van Jehudah, is bekend, want het verbond met den Heer hebben zij geheel en al verworpen, en eveneens heden ten dage eender; het verbond betekent de verbinding met den Heer door de liefde tot Hem, vanuit welke verbinding de wet of het Goddelijk Ware in hen wordt gegeven, zowel in hun leer als in hun leven, zijnde de wet in het midden en geschreven op het hart; het huis van Israël en het huis van Jehudah bezaaien met zaad des mensen en zaad des beestes, betekent degenen hervormen die van de nieuwe Kerk zijn door de ware en goede dingen die van het inzicht en van de aandoening zijn; het zaad is het ware, de mens is het

inzicht, en het beest is het goede der aandoening; dat het beest dat betekent, zal in hetgeen volgt worden getoond. Bij Zacharia: *“Vele volken en talrijke natiën zullen komen om te zoeken Jehovah Zebaoth in Hierosolyma, en om te smeken de aangezichten van Jehovah: in dien dag zullen tien mannen vanuit alle tongen der natiën de slip van een Joodsen man grijpen, al zeggende: Wij zullen met ulieden gaan, omdat wij hebben gehoord dat God met u is”*, VIII: 22, 23; wie niet weet dat onder den Jood degenen worden verstaan die in de liefde tot den Heer zijn, en vandaar in de ware dingen der leer, kan gemakkelijk daartoe worden gebracht om te geloven, dat deze dingen zijn gezegd aangaande de Joden, en aangaande de binnenleiding van hen in het land Kanaän, en dat dan alle anderen die willen gezaligd worden, de slip van hun kleed zullen grijpen, biddende dat het geoorloofd zij hen te begeleiden; maar wie weet dat deze dingen niet zijn gezegd aangaande enige binnenleiding in het land Kanaän tot Hierosolyma daar, en dat onder den Jood niet zij van die natie worden verstaan, maar dat onder Hierosolyma de door den Heer te instaureren Nieuwe Kerk wordt verstaan, en onder den Jood een elk die in het goede der liefde tot den Heer is, en onder den slip van een Jood het ware vanuit dat goede, kan weten, wat alle dingen in dat Hoofdstuk en wat die woorden in het bijzonder betekenen; daar immers wordt gehandeld over de samenroeping en de toetreding van de natiën tot de Kerk, en onder den Jood worden degenen verstaan die den Heer erkennen en Hem liefhebben, en onder diens slip grijpen het verlangen om het ware uit Hem te weten; en onder de tien mannen vanuit alle tongen der natiën worden verstaan allen vanuit onverschillig welken godsdienst; tien mannen betekenen allen, en de tongen der natiën de godsdienstigheden. Uit deze dingen kan vaststaan, hoezeer degenen ijlen die geloven dat de Joden aan het einde der tijden tot den Heer zullen worden bekeerd, en binnengeleid in het land Kanaän; en dezen zijn zij die geloven dat onder het land, onder Hierosolyma, onder Israël en onder Jehudah in het Woord wordt verstaan het land Kanaän, de stad Jeruzalem, het Israëlitische volk en de Joodse natie: maar zij die dit tot dusver hebben geloofd, zijn te verontschuldigen, omdat zij niet iets aangaande den geestelijken zin des Woords hebben geweten, aldus niet dat met het land de Kerk wordt aangeduid, met Hierosolyma dezelve ten aanzien van de leer, met Israël zij die van de geestelijke Kerk zijn, en met Jehudah zij die van de hemelse Kerk zijn; voorts dat waar bij de Profeten wordt gehandeld over de binnenleiding van hen in het land Kanaän, wordt verstaan de binnenleiding van de gelovigen in den Hemel en in de Kerk; hetgeen ook is geschied toen de Heer in de wereld kwam, want toen werden al diegenen in den Hemel binnengeleid die in het

goede der naastenliefde hadden geleefd, en God onder den Menselijken vorm hadden vereerd; en dezen werden bewaard onder den Hemel tot aan de Komst des Heren, en werden binnengeleid nadat de Heer Zijn Menselijke had verheerlijkt: dezen zijn het, die worden verstaan in verscheidene plaatsen in het Profetische Woord, waar gehandeld wordt over de gevangenschap der zonen van Israël en van Jehudah, en over het terugbrengen van hen tot het land; ook worden degenen verstaan die moesten worden binnengeleid in de Kerk en vandaar in den Hemel, vanuit de landen na Zijn Komst, niet slechts waar de Christelijke Godsdienst is aanvaard, maar ook overal elders; dezen en genen zijn het die worden verstaan in vele plaatsen waar Israël en Jehudah en Hierosolyma worden genoemd, en wordt gehandeld over de binnenleiding in het land, zoals in de volgende: Jes. x: 21, 22; Hfdst. xi: 11, 12; Hfdst. xliii: 5, 6; Hfdst. xlix: 10 tot 26; Hfdst. lvi: 8; Hfdst. lx: 1 tot 5, 9; Jerem. iii: 12 tot 20; Hfdst. xvi: 15, 16; Hfdst. xxiii: 7, 8; Hfdst. xxx: 2 tot 11; Hfdst. xxxi: 1 tot 14, 23 tot 40; Hfdst. xxxiii: 6 tot 18; Ezech. xvi: 60, 61, 62; Hfdst. xx: 40, 41, 42; Hfdst. xxxiv: 11 tot 16; Hfdst. xxxvii: 21 tot 28; Hfdst. xxxix: 21 tot 29; Hoschea iii: 5; Joël ii: 18 tot 27; Hfdst. ii: 32; Amos ix: 12 tot 15; en elders. Diene als voorbeeld deze beide plaatsen krachtens welke de Joden zich overreden, en eveneens de Christenen geloven, dat de Joodse natie zal terugkeren in het land Kanaän, en vóór de overige moet worden gezaligd; bij Jesaja: *“Dan zullen al uw broeders vanuit alle natiën een gave aanbrenge voor Jehovah, op paarden en op den wagen, en op rosbaren, en op muildieren, en op snelle lopers, tot den berg Mijner heiligheid, Hierosolyma: en gelijk als de nieuwe Hemelen en de nieuwe Aarde welke Ik zal maken, vóór Mij zullen staan, zo zal uw zaad en uw naam staan”*, lxvi: 20, 22; wat die dingen betekenen, zie men boven, n. 355, 405, waar zij zijn ontvouwd: onder den nieuwen Hemel en de nieuwe Aarde wordt de Hemel en de Kerk verstaan vanuit hen die door den Heer moesten worden gezaligd nadat Hij Zijn Menselijke had verheerlijkt, zoals boven is gezegd. Bij Denzelfde: *“Ik zal jegens de natiën Mijn hand opheffen, en jegens de volken Mijn banier opsteken, opdat zij uw zonen aanbrenge in den schoot, en uw dochteren aandragen op den schouder: en koningen zullen uw voedstersheren zijn, en hun vorstinnen de zoogsters; de aangezichten zullen zij ter aarde inkrommen voor U, en het stof uwer voeten zullen zij likken”*, xlix: 22, 23; in dat ganse Hoofdstuk wordt gehandeld over de Komst des Heren, en over de zaliging van hen die Hem opnemen, zoals duidelijk blijkt uit de Verzen 6, 7, 8, 9 van dat Hoofdstuk; bijgevolg niet over de zaliging van de Joden, te minder over het terugbrengen van hen in het land Kanaän. Dat niet de Joodse natie in de aangevoerde plaatsen is verstaan

geweest, kan ook hieruit blijken dat zij de ergste natie is geweest, en afgodisch van hart, en dat zij niet in het land Kanaän werd binnengeleid vanwege enige goedheid des harten en gerechtigheid, maar vanwege de aan hun vaders gedane belofte; en dat geen ware en goede dingen der Kerk bij hen zijn geweest, maar valse en boze dingen, en dat zij derhalve uit het land Kanaän werden geworpen en verdreven, als kan vaststaan uit al die plaatsen in het Woord, waar die natie wordt beschreven: hoedanig die natie is geweest en zal zijn, namelijk de ergste, wordt door Mozes beschreven in het Lied, met deze woorden: *“Ik zal Mijn aangezichten van hen verbergen, Ik zal zien wat hun nageslacht zal zijn; een geslacht immers van verkeerdheden zijn zij, zonen in wie de getrouwheid niet is: Ik heb gezegd: tot de uiterste hoeken zal Ik hen uitwerpen, Ik zal van den mens hun gedachtenis doen ophouden; want zij zijn een natie teloor gegaan in raadslagen; ook is er in hen geen inzicht; van den wijnstok van Sodom is hun wijnstok, en van de velden van Gomorrha; haar druiven zijn druiven van gal, trossen der bitterheden hebben zij; venijn van draken is hun wijn, en wrede gal van adderen. Is dat niet weggeborgen bij Mij, verzegeld in Mijn schatten; Mijne is de wraak en de vergelding”*, Deut. xxxii: 20 tot 35; daar wordt beschreven hoedanig de Kerk is bij hen, namelijk in afgrijselijke valse dingen vanuit het boze; hoedanig de Kerk bij hen is, wordt daaronder verstaan dat van den wijnstok van Sodom hun wijnstok is, en van de velden van Gomorrha; de wijnstok betekent de Kerk; de valse dingen van het boze die zij hebben, wordt daaronder verstaan dat haar druiven druiven van gal zijn, trossen der bitterheden hebben zij, venijn van draken is hun wijn, en wrede gal van adderen; de druiven betekenen de goede dingen der Kerk, doch de druiven van gal en de trossen der bitterheden betekenen de boze dingen vanuit afgrijselijke valse dingen; de valse dingen zelf van hen worden verstaan onder: Venijn van draken is hun wijn, en wrede gal van adderen; de wijn betekent het ware vanuit het Woord, doch het venijn van draken en de gal van adderen, betekent het ontzaglijke valse dat ontstaat vanuit de vervalste ware dingen des Woords. Eender wordt die natie elders in het Woord beschreven, zoals in Deuteronomium, in het Boek der Richteren, bij de Profeten, zoals bij Jeremia, Hfdst. v: 20 tot 31; Hfdst. vii: 8 tot 34; Hfdst. ix: 1 tot 25; Hfdst. xi: 6 tot 17; Hfdst. xiii: 9 tot 27; Hfdst. xix: 1 tot 15; Hfdst. xxxii: 30 tot 35; Hfdst. xliv: 2 tot 24. Dat die natie van harte afgodisch is geweest, blijkt uit die aangevoerde plaatsen, en uit zeer vele andere; zoals bij Jeremia: *“Naar het getal uwer steden waren uw goden, o Jehudah; en naar het getal der straten van Jeruzalem hebt gij altaren gesteld om aan Baäl te roken”*, ii: 28; Hfdst. xi: 13. Dat zij niet in het land Kanaän zijn binnengeleid vanwege enige

goedheid des harten en gerechtigheid, maar vanwege de aan hun vaders gedane belofte, bij Mozes: *“Niet om uw gerechtigheid en om de rechtheid uws harten zijt gij komende om het land te bezitten, maar opdat Hij het woord bevestigde dat Jehovah heeft gezworen aan uw vaderen, Abraham, Izak en Jakob: en daarom weet dat niet om uw gerechtigheid Jehovah uw God u is gevende dit goede land om hetzelfde te bezitten, omdat een volk hard van nek gij”*, Deut. ix: 5, 6. Dat er geen ware en goede dingen der Kerk bij hen zijn geweest, maar valse en boze dingen, blijkt uit het Woord waar gehandeld wordt over hun hoerereien en echtbreuken, bij Jeremia Hfdst. III: 1 tot einde; en bij Ezechiël Hfdst. XXIII: 1 tot einde: onder de hoerereien en de echtbreuken in het Woord worden de vervalsingen van het ware en de echtbrekingen van het goede verstaan; men zie boven n. 141, 161; deswege worden zij door den Heer genoemd *een overspelig geslacht*, Matth. XII: 39; Markus VIII: 38: en eveneens wordt gezegd *dat zij vol zijn van huichelarij, ongerechtigheid en onreinigheid*; Matth. XXIII: 27, 28: en *dat zij door hun overleveringen het Woord hebben vervalst*, Matth. XV: 1 tot 6; Markus VII: 1 tot 14: en met openlijke woorden bij Johannes: *“Gij, vanuit den vader den duivel zijt gij, en de verlangens van uw vader wilt gij doen; die was een mensenmoorder van den beginne, en in de waarheid stond hij niet, omdat de waarheid niet in hem is; wanneer hij de leugen spreekt, spreekt hij vanuit de eigen dingen, omdat hij een leugenspreker is en de vader derzelve”*, VIII: 44; onder de leugen wordt het valse vanuit het boze verstaan; onder den duivel de uitblussing van elk goede; onder den mensenmoorder de uitblussing van elk ware; onder den vader worden zowel degenen verstaan die uit de hel zijn, als degenen die van dat geslacht eerder, van de eerste tijden af, hadden geleefd; vanuit de eigen dingen spreken, is vanuit het ingeborene. Dat zo het al der Kerk bij hen was teloor gegaan, en zij derhalve verworpen waren, staat vast bij Jesaja: *“De Heer Jehovih Zebaoth is verwijderende vanuit Hierosolyma en vanuit Jehudah den stok en den staf, allen stok des broods, en allen staf des waters, den sterke en den man des krijgs, den rechter en den profet, en den waarzegger, en den oude; want Hierosolyma heeft aangestoten, en Jehudah is gevallen, omdat hun tong en hunne werken zijn tegen Jehovah om te rebelleren in de ogen Zijner heerlijkheid”*, III: 1, 2, 8; verwijderen allen stok des broods en allen staf des waters, betekent al het goede der liefde en ware des geloofs, waaruit het geestelijk leven is; het brood is het goede der liefde, en het water is het ware des geloofs; en de stok en de staf zijn de machten, en daaruit alle dingen van het geestelijk leven; verwijderen den sterke en den man des krijgs, betekent alle weerstand tegen de boze en de valse dingen; verwijderen den rechter en den profet, betekent al het goede en

ware der leer; verwijderen den waarzegger en den oude, betekent alle inzicht en wijsheid; hun tong en hunne werken zijn tegen Jehovah om te rebelleren in de ogen Zijner heerlijkheid, betekent dat het al van hun leer en van hun leven volslagen tegen het Goddelijk Ware is; de tong is de leer, de werken zijn het leven, de ogen der heerlijkheid van Jehovah zijn het Goddelijk Ware; rebelleren is tegen hetzelfde zijn. Bij denzelfde: *“Wat was er meer te doen aan Mijn wijngaard; oordeelt tussen Mij en Mijn wijngaard; wat is er aan Mijn wijngaard te doen dat Ik in denzelve niet heb gedaan; en daarom verwachtte Ik dat hij druiven zou maken, maar hij maakte wilde druiven: en Ik zal u bekend maken wat Ik aan Mijn wijngaard zal doen, door te verwijderen zijn tuin, opdat hij zij tot afweiding, door te verbreken zijn lemen muur, opdat hij zij tot vertreding; Ik zal hem tot verlating stellen, opdat doorn en distel opkome; ja zelfs zal Ik den wolken gebieden dat zij geen regen op denzelve doen regenen”*, v: 3, 4, 5, 6; onder den wijngaard wordt hier de Kerk bij die natie verstaan; met Ik verwachtte dat hij druiven zou maken, maar hij maakte wilde druiven, wordt aangeduid dat in plaats van de goede dingen van het ware, welke der Kerk zijn, bij haar de boze dingen van het valse waren; met zijn tuin verwijderen, opdat hij zij ter afweiding, door te verbreken zijn lemen muur, opdat hij zij tot vertreding, wordt aangeduid de vernietiging ervan ten aanzien van de goede en de ware dingen, zodat de boze en de valse dingen binnenvallen, zijnde de doorn en de distel die opkomen; met Ik zal den wolken gebieden dat zij geen regen op denzelve doen regenen, wordt aangeduid dat er verder voor hen niet enige opneming zal zijn van het ware en het goede door het Woord vanuit den Hemel. Over de vernietiging der Kerk bij die natie wordt ook gehandeld bij Jesaja, Hfdst. VII: 17, 18, 19, e.v.; bij Jeremia, Hfdst. I: 15; en in vele andere plaatsen. Deswege ook werd die natie uit het land Kanaän geworpen, eerst de Israëlitische natie en daarna de Joodse natie; en dit omdat met het land Kanaän het hemelse Kanaän wordt aangeduid, zijnde de Hemel en de Kerk. Hoedanig die ene en die andere natie is geweest, wordt ten volle in den inwendigen zin beschreven in de Hoofdstukken XXXII en XXXIII van Exodus, waar wordt gehandeld over het gouden kalf dat zij zich maakten, weswege Jehovah hen wilde verteren en een ander geslacht vanuit Mozes opwekken, van al welke dingen men de ontvouwing zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 10393 tot 10512, en n. 10523 tot 10557. Hoedanig de Joodse natie is geweest, wordt ook in den inwendigen zin beschreven in Hoofdstuk XXXVIII van Genesis, waar wordt gehandeld over hun ontstaan, hetwelk was vanuit een Kanaänietische en vanuit de hoererij met een schoondochter; er waren immers drie afkomsten van hen, een vanuit de Kanaänietische vrouw die Jehudah

zich tot echtgenote nam, en twee vanuit Thamar, die de schoondochter van Jehudah was, met wie hij samenlag als met een hoer; de ontvouwing van deze dingen zie men ook in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 4813 tot 4930. Hoedanig die natie is geweest, wordt ook beschreven met Judas Ischarioth, want die beeldde de Joodse natie uit ten aanzien van de Kerk; de twaalf discipelen des Heren immers hebben de Kerk des Heren in het gemeen uitgebeeld, en een ieder enig essentieel universele ervan, en Judas Ischarioth heeft haar uitgebeeld zodanig als zij bij de Joden was. Behalve deze dingen zie men hetgeen over die natie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN is geschreven, zijnde het volgende: Dat de uitbeeldende Kerk bij de Joodse natie is ingesteld geweest, maar dat in die natie zelf geen Kerk is geweest, n. 4899, 4912, 6304. Dat zij derhalve ten aanzien van de natie zelf het uitbeeldende van een Kerk is geweest, en niet de Kerk, n. 4281, 4288, 4311, 4500, 6304, 7048, 9320, 10396, 10526, 10531, 10698. Dat de Israëlietische en de Joodse Kerk niet uitverkoren is geweest, maar aanvaard om de Kerk uit te beelden, vanwege de halsstarrigheid waarmede hun vaders en Mozes daarop stonden, n. 4290, 4293, 7051, 7439, 10430, 10535, 10632. Dat hun eredienst louter uitwendig is geweest, zonder elken inwendigen eredienst, n. 1200, 3147, 3479, 8871. Dat zij de inwendige dingen van den eredienst in het geheel niet wisten, noch weten wilden, n. 301, 302, 303, 3479, 4429, 4433, 4680, 4844, 4847, 10396, 10401, 10407, 10694, 10701, 10707. Hoe zij de inwendige dingen van den eredienst, van de Kerk, en van het Woord beschouwen, n. 4865. Dat hun innerlijke dingen, zijnde der denking en der aandoening, schandelijk waren, vol van de liefden van zich en van de wereld, en van de gierigheid, n. 3480, 9962, 10454 tot 10457, 10462 tot 10466, 10575. Dat derhalve aan hen de inwendige dingen der Kerk niet zijn opengedekt geworden, aangezien zij die zouden hebben ontwaard, n. 2520, 3398, 3479, 4289. Dat het Woord voor hen volslagen toegesloten is geweest, en dat hetzelfde het nog is, n. 3769. Dat zij het Woord zien van buiten af en niet van binnen uit, n. 10549 tot 10551. Dat derhalve hun inwendige, wanneer zij in den eredienst waren, toegesloten is geweest, n. 8788, 8806, 9320, 9380, 9377, 9962, 10396, 10401, 10407, 10492, 10498, 10500, 10575, 10629, 10694. Dat nochtans die natie boven de andere zodanig was dat zij kon zijn in het uitwendig Heilige, het inwendige gesloten zijnde, n. 4293, 4311, 4903, 9373, 9377, 9380. Hun staat dan, n. 4311. Dat zij werden bewaard terwille van het Woord in de oorspronkelijke taal, en omdat zij zodanig hebben kunnen zijn, n. 3479. Dat hun uitwendig Heilige door den Heer op wonderbaarlijke wijze was opgeheven tot den Hemel, en zo de innerlijke dingen van den eredienst, van de Kerk en van het Woord daar werden

doorvat, n. 3480, 4307, 4311, 6304, 8588, 10492, 10500, 10602. Dat zij, opdat dit zou geschieden, door uitwendige middelen werden gedwongen om de riten en de inzettingen strikt in acht te nemen in den uitwendigen vorm, n. 3147, 4281, 10149. Dat zij, omdat zij in het uitwendige Heilige zonder het inwendige konden zijn, de heilige dingen der Kerk en des Hemels hebben kunnen uitbeelden, n. 3479, 3881, 4208, 6306, 6588, 9377, 10430, 10500, 10570. Dat nochtans de heilige dingen hen niet aandeden, n. 3479. Omdat het er niets toe doet hoedanig de persoon is die uitbeeldt, aangezien de uitbeelding de zaak betreft, niet echter den persoon, n. 665, 1097, 1361, 3147, 3881, 4208, 4281, 4288, 4292, 4307, 4444, 4500, 6304, 7048, 7439, 8588, 8788, 8806. Dat die natie erger was dan de andere natiën; het wordt beschreven hoedanig, ook vanuit het Woord van het ene en het Testament, n. 4314, 4316, 4317, 4444, 4503, 4750, 4751, 4815, 4820, 4832, 5057, 5998, 7248, 8819, 9320, 10454 tot 10457, 10462 tot 10466. Dat de Stam van Jehudah tot erger verviel dan de overige Stammen, n. 4815. Hoe wreed zij de natiën hebben bejegend vanuit het verkwikkelijke, n. 5057, 7248, 9320. Dat die natie in het hart afgodisch was, en meer dan de andere andere goden vereerde, n. 3732, 4208, 4444, 4825, 5998, 6877, 7401, 8301, 8871, 8882. Dat ook hun erediens, in de natie zelf beschouwd, afgodisch is geweest, omdat hij uitwendig zonder inwendige was, n. 4281, 4825, 8871, 8882. Dat zij Jehovah slechts naar den naam vereerde, n. 6877, 10559, 10560, 10561, 10566; en alleen om de wonderen, n. 4299. Dat degenen in dwaling denken die geloven dat de Joden aan het einde der Kerk moeten worden bekeerd en teruggeleid tot het land Kanan, n. 4847, 7051, 8301. Meerdere plaatsen vanuit het Woord dienaangaande aangevoerd, welke evenwel moeten worden verstaan volgens den inwendigen zin, aldus anders dan volgens de letter, n. 7051. Dat het Woord ten aanzien van den uitwendigen zin ter oorzaak van die natie is veranderd, niet evenwel ten aanzien van den inwendigen zin, n. 10453, 10461, 10603, 10604. Dat Jehovah vanaf den berg Sinai aan hen is verschenen volgens hun hoedanige, in een verterend vuur, een dichte wolk, en in een rook zoals van een oven, n. 1861, 6832, 8814, 8819, 9434. Dat de Heer aan een ieder verschijnt volgens diens hoedanige, als een levendmakend en verkwikkend vuur aan hen die in het goede zijn, en als een verterend vuur aan hen die in het boze zijn, n. 934, 1861, 6832, 8814, 8819, 9434, 10551. Dat de ene oorsprong van die natie is vanuit een Kanaänietische, en dat de beide overige zijn vanuit de hoerij met de schoondochter, n. 1167, 4818, 4820, 4874, 4899, 4913. Dat met die oorsprongen werd aangeduid hoedanig hun verbinding met de Kerk zou zijn, namelijk zoals met een Kanaänietische en met de hoerij met de schoondochter, n. 4868, 4874, 4899,

49II, 49I3. Enige dingen over hun staat in het andere leven, n. 939, 940, 5057. Aangezien die natie, hoewel zodanig, de Kerk uitbeeldde, en omdat het Woord bij haar en aangaande haar was geschreven, werden derhalve Goddelijke hemelse dingen met hun namen aangeduid zoals met Ruben, Schimeon Levi, Jehudah, Efraïm, Jozef, en de overigen; dat met Jehudah in den inwendigen zin wordt aangeduid de Heer ten aanzien van de hemelse Liefde en Zijn hemels Rijk, n. 3654, 388I, 5583, 5603, 5782, 6363. Ontvouwd wordt de Profetische uitspraak van Israëel over Jehudah, waarin gehandeld wordt over den Heer, Gen. XLIX: 8 tot 12, n. 6362 tot 638I. Dat de Stam van Jehudah en Judea de hemelse Kerk betekent, n. 3654, 6364. Dat de twaalf Stammen alle dingen der liefde en des geloofs in de samenvatting hebben uitgebeeld en vandaar aangeduid, n. 3858, 3926, 4060, 6335; vandaar eveneens den Hemel en de Kerk, n. 6337, 6637, 7836, 7836, 789I. Dat zij aanduiden volgens de orde waarin zij worden genoemd, n. 3862, 3962, 3939, 4603 e.v., 6337, 6640. Dat de twaalf Stammen waren verdeeld in twee Rijken, opdat de Joden het hemels Rijk zouden uitbeelden, en de Israëlieten het geestelijke Rijk, n. 8770, 9320. Dat met het zaad van Abraham, Izak en Jakob, de goede en de ware dingen der Kerk worden aangeduid, n. 3373, 10445.

434. Vanuit den stam van Ruben twaalf duizend gezegelden; dat dit betekent het licht van het ware vanuit die liefde, en dat allen die in hetzelfde zijn, in den Hemel zijn en in den Hemel komen, staat vast uit de betekenis van den Stam van Ruben, zijnde zij die in het licht van het ware zijn, waarover aanstonds; uit de betekenis van twaalf duizend, zijnde alle dingen en allen, waarover boven n. 430; hier allen die in het licht van het ware vanuit het goede der liefde tot den Heer zijn, welke liefde wordt aangeduid met den Stam van Jehudah, zoals vlak boven, n. 433, is getoond; en uit de betekenis van de gezegelden, zijnde zij die in den Hemel zijn en in den Hemel komen, waarover ook vlak boven, n. 433. Eerder is gezegd dat de twaalf Stammen van Israëel alle dingen der Kerk hebben uitgebeeld en ze vandaar in het Woord betekenen, en dat vandaar iedere Stam enig essentiëel universele ervan betekent, en dat Jehudah de liefde tot den Heer betekent; dat echter Ruben het licht vanuit die liefde betekent, zal in hetgeen volgt worden gezien. Ruben en vandaar de naar hem genoemde Stam betekent in den hoogsten zin de Heer ten aanzien van het Vooruitzien of het Vooruitweten; in den inwendigen zin het geestelijk geloof en het verstand van het ware; en in den uitwendigen zin het gezicht; en omdat Ruben in den inwendigen zin het geloof en het verstand betekent, betekent hij ook het licht van het ware, want het geloof ontstaat vanuit het licht van het ware, en het verstand wordt vanuit hetzelfde verlicht; want waar

het licht van het ware is, daar is het verstand en is het geloof. Iets eenders wordt met Ruben of diens Stam aangeduid als met den Apostel Petrus; want de 12 Apostelen hebben eender als de 12 Stammen Israëls alle dingen der Kerk uitgebeeld, en iedere Apostel enig essentiëel universele ervan; en omdat Petrus iets eenders uitbeelde als Ruben, was hij derhalve de eerste der Apostelen, zoals Ruben de eerste der zonen Jakobs was; dat Petrus het ware in het licht en het geloof betekent, zie men boven, n. 9, 411. Dat Ruben de eerste der zonen Jakobs is geweest, en dat vandaar de naar hem geheten Stam in de eerste plaats in de meeste plaatsen van het Woord wordt genoemd was ter oorzake hiervan dat hij de eerstverwekte was; en met het eerstverwekterrecht wordt in het Woord aangeduid het ware vanuit het goede, of, wat hetzelfde is, het ware in het licht, en vandaar het geloof vanuit de naastenliefde; het ware immers en dat wat des geloofs is, verschijnt het eerst aan den mens; het treedt immers binnen door het gehoor in het geheugen, en wordt daaruit opgeroepen in de denking; en hetgeen de mens denkt, dit ziet en bemerkt hij met het innerlijk gezicht; en hetgeen het eerst wordt gezien en bemerkt, dit is het eerste, maar slechts schijnbaar, niet echter daadwerkelijk; het goede is daadwerkelijk het eerstverwekte of het eerste der Kerk, aangezien het ware ontstaat uit het goede; het goede immers formeert zich in de ware dingen, en door de ware dingen vertoont het zich zichtbaar, en daarom is het ware het goede in een vorm; vandaar is het, dat gezegd wordt het ware vanuit het goede en het geloof vanuit de naastenliefde; hetgeen immers vanuit iets is, dit is hetzelfde in beeld, en in zich beschouwd is het goede geformeerd en geboren; dit dus is het eerstverwekte in den geestelijken zin des Woords; bovendien, bij de kleine kinderen is het goede der onschuld, hetwelk het eerst door den Heer wordt ingegoten, vanuit hetwelk de mens eerst mens wordt; en omdat het goede is der liefde, en de mens over zijn liefde niet bespiegelt, maar over de denking vanuit het geheugen, en omdat het goede niet eerder een hoedanige heeft dan wanneer het is geformeerd in de ware dingen, en zonder het hoedanige niets wordt doorvat, is het vandaar dat men niet weet dat het goede het eerst en het eerstverwekte is; het goede immers wordt eerst ontvangen uit den Heer bij den mens, en daarna verwekt door de ware dingen, in welke het goede is in zijn vorm en gestalte. Bovendien moet men weten dat de ware dingen die door den mens in diens kindsheid en knapenjaren worden geput vanuit het Woord, de leer daaruit, en de prediking, weliswaar als ware dingen verschijnen, maar nochtans niet ware dingen bij hem zijn; zij zijn slechts zoals doppen zonder noot, of zoals de vorm van een lichaam en aangezicht zonder ziel en leven; deze worden niet eerder ware dingen dan

wanneer zij worden opgenomen met den wil; zo immers worden zij voor het eerst opgenomen door den mens en vangen zij bij hem aan te leven; de wil immers is de mens zelf, en elk goede is des wils, en elk ware is des verstands daaruit: uit deze dingen kan vaststaan vanwaar het is dat de Stam van Jehudah, met welken het goede der liefde tot den Heer wordt aangeduid, in de eerste plaats wordt genoemd, en daarna de Stam van Ruben, met welken het ware in het licht vanuit dat goede wordt aangeduid. Men moet weten, dat alle Licht waarin het ware verschijnt, uit het Licht des Hemels is hetwelk uit den Heer is; en het Licht des Hemels is vanuit het Goddelijk Goede Zijner Goddelijke Liefde; het Licht des Hemels is het Goddelijk Goede in den vorm; die twee zijn in den Hemel één, en zij worden als één opgenomen door de Engelen, en zij moeten eveneens als één opgenomen worden door den mens, opdat de mens gemeenschap kan hebben met de Engelen, Maar deze dingen zie men uitvoeriger getoond in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, namelijk dat het ware, wanneer de mens wordt wederverwekt, op de eerste plaats is, en het goede op de tweede, niet daadwerkelijk maar schijnbaar, doch dat wanneer de mens is wederverwekt, het goede op de eerste plaats is en het ware op de tweede, daadwerkelijk en doorvatbaar, n. 3324, 3325, 3330, 3336, 3494, 3539, 3548, 3556, 3563, 3576, 3603, 3701, 4243, 4245, 4247, 4337, 4925, 4926, 4928, 4930, 4977, 5351, 6256, 6269, 6273, 8516, 10110; aldus dat het goede het eerste en het laatste der wederverwekking is, n. 9337. Dat, omdat het ware op de eerste plaats schijnt te zijn, en het goede op de tweede, wanneer de mens wordt wederverwekt, of, wat hetzelfde is, wanneer de mens Kerk wordt, bij de Ouden ter oorzake van dien schijn over is gestreden of het ware des geloofs dan wel het goede der naastenliefde het eerstverwekte der Kerk is, n. 367, 2435. Dat het goede der naastenliefde het eerstverwekte der Kerk daadwerkelijk is, doch het ware des geloofs slechts schijnbaar, n. 3325, 3494, 4925, 4926, 4928, 4930, 8042, 8080. Dat ook met het Eerstverwekte in het Woord het eerste der Kerk wordt aangeduid, hetwelk de prioriteit en de superioriteit heeft, n. 3325. Dat derhalve de Heer de Eerstverwekte wordt geheten, omdat in Hem en uit Hem al het goede der liefde, der naastenliefde en des geloofs is, n. 3325. Aangezien het ware schijnbaar op de eerste plaats is, was derhalve Ruben de eerstverwekte, en werd hij genoemd naar het gezicht, zoals blijkt bij Mozes: *“Leah ontving en zij baarde een zoon, en zij noemde zijn naam Ruben, omdat zij zeide dat Jehovah mijn verdrukking heeft gezien; omdat nu mijn man mij zal liefhebben”*, Gen. xxix: 32; hoewel deze dingen historisch zijn, bevatten zij nochtans een geestelijken zin, want alle en de afzonderlijke dingen die in het Woord zijn, zijn vanuit de geestelijke wereld omdat zij vanuit den Heer zijn;

en wanneer deze dingen in de natuurlijke wereld vanuit den Hemel zijn nedergelaten, zijn zij bekleed met een overeenstemmenden natuurlijken zin, zodanig als de zin van de letter des Woords is; en daarom worden met de Geboorten der zonen Jakobs geestelijke geboorten aangeduid, zijnde hoe het goede en het ware wordt geboren bij den mens wanneer hij door den Heer wordt wederverwekt; deswege wordt met: Leah ontving en zij baarde een zoon, een geestelijke ontvangenis en baring aangeduid; met zij noemde zijn naam Ruben, wordt het hoedanige ervan aangeduid; daarmede dat zij zeide dat Jehovah heeft gezien, wordt in den hoogsten zin het Vooruitzien aangeduid, in den inwendigen het geloof, in den innerlijken het verstand, en in den uitwendigen het gezicht, hier het geloof uit den Heer; met mijn verdrukking wordt aangeduid de staat van het bereiken van het goede; omdat nu mijn man mij zal liefhebben, betekent dat daaruit het goede van het ware is; maar deze dingen zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3860 tot 3866. Ruben beteken in de oorspronkelijke taal het Gezicht, en het gezicht in den geestelijken zin betekent het verstand van het ware en het geloof, en in den hoogsten zin het Goddelijke Vooruitzien, zoals kan vaststaan uit deze dingen die over de betekenis van zien en het gezicht in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN zijn getoond, zijnde: Dat het Gezicht in den hoogsten zin, waarin het den Heer betreft, het Vooruitzien betekent, n. 2807, 2837, 2839, 3686, 3854, 3863, 10428; dat het gezicht in den inwendigen zin het geloof betekent, aangezien het geestelijk gezicht het gezicht vanuit het geloof is, en aangezien de dingen die des geloofs zijn, worden gezien in de geestelijke Wereld, n. 897, 2325, 2807, 3863, 3869, 5400, 10705; dat ook zien betekent het ware verstaan en doorvatten, n. 2150, 2325, 2807, 3764, 3863, 3869, 10705. Dat het inwendig gezicht is des verstands, en dat dit ziet door de ogen des lichaams; en dat het gezicht des verstands is vanuit het licht des Hemels, n. 1524, 3138, 3167, 4408, 5114, 6608, 8707, 9128, 9399, 10569. Dat Ruben het ware vanuit het goede, of het geloof vanuit de naastenliefde betekent, kan ook vaststaan uit de Dudaïm welke hij in het veld vond en aan zijn moeder gaf, over welke zaak aldus bij Mozes: *“Ruben ging in de dagen van den tarweoogst, en hij vond Dudaïm in het veld, en hij bracht die tot Leah zijn moeder; en Rachel zeide tot Leah: Geef, ik bid u, mij van de dudaïm uws zoons; en zij zeide tot haar: Is het weinig dat gij mijn man hebt genomen, en zult gij ook de dudaïm mijns zoons nemen; en Rachel zeide: Daarom zal hij dezen nacht met u samenliggen voor de dudaïm uws zoons. En Jakob kwam van het veld in den avond, en Leah ging uit hem tegemoet; en zij zeide: Tot mij zult gij komen, omdat ik door te huren u heb gehuurd voor de dudaïm mijns zoons; en hij lag met haar in dien nacht; en zij*

ontving en baarde Jakob een zoon, Jisaschar”, Gen. xxx: 14 tot 18; wie niet weet wat de *dudaim* betekenen, voorts wat Ruben, Jakob, Leah en Rachel uitbeeldden, zal in het geheel niet weten, waarom zulke dingen gebeurden, en dat zij in het Woord zijn vermeld; doch dat het Goddelijke in den zin der letter niet klaarblijkend zichtbaar daaraan in is, kan duidelijk zijn, omdat het is in het Woord, waarin alle en de afzonderlijke dingen Goddelijk zijn; het Goddelijke dat aan deze dingen in is, blijkt uit den geestelijken zin ervan; in dezen zin betekenen *dudaïm* het huwelijk van het goede en het ware; Ruben beeldt het ware vanuit het goede uit, Jakob de Kerk ten aanzien van het ware, Leah en Rachel de Kerk ten aanzien van het goede, maar Leah de uitwendige Kerk, en Rachel de inwendige Kerk; en daarom wordt met de door Ruben gevonden *dudaim* aangeduid het echtelijke dat is van het ware met het goede; en omdat dit echtelijke is tussen het ware en het goede in den Inwendigen of geestelijken mens, hetwelk de inwendige Kerk maakt, en nochtans dat ware er eerst is in den Uitwendigen of natuurlijken mens, hetwelk de uitwendige Kerk maakt, werden derhalve de *dudaïm* gevonden door Ruben, door wien het ware vanuit het goede werd uitgebeeld, en eerst gegeven aan Leah zijn moeder, door wie de uitwendige Kerk werd uitgebeeld, maar nochtans werden zij door Leah gegeven aan Rachel, door wie de inwendige Kerk werd uitgebeeld, deswege opdat Leah zou liggen met Jakob; maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3940 tot 3952. Aangezien Ruben het ware vanuit het goede of het geloof vanuit de naastenliefde uitbeeldde, *vermaande hij derhalve ook zijn broeders om Jozef niet te doden, willende hem uit hun hand bevrijden; en smartte het hem zeer toen Jozef niet werd gevonden in den kuil*, Gen. xxxvii: 21, 22, 29, 30, welke dingen men ook zie ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 4731 tot 4738, en n. 4761 tot 4766. Aangezien Ruben of diens Stam het ware vanuit het goede of het geloof vanuit de naastenliefde uitbeeldde, *was derhalve het legerkamp van dien Stam in de woestijn aan het zuiden, en werd het legerkamp aan het zuiden het legerkamp van Ruben genoemd*, Num. ii: 10 tot 16; de kamperingen immers van de Stammen Israëls beeldden uit de ordeningen van de Engellijke Gezelschappen in den Hemel; en de Engellijke Gezelschappen in den Hemel wonen in windstreken overeenkomstig hun staten ten aanzien van het goede en ten aanzien van het ware; men zie boven n. 422; en in de zuidelijke windstreek daar wonen zij die in het licht van het ware vanuit het goede zijn; en omdat de Stam van Ruben het ware vanuit het goede of het ware in het licht uitbeeldde, was derhalve de Stam van Ruben gekampeerd aan het zuiden. Aangezien het ware vanuit het goede, hetwelk de

Stam van Ruben uitbeeldde, in den natuurlijken mens is, *werd derhalve aan den Stam van Ruben de erfenis aan gene zijde van den Jordaan gegeven*; men zie Num. xxxii: 1 tot einde; Deut. iii: 12 tot 20; Jozua xiii: 1 tot einde; Hfdst. xviii: 7. Het land Kanaän immers in het Woord beeldde uit en duidde vandaar aan de Kerk, en het gebied ervan aan gene zijde van den Jordaan de uitwendige Kerk, en het gebied ervan aan deze zijde van de Jordaan de inwendige Kerk, en de rivier de Jordaan de grens tussen dezelve; en het ware vanuit het goede of het geloof vanuit de naastenliefde maakt de Kerk; het ware vanuit het goede in den natuurlijken mens maakt de uitwendige Kerk; en omdat de Stam van Ruben dit van de Kerk uitbeeldde, werd derhalve aan dien Stam de erfenis aan gene zijde van den Jordaan gegeven; waarom er ook erfenissen aan gene zijde van den Jordaan werden gegeven aan den Stam van Gad en aan den halven stam van Menasseh, zal worden gezegd in hetgeen volgt. De verbinding van de ene en de andere Kerk, namelijk van de Uitwendige en de Inwendige, welke is zoals de verbinding van den natuurlijken en den geestelijken mens, werd uitgebeeld door en in den geestelijken zin beschreven met *het Altaar dat de zonen van Ruben, Gad, en Menasseh bouwden nabij den Jordaan, waarover twist was tussen deze Stammen en de overige; maar er werd gezegd dat dit Altaar zou zijn tot een getuige dat zij, hoewel zij aan gene zijde van den Jordaan wonen, nochtans Jehovah zouden dienen samenverbonden met de overigen: weswege zij dat Altaar noemden: Een getuige tussen ons dat Jehovah God is*, over welke zaak bij Jozua, Hfdst. xxi: 9 tot einde; de Jordaan immers betekende het midden tussen het uitwendige en het inwendige der Kerk; het land Kanaän aan deze zijde van den Jordaan betekende de inwendige Kerk, en dat aan gene zijde van den Jordaan de uitwendige Kerk, welke ook de Stammen van Ruben, Gad, en Menasseh, welke daar hun erfenissen verkregen, uitbeeldden; en dat altaar betekende den gemeenschappelijken eredienst van de ene en de andere Kerk, en zo de verbinding. Dat Ruben het ware in den natuurlijken mens betekent, staat ook vast uit de Profetische uitspraak van Deborah en Barak in het Boek der Richteren: *“In de klassen van Ruben zijn zij groot, inzettingen des harten; waarom zit gij tussen de lasten om te horen het geblaas der kudden van kleinvee; de klassen van Ruben, waar de groten zijn, hebben doorvorsingen des harten; Gilead, in den overgang van den Jordaan woont gij”*, v: 15, 16, 17; deze dingen zal niemand verstaan tenzij hij weet waarover in die Profetische uitspraak wordt gehandeld, en wat er wordt aangeduid met de klassen, Ruben, de lasten, het geblaas der kudden van kleinvee, en met Gilhead; daar wordt gehandeld over de bij de zonen Israëls verwoeste Kerk; en met de klassen van Ruben worden alle dingen,

zowel de ware als de goede, die in den natuurlijken mens zijn, aangeduid; met de lasten worden de erkennenissen en de wetenschappelijke dingen daar aangeduid; met het geblaas der kudde van kleinvee worden de doorvattingen en de denkingen ervan aangeduid; en met Gilead wordt de natuurlijke mens aangeduid: uit welke dingen, verstaan zijnde, blijkt wat onder dezelve in den geestelijken zin wordt verstaan, namelijk dat als de Kerk is vernietigd, de natuurlijke mens met de dingen die daarin zijn, gescheiden is van den geestelijken mens, terwijl hij toch met hem verbonden zal zijn; en dat wanneer hij verbonden is, daar ware dingen zijn vanuit het goede, door welke zal worden gestreden tegen de valse dingen vanuit het boze; de natuurlijke mens immers zal strijden tegen die dingen vanuit den geestelijken mens; met de inzettingen des harten en met de doorvorsingen des harten worden aangeduid de ware dingen vanuit het goede die daar zijn vanuit den geestelijken mens; het hart immers betekent het goede der liefde; de inzettingen en de doorvorsingen des harten zijn alle dingen die vanuit het goede in den geestelijken mens worden bepaald en geordend in den natuurlijken: deze dingen zijn aangaande Ruben gezegd, omdat diens Stam aan gene zijde van den Jordaan in Gilead woonde; ook was die niet verbonden met Deborah en Barak, toen zij strede tegen Sisera, maar alleen Isaschar en Zebulon; onder Sisera immers wordt in den geestelijken zin verstaan het valse vanuit het boze hetwelk de Kerk vernietigt. Met Ruben wordt het licht van het ware en daaruit het verstand van het Woord aangeduid bij Mozes: *“Ruben leve en sterve niet; toch zal het zijn, zijn mensen een getal”*, Deut. xxxiii: 6; onder Ruben wordt daar verstaan het verstand van het Woord verlicht door het licht vanuit den Hemel; en omdat er weinigen zijn die de verlichting opnemen, wordt derhalve gezegd: *Toch zal het zijn, zijn mensen een getal*; het getal betekent weinig en weinigen. Dat Ruben het ware vanuit het goede of het geloof vanuit de naastenliefde betekent, kan ook vaststaan uit den tegengestelden zin, waarin hij ook wordt genoemd; in dien zin betekent Ruben het ware gescheiden van het goede, of het geloof gescheiden van de naastenliefde; en het ware zonder het goede is het ware niet anders dan slechts ten aanzien van het woord en den klank; het is immers een wetenschappelijke, zetelende in het geheugen van den natuurlijken mens, aldus alleen in den ingang tot den mens, en niet binnen hem in diens leven; het geheugen van den natuurlijken mens is slechts de ingang tot hem; ook komt het ware niet in wording bij hem voordat hij hetzelfde wil en hetzelfde doet; dan eerst treedt het binnen, en ontvangt het leven; voordien vloeit ook het licht vanuit den Hemel niet in en verlicht; iets eenders is het geval met het van de naastenliefde

gescheiden geloof, want het ware is des geloofs, en het goede is der naastenliefde. Dat Ruben in den tegengestelden zin het van de naastenliefde gescheiden geloof betekent, kan vaststaan uit diens echtbreuk met Bilhah, zijns vaders bijwijf, waarover aldus bij Mozes: “*Het is geschied bij het verblijven van Israël in het land Efrath Bethlehem, en Ruben ging, en lag met Bilhah, zijns vaders bijwijf; en Israël hoorde het*”, Gen. xxxv: 22; met Efrath Bethlehem wordt aangeduid de geestelijke Kerk, welke is in de ware dingen vanuit het goede of in het geloof vanuit de naastenliefde; het goede der naastenliefde wegwerpen uit de ware dingen des geloofs, wordt aangeduid met de echtbreuk van Ruben; want het ware wordt ontwijd wanneer het niet wordt verbonden met zijn goede, zijnde het goede der naastenliefde; zo immers wordt het verbonden met de liefde van zich en van de wereld, hetgeen echtbreking is: alle echtbreuken ook, waarvan er verscheidene worden opgesomd in Levit. Hfdst. xviii: Vers 6 tot 23, stemmen overeen met de echtbrekingen van het goede en het ware; dat de door Ruben begane echtbreuk overeenstemt met het van de naastenliefde gescheiden geloof, is mij bekend gemaakt en bewezen vanuit de gehoorde en de geziene dingen in de geestelijke Wereld, waar het wordt doorvat dat een zodanige sfeer van echtbreuk voortgaat vanuit hen die met leer en leven de naastenliefde hebben gescheiden van het geloof. Aangezien dit ook werd aangeduid met Ruben, werd hem derhalve het eerstverwekterrecht [*primogenitura*] door zijn vader afgenomen, en hetzelfde gegeven aan Jozef en diens zonen: dat het van Ruben is afgenomen geweest, blijkt uit deze woorden zijns vaders: “*Ruben, mijn eerstverwekte, gij mijn sterkte, en het beginsel mijner krachten, uitstekend in uitmuntendheid, en uitstekend in vermogen: licht zoals het water, gij steke niet uit, omdat gij uws vaders legerstede hebt beklommen; toen hebt gij ontwijd; mijn rustbed heeft hij beklommen*”, Gen. xlix: 3, 4; met Ruben mijn eerstverwekte, wordt het geloof aangeduid dat schijnbaar op de eerste plaats is, of het ware vanuit het goede geboren; met gij mijn sterkte en het beginsel mijner krachten, wordt aangeduid dat door hetzelfde het goede macht [*potentia*] heeft, en de eerste macht het ware; met uitstekend in uitmuntendheid en uitstekend in vermogen, wordt aangeduid dat daaruit de heerlijkheid en de mogendheid [*potestas*] is; met licht zoals het water, wordt aangeduid dat het van de naastenliefde gescheiden geloof niet zodanig is; met gij steke niet uit, wordt aangeduid dat hetzelfde ook geen heerlijkheid en mogendheid heeft; met omdat gij uws vaders legerstede hebt beklommen, wordt aangeduid, omdat het van het goede der naastenliefde gescheiden ware des geloofs een schandelijke verbinding heeft; met toen hebt gij ontwijd, wordt aangeduid dat het zo is verbonden met de liefde van zich

en van de wereld, en vandaar met het boze, hetgeen het profane is; met mijn rustbed heeft hij beklommen, wordt aangeduid dat hij het geestelijk goede in het natuurlijke heeft besmet; maar deze dingen zie men ten volle ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6341 tot 6350. Dat het eerstverwekterrecht derhalve werd gegeven aan de twee zonen van Jozef, Efraïm en Menasseh, wordt verstaan onder deze woorden van Israël den vader tot Jozef: *“Nu uw twee zonen, u geboren in het land van Egypte voordat ik kwam in Egypte, mijne zijn die; Efraïm en Menasseh, zoals Ruben en Simeon zullen zij mij zijn”*, Gen. XLVIII: 5; en in het eerste Boek der Kronieken: *“Ruben is de eerstverwekte; maar omdat hij het rustbed zijns vaders heeft bevekt, werd zijn eerstverwekterrecht gegeven aan de zonen van Jozef, den zoon van Israël”*, v: 1, 2; met Efraïm immers wordt in het Woord iets eenders aangeduid als met Ruben, namelijk het verstand van het ware en het ware in het licht; dat er wordt gezegd dat Efraïm en Menasseh de zonen Israëls zullen zijn, zoals Ruben en Simeon, is omdat met Ruben wordt aangeduid het verstand van het ware, en met Simenon de wil van het ware; eendere dingen ook met Efraïm en Menasseh. Uit deze dingen nu kan vaststaan, welk essentieel universele der Kerk met Ruben in het Woord wordt aangeduid.

435. Vanuit den stam van Gad twaalf duizend gezegelden; dat dit het goede des levens daaruit betekent, staat vast uit de uitbeelding van den stam van Gad, zijnde het goede des levens, waarover aanstonds; en uit de betekenis van twaalf duizend gezegelden, zijnde dat die allen in den Hemel zijn en in den Hemel komen, waarover boven in de beide voorafgaande artikelen. Voordat vanuit het Woord wordt getoond wat werd uitgebeeld in de Kerk door Gad en door den naar hem genoemde Stam, zal iets daaromtrent worden gezegd wat wordt verstaan onder het goede des levens, hetwelk hier met den stam van Gad wordt aangeduid; er is het goede des levens vanuit hemelsen oorsprong, vanuit geestelijken oorsprong, en vanuit natuurlijke oorsprong; het goede des levens vanuit hemelsen oorsprong is het goede des levens dat in wording komt vanuit het goede der liefde tot den Heer door de ware dingen vanuit dat goede; het goede des levens is de uitwerking van die dingen; het is dit goede des levens hetwelk hier met den stam van Gad wordt aangeduid; en daarom wordt gezegd het goede des levens daaruit, namelijk vanuit het goede der liefde tot den Heer, hetwelk met den stam van Jehudah wordt aangeduid, door de ware dingen vanuit dat goede, welke met den stam van Ruben worden aangeduid. Het goede des levens vanuit geestelijken oorsprong is het goede des levens dat in wording komt vanuit het goede der naastenliefde jegens den naaste door de ware dingen vanuit dat goede; dit goede des levens wordt

verstaan onder Menasseh; de twaalf Stammen van Israël immers worden hier verdeeld in vier klassen, en er zijn drie Stammen in iedere klasse; en deze Stammen betekenen in een reeks zulke dingen die ten volle van het begin tot het einde, of van het eerste tot het laatste, het essentieel universele zelf der Kerk uitmaken dat met den eersten Stam wordt aangeduid; de drie eerst genoemde stammen, namelijk de Stammen van Jehudah, Ruben en Gad, betekenen de dingen die ten volle het hemels goede uitmaken; de drie volgende Stammen echter, namelijk de Stammen van Ascher, Nafthali en Menasseh, betekenen de dingen die ten volle het geestelijke goede samenstellen; eender de daarna volgende Stammen: er zijn ook drie dingen welke ten volle ieder essentieel universele samenstellen en formeren, namelijk het goede der liefde, het ware vanuit dat goede, en daaruit het goede des levens; het goede des levens is de uitwerking ervan, want indien er niet een derde is hetwelk wordt voortgebracht, zijn de beide vorige er niet; dat is, indien niet het goede des levens is, zo zijn het goede der liefde en het ware vanuit dat goede er niet: deze drie zijn zoals de eindoorzaak, de uitwerkende oorzaak en de uitwerking; het goede der liefde is de eindoorzaak, het ware vanuit dat goede is de uitwerkende oorzaak, of dat waardoor het goede uitwerkt; en het goede des levens is de uitwerking, waarin de vorige oorzaken bestaan; en deze bestaan niet tenzij er de uitwerking is waarin zij bestaan en blijven bestaan: die drie zijn zoals de klop van het hart, de ademhaling der longen, en de handeling van het lichaam; deze maken één; want indien het lichaam niet handelt of zich niet laat aandrijven, zoals geschiedt wanneer de mens sterft, zo houden die twee op; eender is het gesteld met het goede der liefde, het ware vanuit dat goede en het goede des levens; het goede der liefde is gelijk als een hart; het wordt ook in het Woord onder het hart verstaan; het ware vanuit dat goede is gelijk als de longen; het wordt ook in het Woord verstaan onder den geest en de ziel; en het goede des levens is gelijk als een lichaam in hetwelk gene handelen en leven; eendere drie dingen zijn in iedere zaak die bestaat, en wanneer die drie tezamen bestaan, zo is de formering vol. Wat met Gad of met den Stam van Gad in elken zin wordt aangeduid, zal eerst worden gezegd; met Gad wordt in den hoogsten zin aangeduid de Heer ten aanzien van de Almacht en de Alwetendheid, in den inwendigen zin het goede van het ware, en in den uitwendigen zin de werken daaruit, zijnde het goede des levens: dat zulke dingen met Gad worden aangeduid, is omdat in alle en de afzonderlijke dingen des Woords is een binnenste zin, een inwendige, en een uitwendige; in den binnensten zin is de Allene Heer; daar wordt immers gehandeld over Hemzelf, over de Verheerlijking van Zijn Menselijke, over de ordening van de

Hemelen, de onderjukking van de hellen, en over de instauratie van de Kerk uit Hem; en daarom betekenen de afzonderlijke stammen den Heer ten aanzien van enig attribuut en werk van Hem, in den binnensten zin; in den inwendigen zin echter wordt gehandeld over den Hemel en over de Kerk, en wordt de leer geleverd; het Woord daarentegen in den uitwendigen zin is zodanig als hij is in den zin der letter: dat er drie zinnen in het Woord zijn, is omdat er drie Hemelen zijn; de binnenste of de hemelse zin is voor den binnensten of derden Hemel; de inwendige of de geestelijke zin is voor den middelsten of tweeden Hemel; en de uitwendige of geestelijk-natuurlijke zin is voor den eersten of laatsten Hemel. Dat de Stam van Gad in deze plaats van de Apocalyps, waar de twaalf Stammen worden genoemd, het goede des levens betekent, is omdat hij in de orde volgt na Jehudah en Ruben, en met Jehudah wordt het goede der liefde aangeduid, met Ruben het ware vanuit dat goede; vandaar wordt met Gad het goede des levens aangeduid; want vanuit het goede der liefde, door de ware dingen vanuit hetzelfde, ontstaat het goede des levens; het goede des levens immers is het derde in de orde dat volgt, want het is de uitwerking ervan, zoals boven is gezegd. Aangezien het goede des levens het goede van den natuurlijken mens is, werd derhalve de erfenis aan den Stam van Gad gegeven aan gene zijde van den Jordaan, en tevens aan den Stam van Ruben, en aan den halven Stam van Menasseh daar; het land immers dat aan gene zijde van den Jordaan was, betekende de uitwendige Kerk, zoals in het Artikel boven is getoond; en van de uitwendige Kerk zijn de dingen die voortgaan vanuit den natuurlijken mens; de Kerk zelf in zich beschouwd is in den inwendigen of geestelijken mens, de uitwendige echter in den uitwendigen of natuurlijken, welke evenwel één zullen handelen zoals de oorzaak en de uitwerking. Dat aan den Stam van Gad een erfenis werd gegeven aan gene zijde van den Jordaan, staat vast bij Mozes: *“Een erfenis werd gegeven aan Ruben, Gad, en den halven Stam van Menasseh, aan gene zijde van den Jordaan, waar het land van het vee is; en het werd gegeven met de voorwaarde, als zij gewapend zouden overgaan met de overigen om het land Kanaän te verwerven”*, Num. xxxii: 1 tot einde; Hfdst. xxxiv: 14; verder: *“Aan de Rubenisten en de Gadieten gaf ik Gilead, tot aan de rivier Arnan toe, binnen de rivier en de grens, en tot aan Jabbok de rivier toe, de grens der zonen van Ammon; voorts de vlakke en den Jordaan, en de grens van Cinnereth tot aan de zee toe, de vlakke, de Zoutzee, beneden de waterleidingen van Pisgah naar den opgang”*, Deut. iii: 16, 17; en bij Jozua: *“Mozes gaf aan de zonen van Gad, opdat zij zouden hebben de grens Jaëzer, en alle steden van Gilead, en de helft van het land der zonen van Ammon, tot aan Aroër toe, welke is vóór de aangezichten van*

Rabbah; voorts van Chesbon tot aan Ramath van Mizpah toe, en Betonim”, enz. ,XIII: 24 tot 28: wat met Gad wordt aangeduid, kan niet slechts vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar Gad wordt genoemd, maar ook uit de landen die aan dien Stam tot erfenis werden gegeven, waar die eveneens in het Woord worden genoemd, zoals waar genoemd worden Chesbon, Jaëzer, Rabba, Ramath van Mizpah, de rivier van Arnon, Cinnereth, de waterleidingen van Pisgah, en meerdere; wat die landen in den geestelijken zin betekenen, kan niemand weten tenzij men weet wat betekenen de Stam van Ruben, van Gad, en de halve stam van Menasseh, aan wie die landen in bezit werden gegeven; zij betekenen immers zulke dingen die in den breden en den strikten zin worden aangeduid met die Stammen; zoals bij Jeremia: *“Tegen de zonen van Ammon: Heeft Israël geen zonen? Heeft hij geen erfgenamen? Waarom heeft dan hun Koning Gad geërfd, en heeft zijn volk in diens steden gewoond? Deswege, zie, de dagen zijn komende waarop Ik zal doen horen tegen Rabbath der zonen Ammons een krijgsgeschrei, en zij zal worden tot een hoop der verlating, en haar dochteren zullen met vuur worden verbrand, en Israël zal hun erfgenamen erven: huil, Chesbon, omdat Ai is verwoest; schreeuwt, gij dochteren van Rabbah, gordt zakken aan, drijft misbaar, en zwerft tussen de gepleisterde muren, omdat hun Koning in ballingschap zal heengaan, zijn priesters en zijn vorsten tezamen”*, XLIX: 1, 2, 3; wie niet weet wat met Gad en Israël wordt aangeduid, kan ook niet weten wat daar wordt aangeduid met de zonen van Ammon, met Chesbon, en met Rabbah; immers, Rabbah, Chesbon en de helft van het land van Ammon waren aan den Stam van Gad tot erfenis gegeven; en daarom worden met die landen zulke dingen in het bijzonder aangeduid als in het algemeen met Gad worden aangeduid; want gezegd wordt: *Waarom heeft dan de Koning der zonen van Ammon Gad geërfd, en heeft zijn volk in diens steden gewoond? Alle namen immers van landen, gebieden, steden, rivieren en volken in het Woord betekenen dingen der Kerk; met Gad wordt daar aangeduid het goede des levens volgens de ware dingen der leer, met Israël de Kerk ten aanzien van het ware; met de zonen van Ammon worden de vervalsingen van het ware aangeduid, met Chesbon de vruchtmaking van het ware in den natuurlijke mens, met de dochters van Rabbah de aandoeningen van het ware, ook in den natuurlijke mens, en met Ai de leer van het ware; uit deze dingen, eenmaal gekend zijnde, volgt de geestelijke zin dier woorden in deze reeks: Tegen de zonen van Ammon, betekent tegen de vervalsingen van het ware; heeft Israël geen zonen, heeft hij geen erfgenamen, betekent, zijn niet in de Kerk erkentnissen van het ware en het goede; Israël is de Kerk, zijn zonen zijn de ware dingen, de erfgenaam is het goede van het ware;*

waarom heeft dan hun Koning Gad geërfd, en heeft zijn volk in diens steden gewoond, betekent; vanwaar is het dat het vervalste ware het goede des levens heeft vernietigd, en eveneens de leerstellige dingen heeft verdraaid volgens welke het leven is; Zie, de dagen zijn komende waarop Ik zal doen horen tegen Rabbath der zonen Ammons een krijgsgescrei, en zij zal worden tot een hoop der verlating, betekent de vernietiging van die leer, namelijk van het vervalste ware, en de vernietiging van hen die in dezelve zijn; haar dochteren zullen met vuur worden verbrand, betekent dat haar aandoeningen begerigheden van het boze zullen worden; en Israël zal hun erfgenamen erven, betekent dat de Kerk zal vergaan ten aanzien van de goede dingen; huil, Chesbon, omdat Ai is verwoest, betekent dat er niet langer de vruchtmaking van het ware vanuit het goede is, omdat de leer van het ware is teloor gegaan; schreeuwt, gij dochteren van Rabbah, gordt zakken aan, drijft misbaar, betekent dat er niet langer de aandoeningen van het ware zijn; en zwerft tussen de gepleisterde muren, betekent de denking en het leven vanuit de valse dingen; omdat hun Koning in ballingschap is heengegaan, betekent omdat er niet langer het ware is; zijn priesters en zijn vorsten tezamen, betekent dat er niet langer de goede dingen en de ware dingen van het goede zijn; uit deze dingen blijkt, dat met de landen der erfenis van Gad eendere dingen in het bijzonder worden aangeduid als met Gad in het algemeen, en dat de betekenissen van de in het Woord genoemde landen worden gekend vanuit de betekenis van de Stammen aan wie zij ten erve werden gegeven. Wat anders wordt verstaan onder de landen waarvan wordt gezegd dat zij aan den Stam van Gad ten erve werden gegeven bij Ezechiël, Hfdst. XLVIII: 27? Dat niet de Stam van Gad werd verstaan, maar een zodanige der Kerk als met Gad wordt aangeduid, is duidelijk; want de Stam van Gad was er toen niet, en zal er ook niet zijn. Dat met Gad wordt aangeduid het goede des levens vanuit de ware dingen der leer, staat vast uit de zegening van dien Stam door Mozes: *“Tot Gad zeide hij: Gezegend is Hij Die aan Gad de breedte heeft gegeven; zoals een leeuw woont hij, en hij grijpt den arm, ook de kruin; en hij ziet de eerstelingen voor hemzelf; want daar is het aandeel van den verborgen wetgever; waarvandaan de hoofden des volks zijn gekomen; de gerechtigheid van Jehovah heeft hij gedaan, en het gericht met Israël”*, Deut. xxxiii: 20, 21; met Gad wordt hier het goede des levens beschreven volgens de ware dingen vanuit het Woord, en de invloed des Hemels in dat goede; de invloed van het ware in dat goede uit den Heer wordt aangeduid met: *Gezegend is Hij Die aan Gad de breedte heeft gegeven; met de breedte wordt het ware aangeduid, met Gad het goede des levens, met Gezegend de Heer; dat hij beschermd is*

tegen de valse dingen, wordt aangeduid met: Zoals een leeuw woont hij; dat hij wordt gevoed door de uitwendige en de inwendige ware dingen, wordt aangeduid met: Hij grijpt den arm, ook de kruin; de arm immers en de kruin bij de slachtoffers betekenden die dingen; dat het geschiedt vanuit de primaire dingen, wordt aangeduid met: hij ziet de eerstelingen voor hemzelf. De *Goddelijke ware* dingen die daarin schuilen, worden aangeduid met: want daar is het aandeel van den verborgen wetgever; het inzicht daaruit wordt aangeduid met: waarvandaan de hoofden des volks zijn gekomen; de goede werken daaruit worden aangeduid met: de gerechtigheid van Jehovah heeft hij gedaan; en de ware dingen der Kerk daaruit worden aangeduid met: Zijn gerichten met Israël. Dat met Gad het goede des levens wordt aangeduid, is omdat *hij is genoemd naar hoop*, Gen. xxx: 10, 11; want Gad betekent in de Hebreeuwse Taal een hoop, en met een hoop worden in den geestelijken zin de werken aangeduid, en het goede des levens bestaat in het doen van de goede dingen, zijnde de werken, waarover men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 3934. Wat echter wordt aangeduid met Gad in den zegen van zijn vader Israël, welke aldus staat bij Mozes: “*Gad, een hoop zal hem teisteren, en deze zal den hiel teisteren*”, Gen. xlix: 19, zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6403 tot 6406: voorts wat er wordt aangeduid met deze dingen bij Jesaja: “*Gij die Jehovah verlaat, die vergeet den berg Mijner heiligheid; die voor Gad een tafel aanricht, en die voor Meni een drankoffer vult*”, lxxv: 11, n. 6405 aldaar.

436. Uit deze dingen nu kan vaststaan wat er met de drie het eerst genoemde Stammen, Jehudah, Ruben, en Gad, wordt aangeduid in het bijzonder, voorts wat met die drie in de samenvatting; de namen immers van personen en plaatsen in het Woord betekenen dingen, niet slechts ieder afzonderlijk zijn ding, maar ook in de samenvatting het ding in een reeks: het ding in de reeks hetwelk deze drie namen, Jehudah, Ruben, en Gad, betekenen, is dit dat in den binnensten of derden Hemel allen zijn die in de liefde tot den Heer zijn, en vanuit haar in de ware dingen, en door deze in het goede des levens; voor hen immers zijn de drie graden des levens geopend; de binnenste is waar de liefde tot den Heer zetelt, de middelste waar de ware dingen vanuit dat goede zetelen, en de laatste waar het goede des levens zetelt: Er zijn bij ieder mens drie graden des levens; de binnenste graad is geopend bij hen die in den derden Hemel zijn; deze immers wordt onmiddellijk door den Heer geopend bij hen die in de liefde tot Hem zijn, want door de liefde is de verbinding en daaruit de opneming; daarvandaan is het, dat zij in alle ware dingen zijn, welke zij zien in zich, en door deze dingen zijn zij in het goede des levens. Dat

er drie graden des levens zijn bij iederen Engel, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 33, 34: en dat de derde graad is geopend bij hen die in den Derden Hemel zijn, n. 208, 209; hoedanig de Engelen van den Derden Hemel zijn, n. 24, 25, 26, 267, 270, 271.

437. Vers 6. *Vanuit den Stam van Ascher twaalf duizend gezegelden; vanuit den Stam van Nafthali twaalf duizend gezegelden; vanuit den Stam van Menasseh twaalf duizend gezegelden.* Vanuit den stam van Ascher twaalf duizend gezegelden, betekent de naastenliefde jegens den naaste, en dat allen die in haar zijn, in den Hemel zijn en in den Hemel komen: vanuit den stam van Nafthali twaalfduizend gezegelden, betekent de wederverwekking en de verzoeking: vanuit de stam van Menasseh twaalf duizend gezegelden, betekent de goede dingen des levens daaruit; en dat die allen in den tweeden Hemel zijn en in dien Hemel komen.

438. Vanuit den stam van Ascher twaalfduizend gezegelden; dat dit de naastenliefde jegens den naaste betekent, en dat allen die in haar zijn, in den Hemel zijn en in den Hemel komen, staat vast uit de betekenis van den Stam van Ascher, zijnde de geestelijke aandoening, welke de naastenliefde is, waarover aanstonds; en uit de betekenis van twaalf duizend gezegelden, zijnde zij die in den Hemel zijn, en die in den Hemel komen, zoals boven n. 433. Dat de Stam van Ascher de liefde jegens den naaste betekent, welke de naastenliefde wordt genoemd, zal blijken uit hetgeen volgt; ook blijkt het hieruit, dat de twaalf Stammen tezamen genomen den Hemel en de Kerk hebben uitgebeeld en dat zij vandaar in het Woord dezelve betekenen, en dat iedere Stam enig universeel wezenlijke dat den Hemel en de Kerk maakt, heeft uitgebeeld en vandaar betekent: er zijn in het algemeen drie universeel wezenlijke dingen die dezelve maken, namelijk: de liefde tot den Heer, de naastenliefde jegens den naaste, en de gehoorzaamheid des geloofs; de liefde tot den Heer wordt aangeduid met de Drie eerste Stammen, namelijk van Jehudah, Ruben, en Gad, zoals boven is getoond; de naastenliefde jegens den naaste wordt aangeduid met deze drie Stammen, namelijk van Ascher, Nafthali en Menasseh; de gehoorzaamheid des geloofs echter wordt aangeduid met de volgende drie Stammen, namelijk van Simeon, Levi en Isaschar; de verbinding van die alle met den Heer wordt aangeduid met de laatste drie Stammen, namelijk van Zebulon, Jozef en Benjamin: deze dingen worden in het kort aangeduid met al die in deze orde genoemde Stammen, want de betekenissen van dezelve zijn volgens de orde waarin zij worden genoemd, zoals boven n. 431, 435, 436 is gezegd en getoond. Bovendien worden onder de gezegelden degenen verstaan die zijn gescheiden van de bozen, en opgenomen

in den Hemel; en onder de drie eerste Stammen worden degenen verstaan die zijn opgenomen in den hoogsten of derden Hemel, waar allen zijn in de liefde tot den Heer; onder de drie daarop volgende Stammen, waarover nu, worden degenen verstaan die zijn opgenomen in den middelsten of tweeden Hemel, waar allen zijn in de naastenliefde jegens den naaste; onder de drie daarop volgende Stammen echter worden degenen verstaan opgenomen in den laatsten of eersten Hemel, waar degenen zijn die in de gehoorzaamheid zijn welke des geloofs wordt genoemd; en onder de drie laatste Stammen wordt de opneming verstaan van die allen in de drie Hemelen door den Heer; er zijn immers drie Hemelen, de ene van de andere onderscheiden volgens de graden van het goede der liefde. Vanuit deze en gene dingen kan voor het eerst vaststaan, dat onder deze tweede klasse van Stammen, of onder de drie Stammen, namelijk van Ascher, Nafthali, en Menasseh, degenen worden verstaan die in de naastenliefde jegens den naaste zijn; onder den Stam van Ascher de naastenliefde jegens den naaste, onder Nafthali de wederverwekking van hen, en onder Menasseh het goede des levens van hen die in dezelve zijn. Wat echter Ascher betekent in het Rijk des Heren of in de Kerk, zal eerst worden gezegd; Ascher betekent het gezegende der geestelijke aandoeningen, en vandaar de geestelijke aandoening zelf; en omdat het de geestelijke aandoening is welke de liefde jegens den naaste of de naastenliefde wordt genoemd, is het daarvandaan dat met Ascher hier de naastenliefde wordt aangeduid; bijgevolg worden met de twaalf duizend vanuit die Stam hier aangeduid allen die in de naastenliefde zijn, en zo in den tweeden of middelsten Hemel. Dat Ascher is geheten naar het gezegende of de gezegendheid, staat niet slechts vast uit de betekenis van dat woord in de Hebreeuwse Taal, maar ook uit de dingen die over hem worden gezegd door Leah, de echtgenote van Jakob, toen hij geboren was, zijnde deze: *“Zilpah, de dienstmaagd van Leah, baarde aan Jakob den tweeden zoon; en Leah zeide; In mijn Gezegendheid, omdat mij de dochteren gezegend zullen maken; en zij noemde zijn naam Ascher”*, Gen. xxx: 12, 13; met de dochteren die gezegend zullen maken, worden de geestelijke aandoeningen van het ware aangeduid, die de Kerk maken, vanuit welke alle inwendige gezegendheid is, welke hemels is; en in deze gezegendheid zijn zij die in de naastenliefde jegens den naaste zijn; want de naastenliefde jegens den naaste is de geestelijke aandoening van het ware, zoals vlak boven is gezegd; de geestelijke aandoening immers van het ware is het ware in zijn wezen liefhebben, dat is, het ware liefhebben omdat het het ware is, ook is de naaste in den geestelijken zin niets anders dan het goede en het ware, en de naastenliefde is de liefde ervan, zoals

kan vaststaan uit hetgeen is gezegd en getoond in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA aangaande de liefde jegens den naaste, welke de naastenliefde wordt genoemd, van n. 84 tot 107: de overige dingen zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3936 tot 3939. Dat Ascher het gezegende betekent, zijnde der liefde en der naastenliefde, kan nog vaststaan uit de zegening van hem door Israël den Vader, welke zodanig is: *“Uit Ascher, vet zal zijn brood zijn, en hij, hij zal verrukkelijkheden des konings geven”*, Gen. XLIX: 20; uit Ascher betekent uit de hemelse en de geestelijke aandoeningen, welke zijn der liefde tot den Heer en der naastenliefde jegens den naaste; vet zijn brood, betekent het verkwikkelijke vanuit het goede; en hij, hij zal verrukkelijkheden des konings geven, betekent het liefelijke vanuit het ware; maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6408, 6409, 6410. Iets eenders ook wordt aangeduid met Ascher in de zegening van hem door Mozes, namelijk het verkwikkelijke der aandoening van het ware vanuit het Woord, welke zegening aldus is: *“Tot Ascher zeide hij: Gezegend meer dan de zonen zij Ascher; hij zij zijn broeders aangenaam, en indopende in de olie zijn voet; ijzer en brons zij uw schoen; en zoals de dagen uw faam”*, Deut. XXXIII: 24, 25; In de zegening van de zonen Israëls door Mozes zijn verborgenheden aangaande het Woord bevat, en met Ascher, die daar in de laatste plaats wordt genoemd, wordt de geestelijke aandoening van het ware vanuit het Woord aangeduid; en daarom wordt gezegd: Gezegend meer dan de zonen zij Ascher; hij zij zijn broeders aangenaam; de zonen betekenen de ware dingen, en de broeders de Kerk vanuit dezelve; en gezegend en aangenaam wordt gezegd van de aandoening ervan; het goede der liefde vanuit hetwelk de ware dingen des Woords in den zin der letter zijn, wordt aangeduid met indopende in de olie zijn voet; met den voet wordt het ware in laatsten aangeduid, zijnde het ware van den zin der letter des Woords, en met de olie wordt het goede der liefde aangeduid; dat het laatste des Woords het natuurlijk ware en goede is, wordt aangeduid met ijzer en brons zij uw schoen; het natuurlijk ware wordt aangeduid met het ijzer, en het natuurlijk goede met het brons, en het laatste met den schoen; dat het Woord tot in het eeuwige zal duren, wordt aangeduid met zoals de dagen uw faam: dat het ijzer het natuurlijk ware betekent, zie men boven, n. 176; dat het brons het natuurlijk goede betekent, ook boven, n. 70; en de schoen het laatste van het natuurlijke, zijnde het zinlijke, in de DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1748, 2162, 6844. Aangezien Ascher het verkwikkelijke der aandoeningen betekent, zodanig als degenen hebben die in de ware dingen zijn vanuit den zin der letter, *legerde derhalve die Stam tezamen met den Stam van Dan en den Stam van Nafthali*

aan het noorden, Num. II: 25 tot 31; met de legeringen van de zonen Israëls in de woestijn werden de ordeningen uitgebeeld van de Engellijke Gezelschappen in de Hemelen; men zie boven n. 431; en daar wonen aan het noorden zij die in de aandoening van de geestelijke erkentissen zijn vanuit het goede der naastenliefde. Dat Ascher het geestelijk gezegende betekent, zijnde het gezegende vanuit de liefde en de naastenliefde, kan ook vaststaan bij Ezechiël waar wordt gehandeld over de nieuwe Aarde en over de nieuwe Stad, en het land wordt daar als erfenis verdeeld tussen alle Stammen van Israël, en aan de stad worden twaalf poorten toegewezen, een voor iederen Stam; over de erfenis van Ascher wordt daar gehandeld in Hfdst. XLVIII: 2, 3, en over de Poorten met deze woorden: *“De hoek naar de zee vijfhonderd en vierduizend: de Poorten der stad drie; de poort van Gad een, de poort van Ascher een, de poort van Nafthali een: de omtrek achttien duizend; en de naam der stad van den dag aan, Jehovah Schammah”*, 34, 35; met het land dat ten erve zal worden verdeeld, wordt de Kerk aangeduid; met de zonen Israëls onder wie het moet worden verdeeld, worden alle ware dingen vanuit het goede aangeduid welke der Kerk zijn in de samenvatting; met de stad wordt de leer van het ware vanuit het goede der liefde aangeduid, en daarom wordt die genoemd Jehovah Schammah, of Jehovah aldaar; met de poorten worden de binnenleidende ware dingen aangeduid, zijnde de leerstellige dingen; met het getal 4500 worden ook alle ware dingen vanuit het goede aangeduid, en met 18000 alle omgordende en beschermende ware dingen der leer; uit welke dingen blijkt, dat niet slechts alle en de afzonderlijke dingen daar, tot aan de getallen toe, dingen der Kerk betekenen, maar ook dat niet enige Stam van Israël daar werd verstaan, maar in de plaats van den genoemden Stam enig universeel wezenlijke der Kerk: daar staat ook vast, dat met Ascher wordt aangeduid de geestelijke aandoening van het ware, welke één maakt met de naastenliefde jegens den naaste. Dat met Ascher in den hoogsten zin de eeuwigheid wordt aangeduid, in den inwendigen de gelukzaligheid des levens vanuit het gezegende der aandoeningen, welke der liefde en der naastenliefde zijn, en in den uitwendigen het natuurlijk verkwikkelijke daaruit, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3938, 3939, 6408.

439. Vanuit den Stam van Nafthali twaalf duizend gezegelden; dat dit de wederverwekking en de verzoeking betekent, staat vast uit de uitbeelding en vandaar uit de betekenis van Nafthali en diens Stam, zijnde de Verzoeking en de staat na dezelve; en omdat de Verzoeking geschiedt terwille van de wederverwekking, wordt ook de wederverwekking met Nafthali aangeduid; dat zij die worden wederverwekt, verzoeking ondergaan, zie men in DE

LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 187 tot 201. Dat Nafthali en vandaar de naar hem genoemde Stam de verzoeking en den staat na dezelve betekent, bijgevolg ook de wederverwekking, kan vaststaan uit Rachel's woorden, toen Bilhah, haar dienstmaagd, hem baarde, zijnde deze: *“En zij ontving nog, en zij baarde, Bilhah, de dienstmaagd van Rachel, aan Jakob den tweeden zoon: en Rachel zeide: Met worstelingen Gods heb ik geworsteld met mijn zuster, en ik heb overmocht; en zij noemde zijn naam Nafthali”*, Gen. xxx: 7, 8; de worstelingen Gods betekenen de geestelijke verzoeken; en omdat Rachel de inwendige Kerk uitbeeldde, welke geestelijk is, en Leah de uitwendige Kerk, welke natuurlijk is, zo blijkt wat daarmede wordt aangeduid dat Rachel met haar zuster worstelde, en dat zij overmocht, namelijk dat de geestelijke mens met den natuurlijken heeft gestreden; elke verzoeking immers is een strijd tussen den geestelijken mens en den natuurlijken; de geestelijke mens immers heeft lief en wil de dingen die des Hemels zijn, want die is in den Hemel; en de natuurlijke mens heeft lief en wil de dingen der wereld zijn, want die is in de wereld; vandaar zijn de verlangens van den een en den ander tegengesteld; daarvandaan is er botsing en strijd, welke de verzoeking wordt genoemd. Dat Nafthali betekent de Verzoeking en den staat na dezelve, en vandaar de wederverwekking, kan nog vaststaan uit de volgende plaatsen; uit de Zegening van hem door Israël den vader: *“Nafthali is een losgelaten hinde, gevende redenen der sierlijkheid”*, Gen. XLIX: 21; Nafthali betekent hier den staat na de verzoeking, welke staat vol van vreugde is vanuit de aandoening dat het geestelijke en het natuurlijke, en het goede en het ware, verbonden zijn; zij worden immers verbonden door de verzoeken; de losgelaten hinde betekent het vrije van de natuurlijke aandoening; gevende redenen der sierlijkheid, betekent de blijdschap des gemoeds; maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6412, 6413, 6414. En eveneens uit de zegening van hem door Mozes: *“En tot Nafthali zeide hij: Nafthali, verzadigd van welbehagen, en vol van de zegening van Jehovah; bezit het westen en het zuiden”*, Deut. xxxiii: 23; ook hier wordt de staat na de verzoeking beschreven, namelijk dat zij worden vervuld met elk goede der liefde en met de ware dingen daaruit; want na de verzoeken wordt de mens vervuld met vreugde, en wordt bij hem het goede bevrucht en het ware vermenigvuldigd; vervuld worden met het goede der liefde, wordt verstaan onder verzadigd van het welbehagen van Jehovah; en vervuld worden met de ware dingen daaruit, met: Vol van de zegening van Jehovah; dat daaruit de aandoening van het ware en de verlichting is, wordt aangeduid met: Bezit het westen en het zuiden; de aandoening van het ware met het westen, en de

verlichting met het zuiden; dat gezegd wordt: Bezit het westen en het zuiden, is omdat zij die na de onderrichtingen tot den Hemel worden verheven, door het westen tot het zuiden worden gevoerd, aldus door de aandoening van het ware tot het licht van het ware. Iets eenders wordt met Nafthali aangeduid in het Lied van Deborah en Barak in het Boek der Richteren: *“Zebulon, een volk heeft de ziel vervloekt om te sterven, en Nafthali, op de hoogten des velds”*, v: 18; het waren die beide Stammen welke streeden tegen Sisera, den vorst van het leger van Jabin, Koning van Kanaän, en overwonnen, terwijl de overige tien Stammen zich rustig hielden; en daarmee werd de geestelijke strijd uitgebeeld tegen de boze dingen die de Kerk bestoken, zoals eveneens vaststaat uit het Profetische lied van Deborah en Barak, waarin over die zaak wordt gehandeld; dat alleen de Stammen van Zebulon en Nafthali hebben gestreden, was ter oorzaak hiervan, dat met Zebulon de verbinding van het goede en het ware wordt aangeduid, welke de Kerk maakt, en met Nafthali de strijd tegen de boze en de valse dingen die haar bestoken en de verbinding van het goede en het ware tegenwerken; en vandaar wordt met den een en den ander de hervorming en de wederverwekking aangeduid; met de hoogten des velds worden de innerlijke dingen der Kerk aangeduid vanuit welke de strijd is. Met Zebulon en Nafthali tezamen wordt ook de hervorming en de wederverwekking door de verzoeken aangeduid, bij Jesaja, Hfdst, VIII: 22, 23; Hfdst. IX: 1; en vandaar bij Mattheus, Hfdst. IV: 12 tot 16. In den hoogsten zin echter wordt met Zebulon en Nafthali aangeduid de vereniging van het Goddelijke en het Menselijke in den Heer; in den hoogsten zin immers wordt enig en alleen gehandeld over den Heer, in het algemeen over de Verheerlijking van Zijn Menselijke, en over de onderjukking van de hellen en de ordening van de Hemelen door Hem: in dien zin worden Zebulon en Nafthali genoemd bij David: *“Zij hebben Uw schreden gezien, o God. de schreden mijns Gods, mijns Konings in het Heiligdom; vooruit schreden de zangers, daarachter de speellieden in het midden der trommelende maagden; in de vergaderingen zegent God, den Heer vanuit de bron Israëls; daar is Benjamin de kleine over hen aangesteld; de vorsten van Jehudah hun menigte; de vorsten van Zebulon, de vorsten van Nafthali: Uw God heeft Uw sterkte geboden; trek de sterkte aan, o God: dit hebt Gij ons gedaan vanuit Uw Tempel over Hierosolyma; koningen zullen U geschenken toebrengen. Scheld het wilde dier des riets, de vergadering der sterken, tussen de kalveren der volken; vertredende de platen van zilver verstrooide het de volken, zij verlangen oorlogen; de vetten zullen komen vanuit Egypte; Ethiopië zal zijn handen versnellen tot God”*, Psalm LXVIII: 25 tot 32; daar wordt in den inwendigen zin gehandeld over de Komst des Heren, en

over de Verheerlijking van Zijn Menselijke; voorts over de onderjukking van de hellen, en over de zaliging dientengevolge; de viering van den Heer vanwege Zijn Komst wordt beschreven met deze woorden: Zij hebben Uw schreden gezien, o God, de schreden mijns Gods, mijns Konings in het Heiligdom; vooruit schreden de zangers, daarachter de speellieden in het midden der trommelende maagden; in de vergaderingen zegent God, den Heer vanuit de bron Israëls. Wat echter deze dingen afzonderlijk betekenen, zie men boven ontvouwd, n. 340. Zijn onschuld vanuit welke Hij alle dingen heeft gewerkt en voltooid, wordt aangeduid met: Benjamin de kleine is over hen aangesteld; Het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede wordt aangeduid met: De vorsten van Jehudah hun menigte; de Verheerlijking, of de vereniging van het Goddelijke en het Menselijke vanuit eigen macht, met: De vorsten van Zebulon en de vorsten van Nafthali; dat vandaar het Menselijke des Heren de Goddelijke macht heeft, met: Uw God heeft Uw sterkte geboden; trek de sterkte aan, o God; dit hebt Gij ons gedaan vanuit Uw Tempel over Hierosolyma. Onder den Tempel daar wordt het Goddelijk Menselijke des Heren verstaan, en onder Hierosolyma de Kerk ten behoeve waarvan [*pro qua*]. De onderwerping van de hellen wordt aangeduid met: Scheld het wilde dier des riets, de vergadering der sterken, tussen de kalveren der volken, vertredende de platen van zilver, verstrooide het de volken, zij verlangen oorlogen. Het wilde dier des riets en de vergadering der sterken is het wetenschappelijke van den natuurlijken mens, verdraaiende de ware en de goede dingen der Kerk; de kalveren der volken zijn de goede dingen der Kerk; de platen van zilver zijn de ware dingen der Kerk. Het verstrooide de volken, zij verlangen oorlogen, betekent verdraaien en redeneren tegen dezelve. Onder de onderjukking van de hellen wordt verstaan de onderjukking van den natuurlijken mens, want daar zijn de boze dingen vanuit de hel; daar zijn immers de verkwikkelijke dingen der liefde van zich en van de wereld, en zijn de wetenschappelijke dingen die dezelve bevestigen; en deze verkwikkelijke dingen zijn, wanneer zij het einddoel uitmaken en overheersen, tegen de goede en de ware dingen der Kerk; dat de natuurlijke mens wanneer hij is onderjukt, samenstemmende wetenschappelijke dingen verstrekt, en erkennenissen van het ware en het goede, wordt daarmede aangeduid dat de vetten zullen komen vanuit Egypte, Ethiopië zal zijn handen versnellen tot God; Egypte is de natuurlijke mens ten aanzien van de wetenschappelijke dingen, en Ethiopië is de natuurlijke mens ten aanzien van de erkennenissen van het goede en het ware. Uit deze weinige dingen kan vaststaan, wat er wordt aangeduid met Nafthali en diens Stam in het Woord, namelijk in den

hoogsten zin de eigen Macht des Heren, vanuit welke Hij de hellen heeft onderjukt en Zijn Menselijke verheerlijkt; in den inwendigen zin de Verzoeking, en de staat na de verzoeking; en in den uitwendigen zin de tegenstand van de zijde van den natuurlijke mens: vandaar wordt eveneens met Nafthali de hervorming en de wederverwekking aangeduid, omdat deze de uitwerkingen der verzoeking is.

440. Vanuit den Stam van Menasseh twaalf duizend gezegelden; dat dit de goede dingen des levens daaruit betekent, staat vast uit de uitbeelding en vandaar uit de betekenis van den Stam van Menasseh, zijnde het willijke der Kerk, en vandaar het goede des levens; dat hij het goede des levens is, is omdat dit met het willijke der Kerk of van de mensen der Kerk één maakt; wat de mens immers wil, dat doet hij als hij kan; de daad immers is niets anders dan de wil handelende, zoals hieruit kan vaststaan, dat de daad ophoudt wanneer de wil ophoudt, en dat zij aanhoudt zolang de wil aanhoudt; wat de wil van den wederverwekten mens doet, dat wordt het goede des levens genoemd; vandaar nu is het, dat omdat met Menasseh en diens Stam het willijke der Kerk wordt aangeduid, ook het goede des levens wordt aangeduid: het goede des levens vanuit de naastenliefde jegens den naaste volgt ook na de wederverwekking, welke met Ascher en Nafthali worden aangeduid, zoals de uitwerking vanuit haar oorzaak; want zij die in de naastenliefde jegens den naaste zijn, worden door den Heer wederverwekt; en zij die zijn wederverwekt, zijn in het goede des levens; zij handelen immers vanuit de naastenliefde, en elke handeling vanuit de naastenliefde is het goede des levens. Er zijn twee dingen die de Kerk maken, namelijk het ware der leer en het goede des levens; het ene en het andere zal bij den mens zijn opdat hij een mens der Kerk zij; deze twee zijn in het Woord uitgebeeld door, en worden vandaar aangeduid met Efraïm en Menasseh, het ware der leer met Efraïm, en het goede des levens met Menasseh: het ware der leer wordt ook het Verstandelijke der Kerk genoemd, en het goede des levens wordt haar Willij ke genoemd; want het ware is des Verstands, en het goede is des Wils; vandaar is het, dat ook met Efraïm en Menasseh het Verstandelijke en het Willijke der Kerk worden aangeduid, met Efraïm het Verstandelijke, en met Menasseh het Willijke van haar. Opdat zulke dingen zouden worden uitgebeeld door en vandaar aangeduid met Efraïm en Menasseh, werden zij aan Jozef geboren in het land van Egypte; met Jozef immers wordt het hemels-geestelijke aangeduid, of het geestelijk Rijk zelf dat is toegevoegd aan het hemels Rijk, en met het land van Egypte wordt het Natuurlijke aangeduid; en daarom wordt het goede des wils in het natuurlijke geboren vanuit het hemels-geestelijke aangeduid met

Menasseh, en het ware des verstands in het natuurlijke ook daaruit geboren aangeduid met Efraïm; over hun geboorte leest men aldus bij Mozes: *“En aan Jozef werden twee zonen geboren voordat het jaar van den honger kwam, die hem baarde Asenath, de dochter van Potifera, den priester van On; en Jozef noemde den naam van den Eerst verwekte Menasseh, omdat God mij heeft doen vergeten al mijn arbeid, en het gehele huis mijns vaders: en den naam van den Tweede noemde hij Efraïm, omdat God mij heeft doen vrucht maken in het land mijner verdrukking”*, Gen. xli: 50, 51, 52; wat onder die woorden in den geestelijken zin wordt verstaan, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 5347 tot 5356, namelijk dat onder den naam van den Eerstverwekte, Menasseh, wordt verstaan het nieuwe willijke in het natuurlijke en het hoedanige ervan; en onder den naam van den tweede, Efraïm, het nieuwe verstandelijke in het natuurlijke en het hoedanige ervan; of, wat hetzelfde is, onder Menasseh het goede van den nieuwen natuurlijken mens, en onder Efraïm, het ware van hem; men zie daar n. 5351, 5354. Dat die dingen met Menasseh en Efraïm worden aangeduid, kan ook hieruit vaststaan, dat zij door Jakob werden aangenomen zoals Ruben en Simeon, waarover aldus bij Mozes: *“Jakob zeide tot Jozef: Nu uw twee zonen, u geboren in het land van Egypte, tot aan mijn komen tot u in Egypte, mijne zijn die; Efraïm en Menasseh, zoals Ruben en Simeon zullen zij mij zijn; op den naam hunner broederen zullen zij worden genoemd in hun erfenis”*, Gen. xlviii: 3, 5, 6; Aangezien met Ruben het ware met het verstand wordt aangeduid, zijnde het ware der leer, en met Simeon wordt aangeduid het ware met den wil, zijnde het goede des levens, zegt derhalve Jakob dat Efraïm en Menasseh voor hem zouden zijn zoals Ruben en Simeon, bijgevolg Efraïm, het verstandelijk ware, en Menasseh het willijk goede: maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6234 tot 6241.

Iets eenders kan ook vaststaan uit de zegening van Efraïm en Menasseh door Jakob, toen Israël, welke zodanig is: *“Israël zegende Jozef en hij zeide: De God, vóór Wien hebben gewandeld mijn vaderen, Abraham en Jischak, God weidende mij van dien dag tot op dezen dag, de Engel verlossende mij van alle boze, Hij zegen de knapen, en in hen zal mijn naam worden genoemd, en den naam mijner vaderen, Abraham en Jischak; en dat zij groeien in menigte in het midden des lands”*, Gen. xlviii: 15, 16; dat ook hier onder Efraïm het verstandelijk ware wordt verstaan, en onder Menasseh het willijk goede, het ene en het andere in het natuurlijke, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6274 tot 6285. En eveneens uit de zegening van Efraïm en Menasseh door Mozes, welke zodanig is: *“Aangaande Jozef: In den eerstverwekte zijns osses heeft hij eer, en*

de hoornen eens eenhoorns zijn zijn hoornen; met deze zal hij de volken tezamen stoten tot de einden der aarde: en dezen zijn de tienduizenden van Efraïm, en de duizenden van Menasseh”, Deut. xxxiii: 17; welke dingen men zie ontvouwd boven in n. 316 en 336. Dat Efraïm het verstand van het ware betekent, en Menasseh den wil van het goede, het ene en het andere in het natuurlijke, kan ook vaststaan uit deze plaatsen; bij Jesaja: *“In de ontsteking van Jehovah Zebaoth is het land verduisterd, en is het volk geworden zoals een voedsel des vuurs, zij zullen, den man zijn broeder, niet verschonen, en indien hij zal hebben afgesneden ter rechterhand, zo zal hij toch hongeren, en indien hij zal hebben gegeten ter linkerhand, zo zullen zij niet verzadigd worden; zij zullen, de man, het vlees zijns arms eten, Menasseh Efraïm, en Efraïm Menasseh, tezamen die tegen Jehovah”*, ix: 18, 19, 20; dat hier daarmede dat Menasseh Efraïm zal eten, en Efraïm Menasseh, wordt aangeduid dat al het goede en ware der Kerk zal vergaan, en wel het goede door het valse, en het ware door het boze, zie men boven in n. 386, waar de afzonderlijke dingen zijn ontvouwd. Bij David: *“Mijn is Gilead en Mijn Menasseh; en Efraïm de sterkte mijns Hoofds; Jehudah Mijn wetgever”*, Psalm lx: 9, en cviii: 9; met Menasseh wordt hier het goede der Kerk aangeduid, met Efraïm het ware ervan, en met Gilead het natuurlijke; en aangezien het ware vanuit het goede in het natuurlijke de Goddelijke macht heeft, wordt er derhalve gezegd: Efraïm de sterkte mijns Hoofds; dat de Goddelijke macht is door het ware vanuit het goede in het natuurlijke, is omdat het natuurlijke het laatste is waarin de innerlijke dingen, zijnde de geestelijke en de hemelse dingen, invloeien, en waar zij tezamen zijn en blijven bestaan; zij zijn dus daar in het volle, in hetwelk en vanuit hetwelk alle Goddelijke werking is; vandaar is het, dat aan den zin der letter des Woords, omdat deze natuurlijk is, de Goddelijke macht in is, waarover men zie boven n. 346, en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 9836: uit deze dingen kan vaststaan vanwaar het is dat Efraïm wordt geheten de sterkte des Hoofds van Jehovah: dat Jehudah zijn Wetgever wordt geheten, is omdat met Jehudah het inwendig Goddelijk Ware of het Woord in den geestelijken zin, wordt aangeduid, en iets eenders met den wetgever en de wet. Bij denzelfde: *“O, Herder Israëls, neem ter ore, Die Jozef zoals een kudde leidt; Die zit op de Cherubim, ontfliets; vóór Efraïm, Benjamin, Menasseh, wek Uw macht op, en ga tot het heil voor ons”*, Psalm lxxx: 2, 3; uit den geestelijken zin blijkt, dat deze woorden de smeekbeden tot den Heer bevatten, opdat Hij hen die van de Kerk zijn, onderrichte en leide door de ware dingen tot het goede, aldus tot den Hemel; de Heer wordt de Herder Israëls geheten uit hoofde hiervan dat Hij onderricht en leidt; en daarom wordt gezegd: Die Jozef leidt zoals

een kudde; onder Jozef worden verstaan degenen van de Kerk die in de ware dingen vanuit het goede zijn; Die zit op de Cherubim, betekent den Heer boven de Hemelen, waarvandaan Hij het licht uitzendt dat de gemoederen verlicht; en daarom wordt gezegd: Ontflits [*effulge*]; opdat het licht van het ware doordringe tot hen die in het natuurlijk ware en goede zijn, aldus tot hen die de laatsten zijn in de Kerk, wordt aangeduid met: Vóór Efraïm, Benjamin en Menasseh, wek op Uw macht; onder Efraïm worden degenen verstaan die in het natuurlijk ware zijn; het natuurlijk ware is zodanig als het ware des Woords in den zin der letter is; onder Menasseh worden degenen verstaan die in het natuurlijk goede zijn, zijnde het verkwikkelijke van het goede te doen en het ware te leren; onder Benjamin wordt verstaan het verbindende van het ware en het goede, of het verbindende midden in het natuurlijke; onder de macht opwekken wordt verstaan tot daarheen doordringen met het licht; opdat zij worden gezaligd, wordt aangeduid met: Ga tot het heil voor ons. Aangezien al het goede dat de natuurlijke mens heeft, uit den Heer invloeit door den geestelijken, en er zonder dien invloed niet enig goede in het natuurlijke is, en omdat door Menasseh werd uitgebeeld en vandaar met hem wordt aangeduid het goede in den natuurlijke mens vanuit geestelijken oorsprong, werd derhalve aan dien Stam een erfenis gegeven aan gene zijde van of buiten den Jordaan, en eveneens aan deze zijde van of binnen den Jordaan, namelijk aan den halven Stam aan gene zijde of buiten den Jordaan, en aan den halven Stam aan deze zijde of binnen den Jordaan; men zie Num, xxxii: 33, 39, 40; Deut. iii: 13; Jozua xiii: 29, 30, 31; Hfdst. xvii: 5 tot 13, 16, 17, 18; door het land aan gene zijde van of buiten den Jordaan werd uitgebeeld en aangeduid de uitwendige Kerk, welke bij de mensen in den natuurlijke mens is; door het land echter aan deze zijde van of binnen den Jordaan, werd uitgebeeld en aangeduid de inwendige Kerk, welke bij de mensen in den geestelijken mens is, waarover men zie boven in n. 434; en het goede is dat wat de Kerk maakt, en dat goede vloeit onmiddellijk vanuit den geestelijken mens in den natuurlijke in, en zonder dien invloed is de Kerk niet bij den mens; dit is de oorzaak, waarom aan den Stam van Menasseh met welken het goede der Kerk werd aangeduid, een erfenis werd gegeven zowel binnen als buiten den Jordaan: dat het geestelijk goede onmiddellijk invloeit in het natuurlijk goede, in het natuurlijk ware echter middellijk, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3314, 3573, 3576, 3616, 3969, 3995, 4563; en vandaar dat er een parallelisme is tussen het geestelijk goede en het natuurlijk goede, niet echter tussen het geestelijk ware en het natuurlijk ware, n. 1831, 1832, 3514, 3564. Dat Menasseh het goede der Kerk of het goede des levens betekent,

hetwelk hetzelfde is als het goede des wils, kan vaststaan uit de uitbeelding en vandaar uit de betekenis van Efraïm, zijnde het ware der Kerk, of het ware der leer, hetgeen hetzelfde is als het ware des verstands; zij waren immers broeders, en het goede en het ware worden in het Woord broeders geheten; dat Efraïm het ware der leer betekent, en vandaar het verstandelijke der Kerk, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 5354, waar verscheidene plaatsen zijn aangevoerd en ontvouwd vanuit het Woord, waar Efraïm wordt genoemd; en bovendien aldaar n. 3969, 6222, 6234, 6238, 6267, 6296.

441. Het is getoond, dat met den Stam van Ascher de naastenliefde jegens den naaste wordt aangeduid, zijnde het geestelijk inwendige zelf van hen die in den tweeden of middelsten Hemel zijn, en dat met den Stam van Menasseh het goede des levens wordt aangeduid, zijnde het geestelijk uitwendige vloeiende vanuit het geestelijk inwendige van hen; de Verzoeking echter, welke met den Stam van Nafthali wordt aangeduid, is het verenigende middel; het inwendige immers en het uitwendige worden verenigd door de verzoeken: uit deze dingen blijkt, wat deze drie Stammen in hun orde behelzen. Men moet weten, dat het ene en het andere, zowel het inwendige als het uitwendige, het ene met het andere samenstemmend, bij den mens en bij den Engel zal zijn, opdat hij in den Hemel zij; niet kan iemand alleen in het ene zijn, en in den Hemel, namelijk alleen in het inwendige, of alleen in het uitwendige; het inwendige immers is zoals de ziel, het uitwendige zoals het lichaam; de ziel kan niets werken tenzij door het lichaam, en het lichaam kan niets werken tenzij vanuit de ziel; en daarom ligt het inwendige, indien niet het uitwendige overeenstemt of overeenstemmenderwijs samenstemt, krachteloos en als het ware uitgeblust terneder; het uitwendige immers zal het zijn in hetwelk en door hetwelk het inwendige zal werken, zoals de ziel in haar lichaam en door hetzelfde; en het uitwendige ligt, indien er niet het inwendige is waarmede het overeenstemt, als het ware dood terneder; het zal immers het inwendige zijn vanuit hetwelk het uitwendige zal werken. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete dat met Ascher het inwendige wordt aangeduid, en met Menasseh het overeenstemmend uitwendige; zoals eveneens boven, dat met Jehudah wordt aangeduid het inwendige, en met Gad het overeenstemmend uitwendige. Iets eenders is het in elke zaak, en daarom is er in den mens een inwendige en een uitwendige; het inwendige is dat wat diens geestelijke wordt genoemd, en het uitwendige dat wat diens natuurlijke wordt genoemd; het ene verbindt zich met het andere door overeenstemmingen; hoedanig vandaar het ene is, zodanig is het andere, en al wat niet door overeenstemmingen één maakt met het andere, wordt verstrooid en vergaat.

442. Vers 7. *Vanuit den stam van Simeon twaalf duizend gezegelden; vanuit den stam van Levi twaalf duizend gezegelden; vanuit den stam van Isaschar twaalf duizend gezegelden.* Vanuit den stam van Simeon twaalf duizend gezegelden, betekent de gehoorzaamheid, en dat allen die in dezelve zijn, in den Hemel zijn en in den Hemel komen: vanuit den stam van Levi twaalf duizend gezegelden, betekent de goede werken: vanuit den stam van Isaschar twaalf duizend gezegelden, betekent het geloof en het heil.

443. Vanuit den stam van Simeon twaalf duizend gezegelden; dat dit de gehoorzaamheid betekent, en dat allen die in dezelve zijn, in den Hemel zijn en in den Hemel komen, staat vast uit de uitbeelding en vandaar uit de betekenis van den Stam van Simeon, zijnde de gehoorzaamheid, waarover aanstonds; en uit de betekenis van twaalf duizend gezegelden, zijnde allen die in den Hemel zijn en in den Hemel komen, waarover boven: de Stammen van Simeon, Levi en Isaschar, welke nu worden opgesomd en de derde klasse der gezegelden uitmaken, betekenen hen die in den Eersten of Laatste Hemel zijn en in dien komen; want, zoals boven is gezegd, hier wordt gehandeld over allen die in den Hemel zijn en in den Hemel komen; en omdat er drie Hemelen zijn, de Derde of de Binnenste, de Tweede of de Middelste, en de Eerste of de Laatste, wordt er derhalve onderscheidenlijk gehandeld over hen die in den Derden, die in den Tweeden, en die in den Eersten zijn; zij die in den Derden of Binnensten Hemel zijn en in dien komen, worden aangeduid met Jehudah Ruben, en Gad; en dezen maken derhalve de eerste klassen der gezegelden uit; zij die in den Tweeden of Middelsten Hemel zijn en in dien komen, worden aangeduid met Ascher, Nafthali, en Menasseh, en dezen maken de tweede klasse der gezegelden uit; degenen echter die in den Eersten of Laatste Hemel zijn en in dien komen, worden aangeduid met Simeon, Levi, en Isachar; en dezen maken derhalve de derde klasse der gezegelden uit: dezen, die tot den Eersten of Laatste Hemel behoren, zijn allen in de gehoorzaamheid de ware en de goede dingen te doen die geboden zijn in het Woord of in de leer der Kerk in welke zij geboren zijn, of door den meester of voorganger, van wien zij hebben gehoord dat dit of dat een ware en een goede is, en dat het moet worden gedaan; de meesten van hen zijn niet in de ware dingen zelf, maar in valse dingen uit onwetendheid; en toch worden deze door den Heer zoals ware dingen aanvaard, omdat zij het goede des levens ten doel hebben, en door hetzelfde de boze dingen hebben afgewist die aan de valse dingen plegen te kleven; over deze valse dingen en over hen die in dezelve zijn, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA n. 21; dezen dus zijn in den Laatste of Eersten Hemel; doch zij die zijn in den Middelsten of

Tweeden Hemel, zijn allen in de geestelijke aandoening het ware en het goede te weten en te verstaan, en in de aandoening hetzelfde te doen; degenen echter zijn, die in den Binnensten of Derden Hemel zijn allen in de liefde; maar over dezen en over genen is boven gehandeld. Dat met Simeon en diens Stam degenen worden aangeduid die in de gehoorzaamheid zijn, is omdat Simeon, de vader van den Stam, genaamd werd naar horen, en horen betekent gehoorzamen; zoals kan vaststaan uit de woorden van Leah diens moeder toen zij hem baarde, zijnde deze: *“En Leah ontving nog en zij baarde een zoon, en zij zeide: Omdat Jehovah heeft gehoord dat ik geheet ben, en Hij heeft mij ook deze gegeven; en zij noemde zijn naam Simeon”*, Gen. xxix: 33, welke dingen men zie ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3867 tot 3872; en dat horen gehoorzamen betekent, aldaar n. 2542, 3869, 4653 tot 4660, 5017, 5471, 5475, 7216, 8361, 8990, 9311, 9397, 9926, 10061; en boven n. 14, 108, 249. Aangezien met Simeon de gehoorzaamheid wordt aangeduid, wordt ook het geloof aangeduid, want het geloof is geloof bij den mens wanneer hij gehoorzaamt en de geboden doet; voordat dit geschiedt, verschijnt de erkenning van zulke dingen die de mens put vanuit het Woord, vanuit de leer der Kerk en vanuit de prediking, alsof zij het geloof was, maar zij is het geloof niet vooraleer de mens dezelve doet; tevoren is zij slechts der denking vanuit het geheugen, waarin niets van den wil is, bijgevolg niets van den mens; de wil immers is de mens zelf; en daarom treedt zij wanneer de mens dit doet of gehoorzaamt, dan den wil binnen, aldus den mens zelf, en wordt geloof. Dit geloof, zijnde de gehoorzaamheid, wordt ook aangeduid met Petrus wanneer hij Simon wordt genaamd, en het geloof dat de aandoening van het ware is, met Petrus wanneer hij wordt genaamd Simon, zoon van Jonah, zoals in Matth. xvi: 17, 18, 19, e.v.; Markus i: 16, 17, 18, 36; Hfdst. xiv: 37, 38; Lukas v: 3 tot 11; Hfdst. vii: 40 tot 43; Hfdst. xxii: 31, 32, 33, e.v.; Hfdst. xxiv: 34; Joh. i: 41, 42, 43; Hfdst. xxi: 15 tot 21; aangezien met Simeon in de Hebreeuwse Taal wordt aangeduid het horen en het luisteren en vandaar de gehoorzaamheid, zoals boven is gezegd, en met den zoon van Jonah het ware vanuit het goede wordt aangeduid, met Petrus echter het ware zelf, wordt Petrus derhalve door den Heer nu eens Petrus genoemd, dan weer Simon Petrus, en dan weer Simon zoon van Jonah; dat zulke dingen met die namen worden aangeduid, kan een ieder zien hieruit, dat hij door den Heer nu eens werd aangesproken met Petrus, dan weer met Simon, en dan weer met zoon van Jonah, hetgeen niet geschied is zonder oorzaak en betekenis; de dan tot hem gerichte woorden zelf openbaren het; zo bijvoorbeeld wordt hij, toen hij beleed dat de Heer de Zoon Gods was, en hem toen derhalve de sleutels van het Koninkrijk der

Hemelen werden gegeven, genoemd Simon zoon van Jonah, Matth. xvi: 17, e.v.; en wordt hij Petra (Rots) genoemd, zoals de Heer Zelf meermalen bij de Profeten: eender wordt hij Simon zoon van Jonah genoemd toen de Heer tot hem zeide: Hebt gij Mij lief?, en hij antwoordde: Ik heb U lief; doch vlak daarop wordt hij, toen hij zich van den Heer afwendde, en verontwaardigd was dat Johannes, met wien het goede der naastenliefde wordt aangeduid, Jezus volgde, Petrus genoemd, Joh. xxi: 15 tot 21; met Petrus wordt alsdan aangeduid het ware zonder het goede, of het geloof afgescheiden van de naastenliefde. Uit deze dingen kan vaststaan, dat met Simon, wanneer Petrus aldus wordt genoemd, iets eenders wordt aangeduid als met Simeon den zoon van Jakob, namelijk de gehoorzaamheid, het geloof der naastenliefde, de aandoening van het ware, en in het algemeen het ware vanuit het goede; Simon immers in de Hebreeuwse Taal betekent het horen, het luisteren, en de gehoorzaamheid; en Jonah in dezelfde taal betekent duif, en deze betekent in den geestelijken zin het goede der naastenliefde, en de zoon van Jonah het ware van dat goede, of het geloof der naastenliefde; de rots [*petra*] echter, waarnaar Petrus is genaamd, betekent het ware en het geloof, en in den tegengestelden zin het valse en het niet-geloof; men zie boven n. 411. Dat Simeon de zoon van Jakob, en de naar hem genoemde Stam de gehoorzaamheid en het ware met den wil en vandaar het geloof betekent, kan ook vaststaan uit den tegengestelden zin, waarin hij betekent de niet-gehoorzaamheid en het valse met den wil, en vandaar het van den wil gescheiden geloof, hetwelk niet het geloof is; want de meeste dingen in het Woord hebben ook een tegengestelden zin, waarin zij de tegengestelde dingen betekenen; in dien zin wordt Simeon genoemd door Israël den vader in de profetie over zijn zonen, met deze woorden: “*Simeon en Levi, broeders; werktuigen van geweld hun slagzwaarden; in hun geheim kome mijn ziel niet, in hun vergadering worde mijn heerlijkheid niet verenigd; omdat zij in hun toorn den man hebben gedood, en in hun welbehagen den os hebben ontzenuwd; vervloekt zij hun toorn omdat hij heftig is, en hun ontsteking omdat zij hard is: ik zal hen verdelen in Jakob, en ik zal hen verstrooien in Israël*”, Gen. XLIX: 5, 6, 7; Simeon en Levi broeders, betekenen hier het van de naastenliefde gescheiden geloof; werktuigen van geweld hun slagzwaarden, betekent dat de leerstellige dingen dienen om de werken der naastenliefde te vernietigen, aldus de naastenliefde zelf; in hun geheim kome mijn ziel niet, betekent dat het geestelijk goede niet zou willen weten de boze dingen die van hun wil zijn; in hun vergadering worde mijn heerlijkheid niet verenigd, betekent dat het geestelijk ware de valse dingen van hun denking ook niet zou willen weten; omdat zij in hun toorn den man

hebben gedood, betekent dat zij zich geheel en al van de ware dingen hebben afgekeerd, en in hun afkering het geloof hebben uitgeblust; en in hun welbehagen den os hebben ontzenuwd, betekent dat zij vanuit een ontaarden wil geheel en al hebben verzwakt het uitwendig goede dat der naastenliefde is; vervloekt zij hun toorn omdat hij heftig is, betekent den sterken afkeer van het goede en vandaar de verdoemenis; en hun ontsteking omdat zij hard is, betekent den afkeer van het ware dientengevolge; ik zal hen verdelen in Jakob, betekent dat dat geloof uit de uitwendige Kerk moet worden verbannen; en Ik zal hen verstrooien in Israël, betekent dat het moet worden verbannen uit de inwendige Kerk; maar deze dingen zie men vollediger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 635I tot 636I. Dat de drie eerste zonen, namelijk Ruben, Simeon, en Levi, door vader Israël verworpen en verdoemd zijn geweest, is ter oorzaak hiervan dat in die Profetie wordt gehandeld over de instauratie der Kerk; en de Kerk wordt niet geïnstaureerd door het van de naastenliefde gescheiden geloof, maar uit het ware en het goede die uit den Heer zijn; de Kerk immers was ook te dien tijde in de dwaling gevallen, dat alleen het Woord weten, en zeggen dat dit heilig is, het wezenlijke der Kerk was, en niet het leven of de naastenliefde; en dat de God des Hemels en der Aarde een ander was dan de Heer; derhalve worden in die Profetie de drie eerstverwekte zonen, Ruben, Simeon en Levi, verworpen, aangezien met Ruben het geloof-alleen wordt aangeduid, met Simeon het geloof zonder de naastenliefde, en met Levi het niet-goede der naastenliefde, bijgevolg met die drie in een reeks de niet-Kerk; wanneer immers het geloof-alleen als het wezenlijke des heils wordt aangenomen, dan wordt terstond de naastenliefde verworpen, en beschouwd als van geen wezen en waarde ten aanzien van het heil; en omdat die drie deze drie dingen hebben aangeduid, werden zij derhalve verworpen door Israël den vader, met wien de Kerk wordt aangeduid: die drie hebben ook het uitbeeldende van de Kerk verdaan, Ruben daardoor dat hij lag met Bilhah, de dienstmaagd en het bijwif zijns vaders, Gen. xxxv:22; en Simeon en Levi daardoor dat zij Chamor, diens zoon Schechem, en de ganse stad hebben gedood, welke de natie vanuit Chamor was, om deze oorzaak alleen dat Schechem hun zuster Dinah liefhad, Gen. xxxiv: 1 tot einde: met welke daad in den geestelijken zin wordt aangeduid, dat die twee zonen van Jakob, dat is, datgene der Kerk wat door die beiden werd uitgebeeld, hadden uitgeblust het ware en het goede der Oude Kerk, welke Kerk nog over was bij de natie van Chamor; met die daad immers werd in den geestelijken zin aangeduid, dat het van de naastenliefde gescheiden geloof al het ware en goede der Kerk uitblust; dit dus is het, wat in

het bijzonder wordt verstaan onder Israëls woorden: In hun geheim kome mijn ziel niet, in hun vergadering worde mijn heerlijkheid niet verenigd, omdat zij in hun toorn den man hebben gedood, en in hun ontsteking den os hebben ontzenuwd; met den man immers wordt in het Woord het ware en het inzicht aangeduid, en met den os het zedelijk en het natuurlijk goede; maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 4426 tot 4522; en derhalve werd eveneens Simeon voorbijgegaan in de Zegening van Mozes, Deut. xxxiii, en worden in diens plaats Efraïm en Menasseh vermeld, met wie het ware en het goede der Kerk worden aangeduid. Maar hoewel Simeon en Levi zodanig waren geweest, betekenen zij nochtans elders het geloof der naastenliefde, en de naastenliefde, Simeon het geloof der naastenliefde, en Levi de naastenliefde; ja zelfs is de Stam van Levi het priesterschap geworden; want het doet er niets toe hoedanig de persoon is die uitbeeldt, als hij slechts in den uitwendigen erediensdienst is volgens de wetten en de inzettingen, want de Uitbeelding betreft niet den persoon maar de zaak, en bij den persoon vergt zij niet méér dan het uitwendige in den erediensdienst; hierover zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 665, 1097, 1361, 3147, 3670, 3881, 4208, 4281, 4288, 4292, 4309, 4444, 4500, 6304, 7048, 7439, 8588, 8788, 8806, 9229; en daarom ook betekent de Stam van Simeon in deze plaats van de Apocalyps, en eveneens elders in het Woord, de gehoorzaamheid, het geloof der naastenliefde, de aandoening van het ware, en in het algemeen het ware vanuit het goede, zoals boven is gezegd. Dat Simeon en diens Stam, als hij in den goeden zin wordt genoemd, in den hoogsten zin betekent de Voorzienigheid, in den inwendigen het geloof met den wil, in den innerlijken de gehoorzaamheid, en in den uitwendigen het horen, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3869.

444. Vanuit den Stam van Levi twaalf duizend gezegelden; dat dit de goede werken betekent, staat vast uit de uitbeelding en vandaar uit de betekenis van Levi en diens Stam, zijnde de geestelijke liefde, welke de naastenliefde jegens den naaste wordt genoemd; dat de stam van Levi hier de goede werken betekent, is omdat de geestelijke liefde of de naastenliefde bestaat in het verrichten van de goede dingen, zijnde de goede werken; de naastenliefde in zich beschouwd is de aandoening van het ware en het goede; en waar die aandoening is, daar is het leven volgens de ware en de goede dingen, want een aandoening zonder het leven volgens de ware en de goede dingen door welke men wordt aangedaan, bestaat niet; indien men meent dat zij bestaat en aanwezig is, zo is het een natuurlijke aandoening, en niet een geestelijke; en

deze aandoeningen verschillen hierin, dat de natuurlijke aandoening zich en de wereld ten doel heeft, en daarom heeft zij de ware en de goede dingen door welke zij wordt aangedaan, lief terwille van den eigen roem, om eerbewijzen en schatten te gewinnen; en dan is het leven volgens de leerstellige dingen die men had aangeleerd, slechts uit zich zelf aangenomen om een schijn te geven, en zo geveinsd en innerlijk huichelachtig; doch de geestelijke aandoening heeft ten doel den Heer, den Hemel, en het eeuwige leven, welke zij beschouwt in de ware en de goede dingen; aldus heeft zij de ware en de goede dingen geestelijk lief; en wanneer deze aandoening bij den mens is, dan heeft de mens het lief om die dingen te denken en die dingen te willen, bijgevolg om volgens die dingen te leven; leven volgens de ware en de goede dingen wordt in het Woord verstaan onder doen, en het leven zelf onder de daden en de werken, welke zo vaak in het Woord worden vermeld; dit dus zijn de dingen die door Levi en diens Stam in de Kerk bij de Joden werden uitgebeeld en aangeduid. Omdat deze aandoening het wezenlijke zelf der Kerk is, werd derhalve de Stam van Levi het priesterschap, en bloeide derhalve diens stok in de Tent der samenkomst met amandelen, en werd derhalve aan dien Stam niet een erfenis gegeven zoals aan de overige Stammen, maar had hij die onder elk der stammen afzonderlijk. Dat de Stam van Levi het priesterschap is geworden, is bekend, want niet slechts werd Aharon de Hogepriester, maar ook diens zonen na hem, en alle Levieten werden aan hen gegeven om te bedienen: dat Mozes en Aharon vanuit den Stam van Levi waren geweest, zie men in Exod. vi: 20; Num. xviii: 2; en dat de Levieten de bedienaren van Aharon en diens zonen geworden zijn, bij Mozes: *“De Stam van Levi was aangenomen tot het priesterschap, om de wacht waar te nemen van de ganse vergadering vóór de Tent der samenkomst, en om den dienst te bedienen van het Habitakel; en aan Aharon werden de Levieten gegeven, en zij werden aangenomen in de plaats van allen eerstverwekte”*; en verder aangaande hun bedieningen en functies, Num. iii: 1 tot einde. Dat het priesterschap aan dien Stam is gegeven geweest, was ter oorzaak hiervan dat hij de liefde en de naastenliefde uitbeeldde, en vandaar de liefde en de naastenliefde betekende; de liefde en de naastenliefde is de aandoening van het geestelijk goede en ware, want aandoening wordt gezegd van de liefde in haar continue; de aandoening immers is het continue der liefde: iets eenders wordt ook in het Woord aangeduid met het priesterschap en het bedienaarschap ervan; die aandoening immers is het wezenlijke der Kerk, want waar zij is, daar is de Kerk, en waar zij niet is, daar is de ook Kerk niet; want de aandoening van het goede en het ware is des mensen geestelijk leven zelf; wanneer immers de mens wordt

aangedaan door het goede en het ware, dan is hij in het goede en het ware ten aanzien van het leven; de denking zelf van hem is dan niets anders dan aandoening in verschillende vorm; want al wat de mens denkt, trekt hij vanuit de aandoening; denken zonder aandoening kan niemand: vandaar nu is het, dat de Stam van Levi het priesterschap is geworden. Iets eenders wordt van de Levieten gezegd bij Ezechiël, waar wordt gehandeld over de nieuwe Aarde, de nieuwe Stad, en den nieuwen Tempel, Hfdst. XL: 46; Hfdst XLIII: 19; Hfdst. XLIV: 15; Hfdst. XLVIII: 11, 12. Aangezien de Stam van Levi de naastenliefde met de daad uitbeeldde en vandaar betekende, aldus de goede dingen der naastenliefde, zijnde de goede werken, *bloeide derhalve de stok van Levi, waarop den naam van Aharon was geschreven, gesteld zijnde in de Tent der samenkomst vóór de Getuigenis, met amandelen*, Num. XVII: 17 tot 26; met de amandelen immers worden de goede dingen der naastenliefde aangeduid; vanuit deze dingen immers bloeien bij den mens alle dingen der Kerk; want wanneer de goede dingen der naastenliefde zijn bij den mens, zo is er inzicht en geloof; de mens immers is in de aandoening van te verstaan hetgeen hij weet vanuit het Woord, en in den wil van te doen volgens dat wat hij weet. Aangezien aan alle dingen der Kerk het goede der naastenliefde zal in zijn opdat in die dingen de Kerk zij, en omdat de aandoening zelf van het goede en het ware, zijnde de naastenliefde, het verstaan geeft en allen onderricht, is derhalve de Stam van Levi niet slechts het priesterschap geworden, maar is ook aan hem niet een lot en een erfenis gegeven zoals aan de overige Stammen, maar onder allen, zoals blijkt bij Mozes, Num. XXXV: 1 tot einde; en bij Jozua, Hfdst. XXI: 1 tot einde; en daarom wordt gezegd bij Mozes: “*Den Levieten kwam geen deel en erfenis toe met hun broederen; Jehovah zelf is zijn erfenis*”, Deut. X: 9; en omdat, zoals gezegd is, ieder mens wetenschap, inzicht, en wijsheid leert volgens de aandoening van het goede en het ware welke bij hem is, wordt er derhalve gezegd bij Mozes: “*Jehovah God heeft de zonen van Levi verkoren om Hem te bedienen, en om te zegenen in Zijn Naam; en naar hun mond zal alle twist en alle plaag zijn*”, Deut. XXI: 5; waarmede in den geestelijken zin wordt aangeduid dat de aandoening van het goede en het ware, zijnde de naastenliefde, voor den Heer bedient en de dingen leert die van de Kerk en den eredienst zijn, en de valse dingen onderscheidt van de ware dingen, en de boze dingen van de goede dingen; want met de zonen van Levi wordt in den geestelijken zin aangeduid de aandoening van het goede en het ware, zijnde de naastenliefde. Uit deze dingen kan vaststaan, dat de Stam van Levi was uitverkoren tot het priesterschap, en dat aan hem een erfenis was gegeven onder alle Stammen; niet dat die Stam beter was dan de overige,

maar omdat hij uitbeelde de naastenliefde met de daad en de goede werken, zijnde de uitwerkingen van elk goede en ware bij den mens. Dat de Stam van Levi de goede dingen der naastenliefde, zijnde de goede werken, in het Woord betekent, kan ook vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Jeremia: *“In die dagen en in dien tijd, zal Ik aan David doen uitspruiten een gerechte spruit, en Hij zal gericht en gerechtigheid doen in het land: in die dagen zal Jehudah gered worden, en Israël zeker wonen; dit is de Naam waarmede zij Hem zullen noemen: Jehovah onze Gerechtigheid: niet zal aan David worden afgesneden een man zittende op den troon van het huis Israëls, en van de priesteren Levieten zal niet worden afgesneden een man van voor Mijn aangezichten, offerende brandoffer, en ontstekende spijsoffer, en makende slachtoffer alle dagen; Indien gij Mijn verbond van den dag en Mijn verbond van den nacht zult hebben ijdel gemaakt, zo zal ook Mijn verbond ijdel worden met David Mijn knecht, zodat hij geen zoon hebbe die regeert, en met de Levieten de priesteren, Mijn bedienaren. Zoals niet het heir der Hemelen wordt geteld, en niet het zand der zee wordt gemeten, aldus zal Ik vermenigvuldigen het zaad van David Mijn knecht, en de Levieten, Mijn bedienaren”*, xxxiii: 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22; daar wordt gehandeld over de Komst des Heren, Die de spruit van David is, en Die zal worden genoemd Jehovah onze Gerechtigheid: dat dan Jehudah zal worden gered en Israël zeker zal wonen, betekent dat dan degenen moeten worden gezaligd die in de liefde tot Hem zijn; en dat dan zij die in de liefde jegens den naaste zijn, niet zullen worden bestookt door de boze en de valse dingen, wordt daarmede aangeduid dat dan Israël zeker zal wonen; dat aan David niet zal worden afgesneden een man zittende op den troon van het huis Israëls, betekent dat dan het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer voortdurend in de Kerk zal regeren; de Troon van het huis Israëls is de Kerk waar hetzelfde regeert; en van de priesteren Levieten zal niet worden afgesneden een man van voor Mijn aangezichten, offerende brandoffer, aanstekende spijsoffer, en makende slachtoffer, betekent dat er dan voortdurend zal zijn een eredienst vanuit het goede der liefde en der naastenliefde, en vanuit de ware dingen des geloofs; met de Levieten worden degenen aangeduid die in dien eredienst zijn; met het brandoffer wordt de eredienst vanuit het goede der liefde aangeduid; met het spijsoffer de eredienst vanuit het goede der naastenliefde jegens den naaste; en met het slachtoffer de eredienst vanuit de ware dingen des geloofs; indien gij Mijn verbond van den dag en Mijn verbond van den nacht zult hebben ijdel gemaakt, betekent indien zij niet die twee dingen zouden in acht nemen welke de verbinding maken met den Heer, namelijk de liefde en het geloof; het verbond is de verbinding; het verbond van den dag is de verbinding

door de liefde, het verbond van den nacht is de verbinding door het geloof; zo zal ook Mijn verbond ijdel worden met David Mijn knecht, zodat hij geen zoon hebbe die regeert, en met de Levieten de priesteren, Mijn bedienaren, betekent dat zij dan niet zullen hebben het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede; de Levieten de priesteren, de bedienaren, zijn zij die in het goede der liefde tot den Heer zijn, en in den eredienst daaruit; zoals niet het heir der Hemelen wordt geteld, en niet het zand der zee wordt gemeten, betekent de erkentissen van het ware en het goede in den geestelijken en den natuurlijken mens; het heir der Hemelen zijn die erkentissen in den geestelijken mens, en het zand der zee zijn die erkentissen in den natuurlijken mens; aldus zal Ik vermenigvuldigen het zaad van David Mijn knecht, en de Levieten Mijn bedienaren, betekent de vermenigvuldiging van het Goddelijk ware en de vruchtmaking van het Goddelijk Goede bij hen die verbinding met den Heer hebben: hier zoals elders worden met de Levieten de priesteren degenen aangeduid die in het goede der liefde en der naastenliefde zijn, en in den abstracten zin wordt dat goede zelf aangeduid. Bij Malachia: *“Zie, Ik ben zendende Mijn Engel, Die vóór Mij den weg zal bereiden, en plotseling zal tot Zijn Tempel komen de Heer Dien gij zoekt, en de Engel des verbonds Dien gij verlangt: Hij immers is zoals het vuur des samensmelters, en zoals de zeep des vollers; en Hij zal zitten samensmeltende en louterende het zilver, en Hij zal zuiveren de zonen van Levi, en Hij zal hen ontdroesemen zoals goud en zilver; opdat zij Jehovah zijn toebrengeende spijsoffer in gerechtigheid: dan zal zoet zijn voor Jehovah het spijsoffer van Jehudah en Hierosolyma, naar de dagen der eeuw en naar de vorige jaren”*, III: 1, 2, 3, 4; wat deze dingen in den geestelijken zin betekenen, zie men ontvouwd boven in n. 242 en 433, en aldaar dat onder de zonen van Levi worden verstaan allen die in het goede der naastenliefde en daaruit in het goede des geloofs zijn; gehandeld wordt daar over den Heer Die zal komen; het is Zijn Goddelijk Menselijke hetwelk wordt verstaan onder Zijn Tempel tot denwelke Jehovah de Heer zal komen; dat diegenen zullen worden gezuiverd die in het goede der naastenliefde en daaruit in het goede des geloofs zijn, wordt daaronder verstaan dat Hij de zonen van Levi zal zuiveren en ontdroesemen; dat niet de zonen van Levi worden verstaan, is duidelijk, want er wordt gezegd dat Hij hen dan zal zuiveren en ontdroesemen, en dat dan voor Jehovah het spijsoffer van Jehudah en van Hierosolyma zoet zal zijn, en het is bekend dat de Heer de Levieten niet heeft gezuiverd en ontdroesemd, en dat voor den Heer het spijsoffer van Jehudah en Jeruzalem niet zoet is geweest, want zij zijn geheel en al tegen den Heer geweest, en toen werd de eredienst door slachtoffers en spijsoffers afgeschaft; onder Jehudah

immers worden daar allen verstaan die in het goede der liefde tot den Heer zijn, en onder Hierosolyma wordt de Kerk verstaan die in de ware dingen der leer is; men zie boven n. 433. Bij Mozes: *“Mozes zeide van Levi: Uw Thummim en uw Urim zijn voor uw heiligen man dien gij hebt verzocht in Massah, met wien gij hebt getwist bij de wateren van Meribah; die heeft gezegd tot zijn vader en zijn moeder: Ik heb u niet gezien; en die zijn broeders niet heeft erkend, en zijn zonen niet heeft gekend: zij zullen Uw woord bewaren, en Uw verbond zullen zij houden; zij zullen Jakob Uw gerichten leren, en Israël Uw wet: zij zullen reukwerk tot Uw neus stellen, en brandoffer op Uw altaar; en aanvaard is het werk zijner handen: versla de lenden dergenen die tegen hem opstaan, en dergenen die hem haten, zodat zij niet weder opstaan”*, Deut. xxxiii: 8 tot 12: deze dingen staan in de Zegening van de zonen Israëls door Mozes, waarin wordt gehandeld over het Woord, omdat dit met Mozes in den uitbeeldenden zin wordt aangeduid; en met de Urim en de Thummim wordt aangeduid het Goddelijk Ware opblinkende vanuit het Goddelijk Goede, aldus het Woord; en onder Levi wordt daar de geestelijke aandoening van het ware verstaan; onder den heiligen man dien zij hebben verzocht in Massah en aan de wateren van Meribah, wordt verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, want de Rots waaraan die verzoeking geschiedde, betekent den Heer, en de wateren daaruit betekenen de Goddelijke Ware dingen; met den vader en de moeder tot wie hij zeide: Ik heb u niet gezien, wordt de Israëlitische Kerk aangeduid, welke den Heer niet heeft erkend; de Kerk wordt vader geheten krachtens het goede, en moeder krachtens het ware; onder zijn broeders die hij niet heeft erkend, en onder de zonen die hij niet heeft gekend, worden de goede en de ware dingen der Kerk verstaan, welke bij hen niet waren; de broeders zijn de goede dingen, en de zonen zijn de ware dingen: maar omdat de zonen van Levi de goede en de ware dingen der Kerk betekenen, en in het algemeen de geestelijke aandoening van het ware en het goede, wordt derhalve van hen gezegd dat zij het woord zullen bewaren, het verbond zullen houden, Jakob de gerichten zullen leren, en Israël de wet, waarmede wordt aangeduid dat zij die in de geestelijke aandoening van het ware zijn, het Woord doen en de goede en de ware dingen der Kerk leren; de geestelijke aandoening zelf immers van het ware doet en leert, want de Heer vloeit in haar in en doet het goede bij den mens en leert het ware bij hem; het Woord daar is het Goddelijk Ware; hetzelfde bewaren is doen; het verbond is de verbinding door hetzelfde met den Heer; de gerichten zijn de ware dingen der leer vanuit het Woord; de wet is het goede van het ware; Jakob en Israël zijn de Kerk; de eredienst vanuit de ware dingen der leer wordt aangeduid met reukwerk stellen tot den neus,

en de eredienst vanuit het goede der liefde met brandoffer stellen op het altaar; de verstrooiing van de valse dingen door de ware dingen wordt aangeduid met de lenden verslaan dergenen die daartegen opstaan; en de verstrooiing van de boze dingen met de lenden verslaan dergenen die haten, zodat zij niet wederopstaan: deze dingen zijn van Levi gezegd, omdat het Goddelijk Ware, zijnde het Woord, niet bij anderen bestaat dan bij hen bij wie de geestelijke aandoening van het ware is; de geestelijke aandoening van het ware is het ware zelf liefhebben en hetzelfde waarden boven elk goede der wereld, omdat de mens door hetzelfde het eeuwige leven heeft, want het eeuwige leven wordt door geen andere middelen den mens ingeplant dan door de ware dingen, bijgevolg door het Woord, want door dit leert de Heer de ware dingen; de geestelijke aandoening van het ware, zijnde de ware dingen liefhebben boven elk goede der wereld, wordt op de volgende wijze beschreven door den Heer bij Mattheus: *“Het Koninkrijk der Hemelen is gelijk aan een mens handelaar, zoekende schone paarden, die, wanneer hij één kostbare paarl heeft gevonden, heengaande alle dingen verkocht die hij had, en dezelve kocht”*, XIII: 45, 46; de paarl betekent het ware; dat de mens nergens anders vandaan het eeuwige leven heeft dan door de ware dingen vanuit het goede hetwelk uit den Heer is, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 24 einde. Dat Levi de liefde en de naastenliefde betekent, staat vast uit de woorden van Leah zijn moeder toen zij hem baarde, zijnde deze: *“En Leah ontving wederom en zij baarde een zoon, en zij zeide: Nu zal ditmaal mijn man tot mij aankleven, omdat ik hem drie zonen heb gebaard; deswege noemde zij zijn naam Levi”*, Gen. XXIX: 34; zij ontving wederom en zij baarde een zoon, betekent de geestelijke ontvangenis en baring; en zij zeide: Nu zal ditmaal mijn man tot mij aankleven, betekent de geestelijke liefde door welke er verbinding of naastenliefde is; omdat ik hem drie zonen heb gebaard, betekent het opeenvolgende; deswege noemde zij zijn naam Levi, betekent de verbinding door de liefde, en het hoedanige ervan; maar deze dingen zie men verder ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3873 tot 3877. Levi betekent aankleving, en aankleving verbinding door de geestelijke liefde: de drie in volgorde geboren zonen van Leah, Ruben, Simeon en Levi, betekenen in een reeks de eerste en primaire wezenlijke dingen der Kerk, namelijk het ware met het verstand, het ware met den wil, en het ware met de daad, eendere dingen als de drie discipelen des Heren, namelijk Petrus, Jacobus en Johannes; Petrus immers betekent het ware met het verstand, Jacobus het ware met den wil, en Johannes het ware met de daad, zijnde het goede des levens of het goede der naastenliefde: en de aankleving, welke in de oorspronkelijke Taal

Levi wordt geheten, betekent de verbinding door de liefde en de naastenliefde; dat de aankleving dit betekent, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3875. Dat Levi in den hoogsten zin betekent den Heer ten aanzien van de liefde en de barmhartigheid, staat vast bij Malachia: *“Opdat gij bekennt dat Ik dit gebod tot u heb gezonden, opdat Mijn verbond met Levi zij; Mijn verbond met hem was des levens en des vredes, welke Ik hem heb gegeven met vreze, opdat hij Mij zou vrezen; derhalve om Mijns Naams wil vreesde hij voor zichzelf: de wet der waarheid was in zijn mond, en verdraaidheid werd in zijn lippen niet gevonden; in vrede en rechtheid heeft hij met Mij gewandeld, en velen heeft hij afgekeerd van de ongerechtigheid: de lippen des priesters zullen de wet zoeken vanuit zijn mond, omdat een Engel van Jehovah Zebaoth Hij is. Doch gij zijt teruggetreden van den weg, gij hebt velen doen aanstoten in de wet; gij hebt het verbond van Levi verdorven”*, II: 4, 5, 6, 7, 8; onder Levi wordt hier in den hoogsten zin de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, want van Levi wordt gezegd dat de wet der waarheid in zijn mond was, en verdraaidheid in zijn lippen niet werd gevonden; dat de lippen des priesters de wet zullen zoeken vanuit zijn mond, omdat een Engel van Jehovah Zebaoth Hij is; en daarom wordt onder het verbond van Levi verstaan de verbinding met den Heer door de liefde en de naastenliefde; het verbond des levens en des vredes betekent die verbinding; met de vreze waarvan ook wordt gesproken met betrekking tot Hem, wordt de liefde aangeduid; dat de lippen des priesters de wet vanuit zijn mond zullen zoeken, betekent dat elk ware der leer is uit Hem, en bij hen die in de liefde tot Hem zijn; krachtens het Goddelijk Ware hetwelk de Heer leert in het Woord en door het Woord, wordt Hij Engel van Jehovah genoemd; dat zij zijn teruggetreden van den weg, velen hebben doen aanstoten in de wet, het verbond van Levi hebben verdorven, betekent dat de Kerk die bij de Israëlieten was, de ware dingen des Woords en vandaar de goede dingen des levens heeft verdraaid, en dat zij zo de verbinding met den Heer hebben verloren; de weg betekent de ware dingen der leer, de wet de goede dingen ervan, en het verbond van Levi de verbinding met den Heer. Uit deze dingen kan vaststaan, wat in den uitbeeldenden zin wordt aangeduid met Levi en diens Stam, namelijk het goede der naastenliefde, zijnde het goede des levens, voorts de geestelijke aandoening van het goede en het ware, en in den hoogsten zin de Heer ten aanzien van de geestelijke liefde. Aangezien de meeste dingen in het Woord ook een tegengestelden zin hebben, hebben het aldus eveneens Levi en diens Stam; in dien zin betekent Levi het boze van het valse, hetwelk is tegengesteld aan het goede der naastenliefde, en het leven zonder naastenliefde, bijgevolg de niet-naastenliefde jegens den

naaste; dit wordt aangeduid met Levi in de profetie over zijn zonen door Israël den vader: *“Simeon en Levi broeders, werktuigen van geweld hun slagzwaarden: in hun geheim kome mijn ziel niet; in hun vergadering worde mijn heerlijkheid niet verenigd; omdat zij in hun toorn den man hebben gedood, en in hun welbehagen den os hebben ontzenuwd: vervloekt zij hun toorn omdat hij heftig is, en hun ontsteking omdat zij hard is: ik zal hen verdelen in Jakob, en hen verstrooien in Israël”*, Gen. XLIX: 5, 6, 7; maar men zie deze dingen ontvouwd in bovenstaand artikel, n. 443, waar gehandeld is over Simeon. Dit tegengestelde wordt aangeduid met den Leviet door den Heer in de gelijkenis over den door rovers gewonde, welke hier moet worden ontvouwd, omdat daar wordt gehandeld over de naastenliefde jegens den naaste, en omdat de Heer daar door overeenstemmingen heeft gesproken van aanvang tot einde, welke tot dusver onbekend waren. Bij Lukas: *“Een wetgeleerde willende zichzelf rechtvaardigen, zeide tot Jezus: Wie is mijn naaste? Daarop ingaande zeide Jezus: Een zeker mens kwam af van Hierosolyma tot Jericho, en hij viel onder de rovers die hem ook ontkleedden, en, slagen toegediend hebbende, heengingen, hem achterlatende toen hij half dood was: en bij geval kwam een zeker priester langs den zelfden weg af, maar hem ziende ging hij voorbij; eender ook een Leviet toen hij bij de plaats was, ging komende en ziende voorbij: een zeker Samaritaan echter, een reis makende, kwam tot hem, en hem ziende werd hij inwendig [visceribus] bewogen: en daarom, toetredende, verbond hij diens wonden, goot daarin olie en wijn; daarna hem dragende op zijn eigen lastdier leidde hij hem tot een herberg, en droeg zorg voor hem; bovendien, des anderen daags, weggaande, langde hij twee penningen uit en gaf ze den waard; en hij zeide tot hem: Draag zorg voor hem, want al wat gij daarenboven zult ten koste gelegd hebben, dat zal ik u wedergeven wanneer ik wedergekeerd zal zijn. Wie dan van deze drie dunkt u de naaste te zijn geweest desgenen die onder de rovers was gevallen? Deze zeide: Die barmhartigheid met hem heeft gedaan. En Jezus zeide: Ga heen gij, doe eveneens eender”*, x: 29 tot 37; daar wordt gehandeld over de naastenliefde jegens den naaste, en over de goede werken, door welke de naastenliefde in haar uitwerking en in haar volle is; Hierosolyma daar betekent de Kerk waar de ware leer is, en Jericho haar waar de erkentissen van het ware en het goede zijn; de priester vandaar betekent hen die geen liefde tot den Heer hebben, en de Leviet hen die geen naastenliefde jegens den naaste hebben, zodanig als zij te dien tijde in Jeruzalem waren; de Samaritaan echter betekent de natiën die in het goede der naastenliefde waren; de mens afkomende vanuit Hierosolyma tot Jericho, betekent hen die wilden worden onderricht in de ware dingen en de erkentissen der Kerk; de rovers onder wie hij viel,

betekenen hen toenmaals in de verdraaide Kerk, zodanig als te dien tijde de Joodse Kerk was; die hem ontkledende, slagen toedienden en hem halfdood achterlieten, betekent dat zij hem beroofden van de ware dingen, en hem met valse dingen doordrenkten, en zo hem ten aanzien van het geestelijk leven dermate kwetsten, dat er nauwelijks enig geestelijk leven overbleef; ontkleden in het Woord betekent van ware dingen beroven; slagen toedienden betekent het gemoed en het geestelijk leven kwetsen door valse dingen; en halfdood betekent dat hij toen bijna van dat leven verstoken was; inwendig [*visceribus*] bewogen worden, betekent de barmhartigheid en de naastenliefde uit het innerlijke; de barmhartigheid ook en de naastenliefde maken één; de wonden verbinden en olie en wijn ingieten, betekent een remedie bereiden tegen de valse dingen welke diens leven hadden gekwetst, door het goede der liefde en het ware des geloofs te onderrichten; olie betekent in het Woord het goede der liefde, en wijn het goede en het ware des geloofs; dragen op zijn eigen lastdier, betekent volgens zijn verstand voor zoveel als hij kon, want het paard betekent het verstand, eender het lastdier; tot een herberg leiden en zorg voor hem dragen, betekent tot hen die meer zijn onderricht in de erkentnissen van het goede en het ware; de herberg is een plaats waar spijzen en dranken worden verkocht, en met deze worden de erkentnissen van het goede en het ware aangeduid, en vandaar de geestelijke voeding, welke door het onderricht wordt gegeven; dat hij aan den waard twee penningen gaf en tot hem zeide: Draag zorg voor hem, want al wat gij daarenboven zult ten koste gelegd hebben, dat zal ik u wedergeven wanneer ik wedergekeerd zal zijn, betekent alle dingen der naastenliefde voor zoveel als hij vermocht en kon. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat Levi, diens Stam, en de Levieten in den enen en den anderen zin betekenen: meer over de uitbeelding en vandaar over de betekenis van Levi en den naar hem genoemden Stam, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3875 tot 3877, 4497, 4502, 4503, 6352, 10017.

445. Vanuit den Stam van Isaschar twaalf duizend gezegelden; dat dit het geloof en het heil betekent, staat vast uit de uitbeelding en vandaar uit de betekenis van Isaschar en diens Stam, zijnde dat wat den Hemel en het heil bij den mens maakt, want Isaschar betekent in de oorspronkelijke Taal het loon, en dat wat den Hemel en het heil maakt bij den mens, is de liefde en het geloof; vandaar wordt dit ene en andere met den Stam van Isaschar aangeduid: in het Woord immers wordt meermalen van Loon melding gemaakt, zoals dat zij loon zullen ontvangen, en daaronder wordt verstaan het eeuwige leven, het heil, en door de meesten de hemelse vreugde; deze dingen worden in den naasten zin ook met het loon aangeduid: maar omdat

het den mens is geoorloofd over het eeuwige leven, het heil, en de hemelse vreugde te denken, indien hij een leven volgens de geboden des Heren leidt, maar het hem nochtans niet is geoorloofd om den animus strak op het loon te vestigen – dan immers heeft hij het loon ten doel en verglijdt hij gemakkelijk in de denking dat hij door zijn leven den Hemel en het heil verdient, en deze denking maakt dat hij zichzelf op het oog heeft in de afzonderlijke dingen, welke beziening hem van den Hemel verwijdert, want voor zoveel als de mens zich beschouwt in de daden, beschouwt hij niet den Hemel – is het daarvandaan dat met het loon in het Woord datgene wordt aangeduid waarin de Hemel en het heil is, aldus in het algemeen de liefde en het geloof, en vandaar het inzicht en de wijsheid; in deze dingen is het heil en de Hemel, bijgevolg de hemelse vreugde, voor zoveel als de mens niet over het loon denkt: uit deze dingen kan vaststaan, wat met Isaschar en diens Stam wordt aangeduid. Dat hier het geloof wordt aangeduid, is omdat met den Stam van Simeon de gehoorzaamheid wordt aangeduid, en met den Stam van Levi de goede werken worden aangeduid, en zij die in de goede werken vanuit de gehoorzaamheid zijn, zijn in het geloof; zij echter die in de goede dingen des levens vanuit de geestelijke aandoening van het ware en goede zijn, zij zijn in de naastenliefde; en zij die in de goede dingen des levens vanuit de hemelse aandoening zijn, zij zijn in de liefde tot den Heer; aldus worden eveneens de Engelen in de Hemelen onderscheiden; in den binnensten of derden Hemel zijn zij die in de goede dingen des levens vanuit de hemelse aandoening zijn; in den middelsten of tweeden Hemel zijn zij die in de goede dingen des levens vanuit de geestelijke aandoening zijn; en in den laatsten of eersten Hemel zijn zij die in de goede werken vanuit de gehoorzaamheid zijn; van dezen wordt eveneens gezegd dat zij in het geloof zijn, want zij geloven volgens hun bevatting de dingen die zij horen vanuit den zin der letter des Woords en vanuit den prediker; en zij zien en doorvatten niet of het ware dingen zijn; en daarom wordt hun denking aangaande de dingen die moeten worden geloofd, het geloof genoemd; datgene immers wordt eigenlijk het geloof genoemd wat men gelooft zonder het verstandelijk gezicht en de doorvatting of het zo is; en daarom kunnen zij het valse evenzeer als het ware geloven; doch wanneer men ziet en doorvat wat men gelooft, dan wordt er niet gezegd geloof maar ontwaring en doorvatting [*apperceptio et perceptio*]; het verstand immers verlicht door den Heer ziet, en de wil wordt aangedaan, en de daad vanuit het ene en het andere volgt. Dat met Isaschar en diens Stam hier het geloof wordt aangeduid, is omdat onder deze drie Stammen, vanuit welke elke afzonderlijk twaalf duizend gezegeld waren, allen worden verstaan die

in den laatsten of eersten Hemel zijn; en van hen die in dezen Hemel zijn, wordt gezegd dat zij in de goede werken vanuit de gehoorzaamheid, en in het geloof zijn; velen ook vanuit hen noemen het geloof-alleen het wezenlijke des heils, maar nochtans scheiden zij hetzelfde niet van de goede werken; zij zeggen immers dat hun het geloof uit den Heer wordt gegeven omdat zij in de goede werken zijn, en dat indien zij niet in deze werken waren, het geloof niet zou worden gegeven: degenen echter die het geloof scheiden van de goede werken, en van het geloof zeggen dat het het enige middel des heils is, en dat zij worden gezaligd door hetzelfde hoe zij ook leven, en dit door het leven bevestigen, dezen zijn niet in den laatsten Hemel, maar in de hel. Zij die met den animus het loon beogen vanwege de goede dingen die zij doen, en zo verdienste stellen in de werken, worden verstaan onder Isaschar in de profetische uitspraak van Israël over zijn zonen: *“Isaschar is een benige ezel, nederliggende tussen de pakken, en hij zal zien de rust dat zij goed is, en het land dat het liefelijk is; en hij zal zijn schouder buigen om te torsen, en hij zal dienende zijn onder cijns”*, Gen. XLIX: 14, 15; Isaschar daar betekent het loon of de beloning vanwege de werken; de benige ezel betekent de laagste dienstbaarheid; nederliggende tussen de pakken, betekent het leven tussen de werken; en hij zal zien de rust dat zij goed is, betekent de werken van het goede zonder de beloning, vol van gelukzaligheid; en het land dat het liefelijk is, betekent dat in die gelukzaligheid degenen zijn die in het Rijk des Heren zijn; en hij zal zijn schouder buigen om te torsen, betekent dat hij nochtans met alle moeite zwoegt; en hij zal dienende zijn onder cijns, betekent om verdienste te hebben: maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 6387 tot 6394. Zij echter die niet in de goede dingen die zij betrachten, verdienste stellen door naar het loon te schouwen, maar den Hemel en de gelukzaligheid van het eeuwige leven stellen in goed denken en willen, en vandaar in goed handelen, en in de geestelijke aandoening van het ware en het goede, welke is bij hen die in het hemels huwelijk zijn, dat is, in het huwelijk van het goede en het ware, dezelve worden verstaan onder deze dingen bij Mozes: *“Tot Zebulon zeide hij: Verblijd u, Zebulon, in uw uittocht, en Isaschar in uw tenten; de volken zullen zij tot den berg roepen; daar zullen zij slachtofferen slachtoffers der gerechtigheid, omdat zij den toevloed der zee zullen zuigen, en de bedekte dingen der verborgen dingen des zands”*, Deut. XXXIII: 18, 19; deze dingen zijn gezegd aangaande hen die in het huwelijk van het goede en het ware zijn, namelijk in de ware dingen ten aanzien van het verstand en de denking, en in de goede dingen ten aanzien van den wil en de aandoening; Zebulon betekent dat huwelijk, en Isaschar

de aandoening van het ware en het goede; zich verblijden in den uittocht, betekent dat zij het verkwikkelijke hebben in alle echte ware en goede dingen; de uittocht betekent alle dingen, omdat het is het laatste, de uitwerking, en het besluit; verblijd worden in de tenten, betekent in elken eredienst; de volken roepen tot den berg, betekent omdat die zijn in den Hemel waar het goede der liefde is; slachtoffers der gerechtigheid slachtofferen, betekent den eredienst vanuit de ware dingen die vanuit het goede zijn; den toevloed der zee zuigen, betekent vanuit het Woord de ware dingen der leer, en daaruit het inzicht putten; en de bedekte dingen der verborgen dingen des zands zuigen, betekent de geestelijke dingen die schuilen in den zin der letter des Woords. Aangezien de Stammen van Jehudah, Isaschar en Zebulon, den Hemel betekenden waar het goede der liefde is, de Stam van Jehudah dat goede zelf, de Stam van Isaschar de aandoening ervan, en Zebulon de verbinding ervan met de ware dingen, *waren derhalve die drie Stammen gekampeerd aan het oosten van de Tent der samenkomst*, Num. 11: 3 tot 10; aan het oosten immers in den Hemel wonen zij die in het goede der liefde zijn, en vandaar in de aandoening van het goede en het ware, en in het huwelijk of de verbinding ervan, namelijk in de ware dingen ten aanzien van de leer en in de goede dingen ten aanzien van het leven.

446. Vers 8. *Vanuit den Stam van Zebulon twaalf duizend gezegelden: vanuit den Stam van Jozef twaalf duizend gezegelden: vanuit den Stam van Benjamin twaalf duizend gezegelden.* Vanuit den Stam van Zebulon twaalf duizend gezegelden, betekent de verbinding van hen die in den derden Hemel zijn, met den Heer: vanuit den Stam van Jozef twaalf duizend gezegelden, betekent de verbinding van hen die in den tweeden Hemel zijn, met den Heer: vanuit den Stam van Benjamin twaalf duizend gezegelden, betekent de verbinding van hen die in den laatsten Hemel zijn, met den Heer.

447. Vanuit den Stam van Zebulon twaalf duizend gezegelden; dat dit de verbinding betekent van hen die in den derden Hemel zijn, met den Heer, staat vast uit de uitbeelding en vandaar uit de betekenis van Zebulon en van den naar hem genoemden Stam, zijnde de verbinding van hen die in den derden Hemel zijn, met den Heer; Zebulon immers in de Hebreeuwse Taal is geheten naar samenwoning, en de samenwoning in den geestelijken zin betekent de verbinding zodanig als die is van hen die elkander liefhebben; dat hier Zebulon de verbinding betekent van hen die in den derden Hemel zijn, met den Heer, is omdat met de negen voorafgaande Stammen al degenen worden aangeduid die in de Hemelen zijn en in de Hemelen komen; en de Hemelen zijn er drie, een binnenste, een middelste, en een laatste, en niemand

komt in den Hemel dan alleen hij dien de Heer met Zich verbindt; en daarom wordt met deze drie Stammen in de laatste plaats vermeld, de verbinding met den Heer aangeduid, met den Stam van Zebulon de verbinding met den Heer van hen die in den derden Hemel zijn, met den Stam van Jozef de verbinding met den Heer van hen die in den tweeden Hemel zijn, en met den stam van Benjamin de verbinding met den Heer van hen die in den laatsten Hemel zijn. Zebulon betekent in den hoogsten zin het éénzijn [*unio*] van het Goddelijke Zelf met het Goddelijk Menselijke in den Heer; in den inwendigen zin de verbinding van den Heer met den Hemel en met de Kerk, en in het bijzonder de verbinding van het goede en het ware daar, want deze verbinding maakt de verbinding van hen die in de drie Hemelen zijn en in de Kerk, met den Heer; de Heer immers vloeit in bij hen met het goede der liefde en der naastenliefde, en verbindt hetzelfde met de ware dingen die bij hen zijn, en door hetzelfde verbindt Hij met Zich den Engel en den mens; dit zijn de dingen die met de samenwoning, waarnaar Zebulon is geheten, worden aangeduid; dat deze dingen met Zebulon worden aangeduid, kan men zien in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3960, 3961, waar de woorden zijn ontvouwd van Leah, diens moeder, toen zij hem baarde, zijnde deze: *“En Leah ontving, en zij baarde Jakob den zesden zoon; en Leah zeide: God heeft mij met een goede gift begiftigd; ditmaal zal mijn man met mij samenwonen, omdat ik hem zes zonen heb gebaarde; en zij noemde zijn naam Zebulon”*, Gen. xxx: 19, 20. Uit deze betekenissen van Zebulon kan vaststaan wat met hem wordt aangeduid in de volgende plaatsen; zoals in de Profetie van Israël aangaande zijn zonen: *“Zebulon zal aan de haven der zeeën wonen, en hij aan de haven der schepen, en zijn zijde over tot Zidon”*, Gen. xlix: 13; met Zebulon daar wordt aangeduid de verbinding van het goede en het ware, welke ook het hemels huwelijk wordt genoemd; wonen aan de haven der zeeën, betekent de verbinding van de geestelijke dingen met de natuurlijke waarheden; de zeeën zijn de wetenschappelijk dingen, zijnde de natuurlijke waarheden; wonen aan de haven der schepen, betekent de geestelijke verbinding met de leerstellige dingen vanuit het Woord; de schepen zijn de leerstellige dingen en de erkentissen van alle geslachten; de zijde over tot Zidon, betekent de uitstrekking tot de erkentissen van het goede en het ware vanuit het hemels Rijk; maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6382 tot 6386. Eender in de Profetie van Mozes aangaande de zonen Israëls: *“Tot Zebulon zeide hij: Verblijd u in uw uittocht, en Isaschar in uw tenten; de volken zullen zij tot den berg roepen; daar zullen zij slachtoffers der gerechtigheid slachtoffereren, omdat zij den toevloed der zee zullen*

zuigen, en de bedekte dingen der verborgen dingen des zands”, Deut. xxxiii: 18, 19; dat Zebulon ook hier het huwelijk van het goede en het ware betekent, zie men in bovenstaand artikel n. 445, waar deze Profetie is ontvouwd. Eender in de Profetie van Deborah en Barak in het Boek der Richteren: “Vanuit Machir zullen de wetgevers nederdalen, en vanuit Zebulon zij die den scepter des schrijvers trekken: Zebulon, een volk dat de ziel heeft prijsgegeven om te sterven, en Nafthali op de hoogten des velds: de koningen kwamen, zij streden; toen streden de koningen van Kanaän, in Thaänach, aan de wateren van Megiddo; gewin van zilver namen zij niet; vanuit den Hemel streden zij; de sterren van de wegen streden met Sisera”, v: 14, 18, 19, 20; in deze Profetische uitspraak wordt gehandeld over den strijd van het ware vanuit het goede tegen het valse vanuit het boze; met den koning van Kanaän, regerende in Chazor, en met Sisera, den vorst van diens leger, die tegen Barak en Deborah streden, wordt het valse van het boze aangeduid, en met Barak en Deborah het ware van het goede; en omdat de Stammen van Nafthali en Zebulon betekenden den strijd vanuit het ware dat vanuit het goede is, de Stam van Nafthali den strijd, en de Stam van Zebulon de verbinding van het goede en het ware, werden derhalve alleen die beide Stammen aangenomen om te strijden, en niet de overige; men zie Richteren iv: 6: dat deze strijd zulke dingen heeft betekend, kan vaststaan uit de Profetie door Barak en Deborah uitgesproken, welke in den geestelijken zin handelt over de overwinning van het ware vanuit het goede op het valse vanuit het boze, en over de zuivering en de hervorming van de Kerk: hier dus betekent: Vanuit Machir zullen de wetgevers nederdalen, dat de ware dingen van het goede voortvloeien vanuit het goede des levens; Machir immers betekent iets eenders als Menasseh, aangezien Machir de zoon van Menasseh was, Gen. I: 23; Jozua xiii: 31; en de wetgevers betekenen hen die in de ware dingen van het goede zijn, en abstract genomen de ware dingen van het goede; en vanuit Zebulon zij die den scepter des schrijvers trekken, betekent vanuit de verbinding van het ware en het goede het inzicht; Zebulon betekent hier als boven de verbinding van het ware en het goede, en de scepter des schrijvers het inzicht; Zebulon, een volk dat de ziel heeft prijs gegeven om te sterven, en Nafthali op de hoogten des velds, betekent den strijd door de ware dingen in den natuurlijke mens, welke is vanuit den geestelijken en diens invloed en de verbinding; de hoogten des velds betekenen de innerlijke dingen die zijn van den geestelijken mens, vanuit welke de natuurlijke mens strijdt; de koningen kwamen, zij streden; toen streden de koningen van Kanaän, betekent de valse dingen van het boze, tegen dewelke de strijd is; in Thaänach aan de wateren van Megiddo, betekent die valse dingen, en het hoedanige

ervan; gewin van zilver namen zij niet, betekent dat zij niets van het ware vanuit het goede namen en wegvoerden; het zilver is het ware vanuit het goede; vanuit den Hemel stredden zij; de sterren van haar wegen stredden met Siserä, betekent den strijd door de erkentnissen van het ware en het goede, welke zijn door den Hemel uit den Heer; de sterren zijn die erkentnissen, en de wegen zijn de ware dingen. Met Zebulon en Nafthali wordt ook aangeduid de verbinding van het ware en het goede door den strijd tegen de valse en de boze dingen, en daaruit de hervorming, bij Mattheus: *“Jezus, Nazareth verlaten hebbende, kwam te wonen in Kapernaum, gelegen aan de zee, en in de einden van Zebulon en Nafthali: opdat vervuld zoude worden hetgeen gezegd is door Jesaja den Profeet, zeggende: Het land van Zebulon en het land van Nafthali tot den weg der zee, over den Jordaan, Galilea der natiën; het volk zittende in de duisternis, heeft een groot schijnsel gezien, en degenen die zaten in de streek en de schaduw des doods, denzelven is een licht opgegaan. Van toen af begon Jezus te prediken en te zeggen: Doet boete; het Koninkrijk der Hemelen immers is genaderd”*, IV: 13 tot 18; Jesaja: VIII: 23; Hfdst. IX: 1; dat deze dingen bij Jesaja zijn gezegd aangaande den Heer, is duidelijk, want gezegd wordt: Opdat vervuld zou worden hetgeen gezegd is door Jesaja den Profeet; en daarom betekenen het land van Zebulon en het land van Nafthali, alsmede Galilea der natiën, de instauratie van de Kerk bij de natiën die in het goede des levens zijn en de ware dingen opnemen, aldus in de verbinding ervan, en in den strijd tegen de boze en de valse dingen; dat de instauratie van de Kerk en de hervorming van zulke natiën onder die dingen wordt verstaan, blijkt ook hieruit, dat gezegd wordt: Over den Jordaan, Galilea der natiën; en eveneens: Het volk zittende in de duisternis, heeft een groot schijnsel gezien, en degenen die in de streek en de schaduw des doods zaten, denzelven is een licht opgegaan. Met Zebulon en Nafthali wordt in den hoogsten zin aangeduid het éénzijn [*unio*] van het Goddelijke Zelf en het Goddelijk Menselijke des Heren door de in Hemzelf toegelaten Verzoeking en de overwinningen vanuit eigen macht, bij David, Psalm LXVIII: 27, 28, 29, welke dingen men zie ontvouwd boven in n. 439. Omdat zulke dingen met Zebulon werden aangeduid, *legerden derhalve de Stam van Jehudah, tezamen met den Stam van Isaschar en met den Stam van Zebulon aan het oosten rondom de Tent der samenkomst*, Num. II: 3 tot 10; de legeringen immers van de zonen Israëls rondom de Tent der samenkomst beeldden uit en betekenden vandaar de ordeningen van de Engellijke Gezelschappen in den Hemel, en aan het oosten in den Hemel zijn zij die in verbinding met den Heer zijn door de liefde tot

Hem; de Stam immers van Jehudah betekende de liefde tot den Heer, en de Stam van Zebulon de verbinding met Hem.

448. Vanuit den Stam van Jozef twaalf duizend gezegelden; dat dit de verbinding betekent van hen die in den tweeden Hemel zijn, met den Heer, staat vast uit de uitbeelding en vandaar uit de betekenis van Jozef en diens Stam, zijnde het geestelijke van het Rijk en van de Kerk des Heren; dat hier met Jozef wordt aangeduid de verbinding van hen die in den tweeden Hemel zijn, met den Heer, is omdat met Jozef het geestelijk Rijk des Heren wordt aangeduid, en dit Rijk maakt den tweeden Hemel uit; er zijn immers twee Rijken vanuit welke de Hemel is, het hemels Rijk en het geestelijk Rijk; het hemels Rijk bestaat uit hen die in den derden of binnensten Hemel zijn, en het geestelijk Rijk uit hen die in den tweeden of middelsten Hemel zijn; dat de verbinding van hen die daarin zijn, met Jozef wordt aangeduid, is omdat die Hemel met Jozef wordt aangeduid, en omdat in deze vierde klasse der Stammen wordt gehandeld over de verbinding van allen die in de Hemelen zijn en in de Hemelen komen, met den Heer; en die verbinding wordt aangeduid met den Stam van Zebulon, zijnde de eerste Stam van die klasse; en de eerste Stam van iedere klasse en reeks geeft de zaak aan waarover wordt gehandeld in de volgende, welke zaak ook in het algemeen de volgende aanhouden, hier dus de verbinding; vandaar is het, dat de Stam van Zebulon de verbinding betekent van hen die in den derden Hemel zijn, met den Heer; de Stam van Jozef de verbinding van hen die in den tweeden Hemel zijn, met den Heer; en de Stam van Benjamin de verbinding van hen die in den eersten Hemel zijn, met den Heer. Dat Jozef heeft uitgebeeld en vandaar in het Woord betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijk Geestelijke, en in den betrekkelijken zin het geestelijk Rijk, kan vaststaan uit al die dingen welke in het Woord, zowel het Historische als het Profetische, over hem zijn vermeld en gezegd: in het Historische Woord wordt van Jozef gezegd *dat hij een droom droomde, dat elf schoven zijn schoof omgaven, en zich voor haar inkromden: voorts dat de zon en de maan, en elfsterren, zich voor hem inkromden*, Gen. xxxvii: 4 tot ii; waaronder in den naasten zin wordt verstaan, dat zijn broeders en ouders in Egypte zouden komen, en hem als de heer des lands daar zouden vereren; maar in den geestelijken zin wordt met die dingen aangeduid, dat de Kerk die door Jakob en diens zonen werd uitgebeeld, zich aan den Heer zou onderwerpen; want door Jozef wordt, zoals gezegd is, de Heer uitgebeeld ten aanzien van het Goddelijk geestelijke, en in den betrekkelijken zin het geestelijk Rijk des Heren in den Hemel en op de aarde; het geestelijk Rijk des Heren op aarde is de geestelijke Kerk; het is deze Kerk

welke in den inwendigen zin wordt verstaan onder Jakob en onder diens zonen toen zij in Egypte waren. Daarna wordt met Jozef beschreven de instauratie van de Kerk die door de zonen Israëls moest worden uitgebeeld; en daarom ook werd Jozef afgevoerd naar Egypte, en verkreeg hij de heerschappij over dat ganse land, en nodigde hij daarheen zijn vader en zijn broeders, en voedde hij hen; en zolang als hij de heer des lands was, werd door het land van Egypte de geestelijke Kerk in het natuurlijke uitgebeeld, en door Jakob en diens zonen de geestelijke Kerk; maar het einde der uitbeelding van de geestelijke Kerk in het natuurlijke door Egypte was daar, toen Mozes werd geboren, en aanving de zonen Israëls vanuit Egypte uit te leiden: maar deze dingen zijn, omdat zij er meerdere zijn, en verschillende, uiteengezet in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN. De uitbeelding van den Heer ten aanzien van het Goddelijk geestelijke, en vandaar de uitbeelding van het geestelijke Rijk des Heren, is vervat in deze woorden bij Mozes: *“Farao zeide tot zijn knechten: Zouden wij wel een man vinden als dezen, in wien de geest Gods is? En Farao zeide tot Jozef: Nadien God aan uzelf dit alles heeft doen kennen, is niemand inzietsvol en wijs zoals gij; gij zult zijn over mijn huis, en op uw mond zal geheel mijn volk kussen; alleen door den zetel zal ik groter zijn dan gij. En Farao zeide tot Jozef: Zie, ik heb u gegeven over al het land van Egypte; en Farao verwijderde zijn ring over zijn hand, en gaf hem over de hand van Jozef, en bekleedde hem met klederen van fijn linnen; en hij legde een keten van goud over zijn hals, en hij deed hem rijden in den tweeden wagen welken hij had; en zij riepen vóór hem: Abrech; en door hem te geven over al het land van Egypte: en Farao zeide tot Jozef: Ik ben Farao; zonder u zal de man niet zijn hand en zijn voet opheffen in al het land van Egypte”*, Gen. xli: 38 tot 44; welke dingen men zie ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, van n. 5306 tot 5329. Gezegd wordt dat door Jozef in den hoogsten zin wordt uitgebeeld de Heer ten aanzien van het Goddelijk Geestelijke; en daarom zal eerst worden gezegd wat onder het Goddelijk Geestelijke des Heren wordt verstaan: de Hemel wordt onderscheiden in twee Rijken, waarvan het ene het hemels Rijk wordt genoemd, en het andere het geestelijk Rijk; het Goddelijke zelf voortgaande uit den Heer maakt den Hemel, en het Goddelijke voortgaande uit den Heer is het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware; allen in den Hemel die het Goddelijk Goede méér dan het Goddelijk Ware opnemen, maken het hemels Rijk des Heren uit; allen echter die het Goddelijk Ware méér dan het Goddelijk Goede opnemen, maken het geestelijk Rijk des Heren uit; en daarom wordt het Goddelijke des Heren dat wordt opgenomen door de Engelen in het hemels Rijk des Heren, het Goddelijk hemelse genoemd, en

wordt het Goddelijke des Heren dat wordt opgenomen door de Engelen in het geestelijk Rijk des Heren, het Goddelijk geestelijke genoemd: doch men moet weten dat het Goddelijke uit den Heer voortgaande aldus wordt geheten krachtens de opneming, en niet dat twee Goddelijken, een hemelse en een geestelijke, voortgaan; want het Goddelijk Goede, hetwelk vanwege de opneming het Goddelijk hemelse wordt genoemd, en het Goddelijk Ware, hetwelk vanwege de opneming het Goddelijk Ware wordt genoemd, gaan aldus verenigd voort, dat zij niet twee zijn, maar één: doch deze dingen zie men uitvoeriger uiteengezet in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 20 tot 28, waar gehandeld is over de twee Rijken, waarin de drie Hemelen zijn, onderscheiden: en n. 13, 133, 139, waar aangaande het Goddelijke, voortgaande, zijnde het Goddelijk Goede verenigd met het Goddelijk Ware, en dat zij slechts bij de opnemenden twee zijn. Dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk geestelijke, en vandaar het geestelijke Rijk wordt aangeduid met Jozef, staat nog vast uit deze volgende plaatsen: in de Zegening van de zonen Israëls door den vader: *“Zoon ener vruchtbare, Jozef, zoon ener vruchtbare aan een bron, dochters, hij loopt over den muur; en zij zullen hem verbitteren, en zij zullen speerwerpen, en zij zullen hem haten, de pijlschieters; en hij zal zitten in de stevigheid zijns boogs; en versterkt zullen worden de armen zijner handen door de handen van den Machtige Jakobs; vandaar de Herder, de Steen Israëls, uit den God uws vaders, en Hij zal u helpen, en met Schaddai; en Hij zal u zegenen met zegeningen des Hemels van boven, met zegeningen des afgronds liggende beneden, met zegeningen der borsten en der baarmoeder: de zegeningen uws vaders zullen vermogen over de zegeningen mijner verwekkers, tot aan het verlangen toe van de heuvelen der eeuw; zij zullen zijn voor het hoofd van Jozef, en voor de kruin van den Nazireër zijner broederen”*, Gen. XLIX: 22 tot 26; zoon ener vruchtbare, Jozef, betekent het geestelijk Rijk en de geestelijke Kerk des Heren, en in den hoogsten zin den Heer ten aanzien van het Goddelijk geestelijke; zoon ener vruchtbare over de bron, betekent de vruchtmaking door de ware dingen die vanuit het Woord zijn; de zoon ener vruchtbare is de vruchtmaking door de ware dingen, en de bron is het Woord; dochters, hij loopt over den muur, betekent om te strijden vanuit de ware dingen die vanuit het goede zijn, tegen de valse dingen die vanuit het boze zijn; de muur is het beschermende ware; en zij zullen hem verbitteren, betekent den tegenstand van de zijde der valse dingen; en zij zullen speerwerpen, betekent dat zij vanuit de valse dingen zullen strijden; en zij zullen hem haten, de pijlschieters, betekent dat het geschiedt met alle vijandigheid van de zijde der valse dingen van leer; de speren immers en de pijlen, aldus de speerwerpers en de

pijlschieters, betekenen den strijd vanuit de ware dingen tegen de valse dingen van leer, hier echter vanuit de valse dingen van leer tegen de ware dingen; en hij zal zitten in de stevigheid zijns boogs, betekent dat hij beschermd zal zijn vanuit de ware dingen der leer strijdende tegen de valse dingen; de boog is de leer; en versterkt zullen worden de armen zijner handen, betekent de macht der krachten van te strijden; door de handen van den Machtige Jakobs, betekent door de Almacht van het Goddelijk Menselijke des Heren; daarvandaan de Herder, de Steen Israëls, betekent daaruit al het geestelijk goede en ware in het Rijk; uit den God uws vaders, betekent dat Hij is de God der Oude Kerk; en met Schaddai, betekent den Heer de Weldoener na de verzoeking; en Hij zal u zegenen met zegeningen des Hemels van boven, betekent met de goede en de ware dingen uit het innerlijke; met zegeningen des afgronds liggende beneden, betekent met erkentnissen van het ware en het goede, en met bevestigende wetenschappelijke dingen, uit het uiterlijke; met zegeningen der borsten en der baarmoeder, betekent de geestelijke aandoeningen van dezelve, en de verbinding; de zegeningen uws vaders zullen vermogen over de zegeningen mijner verwekkers, betekent dat die Kerk welke met Jozef wordt aangeduid, is vanuit het geestelijk ware en goede; tot aan het verlangen toe van de heuvelen der eeuw, betekent vanuit de hemelse wederzijdse liefde; zij zullen zijn voor het hoofd van Jozef, betekent dezelve ten aanzien van de innerlijke dingen; en voor de kruin van den Nazireër zijner broederen, betekent en ten aanzien van de uiterlijke dingen: Maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6416 tot 6438. In de Zegening van de zonen Israëls door Mozes: *“Van Jozef zeide hij: Gezegend van Jehovah zij het land van hem, van de kostbare dingen des hemels, van den dauw, van den afgrond liggende beneden, en van de kostbare dingen der inkomsten dor zon, en van de kostbare dingen van het voortgebrachte der maanden, en van de eerstelingen der bergen van het oosten, en van de kostbare dingen der heuvelen der eeuw, en van de kostbare dingen der aarde en der volheid ervan; en het welbehagen van Hem Die in het braambos woont; zij zullen komen voor het hoofd van Jozef, en voor de kruin van den Nazireër zijner broederen”*, Deut. xxxiii 13 tot 17; daar wordt de geestelijke Kerk des Heren beschreven bij hen die in de leer van het ware zijn vanuit het Woord, en in het leven volgens haar; het land van Jozef betekent die Kerk; gezegend van de kostbare dingen des hemels, van den dauw, van den afgrond liggende beneden, betekent vanuit de Goddelijke ware dingen vanuit het Woord in den geestelijken mens, en vanuit diens invloed in den natuurlijken; de kostbare dingen des hemels zijn de geestelijke Goddelijke ware dingen of die welke in

den geestelijken mens zijn; de dauw betekent den invloed daaruit; en de afgrond liggende beneden betekent den natuurlijken mens, waar zijn de erkenenissen van het ware en het goede tot de doorvatting, en de bevestigende wetenschappelijke dingen; van de kostbare dingen der inkomsten der zon, en van de kostbare dingen van het voortgebrachte der maanden, betekent vanuit de ware dingen voortvloeiende vanuit het hemels Rijk des Heren, en vanuit de ware dingen voortvloeiende vanuit het geestelijk Rijk des Heren; de kostbare dingen der zon zijn de ware dingen vanuit het hemels Rijk, de kostbare dingen der maanden zijn de ware dingen vanuit het geestelijk Rijk; de inkomst en het voortgebrachte zijn de dingen die voortvloeien; van de eerstelingen der bergen van het oosten, en van de kostbare dingen der heuvelen der eeuw, betekent de echte ware dingen zodanig als zij zijn geweest in de Oudste Kerk, en hoedanig in de Oude Kerk; de bergen van het oosten betekenen de Oudste Kerk, welke is geweest in de liefde tot den Heer; die Kerk wordt beschreven met de bergen van het oosten, omdat de berg de liefde betekent, en het oosten den Heer; de heuvelen der eeuw betekenen de Oude Kerk, welke is geweest in de naastenliefde jegens den naaste; deze Kerk wordt beschreven met de heuvelen der eeuw, omdat de heuvelen de naastenliefde jegens den naaste betekenen; dat de bergen en de heuvelen die dingen betekenen, zie men boven in n. 405; en van de kostbare dingen der aarde en der volheid ervan, betekent de geestelijke uitwendige Kerk, welke is bij hen die leven volgens de erkenenissen van het ware en het goede; de aarde [het land] is die Kerk, en de volheid zijn de erkenenissen in den uitwendigen mens; en het welbehagen van Hem Die in het braambos woont, betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijk geestelijke, dat uit Hem al die dingen zijn; zij zullen komen voor het hoofd van Jozef, en voor de kruin van den Nazireër zijner broederen, betekent ten aanzien van de innerlijke dingen en ten aanzien van de uiterlijke dingen, zoals boven. Bij Zacharia: *“Machtig zal Ik maken het huis van Jehudah, en het huis van Jozef zal Ik redden: van daar zullen zij zijn zoals de machtige Efraïm, en verblijden zal zich hun hart zoals van den wijn”*, x: 6, 7; onder het huis van Jehudah wordt hier de Kerk verstaan die in de liefde tot den Heer is, welke de hemelse Kerk wordt genoemd; en onder Jozef wordt de Kerk verstaan die in het goede der naastenliefde en in de ware dingen des geloofs is, welke de geestelijke Kerk wordt genoemd; aangezien de ware dingen dier Kerk macht vanuit het goede hebben, wordt er derhalve gezegd dat zij zullen zijn zoals de machtige Efraïm, want Efraïm betekent het ware vanuit het goede in den natuurlijken mens, welke ware macht heeft; hun vreugde vanuit de ware dingen wordt daarmee aangeduid

dat hun hart zich zal verblijden zoals van den wijn; de wijn betekent het ware vanuit het goede. Bij Ezechiël: *“Jehovah zeide: Zoon des mensen, neem u één hout, en schrijf daarop: Voor Jehudah, en voor de zonen Israëls en voor diens metgezellen: neem u daarop één hout, en schrijf daarop: Voor Jozef, het hout van Efraïm, en van het gehele huis Israëls; verbind ze daarna, het ene met het andere u tot één hout, opdat zij één zijn beide in Mijn hand. Ik zal het hout van Jozef nemen dat in de hand is van Efraïm en van de Stammen Israëls zijn metgezellen, en Ik zal ze toevoegen op het hout van Jehudah, en Ik zal ze maken tot één hout, en zij zullen één zijn in Mijn hand; en Ik zal hen maken tot één natie in het land, in de bergen Israëls, en één Koning zal voor die allen tot Koning zijn; en zij zullen niet langer zijn twee natiën, en zij zullen niet langer verdeeld worden in twee Koninkrijken wederom”*, xxxvii: 16, 17, 19, 22; met Jehudah wordt ook hier de hemelse Kerk aangeduid, welke in het goede der liefde is, en met Jozef en Efraïm wordt de geestelijke Kerk aangeduid, welke in het goede der naastenliefde en in de ware dingen des geloofs is; dat die beide Kerken bij den Heer één Kerk zullen zijn, zoals het goede en het ware één zijn, wordt verstaan onder: Ik zal ze maken tot één hout, en zij zullen één zijn in Mijn hand; en Ik zal hen maken tot één natie in het land, en één Koning zal voor die allen tot Koning zijn; en zij zullen niet langer zijn twee natiën, en zij zullen niet langer verdeeld worden in twee Koninkrijken: maar ook deze dingen zie men ontvouwd boven, n. 433. Bij David: *“O God, Gij hebt door Uw arm Uw volk verlost, de zonen van Jakob en van Jozef”*, Psalm lxxvii: 16; onder de zonen van Jakob en Jozef worden degenen verstaan die in het goede des levens zijn volgens hun godsdienstige; onder Jakob wordt in het Woord verstaan de uitwendige Kerk, welke is bij hen die in het goede des levens zijn; en onder Jozef worden hier verstaan Menasseh en Efraïm, want gezegd wordt: Gij hebt verlost de zonen van Jozef, onder wie degenen worden verstaan die ten aanzien van den uitwendigen mens in het goede en het ware zijn, aldus ten aanzien van het leven; dat Menasseh en Efraïm, zijnde de zonen van Jozef, hen betekenen, zie men boven, n. 440; die verlossen met den arm, betekent vanuit de Almacht zaligen, want zij die zodanig zijn geweest, werden door den Heer gezaligd door Zijn Komst in de wereld; anders immers hadden zij niet kunnen worden gezaligd. Bij Obadja: *“In den berg Zions zal ontkoming zijn, en zal heiligheid zijn; dan zal erfgenaam zijn het huis Jakobs van hun erfenissen; en het huis Jakobs zal een vuur worden, en het huis Jozefs een vlam, en het huis Ezaus tot een stoppel, opdat zij dezen aansteken en dezen verteren, zodat er geen overgeblevene zij in het huis Ezaus”*, Vers 17, 18; onder Ezaus en diens huis worden degenen verstaan die van zich geloven dat zij inzichtsvol en wijs zijn

niet vanuit den Heer maar vanuit zichzelf; want in het 8ste Vers in dat Hoofdstuk wordt gezegd: “Ik zal de wijzen vanuit Edom verdoen, en de inzichtsvollen vanuit den berg Ezaus”, zijnde zij die zich hebben bevestigd in zulke dingen die hun liefden vanuit den zin der letter des Woords begunstigen; onder het huis Jakobs en onder het huis Jozefs worden degenen verstaan die in het goede des levens volgens de ware dingen der leer zijn; onder het huis Jakobs zij die in het goede des levens zijn, en onder het huis Jozefs zij die in de ware dingen der leer zijn; met den berg Zions, waar ontkoming en heiligheid zal zijn, wordt de liefde tot den Heer aangeduid, door Wien de zaliging en door Wien het Goddelijk Ware is; dat het huis Jakobs erfgenaam zal zijn van de erfenissen van het huis en van den berg Ezaus, en dat het huis Jakobs voor hem een vuur, en het huis Jozefs een vlam zal zijn, betekent dat in de plaats van hen die onder Ezaus worden verstaan, degenen zullen opvolgen die in het goede des levens volgens de ware dingen der leer zijn; want in de geestelijke wereld geschiedt aldus, dat zij die in den trots vanuit het eigen inzicht zijn geweest, en zich hebben bevestigd vanuit het Woord in zulke dingen die de liefden van zich en van de wereld begunstigen, streken en bergen bezet houden, en zich daar iets als een hemel maken, gelovende dat de hemel meer voor hen dan voor de anderen is; maar na een verstreken tijd worden zij uit hun plaatsen geworpen, en daar volgen dan degenen op, die in het goede des levens volgens de ware dingen der leer vanuit den Heer zijn; over welke zaak men zie het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT; daaruit kan vaststaan, hetgeen in den inwendigen zin daarmede wordt aangeduid dat het huis Jakobs de erfgenaam hunner erfenissen zal zijn, en dat het een vuur zal zijn, het huis Jozefs een vlam, en het huis Ezaus een stoppel. Bij Amos: *“Die op de nebel [nablio] moduleren, zoals David voor zich instrumenten des gezangs uitdenken, die uit wijnschalen drinken, en met de eerstelingen der oliën zich zalven, maar over de verbreking van Jozef niet worden aangedaan niet smart”*, VI: 5, 6; daar wordt gehandeld over hen die de goede aandoeningen in de uitwendige dingen veinzen, en vanuit het Woord verscheidene dingen aanvoeren om te bevestigen, en toch innerlijk boos zijn; in de uitwendige dingen goede aandoeningen veinzen, wordt aangeduid met moduleren op de nebel, zich instrumenten des gezangs uitdenken, en met de eerstelingen der oliën zich zalven; verscheidene plaatsen vanuit het Woord aanvoeren om een schijn te geven, wordt aangeduid met drinken uit wijnschalen; dat zij zich niet in het minst bekommeren om de ware dingen van de leer der Kerk, ook al zou de Kerk door valse dingen vergaan, wordt aangeduid met: Over de verbreking van Jozef worden zij niet aangedaan met smart; onder Jozef wordt

de geestelijke Kerk verstaan, welke is bij hen die in de ware dingen der leer zijn. Bij David: *“Herder Israëls, neem ter ore, Gij Die zoals een kudde Jozef leidt, Die zit op de Cherubim, ontflits; vóór Efraïm, Benjamin en Menasseh wek Uw macht op, en ga tot het heil voor ons”*, Psalm LXXX: 2, 3; met Jozef wordt ook hier de geestelijke Kerk aangeduid, welke is bij hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, dat is, in de ware dingen der leer ook ten aanzien van het leven; wat onder Efraïm, Benjamin en Menasseh daar wordt verstaan, is ontvouwd boven in n. 440. Bij Amos: *“Zo zeide Jehovah tot het huis Israëls: Zoekt Mij, en leeft; opdat Hij niet zoals een vuur het huis Jozefs vertere, en vertere en niemand is blussende: haat het boze, en bemint het goede, en vestigt in de poort het gericht; misschien zal Jehovah Zebaoth Zich erbarmen over de overblijfselen van Jozef”*, v: 4, 6, 15; met het huis Israëls wordt de geestelijke Kerk aangeduid, en met het huis Jozefs die Kerk ten aanzien van de ware dingen der leer; dat de ware dingen der leer vergaan indien zij niet zijn in de aandoening van het goede en het ware, en in het leven volgens die, wordt verstaan onder: Opdat Hij niet zoals een vuur vertere het huis Jozefs; en daaronder dat Jehovah Zich zal erbarmen over diens overblijfselen, wordt verstaan, en opdat Hij bij hen de resterende ware dingen der leer zal in stand houden; indien zij leven volgens de goede en de ware dingen vanuit het Woord, wordt verstaan onder: Haat het boze, bemint het goede, en vestigt in de poort het gericht. Bij David: *“Heft een gezang op, en geeft de trommel, de liefelijke citer met de nebel; blaast in de maand de bazuin, in den rusttijd tot den dag van ons feest; omdat het een inzetting is voor Israël, dit; tot een getuigenis voor Jozef heeft Hij het gesteld, in Zijn uitgaan tegen het land van Egypte; een lip die ik niet kende heb ik gehoord”*, Psalm LXXXI: 3, 4, 5, 6; een gezang opheffen, de trommel, de liefelijke citer met de nebel geven, betekent de belijdenis vanuit de geestelijke en de hemelse ware dingen, en de verkwikkelijke dingen der aandoening van het ware en het goede; men zie boven n. 323, 326; blaast in de maand de bazuin, in den rusttijd tot den dag van ons feest, betekent den eredienst vanuit het verkwikkelijke der aandoeningen van dezelve; het is een inzetting voor Israël, dit, en tot een getuigenis voor Jozef heeft Hij het gesteld, betekent dat die dingen waren voor de nieuwe Kerk, bij de zonen Israëls ingesteld, welke in de ware dingen der leer is; in Zijn uitgaan tegen het land van Egypte; een lip die ik niet kende heb ik gehoord, betekent wanneer de oude Kerk is vernietigd, in welke toen de valse dingen der leer waren; de niet bekende lip betekent de valse dingen der leer: Egypte immers beeldde, toen Jozef daar heer was, de Kerk uit die in de erkentnissen van het ware en het goede is, en in de bevestigende wetenschappen; doch toen zij aanvingen de

zonen Israëls te haten en te mishandelen, beeldde Egypte de vernietigde Kerk uit, waarin louter valse dingen waren; want gezegd wordt *dat een nieuwe koning opstond over de Egyptenaren, die Jozef niet had gekend*, Exod. 1: 8; en daarom ook werden de Egyptenaren met Faraó, die de zonen Israëls achtervolgden, ondergedompeld in de zee Suph. Dat onder Jozef in den hoogsten zin wordt verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijk geestelijke, staat ook vast bij David: *“Tot een slaaf werd Jozef verkocht; zij sloegen in de boei zijn voet; in het ijzer kwam zijn ziel, tot aan den tijd toe waarop zijn woord kwam, en de rede van Jehovah heeft hem beproefd; de Koning zond en slaakte hem, de heerser der natiën opende hem; hij stelde hem tot een heer voor zijn huis, en een heersende over al zijn bezitting, om de vorsten van hem te binden naar zijn keuze, en de ouderen van hem opdat hij zou beschaven* [erudiret]: *toen kwam Israël in Egypte, en Jakob werd vreemdeling in het land van Cham”*, Psalm cv: 17 tot 23; met Jozef wordt de Heer beschreven, hoe Hij, toen Hij in de wereld kwam, werd opgenomen, en hoe Hij werd verzocht; en daarna dat Hij de Heer des Hemels en der Aarde is geworden, en de hellen heeft onderjukt, de Hemelen heeft geordend, en de Kerk heeft geïnstaureerd; hoe Hij werd opgenomen en verzocht, wordt daarmee beschreven dat hij tot een slaaf werd verkocht; zij sloegen in de boei zijn voet, en dat zijn ziel in het ijzer kwam; tot slaaf werd verkocht, betekent dat Hij voor zo gering werd geschat; dat zij zijn voet in de boei sloegen, betekent dat Hij als het ware gebonden en in de gevangenis was, omdat er niet langer het natuurlijk goede was; dat zijn ziel in het ijzer kwam, betekent dat zo [geschiedde] omdat er niet langer het natuurlijk ware was, maar het valse; dat Hij de hellen overwon door het Goddelijk Ware vanuit Zijn Goddelijke, wordt beschreven met: Tot aan den tijd toe waarop zijn woord kwam, en de rede van Jehovah heeft hem beproefd; het woord van hem, betekent het Goddelijk Ware, en de rede van Jehovah het Goddelijk Goede vanuit hetwelk het Goddelijk Ware is; dat zo de Heer voor Zijn Menselijke vanuit Zijn Goddelijke de mogendheid heeft verworven over alle dingen des Hemels en der Aarde, wordt daarmee beschreven dat de koning zond en hem slaakte, de heerser der natiën hem opende, hem stelde tot een heer voor zijn huis, een heersende over al zijn bezitting; met den koning die zond, en met den heerser der natiën die opende, wordt het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede aangeduid, welke in Hem en uit Hem waren; met den Koning het Goddelijk Ware, en met den Heerser het Goddelijk Goede; want de Heer wordt krachtens het Goddelijk Ware in het Woord Koning genoemd, en krachtens het Goddelijk Goede Heer, voorts Heerser; met het huis over hetwelk hij is gesteld, wordt de Hemel en de Kerk

aangeduid ten aanzien van het goede, en met de bezitting de Hemel en de Kerk ten aanzien van het ware; met deze dingen wordt iets eenders aangeduid als met de woorden van den Heer Zelf dat alle dingen des Vaders de Zijne zijn, en al Zijn dingen des Vaders, en dat Hem is gegeven alle mogendheid over den Hemel en de Aarde, Joh. xvii: 10; Matth. xxviii: 18; dat Hij vanuit Zijn Goddelijke de Hemelen afhoudt van de valse dingen, en houdt in de ware dingen, en zo aan dezelve inzicht en wijsheid geeft, wordt daarmede beschreven dat hij de vorsten bond naar zijn keuze, en de ouderen van hem opdat hij zou beschaven; met de vorsten worden degenen aangeduid die in de ware dingen zijn, en met de ouderen zij die in het inzicht en de wijsheid zijn; dat toen de Kerk op aarde door Hem werd geïnstauréerd, wordt verstaan onder: Toen kwam Israël in Egypte; met Israël wordt de Kerk aangeduid; de instauratie immers van de Kerk door den Heer werd uitgebeeld door de zonen Israëls daarmede dat zij in Egypte kwamen, voorts dat de Heer als klein kind naar Egypte was heengeleid, Matth. ii: 14, 15; Hoschea xi: 1: dat alle dingen der Kerk toen vergingen, wordt daaronder verstaan dat Jakob een vreemdeling werd in het land van Cham; met Jakob wordt aangeduid de Kerk bij allen die in het goede des levens zijn, en met het land van Cham wordt de vernietigde Kerk aangeduid. Hier en elders in het Woord worden onder Israël en Jakob niet verstaan de zonen Israëls en de nakomelingen Jakobs, maar al degenen waar zij ook waren en zijn, bij wie de Kerk is; zoals onder Jehudah in het Woord niet wordt verstaan de Joodse natie, maar de Kerk uit hen die in de liefde tot den Heer zijn, over welke zaak boven in n. 433; want bij de zonen Israëls of de nakomelingen Jakobs is niet enige Kerk geweest, maar alleen werd de Kerk uitgebeeld; en daarom worden met hen al degenen aangeduid die van de Kerk zijn, en dit niet alleen in de Profetische dingen des Woords, maar ook in de Historische dingen ervan, zoals in de voorafgaande dingen is getoond: en daarom wordt ook onder Jozef en diens Stam niet Jozef en Jozefs Stam verstaan, maar in den hoogsten zin de Heer ten aanzien van het Goddelijk geestelijke, en vandaar in den betrekkelijken zin het geestelijk Rijk des Heren in de Hemelen en op aarde, voorts eveneens de dingen die dat Rijk maken, zijnde de ware dingen der leer. Aangezien bij Ezechiël wordt beschreven de nieuwe geestelijke Kerk die door den Heer moet worden geïnstauréerd, welke Kerk met haar leer wordt verstaan onder de nieuwe stad, den nieuwen tempel, en de nieuwe aarde, wordt derhalve gezegd: “*Hier de grens tot waar gij het land zult erven, naar de twaalf Stammen Israëls, voor Jozef de snoeren*”, Hfdst. xlvii: 13; met Jozef wordt de geestelijke Kerk aangeduid, en met de snoeren de verbinding, en de toekenning [*praedicatio*] vanuit dien

Stam aan de overige, en van de overige aan denzelve; en met de twaalf Stammen Israëls worden alle dingen van die Kerk aangeduid.

449. Vanuit den Stam van Benjamin twaalf duizend gezegelden; dat dit betekent de verbinding van hen die in den laatsten Hemel zijn, met den Heer, staat vast uit de uitbeelding van Benjamin en van den naar hem genoemden Stam, zijnde het geestelijk-hemelse in den natuurlijke mens, iets eenders als Jozef in den geestelijken: het geestelijk-hemelse is het ware verbonden met het goede; want het ware in zich beschouwd is geestelijk, en het goede is hemels; vandaar wordt met Benjamin en diens Stam de verbinding aangeduid van het ware en het goede in het natuurlijke, hier dus de verbinding van hen die in den laatsten Hemel zijn, met den Heer; in den laatsten Hemel zijn zij die zijn in het natuurlijk goede en ware vanuit het geestelijke en het hemelse; zij die in den laatsten Hemel zijn, zijn òf geestelijk-natuurlijk, òf hemels-natuurlijk; de geestelijk-natuurlijken daar behoren tot het geestelijk Rijk des Heren, en de hemels-natuurlijken daar behoren tot het hemels Rijk des Heren; en daarom hebben de geestelijk-natuurlijken gemeenschap met den tweeden Hemel, waar allen geestelijk zijn; de hemels-natuurlijken echter hebben gemeenschap met den derden Hemel, waar allen hemels zijn, zoals in het bovenstaande Artikel is gezegd. Uit deze dingen kan vaststaan, wat Jozef en wat Benjamin, de broeders, in het Woord betekenen. Aangezien Benjamin betekent het ware verbonden met het goede in den natuurlijke mens, en vandaar het ware met het goede verbonden bij hen die in den laatsten Hemel zijn, is deze derhalve eveneens het laatst aan Jakob geboren, en werd hij door hem genoemd zoon der rechter(hand), want Benjamin in de oorspronkelijke Taal betekent zoon der rechter(hand); en eveneens is hij geboren in Bethlechem, met welke stad ook wordt aangeduid het ware verbonden met het goede in het natuurlijke; dat hij geboren is in Bethlechem, zie men in Gen. xxxv: 16, 17, 18, 19. Het laatst is hij geboren, omdat het natuurlijke bestaande vanuit het ware verbonden met het goede, het laatste der Kerk bij den mens is: er zijn immers bij den mens drie graden des levens, een binnenste, een middelste, en een laatste; het is de binnenste graad waarin degenen zijn die in den binnensten of derden Hemel zijn; het is de middelste graad waarin degenen zijn die in den middelsten of tweeden Hemel zijn; en het is de laatste graad waarin degenen zijn die in den laatsten of eersten Hemel zijn; en daarom worden zij die in den binnensten graad zijn, de hemelsen genoemd, worden zij die in den middelsten zijn, de geestelijken genoemd; zij echter die in den laatsten graad zijn, worden genoemd òf de geestelijk-natuurlijken, òf de hemels-natuurlijken; de verbinding van dezen in den laatsten Hemel wordt

aangeduid met Benjamin: over de drie graden des levens bij den mens en den Engel, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL n. 33, 34, 38, 39, 208, 209, 211, 435; vandaar nu is het, dat die zoon van Jakob het laatst is geboren. Dat hij zoon der rechter(hand) werd genoemd, is omdat met den zoon het ware wordt aangeduid, en met de rechter(hand) de macht van het ware vanuit het goede wordt aangeduid; en in de geestelijke wereld heeft het ware dat vanuit het goede in den natuurlijken mens is, alle macht; dat in dit ware alle macht is welke de geestelijke mens heeft, is omdat in den geestelijken mens de uitwerkende oorzaak is, en in den natuurlijken de uitwerking is, en alle macht der uitwerkende oorzaak tot uiting komt door de uitwerking; dat alle macht van den geestelijken mens is in het natuurlijke en door het natuurlijke, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9836; vandaar nu is het, dat hij Benjamin werd geheten, dat is, zoon der rechter(hand); en omdat er iets eenders wordt aangeduid met Bethlechem, namelijk het ware verbonden met het goede in den natuurlijken mens, is derhalve eveneens David daar geboren, en eveneens tot Koning gezalfd, 1 Sam. xvi: 1 tot 14; Hfdst. xvii: 12; want David als Koning beeldde den Heer uit ten aanzien van het ware vanuit het goede, en dit eveneens betekent de Koning; men zie boven n. 29, 31, 205; en derhalve is eveneens de Heer geboren in Bethlechem, Matth. ii: 1, 5, 6, omdat Hij als Koning is geboren, en bij Hem vanuit geboorte het ware verbonden met het goede was: elk klein kind immers wordt natuurlijk geboren; en het natuurlijke wordt, omdat het het dichtst bij de uitwendige zinnen en de wereld is, het eerst geopend; en dit is bij alle mensen onwetend omtrent het ware, en begerende het boze, doch alleen bij den Heer was het hongerende naar het goede, en verlangende het ware, omdat de regerende aandoening bij den mens is vanuit den vader, zij is immers de ziel van hem; doch bij den Heer was de aandoening of de ziel vanuit den Vader het Goddelijke Zelf, zijnde het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde. Aangezien Benjamin en diens Stam het ware verbonden met het goede in den natuurlijken mens betekent, *viel hem derhalve in het land Kanaän het lot ten deel tussen de zonen van Jehudah en tussen de zonen van Jozef, en viel eveneens aan dien Stam Hierosolyma ten erve, waar toen de Jebusieten waren*, Jozua xviii: 11 tot 28, zodat de zonen Benjamins daar woonden met de Joden, die deze stad in beslag namen: de oorzaak dat aan dien Stam het lot ten deel viel tussen de zonen van Jehudah en de zonen van Jozef, was deze dat hij uitbeeldde en vandaar betekende de verbinding van het goede en het ware; met Jehudah immers wordt het goede der Kerk aangeduid, en met Jozef het ware der Kerk: dat aan dien Stam Hierosolyma ten deel viel, was omdat Hierosolyma de

Kerk zou uitbeelden ten aanzien van de leer en ten aanzien van den eredienst; en alle leer der Kerk is de leer van het met het goede verbonden ware, en alle eredienst volgens de leer geschiedt door den natuurlijken mens; want, zoals boven is gezegd, de eredienst is de uitwerking vanuit de uitwerkende oorzaak in den geestelijken mens. Uit deze dingen kan vaststaan wat met Benjamin wordt aangeduid in deze plaatsen; bij Jeremia: *“Indien gij den Sabbath heiligt, zo zullen zij binnentreden vanuit de steden van Jehudah, en vanuit de omtrekken van Hierosolyma, en vanuit het land van Benjamin, en vanuit de vlakke en vanuit den berg, en vanuit het zuiden, aanbrengeende brandoffer en slachtoffer en spijsoffer en wierook”*, XVII: 26; dat deze dingen waren vanwege de heiliging van den Sabbath, was ter oorzaak hiervan, dat de Sabbath betekende het éénzijn [*unio*] van het Goddelijke en het Goddelijk Menselijke in den Heer, en in den betrekkelijken zin de verbinding van Zijn Goddelijk Menselijke met den Hemel en met de Kerk; en in het algemeen de verbinding van het goede en het ware; men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 8495, 8510, 10356, 10367, 10370, 10374, 10668, 10730; met de steden van Jehudah, met de omtrekken van Hierosolyma en met het land van Benjamin worden aangeduid de ware dingen verbonden met het goede in den natuurlijken mens; met de steden van Jehudah de ware dingen van het goede, met de omtrekken van Hierosolyma de ware dingen der leer in den natuurlijken mens, en met het land van Benjamin de verbinding ervan; de steden immers betekenen de ware dingen, Jehudah het goede der Kerk, Hierosolyma de leer van het ware, de omtrekken de dingen die rondom of beneden zijn, zijnde de ware dingen van het goede in den natuurlijken mens, en het land van Benjamin de Kerk ten aanzien van de verbinding ervan in den natuurlijken mens; vanuit de vlakke, vanuit den berg en vanuit het zuiden, betekent het goede en het ware in den natuurlijken mens vanuit den hemelsen oorsprong en vanuit den geestelijken oorsprong; de vlakke betekent het goede en het ware in den natuurlijken mens, omdat in de vlakten of beneden de bergen en de heuvelen degenen wonen die in den laatsten Hemel zijn, die hemels-natuurlijk en geestelijk-natuurlijk worden genoemd, waarover boven; de berg betekent hen die in het hemels goede zijn, en het zuiden hen die in het geestelijk goede en daaruit in het licht van het ware zijn; aanbrengeende brandoffer, slachtoffer, spijsoffer en wierook, betekent den eredienst vanuit het hemels goede en vanuit het geestelijk goede in den natuurlijken mens, het brandoffer den eredienst vanuit het hemels goede, het slachtoffer den eredienst vanuit het geestelijk goede, het spijsoffer en de wierook het goede en het ware van het goede in den natuurlijken mens: dit zijn de dingen die met die woorden worden aangeduid; wat zou het

anders zijn dat er gezegd werd dat zij, indien zij den Sabbath heiligden, zouden binnentreden vanuit de steden van Jehudah, de omtrekken van Hierosolyma, vanuit het land van Benjamin, vanuit de vlakke, den berg, en het zuiden, en waarom niet vanuit het algehele land Kanaän? Aangezien die afzonderlijke dingen zulke dingen betekenen die des Hemels en der Kerk zijn, worden derhalve eveneens elders bij denzelfden Profeet eendere dingen gezegd, zoals: *“In de steden van den berg, in de steden der vlakke, en in de steden van het zuiden, en in het land van Benjamin, en in de omtrekken van Hierosolyma, en in de steden van Jehudah, zullen nog doorgaan de kudden van kleinvee aan de handen des tellers”*, Jerem. xxxiii: 13. En elders: *“Zij zullen velden kopen voor zilver, en dit door te schrijven in een boekje; en door getuigen te doen betuigen, in het land van Benjamin, en in de omtrekken van Hierosolyma, en in de steden van Jehudah, en in de steden van den berg, en in de steden der vlakke, en in de steden van het zuiden, omdat Ik hun gevangenschap zal wenden”*, Jerem. xxxii: 8, 44; in deze plaatsen worden eendere dingen aangeduid als boven met het land van Benjamin, de omtrekken van Hierosolyma, de steden van Jehudah, met den berg, de vlakke en het zuiden; aldus met Benjamin de verbinding van het ware en het goede in den natuurlijke mens, bijgevolg de verbinding van het ware en het goede bij hen die in den laatsten Hemel zijn. Bij denzelfde: *“Komt samen, zonen van Benjamin, vanuit het midden van Hierosolyma, en door te blazen blaast de trompet, en op het huis van den wijngaard steekt een brand aan, omdat een boze voortziet uit het noorden, en een grote verbreking”*, vi: 1; daar wordt in den geestelijken zin gehandeld over de Kerk verwoest ten aanzien van het ware en het goede, omdat het is tegen Zion en Hierosolyma; met Zion immers wordt het goede der Kerk aangeduid, en met Hierosolyma het ware ervan; en omdat de zonen van Benjamin de verbinding van het goede en het ware betekenen, wordt derhalve tot hen gezegd dat zij zouden samenkomen vanuit het midden van Hierosolyma, en de trompet zouden blazen, en op het huis van den wijngaard een brand zouden aansteken; de trompet [*buccina*] blazen betekent den strijd vanuit de ware dingen die vanuit het goede zijn, tegen die Kerk; het huis van den wijngaard betekent die Kerk zelf; en een brand aansteken, betekent de vernietiging ervan door de boze liefden; het noorden waaruit het boze voortziet, betekent het valse van het boze; en de grote verbreking betekent de verstrooiing van het goede en het ware. Bij David: *“O Herder Israëls, neem ter ore, Gij Die Jozef leidt zoals een kudde, Die zit op de Cherubim, ontflits; vóór Efraïm, en Benjamin en Menasseh wek Uw macht op, en ga tot het heil voor ons”*, Psalm lxxx 2, 3; onder Efraïm, Benjamin en Menasseh, worden niet verstaan

Efraïm, Benjamin en Menasseh, maar zij die in het natuurlijk ware en goede zijn, en bij wie de verbinding ervan is; men zie boven n. 440, waar deze dingen zijn ontvouwd. Bij denzelfde: *“In de vergaderingen zegent God, den Heer vanuit de bron Israëls; daar is Benjamin de kleine over hen aangesteld; de vorsten van Jehudah, de vorsten van Zebulon en de vorsten van Nafthali”*, Psalm LXVIII: 27, 28. Ook daar worden niet verstaan Benjamin, noch de vorsten van Jehudah, Zebulon en Nafthali, maar die dingen der Kerk welke door gene Stammen worden aangeduid; en met Benjamin den kleine wordt daar aangeduid de onschuld van den natuurlijken mens; de onschuld van den natuurlijken mens is in de verbinding van het goede en het ware daar; maar ook deze dingen zie men boven ontvouwd, in n. 439. In de Zegening van de zonen Israëls door Mozes: *“Tot Benjamin zeide hij: Beminde van Jehovah, hij zal zeker wonen bij Hem, Hij zal hem bedekken elken dag, en tussen Zijn schouders is hij wonende”*, Deut. XXXIII:12; met Benjamin wordt daar het Woord aangeduid in den laatsten zin, welke natuurlijk is; want in die Zegening door Mozes wordt het Woord beschreven, en met de afzonderlijke Stammen wordt iets ervan aangeduid; en omdat in den laatsten zin des Woords, welke natuurlijk is, het huwelijk is gelegen van het goede en het ware, zoals in zeer veel plaatsen is getoond, wordt hij derhalve de beminde van Jehovah geheten, en wordt er gezegd dat hij zeker bij Hem zal wonen, en Hij hem zal bedekken elken dag, en tussen Zijn schouders zal wonen; tussen de schouders wonen, is in zekerheid en in macht. Wat er wordt aangeduid met Benjamin in de Profetie van den vader Israël over zijn zonen, Gen. XLIX: 27, is ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6439 tot 6445; in die Profetie wordt over Benjamin het laatst gehandeld, omdat het laatste der Kerk en des Hemels met hem wordt aangeduid; het laatste is het natuurlijke, waarin het ware is verbonden met het goede. Omdat deze dingen met Benjamin zijn aangeduid, *kampeerden derhalve de Stammen van Efraïm, Menasseh en Benjamin rondom de Tent der samenkomst in de woestijn aan het westen*, Num. II: 18 tot 24; en met die drie Stammen worden allen aangeduid die in het natuurlijk ware en goede zijn, en in de verbinding ervan; met Efraïm wordt het ware daar aangeduid, met Menasseh het goede daar, zoals boven is getoond, en met Benjamin de verbinding ervan; dat zij gekampeerd waren aan het westen, was omdat aan het westen en aan het noorden in den Hemel degenen wonen die in het duistere van het goede en in het duistere van het ware zijn, aldus die in het natuurlijk goede en ware zijn; zij die echter aan het oosten en aan het zuiden in den Hemel wonen, zijn in het heldere van het goede en het ware, over welke zaak men zie in het Werk OVER DEN HEMEL

EN DE HEL, n. 141 tot 153. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat met Benjamin in het Woord wordt aangeduid, namelijk de verbinding van het goede en het ware in den natuurlijken mens, en door het goede de verbinding met den geestelijken; want elk goede dat het goede is in den natuurlijken mens, vloeit in vanuit den geestelijken mens, dat is, door den geestelijken mens uit den Heer; een goede in den natuurlijken mens zonder dien invloed bestaat niet; en daarom ook wordt met Benjamin aangeduid de verbinding van den geestelijken mens met den natuurlijken, en met Jozef de verbinding van den hemelsen mens met den geestelijken.

450. Onder deze twaalf Stammen, waarvan wordt gezegd dat er vanuit een ieder ervan twaalf duizend gezegelden waren, wordt niet de Stam van Dan vermeld, maar in plaats daarvan de Stam van Menasseh; dat de Stam van Dan niet is vermeld, is ter oorzaak hiervan, dat door dien Stam dezulken werden uitgebeeld en aangeduid, over wie nu volgt in dit Hoofdstuk, waarover aldus Johannes: *“Na deze dingen zag ik, en zie, een grote schare, welke niemand kon tellen, vanuit alle natie, en stammen en volken en tongen, staande vóór den Troon en vóór het Lam, bekleed met witte lange klederen, en palmen in hun handen”*, Vers 9 e.v.; het zijn immers zij die niet in de ware dingen zelf des Hemels en der Kerk zijn geweest, maar in het goede des levens volgens de leerstellige dingen van hun godsdienst, welke dingen voor het merendeel niet echte ware dingen zijn geweest, maar valse dingen; doch nochtans werden zij door den Heer als ware dingen aanvaard, omdat zij in het goede des levens zijn geweest, tengevolge waarvan de valse dingen van hun godsdienst niet met het boze besmeurd zijn geweest, maar omgebogen tot het goede: dat dezen in de plaats van den Stam van Dan zijn aangenomen, is omdat de Stam van Dan de laatste der Stammen was, en derhalve in het Rijk des Heren de laatsten zijn, in dewelke degenen zijn die in het goede des levens en des geloofs zijn volgens hun godsdienstige, in hetwelk niet de echte ware dingen zijn: over den Stam van Dan zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, 1710, 3920, 3923, 6396, 10335.

451. Vers 9, 10. *Na deze dingen zag ik, en zie, een grote schare, welke niemand kon tellen, vanuit alle natie en stammen en volken, en tongen, staande vóór den Troon en vóór het Lam, bekleed met witte lange klederen, en palmen in hun handen. En roepende met grote stem, zeggende: Het heil zij onzen God Die op den troon zit, en het Lam.* Na deze dingen zag ik, en zie, een grote schare, betekent al degenen die in het goede des levens zijn volgens hun godsdienst, waarin niet de echte ware dingen zijn: welke niemand kon tellen, betekent dat het hoedanige en de hoeveelheid van het goede en het ware bij hen de

Allene Heer weet: vanuit alle natie en stammen, betekent al degenen die in het goede zijn ten aanzien van het leven volgens de leerstellige dingen van hun godsdienst: en volken en tongen, betekent al degenen die in valse dingen zijn vanuit onwetendheid, en vanuit verschillende godsdiensten: staande vóór den Troon en vóór het Lam, betekent die in het Rijk des Heren zijn: bekleed met witte lange klederen, betekent dat zij toen in de ware dingen waren, en in de bescherming tegen de valse dingen: en palmen in hun handen, betekent en in het goede des levens volgens dezelve: en roepende met grote stem, betekent de aanbidding vanuit het goede van het ware, en vandaar vanuit de vreugde des harten: zeggende: Het heil zij onzen God Die op den Troon zit, en het Lam, betekent de belijdenis dat het eeuwige leven is uit den Allenen Heer.

452. Na deze dingen zag ik, en zie, een grote schare; dat dit al degenen betekent die in het goede des levens zijn volgens hun godsdienst, waarin niet de echte ware dingen zijn, staat hieruit vast, dat onder de twaalf duizend gezegelden vanuit iederen Stam degenen werden verstaan die van de Kerk zijn waarin de echte ware dingen zijn; want onder de twaalf Stammen Israëls worden degenen verstaan die in de echte goede en ware dingen zijn, en abstract genomen alle ware en goede dingen der Kerk; en daarom worden onder dezen waarover nu wordt gehandeld, degenen verstaan die in het goede des levens zijn volgens hun godsdienst, waarin evenwel niet de echte ware dingen zijn: dat dezen worden verstaan onder de grote [*multa*] schare, kan vaststaan uit hetgeen volgt in dit Hoofdstuk, waar wordt gezegd dat het degenen zijn die komen vanuit de grote [*magna*] verdrukking, Vers 14, dat is, vanuit de verzoekingen; want zij die in het goede des levens volgens hun godsdienst zijn, waarin niet de echte ware dingen zijn, ondergaan in het andere leven verzoekingen, door dewelke de valse dingen van hun godsdienst worden uiteengeslagen, en de echte ware dingen in de plaats ervan worden ingeplant; over zaak meer zal worden gezegd in hetgeen volgt: daarvandaan kan het vaststaan, wie het zijn die worden verstaan onder de grote schare, waarover wordt gehandeld in hetgeen volgt tot aan het einde van het Hoofdstuk. Men moet weten, dat niemand, hetzij men binnen de Kerk is waar het Woord is, hetzij buiten die Kerk, wordt verdoemd die een goed leven leidt volgens zijn godsdienst; het is immers hun schuld niet, dat zij de echte ware dingen niet weten; en daarom nemen die, omdat het goede des levens in zich verbergt de aandoening van de ware dingen te weten, als zij in het andere leven komen, gemakkelijk de ware dingen op en doordrenken zij zij zich ervan; gans anders zij die een boos leven hebben geleid, en den godsdienst van nul en gener waarde hebben gemaakt: maar over hen die in niet-echte ware dingen zijn, aldus die in valse

dingen vanuit onwetendheid zijn, en nochtans in het goede des levens, is boven gehandeld in n. 107, 195, 356; en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, waar is gehandeld over de volken en de natiën buiten de Kerk in den Hemel: en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, waar de volgende dingen staan: Dat er valse dingen van godsdienst zijn die samenstemmen met het goede, en dat er zijn die niet samen stemmen, n. 9528, 9259. Dat valse dingen van godsdienst, indien zij niet samenstemmen met het goede, niet het boze voortbrengen, alleen bij hen die in het boze zijn, n. 8311, 8318; dat de valse dingen van godsdienst niet worden toegerekend aan hen die in het goede zijn, maar aan hen die in het boze zijn, n. 8051, 8149. Dat de niet-echte ware dingen en eveneens de valse dingen, kunnen worden vergezelschaft met de echte ware dingen bij hen die in het goede zijn, niet echter bij hen die in het boze zijn, n. 3470, 3471, 4551, 4552, 7344, 8149, 9298. Dat de valse en de ware dingen worden vergezelschaft door schijnbaarheden vanuit den zin der letter des Woords, n. 7344. Dat de valse dingen worden waargemaakt door het goede en zacht worden gemaakt, omdat zij worden aangeplooid en worden heengeleid tot het goede, en omdat het boze wordt verwijderd, n. 8149. Dat de valse dingen van godsdienst bij hen die in het goede zijn, door den Heer worden opgenomen als ware dingen, n. 4736, 8149. Dat het goede welks hoedanige is uit een valse van godsdienst, door den Heer wordt aanvaard, indien er onwetendheid is en in dezelve onschuld en een goed einddoel, n. 7887. Dat de ware dingen bij den mens schijnbaarheden zijn van het ware en het goede, doordrenkt van begoochelingen; maar dat nochtans de Heer ze aanpast aan de echte ware dingen bij den mens die in het goede leeft, n. 2053. Dat er valse dingen waarin het goede is, bestaan bij hen die buiten de Kerk zijn, en vandaar in de onwetendheid van het ware; ook bij hen die binnen de Kerk zijn, waar valse dingen van leer zijn, de nummers 2589 tot 2604, 2861, 2863, 3263, 3778, 4189, 4190, 4197, 6700, 9256.

453. Welke niemand kon tellen; dat dit betekent dat het hoedanige en de hoeveelheid van het goede en het ware bij hen de Allene Heer weet, staat vast uit de betekenis van het getal, zijnde het hoedanige van een zaak, vandaar uit de betekenis van tellen, zijnde het hoedanige der zaak kennen, hier het hoedanige van het goede en het ware bij hen over wie nu wordt gehandeld; dat het ook betekent dat de Allene Heer dit weet, wordt daaronder verstaan dat niemand haar kon tellen; geen mens immers en geen Engel weet het hoedanige van het goede en het ware in de gehele reeks en nexus dat bij een ander is, alleen iets dat vanuit hetzelfde verschijnt in de uitwendige dingen; en toch is elk hoedanige van een oneindige uitbreiding; het verbindt zich immers

en vergezelschap zich met de talloze dingen die innerlijk schuilen, en met die welke uiterlijk zetelen, en met die welke ter zijde aan alle kanten zijn; deze dingen ziet niemand dan de Allene Heer; en daarom ordent en schikt de Heer Alleen allen volgens hun hoedanige; Hij immers ziet bij een ieder diens hoedanige, aldus hoedanig hij is, en wat hem zal overkomen tot in het eeuwig; want het gezicht des Heren, hetwelk wordt genoemd de Alwetendheid, het Vooruitzien en de Voorzienigheid, is eeuwig; vandaar is het, dat niemand het hoedanige van het goede en ware weet dat bij iemand is, dan de Allene Heer. Dat het hoedanige van het goede en het ware weten, wordt aangeduid met tellen, schijnt vreemd; want hij die deze woorden leest, terwijl hij in den zin der letter blijft, kan niet anders denken dan dat er alleen wordt verstaan dat de menigte zó groot was dat zij niet kon worden geteld; doch nochtans betekent in den geestelijken zin het getal het hoedanige, en vandaar betekent tellen weten het hoedanige en ordenen en schikken volgens hetzelfde: omdat dit met tellen wordt aangeduid, werd derhalve een straf toegediend ter oorzake daarvan dat David het volk had geteld, over welke zaak aldus in het Tweede Boek van Samuël; *“De toorn van Jehovah voer voort te ontsteken tegen Israël; derhalve porde Hij David aan tegen hen, door te zeggen: Ga heen, tel Israël en Jehudah: en hij zeide tot Joab: Trek nu om door alle Stammen Israëls, van Dan tot aan Beerschebah toe, en tel het volk, opdat ik het getal des volks kenne. Joab ontried, maar het woord des Konings had de overhand. En Davids hart sloeg hem nadat hij het volk had geteld; en David zeide: Ik heb zeer gezondigd in hetgeen ik gedaan heb; maar toch, Jehovah, doe de ongerechtigheid van Uw knecht voorbijgaan, omdat ik zeer dwaas heb gehandeld: en daarom werd de profeet Gad tot David gezonden, drie straffen hem aankondigende, waaruit hij de pest verkoos, tengevolge waarvan er zeventig duizend stierven”*, xxiv: 1 tot einde; wie weet niet dat er niet enige ongerechtigheid is in het tellen van een volk, maar dat er een zo grote ongerechtigheid is geweest dat deswege aan David drie straffen werden verkondigd waaruit hij er een verkoos, en dat tengevolge van de pest, welke hij verkoos, zeventig duizend mensen gestorven zijn: de oorzaak echter was deze, dat door Israël en Jehudah werd uitgebeeld en vandaar aangeduid het Rijk des Heren in de Hemelen en op aarde, en met tellen werd aangeduid het hoedanige van hen kennen, en volgens dit ordenen en schikken, hetgeen toch van den Allenen Heer is; daaruit blijkt, dat tellen in het Woord zulke dingen betekent. Eender wordt het met tellen aangeduid bij Mozes: *“Wanneer gij zult hebben opgenomen de som van de zonen Israëls naar hun getelden, en zij zullen een ieder de verzoening zijner ziel geven aan Jehovah in het tellen van hen, opdat*

er in hen geen plaag zij in het tellen van hen”, Exod. xxx: 12; ook hier wordt met tellen aangeduid het hoedanige van hen kennen, of het hoedanige der Kerk bij hen, en volgens dit ordenen en schikken; en omdat dit van den Allenen Heer is, wordt derhalve gezegd: Een ieder zal de verzoening zijner ziel geven aan Jehovah in het tellen van hen, opdat er in hen geen plaag zij in het tellen van hen; maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 10216 tot 10232. Bij Daniël: “*Omdat Belschazar wijn dronk uit de vaten van goud en zilver die waren uit den Tempel van Hierosolyma, ging een hand uit en schreef op den wand: Geteld, geteld zijt gij, gewogen, en verdeeld. Geteld heeft God uw Koninkrijk en daaraan een einde gemaakt*”, v: 2, 5, 25, 26; met geteld, geteld, wordt daar aangeduid gezien en doorvorst ten aanzien van het hoedanige van het goede en het ware; en met: Hij heeft het Koninkrijk geteld, wordt aangeduid: Hij heeft geordend en geschikt; wat de overige dingen betekenen, zie men boven in n. 373. Desgelijks bij Jesaja: “*Door de uitzending mijner dagen zal ik heengaan tot de poorten der hel (des graf); ik ben geteld, het overschot mijner jaren*”, xxxviii: 10; dit zijn de woorden van Hizkiah den Koning toen hij ziek was; en met geteld wordt aangeduid doorvorst en het beslotene. Dat tellen en geteld worden iets anders betekent in den geestelijken zin des Woords dan in de letter of in den natuurlijken zin ervan, kan ook hieruit vaststaan, dat in den Hemel bij de Engelen daar in hun geestelijke idee niet getallen en maten zijn, dat is, dat zij niet denken vanuit telling of meting, maar vanuit het hoedanige der zaak; en deze hun denking valt in getallen en maten, wanneer zij van daar nederglijdt in de natuurlijke sfeer; en toch is het Woord evenzeer voor de Engelen als voor de mensen geschreven; en daarom doorvatten de Engelen door de getallen en door het tellen in het Woord het hoedanige der zaak waarover wordt gehandeld, wanneer de mensen getallen en tellen verstaan; hetgeen nog verder hieruit kan vaststaan dat ieder getal in het Woord iets van een zaak of een staat betekent, waarover boven, n. 203, 336, 429, 430. Aangezien in enkele plaatsen in het Woord tellen wordt gezegd, en daarmee wordt aangeduid het hoedanige van een zaak kennen, en volgens dit ordenen en schikken, zou ik die plaatsen ook ter bevestiging willen aanvoeren; bij Jesaja: “*Een stem van tumult der koninkrijken der vergaderde natiën; Jehovah Zebaoth is tellende het krijgsheir*”, xiii: 4; onder de koninkrijken der vergaderde natiën, waarvan er tumult is, worden niet verstaan natiën, vanuit koninkrijken vergaderd; het is immers een profetische uitspraak en niet een historische; maar met de koninkrijken der vergaderde natiën worden aangeduid de valse dingen van het boze welke hebben gemaakt dat zij samenhangen; en met hun tumult

worden aangeduid de bedreigingen en de begeerten van tegen de ware dingen te strijden; van koninkrijken immers wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, en in den tegengestelden zin met betrekking tot de valse dingen; en de natiën betekenen de goede dingen, en in den tegengestelden zin de boze dingen; men zie boven n. 175, 331; en tumult wordt gezegd van de begeerte van te strijden, hier tegen de ware dingen; Jehovah is tellende het heir, betekent de ordening van de ware dingen vanuit het goede door den Heer tegen de valse dingen vanuit het boze; de Heer wordt in het Woord Jehovah Zebaoth genoemd krachtens de ware en de goede dingen, strijdende tegen de valse en de boze dingen; Zebaoth immers betekent Legers, en de Legers betekenen de ware en de goede dingen des Hemels en der Kerk; en tellen betekent dezelve ordenen, en de oorlog den geestelijken strijd. Bij denzelfde: *“Heft in de hoogte uw ogen, en ziet Wie deze dingen heeft geschapen, Die uitleidt in getal hun heir, allen bij name noemt”*, xl: 26; onder het Heir (Leger) der hemelen worden in den zin der letter zon, maan en sterren verstaan, want die worden in het Woord genoemd het Heir van Jehovah; maar in den geestelijken zin worden met het Heir aangeduid alle goede en ware dingen des Hemels en der Kerk in de samenvatting; want met de zon wordt het goede der liefde aangeduid, met de maan het goede des geloofs, en met de sterren de erkentissen van het goede en het ware; daaruit blijkt wat er wordt aangeduid met: Verheft uw ogen, en ziet Wie deze dingen heeft geschapen; met scheppen wordt, wanneer het de goede en de ware dingen betreft, aangeduid dezelve bij den mens formeren, en hem wederverwekken; met uitleiden in getal het heir, wordt aangeduid de ware en de goede dingen ordenen volgens het hoedanige ervan bij wie zij zijn; Hij noemt allen bij name, betekent dat Hij het hoedanige van allen weet, en dat Hij volgens dit schikt; met den naam immers wordt in het Woord het hoedanige van een zaak en een staat aangeduid, zoals eveneens bij Johannes: *“De schapen horen Zijn stem, en de eigen schapen noemt Hij bij name, en Hij leidt ze uit”*, x: 3; alwaar er ook wordt gezegd uitleiden en bij name noemen, zoals boven bij Jesaja; en daarmede worden eendere dingen aangeduid: dat de naam het hoedanige van een zaak en een staat betekent, zie men boven in n. 102, 135, 148. Bij David: *“Jehovah, Die het hier der sterren telt, allen met namen noemt”*, Psalm CXLVII: 4; met het heir der sterren tellen en allen met namen noemen, wordt aangeduid alle ware en goede dingen kennen, en volgens het hoedanige ervan dezelve schikken in den Hemel en de Kerk: wat zou het anders inhebben om van Jehovah te zeggen, dat Hij de sterren telt en die met haar namen noemt? Bij Jeremia: *“In de steden van den berg, in de steden der vlakten, en in de steden van het zuiden, en in het land van*

Benjamin, en in den omtrek van Hierosolyma, en in de steden van Jehudah, zullen nog de kudden van kleinvee doorgaan naar de handen des tellers”, xxxiii: 13; wat met den berg, de vlakke, het zuiden, het land van Benjamin, den omtrek van Hierosolyma, en de steden van Jehudah, in den geestelijken zin wordt aangeduid, zie men vlak boven in n. 449, waar het is ontvouwd; met het doorgaan der kudden van kleinvee naar de handen des tellers, wordt aangeduid dat er zullen zijn innerlijke goede en ware dingen volgens de orde en het hoedanige ervan in de Kerk; met de kudden van kleinvee immers worden de innerlijke goede en ware dingen aangeduid; het zijn immers lammeren, schapen, geiten, rammen, bokjes, welke worden verstaan onder de kudden kleinvee, waarmede worden aangeduid de innerlijke goede en ware dingen, zijnde de geestelijke goede en ware dingen; met de kudden van grootvee echter, welke bestaan uit kalveren, varren, koeien en ossen, worden aangeduid de uiterlijke goede en ware dingen, zijnde de natuurlijke ware en goede dingen; dat het zo is, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1565, 2566, 5913, 6048, 8937, 10609. Bij David: *“De berg Zions zal zich verblijden, en de dochteren van Jehudah zullen opspringen om Uw gericht; omgeeft Zion, omgordt haar, telt haar torens, stelt uw hart tot den voormuur, onderscheidt haar paleizen, opdat gij het vertelt aan het navolgende geslacht”*, Psalm XLVIII: 12, 13, 14; met den berg Zions die zich zal verblijden, wordt de hemelse Kerk aangeduid, waarin degenen zijn die in de liefde tot den Heer zijn; met de dochteren van Jehudah die zullen opspringen, worden aangeduid de aandoeningen van het goede en het ware welke zij hebben die van die Kerk zijn; om Uw gericht, betekent om de Goddelijke ware dingen welke zij hebben uit den Heer; Zion omgeven en haar omgorden, betekent vanuit de liefde de dingen omhelzen welke van deze Kerk zijn; haar torens tellen, betekent de hogere of innerlijke dingen overwegen die van die Kerk zijn; tellen is het hoedanige ervan zien en overwegen; en de torens zijn de hogere of innerlijke ware dingen; het hart stellen tot den voormuur, betekent de uiterlijke ware dingen liefhebben welke die Kerk tegen de valse dingen beschermen; haar paleizen onderscheiden, betekent de goede dingen van het ware doorvatten; de huizen immers zijn de goede dingen, en de paleizen zijn de edelere goede dingen van het ware; opdat gij het vertelt aan het navolgende geslacht, betekent het voortduren ervan tot in het eeuwige. Bij Jesaja: *“Die wandelt in gerechtigheden, en rechtheden spreekt, zal de koning in zijn schoonheid zien; zij zullen het land der lengten schouwen; uw hart zal den schrik overdenken; waar is de schrijver, waar de overweger, waar is hij die de torens telt; het verstokte volk zult gij niet zien, het volk van de diepten der lip”*, xxxiii: 15, 17, 18, 19.

Wandelen in gerechtigheden en rechtheden spreken, betekent leven in het goede der liefde en der naastenliefde, en de ware dingen denken en doorvatten; wandelen immers betekent leven, van gerechtigheid wordt gesproken met betrekking tot het goede, en de rechtheden zijn de ware dingen; gij zult den koning in zijn schoonheid zien, betekent dat zij de wijsheid zullen erlangen; de koning immers betekent het ware vanuit het goede; de schoonheid de wijsheid ervan, want in deze is het Goddelijk Ware in zijn schonen vorm; zij zullen het land der lengten schouwen, betekent de uitbreiding der wijsheid in den Hemel; het land immers betekent de Kerk en eveneens den Hemel, en de lengte de uitbreiding daar; uw hart zal den schrik overdenken; waar is de schrijver, waar de overweger, waar is hij die de torens telt, betekent de herinnering van den staat der Kerk, wanneer er geen inzicht is, geen wijsheid, en wanneer er de vervalsing is van de innerlijke waarheden; de schrik is die staat; de schrijver is het inzicht, de overweger is de wijsheid, de torens zijn de innerlijke ware dingen; het hoedanige ervan vernietigen door de vervalsingen, wordt hier aangeduid met dezelve tellen; het verstokte volk zult gij niet zien, betekent hen die in de valse dingen van het boze zijn, en abstract genomen die valse dingen; het volk der diepten van lip, betekent de valse dingen van leer bevestigd tot aan den schijn van het ware toe; de lip betekent het ware der leer, hier het valse hetwelk zij niet zullen zien. Dat tellen ook betekent boos schikken, bijgevolg vernietigen door vervalsingen, staat vast bij denzelfde: *“De breuken van het huis Davids hebt gij gezien, dat zij er zeer vele zijn, en gij hebt de wateren vergaderd van den lageren vijver, en de huizen van Hierosolyma hebt gij geteld, opdat gij de huizen zoudt vernietigen om den muur te versterken”*, xxii: 9, 10; onder het huis Davids wordt de Kerk verstaan ten aanzien van de ware dingen der leer; en met de breuken ervan worden de binnenbrekende valse dingen aangeduid; met de wateren vergaderen van den lageren vijver, wordt aangeduid verscheidene dingen verzamelen vanuit den zin der letter des Woords en vanuit den natuurlijke mens; de vijvers in Hierosolyma betekenen de ware dingen zodanig als zij zijn in den uiterlijken en innerlijken zin des Woords; de wateren van den hogeren vijver zijn de ware dingen zodanig als zij zijn in den innerlijken zin des Woords, en de wateren van den lageren vijver zijn de ware dingen zodanig als zij zijn in den uiterlijken zin, zijnde de zin der letter des Woords; de wateren immers zijn de ware dingen, en de vijvers in Hierosolyma betekenen iets eenders als de meren en de zeeën buiten Hierosolyma, namelijk de verzameling ervan; met de huizen van Hierosolyma tellen, wordt aangeduid de goede dingen van het ware vervalsen; de huizen immers van Hierosolyma betekenen de goede dingen van het ware

der Kerk; en tellen betekent averechts vatten, boos schikken, hetgeen is vals uitleggen of vervalsen; opdat gij de huizen zoudt vernietigen om den muur te versterken, betekent die goede dingen vernietigen om een leer te grondvesten waarin louter valse dingen zijn; de muur is het beschermende ware der leer, hier vervalst omdat het zonder het goede is. Uit deze dingen kan vaststaan, wat daarmede wordt aangeduid dat de dagen, de schreden, de haren zijn geteld, zoals in de volgende plaatsen; bij David: *“Om onze dagen te tellen”*, Psalm xc: 12. Bij Job: *“Telt Gij mijn schreden niet”*, xiv: 16; bij denzelfde: *“Ziet Hij mijn wegen niet, en telt Hij niet al mijn schreden”*, xxxi: 4. Bij Lukas: *“De haren uws hoofds zijn alle geteld”*, xii: 6, 7; met tellen wordt hier aangeduid het hoedanige kennen van het kleinste tot het grootste, en volgens dit ordenen en schikken, dat is, voorziening treffen: wat met de dagen, de schreden en de haren wordt aangeduid, is elders gezegd en getoond.

454. Vanuit alle natie en stammen; dat dit al degenen betekent die in het goede zijn ten aanzien van het leven volgens de leerstellige dingen van hun godsdienst, staat vast uit de betekenis van de natie, zijnde zij die in het goede zijn, waarover boven 175, 331; hier zij die in het goede des levens zijn; en uit de betekenis van de Stammen, zijnde de goede en de ware dingen der Kerk in de gehele samenvatting, waarover ook boven, n. 431; hier echter worden, omdat er wordt gehandeld over hen die in het goede des levens zijn volgens hun godsdienst, met de Stammen aangeduid de leerstellige dingen van den godsdienst waarvan zij geloven dat die waar en goed zijn; deze dingen worden eveneens in het Woord verstaan onder de Stammen, wanneer er over hen wordt gehandeld; doch onder de Stammen Israëls, waarover boven is gehandeld, worden allen verstaan die in de echte ware en goede dingen der Kerk zijn, en abstract genomen die ware en goede dingen. En daarom worden hier met: Vanuit alle natie en stammen, al degenen aangeduid die in het goede zijn ten aanzien van het leven volgens de leerstellige dingen van hun godsdienst.

455. En volken en tongen; dat dit al degenen betekent die in valse dingen zijn vanuit onwetendheid, en vanuit verschillende godsdiensten, staat vast uit de betekenis van de volken, zijnde zij die in de ware dingen der leer zijn, en in den tegengestelden zin zij die in valse dingen van leer zijn, waarover boven in n. 175; hier echter zij die in valse dingen van leer zijn vanuit onwetendheid, want er wordt gehandeld over hen die worden gezaligd, hoewel zij vanuit de leer van hun godsdienst in valse dingen zijn geweest; want allen worden gezaligd die in het goede des levens zijn volgens de dogma's van hun godsdienst, waarvan zij hebben geloofd dat zij ware dingen zijn, hoewel het

geen ware dingen zijn; want het valse wordt niet toegerekend aan iemand die naar de dogma's van zijn godsdienst goed leeft, aangezien het zijn schuld niet is dat hij de ware dingen niet weet; want het goede des levens volgens den godsdienst bergt in zich de aandoening van de ware dingen te weten, welke zij ook aanleren en opnemen wanneer zij in het andere leven komen; elke aandoening immers blijft den mens na den dood bij, en de aandoening van de ware dingen te weten vooral, omdat deze een geestelijke aandoening is en de mens wanneer hij een geest is, zijn aandoening wordt; en daarom putten zij dan de ware dingen die zij verlangen, en zo nemen zij die diep in hun harten op; dat de valse dingen van godsdienst als de mens goed leeft, door den Heer als ware dingen worden aanvaard, zie men boven in n. 452; en uit de betekenis van de tongen, zijnde hun belijdenissen vanuit den godsdienst; onder de tongen immers worden de spraken verstaan, en de spraak betekent de belijdenis en den godsdienst, ter oorzaak hiervan dat de tong de dingen uitspreekt en belijdt die van den godsdienst zijn. In het Woord wordt meermalen gesproken van lip, mond en tong; en met de lip wordt de leer aangeduid, met den mond de denking, en met de tong de belijdenis; de oorzaak dat lip, mond en tong zulke dingen betekenen, is deze dat zij de uitwendige dingen van den mens zijn door welke de inwendige worden geopenbaard, en het zijn de inwendige dingen die in den inwendigen of geestelijken zin worden aangeduid; het Woord immers in de letter bestaat uit uitwendige dingen, welke verschijnen voor de ogen en worden doorvat met de zinnen; vandaar is het Woord in de letter natuurlijk, en dit deswege, opdat het Goddelijk Ware, hetwelk het bevat, daar zij in het laatste, en zo in het volle: maar die uitwendige dingen, welke natuurlijk zijn, bevatten in zich de inwendige dingen, welke geestelijk zijn, en deze dus zijn het die worden aangeduid. Dat de tongen betekenen de belijdenissen vanuit den godsdienst en volgens de dogma's van den godsdienst, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“De tijd zal komen om te vergaderen alle natiën en tongen, opdat zij komen en Mijn heerlijkheid zien”*, LXVI: 18; deze dingen aangaande de Komst des Heren; met de natiën en de tongen worden allen aangeduid die in het goede des levens zijn volgens hun godsdiensten; de tongen betekenen de godsdiensten vanwege de belijdenis; en daarom wordt gezegd: *Opdat zij komen en Mijn heerlijkheid zien; de heerlijkheid betekent het Goddelijk Ware, door hetwelk de Kerk is. Bij Daniël: “Zie, met de wolken der Hemelen den Zoon des mensen; Hem werd gegeven de heerschappij en de heerlijkheid en het koninkrijk, opdat alle volken, tongen, en natiën Hem zouden vereren”*, VII: 13, 14; dat onder den Zoon des mensen, Die komen zal in de wolken der

Hemelen, de Heer wordt verstaan, staat vast; en onder de wolken der Hemelen wordt het Woord in de letter verstaan, en er wordt gezegd dat Hij daarin zal komen, omdat het Woord over Hem handelt, en in den binnensten zin over Hem Alleen; en daarom wordt gezegd de Zoon des mensen, want de Heer wordt de Zoon des mensen geheten krachtens het Goddelijk Ware, hetwelk het Woord is; maar over deze zaak zie men meer boven in n. 36, waar dit in de Apocalyps, Hfdst 1: 7, wordt ontvouwd: *“Zie, Hij komt met de wolken, en alle oog zal Hem zien”*: Zijn mogendheid vanuit het Goddelijk Goede wordt aangeduid met de heerschappij, en vanuit het Goddelijk Ware met de heerlijkheid, en de Hemel en de Kerk met het Koninkrijk; met de volken, tongen en natiën, worden aangeduid allen die in de leer en in het leven volgens hun godsdiensten zijn; volken worden degenen geheten die in de leer zijn, natiën zij die in het leven zijn, en de tongen zijn de godsdiensten. Bij Zacharia: *“In die dagen zullen tien mannen vanuit alle tongen der natiën de slip grijpen van een Joodsen man, al zeggende: Wij zullen met ulieden gaan, omdat wij hebben gehoord dat God met ulieden is”*, VIII: 23; wat de geestelijke zin van deze woorden is, zie men boven, n. 433, namelijk dat onder den Jood degenen worden verstaan die in de liefde tot den Heer zijn en vanuit Hem in de ware dingen der leer; en dat onder alle tongen der natiën degenen worden verstaan die vanuit verschillende godsdiensten zijn. Eendere dingen worden met de Tongen aangeduid in de volgende plaatsen; bij Mozes: *“Vanuit dezen zijn verspreid de eilanden der natiën in haar landen, een ieder naar haar Tong, naar hun familiën in hun natiën. De woningen der zonen van Scham volgens hun familiën, naar hun Tongen, in hun landen, naar hun natiën”*, Gen. x: 5, 31. In de Apocalyps: *“Gij moet wederom profeteren over vele volken en natiën, en Tongen en koningen”*, x: II: elders *“Zij zullen zien, vanuit de volken en de stammen, en de Tongen en de natiën, hun lichamen drie dagen en een halven”*, XI: 9: elders: *“Het werd gegeven aan het beest om krijg te voeren met de heiligen, en die te overwinnen: en aan hetzelfde werd de mogendheid gegeven over allen stam en tong en natie”*, XIII: 7: elders: *“Ik zag een Engel vliegende in het midden des Hemels, hebbende het eeuwige Evangelie, om dengenen te evangeliseren die op de aarde wonen, en aan alle natie en stam en tong en volk”*, XIV: 6: elders: *“De wateren die gij hebt gezien, waar de loonhoer zit, volken en scharen zijn zij, en natiën en tongen”*, XVII: 15; met de wateren daar worden de ware dingen des Woords aangeduid, want met de wateren in het Woord worden aangeduid de ware dingen, en in den tegengestelden zin de valse dingen; en daarom worden onder de volken, scharen, natiën en tongen, daar degenen verstaan die in de vervalste ware dingen zijn, welke in zich valse dingen zijn, en die vandaar in

de boze dingen des levens zijn. Bij Lukas: *“De rijke zeide tot Abraham: Erbarm u mijner, en zend Lazarus opdat hij het uiterste des vingers in water dope, opdat hij mijn tong verkoele, omdat ik word gemarteld in deze vlam”*, XVI: 24; in deze Gelijkenis, evenals in de overige, heeft de Heer door overeenstemmingen gesproken, zoals hieruit kan vaststaan dat onder den rijke geen rijken worden verstaan, noch onder Abraham Abraham, noch onder het water waarmede Lazarus de tong zou verkoelen, water en een tong, noch onder de vlam een vlam, want in de hel wordt niemand door vlammen gemarteld; maar onder den rijke worden degenen verstaan die van de Kerk zijn waar het Woord is, vanuit hetwelk zij de geestelijke rijkdommen hebben, zijnde de ware dingen der leer; en daarom worden onder den rijke de Joden verstaan, bij wie toen het Woord was; onder Abraham wordt de Heer verstaan; met het water waarin Lazarus het uiterste des vingers zou dopen, wordt het ware vanuit het Woord aangeduid; en met de tong wordt aangeduid de dorst en de begeerte om de ware dingen te verdraaien die in het Woord zijn; en met de vlam de straf van die begeerte, welke verschillend en menigvuldig is; daaruit blijkt, wat die dingen in een reeks betekenen; en dat met de tong verkoelen met water, wordt aangeduid de dorst en de begeerte stillen om de ware dingen te verdraaien, en door dezelve de valse dingen te bevestigen; wie kan niet zien, dat er niet wordt verstaan dat Lazarus het uiterste des vingers in het water zou steken om de tong te verkoelen? Bij Zacharia: *“Dit zal de plaag zijn waarmede Jehovah zal slaan alle volken die zullen strijden tegen Hierosolyma; uitteren zal het vlees van een ieder, zodat hijzelf op zijn voeten staat, en zijn ogen zullen uitteren in hun kassen, en zijn tong zal uitteren in zijn mond”*, XIV: 12; deze dingen zijn gezegd van hen die daarnaar streven om de ware dingen der leer te vernietigen door valse dingen; dit wordt aangeduid met strijden tegen Hierosolyma; Hierosolyma immers betekent de Kerk ten aanzien van de leer, en vandaar de ware dingen van de leer der Kerk; daarmede dat hun vlees zal uitteren, wordt aangeduid dat al het goede der liefde en des levens zal vergaan; dit immers betekent het vlees; onder staan op zijn voeten, wordt aangeduid op de beenderen zonder vlees, waarmede wordt aangeduid dat zij volslagen natuurlijk-lichamelijk zullen zijn; de voeten betekenen de dingen die van den natuurlijke mens zijn; hier de laagste dingen ervan; dat zijn ogen zullen uitteren in hun kassen, betekent dat al het verstand van het ware zal vergaan; de ogen immers betekenen het verstand; dat zijn tong zal uitteren in zijn mond, betekent dat alle doorvatting van het ware en alle aandoening van het goede zal vergaan; de tong betekent ook de doorvatting van het ware en de aandoening van het goede, de doorvatting van het ware uit hoofde hiervan

dat zij spreekt, en de aandoening van het goede uit hoofde hiervan dat zij over smaak beschikt; de smaak immers betekent den appetijt, het verlangen en de aandoening. In het Boek der Richteren: *“Jehovah zeide tot Gideon: Een ieder die likt met zijn tong de wateren gelijkerwijs een hond likt, hem zult gij afzonderlijk stellen; en een ieder zal zich ingekromd hebben op de knieën om te drinken: en het getal van hen die hun hand likten, was drie honderd man; en dezen werden geleid tegen Midian, en zij sloegen hem”*, VII: 5, 6, 7; onder Midian worden daar degenen verstaan die zich niet om het ware bekommeren, omdat zij louter natuurlijk en uitwendig zijn; en daarom werden zij geslagen door hen die de wateren met de tong in de hand likten zoals een hond; onder dezen immers worden degenen verstaan die naar de ware dingen trek hebben, aldus die vanuit enige natuurlijke aandoening haken om de ware dingen te weten; met den hond immers wordt de appetijt en de begeerte aangeduid, met de wateren de ware dingen; en met dezelve likken met de tong, wordt aangeduid daarnaar trek hebben en uit begeerte haken; derhalve werd Midian door dezen geslagen: Wie kan niet zien dat dit niet geboden zou zijn geweest, indien het niet aanduidend was geweest. Bij David: *“Gij verbergt hen in het verborgene Uwer aangezichten voor de verhovaardigingen des mans; Gij versteekt hen in den tabernakel voor den twist der tongen”*, Psalm xxxi: 21; met het verborgene der aangezichten, waarin Jehovah hen verbergt, wordt het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde aangeduid, want het aangezicht van Jehovah betekent het goede der liefde, en het verborgene betekent innerlijk bij den mens; met de verhovaardigingen des mans wordt de trots van het eigen inzicht aangeduid; met den tabernakel waarin Hij versteekt, wordt het Goddelijk Ware aangeduid; en met den twist der tongen wordt aangeduid het valse van den godsdienst vanuit hetwelk zij redeneren tegen de ware dingen: daaruit blijkt, wat die dingen in de reeks betekenen. Bij Jeremia: *“Zie, Ik ben aanbrenghende over u een natie, een natie welker tong gij niet zult kennen, noch verstaan wat zij spreekt; zij zal uw oogst en uw brood eten”*, v: 15, 17; hier wordt niet verstaan dat een natie zou worden aangebracht die onbekend zou zijn van tong of onverstaanbaar van spraak, maar verstaan wordt een boze natie die zou zijn van een volslagen anderen godsdienst, waarvan zij de dogma's niet zullen kennen, noch de redeneringen daaruit verstaan, en in den abstracten zin worden de valse dingen van het boze aangeduid, volslagen tegenovergesteld aan de ware dingen van het goede; de natie immers in den abstracten zin is het boze, en de tong hier is het valse van den godsdienst, en spreken is daaruit redeneren; en daarom volgt er, dat zij uw oogst en uw brood zal eten; want met den oogst worden aangeduid de ware dingen door dewelke het goede is,

met het brood het goede daaruit, en met eten verteren en beroven. Bij Ezechiël: *“Niet tot een volk diep van lip en zwaar van tong zit gij gezonden; tot het huis Israëls; niet tot grote volken, diep van lip en zwaar van tong, welke woorden gij niet zult hebben gehoord; zouden zij niet, indien Ik u tot dezen zou zenden, u gehoorzamen”*, III: 5, 6; met de volken diep van lip en zwaar van tong, welke woorden niet worden gehoord, worden degenen aangeduid die in een onverstaanbare leer, en vandaar in een onduidelijken godsdienst zijn, welks dogma's niet doorvattelijk zijn; de lip betekent de leer, de tong den godsdienst, en de woorden de dogma's ervan; en daarom worden onder die volken verstaan de natiën die het Woord niet hebben, en vanuit hetwelk Jehovah, dat is, de Heer, bekend is; dat die de *Goddelijke Ware* ³⁾ dingen zouden opnemen indien zij werden onderricht, wordt daarmede aangeduid dat zij zouden gehoorzamen indien hij tot dezelve werd gezonden. Bij Jesaja: *“Een verstokt volk zult gij niet zien, een volk van diepten van lip zodat gij niet hoort, barbaars van tong, geen inzicht”*, XXXIII: 19; met het volk van diepten van lip en met barbaars van tong, worden eendere dingen aangeduid als vlak boven met de volken diep van lip en zwaar van tong; dat er niet een volk wordt verstaan hetwelk zulk een spraak heeft dat het niet wordt verstaan, is duidelijk; want gezegd wordt ook: Barbaars van tong, geen inzicht; in hun tong of spraak immers kan inzicht zijn, niet echter in hun godsdienst. Bij denzelfde: *“Ik heb gezworen dat Mij alle knie zich zal inkrommen, en alle tong zal zweren”*, XLV: 23; deze dingen worden gezegd met betrekking tot de Komst des Heren; en daarmede dat zich alle knie zal inkrommen, wordt aangeduid dat al degenen Hem zullen aanbidden die in het natuurlijk goede vanuit het geestelijke zijn; met de knie wordt aangeduid de verbinding van het natuurlijk goede met het geestelijke; daaruit blijkt dat de kniebuigingen betekenen de erkenning, de dankzegging en de aanbidding vanuit het geestelijk goede en verkwikkelijke in het natuurlijke; dat alle tong zal zweren, betekent dat al degenen Hem zullen belijden, die in het goede vanuit den godsdienst zijn; zweren betekent belijden, en de tong den godsdienst volgens welchen men leeft. Bij David: *“Mijn tong overdenkt Uw gerechtigheid, elken dag Uw lof”*, Psalm xxxv: 28; met de tong wordt eveneens aangeduid de belijdenis vanuit de leer der Kerk, want gezegd wordt dat zij overdenkt; van gerechtigheid wordt gesproken met betrekking tot het goede ervan, en van lof met betrekking tot het ware ervan, zoals eveneens elders in het Woord. Eender

3 In het handschrift is *Divina Vera* doorgeschrapt, en in plaats ervan geschreven *Vera Divina*.

elders bij denzelfde: *“Mijn tong zal den gansen dag Uw gerechtigheid overdenken”*, Psalm LXXI: 24. Bij denzelfde: *“Met gal omgeven mij de goddelozen, de overlast hunner lippen bedekt hen; vurige kolen overstelpen hen; met vuur werpe Hij hen af in de kuilen dat zij niet wederopstaan; een man der tong houdt niet stand op de aarde”*, Psalm CXL: 10, 11, 12; met de gal wordt het vervalste ware aangeduid, hetwelk in zich het valse is; met den overlast der lippen wordt het valse der leer daaruit aangeduid, want de lippen betekenen de leer; met de vurige kolen die overstelpen, en met het vuur waarmede zij mogen worden afgeworpen in de kuilen, wordt aangeduid de trots vanuit het eigen inzicht en de liefde van zich, door welke zij verglijden in louter valse dingen; de vurige kolen betekenen den trots van het eigen inzicht, het vuur de liefde van zich, en de kuilen betekenen de valse dingen; alle valse dingen van leer ook in de Kerk en alle vervalsingen van het Woord ontstaan vanuit den trots van het eigen inzicht en vanuit de liefde van zich; daaruit blijkt wat daarmede wordt aangeduid dat een man der tong niet stand houdt op de aarde, namelijk de valse godsdienst. Bij denzelfde: *“Met mijn ziel lig ik neder in het midden der leeuwen; de zonen des mensen zijn ontvlamd, hun tanden zijn spies en pijlen, en hun tong een scherp zwaard”*, Psalm LVII: 5; met de leeuwen worden degenen aangeduid die de Kerk van de ware dingen beroven, en zo haar vernietigen; met de zonen des mensen die ontvlamd worden, worden degenen aangeduid die in de ware dingen der Kerk zijn, en abstract genomen de ware dingen zelf, waarvan ontvlamd worden wordt gezegd vanwege den trots van het eigen inzicht, waarvandaan den valse dingen zijn; hun tanden zijn spies en pijlen, betekenen de redeneringen vanuit de uitwendige zinlijke dingen, en zo vanuit begoochelingen en de valse dingen van den godsdienst, door welke de ware dingen worden vernietigd; de tanden betekenen de laatsten van des mensen leven, zijnde de uitwendige zinlijke dingen, hier de redeneringen vanuit dezelve; en de tong betekent de valse dingen van den godsdienst; en daarom wordt gezegd: Hun tong is een scherp zwaard; met het zwaard immers wordt aangeduid de vernietiging van het ware door de valse dingen. Bij Job: *“Zult gij den Leviathan met een angel trekken, en met een koord zijn tong doen zinken”*, XL: 20; in dat Hoofdstuk en het volgende wordt gehandeld over Behemoth en over Leviathan, en met het ene en het andere wordt de natuurlijke mens aangeduid; met Behemoth dezelve ten aanzien van de goede dingen, welke de verkwikkelijke dingen der natuurlijke liefde worden genoemd, en met Leviathan dezelve ten aanzien van de ware dingen, welke de wetenschappelijke dingen en de erkennenissen worden genoemd, vanuit welke het natuurlijk schijnsel is; die beide worden door louter overeenstemmingen beschreven, in

den ouden stijl; dat de redenering vanuit het schijnsel der natuur door de wetenschappelijke dingen niet kan worden bedwongen dan alleen door God, wordt in dit en in het volgende Hoofdstuk beschreven met den Leviathan, en eveneens met deze dingen: Zult gij den Leviathan met den angel trekken, en met een koord zijn tong doen zinken; met de tong wordt de redenering vanuit de wetenschappelijke dingen aangeduid: dat de Leviathan den natuurlijken mens betekent ten aanzien van de wetenschappelijke dingen, kan vaststaan uit andere plaatsen in het Woord waar hij wordt genoemd, zoals in Jes. xxvii: 1; Psalm lxxiv: 14; Psalm civ: 26; voorts hieruit, dat de walvis, welke wordt verstaan onder den Leviathan, den natuurlijken mens betekent ten aanzien van de wetenschappelijke dingen. Bij Jesaja: *“Het hart der onbedachtzamen zal verstaan om te weten, en de tong der stamelenden zal vlug zijn om te spreken”*, xxxii: 4; onder de onbedachtzamen [*praecipitantes*] worden degenen verstaan die gemakkelijk de dingen aangrijpen en geloven die gezegd worden, aldus eveneens de valse dingen; van dezen wordt gezegd dat zij zullen verstaan en weten, dat is, de ware dingen zullen opnemen; onder de stamelenden worden degenen verstaan die bezwaarlijk de ware dingen der Kerk kunnen vatten; dat zij dezelve vanuit aandoening zullen belijden, wordt daaronder verstaan dat hun tong vlug zal zijn om te spreken; van vlug wordt gesproken met betrekking tot de aandoening. Bij denzelfde: *“Dan zal de kreupele springen zoals een hert, en de tong des stommen zal zingen, omdat in de woestijn wateren zullen uitbarsten, en rivieren in de vlakten der woestijn”*, xxxv: 6; deze dingen aangaande de Komst des Heren; en met den kreupele worden degenen aangeduid die in het goede zijn, maar niet in het echte, omdat zij in de onwetendheid zijn omtrent het ware door hetwelk het goede is; dat hij zal springen zoals een hert, betekent dat hij vreugde zal hebben vanuit de doorvatting van het ware; met den stomme worden degenen aangeduid die vanwege de onwetendheid omtrent het ware den Heer niet kunnen belijden, noch de echte ware dingen der Kerk; hij zal zingen, betekent de vreugde vanuit het inzicht van het ware; dat in de woestijn wateren zullen uitbarsten, betekent dat ware dingen zullen worden geopend waar zij tevoren niet waren; en dat rivieren zullen uitbarsten in de vlakten der woestijn, betekent dat daar het inzicht zal zijn; de wateren immers betekenen de ware dingen, en de rivieren het inzicht. Uit deze dingen kan vaststaan, wat in den geestelijken zin wordt aangeduid met den dove zwaarlijk sprekende, dien de Heer genas, over wien aldus bij Markus: *“Jezus, nemende den dove die zwaarlijk sprak, stak Zijn vinger in diens oren, en uitgespogen hebbende raakte Hij zijn tong aan, en opziend naar den Hemel, zeide Hij Efathah, dat is, Wordt geopend. En terstond*

werden zijn oren geopend, en werd de band zijner tong geslaakt, en hij sprak recht", VII: 33, 34, 35; dat alle wonderen des Heren, omdat zij Goddelijk waren, zulke dingen hebben beheld en betekend die des Hemels en der Kerk zijn, en dat zij derhalve genezingen van ziekten waren door welke de verschillende genezingen van het geestelijk leven werden aangeduid, zie men in De HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 7337, 8364, 9031; met den dove worden degenen aangeduid die niet in het verstand van het ware en vandaar niet in de gehoorzaamheid zijn; en met hem die zwaarlijk spreekt worden degenen aangeduid die vandaar zwaarlijk in de belijdenis van den Heer en her ware der Kerk zijn; mer de oren door den Heer geopend wordt de doorvatting van het ware en de gehoorzaamheid aangeduid; en met de tong waarvan de band door den Heer werd geslaakt, wordt aangeduid de belijdenis van den Heer en van de waarheden der Kerk. Dat de Apostelen en anderen na de wederopstanding des Heren spraken met nieuwe tongen, betekende ook de belijdenis van den Heer en van de waarheden van de nieuwe Kerk, over welke zaak aldus bij Markus: *"Jezus zeide: Deze tekenen zullen hen volgen die geloven: In Mijn Naam zullen zij de demonische dingen uitwerpen en zij zullen met nieuwe tongen spreken"*, XVI: 17; met de demonische dingen [*daemonia*, niet *daemones*] uitwerpen wordt aangeduid de valse dingen van het boze verwijderen en verwerpen; en met spreken met nieuwe tongen wordt aangeduid den Heer en de ware dingen der Kerk uit Hem belijden: en daarom *verschenen aan de Apostelen verdeelde tongen als het ware van vuur, welke bij hen zaten, en toen begonnen zij, vervuld van den heiligen geest, te spreken met andere tongen*, Handel. der Apost. II: 3, 4; met het vuur werd de liefde van het ware aangeduid; en daarmee dat zij vervuld waren van den heiligen geest [in handschrift zonder hoofdletters], werd aangeduid de opneming van het Goddelijk Ware uit den Heer; en met de nieuwe tongen de belijdenissen vanuit de liefde van het ware of vanuit den ijver; want, zoals boven is gezegd, alle Goddelijke wonderen, bijgevolg alle in het Woord vermelde wonderen, beheldden en betekenden geestelijke en hemelse dingen, dat is zulke dingen die der Kerk en des Hemels zijn; krachtens dit worden de Goddelijke wonderen onderscheiden van de niet-Goddelijke wonderen. Er wordt van afgezien, om meer plaatsen uit het Woord aan te voeren die bevestigen dat onder de tongen niet worden verstaan de spraken in den gewonen zin, maar de belijdenissen vanuit de ware dingen der Kerk, en in den tegengestelden zin de belijdenissen vanuit de valse dingen van den enen of anderen godsdienst.

456. Staande vóór den Troon en vóór het Lam; dat dit betekent hen die in het Rijk des Heren zijn, staat vast uit de betekenis van den Troon, wanneer het

den Heer betreft, zijnde de Hemel en de Kerk, waarboven n. 253; dat onder het Lam de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Menselijke, zie men ook boven. n. 314; vandaar wordt met: Staande vóór den Troon en het Lam, aangeduid dat die in het Rijk des Heren zijn; het Rijk des Heren is de Hemel en de Kerk, waar de Heer wordt vereerd en waar het Goddelijke in Zijn Menselijke wordt erkend; al degenen die dit van harte erkennen, zijn in den Hemel en komen in den Hemel; gezegd wordt: Die dit van harte erkennen, aangezien dit niemand kan erkennen dan alleen hij die in het goede des levens is en vandaar in de ware dingen der leer; op aarde kunnen velen dit met den mond zeggen, maar nochtans kan alleen hij die goed leeft dit met het hart erkennen; doch na het leven in de wereld kan niet een ander dan hij die in den Hemel is en in den Hemel zal komen, dit met den mond zeggen, te minder erkennen; maar over deze zaak uitvoeriger elders.

457. Bekleed met witte lange klederen; dat dit betekent dat zij toen in de ware dingen waren, en in de bescherming tegen de valse dingen, staat vast uit de betekenis van de witte lange klederen, zijnde de opneming van het Goddelijk Ware en de bescherming tegen de valse dingen, over welke zaak boven n. 395.

458. En palmen in hun handen; dat dit betekent in het goede des levens volgens dezelve, staat vast uit de betekenis van de palm, zijnde het goede van het ware of het geestelijke goede, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de handen, zijnde de macht, en vandaar alle kunnen bij den mens; waarover boven n. 72, 79; vandaar wordt daarmede dat er palmen in hun handen waren, aangeduid dat het goede van het ware in hen was, of dat zij in het goede van het ware waren: het goede van het ware, wanneer het bij iemand is, is het goede des levens, want het ware wordt het goede door een leven volgens hetzelfde; tevoren is het ware niet het goede bij iemand; het ware immers wanneer het alleen is in het geheugen en daaruit in de denking, is niet het goede, maar het wordt het goede wanneer het komt in den wil en daaruit in de daad; de wil zelf immers transformeert het ware tot het goede; hetgeen hieruit kan vaststaan, dat de mens al wat hij wil, het goede noemt, en dat de mens al wat hij denkt, het ware noemt: de innerlijke wil immers van den mens, zijnde de wil van zijn geest, is het receptakel van zijn liefde; want hetgeen de mens vanuit den geest liefheeft, dit wil hij, en hetgeen hij daarvandaan wil, dit doet hij; en daarom is het ware dat van zijn wil is, eveneens van zijn liefde; en al wat van de liefde is, dit wordt het goede genoemd; uit deze dingen blijkt, hoe het goede bij den mens wordt geformeerd door de ware dingen, en dat elk goede dat het goede is bij den mens, het goede des levens is: men gelooft dat het goede ook der denking is, hoewel niet des

wils, aangezien de mens kan denken dat dit of dat goed is; maar nochtans is het niet het goede daar, maar is het het ware; denken dat het een goede is, is het ware; en eveneens wordt het ondergebracht bij de ware dingen, namelijk dat men weet en vandaar denkt dat het een goede is; doch indien dat ware in de denking dermate wordt geliefd dat men het wil en vanuit willen hetzelfde doet, zo wordt het, omdat het der liefde is, het goede: dit kan worden toegelicht met dit voorbeeld: Er waren geesten die in het leven van het lichaam hadden geloofd dat de naastenliefde het wezenlijke der Kerk was, en vandaar het wezenlijke tot het heil, en niet het geloof-alleen; en toch hadden deze zelfden niet het leven der naastenliefde geleefd; zij hadden immers alleen gedacht en vastgesteld dat het zo was; maar er werd tot hen gezegd dat alleen denken en vandaar geloven dat de naastenliefde zaligt, iets eenders is als geloven dat het geloof-alleen zaligt, indien de mens niet wil en doet; en daarom werden zij verworpen; daaruit bleek dat het goede slechts denken, en hetzelfde niet willen en doen, niet het goede bij iemand is: iets eenders zou het zijn indien de mens de ware en de goede dingen zelf kende, en dezelve vanuit de allene denking betuigde, indien hij aan dezelve niet het leven geeft door willen en doen. Deze dingen zijn gezegd, opdat men wete, dat het goede van het ware, of het geestelijk goede, wanneer het in iemand is, het goede des levens is; dit dus is het, wat wordt aangeduid met de palmen in de handen. Aangezien met de palmen het geestelijk goede werd aangeduid, waren er derhalve in den door Salomo gebouwden Tempel behalve andere dingen gegraveerde palmen, volgens deze dingen in het Eerste Boek der Koningen: *“Salomo graveerde alle wanden van het huis in het ronde met openingen van Cherubim en Palmen en openingen van bloemen, van binnen en van buiten; voorts op de beide vleugeldeuren”*, vi: 29, 32; met de wanden van het huis worden de laatsten des Hemels en der Kerk aangeduid; de laatsten zijn de uitwerkingen welke voortgaan vanuit de innerlijke dingen; en met de vleugeldeuren wordt de ingang tot den Hemel en tot de Kerk aangeduid; met de Cherubim op dezelve wordt het hemels goede aangeduid, zijnde het goede van den binnensten Hemel; met de palmen het geestelijk goede, zijnde het goede van den tweeden Hemel; met de bloemen het geestelijk natuurlijk goede van den laatsten Hemel; aldus worden met die drie aangeduid de goeden der drie Hemelen in hun volgorde: in den hoogsten zin echter wordt met de Cherubim aangeduid des Heren Goddelijke Voorzienigheid, en eveneens de bewaking; met de palmen des Heren Goddelijke Wijsheid, en met de bloemen Zijn Goddelijk Inzicht; het Goddelijk Goede immers verenigd met het Goddelijk Ware, voortgaande uit den Heer, wordt in den

derden of binnensten Hemel opgenomen als de Goddelijke Voorzienigheid, in den tweeden of middelsten Hemel als de Goddelijke Wijsheid, en in den eersten of laatsten Hemel als het Goddelijk Inzicht. Eendere dingen worden met de Cherubim en de palmen in den nieuwen Tempel aangeduid bij Ezechiël: *“In den nieuwen Tempel werden Cherubim en palmen gemaakt, aldus dat er een palm was tussen Cherub en Cherub, en een Cherub had twee aangezichten; van de aarde tot aan boven de deur [ostium]; Cherubim en palmen waren gemaakt op de wanden en op de deurvleugels”*, XLI: 18, 19, 20, 25, 26; met den nieuwen Tempel daar wordt de nieuwe Kerk aangeduid die door den Heer moest worden geïnstaaureerd wanneer Hij in de wereld zou komen, want met de beschrijving van de nieuwe Stad, den nieuwen Tempel en de nieuwe Aarde, worden daar aangeduid alle dingen van de nieuwe Kerk en vandaar van den nieuwen Hemel, welke daar zijn beschreven in louter overeenstemmingen. Aangezien met het Feest der Tabernakelen werd aangeduid de inplanting van het goede door de ware dingen, was het derhalve bevolen dat zij dan zouden *nemen de vrucht van den boom der eer, palmtwijgen, een tak van een dichten boom, en wilgen van den bergstroom, en zich zouden verblijden vóór Jehovah zeven dagen*, Levit. XXIII: 39, 40; met de vrucht van den boom der eer wordt het hemels goede aangeduid, met de palmen het geestelijk goede of het goede van het ware; met den tak van een dichten boom, het wetenschappelijk ware met het goede ervan; en met de wilgen van der bergstroom de laagste ware en goede dingen van den natuurlijken mens, zijnde die van de uitwendige zinlijke dingen; aldus worden met die vier aangeduid alle goede en ware dingen in hun orde van eersten tot laatsten bij den mens. Omdat de palmen het geestelijk goede betekenden, en vanuit het geestelijk goede alle vreugde des harten is. want het geestelijk goede is de aandoening zelf of de liefde van het geestelijk ware, betuigden zij derhalve met palmen in de handen oudtijds de vreugde huns harten, en eveneens dat zij vanuit het goede handelden; dit werd daarmede aangeduid *dat velen die kwamen tot het feest, toen zij hoorden dat Jezus kwam tot Hierosolyma, palmtwijgen namen, en Hem tegemoet gingen, en uitriepen: Gezegend Hij Die komt in den Naam des Heren, de Koning Israëls”*, Joh. XII: 12, 13. De palm betekent ook het geestelijk goede of het goede van het ware in de volgende plaatsen; bij David: *“De gerechte zal zoals een palm bloeien, zoals een ceder in den Libanon zal hij groeien; zij zijn geplant in het huis van Jehovah, in de voorhoven onzes Gods zullen zij ontkiemen”*, Psalm XCII: 13, 14; de gerechte betekent hen die in het goede zijn, want onder de gerechten worden in het Woord degenen verstaan die in het goede der liefde zijn, en onder de heiligen

zij die in de ware dingen vanuit dat goede zijn, men zie boven n. 204; vandaar is het, dat van den gerechte wordt gezegd dat hij zoals een palm zal bloeien, en dat hij zoals een ceder in den Libanon zal groeien, want de vruchtmaking van het goede bij hem wordt verstaan onder: Zoals een palm zal hij bloeien; en de vermenigvuldiging van het ware daaruit onder: Zoals een ceder in den Libanon zal hij groeien; de palm immers betekent het geestelijke goede, de ceder het ware van dat goede, en de Libanon de geestelijke Kerk; met het huis van Jehovah waarin zij zijn geplant, en met de voorhoven waarin zij zullen ontkiemen, wordt de Hemel en de Kerk aangeduid, met het huis van Jehovah de inwendige Kerk, en met de voorhoven de uitwendige Kerk; de planting geschiedt in de innerlijke dingen van den mens, waar het goede der liefde en der naastenliefde is, en de ontkieming geschiedt in de uiterlijke dingen van den mens, waar het goede des levens is. Bij Joël: *“De wijnstok is verdroogd, en de vijgeboom verkwijnt; de granaatappelboom, en ook de palmboom en de appelboom, alle bomen des velds zijn uitgedroogd; de vreugde is verdord van de zonen des mensen”*, 1: 12; met deze dingen wordt beschreven de verlating van het ware en het goede in de Kerk, en vandaar van alle vreugde des harten, dat is, van de geestelijke vreugde; de wijnstok immers betekent het geestelijk goede en ware der Kerk; de vijgeboom het natuurlijk goede en ware daaruit, de granaatappelboom het zinlijk ware en goede, zijnde het laatste van het natuurlijke; de palm betekent de vreugde des harten vanuit het geestelijk goede, en de appelboom dezelve vanuit het natuurlijk goede daaruit; met den bomen des velds die zijn uitgedroogd, worden de doorvattingen van het goede en de erkentissen van het ware aangeduid, namelijk dat zij er gene zijn; en omdat de geestelijke vreugde en de natuurlijke daaruit met de palm- en de appelboom worden aangeduid, wordt derhalve ook gezegd: De vreugde is verdord van de zonen des mensen; onder de zonen des mensen worden in het Woord degenen verstaan die in de ware dingen vanuit het goede zijn, en met de vreugde wordt de geestelijke vreugde aangeduid, welke enig en alleen is vanuit het goede door de ware dingen; wie kan niet zien, dat hier niet worden verstaan wijnstok, ceder, granaatappelboom, palm, appelboom, en bomen des velds? Wat zou het zijn in het Woord, en wat voor de Kerk, dat die bomen waren verdord en uitgedroogd? Bij Jeremia: *“Men houwt het hout af van het woud, en het werk der handen van den werkmeester met de bijl; met zilver en goud pronkt men het op, met nagelen en hameren hecht men ze, opdat het niet waggele; zoals een palm uit één stuk zijn ze”*, x: 3, 4, 5; met deze dingen wordt beschreven het natuurlijk goede, gescheiden van het geestelijke, zijnde het goede vanuit het eigene; doch in zich beschouwd is het niet het goede,

maar het verkwikkelijke der begeerte vooral vanuit de liefde van zich en van de wereld, hetgeen zoals het goede wordt gevoeld; hoe de mens dit bij zich formeert zodat het als goed verschijnt en hij overreedt dat het het goede is, wordt beschreven met het hout dat men afhouwt van het woud, en met het werk der handen van den werkmeester met de bijl; het hout betekent het goede, hier zulk goede; het woud betekent het natuurlijke, hier het natuurlijke gescheiden van het geestelijke; het werk der handen van den werkmeester door de bijl, betekent hetzelfde vanuit het eigene en vanuit het eigen inzicht; de bevestiging ervan door de ware en de goede dingen vanuit het Woord, welke hij zo vervalst, wordt beschreven met: Met zilver en goud pronkt men het op; het zilver is het ware daaruit, en het goud is het goede daaruit; de samenhang bewerkt door bevestigingen vanuit het eigene, wordt beschreven met: Met nagelen en hameren hecht men ze, opdat het niet waggel; de schijn deswege alsof het goede is geformeerd door ware dingen, wordt aangeduid met: Zoals een palm uit één stuk zijn ze. Bij Mozes: *“Zij kwamen in Elim, en daar waren twaalf bronnen der wateren, en zeventig palmbomen, en zij kampeerden daar aan de wateren”*, Exod. xv: 27; Num. xxxiii: 9; deze Historische dingen bevatten ook een geestelijken zin; in alle Historische dingen des Woords immers is die zin gelegen; hier wordt met: Zij kwamen in Elim de staat der verlichting en der aandoening aangeduid, aldus der vertroosting na de verzoeken; met de twaalf bronnen der wateren wordt aangeduid dat zij toen ware dingen in allen overvloed hadden; met de zeventig palmbomen wordt aangeduid dat zij eender de goede dingen van het ware hadden; en daarmee dat zij kampeerden aan de wateren, wordt aangeduid dat na de verzoeken de ware dingen werden geordend door het goede; maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, van n. 8366 tot 8370. Aangezien Jericho het goede van het ware betekent, *werd derhalve die stad geheten de stad der palmbomen*, Deut. xxxiv: 3; Richteren i: 16; Hfdst. iii: 13; alle namen immers van plaatsen en steden in het Woord betekenen zulke dingen die des Hemels en der Kerk zijn, welke de geestelijke dingen worden genoemd, en Jericho betekent het goede van het ware: aangezien dit met Jericho wordt aangeduid, zeide derhalve de Heer in de Gelijkis over den Samaritaan dat *hij afkwam van Hierosolyma tot Jericho*. Lukas x: 30, waarmee wordt aangeduid dat het was door de ware dingen tot het goede, want met Hierosolyma wordt het ware der leer aangeduid, en met Jericho het goede van het ware, zijnde het goede des levens, hetwelk hij ook betrachtte jegens den door rovers gewonde. En omdat Jericho dit goede betekende, *zag derhalve Jozua, toen hij in Jericho was, een man*

staande, in wiens hand een ontbloot zwaard was, die tot Jozua zeide: Trek uw schoen uit van over uw voet in de plaats waarop gij staat, omdat die heilig is; hetgeen Jozua ook deed, Jozua v: 13, 15; en brachten derhalve de zonen Israëls, nadat zij Jericho hadden genomen door het rondleiden van de Ark, het zilver en het goud, en de vaten van brons en ijzer, daar gevonden zijnde, in de schatkamer van het huis van Jehovah, Jozua vi: 24; uit welke dingen blijkt, vanwaar het is dat Jericho was geheten de stad der palmbomen; bovendien verschijnen er in de geestelijke Wereld in de paradijzen waar de Engelen zijn die in het geestelijk goede of in het goede van het ware zijn, palmbomen in groten overvloed, waaruit bleek dat de palmboom het goede van het ware betekent: alle dingen immers die in die Wereld verschijnen, zijn uitbeeldende dingen van den staat des levens en van de aandoeningen, aldus van het goede en het ware die bij de Engelen zijn.

459. En roepende met grote stem; dat dit betekent de aanbidding vanuit het goede van het ware, en vandaar vanuit de vreugde des harten, staat vast uit de betekenis van roepen met een grote stem, zijnde de aanbidding vanuit het goede van het ware, en vandaar vanuit de vreugde des harten; met roepen immers wordt de innerlijke aandoening aangeduid, aangezien de kreet [*clamor*] de uitwerking ervan is; wanneer immers de mens in een innerlijke aandoening is, en daaruit tot een belijdenis komt, zo roept hij uit [*clamat*]; daarvandaan is het, dat de kreet in het Woord elke geestelijke aandoening betekent, hetzij deze er een van vreugde is, hetzij een van smart, hetzij een van iets anders; men zie boven n. 393, 424; dat het hier de aanbidding betekent vanuit het goede van het ware, staat vast uit de voorafgaande en de volgende dingen; uit de voorafgaande dingen, omdat gezegd wordt dat er palmen in hun handen waren, waarmede het goede van het ware bij hen wordt aangeduid, zoals vlak boven is getoond; uit de volgende dingen, omdat zij riepen: Het heil zij onzen God Die zit op den Troon, en het Lam; en de Engelen, de ouderen, en de vier dieren vielen vóór den Troon, en zij aanbaden God; en bovendien is elke aanbidding, welke een aanbidding des Heren is, vanuit het goede van het ware, dat is, vanuit het goede door de ware dingen; een grote stem betekent ook het ware vanuit het goede; de stem betekent het ware, en van groot wordt gesproken met betrekking tot het goede; dat de stem het ware betekent, zie men boven in n. 261; en dat van groot en van grootheid wordt gesproken met betrekking tot het goede, ook boven in n. 336, 337, 424.

460. Zeggende: Het heil zij onzen God Die op den Troon zit, en het Lam; dat dit betekent de belijdenis dat het eeuwige leven is uit den Allenen Heer, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde belijden; de belijdenis immers volgt;

uit de betekenis van Hem Die op den Troon zit, en van het Lam, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede en ten aanzien van het Goddelijk Ware; dat onder Hem Die op den Troon zit, wordt verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede, en onder het Lam de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, zie men boven in n. 134, 253, 297, 314; en uit de betekenis van het heil, zijnde het eeuwige leven, want onder het eeuwige leven wordt in het Woord het eeuwige heil verstaan: dat gezegd wordt dat Hem het heil zij, betekent dat het heil uit Hem is, omdat Hijzelf het heil is; het al immers van het heil en van het eeuwige leven is uit Hem, en is van Hem bij den mens en den Engel; want al het goede der liefde en al het ware des geloofs die bij den mens zijn, zijn niet des mensen maar des Heren bij hem; want het is het Goddelijke voortgaande, zijnde de Heer in den Hemel bij de Engelen en in de Kerk bij de mensen, en vanuit het goede der liefde en het ware des geloofs is het heil en het eeuwige leven; daaruit kan vaststaan, hoe het moet worden verstaan dat gezegd wordt dat den Heer het heil zij, en de Heer Zelf het heil is, zoals in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Zie, onze God, Deze Dien wij hebben verwacht dat Hij ons bevrijdde; Deze is Jehovah, Dien wij hebben verwacht; laten wij opspringen en ons verblijden in het heil van Hem”*, xxv: 9: Bij denzelfde: *“Mijn heil zal niet verwijlen, en Ik zal in Zion het heil geven, in Israël Mijn sieraad”*, xlvi: 13: Bij denzelfde: *“Ik heb U gegeven tot het licht der natiën, opdat Gij Mijn heil zij tot aan het uiteinde der aarde”*, xlix: 6 Bij denzelfde: *“Zegt aan de dochter Zions: Zie, uw heil komt”*, lxii: ii: Bij David: *“Jehovah zal in Zion het heil Israëls geven, wanneer Hij de gevangenschap Zijns volks zal terugbrengen”*, Psalm xiv: 7; Psalm liii: 7; deze dingen aangaande den Heer, Die daar het heil wordt genoemd vanwege de zaliging [*salus a salvatione*], en uit hoofde hiervan dat Hijzelf is het heil is bij den mens; voor zoveel immers als Hijzelf bij den mens is, heeft de mens heil; vandaar bij Lukas: *“Simeon zeide: Mijn ogen hebben Uw Heil gezien, hetwelk Gij hebt bereid voor het aangezicht van alle volken”*, ii: 30, 31; vandaar eveneens is het, dat de Heer was geheten Jezus, want Jezus betekent heil. Gezegd wordt: Hij Die op den Troon zit, en het Lam, en onder den Eén en het Ander wordt de Heer verstaan; onder Hem Die op den Troon zit Hijzelf ten aanzien van het Goddelijk Goede, en onder het Lam Hijzelf ten aanzien van het Goddelijk Ware, het ene en het andere vanuit Zijn Goddelijk Menselijke, zoals boven in de aangehaalde plaatsen is getoond; en daarom ook wordt Hij elders alleen het Lam op den Troon genoemd, zoals in Apoc. Hfdst. v: 6: *“Zie, in het midden van den Troon een Lam staande”*; en in Hfdst. vii: 17: *“Het Lam dat is in het midden van den Troon, zal hem weiden”*, en eveneens wordt Hij alleen

God genoemd in dit Hoofdstuk, Vers II, 12: “*Zij vielen vóór den Troon, en zij aanbaden God, zeggende: Sterkte zij onzen God*”; dit moet eender worden verstaan als wanneer de Heer zegt Vader en Zoon, alsof er twee waren, terwijl Hij toch onder den Vader het Goddelijke in Hemzelf verstond, en onder den Zoon Zijn Menselijke vanuit dat Goddelijke, hetgeen Hij ook klaarlijk leert, door te zeggen dat de Vader in Hemzelf is en Hijzelf in den Vader, en dat Hijzelf en de Vader één zijn: iets eenders is het geval met Hem Die op den Troon zit en het Lam. Dat ook onder het Lam het Goddelijk Menselijke des Heren wordt verstaan, en in den betrekkelijken zin het Goede der onschuld, zie men boven in n. 314.

461. Vers II, 12. *En al de Engelen stonden rondom den Troon, en de Ouderen, en de vier Dieren, en zij vielen vóór den Troon op hun aangezichten, en aanbaden God. Zeggende: Amen, de zegen en de heerlijkheid en de wijsheid, en de dankzegging, en de eer, en de macht, en de sterkte, zij onzen God tot in de eeuwen der eeuwen, amen.* En al de Engelen stonden rondom den Troon, en de Ouderen, en de vier Dieren, betekent de verbinding van den Heer met den algehelen Hemel: en zij vielen vóór den Troon op hun aangezichten, en aanbaden God, betekent de dankzegging vanuit een nederig hart dat zovelen gezaligd zijn: zeggende: Amen, betekent den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede: de zegen, de heerlijkheid en de wijsheid, betekent deze dingen uit het Goddelijk Ware hetwelk voortgaat uit den Heer: en de dankzegging en de eer, betekent deze dingen uit het Goddelijk Goede hetwelk voortgaat uit den Heer: en de macht en de sterkte, betekent de Almacht vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware: zij onzen God tot in de eeuwen der eeuwen, betekent aan den Heer tot in het eeuwige: amen, betekent de bevestiging uit het Goddelijke.

462. En al de Engelen stonden rondom den Troon, en de Ouderen, en de vier Dieren; dat dit de verbinding betekent van den Heer met den algehelen Hemel, staat vast uit de betekenis van staan rondom den Troon, zijnde de verbinding met den Heer; want onder Hem Die op den Troon zit en het Lam, wordt alleen de Heer verstaan, zoals vlak boven in n. 460 is gezegd; en met staan rondom wordt de verbinding aangeduid; in de geestelijke wereld immers verschijnen degenen aanwezig met wie er verbinding is, en degenen afwezig met wie er geen verbinding is; en uit de betekenis van de Engelen, de Ouderen en de vier Dieren, zijnde zij die in de drie Hemelen zijn, aldus die in den algehelen Hemel zijn; onder de Engelen worden degenen verstaan die in den eersten of laatsten Hemel zijn, onder de Ouderen zij die in den tweeden of middelsten Hemel zijn, en onder de vier Dieren zij die in den derden of

binnensten Hemel zijn; dat onder de 24 ouderen en onder de vier dieren in het algemeen de hogere Hemelen worden verstaan, en in het bijzonder onder de ouderen zij die in den tweeden of middelsten Hemel zijn, en onder de vier dieren zij die in den derden of binnensten Hemel zijn, zie men boven in n. 313, 322, 362; daaruit volgt dat onder de Engelen hier de lagere Hemelen worden verstaan: allen weliswaar die in de Hemelen zijn, worden Engelen genoemd, maar zij die in de hogere Hemelen zijn, omdat zij meer dan de overigen in het inzicht en de wijsheid zijn, worden hier ouderen genoemd, en zij worden verstaan onder de vier dieren; en daarom ook stonden zij het dichtst rondom den Troon, zoals boven door Johannes werd gezien. Men moet weten, dat door Johannes Engelen werden gezien in grote menigte, en tegelijk 24 Ouderen en Cherubim of vier Dieren, en dat niet allen werden gezien die in de Hemelen zijn, dat is, de algehele Hemel: het was immers een profetisch gezicht [*visio*], hetwelk zodanig is, dat de dingen die worden gezien, aanduiden; hier betekenen die weinigen den gansen of den algehelen Hemel, zoals de 24 ouderen den tweeden of middelsten Hemel, en de vier dieren den derden of binnensten Hemel.

463. En zij vielen voor den Troon op hun aangezichten en aanbaden God; dat dit betekent de dankzegging vanuit een nederig hart dat door den Heer zo velen gezaligd zijn, staat vast uit de betekenis van op de aangezichten vallen en aanbidden, zijnde hier vanuit een nederig hart dankzeggen; met vallen op de aangezichten immers wordt de vernedering des harten aangeduid, aangezien vallen op de aangezichten met die vernedering overeenstemt; alle daden des lichaams immers stemmen overeen met de aandoeningen welke des gemoeds zijn; en wel dermate dat zij één maken door de overeenstemmingen; zo maakt vallen op de aangezichten vóór God in den eredienst door overeenstemming één met de vernedering des harten; vandaar is het, dat het bij den Ouden gebruikelijk [*solemn*] was, en het nog bij verscheidene natiën gebruikelijk is, om in den eredienst op de aangezichten zelf te vallen, doch heden ten dage in het Christendom is het alleen gebruikelijk om zich op de knieën neder te laten: dat met aanbidden de dankzegging wordt aangeduid daarover dat zovelen gezaligd zijn, staat vast uit de voorafgaande en de volgende dingen; er wordt immers gehandeld over de zaliging van hen die in het goede volgens hun godsdiensten hebben geleefd, hoewel zij niet in de echte ware dingen zijn geweest; de dankzegging door den algehelen Hemel deswege is die welke terstond volgt. Gezegd wordt: Zij vielen op de aangezichten en aanbaden God, en vallen op de aangezichten is de betuiging van de vernedering des

harten vanuit het goede der liefde, en God aanbidden is de betuiging van de vernedering des harten door de ware dingen vanuit dat goede.

464. Zeggende: Amen; dat dit den Heer betekent ten aanzien van het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede, staat vast uit de betekenis van amen, zijnde de waarheid; en omdat de Heer de Waarheid zelf is, zoals Hijzelf leert, in Joh. xiv: 6, wordt derhalve met Amen in den hoogsten zin de Heer aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Ware: dit wordt dus met Amen hier aangeduid, omdat het een spreken [*sermo*] is door de Engelen der drie Hemelen tot den Heer. Dat Amen hier in de eerste plaats wordt gezegd, en eveneens in de laatste plaats, betekent dat de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede is in eersten en in laatsten, of dat de Heer Zelf is de Eerste en de Laatste; want het Goddelijk Ware verenigt met het Goddelijk Goede is de Heer in de Hemelen; dit is immers het Goddelijke voortgaande, vanuit hetwelk alle dingen des Hemels en de Hemel zelf zijn; zoals men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL in n. 13, 126 tot 140, 275, zie getoond; dat zijn in eersten en laatsten betekent in alle dingen, ook boven n. 41, 417; en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 10044, 10329, 10335; en dat Amen den Heer betekent ten aanzien van het Goddelijk Ware, boven in n. 228.

465. De zegen, de heerlijkheid en de wijsheid; dat dit betekent deze dingen uit het Goddelijk Ware hetwelk voortgaat uit den Heer in de drie Hemelen, staat vast uit de betekenis van den zegen, zijnde de opneming van het Goddelijk Ware en daaruit de vruchtmaking, waarvandaan de gelukzaligheid en het eeuwige leven; dat deze dingen onder den zegen in het Woord worden verstaan, zie men boven in n. 340; uit de betekenis van de heerlijkheid, zijnde de opneming van het Goddelijk Ware in de innerlijke dingen, waarover boven n. 34, 288, 345; en uit de betekenis van de wijsheid, zijnde de opneming van het Goddelijk Ware in de binnenste dingen, want daaruit is de wijsheid; dat deze drie dingen worden gezegd: de zegen, de heerlijkheid en de wijsheid, is omdat deze dingen zijn gezegd door de Engelen van de drie Hemelen; men zie boven n. 462; en de opneming van het Goddelijk Ware in den laatsten of eersten Hemel wordt de Zegen genoemd, de opneming van het Goddelijk Ware in den middelsten of tweeden Hemel wordt de Heerlijkheid genoemd, en de opneming van het Goddelijk Ware in den binnensten of derden Hemel wordt de Wijsheid genoemd. Dat er echter wordt gezegd dat de zegen, de heerlijkheid en de wijsheid Gode zij tot in de eeuwen der eeuwen, betekent dat zij mogen zijn in de Hemelen uit Hem, aangezien er dan wordt gezegd van den zegen, de heerlijkheid en de wijsheid dat zij Gode zijn, wanneer dezelve zijn bij hen die in de Hemelen zijn; die immers zijn het bij wie de Goddelijke

Zegen, de Goddelijke Heerlijkheid, en de Goddelijke Wijsheid zijn; hetgeen ook de Heer leert bij Johannes: *“Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt, en Mijn discipelen wordt”*, xv: 8; en elders: *“Vader, al Uw dingen zijn de Mijne, en al Mijn dingen de Uwe, maar Ik ben verheerlijkt in die”*, xvii: 10; dit is iets eenders als hetgeen boven is gezegd, namelijk dat het heil Gode zij; men zie boven n. 460; en daarom was het bij de Ouden gebruikelijk om te zeggen: Gezegend zij God; en: De zegen zij Gode; voorts: De heerlijkheid en de wijsheid zij Gode; waaronder zij niet verstonden dat Hem de Zegen, de Heerlijkheid en de Wijsheid zij, aangezien Hijzelf het is uit Wien alle zegen, heerlijkheid en wijsheid is; maar zij verstonden opdat die dingen zijn uit Hem bij allen; aldus spraken zij, opdat zij die dingen aan den Allenen God zouden dank weten, en niets aan zichzelf, en opdat zij zo uit het Goddelijke zouden spreken, en niet uit zichzelf.

466. En de dankzegging en de eer; dat dit betekent dit uit het Goddelijk Goede hetwelk voortgaat uit den Heer, in de drie Hemelen, staat hieruit vast dat zoals van den zegen, de heerlijkheid en de wijsheid wordt gesproken met betrekking tot de opneming van het Goddelijk Ware, aldus van de dankzegging en de eer wordt gesproken met betrekking tot de opneming van het Goddelijk Goede; het zijn immers twee dingen die voortgaan uit den Heer, vanuit welke alle dingen in de Hemelen en op aarde zijn, namelijk het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede; het is het Goddelijk Ware vanuit hetwelk alle inzicht en wijsheid is bij de Engelen en de mensen, en het is het Goddelijk Goede vanuit hetwelk alle naastenliefde en liefde bij hen is; die twee gaan verenigd voort uit den Heer, zo dat zij in hun oorsprong één zijn; doch bij de Engelen en de mensen die opnemen, zijn zij twee ter oorzaak hiervan dat er bij hen twee receptakels des levens zijn, welke het Verstand en den Wil worden genoemd; het Verstand is het receptakel van het Goddelijk Ware, en de Wil is het receptakel van het Goddelijk Goede; of, wat hetzelfde is, het Verstand is het receptakel van de wijsheid uit den Heer, en de Wil is het receptakel van de liefde uit den Heer; doch voorzoveel als die twee, het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede, en daaruit het Verstand en de Wil, één zijn bij de Engelen en de mensen, zijn deze in de verbinding met den Heer; en voor zoveel als die niet één zijn, is zijn deze niet in de verbinding. Aangezien het Woord aan de mensen is gegeven opdat er door hetzelfde verbinding zij van den Heer met de Engelen en met de mensen, is derhalve in hetzelfde overal het Ware met het goede en het Goede met het ware verbonden; er zijn immers, vooral in de Profetische dingen, tweeërlei uitdrukkingen, waarvan de ene betrekking heeft op het Goddelijk Ware, en het andere op

het Goddelijk Goede: maar deze verbinding in het Woord verschijnt niet aan anderen dan aan de Engelen in den Hemel, en aan diegenen op aarde aan wie het daar is gegeven den geestelijken zin te zien; er zijn immers woorden die worden gezegd van het ware, en die welke worden gezegd van het goede; en deswege betekent daar waar er twee uitdrukkingen van een bijna eendere zaak zijn, de ene zulke dingen die van het ware zijn, en de andere zulke die van het goede zijn: er is een éénzijn [*unio*] in het Woord, omdat het Woord Goddelijk is; en uit het Goddelijke gaat het Goddelijk Ware verenigd met het Goddelijk Goede voort: over dit éénzijn of over dit Huwelijk van het goede en het ware in het Woord, hetwelk tot dusver op aarde onbekend is geweest, zie men boven n. 238, 288: en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN n. 683, 793, 801, 2516, 2712, 3004, 3005, 3009, 4158, 5138, 5194, 5502, 6343, 7022, 7945, 8339, 9263, 9314.

Deze dingen zijn aangevoerd, opdat men wete dat van zegen, de heerlijkheid en de wijsheid wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen vanuit het Goddelijke, zoals boven in n. 465 is getoond, en dat van de dankzegging en de eer wordt gesproken met betrekking tot de goede dingen vanuit het Goddelijke: dat heerlijkheid in het Woord wordt gezegd van het Ware, en eer in het Woord wordt gezegd van het Goede, zie men boven, n. 288, 345, waar dit vanuit verschillende plaatsen in het Woord is getoond: dat dankzegging hier eveneens wordt gezegd van het Goede, is omdat er boven zegen wordt gezegd, en de zegen geschiedt met den mond door de ware dingen, en de dankzegging geschiedt met het hart vanuit het goede.

467. En de macht en de sterkte; dat dit betekent de Almacht vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware, staat vast uit de betekenis van de macht en de sterkte, wanneer het den Heer betreft, zijnde de Almacht; maar macht wordt gezegd van het Goddelijk Ware, en de sterkte van het Goddelijk Goede; vandaar wordt met het ene en het andere, de Macht [*Potentia*] en de Sterkte, aangeduid de Almacht door het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede: Dat de Mogendheid [*Potestas*], wanneer het den Heer betreft, de Almacht is, zie men boven in n. 338; en dat de ware dingen vanuit het goede, of het goede door de ware dingen, alle macht hebben, en dat de Heer de Almacht heeft vanuit het Goddelijk Goede door het Goddelijk Ware, zie men ook boven, n. 209, 333; en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 228 tot 233: terwille van het huwelijk van het ware en het goede in de afzonderlijke dingen des Woords, wordt er zowel macht als sterkte gezegd; anders zou het voldoende zijn geweest om het ene te zeggen: aldus eveneens in verscheidene andere plaatsen.

468. Zij onzen God tot in de eeuwen der eeuwen; dit betekent aan den Heer tot in het eeuwige, want onder onzen God wordt verstaan Hij Die op den Troon zit, en het Lam, en onder den een en het ander wordt de Allene Heer verstaan, onder Hem Die op den Troon zit, Hijzelf ten aanzien van het Goddelijk Goede, en onder het Lam Hijzelf ten aanzien van het Goddelijk Ware, zoals boven in n. 460 is gezegd en getoond; en met de eeuwen der eeuwen wordt ,wanneer het den Heer betreft, het eeuwige aangeduid; dat niet gezegd wordt tot in het eeuwige, maar tot in de eeuwen der eeuwen, is omdat het natuurlijk is om te zeggen de eeuwen der eeuwen, doch het geestelijk is om te zeggen het eeuwige; en de zin van de letter des Woords is natuurlijk, en de inwendige zin is geestelijk, en deze is bevat in genen; zoals eveneens elders in het Woord; zoals bij Daniël: *“Aan den Zoon des mensen werd gegeven de heerschappij, en de heerlijkheid en het koninkrijk; Zijn heerschappij is een heerschappij der eeuw, welke niet zal voorbijgaan”*, VII: 14. Bij Jesaja: *“Vertrouwt op Jah Jehovah, de Rots der eeuwen”*, XXVI: 4. Bij denzelfde: *“Israël is gered door Jehovah met het heil der eeuwen; ook zullen zij niet met schaamte worden aangedaan tot in de voortdurende eeuwen”*, XLV: 17. Bij denzelfde: *“Mijn heil zal zijn tot in de eeuw; Mijn gerechtigheid zal niet worden verbroken: Mijn gerechtigheid zal zijn tot in de eeuw, en Mijn heil tot in geslacht en geslacht”*, LI: 6, 8. Bij David: *“Voordat de bergen geboren waren, en de aarde en het wereldrond was geformeerd, van de eeuw tot in de eeuw toe zijt Gij God”*, Psalm xc: 2. Bij denzelfde: *“De barmhartigheid van Jehovah is van de eeuw tot in de eeuw over hen die Hem vrezen”*, Psalm CIII: 17. In de Apocalyps: *“Hem zij de sterkte tot in de eeuwen der eeuwen: zie, Ik ben levend tot in de eeuwen der eeuwen”*, I: 6, 18. Elders: *“Hem Die zit op den Troon, en het Lam, zij de zegen, de eer en de heerlijkheid en de sterkte tot in de eeuwen der eeuwen; en zij aanbaden Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen”*, v: 13, 14. Elders: *“Hij zwoer bij Hem Die leeft tot in de eeuwen der eeuwen, Die den Hemel heeft geschapen”*, x: 6; en elders: *“De koninkrijken der wereld zijn geworden van onzen Heer en Zijn Christus, en Hij zal regeren tot in de eeuwen der eeuwen”*, XI: 15; behalve in vele andere plaatsen. Bovendien ook betekent de eeuw in het Woord den tijd van oudsaf; alsmede den tijd tot aan het einde; en eveneens iets eenders als de Wereld; maar over deze betekenis van de eeuw elders.

469. Amen; dat dit de bevestiging uit het Goddelijke betekent, staat vast uit de betekenis van Amen, zijnde de waarheid, en vandaar zijnde het Goddelijk Ware uit den Heer, zoals boven n. 464; hier echter de bevestiging uit het Goddelijke, omdat het het einde is der aanbidding van de Engelen: de bevestiging uit het Goddelijke is, dat dit het Goddelijk Ware is, en zo dat

het aldus is: wanneer iemand het Goddelijk Ware spreekt vanuit het hart, dan bevestigt de Heer hetzelfde; nergens anders vandaan kan de bevestiging komen; dit wordt aangeduid met Amen aan het einde van het gebed; dat Amen de bevestiging uit het Goddelijke is, zie men boven in n. 34.

470. Vers 13, 14, 15, 16, 17. *En een uit de ouderen antwoordde, zeggende tot mij: Dezen die bekleed zijn met witte lange klederen, wie zijn zij en van waar zijn zij gekomen. En ik zeide tot hem: Heer, gij weet het; en hij zeide tot mij: Dezen zijn het die komen vanuit de grote verdrukking, en zij hebben hun lange klederen gewassen, en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams. Daarom zijn zij vóór den Troon van God, en dienen Hem dag en nacht in Zijn Tempel; en Die op den Troon zit, zal wonen over hen. Zij zullen niet meer hongeren, en zullen ook niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte. Aangezien het Lam, Hetwelk in het midden des Troons is, hen zal weiden, en hen zal heenleiden tot de levende bronnen der wateren, en God zal allen traan uit hun ogen afwissen.* En een uit de ouderen antwoordde, zeggende tot mij, betekent den invloed vanuit den Hemel uit den Heer, en vandaar de doorvatting: dezen die bekleed zijn met de witte lange klederen, wie zijn zij, en van waar zijn zij gekomen, betekent aangaande hen die nu in de ware dingen zijn en in de bescherming des Heren, hoedanig zij zijn en hoedanig zij zijn geweest: en ik zeide tot hem: Heer, gij weet het, betekent dat de Allene Heer dit wist: en hij zeide tot mij: Dezen zijn het die komen vanuit de grote verdrukking, betekent de inlichting dat het degenen zijn die in de verzoekingingen zijn geweest: en zij hebben hun lange klederen gewassen, betekent de verwijdering van de valse dingen door dezelve: en hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams, betekent de inplanting van het Goddelijk Ware door den Heer: daarom zijn zij vóór den Troon van God, betekent dat het vandaar is dat zij verbonden zijn met den Heer: en dienen Hem dag en nacht in Zijn Tempel, betekent dat zij bij voortduur worden gehouden in de ware dingen in den Hemel: en Die op den Troon zit, zal wonen over hen, betekent den invloed van het Goddelijk Goede in de ware dingen bij hen: zij zullen niet meer hongeren, en zullen ook niet meer dorsten, betekent dat het hun niet zal ontbreken aan het goede en het ware, en aan de gelukzaligheid daaruit: en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte, betekent dat zij niet zullen hebben het boze en het valse vanuit de begerigheden: aangezien het Lam, Hetwelk in het midden des Troons is, hen zal weiden, betekent dat de Heer vanuit den Hemel hen zal onderrichten: en hen zal heenleiden tot de levende bronnen der wateren, betekent in de Goddelijke ware dingen: en God zal allen traan uit hun ogen afwissen,

betekent den staat der gezegendheid uit de aandoening van het ware, nadat de valse dingen door de verzoeken zijn verwijderd.

471. En een van de ouderen antwoordde, zeggende tot mij; dat dit den invloed betekent vanuit den Hemel uit den Heer, en vandaar de doorvatting, staat vast uit de betekenis van antwoorden en zeggen, wanneer het is vanuit de ouderen, met wie wordt aangeduid de Hemel waar de Heer is, zijnde de invloed en de doorvatting, antwoorden de invloed, en zeggen de doorvatting; en uit de betekenis van de ouderen, zijnde zij in den tweeden of middelsten Hemel zijn, waar degenen zijn die in het inzicht zijn, en door wie de antwoorden geschieden; waarover boven n. 462; en omdat alle invloed is uit den Allenen Heer, hoewel door de Engelen, wordt met die woorden aangeduid de invloed en de doorvatting vanuit den Hemel uit den Heer. Dat deze zin in die woorden is gelegen, schijnt vreemd; doch nochtans worden die woorden niet anders doorvat in den Hemel; dat het vreemd schijnt is omdat dit wordt gezegd zoals een historisch iets, en de historische dingen verbergen een geestelijken zin, meer dan de louter profetische dingen; alle historische dingen des Woords bevatten ook een geestelijken zin; vandaar nog meer dan de historische-profetische dingen, zijnde die welke zijn verschenen en gezegd aan de Profeten, toen zij in het gezicht des geestes waren, want al die dingen zijn uitbeeldend en aanduidend; zoals dat door Johannes werden gezien 24 ouderen en 4 dieren; dit is een historisch-profetische, en het beeldde uit en betekende de Engelen der hogere Hemelen, zoals boven is getoond; daaruit volgt dat het eender een aanduidende is geweest, dat een van de ouderen tot hem sprak; het betekent immers den invloed en de doorvatting vanuit den Hemel uit den Heer. Dat hij antwoordde hier niet antwoorden in den gewonen zin betekent, kan hieruit blijken, dat het wordt gezegd zonder een vragen, en antwoorden is op een vraag; hier dus op een denking aangaande hen die werden gezien in witte lange klederen: bovendien wordt in het Woord meermalen gezegd antwoorden, en dit betekent, wanneer het den Heer betreft, invloed, inblazing, doorvatting, en inlichting, voorts ook barmhartigheid en hulp, zoals in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“In den tijd des welbehagen heb Ik u geantwoord, en ten dage des heils heb Ik u geholpen”*, XLIX: 8: Bij David: *“Jehovah, red mij; de Koning antwoorde ons ten dage waarop wij aanroepen”*, Psalm XX: 10: Bij denzelfde: *“Wanneer ik zal hebben geroepen, antwoord mij, o God mijner gerechtigheid”*, Psalm IV: 2: Bij denzelfde: *“Aanschouw, antwoord mij, Jehovah mijn God”*, Psalm XIII: 4: Bij denzelfde: *“Ik, ik roep U aan, omdat Gij mij antwoordt, o God”*, Psalm XVII: 6: Bij den zelfde: *“Ik heb Jehovah gezocht, en Hij heeft mij geantwoord”*, Psalm XXXIV: 5: bij denzelfde: *“Hij roept*

Mij aan, en Ik zal hem antwoorden”, Psalm CXI: 15; bij denzelfde: “*Tot Jehovah heb ik, toen mij bange was, geroepen, Die mij heeft geantwoord*”, Psalm CXX: 1; en elders. In deze en andere plaatsen wordt onder antwoorden niet verstaan antwoorden, maar invloeien in de denking, doorvatten geven, en eveneens hulp bieden vanuit de Barmhartigheid; vandaar is het, dat de antwoorden waarvan wordt gesproken met betrekking tot den Heer, de doorvattingen vanuit invloed betekenen: men moet weten dat al wat in de doorvatting uit den Heer komt, invloed wordt geheten.

472. Dezen die bekleed zijn met de witte lange klederen, wie zijn zij en van waar zijn zij gekomen; dat dit betekent aangaande hen die nu in de ware dingen zijn en in de bescherming des Heren, hoedanig zij zijn en hoedanig zij zijn geweest, staat vast uit de betekenis van de met witte lange klederen bekleeden, zijnde zij die nu in de ware dingen zijn en in de bescherming des Heren, waarover boven n. 395, 457; en uit de betekenis van :Wie zijn zij en van waar zijn zij gekomen, zijnde hoedanig zij zijn en hoedanig zij zijn geweest; dat wie zijn zij en van waar zijn zij gekomen, betekent hoedanig zij zijn en hoedanig zij zijn geweest, is omdat in de geestelijke Wereld door de Engelen als zij anderen zien en met hen samenkomen, nooit wordt nagevorst wie zij zijn en vanwaar zij komen, maar hoedanig zij zijn; en daarom is het dit geestelijke, hetwelk met die woorden wordt aangeduid: dat door de Engelen niet iets anders wordt nagevorst dan het hoedanige van hen die zij zien, is omdat de woningen van allen daar zijn volgens het hoedanige der aandoeningen die bij hen zijn; voorts omdat navorsen wie zij zijn, een persoon insluit, en vanwaar komen zij een plaats insluit, en er in de geestelijke denking en vandaar in de geestelijke spraak welke de Engelen hebben, geen idee van persoon en plaats is, maar in de plaats ervan de idee van de zaak en den staat ten aanzien van het hoedanige; en daarom ook wordt aan een ieder daar een naam gegeven naar diens hoedanige: dat de Engelen abstract van persoon en van plaats denken, en dat zij vandaar wijsheid hebben, zie men boven in n. 99, 100, 270, 325. Uit deze dingen kan vaststaan, dat met: Wie zijn zij en van waar zijn zij gekomen, in den geestelijken zin wordt aangeduid hoedanig zij zijn en hoedanig zij zijn geweest: het hoedanige van hen is het ook wat in de nu volgende dingen wordt beschreven.

473. En ik zeide tot hem: Heer, gij weet het; dat dit betekent dat de Allene Heer dit wist, staat vast uit hetgeen boven is gezegd, n. 471, namelijk dat onder een vanuit de ouderen die antwoordde en tot wien nu wordt gezegd: Heer, gij weet het, wordt verstaan: vanuit den Hemel uit den Heer; want al wat de Engelen hebben gesproken tot de mensen in het Woord, hebben niet

zij gesproken, maar de Heer door hen; en daarom worden ook de Engelen die spraken, hier en daar Jehovah genoemd; en vandaar is het dat het Woord, ook dat wat de Engelen spraken, Goddelijk is; niemand immers, ook de Engel niet, kan vanuit zich zulk een Goddelijke spreken als er in het Woord is, en zelfs niet enig ware dat in zich Goddelijk is, maar de Allene Heer door hen; uit deze dingen kan vaststaan, dat met: Heer, gij weet het, wordt aangeduid dat de Allene Heer het wist.

474. En hij zeide tot mij: Dezen zijn het die komen vanuit de grote verdrukking; dat dit betekent de inlichting dat het degenen zijn die in de verzoeken zijn geweest, staat vast uit de betekenis van hij zeide tot mij, zijnde de inlichting; en uit de betekenis van de grote verdrukking of verslaging [*tribulatio seu afflictio*], zijnde de verzoeken, waarover aanstonds: eerst zal hier iets worden gezegd aangaande de verzoeken die in de geestelijke Wereld degenen ondergaan die in valse dingen vanuit onwetendheid zijn, over wie hier wordt gehandeld; verzoeken ondergaan daar alleen zij die in de wereld goed hebben geleefd volgens hun godsdienst waarin valse dingen van leer waren, die zij hebben geloofd; door de verzoeken immers worden de valse dingen uiteengeslagen, en de ware dingen ingeplant, en zo worden zij voorbereid tot den Hemel; allen immers die in den Hemel zullen komen, zullen in de ware dingen zijn; en daarom kunnen zij, zolang zij in de valse dingen zijn, niet in den Hemel komen; de oorzaak hiervan is deze, dat het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer den Hemel maakt, en het leven der Engelen maakt die daar zijn; en daarom moeten de valse dingen, omdat zij tegengesteld zijn aan de ware dingen, en tegengestelde dingen vernietigen, eerst worden verwijderd, en zij kunnen niet worden verwijderd dan door Verzoeken; dat de verzoeken dat nut bewerken, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 187 tot 201, waar over de Verzoeken is gehandeld. Dat zij in verzoeken worden gezonden in de geestelijke Wereld na het leven in het lichaam, is omdat zij niet konden worden verzocht in de Wereld vanwege de valse dingen van den godsdienst waarin zij waren, welke overal regeerden. Men moet weten, dat al diegenen worden gezaligd die in verzoeken worden gezonden; de bozen echter, die in de valse dingen vanuit het boze zijn, worden niet verzocht; aan hen immers kunnen de ware dingen niet worden ingeplant; de boze dingen van hun leven staan in den weg; maar aan hen worden de ware dingen afgenomen, weswege zij in louter valse dingen achterblijven; en dan worden zij diep in de hel ondergedompeld volgens het hoedanige van het boze vanuit hetwelk het valse is; in één woord: zij die in den Hemel zullen komen, worden verwoest ten aanzien

van de valse dingen; en zij die in de hel zullen komen, worden verwoest ten aanzien van de ware dingen; dat is, van hen die in den Hemel zullen komen, worden de valse dingen afgenomen; en van hen die in de hel zullen komen, worden de ware dingen afgenomen; want met valse dingen kan niet iemand den Hemel binnentreden, noch met ware dingen de hel, aangezien de ware dingen vanuit het goede den Hemel maken, en de valse dingen vanuit het boze de hel. Over de Verzoeking en welke degenen ondergaan bij wie de valse dingen moeten worden uiteengeslagen, wordt in vele plaatsen in het Woord gehandeld, en vooral bij David, en zij worden verslagen, verdrukkingen, en verwoestingen genoemd; maar het is niet nodig die plaatsen hier aan te voeren, omdat men zonder dezelve kan weten, dat onder de verdrukkingen en de verslageningen, wanneer van die wordt gesproken met betrekking tot de goeden, in den geestelijken zin de verzoeking worden verstaan.

475. En zij hebben hun lange klederen gewassen; dat dit de verwijdering betekent van de valse dingen door dezelve, staat vast uit de betekenis van wassen, zijnde zuiveren van valse en boze dingen, bijgevolg die verwijderen; want de boze en de valse dingen bij mens, geest, en Engel, worden niet weggenomen, maar verwijderd, en wanneer zij verwijderd zijn, schijnen zij als het ware weggenomen; over welke zaak men zie in de LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 166, 170; vandaar wordt met wassen aangeduid de valse dingen verwijderen en zo zuiveren; en uit de betekenis van de lange klederen [*stola*], zijnde de beschermende ware dingen in het gemeen, waarover boven n. 395; hier echter worden met de lange klederen, voordat zij gewassen en wit gemaakt zijn, de valse dingen aangeduid waarvan zij werden gereinigd; want zij die in valse dingen vanuit onwetendheid zijn, verschijnen in de geestelijke Wereld eerst in duistere klederen van bonte kleuren, en zolang zij in verzoeking zijn, in morsige klederen; doch wanneer zij uit de verzoeking komen, verschijnen zij in witte lange klederen glinsterende volgens de zuivering van de valse dingen: een ieder verschijnt in het andere leven met klederen volgens de ware dingen en volgens de valse dingen die bij hem zijn; vandaar is het, dat de klederen de ware dingen betekenen, en in den tegengestelden zin de valse dingen; men zie boven n. 195, 271; uit deze dingen kan vaststaan, wat daarmee wordt aangeduid dat zij hun lange klederen hebben gewassen, en dezelve hebben wit gemaakt. In de oude tijden, toen alle uitwendige dingen der Kerk uitbeeldend en aanduidend waren voor de geestelijke en de hemelse dingen, waren wassingen gebruikelijk, en met dezelve werden de zuiveringen van valse en van boze dingen uitgebeeld; de oorzaak dat de wassingen dezelve betekenden, was deze dat de wateren de

ware dingen betekenden, en de vuilnissen de valse en de boze dingen, en alle zuivering van valse en boze dingen geschiedt door ware dingen; dat de wateren de ware dingen betekenen, zie men boven in n. 71; vandaar is het, dat de Wassing bij de zonen Israëls op bevel waren ingesteld; er was immers bij hen een uitbeeldende Kerk en alle dingen van deze betekenden geestelijke dingen, en de wassing de zuiveringen van valse en boze dingen, en vandaar de wederverwekking: te dien einde *was een bronzen Wasvat gesteld aan den ingang van de Tent der samenkomst*, Exod. xxx: 18, 19, 20: *en waren eveneens bronzen Wasvaten gesteld buiten den Tempel, een groot, hetwelk de bronzen Zee werd genoemd, en tien kleinere*, 1 Kon. vii: 23 tot 29. Omdat de Wassing zulke dingen betekenden, werd het derhalve, toen Aharon en diens zonen zouden worden ingewijd in het priesterschap, *Mozes bevolen hen te wassen met wateren aan den ingang der Tent, en hen zo te heiligen*, Exod. xxix: 4; Hfdst. xl: 12; Levit. viii: 6. De priesters immers beeldden den Heer uit ten aanzien van het Goddelijk Goede, zoals de Koningen Hem ten aanzien van het Goddelijk Ware; bijgevolg beeldden de priesters ook de Goddelijke Heiligheid uit, welke zuiver is zonder smetten; deze Uitbeelding werd over Aharon en diens zonen aangebracht door de wassing door Mozes; en daarom wordt gezegd dat zij zo werden geheiligd, hoewel er geen heiligheid op hen toetrad door de wassing. Derhalve werd het ook bevolen *dat Aharon en diens zonen de handen en de voeten zouden wassen, voordat zij zouden binnentreden in de Tent der samenkomst, en voordat zij zouden toetreden tot het Altaar om te bedienen; en er wordt gezegd: Opdat zij niet zouden sterven, en dat het hun zou zijn tot een inzetting der eeuw*, Exod. xxx: 18 tot 21; Hfdst. xl: 30, 31: *en dat Aharon zijn vlees zou wassen, alvorens de klederen der bediening aan te trekken*, Levit. xvi: 4, 24; met de handen en de voeten wassen werd aangeduid den natuurlijke mens zuiveren, en met het vlees wassen werd aangeduid den geestelijken mens zuiveren. Derhalve was het ook bevolen *dat de Levieten zouden worden geheiligd daardoor dat zij zouden worden besprenkeld met het water der verzoening, en daardoor dat zij een scheermes zouden doen doorgaan over hun vlees, en hun klederen zouden wassen*, Num. viii: 6, 7; dit werd gedaan aan de Levieten, omdat zij de uitwendige dingen der Kerk bedienden onder Aharon en diens zonen, en de zuivering van de uitwendige dingen der Kerk werd uitgebeeld door de sprenkeling van het water der verzoening, door de afschering van de vleesharen, en door de wassing van de klederen. Bovendien wisten ook allen die onrein waren geworden door de aanraking van onreine dingen, zich en hun klederen; en er wordt gezegd dat zij zo rein waren geworden; zoals *zij die hadden gegeten het lijk van een rein beest, of het*

verscheurde, Levit. xvii: 15, 16: *die het bed zal hebben aangeraakt van iemand aangedaan met den vloed, en zal gezeten hebben op een vat waarop die heeft gezeten, of die diens vlees zal hebben aangeraakt*, Levit. xv: 5 tot 12: *en dat de melaatse, nadat hij is gereinigd, de klederen zou wassen, al zijn haar scheren, en zich met wateren wassen*, Levit. xiv: 8, 9. Ja zelfs *dat de vaten die onrein waren geworden door de aanraking van onreine dingen, door de wateren zouden worden gehaald*, Levit. xi: 32, behalve meer dingen. Wie geloofst dat zij die hun vlees, of hun handen en voeten, of hun klederen hadden gewassen, gereinigd en geheiligd waren, dat is, gezuiverd, dat is van zonden, dwaalt schromelijk; de zonden immers worden niet afgespoeld en afgewist zoals vuilnis met wateren, of door wateren; maar zij worden afgespoeld, dat is, verwijderd, door de ware dingen en door het leven volgens die; het was dit hetwelk alleen werd uitgebeeld door de wassing; want de wateren betekenen de ware dingen, en de ware dingen, als volgens dezelve wordt geleefd, zuiveren den mens. Dat die uitwendige dingen niets tot de zuivering van de boze en de valse dingen bijdragen, leert de Heer helder bij Mattheus: “*Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeërs, gij huichelaars, omdat gij het uiterlijke des drinkbekers en des schotels schoonmaakt, de innerlijke dingen echter zijn vol van roof en onmatigheid; gij blinde Farizeërs, maak eerst het innerlijke des drinkbekers en des schotels schoon, opdat ook het uiterlijke rein worde*”, xxiii: 25, 26. De Heer leert ook eendere dingen, toen de Joden en de Farizeërs de discipelen des Heren daarover berispten, dat zij de handen niet wasten voor het eten; Hij leert immers *dat dit den mens niet onrein zou maken, maar elk boze dat uitgaat vanuit het hart*, Matth. xv: 1, 2, 19, 20; Markus vii: 1 tot 23; Lukas xi: 38, 39; daaruit kan vaststaan dat de Joden nooit geheiligd en gereinigd zijn geweest van de geestelijke vuilnissen, zijnde de vanuit het hart uitgaande boze dingen, door de wassing, aangezien deze boze dingen innerlijk zetelen; ook hebben zij in de wereld niet wat ook gemeen met de vuilnissen die het lichaam aankleven: gezegd wordt dat het innerlijke des drinkbekers en des schotels moet worden schoongemaakt, opdat ook het uiterlijke rein worde; niet immers kan het uiterlijke bij den mens gereinigd worden voordat het innerlijke is gereinigd; door het innerlijke immers wordt het uiterlijke gereinigd; met den drinkbeker en den schotel worden de innerlijke en de uiterlijke dingen van den mens aangeduid, welke het ware en het goede opnemen; de drinkbeker immers is een houder van den wijn, en de schotel een houder van de spijs; en met den wijn wordt het ware aangeduid, en met de spijs iets eenders als met het brood, namelijk het goede; daaruit blijkt wat er in den geestelijken zin wordt aangeduid met: *Maak eerst het innerlijke des drinkbekers en des schotels*

schoon, opdat ook het uiterlijke rein worde. Iets eenders als wat de Heer daar zegt, wordt eveneens verstaan onder de wassing van de voeten der discipelen, waarover Hij aldus spreekt tot Petrus, bij Johannes: “*Wie gewassen is, heeft niet van node dan dat hij ten aanzien van de voeten gewassen worde, en hij is gans rein*”, XIII: 10; wie gewassen is, betekent: wie innerlijk rein is; heeft niet van node dan dat hij ten aanzien van de voeten gewassen worde, betekent dat hij dan uiterlijk moet worden gereinigd; de voeten immers betekenen den uitwendigen of natuurlijke mens; men zie boven n. 69; maar over deze verborgenheid zie men meer dingen in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 179, 181; en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, waar de volgende dingen zijn toegelicht, namelijk: Dat de ene en de andere mens, zowel de inwendige of geestelijke, als de uitwendige of natuurlijke, moet worden gezuiverd, opdat de mens gezuiverd zij, en dat de uitwendige het wordt door den inwendigen, n. 3868, 3870, 3872, 3876, 3877, 3882: dat de inwendige mens eerder wordt gezuiverd dan de uitwendige, aangezien de inwendige in het licht des Hemels is, en de uitwendige in het licht der wereld, n. 3321, 3325, 3469, 3493, 4353, 8746, 9325. Dat de Uitwendige of natuurlijke mens uit den Heer wordt gezuiverd door den Inwendigen of geestelijken, n. 3286, 3288, 3321. Dat de mens niet is gezuiverd vooraleer de Uitwendige of natuurlijke ook gezuiverd is, n. 8742 tot 8747, 9043, 9046, 9061, 9325, 9331. Dat indien niet de natuurlijke mens wordt gezuiverd, de geestelijke mens wordt gesloten, n. 6299; en dat hij ten aanzien van de ware en de goede dingen des geloofs en der liefde als het ware blind is, n. 3493, 3969; de Inwendige mens wordt gezuiverd door de ware dingen des Woords te weten, te verstaan en te denken, en de Uitwendige mens door ze te willen en te doen: uit deze dingen nu blijkt, hoe moeten worden verstaan des Heren woorden tot Petrus: Wie gewassen is, heeft niet van node dan dat hij ten aanzien van de voeten gewassen worde; voorts hoe moeten worden verstaan des Heren woorden tot de Farizeërs: Maak eerst het innerlijke des drinkbekers en des schotels schoon, opdat ook het uiterlijke rein worde. Dat de Inwendige mens wordt gezuiverd door de ware dingen die des geloofs zijn, en de Uitwendige door het leven volgens die, wordt ook verstaan onder deze woorden des Heren: “*Tenzij iemand zal verwekt zijn uit water en geest, hij kan in het koninkrijk Gods niet ingaan*”, Joh. III: 5; water betekent de ware dingen des geloofs, en geest het leven volgens die. Uit deze dingen nu kan vaststaan wat wassen betekent in de volgende plaatsen; bij Ezechiël: “*Ik wies u met wateren, en Ik spoelde de bloeden van over u af, en Ik zalfde u met olie*”, XVI: 9; deze dingen aangaande Hierosolyma, waarmee de Kerk wordt aangeduid; haar zuivering van de valse en van de boze dingen

wordt aangeduid met: Ik wies u met wateren, en Ik spoelde de bloeden van over u af; met wateren wassen betekent haar zuiveren door de ware dingen, en de bloeden afspoelen zuiveren van de valse en de boze dingen; haar doordrenken met het goede der liefde wordt aangeduid met: Ik zalfde u met olie; de olie is het goede der liefde. Bij Jesaja: *“Wanneer de Heer zal hebben gewassen den drek der dochteren van Zion, en de bloeden van Hierosolyma zal hebben afgespoeld uit het midden van haar, in den geest des gericht en in den geest der uitzuivering”*, IV: 4; den drek der dochteren van Zion wassen, betekent van de boze dingen der liefde van zich zuiveren de aandoeningen van hen die van de hemelse Kerk zijn; de drek is het boze der liefde van zich; de dochteren zijn de aandoeningen; Zion is de Kerk die is in de liefde tot den Heer, welke vandaar de hemelse Kerk wordt genoemd; de bloeden van Hierosolyma afspoelen, betekent dezelfde aandoeningen zuiveren van de valse dingen van het boze; de bloeden zijn de valse dingen van het boze; in den geest des gericht en in den geest der uitzuivering, betekent door het verstand van het ware en door de aandoening van het ware; de geest is het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer; de geest des gericht is het verstand van het ware daaruit; en de geest der uitzuivering is de geestelijke aandoening van het ware, want deze zuivert uit. Bij Job: *“Indien ik mij zal gewassen hebben in wateren van sneeuw, en met zeep mijn handen zal gereinigd hebben, nochtans zult Gij mij in den kuil onderdompelen, en mijn klederen zullen mij verafschuwen”*, IX: 30, 31; onder deze dingen wordt verstaan, dat indien iemand zichzelf zou willen zuiveren, hoewel door ware en goede dingen die echt zijn of schijnen, zo leidt hij zich nochtans in valse dingen; zich wassen is zich zuiveren, de wateren van sneeuw zijn de ware dingen die echt zijn of schijnen, de zeep is het goede uit hetwelk zij zijn [*a quo*]; de kuil is het valse; dat daaruit vervalste ware dingen ontstaan, wordt verstaan onder: Mijn klederen zullen mij verafschuwen; de klederen zijn de ware dingen, en daarvan wordt gezegd dat zij hem verafschuwen, wanneer zij worden vervalst; dit geschiedt als de mens vanuit eigen inzicht dingen uitbroedt en gevolgtrekkingen maakt. Bij Mozes: *“Die in den wijn zijn bekleedsel wast, en in het bloed der druiven zijn omhulsel”*, Gen. XLIX: II; deze dingen aangaande Jehudah, onder wien daar wordt verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware; dat Hij dit geheel en al heeft gezuiverd in Zijn Menselijke toen Hij in de wereld was, wordt daarmede aangeduid dat hij in den wijn zijn bekleedsel heeft gewassen, en in het bloed der druiven zijn omhulsel; het bekleedsel en het omhulsel betekent Zijn Menselijke, de wijn en het bloed der druiven het Goddelijk Ware; maar deze dingen zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN,

n. 6377, 6378. Dat met wassen wordt aangeduid zuiveren van valse en boze dingen, staat klaarblijkend vast bij Jesaja: *“Wast u en zuivert u, verwijdert het boze uwer werken van voor Mijn ogen, houdt op het boze te doen”*, 1: 16; omdat wassen betekent de valse en de boze dingen verwijderen, wordt derhalve ook gezegd: *Verwijdert het boze uwer werken, houdt op het boze te doen*. Bij Jeremia: *“Spoel af van boosheid uw hart, o Hierosolyma, opdat gij moogt behouden worden; hoe lang zullen in het midden van u de denkingen uwer ongerechtigheid verblijven”*, IV: 14, eender. Bij David: *“Was mij van mijn ongerechtigheid, en van mijn zonde reinig mij; Gij zult mij ontzondigen met hysop en ik zal gereinigd worden; Gij zult mij wassen, en ik zal witter zijn dan sneeuw”*, Psalm LI: 4, 9; hier staat klaarblijkend wassen voor zuiveren van valse en boze dingen; want er wordt gezegd: *Was mij van ongerechtigheid, en van zonde reinig mij; en daarna: Gij zult mij wassen, en ik zal witter zijn dan sneeuw; wassen van ongerechtigheid is van de valse dingen; en van zonde is van de boze dingen, want ongerechtigheid wordt gezegd van de valse dingen, en zonde van de boze dingen; omdat het water der ontzondiging ook werd bereid uit hysop, wordt er derhalve gezegd: Gij zult mij ontzondigen met hysop, en ik zal gereinigd worden*. Bij Jeremia: *“Al wiest gij u met salpeter, en vermenigvuldiget gij de zeep, uw ongerechtigheid zal vóór Mij de smetten behouden”*, II: 22; hier blijkt ook duidelijk, dat de wassing de geestelijke wassing slechts hebben uitgebeeld en vandaar aangeduid, zijnde de zuiveringen van valse en boze dingen, want er wordt gezegd: *Hoewel gij u zult gewassen hebben met salpeter, en de zeep zult vermenigvuldigd hebben, nochtans zal uw ongerechtigheid de smetten behouden*. Eender bij David: *“Tevergeefs heb ik mijn hart gereinigd, en in onschuld mijn handen gewassen; ik was geplaagd elken dag, en mijn bestraffing is er tot de morgenstonden”*, Psalm LXXIII: 13, 14; in onschuld de handen wassen, is zich onschuldig betuigen en zuiver zijn van boze en valse dingen, want de wassing der handen was ook een betuiging van onschuld, zoals eveneens hieruit kan vaststaan *dat Pilatus zijn handen wies, en zeide: Ik ben onschuldig aan het bloed van dezen Gerechte*, Matth. XXVII: 24. Aangezien de wassing de zuiveringen betekenden van de valse en de boze dingen, en omdat de blinde degenen betekende die de ware dingen niet zien, en vandaar in valse dingen zijn, *zeide derhalve de Heer tot den blinde op wiens ogen Hij uit speeksel gemaakt slijk streek, dat hij zich zou wassen in het meer Siloah; en deze, nadat hij zich had gewassen, kwam ziende”*, Joh. IX: 6, 7, 11, 15; door den blinde werden hier degenen uitgebeeld die niets van het ware kunnen zien, omdat zij zinlijk zijn, en dezen zien slechts de dingen die voor de uitwendige zinnen verschijnen,

vandaar begoochelingen in plaats van waarheden, aan welken zij ook ter bevestiging den zin der letter des Woords aanplooiën; met het slijk uit speeksel wordt het zinlijk ware aangeduid zodanig als het voor dezulken in het Woord is; met de wateren van het meer of van het bad Siloah worden de ware dingen des Woords aangeduid, want alle dingen tot aan de wateren toe in Hierosolyma duiden aan; en met wassen wordt aangeduid zuiveren van begoochelingen, welke in zich valse dingen zijn; daaruit kan vaststaan wat die dingen in een reeks betekenen; alle wonderen en daden immers des Heren toen Hij in de wereld was, betekenden hemelse en geestelijke Goddelijke dingen, dat is, zulke dingen die des Hemels en der Kerk zijn, en dit ter oorzaak hiervan dat zij Goddelijk waren, en het Goddelijke altijd werkt in laatsten vanuit eersten, en zo in het volle; laatsten zijn ook zulke dingen die in de wereld voor de ogen verschijnen; vandaar is het, dat de Heer heeft gesproken en dat het Woord is geschreven door zulke dingen in de natuur die overeenstemmen. Iets eenders is het geval met het Wonder geschied aan Naäman den melaatse op bevel van Elisa, waarover aldus in het Tweede Boek der Koningen: *“Het werd aan Naäman uit Syrië door melaatsheld aangedaan, bevolen door een bode van de zijde van Elisa, dat hij zich zevenmaal zou wassen in den Jordaan, en dat zijn vlees zou wederkeren en hij zou worden gereinigd; en Naäman klom ten slotte af en doopte zich zevenmaal in den Jordaan in, en toen werd zijn vlees hersteld zoals het vlees van een kleinen knaap, en hij werd gereinigd”*, v: 10, 14; met Naäman den melaatse uit Syrië werden degenen uitgebeeld en aangeduid die de erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord vervalsen; de melaatsheld immers betekent de vervalsingen, en Syrië de erkentissen van het ware en het goede; met de wateren van den Jordaan werden de in de Kerk binnenleidende ware dingen aangeduid, zijnde de erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord; want de Jordaan-rivier was de eerste grens door welke men in het land Kanaän binnenging, en met het land Kanaän werd de Kerk aangeduid; vandaar was het, dat de wateren van den Jordaan de binnenleidende ware dingen betekenden, zijnde de eerste erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord: ter oorzaak van deze betekenis van de wateren van den Jordaan werd het Naäman bevolen zich zevenmaal daarin te wassen, waarmede de zuivering van de vervalste ware dingen werd aangeduid; zevenmaal betekent het volledige, en er wordt van gesproken met betrekking tot de heilige dingen, zodanig als de *Goddelijke ware [vera Divina]* dingen zijn: omdat zevenmaal dit betekent, wordt derhalve gezegd dat hem het vlees werd hersteld zoals het vlees van een kleinen knaap; met het herstelde vlees wordt het geestelijk leven aangeduid, zodanig als degenen hebben die

door de Goddelijke ware [*Divina vera*] dingen worden wederverwekt. Aangezien met de wateren van den Jordaan de in de Kerk binnenleidende ware dingen werden aangeduid, zijnde de erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord, en met de wassing daar de zuivering van de valse dingen werd aangeduid, en vandaar de hervorming en de wederverwekking door den Heer, is derhalve de Doop [*Baptizatio*] ingesteld, welke *het eerst is geschied in den Jordaan door Johannes*, Matth. III: 11 tot 16; Markus I: 4 tot 13; waarmede werd aangeduid, dat zij werden ingewijd in de erkentissen vanuit het Woord aangaande den Heer, Zijn Komst, en aangaande de zaliging door Hem; en omdat de mens door de ware dingen vanuit het Woord door den Heer wordt hervormd en wederverwekt, is derhalve de Doop door den Heer bevolen, Matth. XXVIII: 19; want het zijn de ware dingen vanuit het Woord door welke de mens wordt hervormd en wederverwekt, en het is de Heer Die hervormt en wederverwekt; over welke zaak men meer zie in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 202 tot 209. Johannes zeide *dat hij doopte met water, doch dat de Heer zou dopen met den heiligen geest en met vuur*, Lukas III: 16; Joh. I: 33; waaronder wordt verstaan, dat Johannes hen slechts inwijdde in de erkentissen vanuit het Woord aangaande den Heer, en hen zo voorbereidde om Hem op te nemen, doch dat de Heer Zelf den mens wederverwekt door het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede voortgaande uit Hem; Johannes immers beeldde iets eenders uit als Elias, namelijk het Woord; de wateren waarmede Johannes doopte, betekenden de binnenleidende ware dingen, zijnde de erkentissen aangaande den Heer vanuit het Woord; de heilige geest betekent het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, en het Vuur betekent het Goddelijk Goede voortgaande uit Hem, en de Doop betekent de wederverwekking door de Goddelijke ware dingen vanuit het Woord uit den Heer. Dat de Wassing in de Oude Kerken waren ingesteld, en daarna in plaats ervan de Dopen, zijnde slechts uitbeeldende en aanduidende riten, was opdat de Hemel zou worden verbondene met het Menselijk Geslacht, en in het bijzonder met den mens der Kerk; dan immers wordt de Hemel met den mens verbonden wanneer de mens in laatsten is, dat is, in zulke dingen die in de wereld zijn ten aanzien van zijn natuurlijken mens, en in zulke dingen die in den Hemel zijn ten aanzien van zijn geestelijken mens: anders kan er geen verbinding zijn; daarom is de Doop ingesteld, en eveneens het Heilig Avondmaal; voorts dat het Woord is geschreven door zulke dingen die in de wereld zijn, en dat in hetzelfde een geestelijke zin is gelegen waarin zulke dingen zijn die in den Hemel zijn, of dat de zin der letter des Woords natuurlijk is en in dezen de geestelijke zin is; dat het Woord daardoor de

Engelen des Hemels verbindt met de mensen der Kerk, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 303 tot 310; en in het Werkje OVER HET WITTE PAARD van begin tot einde; voorts dat het Heilig Avondmaal verbindt, in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 210 tot 222; aldus eveneens de Doop [*Baptismus*]: doch hij die geloofd dat de Doop iets bijdraagt tot de zaliging van den mens, indien hij niet tevens is in de ware dingen der Kerk en in het leven volgens die, dwaalt schromelijk; want het Dopen [*Baptizatio*] is een uitwendige, hetwelk zonder het inwendige niets bijdraagt tot de zaliging, maar het draagt bij waar het uitwendige verbonden is met het inwendige; het inwendige van den Doop is dat door de ware dingen vanuit het Woord en door het leven volgens die door den Heer de valse en de boze dingen worden verwijderd en zo de mens wordt wederverwekt, zoals ook de Heer leert bij Mattheus, Hfdst. XXIII: 26, 27, met die dingen welke boven in dit Artikel zijn ontvouwd.

476. En zij hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams; dat dit de inplanting van het Goddelijk Ware door den Heer betekent, staat vast uit de betekenis van de lange klederen wit maken, zijnde de valse dingen uittrekken, en de ware dingen aantrekken; van wit immers en wit gemaakt worden wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, en de lange klederen betekenen dezelve; dat wit en wit gemaakt worden wordt gezegd van de ware dingen, zie men boven in n. 196; en dat de lange klederen de ware dingen in het gemeen betekenen, ook boven, n. 395; gezegd wordt de lange klederen wit maken, omdat de klederen van hen die in de valse dingen zijn, in de geestelijke wereld duister, en eveneens bevekt verschijnen, en de klederen van hen die in verzoekingingen zijn morsig; zodra zij daarentegen uit de verzoekingingen oprijzen, verschijnen over hen, omdat zij dan zijn doordrenkt van Goddelijke ware dingen, klederen wit en blinkend zonder vlekken, zoals eveneens vlak boven is vermeld; vandaar is het, dat met: Zij hebben hun lange klederen wit gemaakt, wordt aangeduid dat zij de valse dingen hebben uitgetrokken en de ware dingen hebben aangetrokken; en uit de betekenis van het bloed des Lams, zijnde het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, waarover boven n. 329; en omdat in de verzoekingingen de valse dingen worden uiteengeslagen, en de ware dingen worden ingeplant, wordt er derhalve in het algemeen met: Zij hebben hun lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams, de inplanting van het Goddelijk Ware door den Heer aangeduid. In den zin der letter des Woords wordt onder het bloed des Lams het lijden des kruises verstaan; maar in den inwendigen of geestelijken zin wordt verstaan het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, want door dit wordt de mens

gezuiverd van de valse en de boze dingen, dat is, worden de klederen wit gemaakt; het Lijden des kruises was de laatste Verzoeking van den Heer, door welke Hij ten volle de hellen heeft onderjukt en Zijn Menselijke verheerlijkt; en na deze dingen te hebben volbracht en vervolledigd, heeft de Heer den Parakleet, den geest der waarheid, gezonden, waaronder wordt verstaan het Goddelijk Ware voortgaande vanuit Zijn verheerlijkt Menselijke, zoals Hijzelf leert bij Johannes, Hfdst. VII: 39, en elders; door dit, namelijk het Goddelijk Ware, wordt, als het wordt opgenomen, de mens hervormd en wederverwekt door den Heer en gezaligd, niet echter door de uitstorting van het bloed op het kruis; over welke zaak men meer zie in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 293, 294; en in de daar verzamelde dingen uit DE HEMELSE VERBORGENHEDEN. Dit kan eveneens hieruit vaststaan, dat de klederen der Engelen schitterend van witheid en blankheid verschijnen, niet vanwege het geloof en de denking aangaande het bloed des Heren op het kruis, maar vanwege het Goddelijk Ware uit den Heer bij hen; want, zoals boven is gezegd, hun klederen zijn alle volgens de ware dingen bij hen; ook is het niet enig Engel geoorloofd te denken over het Lijden des Heren, maar over de Verheerlijking van Hemzelf, en over de opneming van het Goddelijke uit Hemzelf.

477. Daarom zijn zij vóór den Troon van God; dat dit betekent dat het vandaar is dat zij verbonden zijn met den Heer, staat vast uit de betekenis van vóór den Troon van God zijn, zijnde dat zij met den Heer zijn verbonden; dat de verbinding met den Heer wordt aangeduid met staan rondom den Troon van God, zie men boven in n. 462; eender met zijn vóór den Troon van God; onder vóór den Troon van God wordt verstaan vóór den Heer, want op den Troon was de Heer, zoals in het volgende 17de Vers wordt gezegd: *Het Lam, Hetwelk in het midden des Troons is, zal hen weiden.*

478. En dienen Hem dag en nacht in Zijn Tempel; dat dit betekent dat zij bij voortduur worden gehouden in de ware dingen in den Hemel, staat vast uit de betekenis van dienen, namelijk dat het wordt gezegd van hen die in de ware dingen zijn, waarover aanstonds; uit de betekenis van dag en nacht, zijnde bij voortduur en in elken staat, waarover ook aanstonds; en uit de betekenis van den Tempel Gods, zijnde de Hemel waar het Goddelijk Ware regeert, waarover boven n. 220, 319; vandaar wordt met die woorden aangeduid, dat zij bij voortduur worden gehouden in de ware dingen in den Hemel; dat dit wordt aangeduid, is omdat deze dingen zijn gezegd aangaande hen die, toen zij in de wereld leefden, in valse dingen vanuit onwetendheid waren geweest, zoals boven is getoond; en zij die in valse dingen vanuit onwetendheid zijn

en nochtans in het goede des levens volgens hun godsdienst, kunnen niet worden gezaligd voordat de valse dingen bij hen zijn verwijderd, en ware dingen in de plaats ervan zijn ingeplant; en deze worden ingeplant door verzoeken; en daarom blijven, wanneer zij uit de verzoeken oprijzen, de valse dingen nochtans terug, hoewel verwijderd door de ware dingen; niet immers kan enig boze en valse volledig van mens, geest en Engel worden afgewist, maar slechts verwijderd; zij worden immers afgehouden van hun boze en valse dingen, en zij worden gehouden in het goede en in het ware door den Heer; en wanneer dit geschiedt, schijnt het hun toe alsof zij zonder boze en valse dingen zijn; vandaar is het, dat indien zij die in valse dingen uit onwetendheid in de wereld zijn geweest, niet aanhoudend door den Heer in de ware dingen werden gehouden, zij terug zouden glijden in de valse dingen: dit dus is het, wat daaronder wordt verstaan dat zij Hem dag en nacht dienen in Zijn Tempel; de Tempel betekent ook den Hemel, waar de ware dingen regeren. Dat zij in het goede des levens volgens hun godsdienst zijn geweest, dit zaligt weliswaar, maar niet zaligt het zolang zij in valse dingen zijn; en daarom worden na het leven in de wereld de valse dingen bij hen verwijderd; de oorzaak dat zij niet eerder kunnen worden gezaligd, is deze dat het goede zijn wezen trekt uit de ware dingen; het goede immers is het Zijn van het ware, en het ware is de vorm van het goede; hoedanig deswege de ware dingen zijn, zodanig wordt het goede; uit deze dingen is het ook duidelijk dat hoewel iemand goed leeft, hij nochtans niet in den Hemel kan komen voordat hij in de ware dingen is: te dien einde zijn er plaatsen van onderricht voor hen die in den Hemel zullen komen, want niemand kan daar komen voordat hij is onderricht; over het onderricht en over de plaatsen van onderricht voor hen die in den Hemel zullen komen, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 512 tot 520. Gezegd wordt dat zij Hem dienen dag en nacht in Zijn Tempel, en daaronder wordt niet verstaan dat zij aanhoudend in een Tempel zijn, of aanhoudend in een eredienst en in gebeden, want aldus geschiedt niet in den Hemel; daar is een ieder, zoals in de wereld, in zijn ambt en werk, en bij beurten, zoals in de wereld, in een Tempel; maar nochtans wordt van hen gezegd dat zij den Heer dienen dag en nacht in den Tempel, wanneer zij bij voortduur in de ware dingen zijn; zo immers dienen zij innerlijk bij voortduur; iedere goede geest immers en iedere Engel is zijn ware en zijn goede; zij zijn immers aandoeningen van het ware en het goede; de aandoening of de liefde maakt het leven van een ieder; deswege dienen zij die in de aandoening van het ware zijn, bij voortduur den Heer, ook wanneer zij in ambten, zaken en werken zijn; de aandoening immers

regeert van binnen aanhoudend, en dient; dit is ook het dienstbare dat de Heer wil, niet echter dat zij bij voortduur in Tempels en in een eredienst zijn; in Tempels en in een eredienst daar zijn en niet in de ware dingen, dit is niet den Heer dienen; maar den Heer dienen is in de ware dingen zijn, en oprecht en gerecht handelen in elke zaak, want dan dienen de ware, de oprechte, en de gerechte dingen zelf die bij den mens zijn, Hem; door dezelve ook kan de mens na het leven in de wereld, in den Hemel zijn, niet echter door den allenen eredienst; want een eredienst zonder dezelve, bijgevolg zonder ware dingen, is een ledige eredienst, waarin geen invloed valt. In het Woord wordt gesproken van dienen en bedienen, voorts van dienstknechten en bedienaren; en van hen die in de ware dingen zijn, wordt gezegd dienstknechten des Heren en Hem dienen, en van hen die in het goede zijn, wordt gezegd bedienaren des Heren en Hem bedienen; dat diegenen dienstknechten in het Woord worden geheten die in de ware dingen zijn, zie men boven in n. 6; en diegenen bedienaren die in het goede zijn, n. 155.

479. En Die op den Troon zit, zal wonen over hen; dat dit den invloed van het Goddelijk Goede in de ware dingen bij hen betekent, staat vast uit de betekenis van Hem Die op den Troon zit, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede; waarover boven n. 297, 343, 460; en uit de betekenis van over hen wonen, zijnde invloeden met het goede in de ware dingen van hen; wonen immers wordt in het Woord gezegd van het goede, weswege met bewoners degenen worden aangeduid die in het goede zijn; wanneer dus wonen wordt gezegd van den Heer, zoals hier over hen wonen, zo wordt de invloed van het Goddelijk Goede aangeduid; dat deze is in de ware dingen, is omdat over de ware dingen bij hen kort te voren is gehandeld, voorts omdat allen die in de Hemelen zijn, in de ware dingen worden gehouden door den invloed van het Goddelijk Goede uit den Heer in dezelve; het Goddelijk Goede immers kan niet invloeden dan in de ware dingen, omdat de ware dingen zijn vanuit het goede; zij zijn immers de vormen van het goede; deswege is het noodzakelijk dat de mens in het goede zij, want de Heer vloeit door hetzelfde in de met het goede overeenstemmende ware dingen; wie gelooft dat de Heer onmiddellijk in de ware dingen bij den mens invloeit, dwaalt schromelijk; maar over dezen invloed is gehandeld in *DE HEMELSE VERBORGENHEDEN*, namelijk: Dat de Invloed des Heren is in het goede bij den mens, en door het goede in de ware dingen die bij hem zijn, niet echter omgekeerd, n. 5482, 5649, 6027, 8685, 8701, 10153. Dat de Invloed is door het goede in de ware dingen van elk geslacht, het meest in de echte ware dingen, n. 2531, 2554. Dat in het goede het vermogen is om de ware dingen op te nemen, n. 8321. Dat de Invloed des Heren niet is

in de van het goede gescheiden ware dingen, n. 1831, 1832, 3514, 3564. Hieruit nu kan vaststaan hoe de dingen in dit en in het vorige Vers, samenhangen, namelijk dat zij, aan wie de ware dingen zijn ingeplant uit den Heer door de verzoekingen, bij voortduur in dezelve worden gehouden door den invloed van het Goddelijk Goede in dezelve. Dat wonen in het Woord wordt gezegd van het goede, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 2268, 2451, 2712, 3613, 8269, 8309, 10153; en dat het Habitakel des Heren de Hemel en de Kerk is ten aanzien van het goede, aldus het goede van die, en met betrekking tot den mens het goede bij hem, n. 8269, 8309.

48o. Zij zullen niet meer hongeren, en zullen ook niet meer dorsten; dat dit betekent dat het hun niet zal ontbreken aan het goede en het ware, en aan de gelukzaligheid daaruit, staat vast uit de betekenis van hongeren, zijnde het gebrek aan het goede, hier dus “zij zullen niet hongeren”, dat er geen gebrek aan het goede zal zijn; en uit de betekenis van dorsten, zijnde het gebrek aan het ware, hier dus “zij zullen niet dorsten”, dat er geen gebrek aan het ware zal zijn; dat met de zelfde woorden ook de gelukzaligheid wordt aangeduid, is omdat alle gelukzaligheid en gezegendheid, welke de Engelen in den Hemel hebben, is vanuit het goede en het ware welke zij opnemen uit den Heer, en volgens dezelve, dat is, volgens hun opneming; dat alle hemelse gelukzaligheid, of dat alle hemelse vreugde, gelegen is in de aandoening van het goede en het ware, bijgevolg in het huwelijk van het goede en het ware, waarin de Engelen zijn, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 395 tot 414. Dat “zij zullen niet hongeren”, betekent dat het hun niet zal ontbreken aan het goede, is omdat met het brood het goede der liefde wordt aangeduid, en van hongeren wordt gesproken met betrekking tot brood en spijs; en dat “zij zullen niet dorsten”, betekent dat het hun niet zal ontbreken aan het ware, is omdat met het water en den wijn het ware wordt aangeduid, en van dorsten wordt gesproken met betrekking tot water en wijn; vandaar is het dat meermalen in het Woord wordt gezegd hongeren en dorsten, waaronder niet wordt verstaan het natuurlijke hongeren en dorsten, maar het geestelijke hongeren en dorsten, zijnde de beroving van, het gebrek aan en de onwetendheid omtrent de erkentnissen van het ware en het goede, en tevens het verlangen daarnaar; dat deze dingen met hongeren en dorsten, of met honger en dorst in het Woord worden aangeduid, zie men boven in n. 386, waar verscheidene plaatsen aangaande den honger en den dorst zijn aangevoerd en ontvouwd.

48i. En de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte; dat dit betekent dat zij niet zullen hebben het boze en het valse vanuit de begerigheden, staat vast

uit de betekenis van de zon, zijnde de Heer ten aanzien van de Goddelijke Liefde, en bij de mensen, de geesten en de Engelen het goede der liefde uit den Heer tot den Heer, en zijnde in den tegengestelden zin, zoals hier, de liefde van zich, vandaar het boze vanuit de begerigheden, waarover boven n. 401, en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 116 tot 125; en uit de betekenis van de hitte, zijnde het valse vanuit dat boze, bijgevolg het valse vanuit de begerigheden; want wanneer de mens in de hitte is, dat is, wanneer hij verhit is door de warmte, dan begeert hij drank om de hitte te bedaren; hij is immers droog; en met zwelgen en drinken wordt aangeduid ware dingen putten, en in den tegengestelden zin valse dingen putten, ter oorzaak hiervan dat water en wijn, welke gezwolven of gedronken worden, de ware dingen betekenen. Dat de hitte het valse vanuit de begerigheid betekent, of de begerigheid tot het valse, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Jeremia: *“Gezegend de man die in Jehovah vertrouwt; en hij zal zijn zoals een boom geplant aan wateren; aan de rivier zendt hij zijn wortels uit; en hij zal niet zien wanneer de hitte komt, maar zijn blad zal groen zijn; deswege zal hij in het jaar der droogte niet bezorgd zijn, noch zal hij ophouden van vrucht te dragen”*, xvii: 7, 8; de mens die zich door den Heer laat leiden, wordt vergeleken met een boom en zijn groei en vruchtmaking, omdat met den boom in het Woord de erkenning en de doorvatting van het ware en het goede wordt aangeduid, bijgevolg de mens in wien die zijn; onder den boom geplant aan wateren, wordt verstaan de mens bij wien de ware dingen uit den Heer zijn; de wateren zijn de ware dingen; aan de rivier zendt hij zijn wortels uit, betekent de uitbreiding van het inzicht van den geestelijken mens tot den natuurlijken; dit wordt gezegd omdat met de rivier het inzicht wordt aangeduid, en omdat wortels worden uitgezonden vanuit den geestelijken mens tot den natuurlijken; en hij zal niet zien wanneer de hitte komt, betekent dat hij niet zal worden aangedaan door de begerigheid van het valse; maar zijn blad zal groen zijn, betekent de wetenschappelijke dingen levende vanuit de ware dingen; het blad betekent het wetenschappelijke, en groen het levende vanuit de ware dingen; deswege zal hij in het jaar der droogte niet bezorgd zijn, noch zal hij ophouden van vrucht te dragen, betekent dat hij in den staat wanneer er niet het ware en het goede is, niet zal zijn in de vrees van het verlies en van de beroving ervan, maar dat ook dan de ware dingen verbonden met het goede zich zullen bevruchten; het jaar van droogte betekent den staat van het verlies en van de beroving van het ware; dit wordt gezegd, omdat bij de geesten en de Engelen de staten afwisselen, over welke afwisseling men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 154 tot 161. Bij Jesaja: *“Gij zijt geworden een vesting voor*

den arme, een vesting voor den nooddrufte, als hem bange was, een toevlucht tegen de overstroming, een schaduw tegen de hitte, want de geest der gewelddadigen is zoals een overstroming van den wand, zoals droogte in een dorre plaats; het tumult der vreemdelingen zult Gij vernederen, de hitte door de schaduw van een wolk, de scheut der gewelddadigen zal Hij nederdrukken”, xxv: 4, 5; met den arme en den nooddrufte worden degenen aangeduid die in het gebrek aan het goede zijn uit onwetendheid van het ware, en toch dezelve verlangen; overstroming en hitte wordt er gezegd wanneer de boze en de valse dingen vanuit het eigene en eveneens vanuit anderen die in het boze zijn, opstand plegen en invloeien; de geest der gewelddadigen betekent dezelve tegen de goede en de ware dingen der Kerk; gewelddadigen worden degenen geheten die daarnaar streven de goede en de ware dingen te vernietigen, en de geest van hen betekent de begeerte van te vernietigen; het tumult der vreemdelingen zult Gij vernederen, betekent dat de Heer den inval der valse dingen vanuit het boze zal doen bedaren en zal opheffen; het tumult betekent den inval, de vreemdelingen betekenen de valse dingen vanuit het boze; en vernederen betekent doen bedaren en wegnemen; de hitte zal Hij nederdrukken door de schaduw van een wolk, betekent dat Hij zal beschermen tegen de begerigheden van het valse; de hitte is de begerigheid van het valse, en de schaduw der wolk is de bescherming daartegen, want de schaduw der wolk tempert de hitte der zon en matigt de aangloeijing. Bij Jeremia: *“Zijn lijk zal worden voortgeworpen aan de hitte overdag, en aan de koude in den nacht”*, xxxvi: 30; deze dingen aangaande Jojakim, den koning van Jehudah, nadat hij den door Jeremia geschreven rol had verbrand, en met deze daad wordt aangeduid dat de ware dingen der Kerk zullen vergaan door de begerigheid tot de valse dingen en vandaar door den afschuw voor de ware dingen; door de Koningen van Jehudah werden de ware dingen vanuit het goede uitgebeeld en vandaar in het Woord aangeduid, en daar met dien koning het ware der Kerk hetwelk zou vergaan; met den rol dien hij verbrandde, wordt het Woord aangeduid; van dit wordt gezegd dat het wordt verbrand, wanneer het wordt vervalst en verechtbreukt, hetgeen geschiedt door de begerigheid van het valse vanuit het boze; met het lijk wordt de mens der Kerk aangeduid zonder het geestelijke leven, dat hij heeft door de ware dingen vanuit het Woord; en wanneer dit leven is uitgeblust begeert hij niets anders dan valse dingen en verafschuwt hij de ware dingen; vandaar wordt hij dood en in den geestelijken zin een lijk; de begerigheid tot de valse dingen wordt aangeduid met de hitte overdag, en de afschuw voor de ware dingen met de koude in den nacht; zij die in de valse dingen vanuit het boze zijn, hebben immers wanneer het licht des Hemels

invloet, hetwelk in zijn wezen het Goddelijk Ware is, koude, intens volgens de aangloeiing van het valse vanuit het boze. Bij denzelfde: *“Wanneer zij verhit zullen zijn, zal Ik hun feestmalen opstellen, en Ik zal hen dronken maken opdat zij opspringen, opdat zij den slaap der eeuw slapen, en niet ontwaken,* LI: 39; deze dingen aangaande Babel, waarmede de ontwijding van het goede en het ware wordt aangeduid; wanneer zij verhit zullen zijn, betekent de aangloeiing en de begerigheid om de ware dingen te vervalsen en de goede dingen te echtbreken; hun feestmalen opstellen, dronken maken en opspringen, betekent vanwege de vervalsingen waanzinnig zijn in den uitersten graad; hun feestmalen betekenen de echtbrekingen van het goede en het ware; het dronken worden en het opspringen betekenen de waanzinnigheden in den hoogsten graad of de uiterste; den slaap der eeuw slapen en niet ontwaken, betekent dat zij tot in het eeuwige de ware dingen niet zullen doorvatten. Bij Hoschea: *“Allen zijn verhit zoals een bakoven, en zij verteren hun rechters; al hun koningen vallen; geen onder hen is roepende tot Mij”*, VII: 7; verhit zijn zoals een bakoven, betekent het valse vanuit de liefde ervan begeren; de rechters verteren, al hun koningen vallen, betekent alle inzicht verderven nadat verdorven zijn de ware dingen die hetzelfde maken; de rechters betekenen de inzichtsvollen, en in den abstracten zin de dingen die van het inzicht zijn, en de koningen betekenen de ware dingen; geen onder hen is roepende tot Mij, betekent dat niemand zich bekommert om de ware dingen vanuit het Goddelijke. Bij Job: *“Hij ziet niet om naar den weg der wijngaarden; de droogte en de hitte zullen de sneeuwwateren wegnemen”*, XXIV: 18, 19; niet omzien naar den weg der wijngaarden, betekent de ware dingen der Kerk voor niets achten; de droogte en de hitte zullen de sneeuwwateren wegnemen, betekent dat het ontbreken van het ware en vandaar de begerigheid tot het valse alle echte ware dingen zullen vernietigen; de sneeuwwateren zijn de echte ware dingen. Bij Jesaja: *“Hij zal zeggen tot de gebondenen: Gaat uit; en tot hen die in de duisternis zijn: Wordt onthuld; op de wegen zullen zij weiden, en in alle hellingen zal hun weide zijn; zij zullen niet hongeren noch dorsten, en de hitte of de zon zal hen niet steken, want hun Ontfermer zal hen leiden, zodat Hij hen ook zal leiden tot de bronnen der wateren”*, XLIX: 9, 10; het is niet nodig om afzonderlijk uiteen te zetten wat deze dingen betekenen, aangezien het eendere dingen zijn als deze die nu in de Apocalyps worden ontvouwd; hier wordt gezegd: *“Zij zullen niet langer hongeren, noch dorsten, en de zon zal niet op hen vallen, noch enige hitte, aangezien het Lam hen zal weiden, en zal heenleiden tot de levende bronnen der wateren”*; deze dingen zijn in de Apocalyps gezegd aangaande den Heer;

eender bij den Profeet; met de gebondenen tot wie Hij zal zeggen: Gaat uit, en met hen die in de duisternis zijn, tot wie Hij zal zeggen: Wordt onthuld, worden ook aangeduid de natiën, die in het goede hebben geleefd volgens hun godsdienst, en nochtans in valse dingen uit onwetendheid zijn geweest; en dezen worden gebondenen geheten wanneer zij in verzoeking en verzoeking zijn; en de duisternissen zijn de valse dingen uit onwetendheid; dat de hitte hen niet zal steken, betekent dat het valse vanuit de begerigheid hen niet zal aandoen. In de Apocalyps: *“De vierde Engel goot zijn fiool uit op de zon, en het werd hem gegeven met hitte de mensen te verzengen door het vuur; dus werden de mensen verhit met grote hitte, en zij lasterden den Naam Gods”*, xvi: 8, 9; maar deze dingen zie men beneden te hunner plaatse ontvouwd. Aangezien de zon de Goddelijke Liefde betekent, betekent vandaar ook de hitte het brandende verlangen naar het ware, zoals in Jes. xviii: 4, en Zach. viii: 2, waar hitte aan Jehovah, dat is, aan den Heer, wordt toegekend. In vele plaatsen wordt van toorn en ontsteking gesproken met betrekking tot God; en met den toorn wordt aangeduid de ijver voor het goede, en met de ontsteking de ijver voor het ware; want naar het zelfde woord wordt in de oorspronkelijke Taal van ontsteking en hitte gesproken.

482. Aangezien het Lam, Hetwelk in het midden des Troons is, hen zal weiden; dat dit betekent dat de Heer vanuit den Hemel hen zal onderrichten, staat vast uit de betekenis van het Lam, zijnde de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, waarover boven n. 297, 343, 464; uit de betekenis van den Troon, zijnde de Hemel, waarover ook boven, n. 253; in het midden des Troons, betekent in den algehelen Hemel, want in het midden betekent in alle en de afzonderlijke dingen, of in het ganse; men zie boven n. 213; en uit de betekenis van weiden, zijnde onderrichten, waarover aanstonds; uit deze dingen staat vast dat met: Het Lam, Hetwelk in het midden des Troons is, zal hen weiden, wordt aangeduid dat de Heer vanuit den Hemel hen zal onderrichten. Hier wordt gezegd dat het Lam, Hetwelk in het midden des Troons is, hen zal weiden; en boven dat Hij Die op den Troon is, over hen zal wonen; uit welke dingen duidelijk blijkt, dat onder den Een en den Ander, onder Hem Die op den Troon zit, en onder het Lam in het midden des Troons, de Heer wordt verstaan; maar dat onder Hem Die op den Troon zit, wordt verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede, en onder het Lam in het midden des Troons de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware; want van wonen, hetwelk wordt gezegd van Hem Die op den Troon zit, wordt gesproken met betrekking tot het goede, men zie boven n. 470; en van weiden, hetwelk wordt gezegd van het Lam, wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen;

weiden immers betekent onderrichten in de ware dingen; in het Woord van het Oude Testament wordt meermalen gezegd Jehovah en God, voorts Jehovah en de Heilige Israëls, en onder het ene en het andere wordt de Allene Heer verstaan; onder Jehovah de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede, en onder God, voorts onder den Heilige Israëls, de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware; er wordt aldus gesproken terwille van het huwelijk van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware in de afzonderlijke dingen des Woords. Dat weiden betekent onderrichten, kan zonder verdere uiteenzetting vaststaan, aangezien het als gebruik is aanvaard vanuit het Woord om Herder te zeggen van hen die leren, en Kudde van hen die aanleren; maar dat zij aldus worden geheten, daarvan is de oorzaak nog niet bekend, en daarom zal het worden gezegd; in den Hemel, waar alle dingen uitbeeldend zijn die voor de ogen verschijnen, zij beelden immers onder een natuurlijken schijn de geestelijke dingen uit welke de Engelen denken en waardoor zij worden aangedaan, vertonen zich aldus hun denkingen en aandoeningen voor hun ogen in zodanige vormen als er in de wereld zijn, of in vormen die eender zijn aan die van de natuurlijke dingen, en dit vanwege de overeenstemming die er door den Heer is gemaakt tussen de geestelijke en de natuurlijke dingen; over welke overeenstemming in vele plaatsen is gehandeld, en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 87 tot 102, en n. 103 tot 115. Vanwege die overeenstemming is het, dat in den Hemel kudden van schapen, lammeren en geiten verschijnen, weidende in groene dreven en eveneens in tuinen; en deze schijnbaarheden ontstaan vanuit de denkingen van hen die in de goede en ware dingen der Kerk zijn, en vanuit dezelve inzichtsvol en wijs denken; vandaar nu is het, dat er in het Woord zo vaak wordt gesproken van kudde, voorts eveneens van graasweide, van weiden en van herder; het Woord immers in de letter is vanuit zulke dingen die voor de ogen in den Hemel verschijnen, met welke dingen worden aangeduid de geestelijke dingen die overeenstemmen. Aangezien het in de Kerk bekend is, dat weiden betekent onderrichten, de graasweide het onderricht, en de herder den onderrichter, zou ik alleen enige plaatsen daaruit zonder verdere ontvouwing willen aanvoeren, waar weiden en graasweide worden vermeld: bij Jesaja: *“Uw kudden zullen te dien dage weiden in een brede weide”*, xxx: 23. Bij denzelfde: *“Zoals een Herder zal Hij Zijn kudde weiden, in Zijn arm zal Hij de lammeren verzamelen, de zogende zal Hij zachtjes leiden”*, xl: 11. Bij denzelfde: *“Hij zal tot de gebondenen zeggen: Gaat uit; tot hen die in de duisternis zijn: Wordt onthuld; op de wegen zullen zij weiden, en in alle hellingen zal hun weide zijn”*, xlix: 9. Bij Jeremia: *“Tegen de Herders weidende Mijn volk: Gij, gij hebt Mijn kudde verstrooid; vanwege de*

vervloeking rouwt het land; de weiden der woestijn zijn uitgedroogd”, xxiii: 2, 10. Bij denzelfde: “*Israël zal weiden in Karmel en Baschan*”, i: 19. Bij Ezechiël: “*Ik, Ik zal Mijn kudde zoeken, en Ik zal hen uitvorsen, Ik zal hen weiden op de bergen Israëls, in de beddingen en in alle woningen des lands; in een goede weide zal Ik hen weiden, en in de bergen der hoogte Israëls zal hun stal zijn; daar zullen zij nederliggen in een goeden stal, en in een vette weide zullen zij weiden op de bergen Israëls*”, xxxiv: 11, 13, 14. Bij Hoschea: “*Ik heb hen gekend in de woestijn, in het land der droogte, toen hadden zij hun weide*”, xiii: 5, 6. Bij Joël: “*Verward zijn de kudden van het rund, deswege dat zij geen weide hebben; en de kudden van het kleinvee zijn verlaten*”, i: 18. Bij Micha: “*Vanuit Bethlehem van Efratah zal uitgaan Hij Die zal staan en zal weiden in de sterkte van Jehovah*”, v: 1, 3. Bij denzelfde: “*Weid Uw volk met Uw roede, de kudde Uwer erfenis; laten zij weiden in Baschan en in Gilead*”, vii: 14. Bij Zefanja: “*De overblijfselen Israëls zullen weiden en zij zullen rusten*”, iii: 13. Bij David: “*Jehovah is mijn Herder; mij zal niet ontbreken; in weiden des kruids zal Hij mij doen nederliggen*”, Psalm xxiii: 1, 2. Bij denzelfde: “*De Heer verkoos David; van achter de zogenden leidde Hij hem toe om Jakob Zijn volk te weiden, en Israël Zijn erfenis; en deze heeft hen geweid in de ongereptheid zijns harten*”, Psalm lxxviii: 70, 71, 72. Bij denzelfde: “*Jehovah heeft ons gemaakt Zijn volk, en de kudde Zijner weide; derhalve zijn wij het volk van Hem, en de kudde der weide van Hem*”, Psalm c: 3. Bij Johannes: “*Jezus zeide tot Petrus: Hebt gij Mij lief. Hij zeide dat hij liefhad. Hij zeide: Weid Mijn lammeren. Ten tweeden male zeide Hij: Weid Mijn schapen; en eveneens ten derden male zeide Hij: Weid Mijn schapen*”, xxi: 15, 16, 17, en in zeer vele andere plaatsen waarin weiden ook betekent onderrichten in de ware dingen, en de weide de ware dingen waarin zij worden onderricht.

483. En hen zal heenleiden tot de levende bronnen der wateren; dat dit betekent in de Goddelijke ware dingen, staat vast uit de betekenis van de levende bronnen der wateren, zijnde de Goddelijke ware dingen; met levend wordt aangeduid levend uit het Goddelijke; met de bron wordt het Woord aangeduid, en met de wateren de ware dingen daaruit; in het Woord wordt meermalen gesproken van levende wateren, en daaronder worden verstaan de ware dingen die uit den Heer komen en worden opgenomen; dat die levend zijn, is omdat de Heer het Leven zelf is, zoals Hijzelf leert, en hetgeen vanuit het Leven zelf komt, dit is levend; hetgeen echter uit den mens komt, dit is dood; opdat de Heer het leven geve aan de ware dingen, vloeit Hij in door het goede in dezelve, en het goede maakt levend; het vloeit ook in vanuit het hogere of het innerlijke, en opent het geestelijk gemoed, en geeft daaraan de

aandoening van het ware in; en de geestelijke aandoening van het ware is het leven zelf des Hemels bij den mens. Het is dit leven, hetwelk den mens uit den Heer wordt ingeboezemd door de ware dingen; daaruit kan vaststaan, wat er wordt verstaan onder de levende wateren, en hier onder de levende bronnen der wateren, in deze volgende plaatsen; bij Jesaja: *“De armen en nooddruftigen zijn zoekende water, maar er is geen; hun tong versmacht van dorst; Ik zal op de hellingen rivieren openen, en in het midden der valleien zal Ik bronnen stellen, de woestijn tot een poel der wateren, en het droge land tot springaders der wateren”*, xli: 17, 18; daar wordt gehandeld over de zaliging van de natiën door den Heer, die armen en nooddruftigen worden geheten, vanwege het gebrek aan en de onwetendheid omtrent het ware; hun verlangen om de ware dingen te weten van hen die in de Kerk zijn, waar niet de ware dingen waren, wordt daarmede beschreven dat zij wateren zoeken, en er is niet; hun tong versmacht van dorst; het water is het ware, dorsten is hetzelfde verlangen; dat zij door den Heer zullen worden onderricht, wordt aangeduid met: Ik zal op de hellingen rivieren openen, en in het midden der valleien zal Ik bronnen stellen; rivieren openen is inzicht geven; in de hellingen is in den innerlijken mens; in het midden der valleien is in den uiterlijken mens; bronnen stellen is onderrichten in de ware dingen; de woestijn stellen tot een poel der wateren, en het droge land tot springaders der wateren, betekent den overvloed van het ware bij hen die tevoren in het gebrek en in de onwetendheid waren geweest; de woestijn is waar niet het goede is omdat er niet het ware is; het droge land is waar niet het ware en vandaar niet het goede is; de poel der wateren en de bronnen der wateren betekenen den overvloed van erkentnissen van het ware: uit deze dingen blijkt duidelijk, dat hier met de wateren, bronnen, springaders, rivieren en de poelen der wateren, niet die dingen worden aangeduid, maar de erkentnissen van het ware en het inzicht daaruit, waarvandaan de zaliging is. Bij denzelfde: *“Zie, uw God zal ter wrake komen; en Hij zal u verlossen; dan zal de dorre plaats tot een poel zijn, en het dorstige tot springaders der wateren”*, xxxv: 4, 7; deze dingen zijn eveneens gezegd aangaande het onderricht van de natiën in de ware dingen en haar hervorming door den Heer, wanneer Hij in de wereld zal komen; en daarmede dat de dorre plaats tot een poel zal zijn, en het dorstige tot springaders der wateren, worden eendere dingen aangeduid als vlak boven daarmede dat de woestijn zal zijn tot een poel of een verzameling der wateren, en het droge land tot springaders der wateren. Bij Jeremia: *“Met gewezen zullen zij komen, en met gebeden zal Ik hen aanvoeren; Ik zal hen leiden tot bronnen der wateren in een rechten weg; laten zij daarin niet aanstoten”*, xxxi: 9; hier wordt eveneens over

de opneming van den Heer door de natiën gehandeld; dat Hij hen zal onderrichten in de echte ware dingen, wordt daarmee aangeduid dat Hij hen zal leiden tot bronnen der wateren in een rechten weg, laten zij daarin niet aanstoten. Bij Jesaja: *“Zij zullen niet hongeren en dorsten, noch zal de hitte of de zon hen steken, want hun Ontfermer zal hen leiden, zodat Hij hen zal leiden over de bronnen der wateren”*, XLIX: 10; hier eveneens aangaande de onderrichting der natiën uit den Heer; het onderricht in de ware dingen wordt daaronder verstaan dat Hij hen zal leiden over de bronnen der wateren: wat hongeren en dorsten betekent, zie men boven, n. 480; voorts wat de hitte en de zon, ook boven, n. 481. Bij Joël: *“Het zal te dien dage geschieden, de bergen zullen van most druipen, en de heuvels vloeien van melk, en alle beken van Jehudah zullen vloeien van wateren; en een bron zal van het huis van Jehovah uitgaan, en bewateren den stroom Schittim”*, III: 18; wat daarmee wordt aangeduid dat de bergen van most zullen druipen, de heuvels van melk zullen vloeien, en alle beken van Jehudah van wateren zullen vloeien, zie men boven ontvouwd, n. 433; en dat: Een bron zal vanuit het huis van Jehovah uitgaan, en bewateren den stroom Schittim, betekent dat vanuit den Hemel uit den Heer zal zijn het Ware, verlichtende de wetenschappelijke dingen en de erkenissen die in het natuurlijke zijn. Bij David: *“Vóór U baart gij, o aarde, van vóór den God Jakobs, Die de rots verkeert in een poel der wateren, de kei in een bron der wateren”*, Psalm CXIV: 7, 8; onder den poel der wateren en onder de bron der wateren worden hier eveneens de ware dingen in voorraad verstaan, door welke de Kerk is; want met: Gij baart, o aarde, wordt de inzet der Kerk aangeduid, en van deze wordt daar gezegd dat zij baart, wanneer daar ware dingen worden voortgebracht; de aarde is de Kerk. Bij denzelfde: *“Jehovah Die bronnen uitzendt tot rivieren; laten zij tussen de bergen gaan; zij verschaffen drank aan het wilde dier der velden, de woudezels breken hun dorst, aan dezelve woont de vogel der hemelen”*, Psalm CIV: 10, 11, 12; bronnen uitzenden tot rivieren, betekent inzicht geven door de ware dingen vanuit het Woord; laten zij gaan tussen de bergen, betekent welke zullen zijn vanuit het goede der liefde; de bronnen zijn de ware dingen vanuit het Woord; de rivieren zijn de dingen die van het inzicht zijn, en de bergen zijn de goede dingen der liefde: het onderricht van hen die in het goede der Kerk zijn, wordt daarmee aangeduid dat zij drank verschaffen aan het wilde dier der velden; het onderricht van diegenen in de Kerk die de ware dingen verlangen, wordt daarmee aangeduid dat de woudezels den dorst breken; dat vandaar het verstand wordt vervolmaakt, wordt daarmee aangeduid dat aan dezelve de vogel woont; onder de wilde dieren der velden worden in den geestelijken zin

verstaan de natiën die in het goede des levens zijn; onder de woudezels het natuurlijk ware; onder den dorst het verlangen naar de ware dingen; en met den vogel der hemelen worden de denkingen vanuit het verstand aangeduid. Dat onder de bron in den hoogsten zin wordt verstaan de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, of het Goddelijk Ware uit den Heer, bijgevolg het Woord, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij Jeremia: *“Twee boze dingen heeft Mijn volk gedaan, Mij hebben zij verlaten, de Bron der levende wateren, om voor zich kuilen uit te houwen, gebroken kuilen die de wateren niet samenhouden”*, II: 12, 13; hier noemt Jehovah, dat is, de Heer, Zich de Bron der levende wateren, waarmede wordt aangeduid het Woord of het Goddelijk Ware, bijgevolg de Heer Zelf, Die het Woord is; want er wordt gezegd; Mij hebben zij verlaten, de Bron der levende wateren; om voor zich kuilen uit te houwen, gebroken kuilen die de wateren niet samenhouden, betekent om voor zich leerstellige dingen te verzinnen vanuit het eigen inzicht, in dewelke geen ware dingen zijn; de kuilen zijn de leerstellige dingen, de gebroken kuilen zijn leerstellige dingen die niet samenhangen; die de wateren niet samenhouden, betekent waarin geen ware dingen zijn; zodanig zijn de leerstellige dingen die niet zijn vanuit het Woord, dat is, uit den Heer door het Woord, want de Heer leert door het Woord, maar vanuit het eigen inzicht; dat zij niet zijn uit den Heer door het Woord, wordt daaronder verstaan dat zij de Bron der levende wateren hebben verlaten. Bij denzelfde: *“Allen die U achterlaten, zullen beschaamd worden, en zij die van Mij wijken, zullen in de aarde worden geschreven, omdat zij de Bron der levende wateren, Jehovah, hebben verlaten”*, XVII: 13; hier eender noemt Jehovah, dat is, de Heer, Zich de Bron der levende wateren, naar het Goddelijk Ware dat uit Hem is; in de aarde worden geschreven, betekent verdoemd worden, men zie boven in n. 222. Bij David: *“Zij worden gevuld met het vet Uws huizes, en aan den stroom der verrukkingen drenkt Gij hen, omdat met U de bron des levens is; in Uw licht zien wij het licht”*, Psalm xxxvi: 9, 10; met het vet wordt het goede der liefde aangeduid, en met den stroom der verrukkingen het ware vanuit dat goede; drinken is leeraren; met U is de bron des levens, betekent dat met den Heer en vanuit Hem het Goddelijk Ware is; omdat dit met de bron des levens wordt aangeduid, wordt derhalve ook gezegd: In Uw licht zien wij het licht; met het licht des Heren wordt het Goddelijk Ware aangeduid. Bij Zacharia: *“Te dien dage zal een bron geopend zijn voor het huid Davids, en voor de bewoners van Hierosolyma, voor de zonde en de onreinheid: en te dien dage zal Ik de namen der afgoden afhouden uit het land; ook zal Ik de profeten en den onreinen geest doen doorgaan uit het land”*, XIII: 1, 2; ook deze dingen aangaande de

Komst des Heren; dat dan diegenen het Woord zullen verstaan, of het Goddelijk Ware daarin, die in het Rijk des Heren zijn, wordt verstaan met: Te dien dage zal een bron geopend zijn voor het huis Davids en voor de bewoners van Hierosolyma; de bron betekent het Woord, het huis Davids en de bewoners van Hierosolyma het geestelijk Rijk des Heren; het geestelijk Rijk des Heren is bij diegenen in de Hemelen en op aarde, die in de Goddelijke ware dingen zijn; voor de zonde en de onreinheid, betekent de verwijdering van de boze en de valse dingen door de ware dingen vanuit het Woord; omdat onder de bron het Woord of het Goddelijk Ware daarin wordt verstaan, wordt derhalve gezegd: Te dien dage zal Ik de namen der afgoden afhouden; ook de profeten en den onreinen geest zal Ik doen doorgaan uit het land; met de afgoden worden de valse dingen van den godsdienst aangeduid, met de profeten de valse leer, en met den onreinen geest de boze dingen opwellende vanuit de valse dingen der leer; want als men leeft volgens de valse dingen van den godsdienst en van de leer, zo wordt de geest onrein. Dat het Goddelijk Ware uit den Heer wordt verstaan onder de bron, leert de Heer Zelf met klaarblijkende woorden bij Johannes: *“Toen de Heer gezeten was aan de bron Jakobs in het veld van Samaria, zeide Hij tot de Samaritaanse vrouw: Een elk die drinkt van dit water, zal wederom dorsten; wie echter zal gedronken hebben van het water dat Ik hem zal geven, zal niet dorsten tot in het eeuwige; maar het water dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een bron des waters springende tot in het eeuwige leven”*, iv: 5 tot 20; dat onder het water dat de Heer geeft, niet water wordt verstaan, maar het Goddelijk Ware, staat klaarblijkend vast, want gezegd wordt dat men van dat water hetwelk de Samaritaanse vrouw kwam putten, wederom zal dorsten, niet echter van het water dat de Heer geeft; dat het leven in dat Ware is, wordt daaronder verstaan dat dit water in hem zal worden tot een bron des waters springende tot in het eeuwige leven; dat het leven in de ware dingen is, wanneer de Heer dezelve geeft, zie men boven in dit artikel: dat de Heer deze dingen zeide tot de Samaritaanse vrouw toen Hij gezeten was aan de bron Jakobs, was ter oorzaak hiervan dat de Heer verstond onder de Samaritanen de natiën die de Goddelijke ware dingen uit Hem zouden opnemen; en onder de Samaritaanse vrouw de Kerk vanuit hen; en omdat Hij onder de bron Jakobs het Goddelijk Ware uit Hem, of het Woord verstond. Bij Mozes: *“Aldus woonde Israël zeker, alleen, bij de bron Jakobs”*, Deut. xxxiii: 28; deze dingen staan in de Profetie van Mozes over de zonen Israëls, welke Profetie met deze dingen besluit; omdat Israël daar de Kerk betekent die in de Goddelijke ware dingen vanuit het Woord is, wordt derhalve gezegd: *“aan de bron Jakobs”*, waaronder het Woord wordt verstaan,

aldus eveneens de Heer ten aanzien van het Woord; Hijzelf immers is het Woord, omdat Hij het Goddelijk Ware is, zoals Hijzelf leert bij Johannes, Hfdst. 1: 1, 2, 3, 14: deze dingen zijn gezegd aan het einde van die Profetie, omdat in die Profetie wordt gehandeld over het Woord. Iets eenders wordt onder die bron ook verstaan in de Profetie van Israël den vader aangaande Jozef: *“Zoon der vruchtbare, Jozef, zoon der vruchtbare aan de bron”*, Gen. XLIX: 22; onder de bron hier wordt de bron Jakobs verstaan, want het veld waarin die bron was, was aan Jozef gegeven door diens vader; men zie Joh. IV: 5, 6; wat er wordt aangeduid met: Zoon der vruchtbare, Jozef, zoon der vruchtbare aan de bron, zie men boven, n. 448. Onder de bron wordt ook het Woord verstaan, en onder de bronnen de Goddelijke ware dingen vanuit hetzelfde, bij David: *“In de vergaderingen zegent God, den Heer, vanuit de bron Israëls”*, Psalm LXVIII: 27. In de Apocalyps: *“Den dorstige zal Ik geven vanuit de bron des waters des levens om niet”*, XXI: 6. Bij Jesaja: *“Dan zult gij wateren putten met blijdschap vanuit de bronnen des heils”*, XII: 3. Bij David: *“Al mijn bronnen zijn in U, o Jehovah”*, Psalm LXXXVII: 7. Aangezien de meeste dingen in het Woord ook een tegengestelden zin hebben, is het aldus ook het geval met de bron en de bronnen, in welken zin zij de leer der valse dingen en de valse dingen der leer betekenen; zoals bij Jeremia: *“Ik zal haar zee uitdrogen, en haar bron dor maken”*, LI: 36; deze dingen aangaande Babel, en met haar zee worden de valse dingen in één samenvatting aangeduid, en met de bron de leer van het valse. Bij Hoschea: *“De oostenwind [eurus] zal komen, de wind van Jehovah, uit de woestijn opklimmende, en de bron ervan uitdrogen, en de springader ervan zal verdrogen”*, XIII: 15; deze dingen aangaande Efraïm, en onder hem daar wordt het verdraaide verstand van het Woord verstaan, waarmede de valse dingen door het Woord worden bevestigd; de vernietiging ervan wordt daarmede aangeduid dat de bron ervan zal uitdrogen, en de springader ervan zal verdrogen door den oostenwind, den wind van Jehovah, uit de woestijn; de bron ervan is de leer van het valse daaruit; de springader is het valse ervan, de oostenwind vanuit de woestijn is de vernietiging ervan tengevolge van de begoochelingen die vanuit de zinlijke dingen zijn; de uitwendige zinlijke dingen immers vernietigen, als zij niet zijn verlicht door de inwendige dingen, het verstand van den mens, omdat alle begoochelingen daaruit zijn. Bij David: *“Gij hebt met Uw sterkte de zee gespleten, Gij hebt de koppen der walvissen verbroken over de wateren; Gij hebt de koppen van den Leviathan verpletterd; Gij hebt hem tot spijs gegeven aan het volk der ziim; Gij hebt de bronnen en de rivier gespleten; Gij hebt de rivieren der sterkte uitgedroogd”*, Psalm LXXIV: 13, 14, 15; hier wordt eveneens met de bronnen en de rivieren

aangeduid de valse leer, welke vanuit het eigen inzicht is; de rivieren der sterkte zijn de bevestigde beginselen van het valse daaruit; met de walvissen en den Leviathan worden aangeduid de wetenschappelijke dingen, welke van den zinlijken en natuurlijken mens zijn, waaruit al het valse is, wanneer over dezelve de geestelijke mens is toegesloten; in den zinlijken en natuurlijken mens zetelt des mensens eigene; en daarom wordt dat wat geconcludeerd wordt vanuit die alleen, geconcludeerd vanuit het eigene of vanuit het eigen inzicht; het Goddelijke immers vloeit door den geestelijken mens in den natuurlijken in, niet echter in den natuurlijken wanneer over dien de geestelijke is toegesloten; doch de geestelijke mens wordt geopend door de ware dingen en door het leven volgens dezelve; het volk der ziim waaraan de Leviathan tot spijs zou worden gegeven, betekent hen die in de helse valse dingen zijn.

484. En God zal allen traan uit hun ogen afwissen; dat dit betekent den staat der gezegendheid uit de aandoening van het ware, nadat de valse dingen door de verzoeken zijn verwijderd, staat vast uit de betekenis van den traan afwissen uit de ogen, zijnde de smart des gemoeds om de valse dingen en vanuit de valse dingen wegnemen; en omdat, wanneer die smart ophoudt na de verzoeken die zij hebben ondergaan, de gezegendheid daarop volgt door de ware dingen vanuit het goede, wordt derhalve ook dit aangeduid; de Engelen immers hebben alle gezegendheid door de ware dingen vanuit het goede, of door de geestelijke aandoening van het ware; de geestelijke aandoening van het ware is vanuit het goede, want het goede maakt haar; dat de Engelen alle gezegendheid daaruit hebben, is omdat het uit den Heer voortgaande Goddelijk Ware den Hemel maakt in het gemeen en in het bijzonder; en daarom zijn zij die in de Goddelijke ware dingen zijn, in het leven des Hemels, bijgevolg in de eeuwige gelukzaligheid. Dat de traan uit de ogen de smart des gemoeds betekent vanwege de valse dingen en vanuit de valse dingen, is omdat met het oog het verstand van het ware wordt aangeduid, en vandaar betekent de traan de smart vanwege het niet-verstand van het ware, bijgevolg vanwege de valse dingen: iets eenders wordt eveneens aangeduid met den traan bij Jesaja: *“Hij zal den dood verzwelgen tot in het eeuwige, en de Heer Jehovih zal den traan afwissen van over alle aangezichten”*, xxv: 8; waarmede wordt aangeduid dat de Heer door Zijn Komst de boze en de valse dingen zal verwijderen bij hen die leven vanuit Hem, zodat er geen smart des gemoeds zal zijn vanwege dezelve en vanuit dezelve; de dood betekent het boze, omdat vanuit hetzelfde de geestelijke dood is, en traan wordt gezegd van het valse. Men moet weten, dat het gewezen en het gehuil de smart betekenen vanwege de valse dingen en vanuit de valse dingen, maar het

geween [*lachrymatio*] de smart des gemoeds, en het gehuil [*fletus*] de smart des harten vanwege dezelve; de smart des gemoeds is de smart der denking en des verstands, welke van het ware zijn; en de smart des harten is de smart der aandoening of des wils, welke van het goede zijn; en omdat overal in het Woord het huwelijk is van het ware en het goede, wordt er derhalve het ene en het andere, zowel gehuil als traan in het Woord gezegd, wanneer wordt aangeduid de smart vanwege de valse dingen der leer of van den godsdienst; dat het gehuil de smart des harten is, kan hieruit vaststaan dat het gehuil vanuit het hart wordt opgestoten, en in weeklachten door den mond losbreekt; en dat het geween de smart des gemoeds is, kan hieruit vaststaan, dat het vanuit de denking door de ogen uitgaat; in het ene en het andere, zowel in het gehuil als in het geween, gaat water uit, maar bitter en wrang, hetwelk uitgaat door den invloed vanuit de geestelijke wereld in de smart van den mens, waar het bittere water overeenstemt met het gebrek aan het ware vanwege de valse dingen en de smart daaruit; en daarom is er bij hen die in de ware dingen zijn, smart vanwege de valse dingen. Uit deze dingen kan men zien, vanwaar het is, dat in het Woord daar waar traan wordt gezegd, ook gehuil wordt gezegd, namelijk dat het is vanwege het huwelijk van het goede en het ware in de afzonderlijke dingen daar: ter bevestiging zou ik slechts de volgende plaatsen willen aanvoeren; bij Jesaja: *“Ik zal met gehuil bewenen Jaëser, den wijnstok van Sibmah; ik zal u besproeien met mijn traan, Chesbon en Eleal”*, xvi: 9. Bij Jeremia: *“In de verborgen plaatsen zal mijn ziel huilen, en nederdalen zal mijn oog van tranen”*, xiii: 17. Bij denzelfde: *“Wie zal het geven, mijn oog een springader van tranen, opdat ik huile dag en nacht”*, ix: 1. In de Klaagliederen: *“Door te huilen zal zij huilen in den nacht, en de traan zal zijn op haar wang”*, i: 2. Bij Malachia: *“Met tranen bedekken het altaar van Jehovah, met gehuil en gezucht”*, ii: 13. Bij David: *“Die zaaien met tranen, en al huilende draagt hij den worp van het zaad”*, Psalm cxxvi: 5, 6. Bij Jeremia: *“Weerhoud uw stem van gehuil, en uw ogen van tranen”*, xxxi: 16. Bij denzelfde: *“Dat de klaagvrouwen zich haasten, en over ons een weeklacht aanheffen, en laten onze ogen vervloeien in tranen”*, ix: 17; de weeklacht staat voor het gehuil, omdat het een stem des gehuils is. Bij David: *“Ik ben moede van mijn hijgen; ik baad den gansen nacht door mijn bed; met mijn tranen bevochtig ik mijn bedstede”*, vi: 7; onder het bed baden wordt verstaan met gehuil, zijnde des monds, omdat het wordt gezegd van het hijgen; doch de bedstede nat maken, hetgeen toch iets eenders is, wordt gezegd van de tranen. Deze dingen zijn aangevoerd, opdat men vanuit deze dingen eveneens wete, dat tweeërlei eendere uitdrukkingen in het

Woord, vooral in het Profetische, niet zinledige herhalingen zijn, maar dat de ene betrekking heeft op het goede, en de andere op het ware.

De Apocalips

Achtste Hoofdstuk

1. En toen Het had geopend het zevende zegel, werd er een stilte in den Hemel, omtrent van een half uur.
2. En ik zag de zeven Engelen, die vóór God stonden; en hun werden zeven bazuinen gegeven.
3. En een andere Engel kwam en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en hem werden vele reukwerken gegeven, opdat hij ze zou geven voor de gebeden aller heiligen op het gouden altaar, hetwelk vóór den troon is.
4. En de rook der reukwerken voor de gebeden der heiligen klom op van de hand des Engels vóór God.
5. En de Engel nam het wierookvat, en hij vulde dat van het vuur des altaars, en hij wierp het op de aarde; en er geschieden stemmen, en donderslagen en bliksemen en aardbeving.
6. En de zeven Engelen hebbende de zeven bazuinen, bereidden zich om te bazuinen.
7. En de eerste Engel heeft gebazuind, en er is geworden hagel en vuur gemengd met bloed, en zij zijn gezonden op de aarde, en het derde deel der bomen is verbrand, en al het groene gras is verbrand.
8. En de tweede Engel heeft gebazuind, en als het ware een grote berg van vuur brandende, werd in de zee gezonden; en het derde deel der zee is bloed geworden.
9. En gestorven is het derde deel dier schepselen in de zee, hebbende zielen; en het derde deel der schepen is vergaan.
10. En de derde Engel heeft gebazuind, en gevallen is vanuit den Hemel een grote ster brandende als ware het een fakkel, en is gevallen op het derde deel der rivieren, en op de bronnen der wateren.
11. En de naam der ster wordt geheten alsem; en het derde deel der wateren werd alsem; en vele mensen zijn gestorven vanwege de wateren, omdat zij bitter waren geworden.
12. En de vierde Engel heeft gebazuind, en geslagen werd het derde deel der zon, en het derde deel der maan, en het derde deel der sterren, en het derde deel derzelve werd verduisterd, zodat de dag niet lichtte voor zijn derde deel, en de nacht evenzo.

13. En ik zag en ik hoorde een Engel vliegen in het midden des Hemels, zeggende met grote stem: Wee, wee, wee dengenen die op de aarde wonen, vanwege de overige stemmen van de bazuin der drie Engelen die zullen bazuinen.

De Ontvouwing.

485. Vers 1, 2, 3, 4. *En toen Het had geopend het zevende zegel, werd er een stilte in den Hemel, omtrent van een half uur. En ik zag de zeven Engelen, die vóór God stonden; en hun werden zeven bazuinen gegeven. En een andere Engel kwam, en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en hem werden vele reukwerken gegeven, opdat hij ze zou geven voor de gebeden aller heiligen op het gouden altaar, hetwelk vóór den troon is. En de rook der reukwerken voor de gebeden der heiligen klom op van de hand des Engels vóór God.* En toen Het had geopend het zevende zegel, betekent de voorzeggung aangaande den laatsten staat der Kerk: werd er een stilte in den Hemel, betekent de verbijstering, dat de Kerk zodanig was, en dat haar einde aanstaande was: omtrent van een half uur, betekent een overeenstemmenden tijd of een verwijl voordat alle dingen waren voorbereid om de volgende veranderingen te ondergaan: en ik zag de zeven Engelen die vóór God stonden, betekent alle Hemelen innerlijker en nauwer verbonden met den Heer: en hun werden zeven bazuinen gegeven, betekent vanuit dezelve den invloed, en vandaar de veranderingen van staat en de scheidingen: en een andere Engel kwam, en stond aan het altaar, betekent de verbinding van den Hemel met den Heer door het hemels goede: hebbende een gouden wierookvat, betekent de verbinding van dat goede met het geestelijk goede, en zo de verbinding van de hogere Hemelen: en hem werden vele reukwerken gegeven, betekent ware dingen in overvloed: opdat hij ze zou geven voor de gebeden aller heiligen op het gouden altaar hetwelk vóór den troon is, betekent de verbinding van de Hemelen met hen die van de bozen gescheiden en gezaligd moeten worden: en de rook der reukwerken voor de gebeden der heiligen klom op van de hand des Engels vóór God, betekent de verbinding van allen met den Heer.

486. En toen Het had geopend het zevende zegel; dat dit betekent de voorzeggung aangaande den laatsten staat der Kerk, staat vast uit de betekenis van het zegel openen, zijnde de voorzeggung en de openbaring aangaande de opeenvolgende staten der Kerk, zoals boven n. 352, 361, 369, 378, 390, 399; en uit de betekenis van zeven, zijnde het volle en het voleindigde, waarover boven n. 257, 299; vandaar eveneens het laatste, want dat wat vol en voleindigd is, is eveneens het laatste. De laatste staat der Kerk is er, wanneer er niet het ware is omdat er niet het goede is, of, wat hetzelfde is, wanneer er niet het geloof is omdat er niet de naastenliefde is; dat er dan de laatste staat der Kerk is, zie men in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 33 tot 39: wat in dezen staat is geschied, wordt in hetgeen nu volgt voorzegd. Dat wat

is geschied en hier wordt voorzgd, is geschied in de geestelijke wereld vóór het Gericht: want er was toen een eendere staat in de geestelijke wereld als die welke er was in de natuurlijke wereld, maw onder een andere gedaante; in de geestelijke wereld zijn gezelschappen welke onderscheiden zijn volgens de aandoeningen van het goede en het ware, en haar verscheidenheden, in welke streng onderscheiden een ieder komt na den dood volgens zijn aandoening; niet echter in de natuurlijke wereld; en omdat zij aldus onderscheiden zijn in de geestelijke wereld, verschijnt derhalve daar de Kerk zodanig als zij op aarde is, en handelt eveneens de Kerk van weerszijden het ene door overeenstemmingen. Toen in de geestelijke wereld de laatste staat der Kerk er was, toen waren al deze dingen voltrokken welke in hetgeen nu volgt worden voorzgd; en enige van deze moeten in hetgeen volgt worden vermeld, omdat zij werden gezien.

487. Werd er een stilte in den Hemel, dat dit betekent de verbijstering dat de Kerk zodanig was, en dat haar einde aanstaande was, kan vaststaan uit hetgeen volgt, waar gehandeld wordt over haar ondergang, en over de verdoemenis van allen bij wie niet de Kerk was geweest, dat is, bij wie er geen verbinding was geweest van het ware en het goede, of van het geloof en de naastenliefde; deze verbinding immers maakt de Kerk bij een ieder. Omdat deze dingen werden doorvat in den Hemel, en vandaar in den animus der Engelen opkwamen, toen het zevende zegel werd geopend, was er vandaar verbijstering, en vanwege de verbijstering stilte: de stilte betekent verscheidene dingen, in het algemeen alle dingen welke haar maken, onder welke de verbijstering vooral dezelve veroorzaakt.

488. Omtrent van een half uur; dit betekent een overeenstemmenden tijd of een verwijl voordat alle dingen waren voorbereid om de volgende veranderingen te ondergaan; gezegd wordt een half uur, omdat het halve en de helft betekent voorzoveel als overeenstemmend en voorzoveel als voldoende is, en het uur betekent het verwijl. In het Woord wordt meermalen uur gezegd, en daarmee wordt een grotere of kleinere duur aangeduid, zonder dat er wordt gedacht aan den tijd van enig uur; en wanneer daaraan een getal wordt toegevoegd, zoals wanneer er wordt gezegd het eerste, tweede, zesde, tiende, twaalfde uur, zo wordt de duur van den staat aangeduid, voorts eveneens het hoedanige van den staat volgens de betekenis van het toegevoegde getal; maar over de betekenis van het uur zie men boven n. 194; en dat het halve betekent voorzoveel als overeenstemmend, en voorzoveel als voldoende is, zie men in *DE HEMELSE VERBORGENHEDEN*, n. 10255.

489. En ik zag de zeven Engelen, die vóór God stonden; dat dit betekent alle Hemelen innerlijker en nauwer verbonden met den Heer, staat vast uit de betekenis van de zeven Engelen, zijnde alle Hemelen; met zeven immers worden allen en alle dingen aangeduid; men zie boven n. 257, 299; en met de Engelen worden de Hemelen aangeduid; ook boven, n. 90, 302, 307; en uit de betekenis van staan vóór God, zijnde verbonden zijn met den Heer, waarover boven n. 462, 477. Waarom met de zeven Engelen, die vóór God stonden, wordt aangeduid dat nu alle Hemelen innerlijker en nauwer verbonden waren met den Heer, zal worden ontvouwd in het volgende Artikel.

489 (b). En hun werden zeven bazuinen gegeven; dat dit betekent vanuit dezelfde invloed, en vandaar de veranderingen van staat en de scheidingen, staat vast uit de betekenis van de trompet of de bazuin [*tuba seu buccina*], zijnde het Goddelijk Ware, te onthullen en onthuld, helder en klaarblijkend, waarover boven n. 55, 262; hier de invloed van het Goddelijk Goede en Ware door de Hemelen uit den Heer, want door dien invloed zijn alle veranderingen en scheidingen geschied waarover in hetgeen volgt wordt gehandeld; want zo vaak een Engel de bazuin blies, wordt een verandering beschreven, en geschiedde er een scheiding; deswege wordt met de bazuin blazen in hetgeen volgt de invloed aangeduid. Dat alle veranderingen van staat en de scheidingen tussen de bozen en de goeden, en omgekeerd, welke gebeurd zijn vóór het Gericht en tijdens het Gericht, zijn geschied door een meer innerlijken, meer intensen, en meer ontspannen invloed van het Goddelijk Goede en Ware vanuit den Hemel uit den Heer, is boven in n. 413, 418, 419, 426, gezegd en getoond, voorts hoe deze geschiedt en hoedanige uitwerking daaruit voortspuit; dit wordt daarmede aangeduid dat de Engel het wierookvat vulde met vuur van het altaar, en het op de aarde wierp, Vers 5, en daarop daarmede dat de Engelen bazuinden: omdat dit geschiedt uit den Heer door de Hemelen, verbond derhalve de Heer eerst de Hemelen innerlijker en nauwer met Zich, want anders had er ook voor de Hemelen gevaar gedreigd; en daarom wordt dit daarmede aangeduid dat de zeven Engelen stonden vóór God; staan vóór God is met Hem verbonden worden; en wanneer zij met Hem worden verbonden innerlijker en nauwer, dan worden diegenen gescheiden bij wie niet enig geestelijk goede is; want het geestelijk goede enig en alleen verbindt, en niet enig uitwendig of natuurlijk goede dat niet zijn wezen en vandaar zijn bestaan ontleent aan het geestelijk goede; dat de bozen worden gescheiden van de goeden, wanneer de Heer de Engelen innerlijker en nauwer verbindt door een sterken invloed in hun geestelijk goede en daardoor in de innerlijke dingen der bozen, kan worden gevat door hen die in enig inzicht zijn; door

dien invloed immers worden ook de innerlijke dingen geopend bij de bozen, die slechts het goede in de uitwendige dingen hebben geveinsd; en wanneer deze zijn geopend, zo worden de boze en de valse dingen geopenbaard die innerlijk schuilen; ter oorzaak hiervan dat zij geen geestelijk goede hebben, en het uitwendig goede zonder het geestelijk goede is slechts een schijn-goede, in zich geveinsd en huichelachtig; dat dit zodanig is, verschijnt niet voordat de innerlijke dingen ontsloten en geopend zijn. Het geestelijk goede wordt geformeerd bij den mens uit den Heer door de ware dingen en door het leven volgens die; doch het uitwendig goede gescheiden van het inwendig geestelijke, wordt geformeerd door een zedelijk leven dat zich en de wereld ten doel heeft, of eerbewijzen, gewin en de verkwikkelijke dingen des vlezes; en indien deze alleen worden beschouwd, zo worden de Goddelijke ware dingen voor niets geacht, dan slechts als middelen om faam te behalen, welke alleen die uitwendige dingen ten doel heeft welke werden vermeld; maar over het Inwendig Goede en het Uitwendig Goede bij de goeden, en over dezelve bij de bozen, zie men in *DE LEER VAN NOVA HIJEROSOLYMA*, n. 36 tot 53. Deze dingen zijn vooruitgezonden terwille van het verstaan der volgende dingen; maar men zie ook hetgeen boven over deze zaak is gezegd en getoond in de bovenaangehaalde plaatsen, n. 413, 418, 419, 462.

490. En een andere Engel kwam en stond aan het altaar; dat dit betekent de verbinding van den Hemel met den Heer door het hemels Goede, staat vast uit de betekenis van den Engel, zijnde de Hemel, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het altaar, zijnde het goede der liefde tot den Heer, waarover ook aanstonds. Dat de Engel den engellijken Hemel betekent, is omdat de dingen die door Johannes werden gezien, uitbeeldend waren; en omdat de Hemel zich niet aan zijn aanblik kon vertonen, werden er in plaats van de Hemelen Engelen gezien; aldus eveneens boven zeven Engelen, die vóór God stonden, n. 488; voorts ook de 24 ouderen en de 4 dieren; en dat deze de Hemelen hebben uitgebeeld, is boven in n. 313, 322, 362, 462, getoond; eender hier de Engel die aan het altaar stond; dat de door Johannes geziene Engelen den Hemel hebben uitgebeeld, is omdat de ganse Hemel vóór den Heer is zoals één Engel-mens, eender ieder gezelschap des Hemels; voorts omdat de Engel zijn engellijken vorm, zijnde de menselijke vorm, ontleent aan den algehelen Hemel; over welke zaak men zie in het *WERK OVER DEN HEMEL EN DE HEL*, n. 51 tot 58, 59 tot 67, 68 tot 72, 73 tot 77, 78 tot 86, waar deze verborgenheid ten volle is ontwikkeld; vandaar is het dat de Engel, als hij zich uitbeeldend vertoont, of het gezelschap des Hemels betekent uit hetwelk hij is, of verscheidene gezelschappen tegelijk, of ook den algehelen

Hemel, ten aanzien van datgene des Hemels en der Kerk, waarover wordt gehandeld: dat met de Engelen in het Woord volledige gezelschappen in den Hemel worden aangeduid, en eveneens de ganse Hemel, zie men boven in n. 90, 302, 307: met dezen Engel die aan het altaar stond, wordt de binnenste en derde Hemel aangeduid, aangezien met het altaar het goede der liefde tot den Heer wordt aangeduid, en allen die in den binnensten of derden Hemel zijn, zijn in dat goede. Dat een altaar werd gezien in den Hemel, was niet omdat daar enig altaar bestaat zodanig als het is geweest bij de Israëlietische natie, maar omdat dat altaar in het Woord meermalen wordt vermeld, en met hetzelfde daar het goede der liefde tot den Heer en de eredienst vanuit dat goede wordt aangeduid, werd het derhalve gezien door Johannes, door wien ook het Woord zou worden geschreven, ter oorzake hiervan dat het Woord aan zich gelijkblijvend [*sibi constans*] zou zijn overal; eender het gouden altaar, zijnde voor de rokingen; voorts het wierookvat, en de reukwerken, welke ook aanstonds worden vermeld, alsmede eveneens de ark des verbonds, Hfdst. xi: 19: verscheidene Uitbeeldende dingen immers verschijnen in den Hemel aan hen die beneden staan, welke evenwel daadwerkelijk daar niet bestaan; zij zijn immers alleen de uitbeeldende vormen van zulke dingen die de Engelen daar denken vanuit den invloed des Heren, en deze betekenen alle vandaar Goddelijke dingen; zoals dat er dieren verschenen, welke de Cherubim waren, dat er verscheen een Boek verzegeld met zeven zegels, en dat bij het openen van de eerste vier zegels paarden uitgingen, behalve eendere dingen elders; aldus eveneens hier dat verscheen een altaar, een wierookvat, en reukwerken; en deze dingen werden aan het gezicht van Johannes vertoond, omdat zij in het Woord worden vermeld en daar Goddelijke dingen betekenen, en omdat het Woord met eendere dingen ook in de Apocalyps moest worden samengeschreven [*conscriberetur*]. Er waren twee altaren in gebruik bij de Israëlietische natie, waarvan het ene werd genoemd het altaar van het brandoffer, het andere het altaar van het reukwerk, hetwelk, omdat het met goud was overtrokken, het gouden altaar werd genoemd; en het altaar van het brandoffer was uitbeeldend voor den Heer en den eredienst van Hem vanuit het hemels goede, en het altaar van het reukwerk was uitbeeldend voor den Heer en den eredienst van Hem vanuit het geestelijk goede: het hemels goede is het goede der liefde tot den Heer, en het geestelijk goede is het goede der naastenliefde jegens den naaste: wat echter de altaren in het algemeen en in het bijzonder hebben uitgebeeld en aangeduid, zie men boven in n. 391.

491. Hebbende een gouden wierookvat; dat dit betekent de verbinding van dat goede met het geestelijk goede, en zo de verbinding van de hogere

Hemelen, staat vast uit de betekenis van het wierookvat, zijnde de eredienst vanuit het geestelijk goede, want deze eredienst werd door het reukwerk vanuit de wierookvaten uitgebeeld; men zie boven n. 324; dat een gouden wierookvat hebben de verbinding betekent van het hemels goede met het geestelijk goede, is omdat de Engel staande aan het altaar een wierookvat had, en met het altaar wordt aangeduid de eredienst vanuit het hemels goede, en met het gouden wierookvat het geestelijk goede vanuit het hemels goede; het goud betekent ook het hemels goede. De wierookvaten die in gebruik waren bij de Joodse en de Israëlietische naties, waren uit brons; en met de rokingen vanuit die wierookvaten werd de eredienst vanuit het geestelijk goede uitgebeeld, en tegelijk de verbinding met het natuurlijk goede; want het brons betekent het natuurlijk goede; hier dus wordt met het gouden wierookvat de verbinding aangeduid van het hemels goede met het geestelijk goede; dat ook de verbinding wordt aangeduid van de twee hogere Hemelen, is omdat het goede van den binnensten Hemel het hemels goede is, en het goede van den middelsten Hemel het geestelijk goede is; deswege wordt er, wanneer gezegd wordt de verbinding van die goeden, eveneens verstaan de verbinding van de Hemelen, aangezien het goede den Hemel maakt; het hemels goede is het goede der liefde tot den Heer, en het maakt den hoogsten of binnensten Hemel; en het geestelijk goede is het goede der liefde jegens den naaste, en het maakt den Hemel beneden dien Hemel, welke de tweede en middelste wordt genoemd. Dat de Wierook in het Woord het geestelijk goede betekent, eender het wierookvat, hetwelk de houder was, alwaar de houder voor den inhoud wordt genomen, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Ik heb u niet doen dienen met spijsoffer, noch heb Ik u vermoeid met wierook”*, XLIII: 23; spijsoffer en wierook wordt gezegd, omdat met het spijsoffer, hetwelk uit meelbloem was, aldus brood, het hemels goede wordt aangeduid; en daarom wordt met den wierook het geestelijk goede aangeduid; dat het ene en het andere wordt gezegd, is omdat overal in het Woord het huwelijk van het goede en het ware is, dat is, waar over het goede wordt gehandeld, wordt ook over het ware gehandeld, en het geestelijk goede is in zijn wezen het ware; hieruit blijkt dat de wierook het geestelijk goede is, of het ware van het hemels goede. Dit kan nog vaststaan uit andere plaatsen, waar tegelijk spijsoffer en wierook wordt gezegd; zoals bij denzelfde: *“Doende opklimmen het spijsoffer, offerende wierook”*, LXVI: 3; bij Jeremia: *“Zij zullen offeren brandoffer en slachtoffer, spijsoffer en wierook”*, XVII: 26; ook betekent het brandoffer den eredienst vanuit het goede der hemelse liefde, en het slachtoffer den eredienst vanuit het goede der geestelijke liefde; en deze twee

goeden worden ook aangeduid met het spijsoffer en den wierook; eender het spijsoffer en het reukwerk, want het reukwerk was voornamelijk uit wierook. Bij Malachia: *“In alle plaats reukwerk toegebracht aan Mijn Naam, en een rein spijsoffer”*, I: II: bij David: *“Aanvaard zijn mijn gebeden, een reukwerk voor U, de opheffing mijner handen, een spijsoffer des avonds”*, Psalm CXXI: 2. Derhalve werd over het spijsoffer olie uitgegoten, en werd wierook gegeven, Levit. II: 1, 2, 15; en dit deswege, opdat met het spijsoffer zou worden uitgebeeld de verbinding van het hemels goede en het geestelijk goede; de olie immers betekende het hemels goede, en de wierook het geestelijk goede. Derhalve ook werd op de broden der aangezichten in den Tabernakel wierook gegeven, Levit. XXIV: 7; en dit eveneens terwille van de verbinding van het ene en het andere goede; de broden immers betekenden het hemels goede, en de wierook het geestelijk goede; en daarom werd wanneer wierook was gegeven op de broden, de verbinding van het ene en het andere goede uitgebeeld: terwille van de uitbeelding van de verbinding van het hemels goede en het geestelijk goede was in den Tabernakel een tafel gesteld voor de broden, en was aan de andere zijde een tafel gesteld voor de rokingen. Waar niet spijsoffer en wierook wordt gezegd, wordt olie en wierook gezegd, en goud en wierook, aangezien met olie en goud eender als met spijsoffer het hemels goede wordt aangeduid: er wordt olie en reukwerk gezegd bij Ezechiël: *“Gij hebt Mijn olie en Mijn reukwerk genomen, en gij hebt ze gegeven vóór hen”*, XVI: 18. Goud en wierook bij Jesaja: *“Allen zullen vanuit Schebah komen, goud en wierook zullen zij dragen, en de lofprijzingen van Jehovah zullen zij aankondigen”*, LX: 6: en bij Mattheus: *“De wijzen uit het oosten, die kwamen tot den pas geboren Christus, openden hun schatten, en brachten gaven, goud, wierook en myrrhe”*, II: II; het goud betekende het hemels goede, de wierook het geestelijk goede, en de myrrhe het natuurlijk goede daaruit; aldus de drie goeden der drie Hemelen. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat het betekent dat een Engel werd gezien aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; het altaar immers was een uitbeeldende van het hemels goede, en het wierookvat een uitbeeldende van het geestelijk goede, en het ene en andere tezamen een uitbeeldende van de verbinding van het hemels goede met het geestelijk goede, of, wat hetzelfde is, een uitbeeldende van de verbinding der hogere Hemelen, of van den Hemel waar de hemelse Engelen zijn, met den Hemel waar de geestelijke Engelen zijn.

492. En hem werden vele reukwerken gegeven; dat dit betekent ware dingen in overvloed, staat vast uit de betekenis van de reukwerken, zijnde de ware dingen van het geestelijk goede; en uit de betekenis van vele, zijnde de overvloed

van ware dingen; van veelheid immers wordt in het Woord gesproken met betrekking tot de ware dingen, en van grootheid met betrekking tot het goede. Dat de reukwerken de ware dingen betekenen, is omdat door de rokingen de eredienst vanuit het geestelijk goede werd uitgebeeld, en met den wierook dat goede aangeduid, zoals in bovenstaand Artikel is getoond; vandaar werden met de reukwerken vanuit wierook de dingen uitgebeeld die daaruit voortgaan, en de dingen die vanuit dat goede voortgaan, zijn de ware dingen; want dat goede denkt dezelve en spreekt dezelve, dat is, de mens vanuit dat goede: het geestelijk goede is ook gevormd bij den mens door de ware dingen; want het ware bij hem wordt het geestelijk goede, wanneer hij volgens hetzelfde leeft; men zie boven n. 458; en dat zo het geestelijk goede in zijn wezen het ware is, ook boven, n. 376; maar over de rokingen en de betekenis ervan, is boven gehandeld, n. 324, welke dingen men zie.

493. Opdat hij ze zou geven voor de gebeden aller heiligen op het gouden altaar hetwelk vóór den troon is; dat dit betekent de verbinding van de Hemelen met hen die van de bozen gescheiden en gezaligd moeten worden, staat vast uit de betekenis van reukwerken geven voor de gebeden, zijnde het goede der hogere Hemelen verbinden door de ware dingen met hen die zijn in den eredienst vanuit het geestelijk goede, waarover aanstonds; uit de betekenis van alle heiligen, zijnde zij die in het goede zijn door de ware dingen, aldus zij die in het geestelijk goede zijn; dat die heiligen worden geheten, zie men boven in n. 204; en uit de betekenis van het gouden altaar, zijnde de Hemel waar het geestelijk goede is; het altaar immers waarop de rokingen geschieden, werd het gouden altaar genoemd; en uit de betekenis van vóór den troon, zijnde de verbinding met den Hemel; dat vóór den troon zijn die verbinding betekent, zie men boven in n. 462, 477, 489. Dat met die woorden wordt aangeduid de verbinding van de Hemelen met hen die van de bozen gescheiden en gezaligd moeten worden, kan vaststaan uit de reeks der dingen in den inwendigen zin, en uit den nexus van de voorafgaande dingen met deze en met de volgende; en eveneens uit de betekenis der woorden in den inwendigen zin; er wordt immers in dit Hoofdstuk en in de volgende gehandeld over den laatsten staat der Kerk, of wanneer haar einde daar is terwijl het Gericht aanstaande is; en voordat die staat wordt beschreven, wordt er gehandeld over de afscheiding van hen die moesten worden gezaligd, en al dezen worden verstaan onder de op de voorhoofden gezegelden (of getekenden) en onder de met witte lange klederen bekleedden, over wie is gehandeld in het voorafgaande Hoofdstuk; en omdat die toen in gezelschappen waren samen met hen die verdoemd moeten worden, wordt dus in dit Hoofdstuk het middel beschreven waardoor

zij gescheiden en gezaligd werden; namelijk dat de hogere Hemelen eerst nauw werden verbonden met den Heer door den Goddelijken invloed in het hemels goede en door dit in het geestelijk goede, en daarna door deze goeden tot één verbonden in de lagere Hemelen, waar degenen waren die gezaligd en die verdoemd moesten worden, tezamen in gezelschappen; deze Invloed des Heren vanuit de hogere Hemelen werd opgenomen door hen die in het goede hadden geleefd in de wereld, want bij hen was dat goede; en daarom werden zij door hetzelfde verbonden met de hogere Hemelen, en zo gescheiden van hen die den invloed niet konden opnemen, omdat zij niet in het goede maar in het boze hadden geleefd toen zij in de wereld waren; dit eveneens is het, wat wordt verstaan onder des Heren woorden bij de Evangelisten: *“Dan zullen er twee in het veld zijn, de een zal aangenomen, de ander zal verlaten worden; twee (vrouwen) zullen malen, de ene zal aangenomen, de andere verlaten worden”*, Matth. xxiv: 40, 41; Lukas xvii: 34, 35, 36; dit is de reeks der dingen in den inwendigen zin, en de nexus van de voorafgaande dingen met deze en met de volgende; over welke zaak men meer dingen zie boven in n. 413, 418, 419, 426, 489. Uit deze dingen nu kan men zien, welke de geestelijke zin dezer woorden is: *“Opdat hij de reukwerken zou geven voor de gebeden aller heiligen op het gouden altaar hetwelk vóór den troon is”*, namelijk dat het de verbinding is van de hogere Hemelen met hen die van de bozen gescheiden en gezaligd moeten worden: onder de gebeden waarvoor de reukwerken zouden worden gegeven, worden niet gebeden verstaan, maar de ware dingen vanuit het goede, door welke de gebeden zijn; die immers zijn de dingen welke bij den mens bidden, en in die gebeden is de mens bij voortduur wanneer hij in het leven volgens dezelve is; dat onder de gebeden in het Woord worden verstaan de ware dingen vanuit het goede die bij den mens zijn, en niet de gebeden van den mond, zie men boven, n. 325.

494. En de rook der reukwerken voor de gebeden der heiligen klom op van de hand des Engels vóór God; dat dit de verbinding betekent van allen met den Heer, staat vast uit de betekenis van den rook der reukwerken, zijnde de ware dingen van het geestelijk goede, waarover aanstonds; uit de betekenis van de gebeden der heiligen, zijnde de ware dingen vanuit het goede bij hen die van de bozen gescheiden en gezaligd moeten worden, waarover vlak boven, n. 493; en uit de betekenis van dezen Engel, zijnde de Hemel, waarover boven n. 490; vanuit de hand des Engels, is vandaar door middel van den Hemel; en uit de betekenis van vóór God, zijnde dat zij zijn verbonden met den Heer, waarover boven n. 462, 477, 488; daarvandaan wordt daarmee dat de rook der reukwerken voor de gebeden der heiligen opklom van de hand des Engels

vóór God, aangeduid de verbinding van allen met den Heer door middel van den Hemel. Dat de rook der reukwerken de ware dingen vanuit het geestelijk goede betekende, is omdat de wierook, waaruit de rook is, het geestelijk goede betekende, en het vuur, waarmede de wierook was aangestoken, het hemels goede; vandaar betekent de daaruit opklimmende rook het ware vanuit het goede, want vanuit het goede gaat al het ware voort: vandaar is de rook uitbeeldend geworden; de rook van het reukwerk was uitbeeldend voor het ware vanuit het goede, welke aangenaam was omdat deze welriekend en zoetgeurend was; want met de welriekendheid en de zoetgeurendheid werd het aangename en het aanvaarde aangeduid; men zie boven n. 324: iets eenders wordt met den rook aangeduid bij Mozes: “*De zonen van Levi zullen rook stellen tot Uw neus, en brandoffer op Uw altaar*”, Deut. xxxiii: 10; onder de zonen van Levi worden degenen verstaan die in de ware dingen van het geestelijk goede zijn; die ware dingen worden aangeduid met den rook, en het hemels goede met het brandoffer. De rook der reukwerken wordt ook genoemd de wolk des reukwerks, bij Ezechiël, Hfdst. viii: 11. Vandaar ook betekent de rook in den tegengestelden zin het valse vanuit het boze, bij Jesaja, Hfdst. xxxiv: 10; bij Joël, Hfdst. ii: 30; bij Nahum, Hfdst. ii: 14; bij David, Psalm xviii: 9; Psalm xxxvii: 20; zulks ter oorzaak hiervan dat het vuur waardoor die rook wordt voortgebracht, in den tegengestelden zin het boze der liefde betekent.

495. Vers 5, 6. *En de Engel nam het wierookvat, en hij vulde dat van het vuur des altaars, en hij wierp het op de aarde; en er geschiedden stemmen en donderslagen en bliksemen, en aardbeving. En de zeven Engelen hebbende de zeven bazuinen, bereidden zich om te bazuinen.* En de Engel nam het wierookvat, en hij vulde dat van het vuur des altaars, betekent de verbinding van de hemelse liefde en de geestelijke liefde: en hij wierp het op de aarde, betekent den invloed in de lagere gebieden, waar degenen zijn die gescheiden en verwijderd moeten worden: en er geschiedden stemmen, en donderslagen en bliksemen, betekent de redeneringen vanuit de verwarring der aandoeningen en der denkingen daaruit aangaande het goede en het boze, en aangaande het ware en het valse: en aardbeving, betekent de veranderingen van den staat der Kerk: en de zeven Engelen hebbende de zeven bazuinen, bereidden zich om te bazuinen, betekent de veranderingen in haar orde opkomende door de invloeden vanuit den Hemel.

496. En de Engel nam het wierookvat, en hij vulde dat van het vuur des altaars; dat dit betekent de verbinding van de hemelse liefde en de geestelijke liefde, staat vast uit de betekenis van het wierookvat, zijnde het geestelijk

goede, waarover boven n. 491; vandaar ook de geestelijke liefde, aangezien al het goede is der liefde; en uit de betekenis van het vuur des altaars, zijnde de hemelse liefde; met het vuur immers wordt in het Woord de liefde aangeduid in den enen en den anderen zin, namelijk de hemelse liefde en de helse liefde: met het vuur des altaars wordt de hemelse liefde aangeduid, omdat het altaar des brandoffers, waarop het vuur was, het voornaamste uitbeeldende van den eredienst des Heren vanuit die liefde was; men zie boven n. 490. En omdat die liefde van den Heer voortdurend is, was het derhalve ingesteld, dat het vuur bij voortduur zou branden op het altaar, en dat vanuit dat vuur zou genomen worden in de wierookvaten en zou gerookt worden, en dit terwille van de uitbeelding van de verbinding van de hemelse liefde met de geestelijke liefde. Dat het vuur bij voortduur brandde op het altaar, staat vast bij Mozes: *“Het vuur op het altaar zal branden, en niet worden uitgeblust: en de priester zal daarop de houten aansteken, en hij zal daarop het brandoffer schikken, en hij zal daarop ontsteken de vetten der dankofferen: het vuur zal bij voortduur branden op het altaar, en niet worden uitgeblust”*, Levit. vi: 12, 13; waarmede werd uitgebeeld, dat de Goddelijke Liefde des Heren voortdurend en eeuwig is. Dat vanuit het vuur des altaars zou worden genomen in de wierookvaten en gerookt worden, ook bij Mozes: *“Aharon zal nemen kolen des vuurs van op het altaar vóór Jehovah in het wierookvat, en hij zal reukwerk geven op het vuur vóór Jehovah”*, Levit. xvi: 12, 13. *En dat Aharon vuur nam van op het altaar, en op hetzelfde reukwerk gaf; waardoor hij het volk ontzondigde*, Num. xvi: 46, 47: door welke dingen werd uitgebeeld, dat alle verzoening en ontzondiging was vanuit de Goddelijke Liefde des Heren: voorts dat al datgene werd gehoord en opgenomen door den Heer in hetwelk die liefde is; het omhooggaan van den rook des reukwerks beeldde ook de (ver-)horing [*auditio*] en de opneming uit. En omdat Korach, Dathan en Abiram, en hun gemeente vuur namen vanuit het altaar en rookten, en vandaar hun wierookvaten geheiligd waren, werd er derhalve, nadat zij door de aarde verzwolgen waren, bevolen hun wierookvaten te verzamelen, welke van brons waren, en het vuur verre weg te verstrooien, en de vaten tot platen uit te pletten om daarmee het altaar te overtrekken, Num. xvi: 36 tot 39; waarmede ook de heiligheid van de Goddelijke Liefde des Heren werd uitgebeeld. En omdat de reukwerken heilig waren vanwege het vuur des altaars, waren vandaar de reukwerken vanuit een vreemd vuur profaan; en daarom *werden Nadab en Abihu, de zonen van Aharon, verteerd door vuur vanuit den Hemel, omdat zij hadden gerookt vanuit een vreemd vuur*, Levit. x: 1, 2; het reukwerk vanuit een vreemd vuur beeldde uit een eredienst vanuit een andere liefde dan de Goddelijke, en een eredienst

vanuit een andere liefde is profaan. Deze dingen zijn aangevoerd, opdat men wete dat met het vuur des altaars de Goddelijke Liefde des Heren wordt aangeduid, welke Liefde in den Hemel wordt genoemd de hemelse Goddelijke Liefde en de geestelijke Goddelijke Liefde, de hemelse Goddelijke Liefde die welke is in het hemelse Rijk des Heren, en de geestelijke Goddelijke Liefde die welke is in het geestelijke Rijk des Heren; het zijn immers twee Rijken, waarin alle Hemelen zijn onderscheiden, het hemelse Rijk en het geestelijke Rijk; de hemelse Goddelijke Liefde maakt het hemelse Rijk, en de geestelijke Goddelijke Liefde maakt het geestelijke Rijk; dat alle Hemelen in die twee Rijken zijn onderscheiden, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 20 tot 28: en dat die beide liefden die beide Rijken, of alle Hemelen maken, n. 13 tot 19: doch men moet weten, dat de Goddelijke Liefde des Heren in de Hemelen hemels en geestelijk wordt geheten naar de opneming ervan door de Engelen, en niet deswege dat zij in zich verdeeld is; voorts dat de geestelijke liefde ontstaat uit de hemelse liefde, zoals de uitwerking uit haar uitwerkende oorzaak, en zoals het ware uit het goede, want het goede der geestelijke liefde is in haar wezen het ware van het goede der hemelse liefde; vandaar is het, dat die twee Rijken onderling zijn verbonden, en dat zij één zijn in den aanblik des Heren: maar deze dingen zijn gezegd voor hen die het liefhebben de innerlijke dingen te doorvorsen. Dat het vuur de liefde in den enen en den anderen zin betekent, zal men beneden vanuit het Woord zien bevestigd.

497. En hij wierp het op de aarde; dat dit betekent den invloed in de lagere gebieden, waar degenen zijn die gescheiden en verwijderd moeten worden, staat vast uit de betekenis van het met het vuur des altaars gevulde wierookvat nederwerpen, zijnde de invloed der Goddelijke Liefde vanuit de Hemelen, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de aarde [of het land], zijnde de lagere gebieden, waar degenen zijn die over en weer van elkander moeten worden gescheiden en verwijderd: in de geestelijke wereld immers zijn landen, zijn heuvels en zijn bergen, en daar worden zowel de landen, als de heuvels en de bergen bewoond; op de heuvels en de bergen wonen de Engelen en zijn de Hemelen; en op de landen, die beneden de heuvels en de bergen zijn, woonden degenen die over en weer van elkander moesten worden gescheiden; en daarom betekenen de landen hier de lagere gebieden; dat er ten aanzien van zulke dingen een eender aanzicht is in de geestelijke wereld als op onzen aardbol, is met vele dingen getoond in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, voorts in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, en eveneens boven in ettelijke Ontvouwingen: daarvanuit kan het vaststaan, dat met: “Hij wierp

het wierookvat gevuld met het vuur des altaars op de aarde”, wordt aangeduid de invloed van de Goddelijke Liefde vanuit de Hemelen in de lagere gebieden, waar degenen zijn die gescheiden en verwijderd moeten worden: beneden immers op de landen daar waren gezelschappen waar goeden en bozen tegelijk waren, die over en weer van elkander moesten worden gescheiden, voordat het Laatste Gericht zou plaats vinden; want van den tijd des Heren tot aan den tijd van het Laatste Gericht toe waren al diegenen geduld die een uitwendig zedelijk leven hadden kunnen leven, en zo een geestelijk leven nabootsen naar den schijn; dat zij waren geduld tot aan het Gericht toe, en waarom zij werden geduld, zie men in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 59, 69, 70; en dat vanuit hen de vorige hemel was geformeerd, welke vernietigd werd, in hetzelfde Werkje, n. 65 tot 72: en omdat in die zelfde gezelschappen, of in den vorigen hemel, ook goede eenvoudigen waren, sommigen tezamen met genen daar, sommigen elders maar met hen verbonden door een heilig en vroom uitwendige, en evenwel de goeden moesten worden gescheiden van de bozen vóór het Gericht, opdat eerstgenoemden zouden worden verheven tot den Hemel, en de bozen zouden worden nedergeworpen in de hel, en de scheiding is geschied door den invloed van het Goddelijk Goede en Ware vanuit de Hemelen in de lagere gebieden, waar die allen waren, zo kan daaruit vaststaan dat met: “Hij wierp het wierookvat gevuld met het vuur des altaars”, die invloed in de lagere gebieden wordt aangeduid: over de werking van dien invloed bij de goeden, en over de werking ervan bij de bozen, zie men boven n. 413, 418, 419, 426, 489, 493.

498. En er geschieden stemmen, en donderslagen en bliksemen; dat dit betekent de redeneringen vanuit de verwarring der aandoeningen en der denkingen daaruit, aangaande het goede en het boze, en aangaande het ware en het valse, staat vast uit de betekenis van de stemmen, zijnde de redeneringen, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de donderslagen en de bliksemen, zijnde de botsing en de verwarringen der aandoeningen en der denkingen daaruit aangaande het goede en het boze, en aangaande het ware en het valse; de oorzaak van zulke botsingen en verwarringen is deze, dat door den invloed vanuit de Hemelen de uitwendige dingen bij de bozen worden gesloten en de inwendige dingen worden geopend, en het waren de uitwendige dingen geweest welke de goede en de ware dingen hadden nagebootst, doch het waren de inwendige dingen geweest welke de boze en de valse dingen hadden gedacht; vandaar ontstaat er nadat hun uitwendige dingen zijn gesloten en hun inwendige dingen zijn geopend, een botsing en een verwarring van de aandoeningen en de denkingen aangaande het

goede en het boze, en aangaande het ware en het valse, en de redeneringen daarvandaan; zulke dingen worden in de geestelijke wereld gehoord zoals de stemmen van een murmurerende, gonzende, dreigende en vechtende menigte, en zij verschijnen op een afstand daarvandaan, waar zij niet worden gehoord, zoals donderslagen en bliksemen, als donderslagen vanwege de botsing der aandoeningen, en als bliksemen vanwege de botsing der denkingen daaruit. Aangezien deze dingen opkomen tengevolge van de neder-vloeiing van het Goddelijk Goede en Ware vanuit de hogere Hemelen in de lagere gebieden, betekenen vandaar de stemmen, donderslagen en bliksemen, wanneer zij door de goeden worden gehoord en aanschouwd, het Goddelijk Ware ten aanzien van de doorvatting en de verlichting, over welke betekenis ervan men zie boven in n. 273, 353; anders echter wanneer dezelve worden gehoord en aanschouwd door de bozen.

499. En aardbeving; dat dit de veranderingen van den staat der Kerk betekent, staat vast uit de betekenis van de aardbevingen, zijnde de veranderingen van den staat der Kerk, waarover boven n. 400: dat in de geestelijke wereld landen worden bewogen, heuvels en bergen worden geschud, wanneer de staat der Kerk daar van kwaad tot erger [*in pejus*] wordt veranderd, en het boze en het valse daar aanvangt te gaan heersen, zie men in de nu aangehaalde plaats. De oorzaak dat er aardbevingen in de geestelijke wereld geschieden, is deze dat alle landen daar vanuit geestelijken oorsprong zijn, en worden veranderd met de verandering van de Kerk bij hen; de landen zijn schoon en vol van paradijzen, bloembedden en grasvelden, waar de Kerk bloeit, doch zij zijn onschoon, en vol van woestijnen en rotsen, waar de Kerk verdraaid is; en het land wordt geheel en al veranderd naarmate de Kerk afbuigt van het goede en het ware tot het boze en het valse; maar dit geschiedt alleen in de lagere gebieden; over welke zaak men ook zie in het werk *OVER DEN HEMEL EN DE HEL*, n. 156, en elders. Omdat de Landen daar vanuit zulk een oorsprong zijn, kan het vaststaan dat aardbevingen daar ontstaan waar de staat der Kerk wordt veranderd.

500. En de zeven Engelen hebbende de zeven bazuinen, bereidden zich om te bazuinen; dat dit betekent de veranderingen in haar orde opkomende door de invloeden vanuit den Hemel, staat vast uit de betekenis van de zeven Engelen die vóór God stonden, zijnde de Hemelen innerlijker en nauwer verbonden met den Heer, waarover boven n. 489; en uit de betekenis van de bazuinen blazen, zijnde de invloeden en daaruit de veranderingen van den staat en de scheidingen, waarover ook boven, n. 489 (b); en omdat in hetgeen nu volgt wordt gehandeld in volgorde over de veranderingen van den staat opkomende

vanuit de invloeden vanuit den Hemel, wordt derhalve daarmee dat de zeven Engelen hebbende de zeven bazuinen, zich bereidden om te bazuinen, dit aangeduid.

501. *Vers 7. En de eerste Engel heeft gebazuind, en er is geworden hagel en vuur gemengd met bloed, en zij zijn gezonden op de aarde, en het derde deel der bomen is verbrand, en al het groene gras is verbrand.* En de eerste Engel heeft gebazuind, betekent den invloed vanuit den Hemel en vandaar de eerste verandering; en er is geworden hagel en vuur gemengd met bloed, betekent het vernietigende helse valse en boze, vermengd met de ware en de goede dingen des Woords, waaraan geweld was gepleegd: en zij zijn gezonden op de aarde, betekent de voortschrijding tot de lagere gebieden: en het derde deel der bomen is verbrand, betekent dat de doorvattingen en de erkentnissen van het ware en het goede vergingen door de begeerten opkomende vanuit de boze liefden: en al het groene gras is verbrand, betekent dat door de begeerten van die zelfde liefden ook al het wetenschappelijke ware verging.

502. En de eerste Engel heeft gebazuind; dat dit betekent den invloed vanuit den Hemel, en vandaar de eerste verandering, staat vast uit de betekenis van de bazuin blazen, zijnde de invloed van het Goddelijk Ware vanuit den Hemel; en omdat de eerste verandering daaruit ontstaande nu wordt beschreven, wordt ook deze aangeduid. Dat de bazuin blazen den invloed van het Goddelijk Ware vanuit den Hemel betekent, is omdat als vanuit den Hemel het Goddelijk Ware nedervloeit, het in de geestelijke Wereld somtijds wordt gehoord als de klank van een bazuin en als het geschal van een trompet; en somtijds worden door hen die beneden staan als het ware Engelen ontwaard, trompetten hebbende; maar deze dingen zijn uitbeeldingen en schijnbaarheden, zodanige als beneden de Hemelen ontstaan; het is immers het Goddelijk Ware nederdalende of nedervloeiende vanuit den Hemel naar de lagere gebieden, hetwelk zo wordt uitgebeeld; vandaar nu is het, dat de bazuin blazen de nedervloeiing van het Goddelijk Ware vanuit den Hemel betekent. Die nedervloeiing brengt, wanneer zij sterk is, een andere uitwerking teweeg bij de goeden, en een andere bij de bozen; bij de goeden verlicht zij het verstand, verbindt hen nauwer met den Hemel, en verblijdt vandaar de animi en maakt ze levend; bij de bozen echter verstoort zij het verstand, scheidt hen van den Hemel af, verbindt hen nauwer met de hel, en brengt schrik over de animi, en doet hun den geestelijken dood aan; daarvandaan blijkt, dat met de bazuin blazen ten aanzien van de uitwerking de onthulling en de openbaring van het Goddelijk Ware wordt aangeduid, zoals boven in n. 55, 262; en in den tegengestelden zin de beroving van het ware en de verlating. Aangezien nu

wordt vermeld, dat de Engelen zevenmaal bazuinden, is het nodig dat vanuit het Woord worde getoond wat bazuinen betekent, en vandaar waarom er wordt gezegd dat de Engel bazuinde. Dat de trompetten en de bazuinen blazen de onthulling van het Goddelijk Ware en de openbaring ervan betekent, staat vast uit den klank van de bazuin, gehoord toen Jehovah nederdaalde op den Berg Sinai, en de Wet verkondigde, over welke zaak aldus bij Mozes: *“Het geschiedde op den derden dag, toen het morgen werd, en het geschiedde, stemmen en bliksemen en een zware wolk op den Berg Sinai, en de stem ener zeer heftige bazuin, en al het volk dat in het kamp was sidderde, toen Jehovah op denzelve in vuur nederdaalde; en het geschiedde, de stem der bazuin was gaande en zich zeer versterkende: en Jehovah zeide tot Mozes: Klim af, betuig het volk dat zij niet misschien doorbreken tot Jehovah om te zien, en er veel van hen valt”*, Exod. xix: 16 tot 25; met de Wet, die toen werd afgekondigd, wordt het Goddelijk Ware aangeduid; door de stem der bazuin werd uitgebeeld deszelfs nedervloeiing vanuit den Hemel en de openbaring; daarmede dat de stem der bazuin ging en zich zeer versterkte, werd de aangroeiing ervan naar de lagere gebieden toe uitgebeeld; want gezegd wordt dat het volk stond in de lagere dingen van den berg; dat het volk zeer sidderde, en werd vermaand om niet nader op den berg toe te treden, opdat zij niet zouden vergaan, betekent de uitwerking van het nedervloeiende Goddelijk Ware bij zodanigen als de zonen Jakobs waren; dat zij innerlijk gans en al boos waren, kan vaststaan uit den erediens van het kalf na een maand der dagen, en zij zouden zijn vergaan indien zij niet van verre hadden gestaan; vandaar hadden zij een doodsschrik. Dat bazuinen en trompetten blazen heeft uitgebeeld en vandaar aangeduid het Goddelijk Ware vanuit den Hemel nederdalende en invloeiende, kan vaststaan uit de instelling en het gebruik van de trompetten bij de zonen Israëls; de inzetting immers was *dat trompetten uit zilver zouden worden vervaardigd, en dat de zonen Aharons daarop zouden blazen tot de samenroepingen, tot de voorttrekkingen, in de dagen van blijdschap, in de feesten, in de beginselen der maanden, over de slachtoffers, ter gedachtenis, en tot den oorlog*, Num. x: 1 tot 10; dat zij uit zilver zouden worden vervaardigd, was omdat zilver het ware vanuit het goede betekent, aldus het Goddelijk Ware; dat zilver dit betekent, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1551, 1552, 2954, 5658; dat de zonen van Aharon daarop bliezen, was ter oorzaak hiervan dat Aharon zelf, als Hogepriester, den Heer uitbeeldde ten aanzien van het Goddelijk Goede, en diens Zonen den Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware; men zie ook in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9806, 9807, 9966, 10017. Dat het was tot de samenroepingen en de voorttrekkingen,

was omdat het Goddelijk Ware samenroept, vergadert, de wegen leert en leidt: dat zij zouden blazen in de dagen van blijdschap, in de feesten, in de beginselen der maanden en over de slachtoffers, was omdat het vanuit den Hemel nederdalend Goddelijk Ware verblijdt en het heilige van den eredienst maakt: dat zij ook zouden blazen tot de oorlogen en tot de veldslagen, betekende dat het uit den Hemel nedervloeiende Goddelijk Ware bij de bozen, die in het Woord de vijanden zijn, een doodsschrik aanjaagt, hen op de vlucht drijft en verstroot; in dien zin, en om deze uitwerking wordt hier gezegd dat de zeven Engelen in hun volgorde bazuïnden. Aangezien het een inzetting was geweest dat zij op trompetten zouden blazen tot de samenroepingen, wordt derhalve door den Heer gezegd bij Mattheus: *“Dat Hij Zijn Engelen zal zenden met een grote stem van een trompet (bazuin), en dat zij Zijn uitverkorenen zullen vergaderen uit de vier winden, van de grenzen der Hemelen tot de grenzen derzelve”*, xxiv: 31; en daar wordt met de Engelen met een grote stem van een trompet het Goddelijk Ware aangeduid hetwelk moet worden onthuld wanneer de eeuw is voleindigd, dat is, wanneer het einde der Kerk zal komen: en bij Jesaja: *“Te dien dage zal met de grote bazuin worden geblazen, en zij die vergaan in het land van Aschur zullen komen, en de verdrevenen vanuit het land van Egypte, en zij zullen zich inkrommen voor Jehovah in den berg der heiligheid, in Hierosolyma”*, xxvii: 13; deze dingen zijn gezegd aangaande de Komst des Heren; de samenroeping tot de Kerk en de zaliging uit den Heer, wordt daarmede aangeduid dat er te dien dage zal worden geblazen met de grote bazuin, en dat zullen komen zij die vergaan in het land van Aschur, en de verdrevenen vanuit het land van Egypte; de bazuin blazen betekent het Goddelijk Ware, samenroepende en zaligende; zij die vergaan in het land van Aschur, zijn zij die bedrogen zijn door valse redeneringen; en de verdrevenen vanuit Egypte zijn zij die het zijn door de wetenschappelijke dingen, aldus de natiën die in valse dingen uit onwetendheid omtrent het ware zijn geweest; dat die den Heer zullen aanbidden vanuit de liefde en in de waarheid, wordt daarmede aangeduid dat zij zich zullen inkrommen [*incurvabunt*] voor Jehovah in den berg der heiligheid, in Hierosolyma; met den berg der heiligheid wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van het goede der liefde, bijgevolg ook het goede der liefde der Kerk; en met Hierosolyma wordt aangeduid de Kerk ten aanzien van het ware der leer, bijgevolg het ware der leer der Kerk: uit deze dingen blijkt ook, dat met de bazuin blazen het vanuit den Hemel nederdalende Goddelijk Ware wordt aangeduid. Aangezien het Goddelijk Ware nederdalende uit den Heer door de Hemelen de harten verblijdt, en het heilige van den eredienst ingiet, en

derhalve in de dagen der blijdschap en in de feesten met de trompetten werd geblazen, wordt er daarom gezegd bij David: *“Zingt Jehovah met de citer, met de citer en een stem des gezangs, met trompetten en de stem der bazuin; maakt geschal vóór den Koning Jehovah”*, Psalm xcviij: 5, 6; bij Zefanja: *“Zing, o dochter van Zion, maak geschal, Israël; verblijd u en spring op vanuit geheel uw hart, o dochter van Hierosolyma”*, iii: 14; deze dingen aangaande de instauratie van de Kerk door den Heer; de trompetten, de stem der bazuin, en geschal maken, betekenen de vreugde vanwege het Goddelijk Ware nederdalende vanuit den Hemel. Bij Job: *“Wanneer de morgenlijke sterren zingen, en alle zonen Gods geschal maken”*, xxxviii: 7; deze dingen zijn gezegd aangaande den staat der Kerk in den aanvang; en met de sterren worden de erkentnissen van het ware en het goede aangeduid, en met de zonen Gods de Goddelijke ware dingen; hun vreugde, dat is, de vreugde der mensen vanuit dezelve, wordt daarmede aangeduid dat zij zingen en geschal maken. Bij David: *“Looft Jehovah met het geschal der bazuin”*, Psalm cl: 3; en bij denzelfde: *“Gezegend zij het volk van hen die het geschal kennen, o Jehovah; in het licht Uwer aangezichten zullen zij wandelen”*, Psalm lxxxix: 16; met het geschal der bazuin wordt aangeduid het Goddelijk Ware verblijdende het hart; en daarom wordt ook gezegd: *“Het licht Uwer aangezichten”*, waarmede het Goddelijk Ware wordt aangeduid. Dat de stemmen der bazuin en de weergalmen der bazuinen betekenen de Goddelijke ware dingen, vanuit den Hemel nederdalende, en verschrikkende de bozen en hen verstrooiende, zoals hier in de Apocalyps wordt aangeduid met de trompetten (of bazuinen) waarop de zeven Engelen bliezen, staat vast bij Jesaja: *“Jehovah zal zoals een leeuw uitgaan, zoals een man der oorlogen zal Hij den over opwekken, Hij zal geschal maken, en ook zal Hij schreeuwen, Zijn vijanden zal Hij overweldigen”*, xlii: 13; de vijanden zijn de bozen. Bij Joël: *“Blaast de bazuin in Zion, en maakt geschal in den berg Mijner heiligheid; laten zij huiveren, alle inwoners des lands, omdat de dag van Jehovah komt, een dag der duisternis en der donkerheid”*, ii: 1, 2; de dag van Jehovah is de Komst des Heren, wanneer ook het Laatste Gericht over de bozen daar is. Bij Zacharia: *“Jehovah zal over hen verschijnen, en zoals een bliksem zal Zijn pijl uitgaan, en de Heer Jehovih zal met de bazuin blazen, en Hij zal komen aangetreden in de stormen van het zuiden”*, ix: 14; ook deze dingen aangaande de Komst des Heren, wanneer de bozen zullen vergaan; met de bazuin blazen wordt aangeduid door het Goddelijk Ware verstrooien; ook wordt met den pijl die zoals een bliksem zal uitgaan, het verstrooiende en vernietigende ware aangeduid. Iets eenders wordt aangeduid met de bazuin blazen bij Jeremia, Hfdst. li: 27; en bij Hoschea, Hfdst. v: 8, 9. Aangezien de

bozen waar zij tezamen vergaderd zijn in de geestelijke Wereld, door den invloed van het Goddelijk Goede en Goddelijk Ware worden beroofd van de ware en de goede dingen die zij hadden geveinsd in de uitwendige dingen, en worden binnengelaten in hun boze en valse dingen, welke zij van binnen hadden gekoesterd, en zij zo worden gescheiden van de goeden en nedergeworpen in de hellen, en omdat het, wanneer dit geschiedt, door de op een afstand staanden wordt gehoord zoals schallende bazuinen en trompetten, zoals boven ettelijke malen is gezegd, was het derhalve bij de zonen Israëls een inzetting, dat zij met trompetten zouden blazen tot de veldslagen; men leest ook dat het is gedaan door Pinchas, voorts door Gideon toen zij stredden tegen de Midianieten, en eveneens toen Jericho werd ingenomen: aangaande Pinchas leest men bij Mozes: *“Dat Mozes twaalf duizend gewapende mannen zond, duizend vanuit elken Stam, met de vaten der heiligheid en met de trompetten in de hand van Pinchas, den zoon van Eleazar den priester, tegen Midian, en dat zij doodden allen manlijke en de koningen van hen”*, Num. xxxi: 1 tot 8. Aangaande Gideon in het Boek der Richteren: *“Dat Gideon drie honderd man verdeelde in drie troepen, en een bazuin gaf in de hand van een ieder, en ledige kruiken, en fakkelen in het midden der kruiken; en hij zeide: Wanneer ik op de bazuin zal geblazen hebben, ik en allen die met mij zin, zo blaast ook gij op de bazuinen rondom het algehele kamp: en toen zij op de bazuinen bliezen, zette Jehovah het zwaard van den man tegen zijn genoot, en tegen het algehele kamp, en de Midianieten vluchtten”*, vii: 16 tot 22. En aangaande Jericho, toen het werd ingenomen, bij Jozua: *“Het werd bevolen dat zeven priesters zeven jubelende bazuinen zouden dragen vóór de ark, en de stad zes dagen zouden rondomgaan, eenmaal Tederen dag; doch op den zevenden dag zouden zij de stad zevenmaal rondomgaan, en op de bazuinen blazen: en toen het volk in Jericho de stem der bazuin hoorde, en de kreten des volks, viel de muur der stad onder zich, en het volk klom in de stad en het nam haar in”*, vi: 1 tot 20; door deze dingen werd uitgebeeld de nederlaag toegebracht aan de bozen in de geestelijke Wereld, welke geschiedt door het Goddelijk Ware vanuit den Hemel; en dit wordt, wanneer het nedervloeit, daar gehoord zoals een schallende bazuin, zoals boven is gezegd; alle in het Woord vermelde wonderen zijn uitbeeldend en vandaar aanduidend voor de Goddelijke dingen in de Hemelen; vandaar was de uitwerking van het geschal der bazuinen tegen de vijanden op aarde eender aan de uitwerking tegen de bozen in de geestelijke Wereld; door de vijanden immers werden in het Woord de bozen uitgebeeld en vandaar worden zij met hen aangeduid, met de Midianieten zij die in de valse dingen van het boze zijn, en met de stad Jericho daar de

vervalsing van de erkenenissen van het ware. Uit deze dingen kan vaststaan, wat wordt aangeduid met dit bij Jeremia: *“Maakt geschal tegen Babel rondom; zij heeft haar hand gegeven; haar fundamenten zijn gevallen, haar muren zijn vernietigd”*, L: 15; en bij Zefanja: *“Een dag van woestheid en verwoesting, een dag van duisternis en donkerheid, een dag van wolk en omneveling, een dag der bazuin en des geschals over de versterkte steden, en over de hoge hoeken”*, I: 15, 16. Uit deze dingen nu kan vaststaan wat daarmee wordt aangeduid dat de zeven Engelen op de trompetten bliezen, en dat zulke uitwerkingen als er worden beschreven, daaruit voortvloeiden; en zo dat op de trompetten blazen den invloed van het Goddelijk Ware vanuit den Hemel betekent, en de veranderingen die daaruit opkomen; in dit Hoofdstuk van de Apocalyps en in de volgende immers wordt gehandeld over den staat der Kerk in de geestelijke Wereld vóór het Gericht, en over de verstrooiing van de bozen en de nederwerping van hen in de hel.

503. En er is geworden hagel en vuur gemengd met bloed; dat dit betekent het vernietigende helse valse en boze vermengd met de ware en de goede dingen des Woords, waaraan geweld was gepleegd, staat vast uit de betekenis van den hagel, zijnde het vernietigende helse valse, waarover aanstonds; uit de betekenis van het vuur, zijnde het vernietigende helse boze, waarover ook aanstonds; en uit de betekenis van het bloed, zijnde het Goddelijk Ware, hier waaraan geweld was gepleegd, aldus het vervalste Goddelijk Ware, omdat gezegd wordt: *“Hagel en vuur gemengd met bloed”*; dat het bloed betekent het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, en opgenomen door den mens, en in den tegengestelden zin de vernietiging ervan door de valse dingen van het boze, en zo het dat aangedane geweld, zie men boven in n. 329. Dat de hagel en het vuur het vernietigende valse en boze betekenen, is eveneens vanuit de schijnbaarheden in de geestelijke wereld, wanneer daar het Goddelijk Ware vanuit den Hemel nedervloeit, en invloeit in de sfeer waar degenen zijn die in de valse dingen vanuit het boze zijn, en begeren de ware en de goede dingen der Kerk te vernietigen; dan verschijnt voor hen die in de verte staan, als het ware een nederregenen van hagel en vuur, vanwege de valse dingen bij hen als het ware een nederregenen van hagel, en vanwege de boze dingen een nederregenen van vuur; de oorzaak hiervan is deze, dat het Goddelijk Ware wanneer het invloeit in de sfeer waar valse en boze dingen zijn, wordt veranderd in iets eenders als in de sfeer is; want elke invloed wordt veranderd in het opnemende subject volgens het hoedanige ervan, zoals het licht der zon in zwarte subjecten, en de warmte der zon in rottende subjecten; aldus het Goddelijk Ware, zijnde het licht des Hemels, en het Goddelijk

Goede, zijnde de warmte des Hemels, in boze subjecten, zijnde de geesten die in de valse dingen vanuit het boze zijn; daarvandaan is die schijn; tengevolge hiervan is het, dat hagel en vuur in het Woord zulke dingen betekenen, want de zin der letter des Woords is voor het merendeel vanuit de schijnbaarheden in de geestelijke Wereld. Dat de hagel betekent het helse valse, vernietigende het ware der Kerk, kan vaststaan uit het Woord elders, waar de vernietiging van het ware met den hagel wordt beschreven zoals in Egypte, toen Farao het volk Israëls niet wilde heenzenden, over welke zaak aldus bij Mozes: *“Moscheh zeide tot Farao, dat hij een zeer zwaren hagel zou doen regenen hoedanige niet was geweest in Egypte: en er zal zijn hagel op den mens en op het beest, en op alle kruid des velds in het land van Egypte. En Moscheh strekte den stok uit tot den Hemel, en Jehovah gaf stemmen en hagel, en vuur wandelde tot het land; en Jehovah deed hagel regenen op het land van Egypte, en er was hagel, en vuur tegelijk wandelende in het midden van zeer zwaren hagel; en de hagel sloeg al wat in het veld was, van den mens tot aan het beest toe; en de hagel sloeg al het kruid des velds, en verbrak allen boom des velds: alleen in Goschen, waar de zonen Israëls waren, was geen hagel; en het vlas en de gerst werd geslagen, omdat de gerst de rijpende aar was, en het vlas de halm: en de tarwe en de spelt werden niet geslagen, omdat zij verborgen waren”*, Exod. ix: 18 tot 35: eendere dingen worden met den hagel in Egypte aangeduid als met den hagel in de Apocalyps; daarom worden ook eendere dingen meer gezegd, zoals dat hagel en vuur tegelijk wandelden, dat het kruid des velds werd geslagen, en de bomen werden verbroken; dat hier eendere dingen meer worden vermeld, is omdat met de plagen van Egypte eendere dingen worden aangeduid als met de plagen in de Apocalyps, welke geschieden toen de zeven Engelen bazuinden; met de Egyptenaren immers werden de louter natuurlijke mensen aangeduid, met de zonen Israëls de geestelijke mensen, met de plagen van Egypte die veranderingen welke aan het Laatste Gericht voorafgaan, eender als hier in de Apocalyps; want door de verdrinking van Farao en de Egyptenaren in de zee van Suph werd het Laatste Gericht en de verdoemenis uitgebeeld; vandaar nu is het, dat met den hagel en het vuur daar ook worden aangeduid de valse en de boze dingen vernietigende de Kerk; maar die dingen zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 7553 tot 7619. Iets eenders wordt aangeduid met den hagel en de vurige kolen of het vuur bij David: *“Hij sloeg met den hagel hun wijnstok, en hun wilde vijgebomen met zwaren hagel; en Hij gaf hun beest den hagel over, en hun veekudden aan de kolen: Hij zond onder hen de ontsteking Zijns toorn, de binnenlating van boze engelen”*, Psalm LXXVIII: 47, 48, 49; omdat de hagel het valse betekent, vernietigende de ware dingen der

Kerk, wordt er derhalve gezegd: Hij sloeg met den hagel hun wijnstok, en hun wilde vijgebomen met zwaren hagel; want met den wijnstok wordt het geestelijk ware der Kerk aangeduid, en met den wilden vijgeboom haar natuurlijk ware; en omdat met de kolen of het vuur wordt aangeduid de liefde van het boze en haar gloed om de goede dingen der Kerk te vernietigen, wordt er derhalve gezegd: Hij gaf hun beest den hagel over, en hun veekudden aan de kolen; met het beest en de veekudden worden aangeduid de boze aandoeningen of de begeerten opkomende vanuit een boze liefde; en met de kolen of het vuur de begeerte en de gloed om te vernietigen; met de binnenlating van boze engelen wordt het valse van het boze vanuit de hel aangeduid. Bij denzelfde: *“Hij gaf hun regens hagel, een vuur der vlammen in hun land, en Hij sloeg hun wijnstok en hun vijgeboom, en Hij verbrak den boom hunner grens”*, Psalm cv: 32, 33; ook deze dingen aangaande den hagel van Egypte, waarmede wordt aangeduid het helse valse vernietigende de ware dingen der Kerk; en met den wijnstok en den vijgeboom worden hier eveneens eendere dingen aangeduid als boven met den wijnstok en de wilde vijgebomen; met den wijnstok het geestelijk ware, en met den vijgeboom het natuurlijk ware, het ene en het andere der Kerk; en met den boom worden de doorvattingen en de erkenningen van het ware en het goede aangeduid. Iets eenders wordt met den hagel ook aangeduid bij Jozua, toen hij streed tegen de vijf Koningen der Emorrieten, over wie aldus: *“Het is geschied toen de Koningen vluchtten vóór Israël, zij zijnde in den afgang van Bethchoron, en Jehovah wierp op hen grote hagelstenen vanuit de Hemelen tot Asekah; en meer stierven er vanwege de hagelstenen dan die de zonen Israëls doodden met het zwaard”*, Jozua x: 11; aangezien de Historische dingen des Woords evenzeer uitbeeldend zijn en een inwendigen zin bevatten als de Profetische dingen, is dit derhalve ook het geval met de dingen die worden vermeld over de vijf Koningen der Emorrieten, en over den strijd van de zonen Israëls met hen; met de uit het land Kanaän verdreven natiën immers werden aangeduid de bozen die uit het Rijk des Heren moeten worden geworpen, en met de zonen Israëls zij aan wie het Rijk zou worden gegeven om te bezitten; want met het land Kanaän werd de Hemel en de Kerk aangeduid, aldus het Rijk des Heren; vandaar werden met de vijf koningen der Emorrieten degenen aangeduid die in de valse dingen van het boze zijn, en de ware dingen van het goede der Kerk willen vernietigen; deswege is het geschied, dat zij werden gedood door hagelstenen vanuit den hemel, dat is, dat zij door hun eigen valse dingen van het boze werden vernietigd en vergingen; want de bozen vergaan zelf door hun boze en valse dingen, door welke zij de ware en de goede dingen der Kerk willen

vernietigen. Bij David: *“Van den glans vóór Hem gingen Zijn wolken voorbij, met hagel en kolen des vuurs; Jehovah donderde in de Hemelen, en de Allerhoogste gaf Zijn stem, hagel en kolen des vuurs; en Hij zond Zijn pijlen, en Hij verstrooide hen, en vele bliksemen, en Hij verstoorde hen”*, Psalm XVIII: 13, 14, 15; hier worden met den hagel en het vuur eendere dingen aangeduid als met den hagel en het vuur hier in de Apocalyps, namelijk de valse en de boze dingen vernietigende de ware en de goede dingen der Kerk: dat er wordt gezegd dat die dingen zijn uit Jehovah, is omdat het vanuit den Hemel nederdalende Goddelijk Ware wordt verkeerd in helse valse dingen bij de bozen, zoals boven is gezegd; vanwege die omkering ontstaan verscheidene schijnbaarheden, zoals dat hagel en vuur nedervloeit, terwijl toch deze dingen niet zijn vanuit den Hemel uit den Heer, maar uit hen die in de valse dingen van het boze zijn, die den invloed van het Goddelijk Ware en Goede omkeren in het valse van het boze; het is mij ook gegeven die omkeringen waar te nemen, toen het Goddelijk Ware vanuit den Hemel in de ene of andere Hel nedervloeide; het werd onderweg geleidelijk verkeerd in het valse van het boze, zodanig als het bij die was; geheel en al zoals de warmte der zon als zij valt in drekkige dingen, en het licht der zon in subjecten die haar stralen verkeren in lelijke kleuren; of zoals het licht en de warmte der zon in verrotte moerasgronden schadelijke kruiden voortbrengt welke de slangen voeden, doch in goede gronden bomen en grassen voortbrengt welke de mensen en de nuttige beesten voeden; het licht en de warmte der zon hebben geen schuld dat in verrotte gronden zulke uitwerkingen worden voortgebracht, maar de landen zelf die zodanig zijn, zijn daaraan schuld, en toch kunnen die uitwerkingen worden toegeschreven aan het vuur en de hitte der zon: vanuit deze dingen kan vaststaan, vanuit welken oorsprong hagel en vuur in de geestelijke Wereld verschijnt, en vanwaar het is, dat er wordt gezegd dat Jehovah dezelve doet regenen, terwijl toch uit Jehovah niets dan het goede is; en wanneer Jehovah, dat is, de Heer, den invloed sterk maakt, zo is het niet opdat Hij de bozen verderve, maar opdat Hij de goeden uitredde en bescherme; Hij verbindt immers zo de goeden met Zich nauwer en innerlijker, en vandaar worden zij gescheiden van de bozen, en vergaan de bozen; want indien niet de bozen werden gescheiden, zo zouden de goeden vergaan, en de engellijke Hemel zou ten onder gaan. Eendere dingen worden met den hagel en met den regen van hagel aangeduid in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Wee de kroon der hovaardigheid, de dronkenen van Efraïm; zie, sterk en machtig de Heer, zoals een overstroming van hagel, een storm der slachting”*, xxviii: 1, 2; bij denzelfde: *“De hagel zal wegvagen de toevlucht der leugen; en de wateren zullen de schuilplaats overstromen”*,

xxviii: 17: bij denzelfde: *“Dan zal Jehovah doen horen de heerlijkheid Zijner stem, en de rust zal Zijn arm doen zien, in de verontwaardiging des toorns, en de vlam des verterenden vuurs, verstrooiing en overstroming, en den steen des hagels”*, xxx: 30, 31: bij denzelfde: *“Het zal hagelen, totdat het woud zal zijn nedergedaald, en met de nederigheid de stad zich zal hebben vernederd”*, xxxii: 19: bij Ezechiël: *“Ik zal met Gog rechten door pest en bloed, en een overstromenden regen en hagelstenen, vuur en zwavel zal Ik op hem doen regenen”*, xxxviii: 22. In de Apocalyps: *“Toen is de Tempel Gods in den Hemel geopend geworden, en is gezien de Ark des verbonds in Zijn Tempel; en er werden bliksemen en stemmen en donderslagen, en aardbeving, en grote hagel”*, xi: 19: en elders: *“Een grote hagel, als het ware het gewicht van een pond, viel neder vanuit den Hemel op de mensen; en daarom lasterden de mensen God vanwege de plaag des hagels, omdat deszelfs plaag zeer groot was”*, xvi: 21. Vandaar worden zij die in de valse dingen van het boze zijn, hagelstenen genoemd bij Ezechiël: *“Zeg tot hen die met loze kalk pleisteren dat het zal vallen; er zal een overstromende regen geschieden, waardoor gij, o hagelstenen, zult vallen”*, xiii: 11; met hen die pleisteren met loze kalk, worden degenen aangeduid die de valse dingen bevestigen, opdat zij aan den buitenkant als ware dingen verschijnen; zij worden hagelstenen geheten, omdat zij zo de ware dingen vernietigen; de verstrooiing van zulke valse dingen wordt aangeduid met den overstromenden regen. Bij Job: *“Zijt gij gekomen tot de schatkamers der sneeuw, en hebt gij de schatkamers van den hagel gezien, welke Ik ophoud tot den tijd des veldslags en des oorlogs; welke is de weg waarlangs het licht wordt verspreid”*, xxxviii: 22, 23, 24; Job wordt door Jehovah ondervraagd aangaande verscheidene dingen of hij die weet; maar de dingen waarover hij wordt ondervraagd, betekenen zulke dingen die des Hemels en der Kerk zijn; en met: *“Zijt gij gekomen tot de schatkamers der sneeuw, en hebt gij de schatkamer van den hagel gezien”* wordt aangeduid of hij weet waarvandaan de beroving is van het ware en de vernietiging ervan door de valse dingen van het boze, welke in de geestelijke Wereld verschijnt zoals een val van sneeuw en hagel vanuit de Hemelen daar; dat zulke dingen verschijnen wanneer de boze moeten worden verstrooid, wordt aangeduid met: *“Welke Ik ophoud tot den tijd des veldslags en des oorlogs”*; vandaar ook wordt gezegd: *“Welke is de weg waarlangs het licht wordt verspreid”*, waarmede wordt aangeduid, in welke voortschrijding wordt het ware ingeboezemd; het licht is het ware. Dat de hagel het valse van het boze betekent, en de regen van hagel de vernietiging van het ware, is omdat de hagel in zich koud is, en niet de warmte des Hemels verdraagt; en het koude betekent de beroving van het goede der liefde, en de warmte in den

engellijken Hemel is het goede der liefde; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 126 tot 140: voorts omdat de stenen in het Woord de ware dingen betekenen, en in den tegengestelden zin de valse dingen, en een grote hagelslag schijnt te bestaan als uit van den hemel nedergeworpen stenen, welke de oogsten en de kruiden des velds vernietigen, voorts ook de kleinere dieren, alsof het stenen waren; vandaar wordt ook gezegd hagelsteen: dat de Stenen in het Woord de ware dingen betekenen, en in den tegengestelden zin de valse dingen, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 643, 1298, 3720, 6426, 8609, 10376.

504. Tot dusver is getoond wat met den hagel wordt aangeduid; er rest nu nog om te tonen wat wordt aangeduid met het vuur; met het Vuur wordt in het Woord het goede der hemelse liefde aangeduid, en met de vlam het goede der geestelijke liefde; in den tegengestelden zin echter wordt met het vuur aangeduid het boze opkomende vanuit de liefde van zich; en met de vlam het boze opkomende vanuit de liefde van de wereld; men moet weten, dat alle goede dingen, welke het ook zijn, hun ontstaan ontlene aan de hemelse liefde en aan de geestelijke liefde; en dat alle boze dingen, welke het ook zijn, hun ontstaan ontlene aan de liefde van zich en aan de liefde van de wereld; en omdat de liefde in den enen en den anderen zin met het vuur in het Woord wordt aangeduid, wordt het derhalve ook elk goede en elk boze, welke vanuit die beide liefden ontstaan. Aangezien in het Woord Vuur wordt gezegd zowel van den Hemel als van de Hel, en het nog onbekend is dat de liefde met het vuur daar wordt aangeduid, zou ik verscheidene plaatsen uit het Woord willen aanvoeren, opdat het in het licht worde gesteld dat onder het vuur in den goeden zin daar de hemelse liefde wordt verstaan, en in den slechten zin de helse liefde. Dat met het Vuur in het Woord de hemelse liefde wordt aangeduid, blijkt eerst uit het Vuur des altaars, zijnde de hemelse liefde, of de liefde tot den Heer; men zie boven n. 496, en eender het Vuur niet des altaars, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Ezechiël: *“Ik zag, en zie, een stormwind kwam vanuit het noorden, een grote wolk, en een vuur in zichzelf zich opnemende, hetwelk een glans rondom had, en als het ware de gedaante van kool in het midden des vuurs: en vanuit het midden ervan de gelijkenis van vier dieren; de aanblik der dieren was zoals kolen vuurs brandende naar den aanblik van lampen; hetzelfde was schrijdende tussen de dieren, aldus dat het vuur een glans had, en van het vuur was uitgaande een bliksem. Boven het uitspannel, hetwelk over hun hoofd was, was de gelijkenis eens Troons, waarop de aanblik eens mensen was; en ik zag als het ware de gedaante van een kool naar de gedaante van vuur daarbinnen rondom, van den aanblik Zijner lenden en opwaarts, en*

van den aanblik Zijner lenden en nederwaarts zag ik als het ware den aanblik van vuur, hetwelk een glans rondom had”, I: 4, 5, 13, 26, 27; Hfdst. VII: 2; onder de Cherubim, die als dieren werden gezien, wordt de Heer verstaan ten aanzien van de Goddelijke Voorzienigheid, en ten aanzien van de bewaking opdat men niet nadere dan alleen door het goede der liefde; en omdat de bewaking zelf is in de Hemelen, en voornamelijk in den binnensten of derden Hemel, wordt derhalve eveneens deze Hemel met de Cherubim aangeduid; men zie boven n. 152, 277, 313, 322, 362, 462: en omdat vooral de Derde Hemel met hen wordt aangeduid, en de Heer boven de Hemelen is, werd derhalve eveneens de Heer gezien op een Troon boven de Cherubim: dat dus een Vuur werd gezien in het midden van de Cherubim, hetwelk een glans had rondom, en vanuit hetzelfde een bliksem, en eveneens rondom den Troon, en van de lenden Desgenen Die daarop was zittende, opwaarts en nederwaarts, de hemelse Goddelijke Liefde betekent, is duidelijk; want de Heer Zelf is de Goddelijke Liefde, en al wat voortgaat vanuit den Heer, gaat voort vanuit Zijn Goddelijke Liefde; dit dus is het Vuur, hetwelk een glans had rondom. Eender bij Daniël: *“Hij kwam tot den Oude der dagen; Zijn kleed was wit zoals sneeuw, en het haar Zijns hoofds zoals reine wol; Zijn Troon een vlam des vuurs, Zijn raderen een brandend vuur; een stroom van vuur was uitstromende en uitgaande vanuit Hem”*, VII: 9, 10; onder den Oude der dagen wordt ook de Heer verstaan; onder den Zoon des mensen daar de Heer ten aanzien van het Goddelijk Ware, en onder den Oude der dagen de Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede of de Goddelijke Liefde, Die de Oude der dagen wordt geheten vanwege den Oudsten tijd, toen de hemelse Kerk er was, welke in de liefde tot den Heer is geweest: die Kerk en de Hemel vanuit hen die daaruit waren geweest, wordt verstaan onder den Troon welke was zoals een vlam des vuurs; met de raderen echter die waren zoals een brandend vuur, wordt de leer der hemelse liefde aangeduid; de Goddelijke Liefde zelf voortgaande vanuit den Heer, wordt aangeduid met het vuur uitstromende en uitgaande van voor Hem. Vermeld wordt ook door Daniël *dat aan hem verscheen een Man bekleed met linnen, Wiens lenden waren gegord met goud van Ufaz, en Zijn lichaam was zoals Tharschisch, en Zijn aangezicht zoals de aanblik des bliksems, en Zijn ogen zoals fakkelen van vuur; en Zijn armen en voeten zoals de glans van gepolijst brons*, X: 5, 6; dat het de Heer is geweest Die aldus aan Daniël verscheen, kan vaststaan uit de Apocalyps, waar de Heer vóór Johannes bijna eender werd uitgebeeld, over Wien aldus: *“In het midden van de zeven kandelaren Een den Zoon des mensen gelijk, omgord aan de borsten met een gouden gordel; Zijn hoofd en haren wit zoals witte wol, zoals sneeuw, en Zijn ogen zoals een vlam vuurs;*

Zijn voeten aan blinkend koper gelijk, als het ware in den oven vurig gemaakt; Zijn aanblik zoals de Zon”, 1: 13, 14, 15, 16; Hfdst. II: 18; uit de bijna eendere beschrijving van den Zoon des mensen, gezien door Johannes in het midden van de zeven kandelaren, en van den Man bekleed met linnen, voorts van den Oude der dagen, gezien door Daniël, blijkt, dat het de Heer is Die door den een en den ander werd gezien; dat Zijn aangezicht werd gezien zoals de bliksem, en Zijn ogen zoals een vlam vuurs, betekent des Heren Goddelijke Liefde; het aangezicht immers bij den mens is het repraesentatieve beeld der aandoening welke van zijn liefde is; en de ogen vooral, want vanuit die blinkt de liefde op; zij vonkelen immers daarvandaan zoals vanuit vuur. Ook van Hem Die zat op het witte Paard, wordt gezegd, *dat Zijn ogen werden gezien zoals een vlam vuurs*, Apoc. XIX: 12; dat het de Heer is ten aanzien van het Woord, Die hier werd uitgebeeld, zittende op het witte Paard, staat vast, want gezegd wordt dat Hij Die op het witte Paard zat, wordt genoemd het Woord Gods, en dat Hij is de Koning der koningen, en de Heer der heren. Aangezien met het vuur de Goddelijke Liefde wordt aangeduid, werd derhalve *de Heer door Mozes op den berg Choreb gezien in een braamstruik in vuur*, Exod. III: 1, 2, 3; en derhalve werd eveneens de Heer door Mozes en het algehele Israëlietische volk gezien [in vuur] toen Hij nederdaalde op den berg Sinai, waarover aldus bij Mozes: *“De ganse berg Sinai rookte deswege dat op hem Jehovah in vuur nederdaalde, dermate dat zijn rook opklom zoals de rook van een oven”*, Exod. XIX: 18; Deut. IV: 36; door het geziene vuur werd ook daar de Goddelijke Liefde uitgebeeld. Aangezien het vuur in den hoogsten zin de Goddelijke Liefde des Heren betekent, was het derhalve bevolen dat een vuur bij voortduur zou branden op het altaar, en dat van dat vuur zou worden genomen voor het reukwerk: daarvandaan was het, dat bij de Grieken en de Romeinen onder hun godsdienstige dingen het voortdurende Vuur heeft behoord, waarover de Vestaalse Maagden waren aangesteld; dat zij ook het Vuur als een heilig iets hebben vereerd, leidden zij af van de Oude Kerken, welke in Azië waren geweest, waarvan alle dingen van den eredienst uitbeeldend waren. Aangezien het Vuur in den hoogsten zin de Goddelijke Liefde betekent, was derhalve eveneens in de Tent der samenkomst een kandelaar gesteld waarin zeven luchters waren, welke bij voortduur zouden branden; waarover aldus bij Mozes: *“Gebied den zonen Israëls dat zij tot u brengen olijfolie gestoten voor den kandelaar, om de luchters bij voortduur te doen opklimmen: Aharon zal het ordenen van den avond tot aan den morgen vóór Jehovah bij voortduur: op den reinen kandelaar zal hij de luchters ordenen vóór Jehovah bij voortduur”*, Levit. XXIV: 2, 3, 4; en over den kandelaar zelf,

Exod. xxv: 31 tot het einde; Hfdst. xxxvii: 17 tot 24; Hfdst. xl: 24, 25; Num. viii: 2, 3, 4; iets eenders wordt aangeduid met *de zeven lampen van vuur brandende vóór den Troon Gods*, Apoc. iv: 5; maar met het vuur des altaars werd de hemelse Goddelijke Liefde aangeduid, en met het vuur van den kandelaar, dat een vlam was, werd de geestelijke Goddelijke Liefde aangeduid: vandaar ook is het dat met de olie, waaruit het vuur der vlam was in de luchters van den kandelaar, de Goddelijke Liefde wordt aangeduid; aldus met de olie, welke de vijf voorzichtige maagden hadden in de lampen, en welke de vijf dwaze maagden niet hadden, Matth. xxv: 1 tot 12. Met het vuur wordt ook de Goddelijke Liefde des Heren aangeduid bij de Evangelisten: *“Johannes zeide: Ik doop met water, doch Jezus zal dopen met den heiligen geest en met vuur”*, Matth. iii: 11; Lukas iii: 16; dopen met den heiligen geest en met vuur, betekent den mens wederverwekken door het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede der Liefde uit Hem; de heilige geest is het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, en het vuur is de Goddelijke Liefde vanuit dewelke het is. Iets eenders als wordt aangeduid met het vuur, wordt ook aangeduid met den haard, bij Jesaja: *“Jehovah, Die een haard heeft in Zion, en Hij heeft een oven in Hierosolyma”*, xxxi: 9; gezegd wordt: Die een haard heeft in Zion, omdat met Zion wordt aangeduid de Kerk in dewelke de hemelse liefde is; en een oven in Hierosolyma, omdat met Hierosolyma wordt aangeduid de Kerk in dewelke het ware der leer is; de hemelse liefde is naar verhouding een haard, en het ware der leer zoals een oven, waarin de broden worden bereid. Omdat het goede der liefde met het Vuur wordt aangeduid, en de eredienst vanuit het goede der liefde door de brandoffers werd uitgebeeld, werd derhalve somtijds Vuur vanuit den Hemel nedergelaten, en dit verteerde het brandoffer; zoals toen een brandoffer geschiedde ter ontzondiging van het volk, waarover aldus bij Mozes: *“Dit geschied zijnde, ging een vuur uit van voor Jehovah, en verteerde op het altaar het brandoffer en de vetten; en het algehele volk zag, en zij handenklapten en vielen op hun aangezichten”*, Levit. ix: 24. Eender dat een vuur vanuit den Hemel het brandoffer van Elias verteerde, en de houten, en de stenen, en het stof, en dat het de wateren likte welke rondom in de waterleiding waren, 1 Kon. xviii: 38; met dit Vuur werd ook de Goddelijke Liefde aangeduid, en vandaar de aanvaarding van den eredienst vanuit het goede der liefde. Desgelijks met het vuur dat opklom van de rots, en het vlees en de ongezuurde dingen verteerde die Gideon bracht aan den Engel Gods, Richt. vi: 21. De Goddelijke Liefde werd ook aangeduid daarmede dat het stuk vee zou worden gebraden met vuur, en niet gekookt in wateren, en dat het overschot tot den morgen zou worden verbrand met vuur, Exod. xii: 8, 9, 10, de ontvouwing

van deze Verzen zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 7852 tot 7861. De Goddelijke Liefde des Heren werd ook aangeduid met het Vuur waarin de Heer aan de zonen Israëls in de woestijn vooruitging toen zij voorttrokken; voorts met het Vuur over de Tent der samenkomst in den tijd van den nacht, waarover aldus bij Mozes: *“Jehovah ging vóór hen overdag in een wolkkolom, om hen te leiden in den weg, en des nachts in een Vuurkolom om voor hen te lichten; en niet week de wolkkolom overdag, noch de Vuurkolom des nachts vóór het volk”*, Exod. XIII: 21, 22; Num. IX: 15 tot 23; Deut. I: 33; en elders: *“Dat de wolk van Jehovah was over het Habitakel overdag, en een Vuur des nachts in hetzelfde, in de ogen van het gehele huis Israëls, in al hun voorttrekkingen”*, Exod. XL: 38; Psalm CV: 32, 39; dat de wolk verscheen overdag, en een Vuur des nachts, beeldde de bewaking uit van den Hemel en de Kerk door den Heer; door den Tabernakel immers werd de Hemel en de Kerk uitgebeeld, door de Wolk en het Vuur de bewaking; de dag immers, wanneer de wolk er was, betekende het Goddelijk Ware in het licht, en de nacht het Goddelijk Ware in de schaduw; opdat zij niet zouden worden gekwetst door een al te groot licht, werden zij beschermd door een wolk, en opdat zij niet zouden worden gekwetst door een al te grote schaduw, werden zij beschermd door een lichtend vuur; dat deze dingen zijn uitgebeeld geweest door gene dingen, kan vaststaan bij Jesaja: *“Jehovah zal over alle habitakel van den berg Zions en over de samenroepingen ervan scheppen een wolk overdag, en een rook en een glans van het vuur der vlam des nachts; want over alle heerlijkheid een overdekking; en een Tabernakel zal er zijn tot een schaduw overdag vanwege den gloed, en tot een toevlucht en schuilplaats tegen de overstroming en den regen”*, IV: 5, 6; met het habitakel van den berg Zions wordt het goede der hemelse Kerk aangeduid, en met de samenroepingen ervan worden de ware dingen van dat goede aangeduid; de bewaking opdat men niet wordt gekwetst door een al te groot licht en door een al te grote schaduw, wordt aangeduid met de wolk overdag, en met den rook en den glans van het vuur der vlam des nachts; en daarom wordt gezegd dat er over alle heerlijkheid een overdekking is, en dat er een tabernakel zal zijn tot een schaduw overdag vanwege den gloed; opdat niet vanwege een al te groot licht en vanwege een al te grote schaduw valse dingen binnenbreken, wordt daarmede aangeduid dat dezelve zal zijn tot een toevlucht en een schuilplaats tegen de overstroming en den regen; de overstroming en de regen is het binnenbreken van de valse dingen. Bij Zacharia: *“Ik, Ik zal voor Hierosolyma zijn een muur van Vuur rondom, en tot heerlijkheid zal Ik zijn in het midden van haar”*, II: 5; de muur van vuur betekent de bescherming door de Goddelijke Liefde; haar immers kunnen de

hellen niet aanvallen; de heerlijkheid in haar midden is daaruit het Goddelijk Ware in het licht naar alle kanten. Aangezien het Vuur de Goddelijke Liefde betekende, werden derhalve ook *de brandoffers genoemd Vuuroffers voor Jehovah, en de Vuuroffers van den reuk der rust voor Jehovah*, Exod. xxix: 18; Levit. i: 9, 13, 17; Hfdst. ii: 2, 9, 10, 11; Hfdst. iii: 5, 16; Hfdst. iv: 35; Hfdst. v: 12; Hfdst. vii: 30; Hfdst. xxi: 6; Num. xxviii: 2; Deut. xviii: 1; waarmede werd aangeduid, dat zij werden aanvaard terwille van de uitbeelding van den eredienst vanuit het goede der liefde; de brandoffers beeldden dien eredienst uit, omdat in dezelve volledige stukken vee met vuur werden verbrand en verteerd. Aangezien het Woord is het Goddelijk Ware zelf verenigd met het Goddelijk Goede, want overal daarin is het huwelijk van het Goede en het Ware, *werd het derhalve gezien dat Elias opklom in den Hemel in een Vurigen Wagen en met Vurige Paarden*, II Kon. ii: 11; en derhalve *werd rondom Elisah gezien een berg vol Vurige Paarden en Wagens*, II Kon. vi: 17; want door Elias en Elisah werd de Heer ten aanzien van het Woord uitgebeeld; vandaar werd met den Wagen de leer vanuit het Woord aangeduid, en met de Paarden het verstand van het Woord: dat het Vuur de liefde betekent, blijkt ook bij David: *“Jehovah maakt Zijn Engelen geesten, Zijn bedienaren een vlamvend Vuur”*, Psalm civ: 4; dat Hij Zijn Engelen geesten maakt, betekent dat zij recipiënten zijn van het Goddelijk Ware, bijgevolg Goddelijke ware dingen; en dat Hij Zijn bedienaren een vlamvend Vuur maakt, betekent dat zij recipiënten zijn van het Goddelijk Goede, bijgevolg Goddelijke goede dingen; dat onder de Engelen in het Woord de Heer wordt verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware, en in den betrekkelijken zin worden verstaan de recipiënten van het Goddelijk Ware uit den Heer, zie men boven, n. 130, 200, 302; en dat met de bedienaren worden aangeduid de recipiënten van het Goddelijk Goede, en dit is van de Goddelijke Liefde, ook boven, n. 155; daaruit blijkt, dat met het vlamvende Vuur het goede der liefde wordt aangeduid. Dat het Vuur de liefde betekent, is omdat de Heer in den engellijken Hemel krachtens de Goddelijke Liefde verschijnt als Zon, vanuit welke Zon de warmte en het licht voortgaat; en in de Hemelen is de warmte vanuit den Heer als Zon het Goddelijk Goede der Liefde, en is het licht vanuit den Heer als Zon het Goddelijk Ware; vandaar is het, dat het Vuur in het Woord het goede der liefde betekent, en het Licht het ware vanuit het goede: dat de Heer in den engellijken Hemel als Zon verschijnt krachtens de Goddelijke Liefde, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 116 tot 125; en dat het Licht vanuit die Zon het Goddelijk Ware is, en de Warmte vanuit die Zon het Goddelijk Goede is, n. 126 tot 140; voorts n. 567, 568 daar: Vanuit de

overeenstemming van het Vuur en de liefde is het, dat in het gewone spraakgebruik wordt gezegd warm worden, in brand geraken, blaken, zieden, vuur vatten, en eendere dingen, wanneer er sprake is van de aandoeningen, welke der liefde zijn: Ook wordt de mens warm tengevolge van elke liefde, welke dan ook, volgens den graad ervan. Deze dingen aangaande de betekenis van het Vuur in het Woord, waar dit wordt toegeschreven aan den Heer, en waar het wordt gezegd aangaande den Hemel en de Kerk; doch waar Vuur wordt gezegd in het Woord aangaande de bozen en de Hellen, betekent dit dan de liefde van zich en de wereld, en vandaar elke boze aandoening en begeerte, welke de goddelozen martelt na den dood in de hellen. De oorzaak dat het Vuur deze tegengestelde dingen betekent, is deze, dat de Goddelijke Liefde, wanneer zij vanuit den Hemel nederdaalt, en binnenglijdt in de gezelschappen waar de bozen zijn, wordt verkeerd in een tegen de Goddelijke Liefde indruisende liefde, en vandaar in verschillende gloeden van begeerten en begerigheden, en zo in boze dingen van elk geslacht; en omdat de boze dingen de straffen van het boze met zich medebrengen, ook in martelingen: vanwege die omkering van de Goddelijke Liefde in een helse liefde bij de bozen, verschijnen de hellen, waar de liefden van zich en van de wereld, en waar haten en wraken regeren, als het ware in brand, zowel van binnen als overal in de rondte, hoewel door de helse bende, welke daarin is, niet enig vurige wordt bemerkt; ja zelfs verschijnt vanwege die liefden de bende die in zulke hellen is, met een aangezicht vlamig en rossig als van vuur: deze dingen dus zijn het, die met het Vuur worden aangeduid in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“De boosheid zal branden zoals een Vuur; doorn en distel zal zij verteren, en ontsteken de struwelen des wouds, zodat zij zich verheffen met de verheffing des rooks: en het volk is geworden een spijs des Vuurs; zij zullen niet sparen de man zijn broeder”*, IX: 17, 18; bij denzelfde: *“Al het volk zal zijn tot verbranding, een spijs des vuurs”*, IX: 4; bij denzelfde: *“O, Assyriërs, ontvangt stro, baart stoppel; uw geest, het Vuur zal u verteren; aldus zullen de volken verbrand zijn tot kalk; afgehouden doornen, welke met vuur worden verzengd: wie zal ons blijven bij het verterende vuur: wie zal ons blijven bij de harden der eeuwigheid”*, XXXIII: II, 12, 14; onder de Assyriërs worden degenen verstaan die vanuit de valse dingen en de begoochelingen redeneren tegen de ware en de goede dingen der Kerk vanuit het eigen inzicht, aldus vanuit de liefde van zich; dezen worden hier beschreven: bij denzelfde: *“In den dag der wraak van Jehovah zullen de bergstromen des lands worden verkeerd in pek, het land zal zijn tot brandend pek; nacht en dag zal het niet worden uitgeblust; tot in het eeuwige zal zijn rook opgaan”*, XXXIV: 8, 9, 10. Bij denzelfde: *“Zij zijn geworden*

zoals een stoppel; het Vuur heeft hen verbrand; zij ontrukken hun ziel niet aan de hand der vlam”, XLVII: 14; bij denzelfde: “Zie, gij allen, steekt een Vuur aan, gij omgordt u met spranken; gaat in den haard van uw Vuur, en in de spranken die gij hebt ontstoken”, L: II; bij denzelfde: “Hun worm zal niet sterven, en hun Vuur zal niet worden uitgeblust”, LXVI: 24. Bij Ezechiël: “Ik zal u geven in de hand van gloeiende mannen; voor het Vuur zult gij tot spijsze zijn”, XXI: 31, 32; bij David: “Gij zult hen stellen zoals een oven des Vuurs ten tijde Uws toorns; en het Vuur zal hen verteren”, Psalm XXI: 10; bij denzelfde: “Dat de kolen de goddelozen overstelpen; dat het Vuur hen afwerpe in de kuilen; laten zij niet weder opstaan”, Psalm CXL: II; bij Mattheus: “Alle boom niet makende goede vrucht, zal worden uitgehouwen en in het Vuur geworpen; Hij zal Zijn dorsvloer doorzuiveren, Hij zal Zijn tarwe in de schuur verzamelen; het kaf echter zal Hij verbranden met een onuitblusselijk vuur”, Matth. III: 10, 12; Lukas III: 9, 17. Bij denzelfde: “Gelijkerwijs het onkruid met vuur wordt verbrand, zo zal het zijn in de voleinding der eeuw”, XIII: 40. Bij denzelfde: “De Zoon des mensen zal Zijn Engelen zenden, die uit Zijn Koninkrijk zullen verzamelen alle aanstoten, en hen die de ongerechtigheid doen; en zij zullen hen zenden in den oven des vuurs”, XIII: 41, 42, 50; bij denzelfde: “Hij zeide tot hen aan de linkerzijden: Wijkt van Mij af, gij vervloekten, tot het eeuwige Vuur, bereid voor den duivel en zijn engelen”, XXV: 41; bij denzelfde: “Die tot zijn broeder zal hebben gezegd: Gij dwaas, die zal strafbaar zijn door de gehenna des Vuurs”, v: 22; desgelijks Hfdst. XVIII: 8, 9; Markus IX: 45, 47. Bij Lukas: “De rijke in de Hel zeide: Vader Abraham, zend Lazarus, opdat hij het uiterste zijns vingers dophe in het water en mijn tong verkoele, omdat ik word gemarteld in deze vlam”, XVI: 24; bij denzelfde: “Toen Loth uitging van Sodom, regende het vuur en zwavel vanuit den hemel, en verdieft hen; naar dit zal geschieden in den dag waarop de Zoon des mensen zal onthuld worden”, XVII: 29, 30; In de Apocalyps: “Indien iemand het beest aanbidt, hij zal drinken van den wijn des rooms Gods, en hij zal gemarteld worden met Vuur en zwavel”, XIV: 10; elders: “Het Beest en de Pseudo-profeet werden levend geworpen in den poel des Vuurs brandende van zwavel”, XIX: 20; elders: “De duivel werd geworpen in den poel des Vuurs en des zwavels”, XX: 10; elders: “De Dood en de Hel zijn uitgeworpen in den poel des Vuurs; en wie niet gevonden werd geschreven in het Boek des levens, werd uitgeworpen in den poel des Vuurs”, XX: 14, 15; en elders: “Voor de ongelovigen, de mensenmoorders, de hoereerders, de bezweerders, de afgodendienaars, en de leugenaars zal hun deel zijn in den poel brandende van Vuur en zwavel”, XXI: 8; in deze plaatsen wordt met het Vuur aangeduid alle begeerte, welke der liefde van het boze is, en de straf ervan, welke de marteling is: aan deze dingen mogen worden toegevoegd

de dingen die zijn aangevoerd in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 566 tot 575, waar het is getoond, wat het helse Vuur is, en wat de knersing der tanden. In het bovenstaande Artikel, waar over den hagel is gehandeld, werd gezegd dat het Goddelijke vanuit den Hemel nederdalende in de lagere sfeer, waar de bozen zijn, een uitwerking vertoont die tegengesteld is aan die in den Hemel zelf, namelijk dat het in den Hemel levend maakt en verbindt, doch in de lagere gebieden, waar de bozen zijn, dood maakt en ontbindt; ter oorzaak hiervan dat de Goddelijke Invloed vanuit den Hemel bij de goeden het geestelijk gemoed opent, en tot het opnemen geschikt maakt; bij de bozen echter, die niet enig geestelijk gemoed hebben, opent hij de innerlijke dingen van hun natuurlijk gemoed, waar de boze en de valse dingen zetelen; deswege hebben zij dan een afkeer van al het goede des Hemels, en een haat tegen de ware dingen, en een begerigheid tot elke misdaad; vandaar hun scheiding van de goeden, en kort daarop de verdoemenis: Die Invloed bij de goeden, waarover nu gesproken is, verschijnt in de Hemelen als een levendmakend, herscheppend [*recreans*] en verbindend Vuur; beneden echter bij de bozen verschijnt hij als een verterend en verwoestend Vuur. Omdat zodanig de uitwerking is van de Goddelijke Liefde nedervloeiende vanuit den Hemel, wordt derhalve in het Woord zo vaak aan Jehovah, dat is, aan den Heer, toorn en ontsteking toegeschreven, toorn vanwege het vuur en ontsteking vanwege de hitte des vuurs; en eveneens wordt er gezegd het Vuur Zijns toorns, en dat het een verterend vuur is, behalve eendere dingen meer; en deze dingen worden gezegd niet deswege dat het vanuit den Heer voortgaande Vuur zodanig is, het is immers in zijn oorsprong de Goddelijke Liefde, maar deswege dat het zodanig wordt bij de bozen, die vertoornen en ontsteken tengevolge van den invloed ervan: dat het zo is, kan vaststaan uit het Vuur dat verscheen op den berg Sinai, toen de Heer daarop nederdaalde en de Wet afkondigde; welk Vuur, hoewel het in zijn oorsprong de Goddelijke Liefde was, vanuit dewelke het Goddelijk Ware is, nochtans aan het Israëlietische volk verscheen zoals een verterend Vuur, waarvoor zij zeer sidderden, Exod. XIX: 18; Hfdst. XX: 15; Deut. IV: 11, 12, 15, 33, 36; Hfdst. V: 5, 19, 20, 21, 22, 23; ter oorzaak hiervan dat er bij het Israëlietische volk niet enig geestelijk Inwendige was, maar een natuurlijk inwendige, dat krioelde van boze en valse dingen van elk geslacht; en de Heer verschijnt aan een ieder volgens het hoedanige van hem; dat de zonen Jakobs zodanig zijn geweest, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 248: vandaar is het, dat Jehovah, dat is de Heer, in het Woord een verterend Vuur wordt geheten, zoals in deze plaatsen: “*Jehovah God is een Verterend vuur*”, Deut. IV: 24. Bij Jesaja: “*Zie, Jehovah zal*

komen in Vuur, en zoals een wervelwind Zijn wagen in vlammen des Vuurs; want in het Vuur zal Jehovah in het recht treden, en in Zijn zwaard met alle vlees, en de doorboorden van Jehovah zullen worden vermenigvuldigd”, lvi: 15, 16. Bij denzelfde: “Gij zult bezocht worden met de vlam des verterenden Vuurs”, xxix: 6; bij denzelfde: “In de verontwaardiging des toorns van Jehovah, en de vlam des verterenden Vuurs, in verstrooiing, overstroming en hagelsteen”, xxx: 30. Bij David: “Rook ging op van Zijn neus, en een Vuur vanuit Zijn mond verteerde; kolen werden daarvan aangestoken; van den glans vóór Hem gingen de wolken voorbij, hagel en kolen des vuurs; Jehovah donderde vanuit de Hemelen, en de Allerhoogste gaf Zijn stem, hagel en kolen des Vuurs”, Psalm xviii: 9, 13, 14. Bij denzelfde: “Onze God zal komen, en Hij zal [niet] zwijgen; het Vuur vóór Hem zal verteren”, Psalm i: 3. Bij denzelfde: “Jehovah zal over de goddelozen doen regenen strikken, vuur en zwavel”, Psalm xi: 6. Bij Ezechiël: “Ik zal Mijn aangezichten tegen hen geven, opdat hoewel zij van het Vuur zullen zijn uitgegaan, toch het vuur hen zal verteren; en Ik zal het land tot verwoesting geven, opdat zij met overtredingen hebben overtreden”, xv: 4, 6, 7, 8. Bij Mozes: “Een Vuur is ontstoken in Mijn toorn, en het zal branden tot de laagste Hel toe, en verteren het land en het inkomen ervan; en het zal de fundamenten der bergen in vlammen zetten”, Deut. xxxii: 22; zulke dingen verschijnen in de Geestelijke Wereld, wanneer het Goddelijk Goede en Ware vanuit den Hemel nederdaalt naar de lagere gebieden daar, waar de bozen zijn, die van de goeden moeten worden gescheiden en verstrooid; vanwege de schijnbaarheden die daar zijn, werden die dingen gezegd; en omdat het vanuit de Hemelen nederdalende Vuur, hetwelk in zijn oorsprong de Goddelijke Liefde is, opgenomen door de bozen daar een verterend Vuur wordt, wordt derhalve van zulk een Vuur in het Woord gesproken met betrekking tot Jehovah: het helse Vuur is ook nergens anders vandaan, dan vanuit de verandering van de Goddelijke Liefde in boze liefden en in afgrijselijke begerigheden om boos te doen en te schaden. Dit werd eveneens daardoor uitgebeeld dat *het vanuit de Hemel nedergevalen Vuur Sodom en Gomorrha verteerde*, Gen. xix: 24: *Dat het Vuur verteerde Nadab en Abihu, de zonen van Aharon, omdat zij rookten met een vreemd vuur*, Levit. x: 1 en vervolg; met het reukwerk vanuit een vreemd Vuur wordt een eredienst verstaan vanuit een andere liefde dan die van den Heer: voorts dat *het Vuur verteerde het uiteinde van het kamp der zonen Israëls, vanwege hun begerigheden*, Num. xi: 1, 2, 3. Iets eenders werd daardoor uitgebeeld dat *de Egyptenaren vergingen in de zee Suph, toen Jehovah vanuit de kolom des vuurs en der wolk heenzag tot hun kamp*, Exod. xiv: 24, 25, 26, 27; dat dit vuur in zijn oorsprong de Goddelijke Liefde is geweest, lichtende vóór de zonen Israëls bij

hun voorttrekkingen, en over de Tabernakel in nachttijd, is boven in dit Artikel getoond; doch nochtans verstoorde en vernietigde het heenzien van daaruit door Jehovah het kamp der Egyptenaren geheel en al. Dat het vanuit den Hemel nederdalende Vuur de bozen in de Geestelijke Wereld scheen te verteren, staat vast uit de Apocalyps, waar dit door Johannes werd gezien; hij zegt immers *dat een Vuur nederdaalde vanuit den Hemel, en verteerde Gog en Magog, en hun bende*, xx: 9; Ezech. xxxviii: 22; verteren daar betekent verstrooien en in de Hel werpen. Vandaar wordt eveneens gezegd bij Jesaja: *“Het Licht Israëls zal tot een Vuur zijn, en zijn Heilige tot een vlam, welke zijn doorn en distel zal aansteken en verteren in één dag”*, x: 17; met den doorn en den distel worden de boze en de valse dingen van de leer der Kerk aangeduid; de vernietiging ervan door het vanuit den Hemel nederdalende Goddelijk Ware wordt aangeduid met: *“Het Licht Israëls zal tot een Vuur zijn, en zijn Heilige tot een vlam”*. Aangezien met het Vuur in den tegengestelden zin, of met betrekking tot de bozen, eigenlijk wordt aangeduid de liefde van zich, en met de vlam de liefde van de wereld, wordt derhalve ook met het Vuur al het boze aangeduid, zoals vijandschap, haat, wraak, en andere dingen meer, want alle boze dingen ontwellen aan die beide oorsprongen; men zie de LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 75; bijgevolg wordt ook met het vuur aangeduid de vernietiging van den mens ten aanzien van het geestelijk leven, en zo de verdoemenis en de hel: al deze dingen worden met het vuur aangeduid, omdat met het vuur de liefde wordt aangeduid, zoals nog kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Zij zullen zien en wegwijzen in den haat van het volk; ook zal het vuur Uw onvrienden [inimicos] verteren”*, xxvi: 11; de ondergang van de bozen, die hier worden verstaan onder de volken en onder de onvrienden, wordt beschreven met den haat en met het vuur. Bij denzelfde: *“Wanneer gij zult zijn heengegaan door de wateren, zal Ik met u zijn; en door de rivieren, zij zullen u niet overstelpen; wanneer gij zult zijn gegaan door het vuur, zo zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken”*, xliii: 2; heengaan door de wateren en door de rivieren en niet overstelpt worden, betekent dat de valse dingen en de redeneringen vanuit de valse dingen tegen de ware dingen niet zullen binnentreden en verderven; de wateren hier zijn de valse dingen, en de rivieren zijn de redeneringen vanuit de valse dingen tegen de ware dingen; gaan door het vuur en niet verbrand worden, en door de vlam niet aangestoken worden, betekent dat de boze dingen en de begeerten uit dezelve opkomende, niet zullen schaden; het vuur betekent de boze dingen, en de vlam de begeerten daaruit. Bij denzelfde: *“Ons huis der heiligheid, en ons sieraad, waar U onze vaders hebben geprezen, is geworden tot een brand des*

vuurs, en al onze verlangenswaardige dingen zijn geworden tot een woestheid", LXIV: 10; het huis der heiligheid en het sieraad betekenen de hemelse en de geestelijke Kerk, het huis der heiligheid de hemelse Kerk, en het sieraad de geestelijke Kerk; waar U onze vaders hebben geprezen, betekent den eredienst der Oude Kerk; prijzen (loven) betekent vereren, en de vaders zij die van de Oude Kerk zijn; is geworden tot een brand des vuurs, betekent dat alle goede dingen dier Kerk zijn verkeerd in boze dingen, waardoor de goede dingen zijn voleindigd en vergaan; en al onze verlangenswaardige dingen zijn geworden tot een woestheid, betekent dat eender alle ware dingen het geworden zijn; verlangenswaardige dingen in het Woord betekenen de ware dingen der Kerk. Bij denzelfde: *"Gij zult zijn zoals een eik afwerpende zijn bladeren, en zoals een tuin die geen water heeft; en de sterke zal zijn tot grof vlas, en zijn werk tot een vonk, zodat zij beide tezamen zullen worden verbrand, en geen uitblusser"*, I: 30, 31; met den eik wordt de natuurlijke mens aangeduid, met de bladeren de wetenschappelijke dingen en de erkentissen van het ware daar; met den tuin wordt de redelijke mens aangeduid; vandaar wordt met: Gij zult zijn zoals een eik afwerpende zijn bladeren, en zoals een tuin die geen water heeft, aangeduid dat er niet langer is het wetenschappelijk ware, noch het redelijk ware; met den sterke en d'ens werk wordt datgene aangeduid wat vanuit het eigen inzicht wordt uitgebroed; sterk [*robustus*] wordt in het Woord ettelijke malen diegene geheten die op zichzelf en op zijn inzicht vertrouwt; hij gelooft zich immers sterk, en zijn werk hetwelk hij daarvandaan uitbroedt; en omdat het eigene van den mens elk boze en valse put, en door dezelve al het goede en ware vernietigt, wordt derhalve gezegd: De sterke zal zijn tot grof vlas, zijn werk tot een vonk, en zij beide tezamen zullen worden verbrand; vergaan vanwege de valse dingen van het boze, wordt aangeduid met verbrand worden. Bij Ezechiël: *"Uw moeder was zoals een wijnstok; nu is hij geplant in de woestijn, in een land van droogte en dorst; een vuur ging uit van de roede zijner takken, het heeft hen en de vrucht ervan verteerd"*, XIX: 10, 12, 13, 14; met de moeder die zoals een wijnstok was, wordt de Oude Kerk aangeduid, die in het goede des levens en daaruit in de ware dingen was; dat de Kerk nu zonder goede en ware dingen is, wordt daarmede aangeduid dat die nu is geplant in de woestijn, in een land van droogte en dorst; een land der droogte is de Kerk waar niet het goede is, en een land van dorst waar niet het ware is; een vuur ging uit van de roede zijner takken, het heeft hen gegeten en de vrucht ervan, betekent dat het boze van het valse al het ware en goede heeft vernietigt; het vuur is het boze, de roede der takken is het valse der leer vanuit hetwelk het boze is; die verteren en de vrucht ervan, is het ware en het goede vernietigen;

het boze van het valse is het boze dat vanuit het valse der leer is. Bij Zacharia: *“De Heer zal Tyrus verarmen, en Hij zal in de zee haar schatten uitschudden, en zijzelf zal door het vuur worden verteerd”*, IX: 4; met Tyrus wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van de erkentissen van het ware en het goede, en vandaar worden met Tyrus aangeduid de erkentissen van het ware en het goede welke der Kerk zijn; de verwoesting ervan door de valse en door de boze dingen wordt daarmee aangeduid dat de Heer haar schatten in de zee zal uitschudden, en zijzelf door het vuur zal worden verteerd. Bij David: *“De vijanden hebben Uw Heiligdom in vuur gezet, tot aan de aarde toe hebben zij het Habitakel Uws Naams ontwijd; zij hebben alle feestplaatsen Gods verbrand tot aan de aarde toe: er is geen profeet meer, noch iemand met ons die weet hoe lang”*, Psalm LXXIV: 7, 8, 9; dat de begeerten opkomende vanuit de boze liefden de ware en goede dingen der Kerk hebben vernietigd, wordt daarmee aangeduid dat de vijanden het Heiligdom in vuur hebben gezet, en het Habitakel van den Naam van Jehovah hebben ontwijd; dat zij alle dingen van den Goddelijken Eredienst geheel en al hebben vernietigd, wordt daarmee aangeduid dat zij alle feestplaatsen Gods hebben verbrand tot aan de aarde toe; dat er geen leer van het ware noch verstand van het ware meer is, wordt aangeduid met: Er is geen profeet meer, noch iemand met ons die weet. Bij Mozes: *“Indien mannen-belials de bewoners der stad hebben aangedreven om andere goden te dienen, zo zullen allen worden geslagen met den mond des zwaards, en de stad met allen buit zal worden verbrand met vuur”*, Deut. XIII: 14 tot 17; met deze dingen wordt in den geestelijken zin aangeduid dat de leer, vanuit welke de eredienst is, die een anderen god dan den Heer erkent, moet worden afgeschaft, omdat daarin niets dan de valse dingen vanuit boze begeerten zijn; dit wordt in den geestelijken zin met die dingen aangeduid, omdat met de stad in het Woord de leer wordt aangeduid; en met andere goden dienen, wordt aangeduid een anderen god dan den Heer erkennen en vereren; met het zwaard wordt de vernietiging van het ware door het valse aangeduid, en met het vuur de vernietiging van het goede door het boze. Bij Lukas: *“De Heer zeide dat Hij gekomen was om het Vuur te brengen op de aarde, en dat Hij wilde dat het alreeds ontstoken ware”*, XII: 49; waarmee worden aangeduid de vijandigheden en de gevechten tussen het boze en het goede, en tussen het valse en het ware; want voordat de Heer in de wereld kwam, waren er in de Kerk louter valse en boze dingen, bijgevolg geen strijd tussen dezelve en de goede en ware dingen; doch nadat door den Heer de ware en de goede dingen waren geopend geworden, konden toen voor het eerst de gevechten ontstaan, en zonder gevechten tussen die is er geen hervorming; dit dus is het

wat er wordt verstaan onder: Dat Hij wilde dat het alreeds ontstoken ware: dat dit het verstand van die woorden is, blijkt uit de volgende dingen daar: *“Dat Hij is gekomen om verdeling te geven; want er zullen van nu aan vijf in één huis verdeeld zijn; de vader zal worden verdeeld tegen den zoon, en de zoon tegen den vader; de moeder tegen de dochter, en de dochter tegen de moeder”*, Verzen 51, 52, 53; onder den vader tegen den zoon en onder den zoon tegen den vader, wordt verstaan het boze tegen het ware, en het ware tegen het boze; en onder de moeder tegen de dochter en onder de dochter tegen de moeder, wordt verstaan de begeerte van het valse tegen de aandoening van het ware, en omgekeerd; in één huis, is bij één mens. Aangezien met de zonen in het Woord de ware dingen der Kerk worden aangeduid, en met de dochteren haar goede dingen, kan vaststaan wat er wordt aangeduid met de zonen en dochteren verbranden, bij Jeremia: *“Zij hebben de hoogten van Tofeth gebouwd in het dal van Hinnom, om hun zonen en hun dochteren te verbranden”*, VII: 31: bij denzelfde: *“Ik zal doen horen tegen Rabbath van Ammon een krijgsgedruis, en haar dochteren zullen met vuur worden verbrand”*, XLIX: 2: en bij Ezechiël: *“Wanneer gij uw gaven offert, wanneer gij uw zonen door het vuur heenleidt”*, XX: 31; met de zonen en de dochteren verbranden met vuur, wordt aangeduid door de boze begeerten of door de boze liefden de ware en de goede dingen der Kerk verbranden; zo zij al zulke gruwelen hebben gedaan, wordt nochtans daarmede aangeduid de vernietiging van het ware en het goede der Kerk door schandelijke en te verafschuwen begerigheden, welke zij door valse dingen hebben bevestigd. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat er wordt aangeduid met den hagel en het vuur gemengd met bloed, en gezonden op de aarde, weswege het derde deel der bomen werd verbrand, en al het groene gras werd verbrand, namelijk dat er wordt aangeduid de invloed vanuit den Hemel, en daarvandaan de eerste verandering vóór het Laatste Gericht; wat echter wordt aangeduid met den boom en met het groene gras, zal in hetgeen volgt worden gezegd: iets eenders is ook gezegd waar gehandeld wordt over de plagen in Egypte, die voorafgingen aan hun laatste ondergang, zijnde de verdrinking in de zee Suph, namelijk: *“Dat er hagel regende waarin vuur wandelde, over het land van Egypte, waardoor het kruid des velds werd geslagen, en alle boom des velds verbroken”*, Exod. 1X: 18 tot 35. Dat eendere dingen zouden ontstaan vóór den dag van Jehovah, zijnde het Laatste Gericht, wordt ook voorzeggd bij de Profeten; bij Joël: *“De dag van Jehovah, een dag der duisternis en der donkerheid; vóór denzelve zal een vuur verteren, en na denzelve zal een vlam ontvolammen”*, II: 1, 2, 3: bij denzelfde: *“Ik zal wondertekenen geven in den Hemel en op aarde, bloed en vuur, en kolommen van rook; de zon zal worden verkeerd in duisternis,*

en de maan in bloed, voordat komt de dag van Jehovah, groot en verschrikkelijk", II: 30, 31: bij denzelfde: "Een vuur heeft verteerd de habitakels der woestijn, en een vlam heeft alle bomen des velds in vlam gezet", I: 19, 20; en bij Ezechiël: "Zeg tot het woud van het zuiden: Zie, Ik ben in u ontstekende een vuur, hetwelk in u zal verteren allen groenen boom; niet zal worden uitgeblust de vlam der zware vlam; deswege zullen in hetzelfde worden verbrand alle aangezichten van het zuiden tot aan het noorden toe", XX: 46, 47; met het woud van het zuiden wordt de Kerk aangeduid die in het licht van het ware kan zijn vanuit het Woord, nu echter die welke zonder geestelijk licht is, in erkentnissen alleen; met de bomen die het vuur zal verteren, worden die erkentnissen aangeduid; dat de boze begeerten dezelve ook van elk geestelijk leven zullen beroven, en dat niet langer enig ware in de klaarte zou zijn, noch in het duister enig overschot, wordt daarmede aangeduid dat verbrand zullen worden alle aangezichten der aarde van het zuiden tot het noorden. Vanuit de gekende betekenis van het Vuur in den enen en in den anderen zin kan men zien wat er ook in het Woord wordt aangeduid met warm worden, in vlam gezet worden, aangloeien, zieden, verzengen, verbrand worden, met verhitting, vlam, gloed, verzenging brand, haard, kolen, en meer dingen.

505. En zij zijn gezonden op de aarde; dat dit betekent de voortschrijding naar de lagere gebieden, waar ook de bozen zijn, staat vast uit de betekenis van gezonden worden tot de aarde, namelijk de hagel en het vuur gemengd met bloed, welke dingen zijn geschied doordien de eerste Engel bazuinde, zijnde voortschrijden naar de lagere gebieden, waar de bozen waren vergezelschaft, met wie ook enige goeden waren; dat de voortschrijding naar de lagere gebieden wordt aangeduid, is omdat de veranderingen en de verlatingen, die daarmede worden aangeduid dat het derde deel der bomen, en dat al het groene gras werden verbrand, gaandeweg zijn geschied naar de lagere gebieden toe, waar de bozen waren, zoals boven is vermeld. Dat onder de aarde (het land) hier de lagere gebieden worden aangeduid, is omdat die gebieden door Johannes werden gezien toen hij in den geest was, aldus toen hij in de Geestelijke Wereld was; want des mensen geest ziet, wanneer hem het gezicht is geopend, de dingen die in de Geestelijke Wereld zijn; en daar zijn bergen, heuvels, en dalen; op de bergen en de heuvels daar zijn de Engellijke Hemelen, in de dalen echter beneden zijn zij die nog niet tot den Hemel zijn opgeheven; op dezelve waren dus nu bozen gemengd met de goeden; en daarom worden die dalen, welke beneden de bergen en de heuvels waren, hier verstaan onder de aarde (het land); vandaar wordt met gezonden worden op de aarde (in het land) aangeduid vanuit de Hemelen naar de lagere gebieden:

doch wanneer de bergen, de heuvels, de dalen, tezamen genomen de aarde (het land) worden genoemd, dan wordt met de aarde (het land) de Kerk daar aangeduid.

506. En het derde deel der bomen is verbrand; dat dit betekent dat de doorvattingen en de erkentissen van het ware en het goede vergingen door de begeerten opkomende vanuit de boze liefden, staat vast uit de betekenis van het derde deel, wanneer het wordt gezegd van de ware dingen, zijnde alles, waarover aanstonds; uit de betekenis van de bomen, zijnde de innerlijke dingen van den mens, welke van zijn gemoed zijn, waarover boven, n. 109; en vandaar de doorvattingen aangaande de ware en de goede dingen, en de erkentissen ervan, boven n. 420; en uit de betekenis van verbrand worden, zijnde vergaan door de begeerten opkomende vanuit de boze liefden, waarover vlak boven n. 504, waar het is getoond dat het vuur die begeerten betekent; en daarom is verbrand worden door dezelve vergaan. Dat het derde deel betekent alles en zo het derde deel der bomen het al der doorvatting aangaande de ware en de goede dingen, en vandaar alle erkentissen ervan, is omdat drie betekent het volle, het ganse en het al, en daarvan wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen; vandaar het derde deel eender, want het derde betekent dat; en eveneens betekenen met zichzelf vermenigvuldigde en door zichzelf gedeelde getallen eendere dingen als de volledige getallen uit welke zij zijn; men zie boven n. 430; dat het derde deel alles betekent en wordt gezegd van de ware dingen, zie men ook boven, n. 384; iets eenders wordt met het derde deel aangeduid in deze volgende dingen; Vers 8: *Het derde deel der zee is bloed geworden.* Vers 9: *Gestorven is het derde deel der schepselen in de zee.* Vers 10: *Een brandende ster is gevallen op het derde deel der rivieren.* Vers 11: *Het derde deel der wateren werd alsem.* Vers 12: *Geslagen werd het derde deel der zon, en het derde deel der maan, en het derde deel der sterren;* voorts Hfdst. IX: 15, 18; Hfdst. XII: 4. Beschreven wordt hier dat alle doorvatting van het ware en het goede, en vandaar de erkentissen ervan, door de liefden van zich en van de wereld, en de daaruit opkomende begeerten en wellusten eerst was vergaan: dat door die liefden en de daaruit opkomende begeerten de doorvatting en de erkentissen van het geestelijk ware en goede vergaat, is omdat die liefden lichamenlijk en louter natuurlijke liefden zijn, waarin de mens ook wordt geboren; en als deze niet worden getemd en geregeerd door de geestelijke liefden, welke zijn vanuit den Hemel uit den Heer, blussen zij elke doorvatting en daaruit de erkentissen aangaande de ware en de goede dingen des Hemels en der Kerk uit; want die liefden zijn in zich beschouwd lijnrecht tegenovergesteld aan de geestelijke liefden: daaruit kan vaststaan,

dat de Kerk, wanneer zij valt, eerst komt uit een inwendig-geestelijken staat tot een natuurlijken, zijnde deze dat [de mens] zich en de wereld boven alle dingen liefheeft; vandaar is hij dan in donkerheid ten aanzien van alle dingen der Kerk en des Hemels, hoezeer zij ook in het licht mogen zijn ten aanzien van de dingen die der wereld zijn. Wanneer de doorvatting aangaande de geestelijke ware en goede dingen vergaat, vergaat ook de erkenenis ervan, want hoewel de mens die dingen weet en ze spreekt, óf vanuit het Woord, óf vanuit de leer, weet hij ze nochtans niet wanneer hij ze niet doorvat; de doorvatting van een zaak maakt de erkenenis ervan; een erkenenis zonder doorvatting is dood en niet levend, en eveneens is het een erkenenis van den allenen zin der woorden en niet van de zaak zelf: zulke erkenenissen van het ware en het goede, vanuit het Woord en vanuit de leer der Kerk, zijn bij hen bij wie de liefden van zich en van de wereld overheersen, hoe volleerd zij ook daarin zijn om vernuftig en met kunst daarover te spreken en te prediken; het zijn nochtans slechts doppen, welke voor het gewone volk verschijnen alsof van binnen in dezelve noten waren, maar toch zijn zij loos.

507. En al het groene gras is verbrand; dat dit betekent dat door de begeerten van dezelfde liefden al het wetenschappelijk ware verging, staat vast uit de betekenis van het gras, zijnde het wetenschappelijke, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het groene, zijnde het ware en het vanuit het ware levende; want zoals het groene gras aan de dieren van dienst is als voeder, aldus is het wetenschappelijk ware zulks aan de mensen tot geestelijke voeding; al wat immers wordt geboren in akkers, in tuinen en in velden, en tot voeding van dienst is aan mens of beest, dit heeft een overeenstemming met zulke dingen die aan de voeding van den animus en het gemoed van dienst zijn, welke voeding de geestelijke voeding wordt genoemd; ook verschijnen eendere dingen in de Geestelijke Wereld vanwege de overeenstemming van de geestelijke dingen met de natuurlijke; en omdat het Woord in de letter natuurlijk is en samengeschreven in overeenstemmingen, wordt derhalve gezegd dat het derde deel der bomen en al het groene gras zijn verbrand, waaronder in den geestelijken zin wordt verstaan dat alle doorvatting en erkenenis van het ware en het goede, voorts dat al het wetenschappelijk ware door die beide lichamelijke, aardse en louter natuurlijke liefden vergingen. Onder het wetenschappelijk ware wordt verstaan al het wetenschappelijke waardoor het geestelijk ware wordt bevestigd, en het leven heeft vanuit het geestelijk goede; de mens immers kan door de wetenschappelijke dingen wijs worden en hij kan waanzinnig worden; door de wetenschappelijke dingen wordt hij wijs, wanneer hij door dezelve bevestigd de ware en de goede dingen

der Kerk, zijnde de geestelijke ware en goede dingen; doch door de wetenschappelijke dingen wordt hij waanzinnig, wanneer hij door dezelve de ware en de goede dingen der Kerk verzwakt en weerlegt; wanneer hij door dezelve de ware en goede dingen der Kerk bevestigt, dan worden zij ware, alsmede levende wetenschappelijke dingen genoemd, doch wanneer hij door dezelve de ware en de goede dingen der Kerk verzwakt en weerlegt, dan worden zij valse, alsmede dode wetenschappelijke dingen genoemd: De wetenschappen zijn slechts middelen tot nutten, en hoedanige nutten vanuit dezelve ontstaan, zodanig zijn zij; zij zijn levend wanneer de mens door dezelve zich wijsheid en inzicht verwerft; alle inzicht en wijsheid is vanuit de ware dingen die vanuit den Hemel zijn; dit inzicht en deze wijsheid is, omdat zij vanuit de Hemel is, dat is, door den Hemel uit den Heer, levend, omdat zij des mensen geestelijk leven zelf is; doch inzicht en wijsheid vanuit valse dingen bestaat niet, en indien men gelooft dat zij er bij iemand is, zo is zij nochtans dood, omdat zij vanuit de hel is. Deze dingen zijn gezegd opdat men wete, dat met het groene gras het ware wetenschappelijke wordt aangeduid, hetgeen levend is, en dat met het verbrande gras het valse wetenschappelijke wordt aangeduid, hetwelk dood is. Wanneer het ware en het goede, welke vanuit den Hemel komen, geen receptakel hebben in de erkentissen en in de wetenschappelijke dingen bij de mens, maar wanneer de valse en de boze dingen, welke vanuit de hel zijn, het hebben, dan zijn de wetenschappelijke dingen niet levend maar dood, en stemmen zij overeen met het dorre en verbrande gras; eender de mens zelf, want de mens is zodanig mens hoedanig de erkentissen en de wetenschappen bij hem leven; vanuit de wetenschappen immers die leven, heeft hij inzicht; doch vanuit de wetenschappen die niet leven, heeft hij geen inzicht; en indien zij dood zijn vanwege de bevestiging van valse dingen door dezelve, zo heeft hij waanzin en dwaasheid: zodanig mens wordt vanwege de overeenstemming in het Woord vergeleken met gras, en eveneens gras genoemd, in de volgende plaatsen; bij Jeremia: *“De bewoners zijn kruid des velds geworden, groen van gras, gras der daken, en verschroeid bouwland voor het staande gewas”*, xxxvii: 27; II Kon. xix: 26; bij David: *“De bozen zullen zoals het gras plotseling worden afgesneden, en zoals het groen des kruids verwelken”*, Psalm xxxvii: 2. Bij denzelfde: *“De mens, zoals het gras zijn diens dagen; zoals de bloem des velds zo bloeit hij”*, Psalm ciii: 15; bij denzelfde: *“De haters van Zion zullen zijn zoals het gras der daken, hetwelk alvorens het wordt uiteengetrokken, verdort”*, Psalm cxxix: 6; bij Jesaja: *“De heerlijkheid van Jehovah zal worden onthuld, en zij zullen zien: een stem zegt: Roep; en hij zegt: Wat zal ik roepen; alle vlees is*

gras, en alle heiligheid ervan zoals een bloem des velds; het gras is verdord, en de bloem is afgevallen, omdat de wind van Jehovah daarin heeft geblazen: waarlijk, het volk is gras; het gras is verdord, de bloem is afgevallen, en het Woord onzes Gods zal bestaan tot in het eeuwige”, XL: 5, 6, 7, 8; deze dingen betreffen de Komst des Heren, en dan de onthulling van het Goddelijk Ware uit Hem, hetgeen wordt verstaan onder: De heerlijkheid van Jehovah zal worden onthuld, en zij zullen zien; dat er dan bij de mensen niet enig wetenschappelijk ware noch geestelijk ware is, wordt daarmede aangeduid dat alle vlees gras is, alle heiligheid zoals een bloem des velds; het gras is verdord, de bloem is afgevallen; het gras is het wetenschappelijk ware, en de bloem des velds is het geestelijk ware; dat de mens zodanig is, wordt verstaan onder: Alle vlees is gras; en onder: Waarlijk, het volk is gras, het gras is verdord; alle vlees is elk mens; het volk is zij die in de ware dingen zijn, nu in de valse dingen. Bij denzelfde: *“Ik ben Hij Die u troost; wie zijt gij dat gij u vreest voor de mens, hij sterft, en voor de zoon des mensen, gras wordt gegeven”*, LI: 12; met die woorden wordt aangeduid, dat alle dingen zijn uit den Heer, en niets vanuit de eigen wijsheid en het eigen inzicht; de mens betekent den mens ten aanzien van de wijsheid, en de zoon des mensen hem ten aanzien van het inzicht; dat dit slechts wetenschap is, wordt verstaan onder: Gras wordt gegeven. Bij denzelfde: *“Ik zal Mijn geest uitgieten op uw zaad, en Mijn zegen op uw geborenen, en zij zullen uitspruiten in het midden van het gras”*, XLIV: 3, 4; met den geest van Jehovah wordt het Goddelijk Ware aangeduid, en met den zegen de vermenigvuldiging en de vruchtmaking ervan; vandaar wordt het inzicht door de wetenschappelijke ware dingen aangeduid met uitspruiten in het midden van het gras: bij David: *“Jehovah Die het gras doet uitspruiten voor het beest, en het kruid ten dienste van den mens”*, Psalm CIV: 14, 15; bij denzelfde: *“Jehovah Die voor de aarde den regen bereidt, Die de bergen doet gras uitspruiten, Die aan het beest zijn spijs geeft”*, Psalm CXLVII: 8, 9; bij Mozes: *“Zoals regen zal mijn leer nedervloeien, zoals dauw zal mijn woord druipen, zoals druppels op het gras, en zoals druppels op het kruid”*, Deut. xxxii: 2; met het gras wordt in deze plaatsen het wetenschappelijk ware aangeduid, en met het kruid des velds het geestelijk ware, onder het kruid des velds immers wordt het gewas verstaan in het veld dat voor het eerst uitspruit, of het bouwland, en daar wordt gezegd: Het kruid ten dienste van den mens; dat gezegd wordt het gras voor het beest en tot spijs voor het beest, is omdat met het beest in het Woord wordt aangeduid de aandoening van den natuurlijke mens, en voor hem is het wetenschappelijk ware tot spijs en voeding. Bij Job: *“Zie, Behemoth, dien Ik heb gemaakt met u; gras zoals de os eet hij”*, XL: 10; onder Behemoth wordt iets

eenders verstaan als onder het beest in het Woord, namelijk de natuurlijke aandoeningen welke de mens heeft; en daarom wordt gezegd: Zie: Behemoth, dien Ik heb gemaakt met u; zijn geestelijke graasweide is het wetenschappelijk ware; dit wordt daaronder verstaan dat hij gras eet zoals de os. Dat met het groen het levende wordt aangeduid, kan zonder verdere ontvouwing vaststaan, want wanneer het plantaardige subject gedijt, dat is, wanneer het als het ware leeft, is het groen; wanneer het echter niet langer gedijt, of wanneer het als het ware sterft, dan vergaat de groenheid; en daarom wordt met het groenende of het groene het levende of het levendige aangeduid, zoals in de volgende plaatsen; bij Jeremia, Hfdst. XI: 16; Hfdst. XVII: 8; bij Ezechiël, Hfdst. XVII: 24; Hfdst. XXI: 3; bij Hoschea, Hfdst. XIV: 9; bij David, Psalm XXXVII: 35; Psalm LII: 10; Psalm XCII: 11; en elders.

508. Vers 8, 9. *En de tweede Engel heeft gebazuind, en als het ware een grote berg van vuur brandende, werd in de zee gezonden; en het derde deel der zee is bloed geworden. En gestorven is het derde deel dier schepselen in de zee hebbende zielen; en het derde deel der schepen is vergaan.* En de tweede Engel heeft gebazuind, betekent den invloed vanuit den Hemel, en de tweede verandering vandaar bij de bozen: en als het ware een grote berg van vuur brandende, betekent de liefde van zich en daaruit van het eigen inzicht: werd in de zee gezonden, betekent in den natuurlijken mens: en het derde deel der zee is bloed geworden, betekent dat vandaar alles het valse van het boze daarin is geworden: en gestorven is het derde deel dier schepselen in de zee hebbende zielen, betekent dat vandaar al het levende wetenschappelijke in den natuurlijken mens verging: en het derde deel der schepen is vergaan, betekent dat ook vergingen alle erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord, en vanuit de leren daaruit.

509. En de tweede Engel heeft gebazuind; dat dit betekent den invloed vanuit den Hemel, en de tweede verandering vandaar bij de bozen, staat vast uit hetgeen boven in n. 502 is gezegd en getoond.

510. En als het ware een grote berg van vuur brandende; dat dit betekent de liefde van zich en daaruit van het eigen inzicht, staat vast uit de betekenis van den berg van vuur brandende, zijnde de liefde van zich en daaruit de liefde van het eigen inzicht; dat deze liefde met dien berg wordt aangeduid, is omdat met den berg in het Woord de liefde wordt aangeduid in den enen en den anderen zin, namelijk de hemelse liefde en de helse liefde; men zie boven n. 405; eender met het vuur, waarover ook boven, n. 504; en hier wordt gehandeld over de bozen die moeten worden gescheiden van de goeden en in de hel moeten worden geworpen; en bij dezen wordt door die liefde al

het ware in het valse verkeerd; deze uitwerking opkomende vanuit dien in de zee gezonden [*misso*] berg, wordt in hetgeen volgt beschreven, want met dien in de zee gezonden berg, weswege het derde deel der zee bloed werd, wordt aangeduid dat in den natuurlijken mens alles het valse van het boze is geworden; daaruit kan vaststaan dat hier met den groten berg van vuur brandende de liefde van zich en daaruit de liefde van het eigen inzicht wordt aangeduid; het eigen inzicht is ook geheel vanuit de liefde van zich. Dat onder den berg de liefde wordt verstaan in den enen en den anderen zin, is ter oorzaak hiervan, dat de Engelen van den derden Hemel, die in de hemelse liefde zijn, op de bergen in de Geestelijke Wereld wonen; en daarom wordt, wanneer er berg wordt gezegd, die Hemel verstaan, en volgens de ideeën der Engellijke denking, welke los zijn van personen en plaatsen, wordt datgene verstaan wat den Hemel maakt, aldus de hemelse liefde: dat echter de berg in den tegengestelden zin de liefde van zich betekent, is omdat zij die in de liefde van zich zijn, aanhoudend begeren op bergen te klimmen door zich gelijk te maken aan hen die in den derden Hemel zijn; omdat zij hiermede in hun fantasie bezig zijn, streven zij eveneens daarnaar als zij buiten de hellen zijn; vandaar is het, dat met den berg in den tegengestelden zin de liefde van zich wordt aangeduid; in één woord, zij die in de liefde van zich zijn, hijgen altijd naar hogere dingen; en daarom ook storten zij zich na den dood, wanneer alle staten der liefde in overeenstemmingen worden verkeerd, met de fantasie alleen hoog omhoog, van zich gelovende, wanneer zij in de fantasie zijn, dat zij op hoge bergen zijn, terwijl zij toch met het lichaam in de hellen zijn: vandaar is het, dat zij die vanuit Babel zijn, die in een zodanige liefde van zich zijn, dat zij niet alleen zouden willen heersen over de gehele aarde, maar ook over de Hemelen, in het Woord bergen worden geheten, en dat van hen wordt gezegd dat zij zitten op een berg, en klimmen op de hoogten der wolk, zoals bij Jeremia: “*Zie, Ik ben tegen u, gij verdervende Berg, verdervende de algehele aarde; en Ik zal Mijn hand tegen u uitstrekken opdat Ik u afwentele van de rotsen, en Ik zal u geven tot een Berg der verbranding*”, LI: 25. En bij Jesaja: “*Gij hebt in uw hart gezegd: Ik zal de Hemelen beklimmen, boven de sterren Gods zal ik mijn troon verhogen, en ik zal zitten op den berg der samenkomst; ik zal klimmen boven de hoogten der wolk, ik zal eender worden aan den Allerhoogste; evenwel zult gij tot de hel worden nedergeworpen*”, XIV: 13, 14, 15; deze dingen aangaande Babel.

511. Werd in de zee gezonden; dat dit betekent in den natuurlijken mens, staat vast uit de betekenis van de zee, zijnde het wetenschappelijke in het gemeen, hetwelk in den natuurlijken mens is, bijgevolg de natuurlijke mens ten aanzien

van het wetenschappelijke daar; waarover boven n. 270, 342. Dat de zee dit betekent, is omdat het water het ware betekent, en het ware in den natuurlijken mens wordt het wetenschappelijke genoemd; het ware zelf echter in zich is geestelijk, en in den geestelijken mens maakt het één met de aandoening van het ware; het is immers de vorm der aandoening daar; voor zoveel dus deze aandoening, met haar vorm daaruit, is in de wetenschappelijke dingen, welke in den natuurlijken mens zijn, voor evenzoveel bevatten de wetenschappelijke dingen in zich ware dingen, en zijn het wetenschappelijke ware dingen; want de wetenschappelijke dingen, welke van den natuurlijken mens zijn, zijn in zich beschouwd niet ware dingen, maar slechts de samenhoudende vaten van het ware; en daarom ook worden met de vaten in het Woord de wetenschappelijke dingen aangeduid. Dat de natuurlijke mens met de zee wordt aangeduid, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord, die boven in n. 275 en 342 zijn aangevoerd; waaruit blijkt dat met de zee met betrekking tot het water het wetenschappelijke in het gemeen wordt aangeduid, en met de zee met betrekking tot de golven, de redetwist en de redenering wordt aangeduid, welke geschiedt door de wetenschappelijke dingen; en omdat het ene en het andere in den natuurlijken mens is, wordt derhalve met de zee de natuurlijke mens zelf aangeduid. Maar de staat van den natuurlijken mens is geheel en al volgens de aandoening welke van des mensen liefde is; wanneer bij den mens heerst de geestelijke aandoening, of de aandoening van het goede en het ware terwille van het goede en het ware, en deze door den geestelijken mens in den natuurlijken invloeit, dan is de natuurlijke mens een geestelijk-natuurlijk mens; hij is immers dan ondergeschikt en onderworpen aan den geestelijken, en omdat zij zo één maken, is de ene en de andere in den Hemel: wanneer daarentegen bij den mens de louter natuurlijke aandoening heerst, dan is in den natuurlijken mens niet enig ware, maar is alles wat daar is, een niet-waar wetenschappelijke, een dood wetenschappelijke, en een vals wetenschappelijke; de oorzaak hiervan is deze, dat dan de wetenschappelijke dingen daar zich verbinden met louter natuurlijke aandoeningen, welke alle opwellen vanuit de liefden van zich en van de wereld; en evenwel verbinden zich de ware dingen zelf, omdat zij in zich geestelijk zijn, niet dan alleen met geestelijke aandoeningen, zoals boven is gezegd: wanneer de ware dingen zich verbinden met louter natuurlijke aandoeningen, zo zijn zij niet langer ware dingen, maar zijn zij valse dingen, want de louter natuurlijke aandoening vervalst ze. De verbindingen van het ware met louter natuurlijke aandoeningen stemmen overeen met hoererijen en echtbreuken van verschillend geslacht, en eveneens worden zij in den geestelijken zin onder de verschillende geslachten

van hoererijen en echtbreuken in het Woord verstaan; het zijn de verbindingen van de waarheden des Woords met de liefde van zich en met de liefde van de wereld, die daarmede overeenstemmen. Dat de Zee betekent den natuurlijken mens met de dingen die daarin zijn, is eveneens vanuit de overeenstemming; in de Geestelijke Wereld immers verschijnen in verschillende plaatsen Zeeën, vooral rondom de laatste grenzen waar de Geestelijke Gezelschappen of de Hemel zelf ophouden; dat daar Zeeën bestaan, is ter oorzaak hiervan dat in de grenzen des Hemels, en buiten dezelve, diegenen zijn die louter natuurlijke mensen zijn geweest; en dezen verschijnen ook daarin in diepten, waar hun woonplaatsen zijn; maar het zijn daar niet-boze natuurlijken; doch de boze natuurlijken zijn in de hellen. Uit de daar geziene zeeën staat ook vast, hoedanig degenen zijn die daarin zijn, maar dit vooral uit de kleur der wateren overhellende naar het duistere of naar het heldere; indien zij naar het duistere overhellen, zo zijn daarin zinlijke geesten, die de laagst natuurlijken zijn; indien zij naar het heldere overhellen zo zijn daarin de innerlijk natuurlijken. Maar de wateren der zeeën die over de hellen zijn, zijn dicht, zwart, somtijds rood; en de helse bende daarin verschijnt zoals adders en slangen, en zoals zodanige monsters als er in de zeeën zijn.

512. En het derde deel der zee is bloed geworden; dat dit betekent dat vandaar alles het valse van het boze is geworden, staat vast uit de betekenis van het derde deel, zijnde alles, waarover boven n. 506; uit de betekenis van de zee, zijnde de natuurlijke mens, waarover vlak boven n. 511; vandaar wordt met het derde deel der zee aangeduid de ganse natuurlijke mens, en alles wat daarin is; en uit de betekenis van het bloed, zijnde het valse van het boze, waarover ook boven, n. 329. Uit deze dingen nu kan men den geestelijken zin van dit Vers zien, namelijk dat daarmede dat de grote berg van vuur brandende in de zee werd gezonden, en het derde deel der zee bloed is geworden, wordt aangeduid dat wanneer de liefde van zich binnentreedt en den natuurlijken mens in beslag neemt, zij al het wetenschappelijke daarin verkeert in het valse van het boze. De liefde van zich is een louter lichamelijke liefde, opwellende vanuit de opborreling en de gisting van afgesleten delen, en de kitteling ervan van binnen in het lichaam; deswege wordt het doorvattelijke des gemoeds, hetwelk een zuivere atmosfeer vereist, niet slechts afgestompt en vergrofd, maar het vergaat ook; dat de liefde van zich vanuit dien oorsprong is, kan ook vaststaan uit de overeenstemming ervan met den menselijken drek; want zij die aan die liefde verslingerd zijn geweest, houden in het andere leven meer dan de overigen van drekkige vuilnissen, waarvan de stank hun aangenaam is, een teken dat de daaraan ontvloeiende deeltjes den zinzetel van hun reuk

liefelijk aanstrijken, zoals tevoren den gemenen zinzetel, welke door de innerlijke huidjes naar alle kanten is uitgestrekt; uit dit alleen kan vaststaan dat de liefde van zich meer dan de overige liefden grof en smerig lichamenlijk is, en dat zij vandaar elke geestelijke doorvatting wegneemt, welke die van het ware en het goede des Hemels en der Kerk is; zij sluit ook het geestelijk gemoed, en vestigt haar zetel enig en alleen in den natuurlijken en zinlijken mens, welke het naast gemeenschap heeft met het lichaam, en geenszins met den Hemel: vandaar ook geschiedt het dat al degenen bij wie de liefde van zich overheerst, zinlijk zijn, en niet de dingen zien die des Hemels en der Kerk zijn, dan alleen in de dikste duisternis, en eveneens dezelve, wanneer zij alleen zijn en bij zichzelf denken, verwerpen en ontkennen. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat daarmede wordt aangeduid dat het derde deel der zee bloed is geworden, deswege dat de grote berg van vuur brandende daarheen werd gezonden.

513. En gestorven is het derde deel der schepselen in de zee hebbende zielen; dat dit betekent dat vandaar al het levend wetenschappelijke in den natuurlijken mens verging, staat vast uit de betekenis van sterven, zijnde vergaan geestelijk of ten aanzien van het leven des Hemels; uit de betekenis van het derde deel, zijnde alles, waarover boven n. 506; uit de betekenis van de schepselen in de zee, of van de vissen, zijnde de wetenschappelijke dingen, waarover aanstonds; en uit de betekenis van zielen hebben, zijnde levend zijn; vandaar wordt daarmede dat gestorven is het derde deel der schepselen in de zee hebbende zielen, aangeduid dat vandaar al het levend wetenschappelijke verging; onder het levende wetenschappelijke wordt verstaan het wetenschappelijke dat het leven trekt vanuit de geestelijke aandoening, want deze aandoening geeft het leven aan de ware dingen, en vandaar het leven aan de wetenschappelijke dingen; de wetenschappelijke dingen immers zijn de samenhouders van de geestelijke waarheden; men zie boven n. 506, 507, 511. Dat de schepselen der zee, of de vissen, de wetenschappelijke dingen betekenen, is omdat de zee den natuurlijken mens betekent; vandaar betekenen de vissen in de zee de wetenschappelijke dingen zelf, welke in den natuurlijken mens zijn: dat de vissen dezelve betekenen, is eveneens vanwege de overeenstemming; de geesten immers die niet in de geestelijke ware dingen zijn, maar slechts in de natuurlijke, zijnde de wetenschappelijke dingen, verschijnen in de Geestelijke Wereld in de zeeën, als zij worden geschouwd door hen die boven zijn, zoals vissen; het zijn immers de denkingen die vanuit de wetenschappelijke dingen bij hen voortgaan, welke zodanig verschijnen. Alle ideeën immers der denking van Engelen en geesten worden verkeerd in

verschillende uitbeeldende dingen buiten hen; als zij zijn in zulke dingen die van het plantenrijk zijn, zo worden zij verkeerd in bomen en struiken van verschillend geslacht, doch als zij zijn in zulke dingen die van het dierenrijk zijn, zo worden zij verkeerd in dieren der aarde en in vliegende dingen van verschillend geslacht; als de ideeën der Engelen des Hemels worden verkeerd in dieren der aarde, zo worden zij verkeerd in lammeren, schapen, geiten, varren, paarden, muilen, en in eendere andere; als zij echter worden verkeerd in vliegende dingen, zo worden zij verkeerd in tortelduiven, duiven, en verscheidene soorten van vogels die schoon zijn; de ideeën der denking daarentegen van hen die natuurlijk zijn, en vanuit de allene wetenschappelijke dingen denken, worden verkeerd in de vormen van vissen: er verschijnen ook vandaar in de zeeën verscheidene soorten van vissen, en het is mij ook meermalen gegeven deze te zien: daarvandaan is het, dat met de vissen in het Woord de wetenschappelijke dingen worden aangeduid, zoals in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Door Mijn schelding droog Ik de zee uit, Ik stel de rivieren tot een woestijn; de vis ervan zal verrotten, deswege dat er geen water is, en hij zal sterven van dorst”*, 1: 2; onder de schelding van Jehovah wordt verstaan de ondergang der Kerk, welke daar is wanneer er niet enige erkentenis van het ware en het goede is, of niet enig levende erkentenis, omdat er geen doorvatting is; met de zee uitdrogen wordt aangeduid de natuurlijken mens beroven van de wetenschappelijke ware dingen en vandaar van het natuurlijk leven vanuit het geestelijk leven; met de rivieren stellen tot een woestijn, wordt aangeduid eender den redelijken mens beroven, weswege er geen inzicht meer is; met de vis ervan zal verrotten, deswege dat er geen water is, en hij zal sterven van dorst, wordt aangeduid dat er geen levend wetenschappelijke meer is, omdat er geen ware is; de vis is het wetenschappelijke, het water is het ware; verrotten is afsterven ten aanzien van het geestelijk leven. Iets eenders als hier wordt gezegd van de zee, namelijk dat het derde deel ervan bloed is geworden, en dat vandaar het derde deel der schepselen daarin is gestorven, wordt ook gezegd van Egypte, namelijk dat de stroom ervan, en alle wateren bloed zijn geworden, en dat vandaar de vissen stierven; bij Mozes: *“Mozes zeide tot Farao, dat de wateren van den stroom zouden worden verkeerd in bloed, en dat vandaar de vis zou sterven, en de stroom zou stinken, dermate dat de Egyptenaren daarvan vermoeid zouden worden de wateren vanuit den stroom te drinken; hetgeen ook is geschied met al het water in Egypte”*, Exod. VII: 17 tot 25; over welke zaak ook bij David: *“Hij verkeerde hun wateren in bloed, en Hij doodde hun vis”*, Psalm cv: 29; dat iets eenders in Egypte is geschied, is omdat met Egypte de natuurlijke mens wordt aangeduid ten aanzien van diens

wetenschappelijke, of het wetenschappelijke hetwelk van den natuurlijke mens is; met den stroom van Egypte wordt het door de wetenschappelijke dingen verworven inzicht aangeduid; dat de stroom bloed is geworden, betekent dat hetzelfde vanuit louter valse dingen was; en dat de vis zou sterven, betekent dat de wetenschappelijke ware dingen zouden vergaan door de valse dingen; de wetenschappelijke dingen immers leven door de ware dingen, doch zij vergaan door de valse dingen; de oorzaak hiervan is deze, dat al het geestelijk ware levend is; daaruit is al het leven, of als het ware de ziel, welke aan de wetenschappelijke dingen inis; en daarom is zonder het geestelijk ware het wetenschappelijke dood. Bij Ezechiël: *“Ik ben tegen u, Farao, Koning van Egypte, groot zeemonster, die ligt in het midden zijner rivieren; die heeft gezegd: Mijn rivier is de mijne, en ik, ik heb mij gemaakt; deswege zal Ik haken geven in uw kaken, en Ik zal den vis uwer rivieren doen kleven aan uw schubben, en Ik zal u doen opkomen uit het midden uwer rivieren, zodat alle vis uwer rivieren aan uw schubben zal kleven, en Ik zal u achterlaten in de woestijn, gij en allen vis uwer rivieren”*, xxix: 3, 4, 5; met Farao wordt iets eenders aangeduid als met Egypte, iets eenders immers met den koning als met het volk, namelijk de natuurlijke mens en het wetenschappelijke daar; en daarom wordt hij ook een groot zeemonster genoemd; met het zeemonster immers of den walvis wordt het wetenschappelijke in het gemeen aangeduid; en derhalve wordt gezegd dat hij uit den stroom zal worden uitgetrokken, en dan de vis zal kleven aan zijn schubben, waarmede wordt aangeduid dat alle inzicht zal vergaan, en dat de wetenschap, welke in de plaats ervan is, in den zinlijken mens zal zijn zonder het leven; in den zinlijken mens, die de laagst natuurlijke is, het naast uitstaande in de wereld, zijn begoochelingen en de valse dingen daaruit; dit wordt daarmede aangeduid dat de vis zal kleven aan de schubben van het zeemonster; dat de natuurlijke mens, en dat het wetenschappelijke daar zonder het leven vanuit enig inzicht zal zijn, wordt aangeduid met: Ik zal u achterlaten in de woestijn, en allen vis uwer rivieren; dat zulke dingen zullen geschieden omdat de natuurlijke mens alle inzicht aan zichzelf toeschrijft, wordt aangeduid met: Die heeft gezegd: Mijn rivier is de mijne; ik, ik heb mij gemaakt; de rivier is het inzicht. Bij Mozes: *“De zonen Israëls zeiden in de woestijn: Wij gedenken aan den vis dien wij aten in Egypte om niet, en aan de komkommers, en aan de pompoenen, en aan het look, en aan de ajuinen, en aan het knoflook; nu is onze ziel dor; niet wat ook dan alleen tot het man onze ogen. Daarna ging een wind voort van Jehovah, raapte kwakkelen op vanuit de zee, en liet ze neer op het kamp: maar ter oorzake van de begerigheid sloeg Jehovah het volk met een zeer grote plaag: weswege de naam dier plaats werd genoemd:*

Graven der begerigheid”, Num. XI: 5, 6, 31, 33, 34; met deze dingen werd aangeduid, dat de zonen Israëls afkerig waren van de geestelijke dingen, en belust op de natuurlijke dingen; zij waren ook louter natuurlijk, en niet geestelijk; zij beeldden slechts de geestelijke Kerk uit door uitwendige dingen; dat zij afkerig waren van de geestelijke dingen, wordt daarmede aangeduid dat onze ziel dor is, niet wat ook dan alleen tot het man onze ogen; het man betekende de geestelijke spijs, zijnde de wetenschap, het inzicht en de wijsheid; dat zij belust waren op de natuurlijke dingen, wordt daarmede aangeduid dat zij begeerden den vis in Egypte, de komkommers, pompoenen, het look, de ajuinen, en het knofook; al deze dingen betekenen zulke dingen die van het laagste natuurlijke zijn, dat is, van den zinlijk-lichamelijken mens; en omdat zij de geestelijke dingen verwierpen, en in de plaats ervan de louter natuurlijke dingen begeerden, werden zij derhalve met een grote plaag geslagen, en werd aan de plaats de naam gegeven van Graven der begerigheid. Bij Ezechiël: “Hij ZEIDE TOT MIJ: DEZE WATEREN zijn uitgaande tot de oostelijke grens, en zij dalen af in de vlakke, en zij komen naar de zee; in de zee zijn zij uitgebracht opdat de wateren gezond worden; weswege het geschiedt, dat alle levende ziel die kruipt, overal waarheen de rivieren komen, zal leven; weswege het geschiedt dat er zeer veel vis is; het geschiedt derhalve dat op dezelve de vissers staan van Engedi tot aan En-Eglaïm toe, met de uitspreiding van netten zijn zij aanwezig; naar het soort zal hun vis zijn, zoals de vis van de grote zee, zeer veel; haar modderige plaatsen en moerassen, welke niet gezond worden, zullen tot zout overgaan”, XLVII: I, 8, 9, 10, 11; daar wordt gehandeld over het Huis Gods, waarmede de Hemel en de Kerk wordt aangeduid; en met de wateren die uitgaan vanuit het Huis Gods oostwaarts, wordt het hervormende en het wederverwekkende Goddelijk Ware aangeduid; met de vlakke en met de zee waarin de wateren afdalen, worden aangeduid de laatsten des Hemels en der Kerk, welke bij de mensen der Kerk de dingen zijn die van den natuurlijken en zinlijken mens zijn, met de vlakke zijn innerlijke dingen, en met de zee zijn uiterlijke dingen; dat zowel de erkenningen vanuit het Woord als de bevestigende wetenschappelijke dingen het geestelijk leven aannemen door dat Goddelijk Ware, wordt daarmede aangeduid, dat de wateren der zee daarvandaan gezond worden en dat zal leven alle ziel die kruipt, en dat er zeer veel vis zal zijn; dat vandaar de wetenschappelijke dingen van elk geslacht waar en levend zijn, wordt aangeduid met: Naar het soort zal hun vis zijn, zoals de vis van de grote zee, zeer veel; zij die worden hervormd en vandaar inzichtsvol worden, worden verstaan onder de vissers van Engedi tot aan En-Eglaïm toe. Zij die niet kunnen worden hervormd omdat zij in de valse dingen van het boze zijn,

worden aangeduid met de modderige plaatsen en de moerassen, welke niet gezond worden, en tot zout overgaan: dat hier niet worden verstaan vissen die vanwege de wateren uitgaande vanuit het Huis Gods worden vermenigvuldigd, kan een ieder zien; maar dat onder de vissen worden verstaan die dingen bij den mens welke kunnen hervormd worden, aangezien onder het Huis Gods de Hemel en de Kerk wordt verstaan, en onder de daarvan uitgaande wateren het hervormende Goddelijk Ware. In het Woord wordt hier en daar gezegd beest der aarde, vogel des hemels en vis der zee; en wie niet weet, dat onder het beest der aarde of des velds het willijke van den mens wordt verstaan, onder den vogel des hemels zijn verstandelijke, en onder den vis der zee zijn wetenschappelijke, kan in het geheel niet weten wat de zin dier plaatsen is, zoals in de volgende; bij Hoschea: *“Een twist heeft Jehovah met de bewoners des lands, omdat er geen waarheid is, geen barmhartigheid, en geen erkenenis Gods in het land; deswege zal het land rouwen, en een elk die daarin woont, verwijnen, onder het beest des velds, en onder den vogel der hemelen, en ook zullen de vissen der zee verzameld worden”*, IV: 1, 3; bij Zefanja: *“Ik zal den mens en het beest voleinden, Ik zal den vogel der hemelen voleinden, en de vissen der zee, en de aanstoten met de goddelozen”*, I: 3; bij Ezechiël: *“In den dag waarop Gog zal komen over het land Israëls, zal er een grote aardbeving zijn over het land Israëls, en voor Mij zullen beven de vissen der zee, en de vogel der hemelen, en het beest des velds”*, XXXVIII: 18, 19, 20; bij Job: *“Vraag de beesten en zij zullen u leren, of de vogels der hemelen, en zullen het u verkondigen, of den struik der aarde en hij zal u leren, en de vissen der zee zullen het u vertellen: wie kent niet vanuit al deze dingen dat de hand van Jehovah dit doet”*, XII: 7, 8, 9; in deze plaatsen wordt onder het beest des velds het willijke van den mens verstaan, met den vogel des hemels zijn verstandelijke, en met den vis der zee zijn wetenschappelijke; wat zou het anders zijn dat de beesten u zullen leren, de vogels des hemels u zullen verkondigen, en de vissen der zee zullen vertellen, dat de hand van Jehovah dit doet; gezegd wordt ook: *Wie kent niet vanuit al deze dingen.* Eender bij David: *“Gij hebt Hem doen heersen over het werk Uwer handen; alle dingen hebt Gij gesteld onder Zijn voeten, de kudde van kleinvee en alle kudden van grootvee, de beesten der velden, den vogel des hemels, en den vis der zee, doorgaande de wegen der zeeën”*, Psalm VIII: 7, 8, 9; deze dingen zijn gezegd aangaande den Heer, en aangaande Zijn heerschappij; dat Zijn heerschappij is in de Hemelen over de Engelen en op aarde over de mensen, is bekend vanuit het Woord; Hijzelf zegt immers dat aan Hem is gegeven alle mogendheid in den Hemel en op de aarde, Matth. XXVIII: 18; dat Hem echter de heerschappij is gegeven over de dieren, de vogels, en de vissen, is niet van

zoveel belang om in het Woord te worden vermeld, waar alle en de afzonderlijke dingen den Hemel en de Kerk betreffen; daaruit kan vaststaan dat onder de kudde van kleinvee en de kudden van grootvee, de beesten der velden, den vogel des hemels, en den vis der zee, zulke dingen worden verstaan die des Hemels zijn bij den Engel, en der Kerk bij den mens; met de kudde van kleinvee en de kudden van grootvee worden in het algemeen aangeduid de geestelijke en de natuurlijke dingen die bij den mens zijn, of die van het geestelijk gemoed en van het natuurlijk gemoed zijn; met de beesten der velden worden aangeduid de willijke dingen welke aandoeningen zijn, met de vogels des hemels de verstandelijke dingen, welke der denkingen zijn, en met de vissen der zee de wetenschappelijke dingen, welke van den natuurlijken mens zijn. Eendere dingen worden aangeduid met deze in het Eerste Hoofdstuk van Genesis: *“God zeide: Laat ons den mens maken in Ons beeld, volgens Onze gelijkenis, opdat hij heerse in den vis der zee, en in den vogel des hemels, en in alle dier kruipende over de aarde”*, Vers 26, 28; gehandeld wordt in dat Hoofdstuk in den geestelijken inwendigen zin over de instauratie van de Oudste Kerk, aldus over de nieuwe schepping of de wederverwekking van de mensen dier Kerk; dat het hun was gegeven alle dingen te doorvatten van hun aandoening, welke des wils is, en alle dingen te zien van hun denking, welke des verstands is, en zo dezelve te regeren, opdat zij niet zouden uitlopen in de begerigheden van het boze en in valsheden, wordt verstaan onder: Opdat hij heerse over den vis der zee, den vogel des hemels en alle dier der aarde; en de mens heerst in dezelve, wanneer de Heer over den mens heerst; want de mens vanuit zich heerst niet over iets bij zich: dat met den vis der zee, den vogel des hemels, en het beest des velds zulke dingen worden aangeduid, is omdat zij overeenstemmen; de overeenstemmingen van des mensen innerlijke dingen met dezelve vertonen zich klaarblijkend zichtbaar in de Geestelijke Wereld, want daar verschijnen beesten van elk geslacht, voorts vogels, en in de zeeën vissen, welke evenwel niet iets anders zijn dan de ideeën der denking voortvloeiende vanuit de aandoeningen, welke zich onder zulke vormen vertonen omdat zij overeenstemmen. Aangezien met de vissen worden aangeduid de wetenschappelijke dingen die van den natuurlijken mens zijn, en die den geestelijken mens van dienst zijn als middelen om wijs te worden, worden vandaar onder de Vissers degenen verstaan die slechts in de erkentnissen zijn, en die zich erkentnissen verwerven, voorts zij die anderen leren, en door de erkentnissen hervormen; hun werken worden verstaan onder de uitwerpingen en de uitspreidingen van de netten, zoals in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“De vissers zullen rouwen, en treurig zullen zijn*

allen die den angel uitwerpen in den stroom, en zij die het net uitbreiden over de aangezichten der wateren, zullen kwijnen”, XIX: 8; hier worden onder de vissers die den angel uitwerpen in den stroom, en het net uitbreiden, degenen verstaan die zich erkentnissen willen verwerven en door dezelve het inzicht; hier dat zij het niet kunnen, omdat nergens erkentnissen van het ware zijn. Bij Jeremia: *Ik zal de zonen Israëls terugbrengen op hun land; Ik zal zenden tot vele vissers die hen zullen vissen; voorts zal Ik zenden tot vele jagers die hen zullen jagen van op allen berg, en van op allen heuvel, en vanuit de gaten der rotsen*”, XVI: 15, 16; dat onder zenden tot vissers die hen zullen vissen, en tot jagers die hen zullen jagen, wordt verstaan de Kerk samenroepen en instaureren bij hen die in het natuurlijk goede en in het geestelijk goede zijn, zie men boven in n. 405. Bij Habakuk: *Waarom maakt gij den mens zoals de vissen der zee, zoals het kruipende hetwelk geen heerser heeft; hij zal allen met den angel optrekken en vergaderen in zijn net; zal hij dan zijn net uitledigen, en zal hij niet verschonen met bij voortduur de natiën te doden*”, I: 14, 15, 17; deze dingen zijn gezegd aangaande de Chaldese natie, welke de Kerk verwoest en vernietigt; met de Chaldese natie wordt aangeduid de ontwijding van het ware en de verwoesting van de Kerk; de mensen maken zoals de vissen der zee, en zoals het kruipende hetwelk geen heerser heeft, betekent den mens zó natuurlijk maken dat diens wetenschappelijke dingen zonder het geestelijk ware zijn, en de verkwikkelijke dingen zonder het geestelijk goede; in den natuurlijken mens immers zijn wetenschappelijke dingen door welke de denkingen zijn, en verkwikkelijke dingen door welke de aandoeningen zijn, en indien over dezelve niet het geestelijke heerst, zijn zowel de denkingen als de aandoeningen onbestemd; aldus is de mens zonder het inzicht, hetwelk zal leiden en regeren; dat dan elk boze en valse hen naar hun zijden kan overhalen, en hen zo geheel en al verderven, wordt daarmee aangeduid dat hij alle met den angel zal optrekken en in zijn net vergaderen, en daarna zal doden; optrekken is vanuit het ware en het goede wegtrekken; in zijn net is in het valse en het boze; en doden is verderven. Bij Amos: *De dagen zullen komen waarop zij u zullen optrekken met haken, en uw nageslacht met angels van den visser*”, IV: 2; waarmede wordt aangeduid dat zij door scherpe redeneringen vanuit valse dingen en begoochelingen zullen worden afgeleid en vervreemd van de ware dingen; deze dingen zijn gezegd aangaande hen die een overvloed hebben van erkentnissen omdat zij het Woord en de Profeten hebben; dezen worden daar verstaan onder de koeien van Baschan in den berg van Samaria. Uit deze dingen nu kan vaststaan wat er wordt verstaan onder de Vissers, onder de Vissen, en onder de netten, die zo vaak worden vermeld in het Nieuwe

Testament; zoals in deze volgende plaatsen: *“Jezus was ziende de twee broeders, Simon gezegd Petrus, en Andreas zijn broeder, werpende het net in de zee; zij waren immers vissers; en Hij zeide tot hen: Komt achter Mij, en Ik zal u vissers der mensen maken”*, Matth. iv: 18, 19; Markus i: 16, 17; en elders: *“Jezus was ingegaan in het schip van Simon, en Hij leerde de schare; en daarna zeide Hij tot Simon dat hij zijn netten zou uitwerpen tot een vangst, en zij besloten een ontzaglijke menigte van vissen, zodat de schepen werden vervuld en dreigden te verzinken; en verbijstering beving allen over de vangst der vissen. Hij zeide tot Simon: Vrees niet, van nu aan zult gij mensen vangende zijn”*, Lukas v: 3 tot 10; aan deze dingen eveneens is een eendere geestelijke zin in zoals aan de overige dingen des Woords: dat de Heer die vissers uitkoos, en zeide dat zij vissers der mensen zouden worden, betekent dat zij tot de Kerk zouden vergaderen; met de netten die zij uitspreidden en waarmede zij een ontzaglijke menigte van vissen besloten, zodat de schepen dreigden te verzinken, werd de hervorming van de Kerk door hen aangeduid, want met de vissen daar worden de erkentissen van het ware en het goede aangeduid door welke de hervorming is, voorts de menigte van mensen die zouden worden hervormd. Eendere dingen worden eveneens aangeduid met de visvangst door de discipelen na de wederopstanding des Heren, over welke zaak aldus bij Johannes: *“Jezus zeide toen Hij Zich openbaarde aan de discipelen, die aan het vissen waren, dat zij het net zouden werpen aan de rechterzijden van het schip; en zij vingden zodat zij niet meer bij machte waren het net te trekken vanwege de menigte der vissen. Nadat zij aan land waren gegaan, zagen zij een haard gesteld en een visje daarop gelegen, en brood; en Jezus gaf hun het brood en het visje desgelijks”*, XXI: 2 tot 13; dat de Heer Zich openbaarde toen zij aan het vissen waren, was ter oorzaak hiervan dat vissen betekende de erkentissen van het ware en het goede leren, en zo hervormen; dat Hij beval dat zij het net zouden werpen aan de rechterzijden van het schip, betekende dat vanuit het goede der liefde en der naastenliefde alle dingen zijn; het rechtse immers betekent dat goede vanuit hetwelk alles is; voor zoveel immers de erkentissen trekken vanuit het goede, voorevenzoveel leven zij en voor evenzoveel worden zij vermenigvuldigd; zij zeiden ook dat zij den gansen nacht hadden gezwoegd en niets gevangen; waarmede werd aangeduid dat zij uit zichzelf of uit het eigene niets konden, maar uit den Heer alle dingen; iets eenders werd ook aangeduid met den haard waarop een visje lag, en met het brood; met het brood immers werd aangeduid de Heer en het goede der liefde uit Hem; en met het visje op den haard de erkenning van het ware vanuit het goede; met het visje de erkenning van het ware, met den haard of het vuur het goede: te dien tijde waren er niet

enige geestelijke mensen, omdat de Kerk volslagen verwoest was, maar allen waren natuurlijken; de hervorming van dezen werd uitgebeeld door die visvangst, en eveneens door den vis op den haard: wie gelooft dat de vis op den haard en het brood welke aan de discipelen werd gegeven om te eten, niet een aanduidende zijn geweest van iets hogers, dwaalt schromelijk; de afzonderlijke dingen immers die de Heer verrichtte en die Hij sprak, zijn aanduidend geweest voor de Goddelijke hemelse dingen, welke enig en alleen openliggen door den geestelijken zin; dat de haard en het vuur het goede der liefde is, en dat het brood de Heer is ten aanzien van dat goede, is boven getoond; en dat de vis is de erkenning van het ware en het wetenschappelijke, hetwelk van den natuurlijken mens is, blijkt uit hetgeen is gezegd en getoond in dit Artikel. De Heer zegt ook *dat het Koninkrijk der Hemelen gelijk is aan een treknet geworpen in de zee; en samentrekkende van elk geslacht van vissen, hetwelk men nadat het gevuld is aan den oever optrekt, en de goede verzamelt in vaten, en de slechte naar buiten uitwerpt; zo zal het zijn in de voleinding der eeuw*, Matth. XIII: 47, 48, 49; de scheiding tussen de goeden en de bozen wordt hier vergeleken bij een treknet geworpen in de zee, samentrekkende van elk geslacht van vissen, ter oorzake hiervan dat de vissen betekenen de natuurlijke mensen ten aanzien van de wetenschappelijke dingen en de erkenningen, en dezen worden in de voleinding der eeuw of ten tijde van het Laatste Gericht over en weer van elkander gescheiden; er zijn immers goede natuurlijken en boze natuurlijken; de scheiding van dezen verschijnt in de Geestelijke Wereld zoals een net of een treknet, uitgeworpen in de zee, de vissen samentrekkende en optrekkende aan den oever; deze schijn is ook vanwege de overeenstemming; en daarom wordt door den Heer het Koninkrijk der Hemelen vergeleken bij een de vissen samentrekkend treknet; dat de scheiding tussen de goeden en de bozen aldus verschijnt, is ook door mij gezien. Dat de natuurlijke mensen met de vissen worden aangeduid, staat ook vast uit dit Wonder des Heren: *“Diegenen die de didrachmen ontvingen, traden naderbij; Jezus zeide tot Simon: De koningen der aarde, van wie nemen zij belasting of schatting, van hun zonen, of van de vreemden. Petrus zeide tot Hem: Van de vreemden. Jezus zeide tot hem: Zo zijn dan de zonen vrij; opdat echter wij hen geen aanstoot geven, ga heen naar de zee, en werp den angel uit, en den eersten vis, die opkomt, neem, en zijn mond geopend hebbende, zult gij een stater vinden; neem dien, en geef hem aan hen voor Mij en voor u”*, Matth. XVII: 24 tot 27; met belasting en schatting geven, werd aangeduid onderworpen zijn en dienen; en daarom werden aan de vreemden, die niet vanuit de zonen Israëls waren, belastingen opgelegd, zoals blijkt uit de historische dingen des

Woords; met de zonen Israëls, bij wie de Kerk was, werden de geestelijken aangeduid, en met de vreemden de natuurlijke; en het natuurlijke is onderworpen aan het geestelijke, en dient hetzelfde; de geestelijke mens immers is zoals een heer, en de natuurlijke mens zoals een dienstknecht; en omdat de natuurlijke dienstknechten zijn, en vandaar worden verstaan onder de schatplichtigen, is het derhalve geschied dat niet de Heer noch Petrus schatting gaven, maar een vis, waarmede de natuurlijke mens wordt aangeduid. Dat de Heer Zijn Menselijke heeft verheerlijkt tot aan het laatste ervan toe, hetwelk het natuurlijke en het zinlijke wordt genoemd, wordt aangeduid met deze dingen: *“Jesus, geopenbaard zijnde aan de discipelen, zeide: Ziet Mijn handen en Mijn voeten, dat Ik het ben; betast Mij en ziet, omdat een geest geen vlees en beenderen heeft zoals gij Mij ziet hebben; en Hij toonde hun de handen en de voeten: en Hij zeide tot hen: Hebt gij niet iets te eten hier? Zij gaven Hem een stukje gebraden vis en een honingraat, en deze nemende at Hij voor hen”*, Lukas xxiv: 38 tot 43; dat de Heer Zijn Menselijke heeft verheerlijkt tot aan het laatste ervan toe, hetwelk het natuurlijke en het zinlijke wordt genoemd, openbaarde Hij daarmede dat Hij de handen en de voeten toonde, en daarmede dat de discipelen dezelve betastten, en daarmede dat Hij zeide dat een geest geen vlees en beenderen heeft zoals Hijzelf; en daarmede dat Hij van een gebraden vis en een honingraat at; met de handen en de voeten worden de laatsten van den mens aangeduid, eender met het vlees en de beenderen; en met den gebraden vis wordt aangeduid het natuurlijke ten aanzien van het ware vanuit het goede, en met den honing wordt aangeduid het natuurlijke ten aanzien van het goede vanuit hetwelk het ware is; deze dingen werden gegeten in tegenwoordigheid van de discipelen, omdat zij overeenstemden met den natuurlijke mens, en vandaar hem betekenden; want de vis betekent, zoals in dit Artikel is getoond, vanwege de overeenstemming het natuurlijke ten aanzien van het wetenschappelijke; deswege betekent ook de vis in het Woord het wetenschappelijke en het erkennende [*cognitivum*], hetwelk van den natuurlijke mens is, en de gebraden vis het wetenschappelijke dat vanuit het natuurlijk goede is; bij den Heer echter betekende hij het Goddelijk Natuurlijke ten aanzien van het Ware vanuit het goede; en dat de honing het natuurlijk goede betekent, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 5620, 6857, 10137, 10530: wie niet weet dat in de afzonderlijke dingen des Woords een geestelijke zin is, en dat de zin der letter, zijnde de natuurlijke zin, bestaat uit overeenstemmingen met de geestelijke dingen, kan de verborgenheid niet weten waarom de Heer in de tegenwoordigheid van de discipelen van een gebraden vis en van een

honingraat at, voorts daarenboven waarom Hij aan de discipelen een gebraden vis en brood gaf, terwijl toch alle en de afzonderlijke dingen die de Heer heeft gesproken en verricht, Goddelijke dingen zijn geweest, welke innerlijk schuilen in de afzonderlijke dingen die in het Woord geschreven zijn. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat daarmede wordt aangeduid dat gestorven is het derde deel der schepselen in de zee hebbende zielen, namelijk dat al het levend wetenschappelijke in den natuurlijken mens verging, of, wat hetzelfde is, dat de natuurlijke mens is gestorven ten aanzien van de wetenschappelijke dingen daar; van hem wordt gezegd dat hij dood is, wanneer hij niet wordt levend gemaakt vanuit den geestelijken mens, dat is, door den invloed vanuit den Hemel uit den Heer door den geestelijken mens: want de Heer vloeit door den geestelijken mens in den natuurlijken mens in; en daarom, wanneer niet langer enig ware des Hemels wordt erkend, en niet enig goede des Hemels aandoet, zo is het geestelijk gemoed, hetwelk de geestelijke mens wordt genoemd, gesloten, en neemt het natuurlijk gemoed louter valse dingen vanuit het boze op; en de valse dingen vanuit het boze zijn geestelijk dood; de ware dingen immers zijn geestelijk levend vanuit het goede. Gezegd wordt het derde deel der schepselen, omdat met de schepselen en de dieren in het Woord de aandoeningen en de denkingen daaruit bij den mens worden aangeduid; bijgevolg worden de mensen zelf verstaan ten aanzien van dezelve; eender onder de schepselen bij Markus: *“Jezus zeide tot de discipelen: Uitgaande in de algehele Wereld, predikt het Evangelie aan alle creatuur”*, xvi: 15; en eveneens boven in de Apocalyps: *“En alle schepsel, dat is in den hemel en op de aarde, en onder de aarde, en in de zee de dingen die zijn, en alle dingen die in dezelve zijn, hoorde ik zeggen: Hem Die op den troon zit, en het Lam, zij de zegen en de eer en de heerlijkheid en de sterkte in de eeuwen der eeuwen”*, Hfdst. v: 13; dat daar onder alle schepsel zowel de Engelen als de mensen worden verstaan, is duidelijk; want gezegd wordt dat hij hen hoorde zeggen; men zie boven n. 342 tot 346, waar die dingen zijn ontvouwd.

514. En het derde deel der schepen is vergaan; dat dit betekent dat ook vergingen alle erkentissen vanuit het Woord, en vanuit de leren daaruit, staat vast uit de betekenis van het derde deel, zijnde alles, hier allen, omdat het wordt gezegd aangaande de erkentissen van het ware en het goede; en uit de betekenis van de schepen, zijnde de erkentissen van het ware en het goede, voorts de leerstellige dingen; dat de schepen dezelve betekenen, is omdat die schatten voeren over de zee voor den handel, en met de schatten in het Woord worden aangeduid de erkentissen van het ware en het goede, welke ook de leerstellige dingen zijn; met de schepen in den strikten zin,

waarin het samenhoudende wordt verstaan, wordt het Woord en de leer vanuit het Woord aangeduid, omdat het Woord en de leer daaruit de erkentissen van het ware en het goede bevatten, zoals de schepen schatten bevatten; en handel drijven, hetgeen vooral geschiedt door schepen, betekent zich erkentissen verwerven en die aan anderen vergemeenschappen; doch wanneer de inhoud wordt verstaan in plaats van den houder, zo worden met de schepen de erkentissen vanuit het Woord en vanuit de leer vanuit het Woord aangeduid. Dat de schepen zulke dingen betekenen, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar zij worden vermeld; zoals bij Ezechiël: *“O Tyrus, in het hart der zee zijn uw grenzen; uw bouwlieden hebben uw schoonheid vervolmaakt; uit de dennebomen vanuit Senir hebben zij u alle planken gebouwd; den ceder vanuit den Libanon hebben zij genomen om een mast voor u te maken; uit de eiken vanuit Baschan hebben zij uw riemen gemaakt, uw boom hebben zij gemaakt van ivoor; een dochter der schreden vanuit de eilanden der Kitthim; de bewoners van Sidon en Arvad waren uw roeiers; uw wijzen, o Tyrus, waren in u; zij waren uw schippers; de ouderen van Gebal en haar wijzen waren in u, bevestigende uw spleet; alle schepen der zee en hun zeelieden waren in u, om uw koophandel te handelen; de schepen van Tharschisch, uw scharen in uw handel, weswege gij waart vervuld en zeer geëerd in het hart der zeeën”*, xxvii: 4, 5, 6, 8, 9, 25; in dit Hoofdstuk wordt gehandeld over Tyrus; en omdat met Tyrus de erkentissen van het ware en het goede worden aangeduid, wordt derhalve gehandeld over haar koophandel, en over de verschillende koopwaren waardoor zij werd verrijkt; met haar koophandel immers met verschillende koopwaren waardoor zij werd verrijkt, wordt de verwerving van die erkentissen aangeduid, en daarvandaan de geestelijke welvaart; hier wordt dus een schip beschreven met al zijn uitrusting, zoals ten aanzien van de planken, de riemen, den mast, ten aanzien van de schippers, de roeiers en de zeelieden, en in hetgeen voorafgaat en volgt ten aanzien van de koopwaren: het zou echter al te ver voeren om hier te beschrijven wat de afzonderlijke dingen in den geestelijken zin betekenen; het is genoeg dat daaruit kan vaststaan, dat het schip de leer vanuit het Woord betekent, en dat de planken, de riemen, de mast, de verschillende dingen betekenen vanuit welke de leer is; en dat zij die leren, leiden en regeren, worden verstaan onder den kapitein, de schippers, de roeiers en de zeelieden, en de leerstellige dingen zelf onder deszelfs koopwaren, en de verwerving van schatten en geestelijke rijkdommen, zijnde de erkentissen van het ware en het goede, door welke de wijsheid is, onder den koophandel; en daarom wordt gezegd: Uw wijzen, o Tyrus, waren in u; zij waren uw schippers; en in het volgende Hoofdstuk, waar ook wordt

gehandeld over Tyrus: *“Zie, gij waart wijzer dan Daniël; niet enig verheelde hebben zij voor u verborgen; in uw wijsheid en in uw inzicht hadt gij u schatten gemaakt, en gij hadt goud en zilver gemaakt in uw schatkamers; door de veelheid uwer wijsheid in uw koophandel hadt gij u schatten gemaakt”*, Ezech. xxviii: 3, 4, 5; uit welke dingen blijkt, dat onder Tyrus en haar koophandels worden verstaan de erkentnissen van het ware en het goede, door welke de wijsheid is; want wat zou het anders in hebben om zoveel dingen te zeggen over haar koopwaren en over haar handels, indien niet geestelijke dingen werden verstaan: dat onder Tyrus de Kerk wordt verstaan ten aanzien van de erkentnissen van het ware en het goede, en vandaar de erkentnissen van het ware en het goede welke der Kerk zijn, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1201. Daarna wordt in hetzelfde Hoofdstuk gehandeld over de verwoesting van de Kerk ten aanzien van de erkentnissen van het ware en het goede, welke ook met deze woorden wordt beschreven: *“Van het geluid des geschreeuws uwer schippers zullen de voorsteden beven; en allen die den riem houden, zullen uit uw schepen afklimmen; alle schippers der zee zullen bitterlijk over u schreeuwen”*, Hfdst. xxvii: 28, 29, 30; met de schippers worden aangeduid de wijzen door de erkentnissen vanuit het Woord; met hen die den riem houden, worden de inzichtsvollen aangeduid; de verwoesting van de wijsheid en het inzicht wordt aangeduid met de stem des geschreeuws der schippers, en daarmee dat zij die den riem houden, zullen afklimmen uit de schepen. Dat onder de schepen in het Woord de erkentnissen van het ware en het goede worden verstaan, en eveneens de leerstellige dingen vanuit het Woord, als onder de schepen de schatten worden verstaan, aldus de inhoud in de plaats van den houder, staat nog vast uit deze plaatsen; bij Jesaja: *“Huult, gij schepen van Tharschisch, omdat Tyrus verwoest is; de bewoners des eilands zwijgen, de koopman van Sidon, varende over zee, zij vervulden u; huilt gij schepen van Tharschisch, omdat uw vesting verwoest is”*, xxiii: 1, 2, 14; onder de schepen van Tharschisch worden de leerstellige dingen vanuit het Woord verstaan; want de schepen brachten goud en zilver aan, waarmee worden aangeduid de goede en de ware dingen en de erkentnissen ervan vanuit het Woord; en omdat met Tyrus de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de erkentnissen van het ware en het goede, hier dezelve verwoest zijnde, wordt er derhalve gezegd: *Huult, gij schepen van Tharschisch, omdat Tyrus verwoest is; onder de bewoners des eilands worden degenen verstaan die in de goede dingen des levens zijn volgens hun leerstellige dingen; met de kooplieden van Sidon worden degenen aangeduid die in de ware dingen vanuit het Woord zijn, van wie gezegd wordt dat zij u vervulden; met uw vesting wordt de*

beschermende leer vanuit het Woord aangeduid, en met dezelve verwoest zijnde wordt aangeduid dat er geen doorvatting van haar is, en vandaar geen ware; want eendere leerstellige dingen vanuit het Woord zonder doorvatting zijn geen ware dingen, omdat zij door niet juiste ideeën aangaande dezelve vervalst zijn. Bij denzelfde: *“Mij zullen de eilanden vertrouwen, en de schepen van Tharschisch in den aanvang, om uw zonen van verre aan te voeren, hun zilver en goud met hen”*, LX: 9; dat onder de schepen van Tharschisch in den aanvang worden verstaan de erkentissen van het ware en het goede, zodanig als zij zijn voor degenen in den aanvang die worden hervormd, zie men boven in n. 406, waar die dingen zijn ontvouwd: de schepen van Tharschisch immers in den aanvang brachten goud en zilver in grote hoeveelheid, waarmede de goede dingen des levens en de ware dingen der leer worden aangeduid. Over de schepen van Tharschisch leest men in het Eerste Boek der Koningen: *“Salomo maakte een schip in Ezion Jeber, hetwelk is bij Eloth aan den over van de zee Suph in het land van Edom; en Chiram zond zijn knechten; mannen der schepen, kenners van de zee, met de knechten van Salomo; zij kwamen in Ofir, en zij namen goud, 420 talenten, welke zij brachten tot den koning Salomo”*, IX: 26, 27, 28: en daarop: *“De Koning had een schip van Tharschisch in de zee met het schip van Chiram; eens in drie jaren kwam het schip van Tharschisch, brengende goud en zilver, ivoor, en apen, en pauwen”*, X: 22: en daarna in het zelfde Boek: *“De Koning Jehoschafath maakte schepen van Tharschisch, opdat zij heengingen tot Ofir om goud; maar zij gingen niet heen, want de schepen werden gebroken in Ezion Jeber”*, XXII: 49; hoewel dit Historische dingen zijn, bevatten zij nochtans een geestelijken zin, evenzeer als de Profetische dingen; dat de schepen werden gebroken in Ezion Jeber aan den oever van de zee Suph in het land van Edom, betekende de wetenschappen van den natuurlijken mens, want die bevatten in zich en dragen als het ware geestelijke schatten, zoals de schepen wereldlijke schatten; de zee Suph immers en het land van Edom, waar Ezion Jeber was, was de laatste grens van het land Kanaän; en met de laatste grenzen van het land Kanaän worden de laatsten der Kerk aangeduid, zijnde de wetenschappen die de erkentissen van het ware en het goede samenvatten; met het goud en het zilver worden de goede en de ware dingen der Inwendige Kerk aangeduid; met het ivoor, de apen, en de pauwen, worden de ware en de goede dingen der Uitwendige Kerk aangeduid; onder de wetenschappen worden verstaan de wetenschappen zodanig als de Ouden hebben gehad, namelijk de wetenschappen van de overeenstemmingen, de uitbeeldingen, de invloeden, en aangaande den Hemel en de Hel; en deze omvatten vooral de erkentissen van het ware en het goede der Kerk en

waren hun van dienst; met Chiram worden de natiën aangeduid die buiten de Kerk zijn, bij dewelke ook erkentenissen van het goede en het ware zijn: daarmede dat de schepen onder koning Jehoschafath werden gebroken, wordt aangeduid de verwoesting van de Kerk ten aanzien van haar ware en goede dingen. Uit deze dingen kan vaststaan, wat er in het bijzonder wordt aangeduid met de schepen van Tharschisch in de voorgaande dingen, en eveneens bij David: *“Door den oostelijken wind zult Gij de schepen van Tharschisch verbreken”*, Psalm XLVIII: 8; met den oostelijken wind wordt de verwoesting en de verlating aangeduid; want door den wind die uit het oosten komt in de Geestelijke Wereld worden de woonplaatsen der bozen geheel en al omgekeerd, en zijzelf met de schatten waarin zij hun hart hadden gesteld, uitgeworpen in de hellen; over welken wind men zie in het werkje: OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 61; met de schepen van Tharschisch worden hier de valse leerstellige dingen aangeduid: en bij Jesaja: *“De dag van Jehovah Zebaoth over alle hoge en verheven ceders van den Libanon; en over alle eiken van Baschan; en over alle hoge bergen, en over alle verheven heuvels; en over allen uitstekenden toren, en over allen versterkten muur; en over alle schepen van Tharschisch; en over alle beelden van verlangen; opdat vernietigd worde de hoogmoed des mensen, en vernederd worde de hoogte der mannen, en Jehovah alleen worde verhoogd te dien dage”*, II: 12 tot 17; onder den dag van 1521 Jehovah wordt de Komst des Heren verstaan, toen het Laatste Gericht door den Heer werd voltrokken; dat dit door den Heer is voltrokken toen Hij in de wereld was, zie men in het Werkje OVER HET LAATSTE GERICHT, n. 46: hier worden degenen opgesomd over wie binnen de Kerk het Gericht is geschied; met de hoge en verheven ceders van den Libanon worden aangeduid zij die zich beroemen op hun eigen inzicht; en met de eiken van Baschan zij die zich beroemen op de wetenschap; want van ceders wordt in het Woord gesproken met betrekking tot den redelijken mens, en van eiken met betrekking tot den natuurlijken; en de redelijke mens heeft inzicht, en de natuurlijke mens wetenschap; met de hoge bergen en de verheven heuvels worden degenen aangeduid die in de liefde van zich en in de liefde van de wereld zijn; men zie boven n. 405; met den uitstekenden toren en den versterkten muur worden de bevestigde beginselen van het valse aangeduid, aldus eveneens zij die daarin zijn; met de schepen van Tharschisch en met de beelden van verlangen worden aangeduid de valse leerstellige dingen die de verkwikkelijke dingen der aardse liefden begunstigen; de vernietiging van den trots vanuit het eigen inzicht en de wetenschap, wordt verstaan onder: Opdat vernietigd worde de hoogmoed des mensen, en vernederd worde de hoogte der mannen; dat alle inzicht en

wetenschap uit den Heer is, wordt aangeduid met: Opdat Jehovah alleen worde verhoogd te dien dage; men gelooft dat de wetenschap is vanuit den mens; maar voorzover de wetenschap van dienst is aan het inzicht, in hetwelk de doorvatting van het ware is, is zij uit den Allenen Heer. Bij Jesaja: *“In Zion en Hierosolyma is Jehovah groots voor ons, een plaats van rivieren, van den stroom, van breedte der ruimten; niet zal een roeischip daarin gaan, en een groots schip zal door hetzelfde niet heengaan”*, xxxiii: 21; onder Zion en Hierosolyma wordt de Kerk des Heren verstaan, onder Zion de Kerk waar het goede der liefde regeert, en onder Hierosolyma waar het ware des leer regeert: daar wordt gezegd Jehovah groots, wanneer de mensen der Kerk zodanig zijn, dat zij opnemingen zijn van het Goddelijk Goede en Ware uit den Heer; en Zion en Hierosolyma wordt genoemd een plaats van rivieren, van den stroom, van breedte der ruimten, wanneer al hun wijsheid en inzicht, en het goede en het ware, uit den Heer zijn; de rivieren beteken de wijsheid, de stroom het inzicht, de breedte der ruimten de ware dingen vanuit het goede in menigte en uitbreiding; niet zal een roeischip daarin gaan, en een groots schip zal door hetzelfde niet heengaan, betekent dat er niet in de Kerk zal zijn inzicht en wijsheid vanuit het eigene; het roeischip is het inzicht vanuit het eigene, omdat het door de mensen wordt geleid door riemen, en een groots schip is de wijsheid vanuit het eigene, omdat de mens vanuit die zich beroemt en verhovaardigt; het schip immers betekent het inzicht en de wijsheid, wanneer het in zee gaat en haar doorvaart; zo immers is het op gang, zijn schatten meevoerende: dat hier niet een schip wordt verstaan, is duidelijk, omdat het wordt gezegd van Zion en Hierosolyma. Bij David: *“Vele zijn Uw werken, o Jehovah; deze zee, groot en breed van ruimten, daar het kruipende hetwelk geen getal heeft, dieren, de kleine met de grote; daar gaan de schepen; de Leviathan dien Gij hebt geformeerd om daarin te spelen: alle dingen verwachten U, opdat Gij hun spijs geeft in hun tijd”*, Psalm civ: 24, 25, 26, 27; hier wordt niet verstaan de zee, noch worden verstaan de kruipende dingen, de dieren, de Leviathan of de walvis, en schepen, maar zulke dingen die bij de mensen der Kerk zijn; dezen immers verwachten Jehovah; met de grote en brede zee wordt de uitwendige of natuurlijke mens aangeduid, die de goede en de ware dingen wetenschappelijk opneemt; groot wordt gezegd van het goede daar, en breed van het ware daar; met de kruipende dingen worden de levende wetenschappelijke dingen aangeduid; met de grote en de kleine dieren de erkentissen van het goede en het ware van elk geslacht, de hogere en de lagere, en in het gemeen en in het bijzonder, zoals in het Artikel vlak boven, n. 513; onder de schepen worden de leerstellige dingen verstaan, onder de

Leviathan of den walvis alle dingen van den natuurlijke mens in de samenvatting, en van deze wordt gezegd dat hij speelt in de zee vanwege het verkwikkelijke van weten en daarvandaan wijs worden; omdat de mens vanuit die dingen wordt aangedaan met het verlangen van te weten en te verstaan, wordt er gezegd: Alle dingen verwachten U, opdat Gij hun spijs geeft in hun tijd; verwachten betekent verlangen, en de spijs de wetenschap en het inzicht; de mens immers verlangt niet vanuit zich dezelve, maar vanuit de dingen die bij hem zijn vanuit den Heer, bijgevolg verlangen die dingen bij den mens, hoewel het schijnt alsof de mens verlangt vanuit zich. Bij denzelfde: *“Zij die afdalen in 1523 de zee in schepen, een werk makende in vele wateren, zijzelf hebben de werken van Jehovah gezien, en Zijn wonderbaarlijke dingen in de diepte”*, Psalm CVII: 23, 24; zij die afdalen in de zee in schepen, een werk makende in vele wateren, betekent hen die zich intens toelleggen op de leer van het ware vanuit het Woord; die hebben de werken van Jehovah gezien, en Zijn wonderbaarlijke dingen in de diepte, betekent dat die de ware en de goede dingen des Hemels en der Kerk verstaan, en de verborgen dingen ervan; de werken van Jehovah zijn alle dingen des Woords welke den mens vervolmaken, en deze hebben alle betrekking op het ware en het goede; en de wonderbaarlijke dingen in de diepte zijn de verborgen dingen van het inzicht en de wijsheid. Bij Jesaja: *“Zo zeide Jehovah, onze Verlosser, de Heilige Israëls: Terwille van u heb Ik gezonden tot Babel, en Ik zal alle grendelen nederwerpen, en de Chaldeën, in wier schepen een geschreeuw is”*, XLIII: 14; deze dingen betreffen de bevrijding der gelovigen van de verdrukking dergenen die de Kerk verwoesten; onder Babel worden degenen verstaan die haar verwoesten, en zij verwoesten daardoor dat zij allen afhouden van de erkentissen van het ware en het goede, zeggende dat zijzelf weten, en dat men henzelf moet geloven, terwijl zij toch niets van het ware weten, zo de anderen met zichzelf houdende in een dichte onwetendheid, en hen afkerende van den eredienst des Heren, te dien einde dat zijzelf worden vereerd; hun grendelen nederwerpen, betekent hun beginselen van het valse, en de valse dingen die de ware dingen verwoesten; de grendelen zijn de beginselen van het valse, en de Chaldeën zijn zij die door de valse dingen verwoesten; onder Babel immers worden degenen verstaan die door de boze dingen de goede dingen vernietigen, en onder de Chaldeën zij die door de valse dingen de ware dingen vernietigen; in wier schepen een geschreeuw is, betekent de vernietiging van hun leerstellige dingen. Deze vernietiging wordt ook met schepen beschreven in de Apocalyps: *“In één uur zijn zo grote rijkdommen verwoest; ook alle stuurman, en een elk die op schepen verkeert, en de schepelingen, en allen die ter zee handel*

drijven, stonden van verre; en zij wierpen stof op hun hoofden, en zij schreeuwden, wenende en rouw bedrijvende, en zeggende: Wee, wee, de grote stad, Babylon, in dewelke rijk waren geworden allen die schepen hebben in de zee, vanwege haar kostbaarheid, omdat zij in één uur is verwoest", XVIII: 16, 17, 19; maar deze dingen zie men verder ontvouwd in hetgeen volgt. Bij Daniël: *"Tenslotte, in den tijd van het einde, zal de Koning van het zuiden met hem samenbotsen; derhalve zal de Koning van het noorden op hem instormen als het ware in een wervelwind, met wagen en met ruiters, en met vele schepen; en hij zal komen op het land, en hij zal overstromen en doordringen"*, XI: 40; de tijd van het einde betekent den laatsten tijd der Kerk, wanneer er geen ware is omdat er geen goede is; onder den koning van het zuiden wordt het ware in het licht verstaan, zijnde het ware vanuit het goede; onder den koning van het noorden wordt het niet-ware verstaan, omdat er het niet-goede is, bijgevolg het valse; want waar niet het ware is, daar is het valse; de mens keert zich immers dan af van den Hemel tot de wereld, en van den Heer af tot zichzelf; en vanuit de wereld en vanuit zichzelf vloeit, wanneer niets vanuit den Hemel uit den Heer invloeit, niet dan het valse vanuit het boze in; de gevechten tussen het goede vanuit het ware en tussen het valse vanuit het boze, in de laatste tijden der Kerk, worden in dat Hoofdstuk beschreven met de gevechten tussen den Koning van het zuiden en den Koning van het noorden; dat de valse dingen dan zullen binnenstormen en de ware dingen vernietigen, wordt daaronder verstaan dat de Koning van het noorden zal instormen op den Koning van het zuiden met wagen, ruiters en met vele schepen; onder den wagen wordt de leer van het valse verstaan, onder de ruiters de redeneringen daaruit; onder de schepen de valse dingen van elk geslacht en de vervalsingen van het ware; dat hij zal komen op het land, en zal overstromen en doordringen, betekent dat de valse dingen alle dingen der Kerk zullen vernietigen, zowel de uiterlijke als de innerlijke dingen van haar. Bij Mozes: *"Jehovah zal u terugbrengen tot Egypte in schepen, langs den weg waarvan Ik u heb gezegd: Gij zult niet langer voortgaan dien te zien; waar gij verkocht zult worden aan uw vijanden tot dienstknechten en dienstmaagden, en evenwel geen koper"*, Deut. XXVIII: 68; daar wordt gehandeld over de verlating der Kerk ten aanzien van het ware, indien men niet leeft volgens de geboden des Heren in het Woord; de zonen Israëls, tot wie deze dingen werden gezegd, beeldden uit en duiden vandaar aan de Kerk waar het Woord is, en vandaar de ware dingen der leer, aldus de geestelijke mensen; de Egyptenaren echter de louter natuurlijke; dat Jehovah hen zal terugbrengen tot Egypte in schepen, betekent dat zij louter natuurlijk zullen worden door de leerstellige dingen van het valse; de schepen zijn de

leerstellige dingen van het valse; langs den weg waarvan Ik u heb gezegd: Gij zult niet langer voortgaan dien te zien, betekent van een geestelijk mens tot een louter natuurlijk mens; want de mens der Kerk wordt van een natuurlijk mens een geestelijk mens, doch wanneer hij niet leeft volgens de geboden vanuit het Woord, zo wordt hij van een geestelijk mens louter een natuurlijk mens; waar gij verkocht zult worden aan uw vijanden tot dienstknechten en dienstmaagden, betekent dat de valse en de boze dingen zullen heersen; en evenwel geen koper, betekent volslagen minderwaardig. Bij Job: *“Mijn dagen zijn vlugger geweest dan een looper; zij zijn gevloeden, zij hebben het goede niet gezien; zij zijn voorbijgegaan met de schepen van het verlangen, zoals een arend vliegt tot de spijs”*, IX: 25, 26; de schepen van het verlangen, waarmee de dagen voorbijgingen, betekenen de natuurlijke aandoeningen en verkwikkelijkheden van elk geslacht, die alleen der wereld zijn en des lichaams; en omdat deze boven de geestelijke dingen belust maken en geput worden, wordt derhalve gezegd: Zoals de arend vliegt tot de spijs. Bij Mozes: *“Zebulon zal wonen aan de haven der zeeën, en deze aan de haven der schepen, en zijn zijde over tot Sidon”*, Gen. XLIX: 13; Zebulon betekent de verbinding van het goede en het ware; aan de haven der zeeën zal hij wonen, betekent het leven van het ware; en deze aan de haven der schepen, betekent volgens de leerstellige dingen vanuit het Woord; zijn zijde over tot Sidon, betekent de uitbreiding aan het ene deel tot de erkentissen van het goede; maar deze dingen zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6382 tot 6386. Bij denzelfde: *“Dan zullen er schepen zijn vanuit de plaats der Kittheërs, en zij zullen Aschur plagen, en zij zullen Eber plagen; maar toch ook deze om onder te gaan”*, Num. XXIV: 24; dit in de profetie van Bileam; met de schepen vanuit de plaats der Kittheërs worden aangeduid de erkentissen van het ware en het goede, welke degenen hadden die van de Oude Kerk waren; met Aschur, dien zij zullen plagen, worden de redeneringen vanuit de valse dingen aangeduid; en met Eber, dien zij ook zullen plagen, worden de uitwendige dingen van den eredienst aangeduid, zodanige als er zijn geweest bij de zonen Jakobs; hun verwoesting ten aanzien van het ware en het goede, wordt aangeduid met: Ook deze om onder te gaan. In het Boek der Richteren: *“Gilead, in den overgang van den Jordaan woont gij, en Dan, waarom zal hij de schepen vrezen”*, v: 17; onder Gilead wordt iets eenders verstaan als onder Menasseh, en met Menasseh wordt het goede van den natuurlijken mens aangeduid; en omdat de stam van Menasseh niet tezamen streed tegen de vijanden met Deborah en Barak, wordt gezegd: Gilead in den overgang van den Jordaan woont gij; waarmee wordt aangeduid: Waarom leeft gij alleen

in de uitwendige dingen, welke van den natuurlijken mens zijn? Het uitwendige der Kerk werd aangeduid met de gebieden aan de overzijde van den Jordaan, en haar Inwendige met de gebieden binnen den Jordaan; het uitwendige der Kerk is bij hen die meer natuurlijk zijn dan de geestelijken; en omdat de stam van Dan ook niet in den strijd met de vijanden was tezamen met Deborah en Barak, wordt gezegd: Dan, waarom zal hij de schepen vrezem; waarmede wordt aangeduid: Waarom stoot gij de valsheden en de leerstellige dingen van het valse niet terug? Zoals alle dingen in het Oude Testament een geestelijken zin in zich bevatten, aldus doen het eveneens alle dingen in het Nieuwe Testament welke bij de Evangelisten en in de Apocalyps zijn; alle woorden ook des Heren, en eveneens de daden en de wonderen, betekenen hemelse Goddelijke dingen, ter oorzaak hiervan dat de Heer vanuit het Goddelijke heeft gesproken, en vanuit het Goddelijke de werken en de wonderen heeft gewerkt, aldus vanuit eersten door laatsten, en zo in het volle. Daarvanuit kan vaststaan dat het een aanduidende is geweest dat de Heer leerde vanuit schepen; dat Hij sommige discipelen uitkoos vanuit de schepen toen zij visten; dat de Heer tot het schip waarin de discipelen waren, wandelde over de zee, en van daaruit den wind kalmeerde. Over den Heer lerende vanuit een schip, leest men aldus bij de Evangelisten: *“Jezus zat aan de zee; en tot Hem werden vergaderd vele scharen, dermate dat Hij tot een schip ingegaan zijnde nederzat; en de algehele schare stond aan den oever; en Hij sprak tot hen vele dingen in gelijkenissen”*, Matth. XIII: 1, 2, e.v.; Markus IV: 1, 2, e.v.; en elders: *“Jezus was staande aan den oever van Genezareth, als Hij zag twee schepen staande aan het meer; toen ging Hij in een der schepen, hetwelk van Simon was, en Hij vroeg hem dat hij een klein weinig van het land afstak; en Hij zat neder en Hij leerde vanuit het schip de schare”*, Lukas v: 1 tot 9; deze afzonderlijke dingen hebben ook een geestelijken zin in; voorts dat Hij nederzat aan de zee, en aan den oever van Genezareth, voorts dat Hij inging tot het schip van Simon, en van daar vele dingen leerde: dit is geschied, omdat met de zee en met het meer van Genezareth, wanneer het den Heer betreft, de erkenningen van het ware en het goede in de gehele samenvatting worden aangeduid; en met het schip van Simon de leerstellige dingen des geloofs; vandaar betekende dat Hij vanuit het schip leerde, dat Hij leerde vanuit de leer. Dienaangaande dat de Heer tot het schip waarin de discipelen waren, wandelde over de zee, leest men aldus bij de Evangelisten: *“Het schip waarin de discipelen des Heren waren, werd geteisterd door den wind in het midden der zee; ter vierde wake des nachts kwam Jezus tot hen af, wandelende op de zee: en Petrus zeide: Gebied mij tot U te komen op de wateren. Hij zeide: Kom. En*

daarom wandelde Petrus, afklimmende, op de wateren, om tot Jezus te komen; maar hij werd bevreemd, aanvangende te verzinken; Jezus, de hand uitstekende, greep hem aan, en Hij zeide: Mens van klein geloof, waarom hebt gij getwijfeld? En toen zij in het schip waren ingegaan, stilde de wind; en zij die in het schip waren, aanbaden Hem, zeggende: Waarlijk, de Zoon Gods zijt Gij”, Matth. XIV: 24 tot 33; Markus VI: 48 tot 52. En elders: “Toen het avond geworden was, gingen de discipelen afnaar de zee; en nadat zij in het schip waren ingegaan, kwamen zij over de zee naar Kapernaum; en het was alreeds duister geworden, maar Jezus was tot hen niet gekomen; en de zee werd bewogen overmits er een grote wind waaide; en als zij omtrent 25 tot 30 stadiën gevaren waren, zagen zij Jezus wandelende op de zee, en nabij het schip gekomen, en zij waren derhalve bevreemd: Hij echter zeide: Ik ben het, zijt niet bevreemd. En zij wilden Jezus opnemen in het schip, maar terstond was het schip bij het land waar zij naartoe voeren”, Joh. VI: 16 tot 21, e.v. De afzonderlijke dingen betekenen ook hier Goddelijke geestelijke dingen, welke evenwel niet in de letter verschijnen; zoals de zee, het wandelen van den Heer daarover, de vierde wake waarop Hij tot de discipelen kwam, voorts het schip tot hetwelk Jezus inging, en dat Hij van daar den wind en de zeegolven bedwong, behalve de overige dingen; het is echter hier niet nodig om afzonderlijk uiteen te zetten wat de geestelijke dingen betekenen; alleen dit, dat de Zee het laatste des Hemels en der Kerk betekent, aangezien in de laatste grenzen der Hemelen zeeën zijn; het wandelen van den Heer over de zee, betekende de tegenwoordigheid en den invloed des Heren ook in die dingen, en vandaar voor hen die in de laatsten des Hemels zijn door het leven vanuit het Goddelijke; het leven van hen vanuit het Goddelijke werd uitgebeeld door het wandelen van den Heer over de zee; en hun duister en wankelend geloof werd daardoor uitgebeeld dat Petrus wandelende over de zee aanving te verzinken, maar aangegrepen door den Heer werd gered; wandelen ook in het Woord betekent leven; dat dit is geschied in de vierde wake, betekende den eersten staat der Kerk, wanneer de ochtendschemering er is en de morgen op komst; dan immers vangt het goede aan te handelen door het ware, en dan is de Komst des Heren daar: dat de zee ondertussen door den wind werd bewogen, en dat de Heer hem bedwong, betekent den natuurlijken staat des levens welke voorafgaat, welke staat er een van onvrede is en als het ware stormachtig; doch wanneer de staat het dichtst aan den morgenlijken staat toe is, zijnde de eerste staat der Kerk bij den mens, omdat de Heer dan aanwezig is in het goede der liefde, zo ontstaat het kalme des gemoeds. Iets eenders eveneens wordt aangeduid met het bedaren van den wind en van de zeegolven door den Heer, waarover ook

elders bij de Evangelisten: *“Als Jezus in het schip was gegaan, zijn Hem Zijn discipelen gevolgd; maar zie, een grote beweging ontstond in de zee, also dat het schip van de golven werd bedekt; Hij echter sliep; toetredende dus wekten de discipelen Hem, zeggende: Heer, behoed ons, wij vergaan; toen stond Hij op en bestrafte den wind, en er werd grote kalmte”*, Matth. VIII: 23 tot 26; Markus IV: 36 tot 40; Lukas VIII: 23, 24; door dit werd de staat uitgebeeld van de mensen der Kerk, wanneer zij in het natuurlijke zijn, en nog niet in het geestelijke, in welken staat de natuurlijke aandoeningen, zijnde de verschillende begeerten opkomende vanuit de liefden van zich en van de wereld, verrijzen en verschillende beroeringen van den animus vertonen; in dien staat schijnt de Heer als het ware afwezig; deze schijnbare afwezigheid wordt daarmede aangeduid dat de Heer sliep; doch wanneer zij vanuit den natuurlijken staat in den geestelijken komen, dan houden die beroeringen op, en ontstaat de kalmte des gemoeds; want de onstuimige beroeringen van den natuurlijken mens worden door den Heer bedaard, wanneer het geestelijk gemoed wordt geopend, en de Heer door hetzelfde invloeit in het natuurlijke gemoed. Aangezien de aandoeningen die der liefde van zich en van de wereld zijn, en daaruit de denkingen en de redeneringen, vanuit de hel zijn, het zijn immers begerigheden van elk geslacht welke in den natuurlijken mens daarvandaan oprijzen, worden die derhalve eveneens met den wind en met de zeegolven, en de hel zelf met de zee, in den geestelijken zin aangeduid; hetgeen ook hieruit kan vaststaan, dat gezegd wordt dat de Heer den wind bestrafte; en bij Markus: *“Jezus, ontwaakt zijnde, schold den wind, en Hij zeide tot de zee: Zwijg stil en verstom; en de wind ging liggen, en er werd grote kalmte”*, IV: 39. Dit had niet tot den wind en tot de zee gezegd kunnen worden, indien Hij niet onder dezelve had verstaan de hel, waarvandaan de onstuimige bewegingen van den animus vanuit de verschillende begeerten oprijzen; dat de zeeën ook de hellen betekenen, zie men boven in n. 342.

515. Vers 10, 11. *En de derde Engel heeft gebazuind, en gevallen is vanuit den Hemel een grote ster brandende als ware het een fakkel, en is gevallen op het derde deel der rivieren, en op de bronnen der wateren. En de naam der ster wordt gebeten alsem; en het derde deel der wateren werd alsem; en vele mensen zijn gestorven vanwege de wateren, omdat zij bitter waren geworden.* En de derde Engel heeft gebazuind, betekent den invloed vanuit den Hemel, en vandaar de derde verandering bij de bozen: en gevallen is vanuit den Hemel een grote ster brandende als ware het een fakkel, betekent het ware des Woords vervalst vanuit de eigen liefde: en is gevallen op het derde deel der rivieren, en op de bronnen der wateren, betekent dat vandaar verging alle verstand van het

ware, en door hetzelfde de leer der Kerk: en de naam der ster wordt geheten alsem, betekent het ware vermengd met het valse van het boze: en het derde deel der wateren werd alsem, betekent dat zodanig al het ware werd in het verstand en in de leer: en vele mensen zijn gestorven vanwege de wateren, betekent dat allen die zodanig waren, vergingen door de valse dingen, waarin de ware dingen des Woords waren verkeerd: omdat zij bitter waren geworden, betekent omdat de ware dingen des Woord waren vervalst.

516. En de derde Engel heeft gebazuind; dat dit betekent den invloed vanuit den Hemel, en vandaar de derde verandering bij de bozen, staat vast uit hetgeen boven in n. 502 is gezegd en getoond.

517. En gevallen is vanuit den Hemel een grote ster brandende als ware het een fakkel; dat dit betekent het ware des Woords vervalst vanuit de eigen liefde, staat vast uit de betekenis van de sterren, zijnde de erkentnissen van het ware en het goede, voorts de ware en de goede dingen der erkentnissen vanuit het Woord, waarover boven n. 72, 402; en uit de betekenis van branden zoals een fakkel, zijnde vanuit de eigen liefde vervalst worden; branden wordt gezegd van de eigen liefde, omdat het vuur haar betekent, men zie boven n. 504; en de fakkel betekent het ware des Woords, der leer en des geloofs, men zie ook boven, n. 274; daaruit kan vaststaan, dat met: Gevallen is vanuit den Hemel een grote ster brandende als ware het een fakkel, wordt aangeduid het ware des Woords vervalst vanuit de eigen liefde [*amor proprius*]. Men moet weten, dat al degenen die in de liefde van zich [*amor sui*] zijn, indien zij zich op het Woord toeliegen, de ware dingen ervan vervalsen; de oorzaak hiervan is deze, dat al het ware is vanuit den Hemel uit den Heer, en niets uit het eigene des mensen; en zij die zijn in de liefde van zich, zijn ondergedompeld in hun eigene, en vatten daaruit elke idee der denking op aangaande de ware dingen des Woords; daarvandaan is het, dat zij die dingen vervalsen, niet ten aanzien van den zin der letter des Woords, maar ten aanzien van het verstand van het ware in dien zin; want de woorden anders verstaan dan volgens hun waren zin, is dezelve vervalsen. Er zijn twee staten van des mensen denkingen, de ene als hij in de denking aangaande de ware dingen is uit den Heer, en de andere als hij het is uit zichzelf; wanneer hij is in de denking aangaande de ware dingen uit den Heer, dan wordt zijn gemoed opgeheven tot in het licht des Hemels; vandaar heeft hij verlichting en een juiste doorvatting van het ware; doch wanneer hij is in de denking aangaande de ware dingen uit zichzelf, dan valt zijn gemoed in het licht der wereld, en dit licht is ten aanzien van de geestelijke dingen, of ten aanzien van de dingen die des Hemels en der Kerk zijn, een donkerheid [*caligo*], waarin de mens niets anders ziet dan zulke

dingen die lichten door het vuur der liefde van zich en van de wereld, welke in zich valse dingen zijn, tegenovergesteld aan de ware dingen.

518. En is gevallen op het derde deel der rivieren, en op de bronnen der wateren; dat dit betekent dat vandaar verging alle verstand van het ware, en door hetzelfde de leer der Kerk, staat vast uit de betekenis van vallen vanuit den Hemel, wanneer het de sterren betreft, zijnde vergaan, waarover aanstonds; en uit de betekenis van het derde deel, zijnde alles, waarover boven n. 506, hier alle, omdat het wordt gezegd van het verstand van het ware en van de leer, welke worden aangeduid met de rivieren en met de bronnen der wateren; uit de betekenis van de rivieren, zijnde het verstand van het ware, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de bron der wateren, zijnde het Woord en de leer vanuit het Woord, en vandaar dat de bronnen de ware dingen des Woords en de leerstellige dingen zijn, waarover boven n. 483. Dat met vallen, wanneer het van de sterren wordt gezegd, waaronder de erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord worden verstaan, zoals boven, wordt aangeduid vergaan, is omdat het Goddelijk Ware, wanneer het in de geestelijke wereld valt vanuit den Hemel op het land daar waar de bozen zijn, wordt verkeerd in het valse; en wanneer het Goddelijk Ware het valse wordt, dan vergaat het; dit wordt eveneens daarmee aangeduid *dat de sterren van den Hemel zullen vallen*, Matth. xxiv: 29; Markus xiii: 25, namelijk dat in den laatsten tijd der Kerk de erkentissen van het ware en het goede zullen vergaan: dat het Goddelijk Ware, als het in de geestelijke Wereld valt vanuit den Hemel op het land daar waar de bozen zijn, wordt verkeerd in het valse en zo vergaat, zie men boven in n. 413, 418, 419, 489; het Goddelijk Ware immers wordt in zodanig valse verkeerd als het boze is in hen bij wie het invloeit; dat het zo is, kan vaststaan uit deze ondervinding; het werd mij gegeven waar te nemen, hoe het Goddelijk Ware wordt veranderd in het valse wanneer het afglijdt diep in de hel, en het werd ontwaard dat het geleidelijk bij het nedervloeien werd veranderd, ten slotte tot het allervalste toe. Dat rivieren het verstand van het ware betekenen, voorts het inzicht, is omdat de wateren de ware dingen betekenen, en het verstand is het receptakel en het complex van de waarheden, zoals de rivier het is van de wateren, en omdat de denking vanuit het verstand, zijnde het inzicht, is zoals een stroom van het ware; vanuit denzelfden oorsprong, namelijk vanuit de betekenis van de wateren, zijnde de ware dingen, is het dat de bron het Woord en de leer van het ware betekent, en dat de poelen, de meren en de zeeën de erkentissen van het ware in de samenvatting betekenen: dat de wateren de ware dingen betekenen, en de levende wateren de ware dingen uit den Heer, zie men boven

in n. 71, 483; en eveneens in de volgende plaatsen in dit Artikel: dat de rivieren en de stromen het verstand van het ware, en het inzicht betekenen, kan vaststaan uit het Woord waar rivieren en stromen worden vermeld, zoals bij Jesaja: *“Dan zal de kreupele springen zoals een hert, en de tong des stommen zal zingen, omdat in de woestijn wateren uitbreken, en rivieren in de vlakte der woestijn”*, xxxv: 6; deze dingen betreffen den Heer, en de hervorming van de natiën, en de instauratie van de Kerk bij dezelve; met den kreupele die zal springen zoals een hert, wordt degene aangeduid die niet in het echte goede is, omdat hij niet in de erkentnissen van het ware en het goede is; met de tong des stommen die zal zingen, wordt aangeduid de belijdenis des Heren door hen die in de onwetendheid omtrent het ware zijn; in de woestijn zullen wateren uitbreken, betekent dat er ware dingen zullen zijn waar zij tevoren niet waren; en rivieren in de vlakte der woestijn, betekent dat er het inzicht zal zijn waar het tevoren niet was; de woestijn is waar niet het ware is, de vlakte der woestijn waar niet het inzicht is; de wateren zijn de ware dingen, en de rivieren zijn het inzicht. Bij denzelfde: *“Ik zal op de hellingen rivieren openen, en in het midden der valleien zal Ik bronnen stellen; de woestijn tot een poel der wateren, en het droge land tot springaders der wateren”*, xli: 18; deze dingen zijn gezegd aangaande de zaliging der natiën door den Heer; op de hellingen rivieren openen, is innerlijk inzicht geven; in het midden der valleien bronnen stellen, is den uitwendigen mens onderrichten in de ware dingen; de overige dingen zie men boven ontvouwd in n. 483. Bij denzelfde: *“Zie, Ik makende het nieuwe; nu zal het uitspruiten; zult gij het niet erkennen? Ik zal in de woestijn een weg leggen, in de verlatenheid der rivieren: Mij zal eren het wilde dier des velds, de draken en de dochters van den nachtuil, deswege dat Ik wateren heb gegeven in de woestijn, en rivieren in de verlatenheid, om Mijn volk, Mijn uitverkorene, te drinken te geven”*, xliii: 19, 20; deze dingen ook aangaande den Heer, en aangaande de nieuwe Kerk uit Hem, welke wordt verstaan onder: Zie, Ik makende het nieuwe; nu zal het uitspruiten; met in de woestijn een weg leggen en in de verlatenheid rivieren, wordt aangeduid dat het ware en het inzicht van het ware zullen zijn waar zij tevoren niet waren; de weg is het ware leidende tot den Hemel, en de rivieren zijn het inzicht; met het volk te drinken geven, wordt aangeduid hen onderrichten die verlangen; met het wilde dier, de draken en de dochters van den nachtuil, worden degenen aangeduid die slechts vanuit het geheugen de ware en de goede dingen weten, en dezelve niet verstaan en doorvatten; dezen spreken het ware zonder idee van het ware, afhankelijk alleen van anderen. Bij denzelfde: *“Ik zal wateren uitgieten op den dorstige, en vlooden op het droge land; Ik zal Mijn*

geest uitgieten op uw zaad, en den zegen op uw boorlingen”, XLIV: 3; wateren uitgieten op den dorstige, betekent onderrichten in de ware dingen degenen die in de aandoening van het ware zijn; vlooden uitgieten op het droge land, betekent inzicht geven aan hen die in het verlangen van het ware vanuit het goede zijn; iets eenders wordt aangeduid met den geest en den zegen uitgieten; want met den geest Gods wordt het Goddelijk Ware aangeduid, en met den zegen de vermenigvuldiging en de vruchtmaking ervan, aldus het inzicht: wie ziet niet, dat hier en boven niet worden verstaan wateren en rivieren, noch woestijn en verlatenheid, maar zulke dingen die der Kerk zijn? En daarom ook wordt er hier aan toegevoegd: Ik zal Mijn geest uitgieten op uw zaad, en Mijn zegen op uw boorlingen. Bij Mozes: “*Jehovah leidende u tot een land van rivieren des waters, van bronnen, van afgronden uitgaande van het dal en van den berg*”, Deut. VIII: 7; met het land Kanaän, tot hetwelk Jehovah hen zal leiden, wordt de Kerk aangeduid; en daarom betekenen de rivieren des waters, de bronnen, de afgronden uitgaande van het dal en van den berg, zulke dingen die der Kerk zijn; de rivieren des waters het verstand van het ware, de bronnen de leerstellige dingen vanuit het Woord, de afgronden uitgaande van het dal en van den berg de erkentissen van het ware en het goede in den natuurlijke mens en in den geestelijken. Bij Jesaja: “*Schouw naar Zion en Hierosolyma; daar is Jehovah groots voor ons, een plaats van rivieren, stromen, van breedte der ruimten; een roeischip zal niet daarin gaan, en een groots schip zal niet erdoor gaan*”, XXXIII: 20, 21; hier eveneens wordt met de plaats der rivieren en der stromen de wijsheid en het inzicht aangeduid; wat de overige dingen betekenen, is boven in n. 514 ontvouwd. Bij Joël: “*In dien dag zullen de bergen druipen van most, en de heuvels vloeien van melk, en alle beken van Jehudah zullen met wateren vloeien; en een bron zal van het Huis van Jehudah uitgaan, en den stroom van Schittim bewateren*”, III: 18; deze dingen zijn eveneens boven in n. 433 en 483 ontvouwd; met de bron die van het Huis van Jehovah zal uitgaan, wordt aangeduid het ware der leer vanuit den Hemel uit den Heer; met den stroom van Schittim welke zal bewateren, wordt de verlichting van het verstand aangeduid. Bij Ezechiël: “*Wateren uitgaande van onder den drempel van het Huis Gods naar het oosten; de man leidde mij en hij leidde mij terug op den oever der rivier; toen ik terugkwam, zie, op den oever der rivier zeer veel boom aan deze en gene zijde: hij zeide: Alle levende ziel die kruipt, waarheen ook maar de rivieren zullen komen, zal leven, weswege de vis zeer veel wordt, omdat daarheen de wateren komen, en zij worden gezond, opdat alles leve waarheen de rivier gekomen zal zijn: verder gaat op aan de rivier, op haar oever aan deze en gene zijde, alle boom der spijze, welks blad niet afvalt,*

noch de vrucht ervan wordt verteerd; in zijn maanden wordt hij herboren, omdat zijn wateren zijn uitgaande van het heiligdom”, XLVII: 1 tot 12; deze dingen eveneens zijn ontvouwd boven in n. 422 en 513; uit welke dingen blijkt, dat met de wateren uitgaande van het Huis Gods naar het oosten, het uit den Heer voortgaande Goddelijk Ware wordt aangeduid, invloeiende bij hen die in het goede der liefde zijn; en dat met de rivier op welks oever alle boom der spijze is, en door welks wateren alle kruipende ziel leeft, weswege veel vis, wordt aangeduid het inzicht vanwege de opneming van het Goddelijk Ware; weswege alle dingen bij den mens, zowel diens aandoeningen en doorvattingen, als diens erkentissen en wetenschappelijke dingen, en de denkingen daaruit, het geestelijk leven erlangen. Bij Jeremia: *“Gezegend de man die in Jehovah vertrouwt; hij zal zijn zoals een boom geplant aan wateren, en aan de rivier zijn wortels uitzendt, en hij zal niet zien wanneer de hitte zal gekomen zijn, maar zijn blad zal groen zijn”*, XVII: 7, 8; onder den boom geplant aan wateren, wordt de mens verstaan bij wien de ware dingen uit den Heer zijn; onder: Aan de rivier zendt hij zijn wortels uit, wordt de uitbreiding verstaan van het inzicht uit den geestelijken mens in den natuurlijken; de overige dingen zie men ontvouwd boven in n. 481. Waar in het Woord wordt gehandeld over bomen en tuinen, daar wordt ook gesproken van besproeiende wateren en rivieren, ter oorhiervan, dat met de bomen de doorvattingen en de erkentissen worden aangeduid, en met de wateren en de rivieren de ware dingen en het verstand daaruit; want zonder het verstand van de waarheden, is de mens zoals een tuin waar geen water is, welks bomen verdorren; als bij Mozes: *“Zoals de dalen worden zij geplant, zoals de tuinen aan de rivier, zoals de sandelbomen heeft Jehovah geplant, zoals de cederbomen aan de wateren”*, Num. XXIV: 6, 7; deze dingen aangaande de zonen Israëls, met wie wordt aangeduid de Kerk, die toen moest worden geplant, welke Kerk wordt vergeleken met de dalen die worden geplant, en met een tuin aan de rivier, omdat met de dalen het inzicht van den natuurlijken mens wordt aangeduid, en met den tuin het inzicht van den geestelijken mens; en zij wordt vergeleken met de sandel- en cederbomen, omdat met de sandelbomen worden aangeduid de dingen die van den natuurlijken mens zijn, en met de cederbomen de dingen die van den redelijken mens zijn; omdat al die dingen leven vanuit den invloed van het Goddelijk Ware uit den Heer, wordt derhalve gezegd dat zij zijn geplant aan de rivier en aan de wateren, waarmede het invloeiende Goddelijk Ware wordt aangeduid, waarvandaan het inzicht is. Aangezien onder den Tuin van Eden of het Paradijs de wijsheid en het inzicht wordt verstaan, welke de Oudsten hadden die vóór den vloed leefden, wordt derhalve

daar waar hun wijsheid wordt beschreven, ook beschreven de invloed van het Goddelijk Ware en van het inzicht daaruit, met *een rivier die uitging van Eden om den tuin te bewateren, en van daar werd gescheiden, en was tot vier hoofden*, Gen. II: 10 e.v.; de rivier vanuit Eden betekent de wijsheid vanuit de liefde, zijnde Eden; om den tuin te bewateren, is om inzicht te geven; de beschrijving van het inzicht geschiedt met de vier rivieren, waarover daar wordt gehandeld; maar dit zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 107 tot 121. Bij Ezechiël: *“Aschur was een Ceder in den Libanon; de wateren deden hem groeien, de afgrond maakte hem hoog, aldus dat hij met zijn rivieren ging rondom zijn planting, en zijn waterleidingen uitzond tot alle bomen des velds”*, xxxi: 3, 4; Aschur betekent den redelijken mens of het redelijke van den mens; eender de ceder in den Libanon; en omdat het echte redelijke wordt vervolmaakt door de erkentissen van het ware en het goede, wordt gezegd dat de wateren hem deden groeien, en de afgrond hem hoog maakte; de wateren zijn de ware dingen, en de afgrond de erkentissen van het ware, welke in den natuurlijken mens zijn; de aanwassing van het inzicht wordt daarmee aangeduid, dat hij met zijn rivieren ging rondom de planting; en de vermenigvuldiging van de erkentissen van het ware daarmee dat hij zijn waterleidingen uitzond tot alle bomen des velds. Bij David: *“Een wijnstok hebt Gij vanuit Egypte doen voorttrekken, Gij hebt zijn scheuten uitgezonden tot aan de zee, en tot aan de rivier zijn takjes”*, Psalm LXXX: 9, 12; onder den wijnstok vanuit Egypte worden de zonen Israëls verstaan, die een wijnstok worden geheten omdat zij de geestelijke Kerk hebben uitgebeeld, welke de wijnstok in het Woord aanduidt; hun verblijf in Egypte beeldde de eerste inwijding in de dingen der Kerk uit, want Egypte betekende de wetenschappelijke dingen die aan de dingen der Kerk van dienst zijn; wanneer dus de wijnstok de Kerk betekent, en Egypte het daaraan van dienst zijnde wetenschappelijke, zo blijkt wat in den geestelijken zin wordt aangeduid met: Een wijnstok hebt Gij vanuit Egypte doen voorttrekken; de uitbreiding van haar inzicht tot aan de wetenschappelijke dingen en tot aan de redelijke dingen toe, wordt aangeduid met: Gij hebt zijn scheuten uitgezonden tot aan de zee, en de takjes tot aan de rivier; scheuten en takjes uitzenden, betekent de vermenigvuldiging en de uitbreiding; de zee betekent het wetenschappelijke, en de rivier, hier de Eufraath, het redelijke. De uitbreiding der Kerk en de vermenigvuldiging van haar waarheden, en van het inzicht daaruit, wordt beschreven met de uitbreiding van het land Kanaän tot de zee Suph, de zee der Filistijnen, en tot de rivier de Eufraath, bij Mozes: *“Ik zal uw grens stellen van de zee Suph tot aan de zee der Filistijnen, en van de woestijn tot aan de rivier”*, Exod. xxiii: 31; met

de grenzen van het land Kanaän worden de laatsten der Kerk aangeduid, zijnde de wetenschappelijke ware dingen, de erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord, en de redelijke dingen; met de zee Suph wordt het wetenschappelijk ware aangeduid; met de zee der Filistijnen, waar Tyrus en Sidon was, worden aangeduid de erkentissen van het ware en het goede vanuit den zin der letter des Woords; en met de rivier de Eufraath wordt het redelijke aangeduid; want de wetenschappelijke dingen zijn van dienst aan de erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord, en deze met gene zijn aan het redelijke van dienst, en het redelijke is van dienst aan het inzicht, hetwelk wordt gegeven door de geestelijke ware dingen verbonden met het geestelijk goede: Iets eenders als gezegd wordt van de Kerk en haar uitbreiding, wordt ook gezegd van de macht des Heren over alle dingen des Hemels en der Kerk, bij David: *“Ik zal Zijn hand stellen in de zee, en in de rivieren Zijn rechterhand”*, Psalm LXXXIX: 26; deze dingen aangaande David, onder wien de Heer wordt verstaan; de macht des Heren tot aan de laatsten des Hemels en der Kerk toe, aldus over den gansen Hemel en over het al der Kerk, wordt aangeduid met de hand stellen in de zee en in de rivieren de rechterhand; de macht wordt aangeduid met de hand en de rechterhand, en de laatsten des Hemels en der Kerk met de zee en met de rivieren; de laatsten des Hemels zijn zeeën en zijn rivieren, zoals boven ettelijke malen is gezegd; deze dingen werden uitgebeeld door de beide zeeën, en door de beide rivieren welke de grenzen waren van het land Kanaän; de beide zeeën waren de zee van Egypte en de zee der Filistijnen, waar Tyrus en Sidon waren, en de beide rivieren waren de Eufraath en de Jordaan; maar de Jordaan was de grens tussen het land Kanaän innerlijk en het uiterlijk; in het laatstgenoemde waren de Stammen van Ruben en Gad en de helft van den Stam van Menasseh. Eender bij Zacharia: *“Zijn heersen zal zijn van de zee tot aan de zee toe, en van de rivier tot aan de einden des lands toe”*, ix: 10; deze dingen ook aangaande den Heer, onder welke dingen er eendere worden verstaan; Zijn heerschappij tot aan de laatsten des Hemels en der Kerk toe, is over alle dingen des Hemels en der Kerk; de laatsten immers zijn de grenzen. Bij David: *“Van toen af is Uw Troon bevestigd, van het eeuwige aan Gij; opgeheven hebben de stromen, o Jehovah, opgeheven hebben de stromen hun stem, opgeheven hebben de stromen hun gedruis: meer dan de stemmen van vele grootse wateren, meer dan de golven der zee, is Jehovah groots”*, Psalm XCIII: 2, 3, 4; deze dingen eveneens aangaande den Heer; Zijn heerschappij van het eeuwige tot in het eeuwige over den Hemel en de Aarde wordt aangeduid met: Van toen af is Uw Troon bevestigd, van het eeuwige aan Gij; de verheerlijking des Heren vanwege Zijn Komst, en

daarvandaan de zaliging van het menselijk geslacht, wordt daarmee aangeduid dat opgeheven hebben de stromen hun stem en hun gedruis; met de hier driemaal genoemde stromen worden alle dingen aangeduid die zijn van des mensen inzicht in den inwendigen mens, en alle dingen die in den uitwendigen mens zijn; het Goddelijk Ware uit Hem, door hetwelk is de macht en door hetwelk is de zaliging, wordt aangeduid met: Meer dan de stemmen van vele grootse wateren, meer dan de golven der zee; de wateren zijn de ware dingen, de stemmen van vele grootse wateren zijn de Goddelijke Ware dingen. De verheerlijking en de viering des Heren vanuit de vreugde des harten wordt aldus elders bij David beschreven: *“Gedruis uite de zee en haar volheid, het wereldrond en zij die daarin wonen; laten de stromen handklappen, tegelijk de bergen jubelen”*, Psalm xcviij: 7, 8; met die woorden wordt de verheerlijking des Heren door den algehelen Hemel aangeduid; de verheerlijking door de laatsten ervan wordt aangeduid met: Gedruis uite de zee en haar volheid; de verheerlijking door den gansen Hemel wordt aangeduid met: Gedruis uite het wereldrond en zij die daarin wonen; het wereldrond [*orbis*] betekent den algehelen Hemel ten aanzien van de ware dingen ervan; en zij die daarin wonen, betekenen den algehelen Hemel ten aanzien van de goede dingen ervan; de bewoners betekenen in het Woord hen die in de goede dingen des Hemels en der Kerk zijn, aldus hun goede dingen; de verheerlijking des Heren door de ware dingen die van het inzicht zijn, en door de goede dingen die van de liefde zijn, wordt aangeduid met: Laten de stromen handklappen, tegelijk de bergen jubelen; de stromen zijn de ware dingen van het inzicht, en de bergen zijn de goede dingen der liefde. Het Goddelijk Ware uit den Heer, vanuit hetwelk, opgenomen zijnde, het inzicht is, wordt aangeduid met de wateren vanuit de rots in Choreb, Exod. xvii: 6, waarover aldus bij David: *“Hij spleet de rotsen in de woestijn, en Hij deed drinken de grote afgronden, en Hij leidde vloeden uit van de rots; en Hij deed de wateren afdalen zoals stromen; Hij sloeg de rots, zodat wateren uitstroonden, en rivieren ontvloeden”*, Psalm lxxviii: 15, 16, 20: en elders: *“Hij opende de Rots, zodat de wateren uitvloeden; de rivieren gingen uit in droge plaatsen”*, Psalm cv: 41; onder de Rots wordt daar de Heer verstaan; en onder de wateren die daaraan ontvloeden, wordt het Goddelijk Ware uit Hem verstaan; en met de rivieren wordt het inzicht en de wijsheid daaruit verstaan; met de grote afgronden drinken wordt aangeduid de verborgenheden der wijsheid putten en doorvatten. Bij Johannes: *“Jezus zeide: Indien iemand gedorst zal hebben, hij kome tot Mij en drinke; al wie komt tot Mij, zoals de Schrift heeft gezegd, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien: dit zeide Hij van den geest*

welken diegenen zouden ontvangen die in Hem geloven”, VII: 37, 38, 39; met komen tot den Heer en drinken, wordt aangeduid uit Hem de ware dingen der leer en het geloof ervan opnemen; dat daaruit het geestelijk inzicht is, wordt daarmede aangeduid dat stromen des levenden waters uit zijn buik zullen vloeien; het levende water is het Goddelijk Ware, hetwelk enig en alleen uit den Heer is; de stromen zijn de dingen die van het inzicht zijn, en de buik betekent de denking vanuit het geheugen, deze stemt immers daarmede overeen: en omdat met de stromen des levenden waters wordt aangeduid het inzicht door het Goddelijk Ware uit den Heer, wordt derhalve daaraan toegevoegd: Deze dingen zeide Hij van den geest welken diegenen zouden ontvangen die in Hem geloven; de geest dien zij uit den Heer zouden ontvangen, is het Goddelijk Ware en het inzicht daaruit; en daarom ook noemt de Heer den Geest dien zij zouden ontvangen den Geest der Waarheid; Joh. Hfdst. XIV: 16, 17, 18; Hfdst. XVI: 7 tot 15. Bij David: *“Jehovah heeft op de zeeën het wereldrond gegrond, en op de stromen heeft Hij hetzelfde gevestigd”*, Psalm XXIV: 2; met het wereldrond wordt de Hemel en de Kerk in de ganse samenvatting aangeduid; met de zeeën worden aangeduid de erkentnissen en de wetenschappen, zijnde de laatsten der Kerk, in het bijzonder de erkentnissen van het ware en het goede, zodanig als zij zijn in den zin der letter des Woords; met de stromen wordt aangeduid de binnenleiding door dezelve tot het hemels inzicht: uit deze dingen kan vaststaan, wat onder die woorden in den geestelijken zin wordt verstaan, namelijk dat de innerlijke dingen des Hemels en der Kerk, welke de hemelse en de geestelijke dingen worden genoemd, worden gegrondvest op de erkentnissen van het ware en het goede, welke in den zin der letter des Woords zijn, redelijk verstaan zijnde: gezegd wordt dat Hij het wereldrond heeft gegrond op de zeeën, en gevestigd op de stromen, omdat de zeeën en de rivieren in de grenzen des Hemels zijn, uitgebeeld door de zee Suph, de zee der Filistijnen, de rivier de Eufraath, en de rivier de Jordaan, welke de grenzen waren van het land Kanaän; en omdat de laatsten in het Woord de laagsten betekenen, wordt er gezegd dat Jehovah heeft gegrond en gevestigd op dezelve; dat niet de aardbol [*tellus*] op zeeën en op rivieren is gegrondvest, staat vast. Bij denzelfde: *“De Heer is aan Uw rechterhand; Hij heeft de koningen geslagen ten dage Zijns toorns; Hij heeft gericht onder de natiën; Hij heeft vervuld met lijken; Hij heeft het hoofd over veel land geslagen; vanuit den stroom op den weg zal het drinken; deswege zal het hoofd zich verhogen”*, Psalm CX: 5, 6, 7; deze dingen zijn gezegd aangaande den Heer, en aangaande Zijn strijd tegen de valse en de boze dingen die vanuit de Hellen waren, en de onderjukking van deze; onder de koningen worden de

valse dingen vanuit de hel verstaan; onder de natiën worden de boze dingen daaruit verstaan; Zijn Goddelijke macht wordt verstaan onder den Heer ter rechterhand; de onderjukking en de vernietiging van de valse en de boze dingen vanuit de hellen wordt daarmede aangeduid dat Hij hen heeft geslagen ten dage Zijns toorns, onder de natiën heeft gericht, en met lijken heeft vervuld; onder het hoofd dat Hij heeft geslagen in veel land, wordt de liefde van zich verstaan, vanuit dewelke alle boze en valse dingen zijn; slaan in veel land, betekent de totale vernietiging en de verdoemenis; met den stroom vanuit denwelke het hoofd zal drinken, en weswege het zich zal verhogen, wordt het Woord in de letter aangeduid; daaruit drinken, is iets daaruit aanleren, en het hoofd verhogen, is zo lang weerstand bieden; allen immers die in de valse dingen vanuit het boze zijn, kunnen niet eerder in de hel worden afgeworpen, dan wanneer hun de dingen zijn afgenomen die zij weten vanuit het Woord, aangezien alle dingen des Woords gemeenschap hebben met den Hemel, door welke vergemeenschapping zij het hoofd verhogen; maar wanneer die hun zijn afgenomen, worden zij in de hel afgeworpen: dit is de zin dier woorden, welke voor niemand duidelijk is zonder den geestelijken zin en zonder de erkentenis aangaande het Woord hoedanig het is. Bij Habakuk: *“Was Jehovah ontstoken tegen de rivieren; was tegen de rivieren Uw toorn; tegen de zee Uw ontsteking; omdat Gij rijdt op Uw paarden; Uw wagens zijn heil”*, III: 8; daar wordt gesmeekt dat de Kerk worde behoed en niet verga; met de rivieren en met de zee worden alle dingen der Kerk aangeduid, omdat zij de laatsten ervan zijn, zoals boven; met rijden op paarden, wanneer het Jehovah, dat is, den Heer betreft, wordt aangeduid de Goddelijke Wijsheid welke aan het Woord in is; en met de wagens worden de leerstellige dingen daaruit aangeduid. Bij David: *“Wij zullen niet vrezen wanneer de aarde zal worden veranderd, en wanneer de bergen zullen worden bewogen in het hart der zeeën; de wateren ervan zullen in opschudding zijn, zij zullen verstoord worden, de bergen zullen daveren in de verhoging ervan: er is een rivier welker beken de heilige stad Gods zullen verblijden, de woningen des Allerhoogsten; God is in het midden van haar; zij zal niet verschoven worden”*, Psalm XLVI: 3, 4, 5, 6; deze dingen behelzen in den geestelijken zin, dat hoewel de Kerk met al haar dingen vergaat, nochtans het Woord en het Goddelijk Ware daar niet zal vergaan; met de aarde (of het land) immers wordt de Kerk aangeduid, met de bergen de goede dingen der liefde, met de wateren de ware dingen, en met veranderd worden, bewogen worden, in opschudding zijn, verstoord worden en daveren, de staten ervan wanneer zij vergaan, en in de plaats ervan valse en boze dingen binnentreden, bijgevolg de staten der Kerk

wanneer zij ten aanzien van de goede dingen wordt verwoest, en ten aanzien van de ware dingen wordt verlaten; maar men zie boven n. 304 en 405, waar die dingen dieper zijn ontvouwd: dat het Woord of het Goddelijk Ware voor de Kerk niet zal vergaan, wordt daarmee aangeduid dat de rivier, welke beken de stad Gods zullen verblijden, niet zal worden veranderd; de rivier betekent hier iets eenders als de bron, namelijk het Woord, omdat er gesproken wordt van haar beken, waarmee de ware dingen worden aangeduid; de stad Gods betekent de Kerk ten aanzien van de leer; verblijden betekent den invloed en de opneming vanuit de vreugde des harten; en niet veranderd worden betekent niet vergaan ten aanzien van wat ook. Bij Jesaja: *“Dan zullen de wateren in de zee ontbreken, en de rivier zal verzijsen en verdrogen, en de stromen zullen terugtreden; de rivieren van Egypte zullen verminderd en uitgedroogd worden, het riet en het schelf zullen verwelken, de papiergewassen aan den stroom, aan den mond van den stroom, en al het zaad van den stroom zal verdorren, het zal verdreven worden, en het zal niet zijn”*, XIX: 5, 6, 7; deze dingen zijn gezegd aangaande Egypte, waarmee wordt aangeduid het wetenschappelijke hetwelk van den natuurlijken mens is; en met den stroom ervan de erkentenis en de ontwaring [*apperceptio*] van het ware, en in den tegengestelden zin de ontwaring van het valse; dat die zullen vergaan, wordt daarmee aangeduid dat de stroom zal verzijsen en uitdrogen; dat er zo niet langer ware dingen zullen zijn, zelfs niet natuurlijke en zinlijke ware dingen, welke de laagste zijn, wordt daarmee aangeduid dat het riet en het schelf zullen verwelken, de papiergewassen aan den stroom, en al het zaad van den stroom zal verdorren, het zal verdreven worden, en het zal niet zijn. Bij denzelfde: *“Ik heb gegraven en de wateren gedronken, en ik zal, met de zool mijner schreden alle rivieren van Egypte verdrogen”*, XXXV II: 25; dit zijn de woorden van Sancherib, den koning van Aschur, met wien het verdraaide redelijke wordt aangeduid, vernietigende elke erkentenis en ontwaring van het ware; dit wordt daarmee aangeduid dat hij met de zool zijner schreden alle rivieren van Egypte zal verdrogen; dat de rivieren van Egypte de erkentissen en de ontwaringen van het ware betekenen, is omdat Egypte den natuurlijken mens betekent ten aanzien van de wetenschappelijke dingen, en de natuurlijke mens heeft erkentenis en ontwaring, zoals de geestelijke mens inzicht heeft. Bij Ezechiël: *“Zij zullen hun zwaarden ontbloten tegen Egypte, opdat zij het land vervullen met den doorboorde: dan zal Ik de rivieren tot droogte maken, en Ik zal het land verkopen in de hand der bozen, en Ik zal het land en zijn volheid verwoesten door de hand der vreemden”*, XXX: II, 12; met Egypte wordt het wetenschappelijke aangeduid, hetwelk van den natuurlijken

mens is, van dienst zijnde aan het inzicht van den redelijken en geestelijken mens; dat de wetenschappelijke ware dingen zullen worden vernietigd door valse dingen, wordt aangeduid met: Zij zullen hun zwaarden ontbloten tegen Egypte; met de zwaarden worden de valse dingen aangeduid die de ware dingen vernietigen; met den doorboorde wordt degene aangeduid die is vergaan door de valse dingen; met de rivieren tot droogte maken, wordt aangeduid dat er geen erkentenis en ontwaring van het ware meer is; het land verkopen in de hand der bozen, en het verwoesten door de hand der vreemden, betekent vernietigen door de boze en door de valse dingen; de vreemden betekenen de valse dingen. Bij Zacharia: *“Alle diepten van den stroom zullen worden uitgedroogd, en de hoogmoed van Aschur zal worden nedergeworpen, en de stok van Egypte zal terugwijken”*, x: 11; alle diepten van den stroom, namelijk van den Eufrath, zullen worden uitgedroogd, betekent dat alle toegespitste redeneringen vanuit het eigen inzicht zullen vergaan; de hoogmoed van Aschur betekent het eigen inzicht, hetwelk is van het verdraaide redelijke; de stok van Egypte zal terugwijken, betekent dat de wetenschappelijke dingen die aan de redeneringen van dienst zijn, niets zullen vermogen. Bij Jesaja: *“Ik zal de bergen en de heuvels verwoesten, en al hun kruid zal Ik dor maken; en Ik zal de rivieren tot eilanden stellen, en de poelen zal Ik uitdrogen”*, XLII: 15; Ik zal de bergen en de heuvels verwoesten, betekent dat de goede dingen der liefde en der naastenliefde zullen vergaan; al hun kruid zal Ik dor maken, betekent dat zullen vergaan de ware dingen die vanuit die goede dingen zijn; Ik zal de rivieren stellen tot eilanden, en de poelen zal Ik uitdrogen, betekent dat het inzicht en de erkentenis van het ware zal vergaan. Bij denzelfde: *“Zie, door Mijn scheiding droog Ik de zee uit; Ik stel de rivieren tot een woestijn; hun vis zal verrotten, deswege dat er geen water is, en hij zal sterven”*, I: 2; men zie boven n. 342, waar de dingen zijn ontvouwd. Bij Nahum: *“Scheldende de zee, en Hij droogt die uit, en alle stromen maakt Hij droog”*, I: 4; bij David: *“Jehovah stelt de rivieren tot een woestijn, en de uittochten der wateren tot droogte”*, Psalm CVII: 33; bij Job: *“Als de mens den geest geeft, waar is hij; de wateren gaan heen vanuit de zee, en de rivier droogt uit en verdort”*, XIV: 10, 11; Tot dusver is getoond dat met de rivieren wordt aangeduid het verstand van het ware en het inzicht: dat echter in den tegengestelden zin met de rivieren wordt aangeduid het verstand van het valse en de redenering vanuit het eigen inzicht, hetwelk is vóór de valse dingen tegen de ware dingen, staat vast uit de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Hij zal gezanten zenden over zee tot een natie, afgelijnd en vertreden, welker land de rivieren hebben beroofd”*, XVIII: 2; met de rivieren worden hier de valse dingen aangeduid die van het eigen inzicht zijn, welke

hebben vernietigd: wat de overige dingen betekenen, zie men boven in n. 304, 331. Bij denzelfde: *“Wanneer gij zult heengaan door de wateren, met u Ik; en door de rivieren, zij zullen u niet overstelpen”*, XLIII: 2; heengaan door de wateren en door de rivieren, en niet overstelpt worden, betekent dat de valse dingen en de redeneringen vanuit de valse dingen tegen de ware dingen niet zullen verderven. Bij Jeremia: *“Zie, wateren opklimmende vanuit het noorden, welke zijn zoals een overstromende stroom; zij zullen het land en de volheid ervan overstromen”*, XLVII: 2; de wateren vanuit het noorden betekenen de valse dingen der leer die vanuit het eigen inzicht zijn; en deze worden vergeleken met een het land overstromenden stroom, omdat met den stroom de redenering vanuit de valse dingen wordt aangeduid, met het land de Kerk; de vernietiging van deze door de valse dingen met de overstroming door een stroom. Bij David: *“Indien niet Jehovah voor ons was geweest, toen de mens tegen ons opstond, dan zouden de wateren ons hebben overstelpt, een rivier zou heengegaan zijn over onze ziel; dan zouden over onze ziel zijn heengegaan de wateren van den hoogmoedige”*, Psalm CXXIV: 2, 4, 5; met de wateren van den hoogmoedige, waarover hier wordt gehandeld, worden aangeduid de valse dingen die de liefde van zich begunstigen en haar bevestigen, voorts de valse dingen der leer; die vanuit het eigen inzicht zijn; met de rivier wordt aangeduid de redenering vanuit die dingen tegen de ware dingen; daaruit blijkt, wat er wordt verstaan onder: Indien niet Jehovah voor ons was geweest toen de mens tegen ons opstond, namelijk dat wanneer de mens vanuit zich, zijn liefde en vanuit het eigen inzicht opstaat en tracht de ware dingen der Kerk te vernietigen; gehandeld wordt immers over Israël, met wien de Kerk wordt aangeduid; met de wateren die hen zouden overstelpen, en met de rivieren die over hun ziel zouden heengaan, worden aangeduid de valse dingen en de redeneringen vanuit die, en vandaar de vernietiging van het geestelijk leven, hetwelk de mens heeft door de ware dingen en door het leven volgens die; met de wateren worden de valse dingen aangeduid, en met de rivieren de redeneringen vanuit die, en met overstelpen en over de ziel heengaan, de vernietiging van het geestelijk leven. Bij Jesaja: *“Zie, de Heer zal over hen doen opkomen geweldige en vele wateren, den koning van Aschur, en al zijn heerlijkheid; en hij zal opkomen over al zijn beken, en hij zal gaan over al zijn beken, en hij zal gaan over al zijn oevers; hij zal gaan door Jehudah, en hij zal overstromen”*, VIII: 7, 8. Met Aschur en de koning ervan in het Woord wordt aangeduid het redelijke, hier het verdraaide redelijke; vandaar wordt onder zijn rivier, welke de Eufraath was, de redenering verstaan, en onder de wateren der rivier worden de door redeneringen bevestigde valse dingen verstaan; deze dingen dus

worden met de geweldige en vele wateren aangeduid, welke geweldig [*valida*] worden genoemd vanwege de begeerte, en vele vanwege de valsheid; de overvloed van de valse dingen vanuit het boze, vernietigende de ware dingen van het goede der Kerk, wordt daarmede aangeduid dat de wateren der rivier zullen opkomen over al zijn beken, en over al zijn oevers, en dat hij zal gaan door Jehudah, en hij zal overstromen; met Jehudah wordt aangeduid de Kerk waar het Woord is. Bij Jeremia: *“Wat hebt gij te doen met den weg van Egypte, om de wateren van Schichor te drinken; of wat hebt gij te doen met den weg van Assyrië, om de wateren der rivier te drinken”*, II: 18; met de wateren van Schichor of van Egypte, worden de valse wetenschappelijke dingen aangeduid, of de wetenschappelijke dingen bevestigende de valse dingen; en met de wateren der rivier worden aangeduid de valse redeneringen vanuit dezelve, aldus die welke zijn vanuit het eigen inzicht; dat deze en gene dingen niet moeten worden geput, wordt aangeduid met die woorden. Bij denzelfde: *“Tegen het noorden, aan den oever der rivier de Eufrath zijn zij gestruikeld en gevallen; wie is deze die opkomt zoals een stroom, wiens wateren zoals stromen worden bewogen: Egypte komt op zoals een stroom, en zoals stromen worden de wateren bewogen; hij zeide immers: Ik zal opklimmen ik zal de aarde bedekken, ik zal verderven de stad en die daarin wonen”*, XLVI: 6, 7, 8; met deze dingen wordt aangeduid de vernietiging van de Kerk en van haar waarheden door de valse redeneringen vanuit bevestigende wetenschappelijke dingen; met het noorden wordt aangeduid bij wie het valse is, en waarvandaan; met de rivier de Eufrath de valse redeneringen; met Egypte de bevestigende wetenschappelijke dingen; met de wateren die worden bewogen, de valse dingen zelf; en met opklimmen, de aarde bedekken, verderven de stad en die daarin wonen, wordt aangeduid de vernietiging van de Kerk en van haar leer; de aarde is de Kerk, de stad is de leer van het ware, en de bewoners zijn de goede dingen ervan. Eendere dingen worden aangeduid met de rivier van Egypte, de Nijl, en met de rivier van Assyrië, de Eufrath, elders in het Woord, zoals in Jesaja, Hfdst. VII: 18, 19; Hfdst. XI: 15, 16; Ezech. Hfdst. XXIX: 3, 4, 5, 10; Hfdst. XXXI: 15; Hfdst. XXXII: 2; Psalm LXXIV: 14, 15; Psalm LXXVIII: 44; Exod. VII: 17 tot 21: eendere dingen ook met de rivieren van Babel, Psalm CXXXVII: 1. Aangezien alle geestelijke verzoeken geschieden door valse dingen die binnenstorten in de denkingen, en het innerlijk gemoed bestoken, aldus door redeneringen vanuit dezelve, worden derhalve ook de verzoeken aangeduid door overstromingen der wateren en door de binnenstortingen van stromen en stortvloeden, zoals bij Jonas: *“Gij hadt mij voortgeworpen in de diepte, tot in het hart der zeeën, en de stroom omgaf mij; en al Uw baren en Uw golven gingen over mij heen”*, II: 3:

bij David: “*De koorden des doods omgaven mij, en de stromen Belials verschrikten mij*”, Psalm XVIII: 5; bij Mattheus: “*Een slagregen daalde neder, stromen kwamen, en winden waaiden, en stortten in op dat huis; toch is het niet gevallen; het was immers gegrond op een rots*”, VII: 25, 27; en bij Lukas: “*Weswege toen een overstroming was geschied, sloeg de stroom tegen dat huis, maar hij vermocht niet hetzelfde te verwarren, aangezien het was gegrond op een rots*”, VI: 48, 49.

519. En de naam der ster wordt geheten alsem; dat dit betekent het ware vermengd met het valse van het boze, staat vast uit de betekenis van den naam, zijnde het hoedanige van den staat en het hoedanige van de zaak, waarover boven n. 148; uit de betekenis van de ster, hier van de grote ster brandende als ware het een fakkel, zijnde het ware des Woords vervalst vanuit de eigen liefde; en uit de betekenis van den alsem, zijnde het ware vermengd met het valse van het boze; dat de alsem [*absinthium*] dit betekent, is vanwege de bitterheid ervan, en de bitterheid ontstaat vanuit het zoete vermengd met een tegengesteld onzoete; vandaar is in den geestelijken zin de bitterheid zodanig als van alsem en gal, het ware vermengd met het valse dat tegengesteld is aan het ware, zijnde het valse van het boze: de smakelijkheid immers en de smaak [*sapor et gustus*] betekent de aandoening van weten en van wijs zijn; vandaar betekent het smakelijke het verkwikkelijke en liefelijke [*amoenum*] der wijsheid, en de lekkernijen, omdat zij smakelijk zijn, de ware dingen die der wijsheid zijn; dat dit is vanwege de overeenstemming, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 3502, 3536, 3589, 4791 tot 4805. Dat de alsem en eveneens de gal vanwege de bitterheid het ware vermengd met het valse van het boze betekenen, staat ook vast uit de volgende dingen van dit Vers; gezegd wordt immers dat vele mensen zijn gestorven van de wateren, omdat zij bitter waren geworden, waarmede wordt aangeduid dat door de vervalste ware dingen allen die zodanig waren ten aanzien van het geestelijk leven, vergingen; de ware dingen immers maken het geestelijk leven, de valse dingen van het boze echter blussen het uit; en wanneer de ware dingen worden vermengd met valse dingen van het boze, zijn zij niet langer waar, maar vervalst, en vervalste ware dingen in zich zijn valse dingen: zulke valse dingen zijn er geweest bij de Joodse natie; doch de valse dingen die er waren bij de rechtschapen natiën, waren valse dingen van een ander geslacht; deze valse dingen worden aangeduid met azijn, gene echter met gal en gemirreden wijn bij de Evangelisten: “*Gekomen zijnde tot de plaats die geheten wordt Golgotha, gaven zij Jezus azijn met gal gemengd; maar als Hij dien had gesmaakt, wilde Hij niet drinken. Toen Hij werd gekruisigd, kwam een aangesneld, en nemende een spons, en vullende met azijn, en stellende om een riet, gaf hij Hem te drinken*”,

Matth. xxvii: 33, 34, 48, Markus xv: 23, 36. *“Hierna Jezus, wetende dat alle dingen alreeds voleindigd waren, opdat de Schrift zou worden vervuld, zeide: Mij dorst; en er was een vat gesteld, vol azijn, en zij vulden een spons, en omleiden die met hysop, en brachten ze aan Zijn mond, en toen Hij den azijn had genomen, zeide Hij: Het is volbracht”*, Joh. xix: 28, 29; alle en de afzonderlijke dingen die bij de Evangelisten worden vermeld over het Lijden des Heren, betekenen in den geestelijken zin den staat der Kerk toen ten opzichte van den Heer en van het Woord; de Heer immers was het Woord, omdat Hij het Goddelijk Ware was, en zoals de Joden het Woord of het Goddelijk Ware behandelden, aldus behandelden zij den Heer, over welke zaak men boven zie n. 64, 195; dat zij den Heer azijn gemengd met gal gaven, hetgeen ook gemirrede wijn wordt genoemd, betekende het hoedanige van het Goddelijk Ware vanuit het Woord dat bij de Joodse natie was, namelijk vermengd met het valse van het boze, en zo volslagen vervalst en verechtbreukt; en daarom wilde Hij dat niet drinken: dat zij echter daarna den Heer azijn in een spons gaven, en hysop daaromleiden, betekende het valse hoedanig het was bij de rechtschappen natiën, hetwelk was het valse vanwege de onwetendheid omtrent het ware, in hetwelk het goede en het nuttige was; omdat dit valse door den Heer wordt aanvaard, dronk Hij derhalve dat; met den hysop waarmede zij omleiden, wordt de zuivering ervan aangeduid; dat de Heer zeide: Mij dorst, betekent den Goddelijk-geestelijken dorst, zijnde die van het Goddelijk Ware en Goede in de Kerk, door hetwelk het heil van het menselijk geslacht is: over het valse van het boze zodanig als het is geweest bij de Joodse natie, en over het valse der onwetendheid, waarin het goede is, zodanig als het is bij de rechtschappen natiën, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 21: Iets eenders wordt aangeduid met gal en azijn bij David: *“Zij hebben tot mijn spijs gal gegeven, en in mijn dorst hebben zij mij azijn te drinken gegeven: hun tafel worde vóór hen tot een strik, en ter vergeldingen een valstrik; laten hun ogen verduisterd worden zodat zij niet zien, en schud bij voortduur hun lenden”*, Psalm lxix: 22, 23; hier worden met de gal, met den azijn en met den dorst eendere dingen aangeduid als boven, aangezien zij werden gezegd aangaande den Heer; met de tafel die hun tot een strik zal zijn, wordt aangeduid de afdwaling ten aanzien van elk ware der leer vanuit het Woord; tafel immers wordt gezegd voor elke geestelijke spijs, en de geestelijke spijs betekent het al der leer vanuit het Woord; met de ogen die zullen worden verduisterd zodat zij niet zien, wordt het verstand van het ware aangeduid; met de lenden die zullen worden geschud, wordt aangeduid de wil van het goede, en het huwelijk ervan met het verstand van het ware; dit wordt met de lenden ook elders in het Woord

aangeduid. In de Klaagliederen: *“Hij heeft mij verzadigd met bitterheden, mij dronken gemaakt met alsem; derhalve heb ik gezegd: Vergaan is mijn overwinning, en mijn hoop op Jehovah; gedenk aan mijn ellende en aan mijn gejammer, aan den alsem en aan de dollekervel”*, III: 15, 18, 19; deze dingen betreffen eveneens den Heer; dat de Heer niet iets anders in de Kerk, welke toen bij de Joden was, heeft gevonden dan valse dingen en vervalste ware dingen, wordt daarmee aangeduid dat zij Hem hebben verzadigd met bitterheden, en dronken gemaakt met alsem; de alsem is het valse van het boze vermengd met ware dingen, aldus het vervalste; de strijd des Heren met de hellen, en de wanhoop dienaangaande dat de Joodse natie ooit daartoe zou kunnen worden gebracht om de ware dingen op te nemen en te erkennen, wordt aangeduid met: mijn overwinning is vergaan, mijn hoop op Jehovah; gedenk aan mijn ellende en aan mijn gejammer, aan den alsem en aan de dollekervel: de geesten immers die in de valse dingen van het boze zijn, en nochtans in de ware dingen vanuit den zin der letter des Woords, bieden langer weerstand voordat zij worden onderjukt en in de hel afgeworpen; de oorzaak hiervan is deze, dat zij door de ware dingen gemeenschap hebben met den Hemel, welke vergemeenschapping en de verbinding daaruit eerst moet worden verbroken en afgenomen, voordat zij worden afgeworpen; dit sluit de wanhoop in aangaande de overwinning, zodanig als de Heer ook had aan het kruis, toen Hij zeide: Mij dorst, en zij Hem azijn gaven. Bij Jeremia: *“Jehovah God heeft ons afgehouden, en Hij heeft ons wateren van gal te drinken gegeven”*, VIII: 14; bij denzelfde: *“Zie, Ik ben hen spijzigende, dit volk, met alsem, en Ik zal hen te drinken geven wateren van gal; en Ik zal hen verstrooien onder de natiën; en Ik zal het zwaard achter hen zenden, totdat Ik hen zal hebben verteerd”*, IX: 14, 15; bij denzelfde: *“Zie, Ik spijzigende hen met alsem, en Ik zal hen te drinken geven wateren van gal, omdat van de profeten van Hierosolyma is uitgegaan huichelarij over het algehele land”*, XXIII: 15; deze dingen zijn eveneens gezegd aangaande de Joodse natie, welke op duizend wijzen het Woord heeft verdraaid, het ware ervan vervalst, en het goede ervan verechtbreukt; met den alsem wordt het boze van het valse aangeduid, en met de wateren van gal het valse van het boze, het ene en het andere vermengd met de ware en de goede dingen des Woords; dat zij in de boze dingen en daaruit in de valse dingen zijn geweest vanuit zich en vanuit hun hart, wordt daarmee aangeduid dat Jehovah hen zal spijzigen met alsem, en wateren van gal zal te drinken geven; aan Jehovah immers, dat is, aan den Heer, wordt het boze en het valse toegeschreven, terwijl die toch zijn van den mens zelf, zoals meermalen elders, uit oorzaken waarover meermalen boven; met de huichelarij die is uitgegaan van de

profeten van Hierosolyma, wordt aangeduid een zodanig vermenging van het valse en het ware, omdat zij ware dingen spraken en valse dingen leerden; ware dingen spraken zij als zij vanuit het Woord spraken, en valse dingen leerden zij als zij vanuit zich en hun leer leerden: de vernietiging van hen door de boze dingen van het valse en door de valse dingen van het boze, wordt aangeduid met: Ik zal hen verstrooien onder de natiën, en Ik zal het zwaard achter hen zenden; verstrooien onder de natiën, betekent vernietigen door de boze dingen van het valse; en het zwaard zenden achter hen, betekent vernietigen door de valse dingen van het boze; dat de natiën de boze dingen betekenen, zie men boven, n. 175, 331; en dat het zwaard betekent den strijd van het ware tegen het valse, en den strijd van het valse tegen het ware, en de vernietiging ervan, ook boven, n. 131, 367. Bij Amos: *“Zie, Jehovah zal het grote huis slaan met sprenkelingen, en het kleine huis met spleten: zullen paarden rennen op de rots, zal men ploegen met ossen, wanneer gij het gericht hebt verkeerd in gal, en de vrucht der gerechtigheid in alsem”*, VI: 11, 12; bij denzelfde: *“Zij verkeren in alsem het gericht, en de gerechtigheid stoten zij ter aarde”*, v: 7; dat Jehovah het grote huis zal slaan met sprenkelingen, en het kleine huis met spleten, betekent veel verdraaiing en vervalsing van het ware bij de ontwikkelden [*eruditos*] en enige bij de onontwikkelden; het grote huis betekent den ontwikkelden mens, en het kleine huis den onontwikkelden mens; de sprenkelingen betekenen de door valse dingen vernietigde ware dingen, en de spleten eender, maar in minderen graad; dat er geen verstand van het ware en wil van het goede bestaat waar het valse van het boze is, wordt aangeduid met: Zullen paarden rennen op de rots, zal men met ossen ploegen; met de rennende paarden wordt het verstand van het ware aangeduid, en met de ploegende ossen de wil van het goede; dat dit het geval is, omdat zij de ware dingen des Woords hebben vervalst en de goede dingen des Woords hebben verechtbreukt, wordt aangeduid met: Wanneer gij het gericht hebt verkeerd in gal, en de vrucht der gerechtigheid in alsem; het gericht [*judicium*] betekent het ware des Woords, en de vrucht der gerechtigheid het goede ervan. Dat de zonen Jakobs, die Israëlieten en Joden zijn geheten, zodanig zijn geweest, verklaart klaarblijkend Mozes in het lied waarin zij worden beschreven met deze woorden: *“Van den wijnstok van Sodom is hun wijnstok, en van de velden van Gomorrha; hun druiven zijn druiven van gal, trossen der bitterheden hebben zij; venijn der draken is hun wijn, en wrede gal der adderen”*, Deut. xxxii: 32, 33; met den wijnstok wordt de Kerk aangeduid; en van deze wordt gezegd dat zij is vanuit den wijnstok van Sodom en vanuit de velden van Gomorrha, omdat met Sodom worden aangeduid alle boze dingen

opwellende vanuit de liefde van zich, en met Gomorrha alle valse dingen van die boze dingen; met de druiven worden de goede dingen der Kerk aangeduid, en met de trossen de ware dingen der Kerk; dat zij in plaats van de goede dingen der Kerk de ergste boze en valse dingen hebben vermengd met ware dingen, wordt daarmee aangeduid dat haar druiven druiven van gal zijn, en zij trossen der bitterheden hebben; met den wijn wordt het ware en het goede des geloofs aangeduid; dat dit een uitwendige is in hetwelk het boze uit het innerlijke is, wordt aangeduid met: Venijn der draken is hun wijn, en wrede gal der adderen: dat de zonen Jakobs zodanig zijn geweest, hoewel bij hen de Kerk was, zie men in DE LEER VAN NOVA HIJEROSOLYMA, n. 248. Dat de gal en de alsem het boze en het valse betekenen, vermengd met het goede en het ware, staat nog vast uit deze dingen bij Mozes: *“Niet zij onder u een man of een vrouw, of een familie of een stam, welks hart afziet heden van met Jehovah onzen God, door heen te gaan om de goden der natiën te dienen, opdat er niet zij onder u een wortel voortdragende gal en alsem”*, Deut. xxix: 18. Hier eveneens wordt met den gal en den alsem aangeduid de vermenging van het goede en het ware met het boze en het valse, hetgeen geschiedt wanneer andere goden met het hart worden vereerd, en Jehovah alleen met den mond; dan klinkt het uitwendige alsof het goed was en verschijnt alsof het waar was, maar het inwendige is boos en vals; en wanneer de innerlijke dingen boos en vals zijn, en de uiterlijke dingen goed en waar, dan is er vermenging van het ene en het andere, en dan wordt het goede gal en wordt het ware alsem: eender is het gesteld wanneer de mens in zijn hart den naaste haat en de ware dingen der Kerk ontkent, en toch aan den buitenkant de naastenliefde jegens den naaste betuigt en de ware dingen der Kerk belijdt; dan is in hem de wortel voortdragende gal en alsem, want hij laat de boze en de valse dingen binnen en mengt ze in de goede en de ware dingen die hij in de uitwendige dingen voordraagt. Bij Job: *“Indien in zijn mond het boze zoet zal zijn geweest, hij dat zal verborgen hebben onder zijn tong, hij het zal hebben gespaard en hetzelfde niet zal hebben verlaten, maar hetzelfde zal samenhouden binnen zijn gehemelte; zijn brood zal in de ingewanden veranderd worden, gal der adderen in het midden van hem; schatten heeft hij verzvolgen, en hij zal dezelve uitbraken; vanuit zijn buik zal God ze uitdrijven; venijn der adderen zal hij zuigen, de tong der slang zal hem doden”*, xx: 12 tot 16; aldus wordt de huichelarij beschreven, vanuit dewelke de mens heilige dingen spreekt, en goede aandoeningen veinst, en toch van binnen ontkent en lastert; hoedanig hij van binnen is, wordt daarmee beschreven, dat hij het boze verbergt onder de tong, en het samenhoudt binnen het gehemelte; dat vandaar het goede wordt aangestoken

door het boze, en uitgeworpen, wordt daarmee aangeduid, dat zijn brood in zijn ingewanden zal worden veranderd, en gal der adderen in het midden; het brood is het goede der liefde; in de ingewanden is innerlijk; de gal der adderen is het goede met het boze vermengd; dat eender het ware wordt uitgeworpen door het valse, wordt daarmee aangeduid, dat hij schatten heeft verzwoegen, en hij dezelve zal uitbraken; vanuit zijn buik zal God ze uitdrijven; dit valse wordt verstaan onder het venijn der adderen: men moet weten dat het goede en het boze, en het ware van het goede en het valse van het boze worden vermengd, wanneer het boze en het valse zijn in den geest des mensen, doch het goede en het ware in de daden en de spraak van zijn lichaam; maar dat wat in des mensen geest is, dat is, wat innerlijk is, dit handelt in dat wat des lichaams is, of wat uiterlijk is; het vloeit immers in, en het maakt dat het uiterlijke, hetwelk verschijnt als het goede en het ware, nochtans bitter is gelijk als gal en gelijk als alsem, hoewel het zich als zoet vertoont voor den mens; en omdat zodanig het goede en het ware desmonds en der spraak van hen is, wordt derhalve na den dood, wanneer de mens een geest wordt, het goede van het boze gescheiden, en het valse van het ware, en worden het goede en het ware weggenomen, en zo wordt de geest zijn boze en valse; doch men moet weten, dat de vermenging van het goede en het boze, en van het ware en het valse, niet de ontwijding van het goede en het ware is; de ontwijding is alleen bij hen die eerst met hart en geloof het ware en het goede hebben opgenomen, en daarna dezelve met hart en geloof ontkennen.

520. En het derde deel der wateren werd alsem; dat dit betekent dat zodanig al het ware werd in het verstand en in de leer, staat vast uit de betekenis van het derde deel, zijnde alles; hier al het ware in het verstand en in de leer, omdat het wordt gezegd van de rivieren en van de bronnen der wateren, waarmee het verstand van het ware en de leer vanuit het Woord wordt aangeduid; dat het derde deel alles betekent, zie men boven in n. 506; en uit de betekenis van den alsem, zijnde het ware vermengd met het valse van het boze, waarover in het vlak bovenstaande Artikel; uit deze dingen kan vaststaan, dat met: Het derde deel werd alsem, wordt aangeduid dat al het ware in het verstand en in de leer was vermengd met het valse van het boze. Het ware wordt dan met het valse van het boze vermengd, wanneer de boze dingen des levens, zijnde echtbreuken, hoererijen, moorden, haten van verschillend geslacht, vijandigheden, ongerechtigheden terwille van gewin, arglistige en geheime diefstallen en roverijen, geslepenheden, arglisten, en eendere dingen, door den zin der letter des Woords worden bevestigd; eender de valse dingen van den godsdienst door hen die in de liefde van zich, en vandaar in den trots

van het eigen inzicht zijn: dat dan de ware dingen worden vermengd met de valse dingen van het boze, is omdat alle dingen des Woords ware dingen zijn, maar wanneer zij worden aangewend en afgeleid om de boze dingen des levens en de valse beginselen van godsdienst te bevestigen, dan worden de ware dingen des Woords vermengd met de valse dingen van het boze, waardoor de ware dingen zelf niet langer ware dingen worden, maar vervalste ware dingen, welke in zich valse dingen zijn; de ware dingen van den zin der letter des Woords moeten, om ware dingen te blijven, worden aangewend om de goede dingen des levens te bevestigen, en om de ware beginselen van den godsdienst te bevestigen; indien zij van die aanwending als einddoel worden neergetrokken en afgeleid, zo zijn het niet langer ware dingen, aangezien er niet enige doorvatting van het ware in dezelve is: vanuit het goede komt de doorvatting van het ware, niet echter vanuit het boze; er is immers in de afzonderlijke dingen des Woords een huwelijk van het ware en het goede; en daarom, indien de ware dingen des Woords niet het goede inhebben uit den doorvattende, zo zijn de ware dingen zonder hun wederhelft [*consors*], en kunnen zij aan alle mogelijke boze begeerten en aan alle mogelijke valse beginselen worden aan-geplooid, en zo de valse dingen van het boze worden: aldus worden de ware dingen des Woords vervalst door al diegenen die in den trots van het eigen inzicht zijn vanuit de liefde van zich; van binnen immers regeren de boze dingen van elk geslacht vanuit de liefde van zich, en de valse dingen van elk geslacht vanuit den trots van het eigen inzicht daaruit; maar van buiten in het spreken en prediken zijn ware dingen vanuit het Woord, welke voor hen die in het eenvoudige goede zijn, als ware dingen klinken, maar van binnen bij den spreker of prediker krioelt het van allerlei valse dingen; het ware des Woords bij hen is zoals een zuiver en blinkend vat, waarin vuile wateren zijn die niet door het vat heenschijnen voor hen die in het eenvoudig goede zijn, maar klaarblijkend voor de Engelen des Hemels.

521. En vele mensen zijn gestorven vanwege de wateren; dat dit betekent dat allen die zodanig waren, vergingen door de valse dingen, waarin de ware dingen des Woords waren verkeerd, staat vast uit de betekenis van velen in het Woord, zijnde allen die zodanig zijn; en uit de betekenis van sterven, zijnde vergaan ten aanzien van het geestelijk leven en verdoemd worden, waarover boven n. 78, 186, 383, 487; en uit de betekenis van de wateren, zijnde de valse dingen, hier de valse dingen van het boze, omdat zij alsem waren geworden: al het geestelijk leven immers, hetwelk in het Woord ook het leven en het eeuwige leven wordt genoemd, heeft de mens door de ware dingen; en alle geestelijke dood, zijnde de verdoemenis, heeft de mens door de

valse dingen van het boze, vooral door de valse dingen van het boze waarin de mens de ware dingen des Woords verkeert: uit welke dingen blijkt, wat daaronder wordt verstaan dat vele mensen zijn gestorven vanwege de tot alsem geworden wateren.

522. Omdat zij bitter waren geworden; dat dit betekent omdat de ware dingen des Woord waren vervalst, staat vast uit de betekenis van de wateren in de rivieren en in de bronnen, zijnde de ware dingen des verstands en de ware dingen der leer, waarover boven n. 518; en uit de betekenis van het bittere en de bitterheid, zijnde het vervalste door de vermenging van het ware met de valse dingen van het boze; onder het bittere immers wordt hier het bittere van den alsem verstaan, en de alsem betekent vanwege zijn bitterheid het ware vermengd met het valse van het boze, aldus het vervalste ware, waarover boven n. 519. Het bittere in het Woord betekent het onverkwikkelijke; maar een ander onverkwikkelijke betekent het bittere vanuit den alsem, een ander onverkwikkelijke het bittere vanuit den gal; en een ander onverkwikkelijke het bittere vanuit de dollekervel; een ander onverkwikkelijke betekent het bittere van onrijp ooft; en een ander onverkwikkelijke betekent het bittere dat niet is vanuit kruiden, noch vanuit vruchten; dit bittere betekent de smart des gemoeds en de angst vanwege verscheidene oorzaken; vanuit deze dingen kan vaststaan, wat in het Woord de bitterheden betekenen in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Wee hun die het boze goed, en het goede boos heten, die de duisternis tot licht en het licht tot duisternis stellen, die het bittere tot zoet stellen, en het zoete tot bitter: wee den helden om wijn te drinken, en den mannen der sterkte om sterken drank te mengen”*, v: 20, 22. Bij denzelfde: *“De most rouwt, de wijnstok kwijnt, alle blijden van hart zuchten; met gezang zullen zij geen wijn drinken, bitter zal de sterke drank zijn voor hen die hem drinken”*, xxiv: 7, 9. Bij Mozes: *“Dat de wateren in Marah, welke zij niet konden drinken vanwege de bitterheid, gezond werden door een daarin geworpen hout”*, Exod. xv: 23, 24, 25. *“Dat zij ten tijde van het Pascha ongezuurde dingen zouden eten op bittere dingen”*, Exod. xii: 8; Num. ix: 11. Bij denzelfde: *“Dat vervloekte wateren zouden worden gegeven aan de echtgenote beschuldigd van echtbreuk door den echtgenoot; en indien deze schuldig was geweest, zo zouden die wateren in haar worden tot bitterheden, en haar buik zou opzwellen, en haar dij vervallen”*, Num. v: 12 tot 19. In de Apocalyps: *“Dat het boekje op bevel verslonden was door den Profeet, in diens mond zoet was gelijk als honing, maar vanwege hetzelfde de buik bitter werd gemaakt”*, x: 9, 10: behalve elders. Hier echter, waar wordt gezegd dat vele mensen stierven vanwege de wateren,

welke bitter waren geworden, wordt verstaan de bitterheid van alsem, en wat met deze bitterheid wordt aangeduid, is ontvouwd in hetgeen nu voorafging.

523. Vers 12. *En de vierde Engel heeft gebazuind, en geslagen werd het derde deel der zon, en het derde deel der maan, en het derde deel der sterren, en het derde deel derzelve werd verduisterd, zodat de dag niet lichtte voor zijn derde deel, en de nacht evenzo.* En de vierde Engel heeft gebazuind, betekent den invloed vanuit den Hemel, en vandaar de vierde verandering: en geslagen werd het derde deel der zon, en het derde deel der maan, en het derde deel der sterren, betekent dat verging al het goede der liefde, al het goede en ware des geloofs, en alle erkentenis van het goede en het ware: en het derde deel derzelve werd verduisterd, betekent dat al die dingen werden verkeerd in de valse dingen van het boze, en in de boze dingen van het valse: zodat de dag niet lichtte voor zijn derde deel, en de nacht evenzo, betekent dat het licht van het geestelijk ware en het licht van het natuurlijk ware geheel en al waren uitgeblust.

524. En de vierde Engel heeft gebazuind, betekent den invloed vanuit den Hemel, en vandaar de vierde verandering, zoals boven n. 502, en daarna.

525. En geslagen werd het derde deel der zon, en het derde deel der maan, en het derde deel der sterren; dat dit betekent dat verging al het goede der liefde, al het goede en ware des geloofs, en alle erkentenis van het goede en het ware, staat vast uit de betekenis van het derde deel, zijnde alles, waarover boven n. 506; uit de betekenis van de zon, zijnde het goede der liefde uit den Heer, en uit de betekenis van de maan, zijnde het goede en het ware des geloofs uit den Heer, over welke dingen boven n. 401; uit de betekenis van de sterren, zijnde de erkentnissen van het goede en het ware, ook uit den Heer, waarover boven n. 72, 402; en uit de betekenis van geslagen worden, wanneer het de goede dingen der liefde en des geloofs, en de erkentnissen van het goede en het ware betreft, zijnde vergaan; uit deze dingen blijkt, dat daarmede dat werd geslagen het derde deel der zon, en het derde deel der maan, en het derde deel der sterren, wordt aangeduid dat verging al het goede der liefde, al het goede en ware des geloofs, en alle erkentenis van het goede en het ware. Onder de zon, de maan en de sterren, worden hier niet verstaan de zon, de maan en de sterren die in onze zonnewereld voor de ogen der mensen verschijnen, maar de zon, de maan en de sterren in de geestelijke wereld voor de ogen der Engelen; daar immers verschijnt de Heer als Zon voor hen die in het goede der liefde uit Hem tot Hem zijn, en als Maan voor hen die in het goede en het ware des geloofs zijn; vandaar is het, dat met de zon het goede der liefde wordt aangeduid, en met de maan het goede en het ware des geloofs; dat die zon, die maan, en die sterren aan Johannes verschenen, kan

hieruit vaststaan, dat hij in den geest was toen hij dezelve zag; dat de Heer als Zon en als Maan in de engellijke Hemelen verschijnt, zie men in het werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 116 tot 125. Dat gezegd wordt dat die werden geslagen, is vanwege den schijn; wanneer immers het goede der liefde en het goede en ware des geloofs niet langer bij den mens zijn, verschijnen die hem alsof zij er niet zijn, en alsof zij vergingen; en het Woord in den zin der letter is volgens de schijnbaarheden.

526. En het derde deel derzelve werd verduisterd; dat dit betekent dat al die dingen werden verkeerd in de valse dingen van het boze, en in de boze dingen van het valse, staat vast uit de betekenis van de duisternis, zijnde de valse dingen, en vandaar van verduisterd worden, zijnde in valse dingen worden verkeerd; dat het is in de valse dingen van het boze en in de boze dingen van het valse, is omdat er wordt gezegd dat verduisterd was het derde deel der zon, het derde deel der maan en het derde deel der sterren; en met de zon wordt het goede der liefde aangeduid, met de maan het goede en het ware des geloofs, en met de sterren de erkenissen van het goede en het ware; vandaar wordt daarmede dat het derde deel der zon was verduisterd, aangeduid dat al het goede der liefde was verkeerd in het boze en het valse daaruit, zijnde het valse van het boze; het goede immers wordt verkeerd in het boze en het valse daaruit; doch het ware des geloofs, hetwelk wordt aangeduid met de maan, wordt verkeerd in het valse en het boze daaruit, zijnde het boze van het valse; het boze van het valse is het valse der leer, vanuit hetwelk het boze des levens is, en het valse van het boze is het boze des levens, vanuit hetwelk het valse der leer is. Dat de duisternis het valse betekent, is omdat het licht het ware betekent, en het valse is tegengesteld aan het ware zoals de duisternis aan het licht; en eveneens is, als het licht des levens, zijnde het Goddelijk Ware, niet bij den mens is, alsdan bij hem de schaduw des doods, zijnde het valse; de mens immers is vanuit het eigene in elk boze en het valse daaruit, en van die wordt hij enig en alleen door de ware dingen der Kerk verwijderd; en daarom, waar de ware dingen niet zijn, daar zijn de valse dingen van het boze; dat de mens enig en alleen door de ware dingen wordt verwijderd van de boze dingen, wordt gezuiverd en hervormd, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 24 einde. Dat de duisternis in het Woord de valse dingen van verschillend geslacht betekent, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Joël: *“De zon zal worden verkeerd in duisternis, en de maan in bloed, voordat komt de grote en verschrikkelijke dag van Jehovah”*, II: 31; dat de zon in duisternis zal worden verkeerd, en de maan in bloed, betekent iets eenders als het derde deel der zon en het derde deel der maan werd verduisterd, namelijk dat aan

het einde der Kerk het valse van het boze zal zijn in de plaats van het goede der liefde, en het boze van het valse in de plaats van het ware des geloofs. Eendere dingen worden ook elders in het Woord aangeduid, waar gesproken wordt van de verduistering van zon en maan, zoals bij Jesaja: “*De sterren der hemelen en hun gesternten zullen niet lichten met hun licht; de zon zal verduisterd zijn in haar opgang, en de maan zal haar licht niet doen glanzen*”, XIII: 10; XXIV: 21, 23; bij Ezechiël: “*Bedekken zal Ik, wanneer Ik u zal hebben uitgeblust, de Hemelen, en Ik zal hun sterren zwart maken; de zon zal Ik met een wolk bedekken, en de maan zal haar licht niet doen lichten: alle schijnselfevers [Luminaria] des lights in de Hemelen zal Ik zwart maken over u, en duisternis zal Ik geven over uw land*”, XXXII: 7, 8. Bij Joël: “*Nabij is de dag van Jehovah in het afgesneden dal; zon en maan zijn zwart geworden, en de sterren hebben haar glans ingetrokken*”, III: 14, 15; bij denzelfde: “*De dag van Jehovah komt, een dag van duisternis en donkerheid, een dag van wolk en duisterheid, vóór Hem heeft de aarde gebeefd; de zon en de maan zijn zwart geworden, en de sterren hebben haar glans ingetrokken*”, II: 1, 2, 10. Bij de Evangelisten: “*Terstond na de verdrukking dier dagen zal de zon worden verduisterd, en de maan zal haar licht niet geven, en de sterren zullen van den hemel vallen*”, Matth. XXIV: 29; Markus XIII: 24, 25; deze dingen zijn gezegd aangaande den laatsten tijd der Kerk, wanneer er geen geestelijke goede en ware, of goede en ware des Hemels en der Kerk meer is, maar het boze en het valse; dat de goede en de ware dingen der Kerk, welke de goede dingen der liefde en de ware dingen des geloofs worden genoemd, worden verkeerd in boze en valse dingen, wordt daarmede aangeduid dat de zon en de maan verduisterd en zwart gemaakt zullen zijn, en dat de sterren niet zullen lichten; het Laatste Gericht hetwelk dan volgt, wordt verstaan onder den groten en verschrikkelijken dag van Jehovah; en omdat die dag ontstaat wanneer de Kerk in duisternis en in donkerheid is, wordt die dag derhalve ook dag van duisternis en donkerheid genoemd, en eveneens dag van wolk en duisterheid; zoals eveneens in de volgende plaatsen; bij Amos: “*Wee hun die den dag van Jehovah verlangen; wat is u de dag van Jehovah; die is er een van duisternis en niet van licht; is hij niet duisternis, de dag van Jehovah, en niet licht; en donkerheid, niet echter glans voor hem*”, V: 18, 20; bij Zefanja: “*De dag van Jehovah, dag van woestheid en verwoesting, dag van duisternis en donkerheid, dag van wolk en omwolking*”, I: 14, 15; bij Jesaja: “*In dien dag zal Hij nederzien tot de aarde; en deze, zie, duisternis en angst, en het licht verduistert in de ruïnes ervan*”, V: 30; bij denzelfde: “*Tot de aarde zal Hij schouwen, en zie, angst en donkerheid, verduisterd door angst, en door donkerheid voortgedreven*”, VIII: 22; bij denzelfde: “*Zie, duisternis bedekt de aarde, en*

donkerheid de volken”, LX: 2: bij Jeremia: “*Geeft aan Jehovah uw God heerlijkheid, voordat Hij duisternis binnenleidt, en voordat uw voeten zich stoten aan de bergen der schemering; dan zullen wij het licht verwachten, maar Hij zal het stellen tot een schaduw des doods, Hij zal het stellen tot donkerheid*”, XIII: 16; deze dingen betreffen den laatsten tijd der Kerk, toen de Heer in de wereld zou komen, en het Gericht voltrekken; omdat er dan niet langer enig goede der liefde en ware des geloofs is, maar het boze van het valse en het valse van het boze, wordt derhalve die dag genoemd een dag van duisternis en donkerheid. Iets eenders wordt er aangeduid met *de Duisternis die werd over de algehele aarde van de zesde ure tot de negende ure, toen de Heer gekruisigd was*, Matth. XXVII: 45; Markus XV: 33; Lukas XXIII: 44 tot 49; door de duisternis over de algehele aarde werd uitgebeeld dat in de algehele Kerk niets dan het boze en daaruit het valse, en het valse en daaruit het boze was; de drie uren betekenen ook het volle en geheel en al; alle en de afzonderlijke dingen immers die worden vermeld over het Lijden van den Heer bij de Evangelisten, verbergen in zich verborgenheden des Hemels, en betekenen de hemelse Goddelijke dingen, welke alleen uitkomen door den geestelijken inwendigen zin. Dat de Duisternis het valse betekent, staat nog vast uit deze volgende plaatsen; bij Jesaja: “*Wee hun die het boze goed heten en het goede boos, die de duisternis tot licht stellen, en het licht tot duisternis*”, V: 20; de duisternis tot licht stellen en het licht tot duisternis, betekent van het valse zeggen dat het het ware is, en van het ware dat het het valse is; dat de duisternis het valse is, en het licht het ware, is duidelijk; eerst immers wordt gesproken van het goede en het boze, en daarom daarna van het ware en het valse. Bij Johannes: “*Dit is het oordeel dat het Licht in de wereld is gekomen, en dat de mensen de duisternis liever hebben gehad dan het licht; hun werken immers waren boos*”, III: 19; de Heer noemt Zich het Licht, omdat Hij het Goddelijk Ware zelf was toen Hij in de wereld was; vandaar wordt met het Licht de Heer aangeduid ten aanzien van het Goddelijk Ware, voorts ook het Goddelijk Ware uit den Heer; en omdat de duisternis wordt tegenovergesteld aan het licht, wordt met de duisternis die de mensen liever hadden, aangeduid het helse valse, zijnde het valse van het boze; dat het het valse van het boze is hetwelk daar met de duisternis wordt aangeduid, staat hieruit vast, dat gezegd wordt: Hun werken immers waren boos; vanuit de boze werken, of vanuit de boze dingen des levens, ontstaat het valse van het boze; want zoals het goede het ware met zich verbindt, aldus verbindt het boze met zich het valse; het ene immers is van het andere. Eendere dingen worden met het licht en met de duisternis aangeduid in de volgende plaatsen bij Johannes: “*In Hetzelve was het leven, en het leven*

was het Licht der mensen; en het licht verschijnt in de duisternis, maar de duisternis heeft het niet begrepen”, I: 4, 5; bij denzelfde: “*Jezus zeide: Ik ben het Licht; die Mij volgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar hij zal het licht des levens hebben*”, VIII: 12; bij denzelfde: “*Jezus zeide: Wandelt zolang gij het Licht hebt, opdat de duisternis u niet bevange; want wie in de duisternis wandelt, weet niet waarheen hij gaat; Ik, het Licht, ben in de wereld gekomen, opdat een elk die in Mij gelooft, in de duisternis niet blijft*”, XII: 35, 46; in deze plaatsen wordt met de duisternis het helse valse aangeduid; met het licht immers, waaraan de duisternis wordt tegengesteld, wordt het Goddelijk Ware aangeduid: dat het licht het Goddelijk Ware betekent, is omdat het Licht in de Hemelen in zijn wezen is het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 126 tot 140; omdat nu het Goddelijk Ware het licht in de Hemelen is, volgt dat het valse van het boze, zijnde het valse in de hellen, de duisternis is; er is weliswaar geen duisternis voor hen die in de hellen zijn; zij zien elkander immers wederzijds; maar het schijnsel vanuit hetwelk zij zien, is zoals het schijnsel vanuit vurige kolen; doch dit schijnsel wordt, wanneer daarin het licht des Hemels invloeit, louter donkerheid; vandaar is het eveneens, dat de holen en grotten waarin zij zijn, aan hen die in de Hemelen zijn, verschijnen zoals in duisternis gehulde holten. Daarvanuit kan vaststaan, vanwaar het is dat de duisternis de valse dingen van het boze betekent, en dat door den Heer wordt gezegd *dat in de uiterlijke Duisternis moeten worden uitgeworpen* zij die in de hellen moeten worden geworpen; Matth. Hfdst. VIII: 12; Hfdst. XXII: 13; Hfdst. XXV: 30. Bij David: “*De vijand vervolgt mijn ziel, hij heeft mijn leven ter aarde verbrijzeld; hij deed mij zitten in de duisternis, zoals de doden der wereld*”, Psalm CXLIII: 3; met den vijand die zijn ziel vervolgt, wordt in den geestelijken zin het boze aangeduid; weswege met: Hij deed mij zitten in de duisternis, wordt aangeduid in de valse dingen. Bij Jesaja: “*Het gericht is verre van ons, en de gerechtigheid achterhaalt ons niet; wij verwachten het licht, maar zie, duisternis, en glanzen, wij wandelen in donkerheid*”, LIX: 9; het gericht is verre van ons, betekent dat er geen verstand van het ware is; de gerechtigheid achterhaalt ons niet, betekent dat er geen goede des levens is; wij verwachten het licht, maar zie, duisternis, betekent de verwachting van het ware, maar zie, het valse; en glanzen, wij wandelen in donkerheden, betekent de verwachting van de goede dingen door de ware dingen, maar zie, het leven van het valse vanuit de boze dingen; de glanzen immers betekenen de goede dingen van het ware, omdat het licht het ware betekent, en omdat het ware glanst vanuit het goede; de donkerheden betekenen de valse dingen van het boze; en wandelen betekent leven. Bij

Lukas: *“Maar dit is uw uur en de mogendheid der duisternis”*, xxii: 53; deze dingen zeide de Heer tot de vorsten der priesters, de oversten van den tempel, en de ouderen, die Hem door Judas hadden gegrepen; de mogendheid [*potestas*] van deze misdaad te doen, noemt de Heer de mogendheid der duisternis, omdat zij in de valse dingen van het boze waren, in de valse dingen aangaande den Heer, en in de boze dingen tegen Hem; onder de duisternis wordt ook daar de Hel verstaan, omdat zulke valse dingen van het boze daar zijn. Bij denzelfde: *“De kaars des lichaams is het oog; indien dan uw oog zuiver is, zal ook uw ganse lichaam lichtend zijn; indien echter het oog boos is, zo zal ook uw lichaam in duisternis zijn; zie dan toe dat niet het licht dat in u is, duisternis is: indien dan uw ganse lichaam lichtend is, niet hebbende een in duisternis gehuld deel, zo zal het gans en al lichtend zijn; zoals wanneer de kaars u met glans beschijnt”*, xi: 34, 35, 36; Matth. vi: 22, 23; met het oog wordt hier het verstand aangeduid, en met het zuivere of eenvoudige oog het verstand van het ware vanuit het goede; met het boze oog echter wordt het verstand aangeduid van het valse vanuit het boze; onder het lichaam, hetwelk òf lichtend òf in duisternis gehuld is, wordt de ganse mens verstaan; daaruit kan worden geconcludeerd, wat met die woorden in een reeks wordt aangeduid, namelijk dat de ganse mens zodanig is als zijn verstand vanuit den wil; elk mens immers is zijn ware en zijn goede, omdat hij zijn liefde of zijn aandoening is; en daarom is hij over het geheel genomen volslagen zodanig als hij is naar het verstand vanuit den wil; al het ware immers is des verstands, en al het goede is des wils; want het lichaam is slechts gehoorzaamheid, omdat het de uitwerking der uitwerkende oorzaak is, en het verstand vanuit den wil is de uitwerkende oorzaak; hoedanig vandaar het laatstgenoemde is, zodanig is het eerstgenoemde, want de uitwerking heeft al het hare uit haar uitwerkende oorzaak: dat men zich daarvoor moet wachten dat het eenmaal met het verstand doorvatte en met den wil opgenomen ware wordt verkeerdt in het valse, hetgeen geschiedt vanuit het boze, wordt verstaan onder: *Zie dan toe dat niet het licht dat in u is, duisternis is; want daarvandaan worden de valse dingen erger; en daarom wordt bij Mattheus in de ook nu aangehaalde plaats gezegd: “Indien dan het schijnsel dat in u is, duisternis is, hoe grote duisternis”*, Vers 2. Met de duisternis worden ook de valse dingen van het boze aangeduid bij Jesaja: *“Zit in stilte, en tred binnen in de duisternis, o dochter der Chaldeën, omdat zij u niet langer zullen noemen heerseres der koninkrijken”*, XLVII: 5; met de dochter der Chaldeën wordt de vervalsing van het ware aangeduid; vandaar worden met de duisternis de valse dingen van het boze aangeduid, aangezien het boze het ware vervalst. Met *de donkerheid der duisternis die was in het*

gehele land van Egypte drie dagen, terwijl er in de woningen der zonen Israëls licht was, Exod. x: 21, 22, 23, wordt ook het valse van het boze aangeduid: voorts met de duisternis in Gen. xv: 17, en meermalen elders. Tot dusver is getoond, dat met de duisternis in het Woord de valse dingen van het boze worden aangeduid; dat ook met de duisternis de valse dingen van het niet-boze worden aangeduid, zodanig als de valse dingen van godsdienst waren bij de rechtschappen natiën, welke valse dingen zij hadden vanwege de onwetendheid omtrent het ware, zal nu worden getoond: dat deze valse dingen ook duisternis worden geheten, staat vast uit de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Dit volk, zij die in de duisternis wandelen, hebben een groot licht gezien; zij die wonen in het land van de schaduw des doods, een licht is ontflikt over hen”*, ix: 1: bij Mattheus: *“Het volk zittende in de duisternis, heeft een groot schijnsel gezien; voor hen die gezeten waren in de streek en de schaduw des doods, is een licht opgegaan”*, iv: 16. Bij Lukas: *“De Opgang uit de hoogte is verschenen voor hen die in de duisternis en de schaduw des doods gezeten waren”*, i: 78, 79. Bij Jesaja: *“Indien gij uw ziel zult geuit hebben voor den hongerige, en de verslagen ziel zult verzadigd hebben, zo zal in de duisternis uw licht opgaan, en uw donkerheid zal zoals de middag zijn”*, lviii: 10: bij denzelfde: *“Hij zal tot de gebondenenen zeggen: Gaat uit; en tot hen die in de duisternis zijn: Wordt onthuld”*, xlix: 9: bij denzelfde: *“Te dien dage zullen de doven de woorden des boeks horen, en vanuit de donkerheid en vanuit de duisternis zullen de ogen der blinden zien”*, xxix: 18: bij denzelfde: *“Ik zal de blinden leiden in een weg dien zij niet hebben gekend; Ik zal de duisternis voor hen stellen tot licht, en de verwrongen dingen tot rechtheid”*, xlii: 16. Bij Micha: *“Wanneer ik zal gezeten zijn in de duisternis, is Jehovah een licht voor mij”*, vii: 8; in deze plaatsen betekent de duisternis de valse dingen der onwetendheid, zodanig als zij zijn geweest en heden ten dage zijn bij de rechtschappen natiën; deze valse dingen zijn geheel en al onderscheiden van de valse dingen van het boze; deze immers bergen in zich het boze, omdat zij uit het boze zijn, doch gene bergen in zich het goede; zij hebben immers het goede ten doel; deswege kunnen zij die in gene valse dingen zijn, onderricht worden in de ware dingen, en eveneens nemen zij als zij worden onderricht, de ware dingen van harte op, ter oorzaak hiervan dat het goede hetwelk in hun valse dingen is, het ware liefheeft en eveneens zich met het ware verbindt wanneer het wordt gehoord; anders is het gesteld met de valse dingen van het boze; deze zijn afkerig van elk ware en versmeden het, ter oorzaak hiervan dat het het ware is, en zo met het boze niet samenstemt. De duisternis betekent ook in het Woord louter onwetendheid vanwege het verstoken zijn van het ware, zoals bij David Psalm xviii: 29; Psalm cxxxix: 11,

12. De duisternis betekent eveneens het natuurlijk schijnsel; dit is immers ten opzichte van het geestelijk licht gelijk duisternis; en daarom ook beschouwen de Engelen wanneer zij neerzien in het natuurlijk schijnsel van den mens zodanig als het is in de natuurlijke erkentenis der mensen, dit gelijk duisternis, en de dingen die in hetzelfde zijn, zoals in duisternis; dit schijnsel wordt met de duisternis aangeduid in Gen. 1: 2 tot 5. En omdat de zin der letter des Woords natuurlijk is, wordt eveneens dezelve in het Woord een wolk genoemd, en eveneens duisternis, ten opzichte van den geestelijken inwendigen zin, welke het Licht des Hemels is, en heerlijkheid wordt genoemd.

527. Zodat de dag niet lichtte voor zijn derde deel, en de nacht evenzo; dat dit betekent dat het licht van het geestelijk ware en het licht van het natuurlijk ware geheel en al waren uitgeblust, staat vast uit de betekenis van den dag, zijnde het geestelijk licht, en uit de betekenis van den nacht, zijnde het natuurlijk licht; deze dingen worden aangeduid, omdat boven is gezegd, dat het derde deel der zon, het derde deel der maan, en het derde deel der sterren verduisterd werden; en onder den dag wordt het licht der zon verstaan, en onder den nacht wordt het licht der maan en der sterren verstaan, aangezien de zon licht geeft overdag, en de maan en de sterren licht geven des nachts; eerst zal worden gesproken over het licht vanuit de zon, hetwelk het licht des daags wordt genoemd, en over het licht vanuit de maan en de sterren, hetwelk het licht des nachts wordt genoemd; onder het licht vanuit de zon, hetwelk het licht des daags en de dag wordt genoemd, wordt verstaan het geestelijk licht, zodanig als de Engelen het hebben die den Heer zien als Zon; doch onder het licht vanuit de maan en de sterren, hetwelk het licht des nachts en de nacht wordt genoemd, wordt verstaan het natuurlijk licht zodanig als de Engelen het hebben die den Heer schouwen als Maan; dat de Heer aan de Engelen verschijnt als Zon, en eveneens als Maan, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 116 tot 125; die Hemelen schouwen den Heer als Zon, welke in de geestelijke aandoening van het ware zijn, dat is, die het ware liefhebben omdat het het ware is; omdat dit geestelijk is, is derhalve het licht dat uit den Heer als Zon is, geestelijk; doch die Hemelen schouwen de Heer als Maan, welke in de natuurlijke aandoening van het ware zijn, dat is, die het ware liefhebben om geleerd te zijn en anderen te onderrichten; omdat zij terwille van het nuttige voor zich hetzelfde liefhebben, en niet terwille van het ware zelf, zijn zij derhalve in het licht dat voortgaat uit den Heer als Maan; dit licht verschilt van het licht dat voortgaat uit den Heer als Zon, zoals het licht des daags uit de zon en het licht uit de maan en de sterren in onze wereld; eender als de lichten verschillen ook de ware dingen bij hen, ter

oorzake hiervan dat het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer al het licht in de Hemelen doet verschijnen; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 126 tot 140: en daarom zijn zij die in het geestelijk Licht zijn, in de echte ware dingen; en eveneens, wanneer zij ware dingen horen die zij tevoren niet hebben gekend, erkennen zij die terstond, en zien zij dat het ware dingen zijn; anders is het gesteld met hen die in het natuurlijk licht zijn; wanneer die de ware dingen horen, nemen zij ze op, hoewel zij niet zien en doorvatten, maar omdat dezelve worden gezegd door mannen van naam, in wien zij geloof hebben; en daarom zijn de meesten van hen in een geloof uit anderen, doch nochtans in een leven volgens het geloof: in deze Hemelen komen allen die goed hebben geleefd, hoewel zij in valse dingen van leer zijn geweest: doch nochtans worden daar de valse dingen bij voortduur gezuiverd, totdat zij tenslotte zoals ware dingen verschijnen. Uit deze dingen kan vaststaan, wat wordt aangeduid met: Zodat de dag niet lichtte voor zijn derde deel, en de nacht evenzo: dat het derde deel betekent alles, het volle en geheel en al, zie men boven in n. 506. Iets eenders wordt hier met dag en nacht aangeduid als met dag en nacht in het eerste hoofdstuk van Genesis, waar wordt gezegd: *“God zeide: Er zij Licht; en er werd Licht; en God zag het Licht, dat het goed was, en God maakte onderscheid tussen het Licht en de Duisternis; en God noemde het Licht Dag, en de Duisternis noemde Hij Nacht; en het was avond geweest, en het was morgen geweest, de eerste dag”*, Vers 3, 4, 5; en daarna: *“En God zeide: Dat er zijn luchters [luminaria] in het uitspansel der hemelen om onderscheid te maken tussen den Dag en den Nacht; en zij zullen zijn tot tekenen, en tot gezette tijden, en tot dagen en jaren: en God maakte de twee grote Luchters, den groten Luchter om te heersen des daags, en den kleinen Luchter om te heersen des nachts, en de sterren: en God stelde die in het Uitspansel der hemelen, om licht te geven op de aarde, en om te heersen in den dag en in den nacht, en om onderscheid te maken tussen het licht en de duisternis; en het was avond geweest, en het was morgen geweest, de vierde dag”*, 1: 14 tot 19; met het Licht dat is geworden op den eersten dag, wordt het Goddelijk Licht aangeduid, hetwelk in zich en in zijn wezen het Goddelijk Ware is, aldus het geestelijk Licht, hetwelk het verstand verlicht; er wordt in dat Hoofdstuk in den inwendigen zin gehandeld over de instauratie der Kerk uit den Heer bij de Oudsten; en omdat het eerste is dat het verstand worde verlicht, want zonder de verlichting ervan door den Heer geschiedt geen hervorming, aldus komt de Kerk bij den mens niet in wording, wordt derhalve het allereerst van Licht gesproken, of dat het Licht op den eersten dag is gemaakt: dat er wordt gezegd, dat God het licht zag dat het goed was, betekent dat er bij hen een goede verlichting en

opneming was; met de duisternis echter wordt het schijnsel aangeduid, hetwelk in den natuurlijken mens is, hetwelk ook het natuurlijk schijnsel wordt genoemd; omdat dit schijnsel ten opzichte van het geestelijk licht is zoals duisternis, wordt derhalve dit onder de duisternis verstaan; ieder mens immers heeft een lager of uiterlijk gemoed, en een hoger of innerlijk gemoed; het lager of uiterlijk gemoed is het natuurlijk gemoed, hetwelk de natuurlijke mens wordt genoemd; het hoger of innerlijk gemoed echter is het geestelijk gemoed, en het wordt de geestelijke mens genoemd; dat het gemoed de mens wordt geheten, is omdat de mens een mens is krachtens zijn gemoed; die beide gemoederen, het hogere en het lagere, zijn volstrekt onderscheiden; de mens is door het lagere gemoed in de natuurlijke wereld tezamen met de mensen daar, doch door het hogere gemoed is hij in de geestelijke wereld met de Engelen daar; die beide gemoederen zijn zo onderscheiden, dat de mens, zolang hij in de wereld leeft, niet weet wat er bij hem zich voltrekt in zijn hogergemoed; en wanneer hij een geest wordt, hetgeen terstond na den dood geschiedt, weet hij niet wat zich voltrekt in het lagere gemoed; vandaar wordt er gezegd, dat God onderscheid maakte tussen het licht en de duisternis, en het licht dag noemde, en de duisternis nacht; daaruit kan vaststaan, dat met den dag het geestelijk licht wordt aangeduid, en met de duisternis het natuurlijk licht. Omdat alle Hemelen aldus zijn onderscheiden, zodat zij die in het geestelijk licht zijn, degenen zijn die in het licht zijn uit den Heer als Zon zijn, doch zij die in het geestelijk-natuurlijk licht zijn, degenen zijn die in het licht uit den Heer als Maan zijn, zoals boven in dit Artikel is gezegd, wordt er deswege gezegd, dat er twee Luchters mogen zijn in het uitspannel der Hemelen om onderscheid te maken tussen den Dag en den Nacht, en om te heersen in den dag en in den nacht, en om onderscheid te maken tussen het Licht en de Duisternis: uit deze dingen dus kan vaststaan, dat onder den dag daar het geestelijk Licht wordt verstaan, en onder den nacht het natuurlijk Licht, hetwelk in den Hemel het geestelijk-natuurlijk Licht wordt genoemd. Eendere dingen worden met den dag en den nacht aangeduid in deze plaatsen; bij David: *“Jehovah Die de Hemelen heeft gemaakt door het inzicht, Die de aarde heeft uitgebreid op de wateren; Die de grote Luchters heeft gemaakt, de Zon tot heerschappij in den dag, de Maan en de sterren tot heerschappij in den nacht”*, Psalm CXXXVI: 5, 6, 7, 8, 9. Bij Jeremia: *“Jehovah gevende de Zon tot een licht des daags, de inzettingen van de Maan en de sterren tot een licht des nachts”*, xxxi: 35. Bij David: *“Uwe, Jehovah, is de dag, en Uwe de nacht; Gij hebt het licht en de zon bereid”*, Psalm LXXIV: 16. Bij Jeremia: *“Indien gij zult hebben verijdeld Mijn verbond van den dag en Mijn verbond van den nacht, zodat er*

niet zij dag en nacht in hun tijd, zo zal ook Mijn verbond ijdel worden met David Mijn knecht, zodat hij geen zoon hebbe regerende op zijn troon, en met de Levieten priesters, Mijn bedienaren. Indien Ik niet Mijn verbond van den dag en van den nacht, de inzettingen des Hemels en der aarde zal gesteld hebben, zo zal Ik ook het zaad van Jakob en David verwerpen”, xxxiii: 20, 21, 25, 26; onder het verbond van den dag en van den nacht worden verstaan alle inzettingen der Kerk die aan de zonen Israëls waren voorgeschreven in het Woord, door dewelke zij verbinding hadden met den Hemel, en door den Hemel met den Heer; dat dezelve het verbond van den dag en van den nacht worden geheten, is omdat zij zijn voor den Hemel en eveneens voor de Kerk; voor den Hemel zijn de geestelijke dingen die worden uitgebeeld en aangeduid, en voor de Kerk zijn de natuurlijke dingen die uitbeelden en aanduiden; en daarom worden het verbond van den dag en van den nacht daar genoemd de inzettingen des Hemels en der aarde, en worden het verbond van den nacht genoemd de inzettingen van de Maan en de sterren; vrijdelen betekent niet onderhouden; dat er anders geen verbinding zou zijn met den Heer door het Goddelijk Ware, noch door het Goddelijk Goede, wordt daarmee aangeduid dat het verbond ijdel zou worden met David, zodat hij geen zoon hebbe regerende op diens troon, en met de Levieten priesters, Mijn bedienaren; het verbond met David is de verbinding met den Heer door het Goddelijk Ware; geen zoon op diens troon, betekent geen opneming van het Goddelijk Ware door iemand; en het verbond met de Levieten priesters bedienaren, is de verbinding met den Heer door het Goddelijk Goede. Bij David: *“Indien ik zal hebben gezegd: Voorzeker zal de duisternis mij terneerdrukken; ook zal de nacht licht voor mij zijn; ook zal de duisternis niet duisternis maken voor U, maar de nacht zal zoals de dag lichtend zijn; zoals de duisternis, aldus het licht”*, Psalm cxxxix: 11, 12; met deze dingen wordt aangeduid dat door den Heer de natuurlijke mens evenzeer wordt verlicht als de geestelijke; het natuurlijk licht wordt aangeduid met de duisternis en den nacht; en het geestelijk licht met het licht en den dag; dat de nacht zoals de dag lichtend zal zijn, en zoals de duisternis, aldus het licht, betekent iets eenders als bij Jesaja: *“Het licht der Maan zal zijn zoals het licht der Zon”*, xxx: 26. Deze dingen zijn aangevoerd opdat men wete dat met: De dag lichtte niet voor zijn derde deel, het geestelijk licht wordt aangeduid; en dat met: De nacht evenzo, het natuurlijk licht wordt aangeduid, aldus iets eenders als met het licht vanuit de zon, en met het licht vanuit de maan.

528. Vers 13. *En ik zag en ik hoorde een Engel vliegen in het midden des Hemels, zeggende met grote stem: Wee, wee, wee dengenen die op de aarde wonen, vanwege*

de overige stemmen van de bazuin der drie Engelen die zullen bazuinen. En ik zag en ik hoorde een Engel vliegen in het midden des Hemels, betekent den Heer verlichtende allen in de Hemelen aangaande den staat der Kerk aan haar einde: zeggende met grote stem, betekent de openbaring: wee, wee, wee dengenen die op de aarde wonen, vanwege de overige stemmen van de bazuin der drie Engelen die zullen bazuinen, betekent de zware weeklacht over de veranderingen van den staat der Kerk vanwege den afkeer van het goede en het ware, en vandaar de verdoemenis.

529. En ik zag en ik hoorde een Engel vliegen in het midden des Hemels; dat dit betekent den Heer, verlichtende allen in de Hemelen aangaande den staat der Kerk aan haar einde, staat vast uit de betekenis van zien en horen, zijnde het verstand openen om te doorvatten, waarover aanstonds; uit de betekenis van den Engel, zijnde de Heer; dat onder de Engelen in het Woord wordt verstaan het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, aldus de Heer Zelf ten aanzien van het Goddelijk Ware, zie men boven in n. 130, 200, 302; hier de Heer ten aanzien van de openbaring dienaangaande hoedanig de Kerk zal zijn in de laatste tijden ten aanzien van de opneming van het Goddelijk Ware; uit de betekenis van vliegen, zijnde verlichten en verstand geven, waarover ook aanstonds; en uit de betekenis van in het midden des Hemels, zijnde in den algehelen Hemel, of allen die in de Hemelen zijn; dat in het midden betekent in het algeheel, en zo allen, zie men boven, n. 213; uit deze dingen kan vaststaan, dat met: Ik zag en ik hoorde een Engel vliegen in het midden des Hemels, wordt aangeduid de verlichting van allen die in de Hemelen zijn, aangaande den staat der Kerk aan haar einde: dat het de verlichting is aangaande den staat der Kerk aan haar einde, is omdat hierover in hetgeen volgt wordt gehandeld. Dat met zien en horen wordt aangeduid het verstand openen om te doorvatten, is omdat zien betekent verstaan, en horen doorvatten; dat zien betekent verstaan, zie men boven in n. 260; en dat horen betekent doorvatten, ook boven, n. 14, 108. Dat vliegen, wanneer het den Heer betreft, verlichten betekent, is omdat vliegen wordt gezegd van het verstand, en van de uitbreiding van het gezicht ervan rondom; en daarom betekent vliegen, wanneer het den Heer betreft, de verlichting van het verstand; dat vliegen, wanneer het den Heer betreft, de Alomtegenwoordigheid betekent, zie men boven, n. 282; bijgevolg ook de verlichting, want waar de Heer tegenwoordig is, daar is verlichting; dit wordt eveneens met vliegen aangeduid bij David: *“God reed op een Cherub, Hij vloog en Hij werd gevoerd op de vleugelen des winds”*, Psalm XVIII: II; II Sam. XXII: II; met den Cherub wordt de binnenste Hemel aangeduid; met rijden verstand geven en verlichten; eender met

vliegen en met gevoerd worden op de vleugelen des winds; maar met rijden wordt aangeduid verstand geven en verlichten; hier den binnensten Hemel, die met den Cherub wordt aangeduid; met vliegen wordt ook aangeduid verstand geven en verlichten, maar den middelsten Hemel; doch met gevoerd worden op de vleugelen des winds wordt aangeduid den laatsten Hemel verstand geven en verlichten; dat rijden betekent verstand geven, zie men boven, n. 355, 364; dat de Cherub den binnensten Hemel betekent, boven n. 313, 322, 362, 462; dat vliegen betekent den middelsten Hemel verlichten, is omdat die Hemel de geestelijke Hemel is, en de geestelijke dingen worden in het Woord aangeduid met verschillende vogels, en met hun vleugels en vluchten; dat gevoerd worden op de vleugelen des winds, betekent den laatsten Hemel verlichten, is omdat de vleugels van de vlucht zijn, en deze betekent de verlichting; en de wind betekent het geestelijke van dien Hemel; met al die dingen wordt de Alomtegenwoordigheid des Heren in de Hemelen beschreven, vandaar ook de verlichting van het verstand, want, zoals boven is gezegd, waar de Heer tegenwoordig is, daar is verlichting.

530. Zeggende met grote stem; dat dit de openbaring betekent, staat vast uit de betekenis van zeggen met grote stem, zijnde de openbaring, hier aangaande den toekomstigen staat der Kerk omstreeks haar einde, waarover voorzegging wordt gedaan in hetgeen volgt: gezegd wordt een grote stem, omdat het den Heer betreft, en gericht wordt tot den algehelen Hemel, zoals vlak boven is gezegd.

531. Wee, wee, wee dengenen die op de aarde wonen, vanwege de overige stemmen van de bazuin der drie Engelen die zullen bazuinen; dat dit betekent de zware weeklacht over de veranderingen van den staat der Kerk aan haar einde vanwege den afkeer van het goede en het ware, en vandaar de verdoemenis, staat vast uit de betekenis van wee, zijnde de weeklacht over den afkeer van het goede en het ware, en vandaar de verdoemenis; en omdat er driemaal wordt gezegd wee, zijnde een zware weeklacht, waarover aanstonds; uit de betekenis van hen die op de aarde wonen, zijnde zij die van de Kerk zijn; de aarde (het land) is de Kerk; men zie boven n. 29, 304, 417; en uit de betekenis van de stemmen van de bazuin (trompet) der drie Engelen die zullen bazuinen, zijnde de veranderingen van den staat der Kerk, want daarmee dat de Engelen op de bazuinen bliezen, worden aangeduid de veranderingen vanuit den invloed vanuit den Hemel; men zie boven n. 502; dat met drie wordt aangeduid het volledige tot aan het einde toe, zal men in het volgende Artikel zien: uit deze dingen kan vaststaan, dat met: Wee, wee, wee dengenen die op de aarde wonen, vanwege de stemmen van de bazuin der

drie Engelen die zullen bazuinen, de zware weeklacht wordt aangeduid over de veranderingen van den staat der Kerk aan haar einde vanwege den afkeer van het goede en het ware, en vandaar de verdoemenis. Dat wee de weeklacht betekent over het onheil, het gevaar, den kommer, het verderf, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar het wordt uitgesproken; hier echter over den afkeer van het goede en het ware en vandaar de verdoemenis, want over deze dingen wordt in hetgeen volgt gehandeld; en omdat de afkeringen van het goede en het ware geleidelijk in geduchtheid toenemen in de Kerk tot haar einde toe, wordt derhalve driemaal wee gezegd, een ieder wee voor elke geleidelijke verzwaring van het boze, zoals kan vaststaan uit hetgeen volgt, waar wordt gezegd: “*Het eerste wee is voorbijgegaan, zie, er komen nog twee weeen na dezen*”, Apoc. 1x: 12; en daarna: “*Het tweede wee is voorbijgegaan; zie, het derde wee komt snel*”, Apoc. xi: 14. Dat wee in het Woord betekent een weeklacht over verschillende voorvallen, vooral over de boze dingen die de Kerk verwoesten, kan vaststaan uit verscheidene plaatsen daar; zoals bij Mattheus: “*Wee u, gij Schriftgeleerden en farizeeën, gij huichelaars*”, xxiii: 13, 14, 15, 16, 23, 25, 27, 29; bij Lukas: “*Wee dien mens door wien de Zoon des mensen wordt verraden*”, xxii: 22; bij denzelfde: “*Wee hem door wien de ergernissen komen*”, xvii: 1; bij Jesaja: “*Wee hun die huis aan huis toevoegen*”, v: 8; “*Wee hun die des morgens onder den dageraad opstaan om den sterken drank na te jagen*”, Vers 11; “*Wee hun die de ongerechtigheid tot zich trekken*”, Vers 18; “*Wee hun die het boze het goede heten*”, Vers 20; “*Wee den wijzen in hun ogen*”, Vers 21; “*Wee den helden om wijn te drinken*”, Vers 22, en elders meermalen, zoals bij Jesaja, Hfdst. iii: 11; Hfdst. x: 1; Hfdst. xvii: 12; Hfdst. xviii: 1; Hfdst. xxix: 1, 15; Hfdst. xxx: 1; Hfdst. xxxi: 1; Hfdst. xxxiii: 1; Hfdst. xlv: 9, 10; enz.; Jeremia xxii: 13; Ezech. xiii: 3; Apoc. xviii: 16, 19.

532. Aangezien alle getallen in het Woord dingen en staten betekenen, en de samengestelde getallen hun betekenissen ontleen aan de enkelvoudige getallen waaruit zij zijn samengesteld, en de enkelvoudige getallen vooral zijn *Twee, Drie, Vijf, Zeven*, zo is het van belang om te tonen, wat die getallen in het Woord betekenen; hier wat Drie betekent, omdat er wordt gezegd: Wee, wee, wee, vanwege de stemmen van de bazuin der drie Engelen die zullen bazuinen; dat alle getallen in het Woord iets van een zaak en een staat betekenen, zie men boven, n. 203, 429; en dat de grotere en bijeengetrokken getallen iets eenders betekenen als de enkelvoudige waaruit zij door vermenigvuldiging oprijzen, en dat de enkelvoudige getallen zijn 2, 3, 5, 7, ook boven, n. 430. Dat Drie in het Woord het volle en het volledige betekent, en vandaar een algehele periode, groter of kleiner, van aanvang tot einde, kan

vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Binnen drie jaren, zodanig als de jaren eens huurlings, zal de heerlijkheid van Moab verachtzaam worden gemaakt in al de grote menigte; het overige echter minder dan gering, niet machtig”*, xvi: 14; onder Moab worden degenen verstaan die in de valse dingen vanuit het boze zijn; onder zijn heerlijkheid en zijn grote menigte, worden die valse dingen verstaan; met de drie jaren, binnen welke zijn heerlijkheid verachtzaam zal worden gemaakt, wordt het volledige en het voleindigde aangeduid; en daarom wordt gezegd dat dan het overige minder dan gering zal zijn, waarmede wordt aangeduid dat het er niet langer zal zijn; drie jaren wordt gezegd, en daaronder wordt het voleindigde verstaan, aldus van aanvang tot einde; men moet weten, dat er iets eenders wordt aangeduid met drie jaren als met drie maanden, met drie weken, drie dagen, en met drie uren, aangezien de tijden in den geestelijken zin staten betekenen, en drie tijden, hetzij die groter, hetzij die kleiner zijn, een vollen staat. Bij denzelfde: *“Zoals Mijn knecht Jesaja naakt en ontschoeid ging drie jaren, een teken en wonder over Egypte en over Kusch, zo zal de Koning van Aschur de gevangenschap van Egypte leiden, en de weg te voeren schare van Kusch, knapen en ouden, naakt en ontschoeid”*, xx: 3, 4; onder Egypte en onder Kusch wordt niet Egypte en Kusch verstaan, maar onder Egypte wordt verstaan het uitwendige of het natuurlijke ten aanzien van het wetenschappelijke, en onder Kusch het uitwendige of het natuurlijk ten aanzien van den erediens; en wanneer deze zonder het geestelijk inwendige zijn, zijn zij ook zonder het ware en het goede; want al het ware en al het goede dat de natuurlijke of uitwendige mens heeft, is vanuit den invloed door den geestelijken mens uit den Heer; en wanneer hij zonder het ware en het goede is, zo is de natuurlijke of uitwendige mens ten aanzien van de dingen die daar zijn, zoals een naakt en ontschoeid mens; dat er slechts zullen zijn redeneringen vanuit valse dingen, en dat die zullen vernietigen, wordt daarmede aangeduid dat de Koning van Aschur de gevangenschap van Egypte zal leiden, en de weg te voeren schare van Kusch, naakt en ontschoeid; dat alle onschuld en alle wijsheid zal vergaan, wordt aangeduid met de knapen en de ouden, die de Koning van Aschur zal heenleiden; hun totale en volslagen vernietiging werd uitgebeeld door den Profeet, namelijk dat hij drie jaren ging naakt en ontschoeid; drie jaren betekent een volledige periode van aanvang tot einde, deswege een totale vernietiging. Bij Hoschea: *“Jehovah zal levend maken na twee dagen, op den derden dag zal Hij ons oprichten”*, vi: 2; met levend maken na twee dagen, en op den derden dag oprichten, wordt aangeduid de Kerk hervormen en herstellen; op den derden dag betekent de volle hervorming en herstelling

[*restauratio*]; en daarom wordt gezegd dat Hij dan zal oprichten; dat ook niet twee dagen, noch de derde dag wordt verstaan, staat vast. Aangezien het getal drie het volledige tot aan het einde toe betekende, werd derhalve dit getal in de Uitbeeldende Kerk aanvaard, en telkens gebezigd als iets zodanigs moest worden uitgebeeld, zoals kan vaststaan uit deze dingen in het Woord: *Dat zij zouden gaan een reis van drie dagen, en offeren*, Exod. III: 18; Hfdst. v: 3. *Dat zij in de derde maand na den uittocht uit Egypte kwamen tot den berg Sinai*, Exod. XIX: 1. *Dat het bevolen was dat zij bereid zouden zijn op den derden dag, omdat op den derden dag Jehovah zou nederdalen op den berg Sinai*, Exod. XIX: 11, 15, 16, 18. *Dat er drie dagen duisternis werd in het land van Egypte*, Exod. x: 22, 23. *Dat drie jaren lang de vruchten van den in het land Kanaän geplante boom bevoorhuid [praeputiati] zouden zijn*, Levit. XIX: 23, 24, 25. *Dat van het vlees des slachtoffers niets zou worden overgelaten tot den derden dag*, Levit. VII: 16, 17, 18; Hfdst. XIX: 6, 7. *Dat er over het onreine gesprenkeld zou worden het water der afzondering op den derden dag en op den zevenden dag*, Num. XIX: 11 tot einde. *Dat zij die een gedode hadden aangeraakt, zouden worden gereinigd op den derden dag en op den zevenden dag*, Num. XXXI: 19 tot 25. *Dat Josua het volk beval dat zij binnen drie dagen over den Jordaan zouden gaan*, Jos. I: 11; Hfdst. III: 2. *Dat Jehovah driemaal Samuel riep, en Samuel driemaal naar Eli liep, en dat bij de derde maal Eli verstond dat Jehovah Samuel had geroepen*, I Sam. III: 1 tot 8. *Dat Jonathan tot David zeide, dat hij zich zou verbergen in het veld tot den derden avond: en dat daarna Jonathan naar de zijde van den steen drie pijlen afschoot; en dat na dit David zich driemaal ter aarde inkromde voor Jonathan*, I Sam. XX: 5, 12, 19, 20, 35, 36, 41. *Dat drie dingen aan David waren voorgesteld opdat hij één daaruit zou kiezen, als dat er een honger zou komen zeven jaren, of dat hij zou vluchten voor de vijanden drie maanden, of dat er een pest zou zijn in het land drie dagen*, II Sam. XXIV: 11, 12, 13. *Dat Elias zich driemaal uitmat over den zoon der weduwe*, I Kon. XVII: 21. *Dat Elias zeide dat zij driemaal water zouden gieten op het brandoffer en op het brandhout, en dat zij driemaal goten*, I Kon. XVIII: 34. *Dat Jonas in den buik van den walvis was drie dagen en drie nachten*, Jonas II: 1; Matth. XII: 40. *Dat Daniël was rouwende drie weken*, Dan. x: 2, 3, 4. *Dat het derde jaar het jaar der tienden was*, Deut. XXVI: 12. *Dat de Heer sprak van een mens die een wijngaard had geplant, dat hij driemaal knechten zond, en daarna den Zoon*, Markus XII: 2, 4, 5, 6; Lukas XX: 12, 13. *Dat de Heer tot Petrus zeide dat hij Hem voordat de haan tweemaal kraaide, driemaal zou hebben verloochend*, Matth. XXVI: 34, 69 tot einde; Lukas XXII: 34, 57 tot 61; Joh. XIII: 38. *Dat de Heer driemaal tot Petrus zeide: Hebt gij Mij lief; en: Weid Mijn lammeren en Mijn*

schapen; en dat bij de derde maal Petrus bedroefd werd, Joh. XXI: 15, 16, 17. Dat de Heer zeide dat het Koninkrijk der Hemelen is gelijk een zuurdesem, welken een vrouw nemende verborg in drie maten meel, totdat het geheel gezuurd was, Matth. XIII: 33; Lukas XIII: 21. Dat de Heer zeide: Ik voltooi genezingen heden en morgen, en ten derden dage word Ik voleindigd, Lukas XIII: 32, 33. Dat de Heer zeide, dat Hij zou zijn in het hart der aarde drie dagen en drie nachten, Matth. XII: 40. Dat Hij zeide, dat Hij op den derden dag zou wederopstaan, Matth. XVI: 21; Hfdst. XVII: 22, 23; Hfdst. XX: 18, 19; Lukas XVIII: 32, 33; Hfdst. XXIV: 46. Dat Hij zeide dat Hij den Tempel Gods zou afbreken, en in drie dagen zou opbouwen, Matth. XXVI: 61; Hfdst. XXVII: 40; Joh. II: 19, 20. Dat Jezus in Gethsemane driemaal bad, Matth. XXVI: 39, 42, 44. Dat Jezus werd gekruisigd in de derde ure, Markus XV: 25. Dat toen duisternis werd over het algehele land drie uren, van het zesde tot het negende, en dat Hij toen zeide: Het is volbracht, en den geest gaf, Matth. XXVII: 45; Markus XV: 37; Joh. XIX: 30. Dat de Heer ten derden dage is wederopgestaan, Matth. XXVIII: 1; Markus XVI: 2; Lukas XXIV: 1; Joh. XX: 1. Uit deze dingen kan vaststaan, dat het getal drie betekende het voleindigde of het volledige tot het einde, bijgevolg een algehele periode, groter of kleiner, van aanvang tot einde. Aan dit enkelvoudige getal ontlenen verscheidene samengestelde getallen hun betekenissen, zoals 6, 9, 12, 60, 72, welke deswege alle ware en goede dingen in de samenvatting betekenen; eender de getallen 30, 300, 3000, aangezien de samengestelde getallen hun betekenissen ontlenen aan de enkelvoudige getallen waaruit zij zijn samengesteld, zoals boven in dit Artikel is gezegd. Bovendien moet men weten, dat van het getal drie, of van drie, in het Woord wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, doch van twee en vier met betrekking tot de goede dingen; de oorzaak hiervan is deze, dat twee en vier de verbinding betekent, drie echter de volheid; en de geestelijke verbinding is de liefde, en al het goede is der liefde, en de geestelijke volheid wordt gevormd door de ware dingen: wie niet weet dat alle getallen in het Woord een betekenis hebben, denkt en gelooft niet anders dan dat waar twee en drie, en drie en vier in het Woord wordt gezegd, twee en drie wordt verstaan, of weinigen, en niet allen die in het goede en het ware zijn, zoals in de volgende plaatsen; bij Jesaja: “Er zullen daarin nalezingen worden overgelaten zoals in de afschudding van den olijfboom, twee, drie beziën in het hoofd der twijg; vier, vijf, in de takken van den vruchtdragende”, XVII: 6; daar wordt gehandeld over de verwoesting van de Kerk, en dit wordt gezegd van de weinige overgeschotenen die in het goede en het ware zijn; de vergelijking wordt gemaakt met de afschudding van den olijfboom, omdat met den olijfboom wordt aangeduid de Kerk ten aanzien

van het goede der liefde, en met de takken de ware dingen daaruit; twee, drie, betekent de weinigen die in het goede en daaruit in de ware dingen zijn, twee het goede, en drie de ware dingen; en vier, vijf, betekent de weinigen die in het goede zijn, vier hen die in het goede zijn, en vijf weinigen; en omdat vier, vijf, betekent de weinigen die in het goede zijn, wordt derhalve gezegd: Vier, vijf, in de takken van den vruchtdragende; de vruchtdragende olijfbom betekent degenen in de Kerk, die in het goede zijn ten aanzien van het leven: omdat deze dingen met die getallen worden aangeduid, wordt er derhalve gezegd: twee, drie; en: vier, vijf; en niet twee en drie, en vier en vijf. Bij Amos: *“Twee, drie steden zwierven tot één stad om wateren te drinken, en toch werden zij niet verzadigd”*, IV: 8; daar wordt gehandeld over het gebrek aan het ware in het einde der Kerk, namelijk dat dan zij die het ware verlangen vanuit de geestelijke aandoening, niet enig ware zullen vinden in de leren, waar zij ook zoeken; derhalve wordt gezegd dat twee drie steden zwierven tot één stad om wateren te drinken, en toch niet werden verzadigd; met twee, drie steden worden degenen aangeduid die in de aandoening van het ware zijn vanuit het goede; met de stad wordt het ware der leer aangeduid; met wateren putten wordt aangeduid om de ware dingen aan te leren; met zwerven wordt aangeduid zoeken; en met niet verzadigd worden wordt aangeduid niet het ware vinden dat in zich het ware is; twee, drie steden wordt gezegd, omdat met: twee, drie, degenen worden aangeduid die in het goede en daaruit in de ware dingen zijn: Bij Zacharia: *“Het zal geschieden in het algehele land, twee delen in hetzelfde zullen worden afgehouden, zij zullen den geest geven, en het derde zal worden overgelaten in hetzelfde; evenwel zal Ik het derde deel door het vuur leiden, en Ik zal hen beproeven”*, XIII: 8, 9; deze dingen betreffen eender de verwoesting van de Kerk ten aanzien van het goede; dat al het goede zal vergaan, wordt daaronder verstaan dat in het algehele land twee delen daarin zullen worden afgehouden en den geest zullen geven; in het algehele land is de algehele Kerk, en twee delen betekenen al het goede; dat iets van het ware zal terugblijven, doch nauwelijks enig echt ware, wordt daarmee aangeduid dat het derde deel zal worden overgelaten in hetzelfde; evenwel zal Ik het derde deel leiden door het vuur, en Ik zal [hen] beproeven; het derde deel betekent de overgeschoten ware dingen; en dat deze moeten worden beproefd of zij echt zijn, wordt daarmee aangeduid dat zij door het vuur zullen worden geleid; beproeven door het vuur, is door de aandoening welke der liefde is, en indien met deze het ware niet samenstemt, is het niet het echte ware; met het vuur immers wordt in het Woord de liefde aangeduid; wanneer in de Kerk het goede der liefde vergaat, wordt ook het ware niet het ware, omdat al het

ware zijn wezen ontleent aan het goede. Uit deze dingen kan vaststaan, wat er wordt aangeduid met des Heren woorden bij Mattheus: “*Waar twee en ⁴) drie zijn vergaderd in Mijn Naam, daar ben Ik in het midden van hen*”, XVIII: 20; daar worden niet twee en drie verstaan, maar zij die in het goede en daaruit in de ware dingen zijn; onder den Naam des Heren wordt ook niet Zijn Naam verstaan, maar al het goede der liefde en al het ware des geloofs, door dewelke Hij wordt vereerd; men zie boven n. 102, 135. Uit deze dingen blijkt ook, wat er wordt aangeduid met des Heren woorden bij Lukas: “*Er zullen van nu aan vijf verdeeld zijn in één huis, drie tegen twee, en twee tegen drie*”, XI: 52; onder deze dingen wordt verstaan, dat na de Komst des Heren, wanneer Hijzelf bekend is geworden, en de innerlijke dingen des Woords uit Hem en met Hem zijn onthuld, er in de Kerk zowel in het gemeen als bij den mens der Kerk in het bijzonder een tweedracht zal zijn tussen het goede en het ware, en tussen het ware en het goede; dit wordt daaronder verstaan dat in één huis verdeeld zullen zijn drie tegen twee en twee tegen drie; onder het huis wordt de Kerk verstaan in het gemeen, en bij den mens der Kerk in het bijzonder; met drie worden de ware dingen aangeduid, en met twee de goede dingen; dat gezegd wordt dat er vijf verdeeld zullen zijn, betekent dat er bij hen die worden hervormd, zulk een tweedracht zal zijn: en daarom ook volgt er: “*De vader zal verdeeld worden tegen den zoon, en de zoon tegen den vader, de moeder tegen de dochter, en de dochter tegen de moeder*”, Vers 53 daar; met den vader immers wordt het goede der Kerk aangeduid, met den zoon het ware der Kerk, met de moeder het ware der Kerk, en met de dochter het goede ervan: wie kan niet zien, dat de getallen vijf, twee en drie, niet gezegd zouden zijn indien zij niet een betekenis hadden; vijf in het Woord betekent al diegenen, wanneer twee en drie volgen; doch vijf betekent enigen en weinigen, wanneer tien of twintig voorafgaat of volgt. Eendere dingen worden verstaan in het gebod van den Dekaloog met *het derde en het vierde geslacht, of met de derde en vierde zonen, over wie God de ongerechtigheid der ouders zal bezoeken*, Exod. xx: 5; Num. xiv: 18; Deut. v: 9, 10; met het derde en vierde geslacht worden aangeduid allen die in de valse dingen vanuit het boze zijn, met het derde geslacht zij die in de valse dingen van het boze zijn, en met het vierde geslacht zij die in de boze dingen van het valse zijn; drie immers betekent in den tegengestelden zin de valse dingen, en vier de boze dingen: wie ziet niet, dat het tegen de Goddelijke gerechtigheid zou zijn om de ongerechtigheid der ouders te bezoeken over de zonen tot aan het derde en het vierde geslacht toe;

4 Hier *en* (et), maar in n. 411 *of* (aut).

de Heer immers leert dat *de ziel die zal hebben gezondigd, zal sterven; de zoon zal niet de ongerechtigheid van den ouder dragen, noch zal de vader de ongerechtigheid van den zoon dragen; de gerechtigheid van den gerechte zal op hem zijn, en de goddeloosheid van den goddeloze zal op hem zijn*, Ezech. XVIII: 20; Deut. XXIV: 6; II Kon. XIV: 6; daaruit blijkt, dat onder het derde en het vierde geslacht niet wordt verstaan het derde en het vierde geslacht, maar dat wat die getallen betekenen. Eendere dingen worden met *drie en vier overtredingen* aangeduid bij Amos, Hfdst. I: 3, 6, 9, II, 13; Hfdst. II: 1, 4, 6. Uit deze dingen kan vaststaan, hoe grote verborgenheden in het Woord alleen in de getallen ervan schuilen, welke niemand zonder den geestelijken inwendigen zin kan weten.

De Apocalyps

Negende Hoofdstuk

1. En de vijfde Engel heeft gebazuind, en ik zag een ster vanuit den Hemel nedergevallen op de aarde, en haar werd gegeven de sleutel van den put des afgronds.
2. En zij heeft den put des afgronds geopend, en er is rook opgegaan vanuit den put zoals de rook eens groten ovens; en verduisterd werd de zon en de lucht vanwege den rook des puts.
3. En van den rook gingen sprinkhanen uit op de aarde, en hun werd mogendheid gegeven zoals de scorpioenen der aarde mogendheid hebben.
4. En hun werd gezegd, dat zij het gras der aarde niet zouden beschadigen, noch enig groen, noch enigen boom, dan de mensen alleen die het zegel Gods in hun voorhoofden niet zouden hebben.
5. En hun werd gegeven niet dat zij hen zouden doden, maar dat zij hen zouden pijnigen vijf maanden, en hun pijniging was zoals de pijniging van een scorpioen wanneer hij den mens steekt.
6. En in die dagen zullen de mensen den dood zoeken, en zij zullen dien niet vinden, en zij zullen begeren te sterven, en de dood zal van hen vlieden.
7. En de gelijkenissen der sprinkhanen waren den paarden gelijk bereid tot den oorlog; en op hun hoofden waren als het ware kronen, eender aan goud; en hun aangezichten zoals aangezichten van mensen.
8. En zij hadden haren zoals de haren der vrouwen; en hun tanden waren zoals der leeuwen.
9. En zij hadden borstharnassen zoals ijzeren borstharnassen; en de stem hunner vleugels was zoals de stem der wagens van vele paarden rennende tot den oorlog.
10. En zij hadden staarten eender aan de scorpioenen, en er waren engels in hun staarten; en hun mogendheid was de mensen te beschadigen vijf maanden.
11. En zij hadden over zich een koning, den engel des afgronds, wiens naam was in het Hebreeuws Abaddon, en in het Grieks heeft hij den naam Apollyon.
12. Het ene wee is voorbijgegaan, zie, er komen nog twee weeën na deze.

13. En de zesde Engel heeft gebazuind, en ik hoorde een stem vanuit de vier hoornen des gouden altaars hetwelk vóór God was.
14. Zeggende tot den zesden Engel, die de bazuin had: Ontbind de vier Engelen die gebonden zijn aan den groten stroom, den Eufraat.
15. En ontbonden werden de vier Engelen, die bereid waren tegen de ure, en den dag, en de maand, en het jaar, opdat zij het derde deel der mensen zouden doden.
16. En het getal van de heirlegers der ruitery, twee myriaden van myriaden; en ik hoorde hun getal.
17. En aldus zag ik de paarden in het visioen, en die daarop zaten, hebbende vurige, en hemelsblauwe, en zwavelige borstharnassen; en de hoofden der paarden waren zoals hoofden van leeuwen; en van hun monden ging uit vuur en rook en zwavel.
18. Door deze drie werd gedood het derde deel der mensen, vanwege het vuur, en vanwege den rook, en vanwege de zwavel, uitgaande van hun monden.
19. Want hun mogendheid was in hun mond, want hun staarten waren eender aan de slangen, hebbende hoofden, en met deze beschadigen zij.
20. En de overige mensen die niet gedood zijn in deze plagen, hebben ook niet boete gedaan van de werken hunner handen, dat zij niet zouden aanbidden de demonische dingen, en de gouden en zilveren en bronzen en stenen en houten afgoden, die noch kunnen zien, noch horen, noch wandelen.
21. En zij hebben niet boete gedaan van hun doodslagen, noch van hun bezweringen, noch van hun hoererijen, noch van hun dieverijen.

De Ontvouwing.

533. Vers 1, 2. *En de vijfde Engel heeft gebazuind, en ik zag een ster vanuit den Hemel nedergevallen op de aarde, en haar werd gegeven de sleutel van den put des afgronds. En zij heeft den put des afgronds geopend, en er is rook opgegaan vanuit den put zoals de rook eens groten ovens; en verduisterd werd de zon en de lucht vanwege den rook des puts.* En de vijfde Engel heeft gebazuind, betekent den invloed vanuit den Hemel, openbarende den staat der Kerk, dat deze staat volslagen veranderd is: en ik zag een ster vanuit den Hemel nedergevallen op de aarde, betekent de erkentissen van het ware vervalst en zo verkeerd in valse dingen: en haar werd gegeven de sleutel van den put des afgronds, betekent de vergemeenschapping en de verbinding met de hellen: en zij heeft den put des afgronds geopend, betekent de vergemeenschapping en de verbinding met de hellen waar en vanwaar zulke valse dingen zijn: en er is rook opgegaan vanuit den put zoals de rook eens groten ovens, betekent daaruit dichte valse dingen vanuit de boze dingen der aardse en lichamelijke liefden: en verduisterd werd de zon en de lucht vanwege den rook des puts, betekent dat het licht van het ware uit den Heer donkerheid is geworden door de helse valse dingen.

534. En de vijfde Engel heeft gebazuind; dat dit betekent den invloed vanuit den Hemel, openbarende den staat der Kerk, dat deze staat volslagen veranderd is, staat vast uit de betekenis van de bazuin blazen, zijnde de invloed vanuit den Hemel, en de verandering van den staat der Kerk, waarover boven n. 502; hier dat de staat der Kerk volslagen is veranderd, omdat over deze drie laatste malen dat de Engelen bazuinden, vlak boven is gezegd: Wee, wee, wee dengenen die op de aarde wonen vanwege de overige stemmen van de bazuin der drie Engelen die zullen bazuinen; de verandering die in hetgeen nu volgt wordt beschreven, is deze dat al het ware is teloor gegaan, en dat het valse hetwelk in de plaats ervan kwam, de hellen opende, waarvandaan de valse dingen uitvloeien.

535. En ik zag een ster vanuit den Hemel nedergevallen op de aarde; dat dit betekent de erkentissen van het ware vervalst en zo verkeerd in valse dingen, staat vast uit de betekenis van de sterren, zijnde de erkentissen van het goede en het ware, waarover boven n. 72, 402; en uit de betekenis van glijden en vallen [*labi et cadere*] vanuit den Hemel, zijnde vergaan; en de erkentissen van het ware vergaan wanneer zij worden ontkend en wanneer zij worden vervalst; hier wanneer zij worden vervalst, want in dit Boek wordt niet gehandeld over hen die de ware dingen ontkennen, maar over hen die

dezelve vervalsen; degenen immers die de ware dingen ontkennen, zijn niet onder hen die in den vorigen Hemel zijn, en daaruit op den dag van het Laatste Gericht worden nedergeworpen in de hel; dezen immers worden terstond na den dood daarheen geworpen; doch degenen die de ware dingen vanuit verschillende oorzaken vervalsen, zijn het over wie in dit Boek wordt gehandeld, aangezien die voor zich een hemel hebben gemaakt welke daarna werd vernietigd. Diegenen vervalsen de erkentnissen van het ware en het goede, welke vanuit het Woord zijn, die het Woord erkennen, maar hetzelfde toepassen ten gunste van hun liefden en ten gunste van de beginselen welke vanuit hun eigen inzicht zijn; aldus verkeren zij de ware dingen des Woords in valse dingen; zo vergaan de erkentnissen van het goede en het ware bij hen: uit deze dingen kan vaststaan, dat met de ster vanuit den Hemel nedergeworpen op de aarde, wordt aangeduid dat de erkentnissen van het ware zijn vervalst, en zo verkeerd in valse dingen, eender als boven in n. 517. Dat neerglijden of vallen vanuit den Hemel op de aarde, vergaan betekent, dat is, niet langer een plaats hebben in den Hemel, maar daaruit worden nedergeworpen en met de hel verbonden, blijkt uit de volgende dingen, waar gezegd wordt *dat aan haar werd gegeven de sleutel van den put des afgronds, en dat zij hem heeft geopend*; met den put des afgronds wordt aangeduid de hel waar en vanwaar de valse dingen van het boze zijn. Iets eenders wordt aangeduid met vanuit den Hemel op de aarde vallen boven in de Apocalyps: *“En de sterren des Hemels vielen op de aarde”*, vi: 13; en elders: *“De draak trok met zijn staart het derde deel der sterren des Hemels, en wierp die op de aarde”*, xii: 4. Bij Daniël: *“De hoorn van den geitebok groeide tot aan het heir der Hemelen, en hij wierp ter aarde neder van het heir, en van de sterren, en hij vertrad ze”*, viii: 10. Bij Mattheus: *“Terstond na de verdrukking dier dagen zal de zon worden verduisterd, en de sterren zullen van den Hemel vallen”*, xxiv: 29. Iets eenders wordt aangeduid met des Heren woorden bij Lukas: *“Jezus zeide: Ik zag den Satan zoals een bliksem uit den Hemel vallen”*, x: 18; onder den Satan wordt verstaan elk valse dat het ware vernietigt; de hellen immers waar zulke valse dingen zijn, en vanwaar zij zijn, worden Satan genoemd, doch de hellen waar en vanwaar de boze dingen zijn die de goede vernietigen, worden Duivel genoemd; en daarom wordt daaronder dat de Satan zoals een bliksem uit den Hemel viel, verstaan, dat elk valse dat het ware des Woords vernietigde, vanuit den Hemel is nedergeworpen: eender *dat de grote draak ter aarde is geworpen, en zijn engelen met hem, en dat hun plaats niet langer werd gevonden in den Hemel*, Apoc. xii: 8, 9. Uit deze dingen kan vaststaan dat glijden, vallen en nedergeworpen worden vanuit den Hemel op de aarde,

betekent niet langer een plaats hebben in den Hemel, maar in de hel, aldus vergaan; met de aarde wordt daar ook het verdoemde aangeduid, zoals boven in n. 304 aan het einde is getoond. Dat zij die de ware dingen des Woords vervalsen door uitleggingen om de boze dingen des levens te bevestigen, zich afkeren van den Hemel en naar de hel toekeren, is omdat er door het Woord verbinding is van den Hemel met den mens; de Hemel immers is in den geestelijken zin des Woords, en de mens is in den natuurlijken zin ervan; en daarom is er verbinding van den Hemel met de wereld door het Woord; derhalve wordt ook het Woord het Verbond genoemd, en het verbond is de verbinding; daarvandaan is het, dat zij die het Woord aanplooiën aan de boze dingen des levens en aan de valse beginselen die vanuit het eigen inzicht zijn, niet met den Hemel kunnen worden verbonden; en zij die niet met den Hemel zijn verbonden, worden met de hel verbonden, want de mens zal ofwel in den Hemel zijn, ofwel in de hel zijn; het is hem niet geoorloofd tussen het ene en het andere te hangen. Doch zij die het Woord aanplooiën aan zulke valse dingen die niet in strijd zijn met het goede des levens, zodanig als dezelve zijn bij de rechtschapen natiën die het Woord niet hebben, en bij de eenvoudigen in de Kerk die geloven in den Heer en goed leven, de valse dingen van hen worden, omdat zij vanuit die het goede beschouwen, ook door den Heer aangeplooid aan het goede, en tot den Hemel gekeerd; het wezenlijke immers in den Hemel is het goede des levens, hetgeen hetzelfde is als het goede der liefde tot den Heer, en als het goede der naastenliefde jegens den naaste, want volgens dat goede heeft een ieder daar doorvatting van het ware, inzicht en wijsheid. Uit deze dingen kan vaststaan, wat verstaan wordt onder de vervalsing van het ware vanuit het Woord, welke hier wordt aangeduid met de van den Hemel op de aarde nedergegeden (of nedergevallen) ster.

536. En haar werd gegeven de sleutel van den put des afgronds; dat dit de vergemeenschapping en de verbinding met de hellen betekent, staat vast uit de betekenis van den sleutel, zijnde de opening, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den put des afgronds, zijnde de hellen waar en vanwaar de valse dingen van het boze zijn, waarover in de volgende Artikelen: dat gezegd wordt dat aan de ster, van den Hemel op de aarde nedergevallen, de sleutel werd gegeven van den put des afgronds, is omdat met de ster worden aangeduid de erkentissen van het ware vanuit het Woord, vervalst door de aanplooiingen aan de boze dingen en daaruit aan de valse dingen; en de boze dingen van het valse en de valse dingen van het boze, welke bij den mens zijn, openen de hellen, waar eendere boze en valse dingen zijn; maar wat onder de hellen openen wordt verstaan, zal ook worden gezegd in het volgende Artikel;

want terstond wordt gezegd: *En zij opende den put des afgronds*. Dat de sleutel de opening betekent, is vanwege den schijn in de Geestelijke Wereld; daar zijn huizen en kamers, zijn deuren waardoor men binnentreedt, en zijn sloten en sleutels door welke zij worden geopend, en die afzonderlijke dingen betekenen zulke dingen die bij den mens zijn; het huis zelf stemt overeen met de innerlijke dingen die van zijn animus en gemoed zijn; de kamers eender; en de deuren stemmen overeen met de vergemeenschappen die er zijn tussen de innerlijke dingen van het gemoed en van den animus; en de sleutel stemt overeen met de toelating en de opening van het ene deel tot het andere; in één woord, de afzonderlijke dingen van het huis waarin de Engelen en de geesten wonen, stemmen overeen met de afzonderlijke dingen die in hen zijn: weinigen onder de geesten dragen daarvan kennis [*norunt*], ter oorzaak hiervan dat weinigen iets aangaande de overeenstemmingen weten; zij zijn immers in dezelve, en daarom denken zij niet erover na; het is hiermede gesteld zoals in de wereld bij de mensen, namelijk dat weinigen weten hoedanig hun aandoeningen en denkingen zijn, omdat zij in dezelve zijn, en vandaar niet over dezelve nadenken, terwijl het toch ontelbare dingen zijn, zoals kan vaststaan uit de analytische dingen die door verscheidene geleerden [*eruditus*] zijn ontdekt, en al deze zijn werkingen des gemoeds. Uit deze dingen kan men weten, vanwaar het is dat er sleutel wordt gezegd, en dat die de toelating en de opening betekent; eender elders in het Woord, zoals bij Mattheus: *“Jezus zeide tot Petrus: Ik zal u geven de sleutels van het Koninkrijk der Hemelen”*, xvi: 19, hetgeen men boven in n. 206 zie ontvouwd: voorts bij Jesaja, Hfdst. xxii: 20, 22, waar van Eliakim iets eenders wordt gezegd, hetgeen ook boven in n. 206 is ontvouwd: alsmede in de Apocalyps: *“Ik heb de sleutels der hel en des doods”*, i: 18, waarover boven, n. 86. Elders: *“Deze dingen zegt de Heilige, de Ware, hebbende den sleutel Davids, openende en niemand sluit, en sluitende en niemand opent”*, Apoc. iii: 7, over welke dingen boven in n. 205, 206. En elders: *“Ik zag een Engel nederdalende vanuit den Hemel, die had den sleutel des afgronds en een groten keten op zijn hand, en hij greep den draak, en hij bond hem duizend jaren”*, xx: 1, 2, welke dingen in hetgeen volgt zullen worden ontvouwd. En bij Lukas: *“Wee u, gij Wetsgeleerden, die de sleutels des Hemels draagt; gijzelf schrijdt niet binnen, en de binnenschrijdenden verhindert gij”*, xi: 52; Wetsgeleerden werden diegenen geheten die de Schriften doorvorsten, en leerden hoe de dingen moeten worden verstaan die daar zijn; en omdat het de Gewijde Schrift of het Woord is, waardoor er vergemeenschatting en vandaar verbinding is met den Hemel, zoals in het vlak voorafgaande Artikel is gezegd, en omdat het de ware dingen zijn die de

vergemeenschapping openen, en het de goede dingen van het ware zijn die de verbinding maken, doch het de vervalste ware dingen zijn, welke in zich de valse dingen van het boze zijn, die de ontbinding maken, wordt derhalve gezegd dat zij de sleutels des Hemels dragen, dat is, dat zij door de ware dingen de vergemeenschapping met den Hemel kunnen openen voor hen die zij leren; doch omdat zij het Woord hebben verdraaid door aanplooiingen aan hun liefden en vandaar aan valse beginselen, wordt derhalve gezegd, dat zijzelf niet binnenschreden, en dat zij de binnenschrijdenden verhinderden. Uit deze dingen eveneens kan vaststaan dat de sleutel die den put opende, betekent de vergemeenschapping en de verbinding met de hellen door de valse dingen waarin de ware dingen des Woords zijn verkeerd door hen die dezelve vervalsen door ze aan te plooiën aan de boze dingen des levens, en aan de daaruit opgevatte valse beginselen.

537. En zij heeft den put des afgronds geopend; dat dit betekent de vergemeenschapping en de verbinding met de hellen waar en vanwaar zulke valse dingen zijn, staat vast uit de betekenis van openen, zijnde hier vergemeenschappen en verbinden, waarover aanstonds; en uit de betekenis van den put des afgronds, zijnde de hel waar en vanwaar zulke valse dingen zijn; dat die dingen de put des afgronds worden geheten, is omdat de put het Woord betekent in den zin der letter, en vandaar het ware der leer, doch in den tegengestelden zin het vervalste Woord en daaruit het valse der leer; en de afgrond en de diepte der zee betekent de hel; dat deze de hel betekent waar degenen zijn die de ware dingen des Woords hebben vervalst door ze aan te plooiën aan de boze dingen des levens, is omdat die hellen aan hen die boven zijn, verschijnen zoals zeeën, en zij die daar zijn, in de diepten ervan: die zeeën of hellen zijn ook door mij gezien, en eveneens werden degenen gezien die in de diepten zijn, en van daaruit hebben zij eveneens met mij gesproken, en dezen zeiden dat zij niet in wateren zijn, maar op het droge; daaruit bleek, dat de wateren dier zeeën schijnbaarheden zijn overeenstemmende met de valse dingen in dewelke zij zijn; de wateren dier zeeën zijn grover en dichter volgens de vervalsingen, en eveneens zijn de diepten verschillend volgens de boze dingen die hebben vervalst; maar over deze betekenis van den afgrond in het Woord zal beneden worden gesproken. Dat den put des afgronds openen de vergemeenschapping en de verbinding met zulke hellen betekent, is omdat de hellen niet worden geopend dan alleen wanneer de boze geesten binnengaan, hetgeen geschiedt wanneer zij hun tijd in de Wereld der geesten hebben doorgebracht; het is immers aan niet enigen bozen geest geoorloofd om van de hel uit te gaan, nadat hij eenmaal daarin geworpen is; indien hij uitgaat,

zo glijdt hij dadelijk weer daarin terug: doch ieder mens is verbonden met geesten die in de Wereld der geesten zijn, met zodanigen hoedanig als hijzelf is; en daarom wordt de mens die het Woord vervalst door het aan te plooiën aan de boze dingen des levens en aan de dezelve bevestigende valse dingen, met eendere geesten verbonden, en door die wordt hij verbonden met de hellen die in eendere valse dingen zijn: ieder mens wordt na den dood een geest, en dan wordt hij terstond gebonden of aan helse gezelschappen, of aan hemelse gezelschappen, volgens zijn leven in de wereld; en alle geesten zijn, voordat zij in de hel worden afgeworpen of tot den Hemel worden verheven, eerst in de Wereld der geesten, en dan bij de mensen die in de wereld leven, de boze geesten bij de bozen, en de goede bij de goeden; door deze heeft de mens vergemeenschapping en verbinding of met de hellen, of met de Hemelen; daaruit blijkt, dat met den put openen niet wordt aangeduid de hel openen, maar de vergemeenschapping, en door de vergemeenschapping verbinding hebben met de hel: van de afzonderlijke hellen wasemen ook valse dingen van het boze uit in groten overvloed [*multa copia*], waarin de geesten zijn die in de Wereld der geesten zijn, en tevens de mensen die in eendere valse dingen in onze wereld zijn; niet ergens anders kan een geest en een mens zijn dan daar waar diens liefde des levens is; dat immers wat de mens liefheeft, dat wil hij, dit denkt hij, en daarnaar hijgt hij: wat de Wereld der geesten is, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 421 tot 431, e.v.: Dat de put het Woord en het ware der leer betekent, en in den tegengestelden zin het vervalste Woord en daaruit het valse der leer, is omdat de putten wateren bevatten, en de wateren betekenen de ware dingen, en in den tegengestelden zin de valse dingen, zoals boven in n. 71, 483, 518 is getoond. Dat de put deze en die dingen betekent, kan vaststaan uit de volgende plaatsen in het Woord; bij Mozes: *“Zij reisden naar Beër; dit is de Put van welken Jehovah tot Mozes zeide: Verzamel het volk, en Ik zal hun wateren geven. Toen zong Israël dit lied: Klim op, gij Put, antwoordt vanuit denzelve; den Put, de vorsten hebben hem gegraven, de vrijwilligen des volks hebben uitgegraven door den Wetgever met hun stokken”*, Num. XXI: 16, 17, 18; dat hier de Put het ware der leer vanuit het Woord betekent, kan vaststaan uit het Lied dat Israël daarover zong; dat de put zou opklimmen en zij vanuit denzelve zouden antwoorden, betekent dat de leer vanuit het Woord het ware zou leren, en dat zij hetzelfde zouden opnemen; de oproeping van het ware wordt aangeduid met: Klim op, gij put; en de opneming en de onderrichting met: Antwoordt vanuit denzelve; den put hebben de vorsten gegraven, de vrijwilligen des volks hebben uitgegraven door den Wetgever met hun stokken, betekent dat zij die in de ware dingen

en in de goede dingen van het ware zijn, worden verlicht door den Heer, en vanuit Hem door het Woord de leer opsporen en verzamelen; de vorsten betekenen hen die in de ware dingen zijn, de vrijwilligen des volks hen die in de goede dingen van het ware zijn; graven betekent opsporen en verzamelen; de Wetgever betekent den Heer ten aanzien van het Woord en ten aanzien van de leer vanuit het Woord; en de stokken betekenen de macht en de krachten des gemoeds, hier uit den Heer door het Woord, omdat gezegd wordt: Door den Wetgever; daaruit blijkt, wat de put daar betekent: dat Israël daarover een lied zong, was omdat Beër in de oorspronkelijke Taal een Put betekent, en de Put betekent in den geestelijken zin het Woord en de leer vanuit het Woord; eender *Beërscheba*, welke in de Historische dingen des Woords meermalen wordt genoemd. Iets eenders betekent *de Put van Jakob*, waaraan de Heer nederzat, en sprak met de Samaritaanse vrouw, en zeide: *Indien gij de gave Gods wist, en Wie het is Die tot u spreekt, zo zoudt gij van Hem water vragen, en Hij zou u het levende water geven, hetwelk zou worden een bron van water springende tot in het eeuwige leven*, Joh. iv: 6 tot 15; dat de Heer daar sprak met de Samaritaanse vrouw aan dien put, was omdat onder de Samaritaanse vrouw werd verstaan de Kerk die bij de natiën moest worden geïnstauréerd; en onder de Samaritanen, die ook elders in het Woord worden vermeld, worden de natiën verstaan die de leer uit Hem en aangaande Hem zouden opnemen; met dien put wordt de leer vanuit het Woord aangeduid, met het water het ware der leer, en met den Heer zittende aan dien put het Woord of het Goddelijk Ware; dat door het Goddelijk Ware vanuit het Woord uit den Heer het heil is, wordt daarmee aangeduid dat het water hetwelk Hijzelf zou geven, zou worden een bron van water springende tot in het eeuwige leven. Iets eenders als met den put van Jakob, wordt ook aangeduid met *de putten die de knechten van Abraham en de knechten van Izak groeven, waarover zij twistten met de knechten van Abimelech*, Gen. xxi: 25; Hfdst. xxvi: 15, 18, 19, 20, 21, 22, 25, 32; met de putten die de knechten van Abraham en de knechten van Izak groeven, worden de ware dingen der leer aangeduid, omdat onder Abraham, Izak en Jakob, in het Woord de Heer wordt verstaan; onder Abimelech echter, den Koning van Gerar of der Filistijnen, worden degenen verstaan die in de allene ware dingen zonder het goede des levens het heil stellen, eender als heden ten dage degenen doen die in het geloof-alleen zijn; en omdat elk ware is vanuit het goede, of het al des geloofs is vanuit de naastenliefde, en zij die het goede scheiden en buitensluiten van het ware, of de naastenliefde van het geloof, niet enig echt ware der leer bezitten, maar al het ware des Woords bij hen is zoals een zin der woorden

zonder de doorvatting van de zaak, aldus zoals een schil zonder kern, twisten zij derhalve over de ware dingen des geloofs; dit werd uitgebeeld door en aangeduid met de twisten van de knechten van Abimelech met de knechten van Abraham en Izak over de putten: er is een geestelijke inwendige zin evenzeer in de Historische dingen des Woords als in de Profetische dingen ervan, zoals kan vaststaan uit DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, waar de Historische dingen die zijn bevat in Genesis en in Exodus, ten aanzien van den geestelijken inwendigen zin zijn ontvouwd, ook aangaande de putten van Abraham en Izak, welke men zie; waartoe zouden anders de Historische dingen aangaande de Putten in het Woord dienen? Bij Lukas: *“Wie van u, wiens ezel of os in een put valt, trekt dien niet terstond uit op den dag des Sabbaths”*, XIV: 5; dat dit een inzetting is geweest bij de Israëlietische en de Joodse natie, was terwille van den geestelijken zin die daaraan inis; alle aan de zonen Israëls gegeven inzettingen, gerichten en geboden, betekenden geestelijke dingen welke des Hemels en der Kerk zijn; deze inzetting dus betekende, dat iemand indien hij in het valse en in het boze verglijdt, daaruit moet worden geleid door het ware dat wordt geleerd op den dag van den Sabbath door den Heer; met den put daar wordt het valse en het boze van het valse aangeduid; met den ezel en den os wordt het ware en het goede van den natuurlijken mens aangeduid; met vallen in den put wordt aangeduid in het valse en in het boze van het valse; met uittrekken op den dag des Sabbaths, wordt aangeduid onderricht worden en zo uit die dingen heengeleid worden; de dag van den Sabbath immers betekent daar den Heer ten aanzien van het onderricht en de leer; en daarom noemt Hij Zich den Heer van den Sabbath; dat de ezel het ware van den natuurlijken mens betekent, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 278I, 574I; en dat de os het goede van den natuurlijken mens betekent, n. 2I80, 2566, 9134 daar. Een bijna eenderen geestelijken zin bevatten deze dingen bij Mozes: *“Wanneer een man een kuil zal hebben geopend, of wanneer een man een kuil zal hebben gegraven, en dien niet zal hebben toegedekt, en een os of een ezel zal daarin gevallen zijn, de heer van den kuil zal het vergelden, het zilver zal hij teruggeven aan deszelfs heer, en het dode zal zijns zijn”*, Exod. XXI: 33, 34; wanneer een man een kuil zal hebben geopend, betekent indien iemand een valse, dat bij hem is, zal hebben verkondigd; of wanneer een man een kuil zal hebben gegraven, betekent of indien hij een valse zal hebben verzonnen of uitgebroed; en een os of een ezel daarin zal gevallen zijn, betekent hetwelk verdraaide het goede en het ware in het natuurlijke dat bij den ander is; de heer van den kuil zal het vergelden, betekent dat hij uit wien het valse is, het zal verbeteren; het zilver zal hij

teruggeven aan deszelfs heer, betekent door het ware bij hem van wien zowel het ware als het goede in het natuurlijke was verdraaid; en het dode zal zijns zijn, betekent dat het boze of het valse bij hem blijft; maar deze dingen zien men vollediger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9084 tot 9089; hier betekent de kuil iets eenders als de put. Eender bij Mattheus: *“Blinde leidslieden der blinden; wanneer de blinde den blinde leidt, vallen zij beiden in den kuil”*, xv: 14; Lukas vi: 39; deze dingen zeide de Heer tot de Schriftgeleerden en de Farizeeën, die hoewel zij het Woord hadden, waar alle Goddelijke ware dingen zijn, nochtans niets van het ware verstonden; en omdat zij valse dingen leerden, en eveneens door het volk de valse dingen werden geloofd, worden zij blinde leidslieden der blinden genoemd; blinden worden in het Woord degenen geheten die het ware niet verstaan; en omdat de kuil het valse betekent, wordt gezegd dat beiden daarin vallen. Bij David: *“Ruk mij uit het slijk, opdat ik niet verzinke; ik worde ontrukkt aan mijn haters, en uit de diepten der wateren; opdat mij niet overstrome de vloed der wateren, noch verzwelge mij de diepte, noch sluite over mij de put zijn mond”*, Psalm LXIX: 15, 16; dat de put de hel betekent waar en vanwaar de valse dingen zijn, blijkt hier duidelijk; want er wordt gezegd: Niet sluite over mij de put zijn mond, dat is, niet neme de hel vanwaar de valse dingen zijn, of niet nemen de valse dingen uit de hel mij gans in beslag, zodat ik niet ontkome; met ontrukken aan het slijk opdat ik niet verzinke, wordt aangeduid opdat ik niet vanwege het boze van het valse verga; ik worde ontrukkt aan mijn haters, en uit de diepten der wateren, betekent bevrijd worden van de boze en de valse dingen die uit de hel zijn; de haters zijn de boze dingen daaruit, en de diepte der wateren zijn de valse dingen daaruit; opdat mij niet verzwelge de diepte, betekent opdat niet de hel waar de valse dingen van het boze zijn, dit doe, of opdat niet de valse dingen van het boze welke uit de hel zijn, dit doen. Bij denzelfde: *“Vleiend als boter maken zij hun mond, en wanneer het hart van een ieder nadert, zo zijn diens woorden zachter dan olie, terwijl zij zijn getrokken zwaarden; en Gij, o God, Gij zult hen nederwerpen in den put des kuils”*, Psalm LV: 21, 23; deze dingen zijn gezegd van hen die goede aandoeningen veinzen, terwijl zij valse dingen spreken door welke zij verleiden; hun mond vleiend maken zoals boter, betekent geveinsd het goede door aandoeningen; boter betekent het goede der uitwendige aandoening; zachter zijn diens woorden dan olie, betekent eendere dingen; olie is het goede der inwendige aandoening; terwijl zij zijn getrokken zwaarden, betekent terwijl het toch valse dingen zijn, vernietigende het goede en het ware; de getrokken zwaarden zijn de vernietigende valse dingen; Gij, o God, Gij zult hen nederwerpen in

den put des kuils, betekent in de hel waar de vernietigende valse dingen van dat geslacht zijn. Aangezien de kuilen in het Woord bijna eendere dingen betekenen als de putten, zij zijn immers zoals putten, zo zou ik enige plaatsen ook aangaande die willen aanvoeren; bij Jeremia: *“Hun rijksgenoten hebben hun minderjarigen gezonden tot de wateren; zij kwamen tot de kuilen, zij hebben geen wateren gevonden; zij zijn teruggekeerd met hun ledige vaten”*, XIV: 3; onder de rijksgroten [*magnates*] worden degenen verstaan die de anderen leiden en leren; onder de minderjarigen zij die worden geleid en geleerd; en onder de wateren de ware dingen; daaruit staat vast, wat daarmede wordt aangeduid dat hun rijksgroten hun minderjarigen hebben gezonden tot de wateren; met de kuilen waarin geen wateren waren, worden de leerstellige dingen aangeduid waarin niet-ware dingen waren; daaruit staat vast wat daarmede wordt aangeduid dat zij tot de kuilen kwamen, zij hebben geen wateren gevonden; dat zij niet enige wetenschap, noch enig verstand van het ware hebben, wordt daarmede aangeduid dat zij zijn teruggekeerd met hun ledige vaten; de vaten in het Woord betekenen de recipiënten van het ware, en vandaar de wetenschappelijke dingen en de verstandelijke dingen. Bij Zacharia: *“Door het bloed uws verbonds zal Ik de gebondenen uitlaten uit den kuil, waarin geen water is”*, IX: 11; deze dingen zijn gezegd aangaande de bevrijding van de gelovigen door den Heer, die in de lagere aarde werden vastgehouden tot aan Zijn Komst toe; en eveneens aangaande de verlichting van de natiën die in valse dingen waren vanwege de onwetendheid; met het bloed uws verbonds wordt aangeduid het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, aldus het Woord; dit wordt het verbond genoemd, omdat door hetzelfde de verbinding is; het verbond betekent de verbinding; onder de gebondenen in den kuil waarin geen water is, worden degenen verstaan die in valse dingen vanwege de onwetendheid zijn; de kuil is de leer van het niet-ware; en eveneens is het de lagere aarde waar degenen die in valse dingen vanwege de onwetendheid zijn, waren vastgehouden tot aan de Komst des Heren toe; waar geen water is, is waar geen ware is; zij worden gebondenen geheten, omdat zij niet van de valse dingen konden worden bevrijd dan door den Heer. Bij Jeremia *“Twee boze dingen heeft Mijn volk gedaan; zij hebben Mij verlaten, de bron der levende wateren, om zich kuilen uit te houwen, gebroken kuilen die geen wateren kunnen bevatten”*, II: 13; met kuilen uithouwen, gebroken kuilen die geen wateren bevatten, wordt aangeduid leerstellige dingen uitbroeden vanuit het eigen inzicht, welke, omdat zij vanuit het eigene zijn, valse dingen zijn; want het eigene des mensen is niets anders dan het boze; en omdat dit het boze is, wordt vanuit hetzelfde ook het valse voortgebracht; het boze immers kan niet

iets anders voortbrengen dan het valse; maar deze dingen zie men ontvouwd boven in n. 483. Bij denzelfde: *“Jehovah, Die ons heeft doen opklimmen uit het land van Egypte, Die ons heeft geleid in de woestijn, in een land van verlatenheid en des kuils, in een land van droogte en dichte schaduw, door hetwelk geen man doorging, noch een mens woonde”*, II: 6; dat met de woestijn, waarin de zonen Israëls werden geleid, werd uitgebeeld en aangeduid de eerste staat der Kerk welke moest worden geïnstauréerd bij hen die in louter onwetendheid omtrent het goede en het ware zijn, werd getoond in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, waarin Exodus is ontvouwd; en omdat die staat door hun dwalingen in de woestijn werd uitgebeeld en aangeduid, wordt er derhalve gezegd dat Jehovah hen heeft geleid in een land van verlatenheid en des kuils, in een land van droogte en dichte schaduw; onder het land van verlatenheid en droogte wordt hier als elders in het Woord verstaan de staat van niet-doorvatting van het goede; en onder het land des kuils en van dichte schaduw wordt verstaan de staat van onwetendheid omtrent het ware, en vandaar van valsheid; door hetwelk geen man doorging, noch een mens woonde, betekent waar niet enig verstand van het ware, noch enige doorvatting van het goede is; met den man wordt in het Woord het verstand van het ware aangeduid, en met den mens de doorvatting van het goede, en met den een noch den ander geen Kerk ten aanzien van het ware, noch ten aanzien van het goede. Bij Jesaja: *“Haasten zal zich de uitleidende, opdat worde opengedaan; niet echter sterve hij in den kuil, noch ontbreke zijn brood”*, LI: 14; hier aangaande den Heer; Zijn Komst wordt verstaan onder: Haasten zal zich de uitleidende; de bevrijding van de valse dingen vanwege de onwetendheid wordt aangeduid met: Opdat hij niet sterve in den kuil; en daarom wordt hier iets eenders onder den kuil verstaan als boven onder den kuil waarin de gebondenen zijn; dat de geestelijke onderrichting en voeding niet zal ontbreken, wordt aangeduid met: Opdat zijn brood niet ontbreke; onder het brood immers wordt alle geestelijke spijs verstaan, en onder de geestelijke spijs wordt het onderricht in de ware en de goede dingen verstaan, waarvandaan het inzicht en de wijsheid is. Bij Ezechiël: *“Zie, Ik ben aanbrengende over u vreemden, de geweldigen der natiën, die hun zwaarden zullen ontbloten over de schoonheid uwer wijsheid, en zij zullen uw glans ontwijden; in den kuil zullen zij u nederlaten, en gij zult sterven de doden der doorboorden in het hart der zeeën”*, XXVIII: 7, 8; deze dingen betreffen den vorst van Tyrus, onder wien degenen worden verstaan die vanuit het eigen inzicht valse dingen uitbroeden, door welke de erkentissen van het ware en het goede worden vernietigd; de ondergang van hen door hun valse dingen, wordt aangeduid met: Zie, Ik ben aanbrengende over u

vreemden, de geweldigen der natiën; de vreemden betekenen de valse dingen die de ware dingen vernietigen, en de geweldigen der natiën de boze dingen die de goede dingen vernietigen; dat zij zullen worden vernietigd door hun valse dingen die vanuit het eigen inzicht zijn, wordt daarmede aangeduid dat zij hun zwaarden zullen ontbloten over de schoonheid uwer wijsheid en uw glans zullen ontwijden; de zwaarden zijn de valse dingen vernietigende de ware dingen; in den kuil zullen zij u nederlaten, en gij zult sterven de doden der doorboorden in het hart der zeeën; de kuil betekent het helse valse, iets eenders als de put; de doorboorden betekenen hen die vergaan door de valse dingen; en het hart der zeeën betekent de hel waar en vanwaar die valse dingen zijn, iets eenders als de afgrond. *Met den kuil waarin zij den Profeet Jeremia nederlieten, en waaruit Ebed-melech en de mannen die met hem waren, optrokken door middel van lompen van afgelegde dingen en lompen van versleten dingen*, Jerem. xxxviii: 6 tot 13, wordt het vervalste ware der leer aangeduid; met den Profeet het ware der leer, en met nederlaten in den kuil vervalst worden; met de lompen van afgelegde dingen en de lompen van versleten dingen, waarmede zij hem optrokken, wordt aangeduid de opeising van het ware der leer en de herstelling door zulke goede en ware dingen van den zin der letter des Woords die niet doorvat en verstaan waren, en derhalve veronachtzaamd en verworpen; deze dingen worden met die lompen aangeduid; waartoe zou het anders dienen dat in het Goddelijke Woord wordt vermeld dat hij door zulke dingen werd opgetrokken? Uit deze weinige dingen kan vaststaan, wat met den put en met den kuil in het Woord wordt aangeduid, namelijk dat het is het Woord en het ware der leer, en in den tegengestelden zin het vervalste Woord en daaruit het valse der leer. In enige plaatsen ook wordt iets eenders aangeduid met den put en den kuil als met de bron, over welker betekenis in den enen en den anderen zin men zie boven n. 483.

538. Dat echter de afgrond betekent de hellen waar en vanwaar de valse dingen zijn, is omdat die hellen waar de valse dingen van het boze regeren, zoals zeeën verschijnen, in welker diepten de helse bende is die in de valse dingen van het boze is; dat zij zoals zeeën verschijnen, is omdat daaruit aanhoudend valse dingen uitvloeien, en de valse dingen verschijnen zoals wateren, weswege de wateren in het Woord ook de valse dingen betekenen: aan de wateren zelf wordt gekend hoedanig valse daar is; de valse dingen immers zijn van verscheidene geslachten, zovele namelijk als er boze dingen zijn; de valse dingen vanuit zware boze dingen verschijnen over die hellen zoals dikke en zwarte wateren, en de valse dingen vanuit de boze dingen der

liefde van zich zoals rode wateren; aan de dikheid en de kleur verschijnt hoedanig geslacht van het valse het is. Men moet in gedachte houden, dat in de geestelijke Wereld ook de ware dingen zoals wateren verschijnen, maar zoals dunne en zuivere wateren; de oorzaak hiervan is deze, dat er drie graden des levens van den mens zijn, zoals er drie Hemelen zijn; zij bij wie de derde graad is geopend, zijn in een zuivere atmosfeer, als het ware een van aether; in zulk een zijn zij die in den derden of binnensten Hemel zijn; zij echter bij wie slechts de tweede graad is geopend, zijn in een atmosfeer als het ware van lucht; in zulk een zijn zij die in den tweeden of middelsten Hemel zijn; doch zij bij wie slechts de eerste graad is geopend, zijn in een atmosfeer als het ware van water, dun en zuiver; in zulk een zijn zij die in den eersten of laatsten Hemel zijn; de oorzaak hiervan is deze, dat de innerlijke doorvattingen en denkingen, omdat zij volmaakter zijn, overeenstemmen met een eendere zuiverheid van de atmosfeer in hoedanige dezelve zijn; zij golven immers uit van iederen Engel, en meer nog van ieder engellijk gezelschap, en zij vertonen een overeenstemmende sfeer, welke sfeer verschijnt in een eendere zuiverheid als waarin de doorvattingen en de denkingen der Engelen zijn, of als waarin hun inzicht en wijsheid is; die sfeer verschijnt zoals een atmosfeer, zoals een atmosfeer van aether in den binnensten Hemel, zoals een atmosfeer van lucht in den middelsten Hemel, en zoals een atmosfeer van dun water in den laatsten Hemel, zoals gezegd is: daaruit blijkt, dat de atmosfeer als het ware van water overeenstemt met de natuurlijke denking en doorvatting; maar de atmosfeer als het ware van dun water met de geestelijk-natuurlijke denking en doorvatting, waarin de Engelen van den laatsten Hemel zijn; doch de atmosfeer als het ware van dik water, neigende òf naar het zwarte, òf naar het rode, stemt overeen met de natuurlijke denking waarin niets geestelijks is; en de natuurlijke denking waarin niets geestelijks is, hebben zij die in de hellen zijn waar de valse dingen regeren; want allen die daar zijn, zijn louter natuurlijk en zinlijk. Dat de mens drie graden des levens heeft, zoals er drie Hemelen zijn, en dat zij in zuiverheid verschillen, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 33, 34, 208, 209, 211. Uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is, dat die hellen in het Woord zeeën en afgronden worden geheten, zeeën omdat zij verschijnen als zeeën, en afgronden vanwege de diepte ervan. Dat met de zeeën, de diepten en de afgronden, worden aangeduid de hellen, waar en vanwaar de valse dingen van het boze zijn, kan vaststaan uit de volgende plaatsen in het Woord; bij Mozes: *“De wagens van Farao en zijn heir heeft Hij in de zee geworpen; de afgronden hebben hen bedekt; zij zijn nedergedaald in de diepten zoals een steen: van den wind Uwer neusvleugels zijn*

de wateren opgehoopt; de vloedden hebben overeind gestaan zoals een hoop; de afgronden zijn gestold in het hart der zee”, Exod. xv: 4, 5, 8; deze dingen in het Lied van Mozes betreffende Farao en diens Heir nadat zij waren verdronken in de zee Suph; met Farao en diens heir worden degenen aangeduid die in de valse dingen vanuit het boze zijn; en met de zee Suph wordt aangeduid de hel waar die valse dingen zijn; daaruit blijkt, dat met: De afgronden hebben hen bedekt, wordt aangeduid dat de hellen hen bedekken; wat de overige dingen in den geestelijken zin beteken, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 8272 tot 8279, en 8286 tot 8289, waar ze zijn ontvouwd. Eendere dingen worden aangeduid met deze bij David: *“Hij schold de zee Suph zodat zij werd uitgedroogd, en Hij leidde hen door de afgronden, zoals in een woestijn; de wateren overdekten hun vijanden*”, Psalm cvi: 9, 11; bij Jesaja: *“Zijt Gij niet Hij Die de zee uitdroogde, de wateren des groten afgronds, Die de diepten der zee hebt gesteld tot een weg, opdat de verlostn doorgingen*”, li: 10, 15; bij denzelfde: *“Die de wateren kliefdé vóór hen, Die hen leidde door de afgronden, zoals een paard in de woestijn; zij struikelden niet*”, LXIII: 12, 13; onder de zonen Israëls, vóór wie de zee Suph werd uitgedroogd, en door welke, uitgedroogd zijnde, zij beveiligd heengingen, worden al degenen verstaan die in de ware dingen vanuit het goede zijn, die de Heer beschermt, opdat niet de valse dingen van het boze, welke bij voortduur uit de hellen opklimmen, schade berokkenen; dit wordt daaronder verstaan dat Hij de zee uitdroogde, de wateren des groten afgronds; en daarmee dat Hij haar diepten stelde tot een weg opdat de verlostn doorgingen; voorts daarmee dat Hij hen leidde door de afgronden; de valse dingen immers, door de hellen uitgewasemd, omstuwen den mens aanhoudend, bijgevolg de hellen; want of gij zegt de valse dingen uit de hellen, dan wel de hellen, het is hetzelfde; doch de Heer verstroot bij voortduur dezelve bij hen die in de ware dingen vanuit het goede uit Hem zijn; dit dus is het, wat wordt aangeduid met de zee uitdrogen, en hen leiden door de afgronden; zij die in de ware dingen vanuit het goede uit den Heer zijn, worden verstaan onder de verlostn. Iets eenders wordt aangeduid met den afgrond uitdrogen en de rivieren dor maken bij Jesaja: *“Jehovah zegt tot Hierosolyma: Gij zult bewoond worden; en tot de steden van Jehudah: Gij zult gebouwd worden; en haar woestheden zal Ik oprichten; zeggende tot den afgrond: Droog uit; en uw rivieren zal Ik dor maken*”, XLIV: 26, 27; met Hierosolyma wordt de Kerk des Heren aangeduid; en met de steden van Jehudah worden de goede en de ware dingen der leer aangeduid; de herstelling van de Kerk en van de leer wordt aangeduid met bewoond worden en gebouwd worden; de verstrooiing van de boze en de valse dingen die uit de hellen zijn, en de

bescherming tegen dezelve, wordt aangeduid met den afgrond uitdrogen en de rivieren dor maken; zoals boven. Iets eenders wordt aangeduid bij Zacharia: *“Israël zal heengaan door de zee der benauwenis, maar Hij zal in de zee de golven slaan, en alle diepten van den stroom zullen worden uitgedroogd, en de hoogmoed van Aschur zal worden nedergeworpen, en de stok van Egypte zal wijken”*, x: 11; dat zij die in de ware dingen vanuit het goede zijn, door den Heer beschermd zullen leven, hoewel de valse dingen uit de hellen hen omgieten, wordt daarmee aangeduid dat Israël zal heengaan door de zee, en Hij in de zee de golven zal slaan, en alle diepten van den stroom zullen worden uitgedroogd; onder Israël worden degenen verstaan die in de ware dingen vanuit het goede zijn; met de zee wordt de hel aangeduid en al het valse daaruit; met de golven der zee worden aangeduid de redeneringen vanuit de valse dingen tegen de ware dingen; met alle diepten van den stroom uitdrogen, wordt aangeduid alle valse dingen van het boze, ook de diepere, verstrooien; de stroom de Nijl betekent het valse wetenschappelijke; en daarom volgt dat de hoogmoed van Aschur zal worden nedergeworpen, en de stok van Egypte zal wijken; met Aschur wordt aangeduid de redenering vanuit de valse dingen tegen de ware dingen, en met Egypte het wetenschappelijke aangewend om de valse dingen te bevestigen; de hoogmoed van Aschur, welke zal worden nedergeworpen, betekent het eigen inzicht vanuit hetwelk de redenering is; en de stok van Egypte, welke zal wijken, betekent de macht die op de redenering toetreedt door de wetenschappelijke dingen, welke worden aangewend om te bevestigen. Bij Ezechiël: *“Te dien dage waarop hij zal nederdalen in de hel, zal Ik doen rouwen, Ik zal over hem den afgrond toedekken”*, xxx: 15; deze dingen betreffen Farao en Aschur, en met Farao wordt iets eenders aangeduid als met Egypte, namelijk het wetenschappelijke vernietigende het ware der Kerk door de aanplooiing aan de valse dingen; en met Aschur wordt de redenering vanuit dezelve aangeduid; dat zij die zodanig zijn, zullen worden nedergeworpen in de hel waar zulke valse dingen en redeneringen vanuit de valse dingen zijn, wordt daarmee aangeduid dat hij in de hel zal nederdalen en met den afgrond zal worden overdekt; daaruit blijkt ook, dat de afgrond de hel is waar en vanwaar de valse dingen van het boze zijn. Bij Micha: *“God zal wederkeren; Hij zal Zich onzer ontfermen; Hij zal onze ongerechtigheden achterhouden, en Hij zal al onze zonden in de diepten der zee werpen”*, vii: 19; omdat de diepten der zee evenzeer als de afgronden, de hellen zijn waar en vanwaar de boze en de valse dingen zijn, wordt er derhalve gezegd dat Hij al onze zonden in de diepten der zee zal werpen. Bij Ezechiël: *“Wanneer Ik u zal hebben gesteld tot een verlaten stad, zoals de steden die niet worden bewoond, wanneer Ik u zal*

hebben doen opklimmen tegen den afgrond, en vele wateren u zullen overdekt hebben; en wanneer Ik u zal hebben doen nederdalen met de nederdalenden in den kuil tot het volk der eeuw, en Ik u zal hebben doen wonen in de aarde der lagere dingen, in de verlatingen van de eeuw aan, met de nederdalenden in den kuil, opdat gij niet wone", xxvi: 19, 20; deze dingen betreffen Tyrus, waarmede de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de erkentissen van het ware en het goede, of ten aanzien van de ware dingen van den natuurlijken mens, want de ware dingen van den natuurlijken mens zijn de erkentissen van het ware en het goede; hier wordt gehandeld over de verwoesting van de Kerk ten aanzien van dezelve; Tyrus stellen tot een verlaten stad, zoals de steden die niet worden bewoond, betekent de leer ervan zonder ware dingen, en zoals leren die zonder het goede zijn, want de ware dingen der leer zonder het goede zijn geen ware dingen, omdat alle ware dingen zijn van het goede; den afgrond doen opklimmen tegen Tyrus, zodat vele wateren haar overdekken, betekent de onderdompeling in de valse dingen uit de hel in meer omvang; de afgrond is de hel, de vele wateren zijn de valse dingen in meer omvang; met de afdalenden in den kuil tot het volk der eeuw, betekent tot degenen in de hel die daar zijn geweest uit de Oudste Kerk vlak voor den vloed; die worden het volk der eeuw genoemd, omdat zij van ouds waren, en in afgrijselijke valse dingen meer dan de anderen; uit welke dingen blijkt, wat er wordt aangeduid met doen wonen in de aarde der lagere dingen, in de verlatingen van de eeuw aan, met de nederdalenden in den kuil, opdat gij niet wone; niet wonen betekent hier in niet enige ware dingen zijn, omdat men niet in het goede is; dezen wonen ook niet in huizen, maar in kuilen. Eendere dingen worden aangeduid bij Zacharia: "*Zie, Jehovah zal Tyrus verarmen, en Hij zal in de zee haar schatten uitstoten, en zijzelf zal met vuur worden verteerd*", ix: 4; haar schatten in de zee uitstoten, betekent de valse dingen in de hel werpen; de zee is de hel waar de valse dingen van het boze zijn; en de schatten zijn de valse dingen zelf. Bij Ezechiël: "*Zij die u verachten, hebben u in vele wateren heengeleid; de oostenwind heeft u gebroken in het hart der zeeën; uw schatten, uw koophandels, uw koopwaar, uw zeelieden en uw schippers, uw breuk bevestigende, en zij die uw koophandel behandelen, en al uw krijgslieden die in u zijn, en in uw gehele vergadering, welke in het midden van u is, zullen vallen in het hart der zeeën ten dage van uw val*", xxvii: 26, 27; deze dingen betreffen ook Tyrus, en zijn gezegd aangaande haar schepen, waarmede worden aangeduid de erkentissen van het goede en het ware, of de ware dingen van den natuurlijken mens, welke zij zich verwerven en waarmede zij te koop lopen, hier echter valsheden; met het hart der zeeën waarin de oostenwind haar

heeft gebroken, en waarin zij zullen vallen ten dage van haar val, wordt iets eenders aangeduid als met den afgrond, namelijk de hel vanwaar de valse dingen der leer zijn; de oostenwind is de invloed vanuit den Hemel, en de dag van haar val is het laatste gericht; met de schatten worden de valsheden aangeduid; met de koophandels en de koopwaar worden de verwervingen en de vergemeenschappingen ervan aangeduid; met de zeelieden de bedienaren, met de schippers de voorgangers die leiden en leren, met de krijgslieden zij die verdedigen, en met de vergadering de valse leerstellige dingen. Bij Jonas: *“Vanuit den buik der hel heb ik geschreeuwd; Gij hebt mijn stem verhoord; Gij hadt mij voortgeworpen in de diepte tot in het hart der zeeën, en de stroom omgaf mij; al Uw baren en golven gingen over mij heen; de wateren omgaven mij tot aan de ziel toe, de afgrond omgordde mij; het wier was aan mijn hoofd gebonden; tot de uitsnijdingen der bergen was ik nedergedaald, de grendelen der aarde waren over mij tot in het eeuwige; niettemin hebt Gij mijn leven doen opklimmen uit den kuil”*, II: 4, 6, 7; dat door Jonas daarin dat hij drie dagen en drie nachten in den walvis was geweest, werd uitgebeeld dat de Heer aldus zou zijn in het hart der aarde, leert Hijzelf bij Mattheus, Hfdst. XII: 39, 40; Hfdst. XVI: 4; Lukas XI: 29, 30; en met deze woorden van Jonas werden de afgrijselijke verzoekingens des Heren beschreven; en omdat de verzoekingens ontstaan door de overstromingen der boze en valse dingen, die opklimmen vanuit de hel en als het ware overstelpen, wordt er gezegd dat hij heeft geschreeuwd vanuit den buik der hel, en dat hij was voortgeworpen in de diepte tot in het hart der zeeën, waarmede de hel wordt aangeduid; met den stroom en met de wateren die hem omgaven, en met de baren en de golven, die over hem heengingen, worden de boze dingen en de valse dingen daaruit aangeduid; met den afgrond die hem omgordde, worden de hellen aangeduid waar en vanwaar de valse dingen zijn; met de uitsnijdingen der bergen tot welke hij nederdaalde, worden de hellen aangeduid waar en vanwaar de boze dingen zijn; dat hij door dezelve als het ware gebonden is geweest, wordt aangeduid met het aan het hoofd gebonden wier, en met de grendelen der aarde die over hem waren; dat hij als het ware gebonden was door de valse dingen, wordt aangeduid met het wier, en dat hij als het ware gebonden was door de boze dingen, met de grendelen der aarde; de overwinning op dezelve vanuit eigen macht, wordt aangeduid met: Niettemin hebt Gij mijn ziel doen opklimmen uit den kuil; gezegd wordt Gij hebt mij doen opklimmen, maar wanneer het den Heer betreft, wordt verstaan dat Hijzelf vanuit Zijn Goddelijk Zich heeft doen opklimmen, aldus vanuit eigen macht. Eendere dingen worden aangeduid met de volgende bij David: *“De afgrond roept tot*

den afgrond, tot de stem Uwer kanalen; al Uw verbrekingsen en uw baren zijn over mij heengegaan”, Psalm XLII: 8: bij denzelfde: “De wateren zijn gekomen tot aan de ziel toe; ik ben ondergezonden in het slijk der diepte, en geen bestand; ik ben gekomen in de diepte der wateren, en de vloed overstelpt mij; ontruk mij aan het slijk opdat ik niet verzinke; ik worde ontruk aan mijn haters, en aan de diepten der wateren, opdat mij niet de vloed der wateren overstelpe; noch sluite over mij de kuil zijn mond”, Psalm LXIX: 2, 3, 15, 16: bij denzelfde: “Keer weder, maak mij levend, en vanuit de afgronden der aarde, keer weder, doe mij opklimmen”, Psalm LXXI: 20: bij denzelfde: “Ik ben gerekend met de nederdalenden in den kuil; onder de doden veronachtzaamd, zoals de doorboorden liggende in het graf, die Gij niet langer gedenkt, en die van Uw hand zijn afgesneden; Gij hebt mij gesteld in den kuil der lagere gebieden, in de duisternis, in de diepten”, Psalm LXXXVIII: 5, 6, 7. De verzoekingens des Heren toen Hij in de wereld was, door welke Hij de hellen heeft onderjukt en Zijn Menselijke heeft verheerlijkt, worden ook met die dingen bij David beschreven; met vloed, baren en golven worden de boze en de valse dingen aangeduid; en met de afgronden en de diepten der zee, voorts met den kuil, worden de hellen aangeduid waar en vanwaar dezelve zijn; want, zoals boven is gezegd, de verzoekingens zijn als het ware onderdompelingen in de hellen, en bezettingens door de boze en de valse dingen; deze dingen worden aangeduid met de weeklachten bij David op verscheidene plaatsen, en eveneens bij de Profeten; in den geestelijken zin des Woords immers wordt met vele dingen gehandeld over de verzoekingens des Heren, door welke Hij de hellen heeft onderjukt en alle dingen in de orde heeft geschikt in de Hemelen en in de hellen, en door welke Hij Zijn Menselijke heeft verheerlijkt; dezelve worden voornamelijk verstaan onder de dingen die bij de Profeten en in de Psalmen Davids zijn voorzeggd aangaande den Heer en die door Hem zijn vervuld, bij Lukas, Hfdst. XXIV: 44. Met den afgrond en met de zee en haar diepten worden ook de hellen aangeduid in de volgende plaatsen; bij Jeremia: “Vlucht, zij hebben zich afgekeerd, in het diepe hebben zich nedergelaten de bewoners van Dedan en Chazor”, XLIX: 8, 30. Bij denzelfde: “De zee is opgeklommen boven Babel; zij is overdekt met de veelheid harer golven”, LI: 42. Bij Amos: “De Heer Jehovih heeft mij doen zien, en zie, Hij was roepende om te twisten door het vuur; het verteerde den groten Afgrond”, VII: 4. Bij David: “De wateren hebben U gezien, o God, gezien hebben U de wateren; zij waren bevroesd; ook waren de afgronden beroerd”, Psalm LXXVII: 17. Bij denzelfde: “Wij zullen niet vrezens wanneer de aarde zal worden veranderd, en wanneer de bergen zullen worden bewogen in het hart der zeeën, verstoord zullen zijn, in opschudding zullen zijn haar

wateren”, Psalm XLVI: 3, 4. Bij Mozes: “Op dezen dag zelf werden alle bronnen van den groten afgrond verbroken, en de sluizen des hemels werden geopend”, Gen. VII: II: en daarna: “En toegestopt werden de bronnen van den afgrond en de sluizen des hemels”, Gen. VIII: 2. Bij Job: “De wijsheid, van waar zal zij worden gevonden; en welke is de plaats van het inzicht; de mens kent niet den prijs ervan; de Afgrond zegt: Niet in mij is zij; en de zee zegt: Niet met mij”, xxviii: 12, 13, 14. Bij denzelfde: “Zijt gij gekomen tot de weningen der zee; en in de navorsing van den afgrond hebt gij gewandeld; zijn u onthuld de poorten des doods, en de poorten van de schaduw des doods hebt gij ze gezien?”, xxxviii: 16, 17. Bij de Evangelisten: “Wie een van deze kleinen die in Mij geloven zal geërgerd hebben, het ware hem nutter dat een ezelsmolen [mola asinaria] aan zijn hals werd gehangen, en hij verdronken werd in de diepte der zee”, Matth. xviii: 6; Markus ix: 42; Lukas xvii: 2: en elders bij dezelfde: “De demonen waarvan de man bezeten was geweest, baden Jezus dat Hij hun niet zou gebieden heen te gaan in den afgrond; derhalve liet Hij hun toe in de zwijnen te varen”, Lukas viii: 31, 33; Matth. viii: 32. En in de volgende dingen in de Apocalyps: “Het beest dat opklimt vanuit den afgrond en oorlog maakte”, xi: 7. “Het beest dat gij hebt gezien, was en is niet, en het zal opklimmen vanuit den afgrond”, xvii: 8. “Ik zag een Engel nederdalende vanuit den Hemel, die had den sleutel des afgronds, en een grote keten op zijn hand; en hij bond den draak duizend jaren, en hij wierp hem in den afgrond”, xx: 1, 2, 3; in deze plaatsen ook wordt met den afgrond en met de diepte der zee de hel aangeduid waar en vanwaar de valse dingen van het boze zijn, ter oorzaak hiervan dat die geesten die daar zijn en die toen zij als mensen in de wereld leefden, in de valse dingen van het boze waren geweest, op den bodem als het ware van zeeën schijnen te wonen, en daar des te dieper naarmate het boze vanuit hetwelk het valse is, zwaarder is geweest. Zoals met de afgronden worden aangeduid de hellen waar en vanwaar de valse dingen zijn, aldus worden eveneens met de afgronden aangeduid de laatsten des Hemels, waar en vanwaar de erkentissen van het ware zijn, zijnde de ware dingen van den natuurlijke mens; de oorzaak hiervan is deze, dat de laatsten des Hemels ook verschijnen zoals in wateren, maar dunne en heldere; want, zoals boven is gezegd, de atmosfeer van den hoogsten Hemel is als het ware een van aether, de atmosfeer van den middelsten Hemel is als het ware een van lucht, en de atmosfeer van den laatsten Hemel is als het ware een van water; dat deze is als het ware van water, is omdat de ware dingen bij hen de ware dingen van den natuurlijke mens zijn, en de atmosfeer van den natuurlijke mens is als het ware een van water; vandaar eveneens zijn er schijnbaarheden van rivieren, meren en zeeën in de

geestelijke Wereld; en daarom worden met de zeeën ook aangeduid de erkentnissen en de wetenschappelijke dingen in het gemeen of in de gehele samenvatting; dat deze eveneens met zeeën worden aangeduid, zie men boven in n. 275, 342: eendere dingen worden ook met afgronden aangeduid in de volgende plaatsen; bij Mozes: *“Jehovah uw God is u heenleidende tot een goed land, een land van rivieren des waters, van bronnen en afgronden uitgaande van het dal en van den berg”*, Deut. VIII: 7; welke dingen men zie ontvouwd boven in n. 518: bij denzelfde: *“God zal Jozef zegenen met zegeningen des hemels van boven, met zegeningen van den afgrond liggende beneden”*, Gen. XLIX: 25; en Deut. XXXIII: 13; welke dingen eveneens boven, in n. 448, zijn ontvouwd. Bij David: *“Door het Woord van Jehovah zijn de Hemelen gemaakt en door den geest Zijns monds al hun heir; verzamelende zoals een hoop de wateren der zee, gevende in de schatkameren de afgronden”*, Psalm XXXIII: 6, 7; men zie boven n. 275, waar de dingen zijn ontvouwd: bij denzelfde: *“Met den afgrond zoals met een kleed hebt Gij de aarde oversluiserd”*, Psalm CIV: 6; over deze dingen zie men ook boven, n. 275: bij denzelfde: *“Looft Jehovah vanuit de aarde, gij walvissen en alle afgronden”*, Psalm CXLVIII: 7; met de afgronden worden in die plaatsen de laatsten des Hemels aangeduid, waarin de geestelijk-natuurlijke Engelen zijn; eender bij Ezechiël: *“De wateren deden hem groeien, de afgrond maakte hem hoog”*, xxxi: 4; hierover zie men boven n. 518. Bovendien worden met de afgronden ook de Goddelijke ware dingen in overvloed aangeduid, en de verborgenheden der Goddelijke Wijsheid, zoals bij David: *“Hij kliefdde de rots in de woestijn, en Hij deed drinken de grote afgronden”*, Psalm LXXVIII: 15; en bij denzelfde: *“Jehovah, Uw gerechtigheid een grote afgrond”*, Psalm XXXVI: 7; en elders.

539. En er is rook opgegaan vanuit den put zoals de rook eens groten ovens; dat dit betekent daaruit dichte valse dingen vanuit de boze dingen der aardse en lichamelijke liefden, staat vast uit de betekenis van den rook, zijnde het valse van het boze, waarover aanstonds; uit de betekenis van den put des afgronds, zijnde de hel waar degenen zijn die het Woord hebben vervalst, waarover boven n. 537; en uit de betekenis van den groten oven, zijnde de boze dingen der aardse en lichamelijke liefden, vanuit welke zulke valse dingen losbreken, waarover in het volgende Artikel. Dat de rook het valse van het boze betekent, is omdat hij voortgaat vanuit het vuur, en het vuur betekent de liefden van zich en van de wereld, en vandaar alle boze dingen: en daarom ook verschijnen de hellen die in de valse dingen zijn vanuit de boze dingen dier liefden, en meer nog waar degenen zijn die het Woord hebben vervalst door het ten gunste van die liefden aan te wenden, in een vuur zoals van een

groten oven, waaruit dichte rook vermengd met vuur opklimt; zij werden ook door mij gezien, en het bleek, dat die liefden bij hen den schijn van zulk een vuur vertonen, en dat de daarvan uitvloeiende valse dingen den schijn van een vurigen rook vertonen; maar zulke dingen verschijnen niet aan hen die daarin zijn; zij zijn immers in die liefden en in de valse dingen daaruit; het leven van hen is in dezelve; vanwege deze worden zij nochtans op vele wijzen gemarteld, en niet vanwege de vuren en de roken zodanig als zij zijn in onze natuurlijke wereld, zoals beter kan vaststaan uit het artikel in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 566 tot 575, waar wordt gehandeld over het helse vuur en de knersing der tanden. Dat de rook betekent het dichte valse hetwelk voortvloeit vanuit het boze, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Mozes: *“Abraham schouwde voort tegen de aangezichten van Sodom en Amorah, en tegen de aangezichten van het land der vlakke, en hij zag, en zie, de rook des lands klom op zoals de rook eens ovens”*, Gen. XIX: 28; onder Sodom en Amorah worden in den geestelijken zin degenen verstaan die geheel en al in de liefden van zich zijn; en daarom wordt met den rook die vanuit hun land na de verbranding door Abraham werd gezien, aangeduid het dichte valse dat degenen hebben die geheel en al in die liefde zijn; zij immers die zich boven alle dingen liefhebben, zijn in de grootste donkerheid ten aanzien van de geestelijke en de hemelse dingen; zij zijn immers louter natuurlijk en zinlijk, en volslagen gescheiden van den Hemel; en niet alleen ontkennen zij dan de Goddelijke dingen, maar ook denken zij valse dingen uit waarmede zij dezelve vernietigen; het zijn deze valse dingen die worden aangeduid met den rook gezien vanuit Sodom en Amorah. Bij denzelfde: *“En de zon ging onder, en er werd donkerheid, en zie, een oven van rook en een fakkel van vuur, welke doorging tussen die stukken”*, Gen. xv: 17; deze dingen zijn gezegd aangaande het nageslacht van Abraham vanuit Jakob, zoals kan vaststaan uit hetgeen voorafgaat in dat Hoofdstuk; dat de zon onderging, betekent den uitersten tijd wanneer de voleinding daar is; en er werd donkerheid, betekent wanneer er in de plaats van het goede het boze is, en in de plaats van het ware het valse; zie, een oven van rook, betekent het dichtste valse uit de boze dingen; een fakkel van vuur, betekent de hitte der begeerten; ging door tussen de stukken, betekent die hen scheiden van den Heer; maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1858 tot 1862. Bij denzelfde: *“Mozes deed het volk uitgaan, Gode tegemoet, vanuit het kamp, en zij stelden zich in de lagere gedeelten van den berg; en de berg Sinai rookte, geheel en al dezelve, deswege dat op hem nederdaalde Jehovah in vuur, en de rook klom op zoals de rook van een oven; en de ganse berg beefde zeer”*, Exod. XIX: 17, 18. En daarna:

“En al het volk, zij waren ziende de stemmen en de fakkels, en de stem der bazuin, en den rokenden berg; en het volk zag, en zij werden bewogen, en zij stonden van verre; en zij zeiden tot Mozes: Spreek gij met ons, en wij zullen horen; en dat God niet met ons spreke, opdat wij misschien niet sterven”, Exod. xx: 15, 16; door deze dingen werd uitgebeeld hoedanig dat volk is geweest; want Jehovah, dat is, de Heer, verschijnt aan een ieder volgens zijn hoedanige; aan hen die in de ware dingen vanuit het goede zijn, als een sreen licht [*lux serena*], doch aan hen die in de valse dingen vanuit het boze zijn, als rook vanuit vuur; en omdat dit volk in aardse en lichamelijke liefden was, en daaruit in de valse dingen van het boze, verscheen derhalve de Heer vanuit den berg Sinai aan hen zoals een verterend vuur, en zoals de rook van een oven; dat de zonen van Jakob zodanig zijn geweest, is met veel dingen getoond in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, en men zie de daaruit verzamelde uittreksels in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 248; en dat de Heer aan een ieder verschijnt volgens zijn hoedanige, zoals een levendmakend en verkwikkend vuur aan hen die in het goede zijn, en zoals een verterend vuur aan hen die in het boze zijn, in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 934, 1861, 6832, 8814, 8819, 9434, 10551; wat de overige dingen in de aangevoerde plaatsen betekenen, zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, betreffende die over Exodus. Iets eenders wordt aangeduid met den rook en met het vuur bij David: *“Wanneer Hij was ontbrand, klom rook op vanuit Zijn neus, en het vuur vanuit Zijn mond verteerde, kolen waren ontstoken vanuit Hem; en Hij boog den Hemel, en Hij daalde neder, en donkerheid was onder Zijn voeten”*, Psalm xviii: 8, 9, 10; 11 Sam. xxii: 8, 9; verstaan wordt niet dat rook en verterend vuur vanuit Hem opklom, omdat Hij geen toorn heeft; maar het wordt aldus gezegd, omdat de Heer zodanig verschijnt aan hen die in de valse en de boze dingen zijn, want zij beschouwen Hem vanuit hun valse en boze dingen. Eendere dingen worden aangeduid met deze bij denzelfde: *“Die de aarde beschouwt, en zij beeft; Hij raakt de bergen aan, en zij roken”*, Psalm civ: 32; bij denzelfde: *“Jehovah, buig Uw Hemelen, en daal neder, raak de bergen aan opdat zij roken”*, Psalm cxliv: 5. Bij Jesaja: *“Huil, gij poort; schreeuw, gij stad; versmolten is Filisthea, gij, gans en al; omdat van het noorden een rook is gekomen”*, xiv: 31; met de poort wordt aangeduid het ware binnenleidende in de Kerk; met de stad de leer; met Filisthea het geloof; vandaar wordt met: *Huil, gij poort; schreeuw, gij stad; versmolten is Filisthea, gij, gans en al*, aangeduid de verwoesting van de Kerk ten aanzien van het ware der leer, en vandaar ten aanzien van het geloof; met het noorden wordt aangeduid de hel waar en vanwaar de valse dingen der leer en de valse dingen des geloofs zijn; en met

den rook die valse dingen; vandaar wordt met: Van het noorden is een rook gekomen, aangeduid het valse, verwoestende vanuit de hellen. Bij Nahum: *“Zie, Ik zal haar wagen met rook aansteken, en het zwaard zal uw jonge leeuwen verteren”*, II: 14; gehandeld wordt daar ook over de verwoesting van de Kerk, en met rook den wagen aansteken, betekent alle ware dingen der leer tot valse dingen verdraaien; de rook is het valse, en de wagen is de leer; en daarmee dat het zwaard de jonge leeuwen zal verteren, wordt aangeduid dat de valse dingen de voornaamste ware dingen der Kerk zullen vernietigen; de jonge leeuwen zijn de voornaamste en beschermende ware dingen der Kerk, en het zwaard is het valse dat het ware vernietigt. Bij Joël: *“Ik zal wondertekenen geven in de Hemelen en op de aarde, bloed en vuur, en kolommen van rook”*, II: 30; deze dingen betreffen het Laatste Gericht, en met het bloed, het vuur en de kolommen van rook, wordt aangeduid het ware des Woords vervalst, het goede ervan verechtreukt, en vandaar louter valse dingen; het bloed is het ware des Woords vervalst, het vuur is het goede ervan verechtreukt, en de kolommen van rook zijn daaruit louter en dichte valse dingen. Bij David: *“De goddelozen zullen vergaan, en de vijanden van Jehovah zoals de heerlijkheid der lammeren zullen zij worden verteerd, in den rook zullen zij worden verteerd”*, Psalm XXXVII: 20; dat de goddelozen en de vijanden van Jehovah in den rook zullen worden verteerd, betekent dat zij zullen vergaan door de valse dingen van het boze; goddelozen worden degenen geheten die in de valse dingen zijn, vijanden zij die in de boze dingen zijn, en de rook is het valse van het boze. Bij denzelfde: *“Volgens het verdrijven van rook zult gij verdrijven; zoals het smelten van was vóór het vuur, zullen de goddelozen vergaan vóór God”*, Psalm LXVIII: 3; de ondergang van de goddelozen wordt vergeleken met den rook die door de lucht wordt verdreven, en met was die voor het vuur versmelt, omdat de rook de valse dingen betekent, en het vuur de boze dingen. Bij Jesaja: *“De Hemelen zullen zoals een rook verdwijnen, en de aarde zal zoals een kleed verouden”*, LI: 6; met den rook wordt ook hier aangeduid het valse, waardoor degenen zullen vergaan die in den vorigen Hemel zijn, en met het verouderende kleed wordt aangeduid het ware teloorgegaan door de valse dingen van het boze; de vergelijking geschiedt met den verdwijnenden rook en met een verouderend kleed, omdat de vergelijkingen in het Woord ook overeenstemmingen zijn en evenzeer aanduiden. Bij Hoshea: *“Zij gaan voort te zondigen, en zij maken zich een gegoten beeld van hun zilver, in hun inzicht afgoden, werk van werkmeesters gans en al; deswege zullen zij zijn zoals een morgenwolk, en zoals dauw des morgens vallende, heengaande, van den wervelwind weggevaagd van den dorsvloer, en zoals rook vanuit den schoorsteen”*,

XIII: 2, 3; aldus worden de leerstellige dingen beschreven die vanuit het eigen inzicht zijn, in welke dingen de boze dingen van het valse en de valse dingen van het boze zijn; zulke leerstellige dingen worden aangeduid met de gegoten beelden uit zilver en met de afgoden; hun zilver betekent dat wat vanuit het eigen inzicht is, en het werk der werkmeesters betekent hetzelfde; en daarom wordt ook gezegd: In hun inzicht hebben zij zich afgoden gemaakt, werk van werkmeesters gans en al; dat die leerstellige dingen, omdat zij vals zijn, zullen voorbijgaan, wordt daarmee aangeduid dat zij zullen heengaan zoals rook vanuit een schoorsteen; dat ook gezegd wordt: Zoals een morgenwolk, zoals dauw des morgens vallende, en zoals van den dorsvloer, is omdat de Kerk in haar aanvang is zoals een morgenwolk, zoals dauw des morgens vallende, en zoals koren op den dorsvloer, waarmee worden aangeduid de ware dingen van het goede en de goede dingen van het ware; welke evenwel allengs voorbijgaan en worden verkeerd in de valse dingen van het boze, en in de boze dingen van het valse. Met den rook wordt ook het valse aangeduid elders in de Apocalyps: *“Vanuit den mond der paarden ging uit vuur en rook en zwavel, en vanwege deze werden zij gedood, het derde deel der mensen, door het vuur, en door den rook en door de zwavel”*, IX: 17, 18; elders: *“De rook hunner marteling klimt op tot in de eeuwen der eeuwen”*, XIV: II; en elders: *“De rook vanuit Babylon klimt op tot in de eeuwen der eeuwen”*, XIX: 3. Aangezien het vuur de liefde betekent in den enen en den anderen zin, zowel de hemelse liefde als de helse liefde, en vandaar de rook datgene betekent wat voortvloeit vanuit de liefde, het valse dat vanuit de helse liefde is, en het ware dat vanuit de hemelse liefde is, betekent derhalve de rook ook in den goeden zin het heilig ware; dit betekent de rook vanuit het vuur der reukwerken, waarover men zie boven n. 494; en eveneens in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Jehovah zal scheppen over alle habitakel van den berg Zion, en over haar samenroepingen een wolk overdag, en een rook en een glans des vuurs der vlam des nachts; want over alle heerlijkheid een overdekking”*, IV: 5; welke dingen men zie ontvouwd boven in n. 294, 504; bij denzelfde: *“De posten der drempels werden bewogen door de stem der roepende Serafim, en het huis werd vervuld met rook”*, VI: 4. In de Apocalyps: *“Vervuld werd de Tempel met den rook vanuit de heerlijkheid Gods en Zijn deugd”*, XV: 8; en elders: *“De rook der reukwerken klom op met de gebeden der heiligen, van de hand des Engels voor God”*, VIII: 4.

540. Aangezien gezegd wordt dat rook is opgegaan vanuit den put zoals de rook eens groten ovens, en tot dusver is getoond, dat de rook het dichte valse betekent, zo is het van belang, dat ook getoond worde dat de oven de boze dingen der aardse en der lichamelijke liefden betekent, en zo dat de rook zoals

eens groten ovens de dichte valse dingen vanuit die liefden betekent. Dat de oven die liefden betekent, is eveneens vanuit de schijnbaarheden in de geestelijke Wereld; de hellen immers waarin die liefden regeren, verschijnen, wanneer daarin een blik wordt geworpen, zoals van vuur gloeiende ovens, en boven dezelve verschijnen rookwalmen [*fumi*] zodanige als opklimmen uit ovens, en zodanige als worden gezien bij branden; vandaar is het, dat in het Woord ovens betekenen òf de hellen, òf een menigte van mensen, of den mens zelf, in dewelke zodanige liefden en begeerten regeren; of, wat hetzelfde is, waar de vanuit dezelve opwellende boze dingen zijn; deze dingen worden aangeduid met ovens, fornuizen, smeltovens en bakovens, in de volgende plaatsen; bij Mattheus: “*De Zoon des mensen zal Zijn Engelen zenden, die uit Zijn Koninkrijk alle aanstoten zullen verzamelen, en hen die de ongerechtigheid doen; en zij zullen hen zenden in den Smeltoven des vuurs. In de voleinding der eeuw zullen de Engelen uitgaan, en zij zullen de bozen afscheiden uit het midden der gerechten, en hen werpen in den Smeltoven des vuurs; daar zal zijn weinig en knersing der tanden*”, XIII: 41, 42, 49, 50; dat hier onder den Smeltoven des vuurs of den oven de hellen worden verstaan, is duidelijk; de voleinding der eeuw is de laatste tijd der Kerk, wanneer het Gericht daar is; dat dan de boze moeten worden gescheiden van de goeden, en eerstgenoemden in de hel moeten worden geworpen, wordt daarmede aangeduid dat de Engelen alle aanstoten zullen verzamelen, en hen die de ongerechtigheid doen; en dat zij de bozen zullen afscheiden uit het midden der gerechten, en hen zullen werpen in den Smeltoven des vuurs; de hel wordt een Smeltoven des vuurs genoemd, omdat zij vurig verschijnt vanwege de liefden van zich en van de wereld; dat de marteling vanwege deze liefden wordt verstaan onder het helse vuur, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 566 tot 575. Bij Malachia: “*Zie, de dag komende, brandende zoals een Bakoven, waarop allen die vermetel zondigen, en alle werker der boosheid, een stoppel zullen zijn; en de komende dag zal hen ontsteken*”, IV: 1; deze dingen zijn eveneens gezegd aangaande den laatsten tijd der Kerk, en aangaande het Laatste Gericht alsdan; de komende dag betekent het ene en het andere; onder den Bakoven wordt ook de hel verstaan, waar degenen zijn die zich bevestigen met de leer in de valse dingen, en met het leven in de boze dingen vanuit de aardse en de lichamelijke liefden; dat die vanwege hun liefden zullen vergaan, wordt daaronder verstaan dat allen die vermetel zondigen, en alle werker der boosheid, een stoppel zal zijn, en de bakoven hen zal aansteken; vermetel zondigenden zijn zij die zich met de leer in de valse dingen bevestigen, en de werker der boosheid zijn zij die zich met het leven bevestigen in de boze

dingen. Bij Hoschea: *“Door hun boosheid verblijden zij den koning, en door hun leugens de vorsten; allen zijn echtbrekenden, zoals een bakoven heet gemaakt door den bakker; de opwekker houdt op van het deeg te kneden tot aan de doorzuring ervan toe. Wanneer zij zoals een bakoven hun animus zullen hebben omgekeerd tot hun lagen, den gansen nacht is hun bakker slapende, des morgens is hij brandende zoals een vuur der vlam: allen zijn verhit zoals een bakoven, en zij zullen hun rechters verteren, al hun koningen zullen vallen, geen onder hen roepende tot Mij: Efraïm is een koek geworden die niet is omgekeerd”*, VII: 3 tot 8; met deze dingen worden in den geestelijken zin de zonen van Jakob beschreven, namelijk dat zij vanwege de liefden van zich en van de wereld al het goede hebben verkeerd in het boze, en vandaar al het ware in het valse; met den koning dien zij door de boosheid verblijden, wordt al het valse vanuit het boze aangeduid; de koning immers betekent het ware vanuit het goede, en in den tegengestelden zin het valse vanuit het boze; en met de vorsten die zij door leugens verblijden, worden de voornaamste valse dingen aangeduid; dat zij vanwege hun liefden de goede en de ware dingen hebben verdraaid, wordt daarmee aangeduid dat allen echtbrekenden zijn zoals een bakoven heet gemaakt door den bakker; echtbreken betekent het goede verdraaien, en vandaar het ware; dit wordt vergeleken met een bakoven heet gemaakt door den bakker, omdat zij de valse dingen die hun liefden begunstigen zoals tot een deeg samendringen; en omdat de boze en de valse dingen niet worden gescheiden van de goede en de ware dingen die vanuit den zin der letter des Woords zijn, maar samenkleven, wordt derhalve gezegd: De opwekker houdt op van het deeg te kneden tot aan de doorzuring toe; de doorzuring betekent de scheiding, hier dat er geen scheiding is, omdat gezegd wordt: Hij houdt op van het deeg te kneden tot aan de doorzuring toe; iets eenders wordt ook daarmee aangeduid dat Efraïm is geworden tot een koek die niet is omgekeerd; Efraïm is het verstand van het ware; dat er vandaar niets anders dan boze dingen zijn, welke van hun liefden zijn, die de valse dingen begunstigen, wordt aangeduid met: Den gansen nacht is de bakker slapende, des morgens is hij brandende zoals een vuur der vlam; allen zijn verhit zoals een bakoven; zij worden vergeleken met een bakker en een bakoven, omdat zij een leer vanuit valse dingen samenvoegen, zoals een bakker broden en koeken maakt in den bakoven; dat zij zo alle goede en ware dingen die zij vanuit het Woord hebben, verderven, wordt aangeduid daarmee dat zij hun rechters zullen verteren, en al hun koningen zullen vallen; de rechters betekenen de goede dingen van het ware, en de koningen de ware dingen zelf; dat dit hun geschiedt, omdat zij niet uit den Heer maar uit zichzelf wijs willen zijn, wordt

aangeduid met: Geen onder hen is roepende tot Mij; dat eendere dingen onder die woorden worden verstaan, kan alleen al vanuit een gemene beschouwing worden gezien; maar dat de afzonderlijke dingen zulke dingen aanduiden en beschrijven, kan niet worden gezien dan door den inwendigen zin; zoals dat onder de koningen, de vorsten, de rechters en de echtbrekenden, voorts onder den bakoven en den bakker die dingen worden verstaan welke gezegd zijn; zij eveneens die ware of valse dingen samenvoegen opdat zij samenkleven, verschijnen ook in de geestelijke Wereld zoals deeg knedende bakkers, naast wie er ook een bakoven is. In de Klaagliederen: *“Onze huiden zijn zoals een bakoven zwart geworden, vanwege de stormen des hongers”*, v: 10; dit is een weeklacht over de beroving van het ware en de overstroming van het valse; de honger betekent de beroving van en het gebrek aan het ware; men zie boven n. 386; en de stormen des hongers het opperste gebrek, en eveneens de overstroming van het valse, want waar de ware dingen niet zijn, daar zijn valse dingen; de stormen in het Woord betekenen iets eenders als de overstroming; onze huiden zijn zoals een bakoven zwart geworden, betekent dat de natuurlijke mens zonder het licht van het ware is, en vandaar in de duisternis van het valse; ook betekent de bakoven hier de vervaardiging van een leer vanuit valse dingen, en niet vanuit ware dingen; maar men zie boven n. 386, waar deze dingen uitvoeriger zijn ontvouwd. Bij Ezechiël: *“Zij zijn Mij geworden, het huis Israëls, tot schuim; zij allen brons en tin en ijzer en lood in het midden des ovens; schuim van zilver zijn zij geworden: zie, Ik ben vergaderende u in het midden van Hierosolyma; een vergadering van zilver en brons en ijzer en lood en tin; Ik zal u vergaderen in het midden eens ovens, om daarover aan te blazen het vuur ter smelting; zo zal Ik u vergaderen in Mijn toorn en in Mijn ontsteking, en Ik zal achterlaten en smelten u, naar de smelting van zilver in het midden des ovens, zo zult gij worden gesmolten in het midden ervan”*, XXII: 18 tot 22; met deze dingen worden beschreven de valse leerstellige dingen die de Joden en de Israëlieten samenvoegden vanuit den zin der letter des Woords, welke zij aanplooiden aan zichzelf alleen en aan hun liefden; en deze worden schuim van zilver genoemd, omdat het zilver het ware des Woords betekent, en het schuim niets van het ware of dat wat is onttrokken aan het ware, hetgeen verworpen wordt; de dingen die van den zin der letter des Woords zijn, worden aangeduid met brons, tin, ijzer en lood, omdat met dezelve de goede en de ware dingen van den natuurlijke mens worden aangeduid, voor welken mens die dingen des Woords zijn welke zijn bevat in den zin der letter ervan; en omdat zij vanuit dien zin hun valse leerstellige dingen hadden samengevoegd, welke de overleveringen waren, wordt gezegd dat zij tezamen

zullen worden gesmolten; en omdat zij waren aangeplooid aan hun liefden, welke de liefden van zich en van de wereld waren, wordt gezegd dat Hij hen zal vergaderen in het midden des ovens om aan te blazen daarover het vuur ter smelting; het vuur betekent die liefden; en omdat hun leerstellige dingen worden verstaan, wordt gezegd dat Hij hen zal vergaderen in het midden van Hierosolyma; met Hierosolyma wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van de leer, aldus eveneens de leer der Kerk. Bij Mozes: *“De zon ging onder, en er werd donkerheid, en zie, een oven van rook, en een fakkel van vuur welke doorging tussen die stukken”*, Gen. xv: 17; dat de valse dingen van het boze en de boze dingen van het valse, opwellende vanuit de boze liefden bij de Joodse en de Israëlietische natie, hier worden verstaan onder den oven van rook en de fakkel van vuur, welke doorging tussen de stukken, zie men in het vorengaande Artikel; Abraham immers begeerde, dat zijn nageslacht zou heersen over het ganse land Kanaän; en omdat de Heer voorzag, dat bij die natie de Kerk zou worden ingesteld, sloot Hij derhalve met Abraham een verbond; maar nochtans wordt met dat gezicht voorzienig hoedanig zij zouden zijn. Bij Nahum: *“Schep u wateren der belegering; bevestig uw vestingen; ga in het slijk in, en tred het pek, herstel den ticheloven; daar zal u het vuur verteren, het zwaard u uitroeien”*, III: 14, 15; met deze dingen wordt de vernietiging van het ware door de valse dingen van het boze beschreven; de wateren der belegering zijn de valse dingen door welke daarnaar wordt gestreefd om de ware dingen te vernietigen; met de vestingen bevestigen wordt aangeduid dezelve versterken door zulke dingen die verschijnen zoals ware dingen; en ingaan in het slijk en het pek treden, wordt aangeduid maken dat zij schijnen samen te hangen; het pek is het valse vanuit het boze verbindende; met den ticheloven herstellen wordt aangeduid de leer herstellen die is samengedrongen vanuit vervalste ware dingen en verdichtsels; de tichels immers betekenen de valse dingen die worden verzonnen, en niet samenhangen met de ware dingen; met het vuur zal u verteren, wordt aangeduid dat zij zullen vergaan door de boze dingen van hun liefden; en daarmee dat het zwaard u zal uitroeien wordt aangeduid, dat zij zullen vergaan door de valse dingen. Bij Jeremia: *“Neem in uw hand grote stenen, en verberg ze in den ticheloven die is aan de deur van Farao’s huis: Ik zal den koning van Babel nemen, Ik zal zijn troon stellen op deze stenen die gij verborgen hebt; hij zal komen en het land van Egypte slaan; en Ik zal een vuur aansteken in de huizen van Egypte; ten slotte zal hij zich het land van Egypte aantrekken, zoals een herder zijn kleeft aantrekt”*, xliiii: 9, 10, 11, 12; door deze dingen is aangeduid de ontwijding van het ware door de redeneringen vanuit de valselijk toegepaste wetenschappelijke dingen; met de

grote stenen verborgen in den ticheloven, worden de ware dingen des Woords aangeduid vervalst door de verdichtselen die vanuit het eigen inzicht zijn; de stenen zijn de ware dingen des Woords, de ticheloven is de leer samengevoegd vanuit verdichtselen; met het huis van Faraö wordt de natuurlijke mens aangeduid ten aanzien van de wetenschappelijke dingen daar; de deur [*ostium*] is het zinlijk wetenschappelijke, door hetwelk de ingang is tot den natuurlijke mens; door hetzelfde ontstaan de vervalsingen; met den koning van Babel wordt de ontwijding van het ware aangeduid; dat die den troon op die stenen zal stellen, en Egypte zal slaan, en een vuur zal aansteken in de huizen ervan, betekent dat hij door de wetenschappelijke dingen van den natuurlijke mens alle ware dingen der leer zal verdraaien, en die zal ontwijden; dat hij aan zich den natuurlijke mens zal onderwerpen ten aanzien van alle dingen daar, hetgeen geschiedt door bevestigingen van de valse dingen vanuit de wetenschappelijke dingen, wordt daarmede aangeduid dat hij zich het land van Egypte zal aantrekken zoals een herder zijn kleeft; dat alle dingen van den natuurlijke mens zo zullen vergaan door de boze dingen der aardse en lichamelijke dingen, wordt aangeduid met: Ik zal een vuur aansteken in de huizen van Egypte. Aangezien met Egypte de natuurlijke mens wordt aangeduid ten aanzien van het wetenschappelijke daar, en met den oven van ijzer eender, wordt derhalve Egypte in het Woord een oven van ijzer genoemd; zoals bij Jeremia: *“Te dien dage waarop Ik hen uit Egypte uitleidde, uit den oven van ijzer”*, xi: 4; bij Mozes: *“Hij heeft u uitgeleid uit den oven van ijzer, uit Egypte”*, Deut. iv: 20; In het eerste Boek der Koningen: *“Gij hebt uitgeleid uit Egypte, uit het midden van den oven van ijzer”*, viii: 51; bij David: *“Ik heb van den last van Egypte verwijderd den schouder van Israël, zijn handen zijn voorbijgegaan aan den oven”*, Psalm lxxxvi: 7; de natuurlijke mens ten aanzien van het wetenschappelijke wordt aangeduid met den oven van ijzer; de oven is de natuurlijke mens; en het ijzer is het wetenschappelijke, daar het valse wetenschappelijke, omdat gezegd wordt dat zij werden uitgeleid; de natuurlijke mens immers, indien hij niet wordt geleid door den geestelijken mens, is in valse dingen en in boze dingen, ter oorzaak hiervan dat hij niet enig licht heeft vanuit den Hemel; het licht immers vanuit den Hemel vloeit in door den geestelijken mens in den natuurlijke, en verlicht, leert en leidt. Het volslagen tegendeel is het geval, wanneer de natuurlijke mens niet onder toezicht van den geestelijken mens denkt en handelt; dan is hij ook in slavernij, want hij denkt en handelt vanuit de valse en de boze dingen die uit de hel zijn; dit wordt daarmede aangeduid, dat van hen wordt gezegd dat zij zijn uitgeleid uit het huis der slavernij, voorts uit Egypte; al het vrije immers

van denken en handelen is vanuit den geestelijken mens, aangezien deze denkt en wil vanuit den Hemel uit den Heer; en geleid worden door den Heer is het vrije: uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is, dat Egypte een oven van ijzer wordt geheten, en dat het een huis der slavernij wordt geheten; welke slavernij ook wordt aangeduid met den last van Egypte verwijderen van den schouder van Israël: dat het ijzer het wetenschappelijke betekent, hetwelk van den natuurlijken mens is, zie men boven in n. 176. Aangezien de meeste dingen in het Woord ook een tegengestelden zin hebben, heeft aldus eveneens de bakoven dien; zoals bij Jesaja: *“Gezegde van Jehovah, Die een haard heeft in Zion, en Hij heeft een bakoven in Hierosolyma”*, xxxi: 9; met den haard wordt het goede der liefde aangeduid, met den bakoven het ware vanuit dat goede, aldus het ware der leer; eendere dingen ook met Zion en Hierosolyma, met Zion de Kerk ten aanzien van het goede der liefde, en met Hierosolyma de Kerk ten aanzien van het ware der leer; eender met den bakoven bij Mozes, waar gehandeld wordt over *het spijsoffer [mincha] te bereiden of in een bakoven, of in een pan, of in een ketel*, Levit. II: 4, 5, 7; welke dingen zijn ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN; eender met den smeltoven boven in de Apocalyps: *“De voeten van den Zoon des mensen waren aan blinkend koper gelijk, als in een smeltoven geblaakt”*, I: 15, zie boven n. 69.

54I. En verduisterd werd de zon en de lucht vanwege den rook des puts; dat dit betekent dat het licht van het ware uit den Heer donkerheid is geworden door de helse valse dingen, staat vast uit de betekenis van het verduisterd worden van de zon en de lucht, zijnde dat het licht van het ware uit den Heer donkerheid is geworden, waarover aanstonds; en uit de betekenis van vanwege den rook des puts, zijnde vanwege de dichte valse dingen die uit de hel zijn, aldus door de helse valse dingen; dat de rook de dichte valse dingen betekent, en de put des afgronds de hellen waar en vanwaar dezelve zijn, zie men boven, n. 536, 537, 538, 539. Dat de zon en de lucht verduisterd, betekent dat het licht van het ware uit den Heer donkerheid is geworden, is omdat de Heer in den Engellijken Hemel de Zon is, en het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer als Zon al het licht daar doet optreden, en zowel het gezicht als het verstand der Engelen verlicht [*illuminat*]; en daarom wordt, wanneer die Zon daar is verduisterd, het licht van het ware hetwelk uit den Heer is, donkerheid; de valse dingen uit de hel verduisteren hetzelfde: vanwege het door de valse dingen donkerheid geworden licht des Hemels, is alle ontkenning van het Goddelijke en van de Goddelijke dingen door hen die louter natuurlijk zijn; zij beschouwen immers de Goddelijke dingen in de donkerheid en vandaar zoals donkerheid; en daarom ontkennen zij dezelve; ook wordt het licht des

Hemels, wanneer het invloeit bij hen die in de valse dingen van het boze zijn, in de geestelijke Wereld daadwerkelijk donkerheid; vandaar dus is het, dat de bozen niet alleen niet zien en verstaan de geestelijke dingen, dat is, de dingen die des Hemels en der Kerk zijn, maar ook dat ze dezelve in het hart ontkennen. Dat de Heer in den Engellijken Hemel verschijnt als Zon, en dat het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer als Zon alle licht des Hemels doet optreden, aldus alle inzicht en wijsheid die de Engelen hebben, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. II6 tot 125, en 126 tot 140. Dat ook gezegd wordt dat de lucht is verduisterd geworden, is omdat het licht van het ware wordt verstaan; de lucht immers blinkt [*lucet*] door de zon. Iets eenders wordt aangeduid met de aethers bij David: “*Jehovah, in de Hemelen is Uw Barmhartigheid, Uw Waarheid tot aan de aethers toe*”, Psalm xxxvi: 6; Psalm lvii: 11; Psalm cviii: 5; de barmhartigheid betekent het Goddelijk Goede der Goddelijke Liefde, en de Waarheid het Goddelijk Ware; en omdat het Goddelijk Ware het licht des Hemels is, zoals daareven is gezegd, wordt derhalve gezegd: Uw Waarheid tot aan de aethers toe; met de aethers dus in het meervoud wordt aangeduid het Goddelijk Licht tot aan den hoogsten Hemel toe, waar het in den hoogsten graad is. Eendere dingen worden aangeduid met de aethers in Psalm lxxvii: 18; Psalm lxxviii: 23, 24.

542. Verzen 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12. *En van den rook gingen sprinkhanen uit op de aarde; en hun werd mogendheid gegeven zoals de schorpioenen der aarde mogendheid hebben. En hun werd gezegd, dat zij het gras der aarde niet zouden beschadigen, noch enig groen, noch enig boom, dan de mensen alleen die het zegel Gods in hun voorhoofden niet zouden hebben. En hun werd gegeven niet dat zij hen zouden doden, maar dat zij hen zouden pijnigen vijf maanden, en hun pijniging was zoals de pijniging van een schorpioen wanneer hij den mens steekt. En in die dagen zullen de mensen den dood zoeken, en zij zullen dien niet vinden, en zij zullen begeren te sterven, en de dood zal van hen vlieden. En de gelijkenissen der sprinkhanen waren den paarden gelijk bereid tot den oorlog; en op hun hoofden waren als het ware kronen, eender aan goud; en hun aangezichten zoals aangezichten van mensen. En zij hadden haren zoals de haren der vrouwen; en hun tanden waren zoals der leeuwen. En zij hadden borstharnassen zoals ijzeren borstharnassen, en de stem hunner vleugels was zoals de stem der wagens van vele paarden rennende tot den oorlog. En zij hadden staarten eender aan de schorpioenen, en er waren angels in hun staarten; en hun mogendheid was de mensen te beschadigen vijf maanden. En zij hadden over zich een koning, den engel des afgronds, wiens naam was in het Hebreewus Abaddon, en in het Grieks heeft hij den naam Apollyon. Het ene wee is voorbijgegaan, zie,*

er komen nog twee weeën na deze. En van den rook gingen sprinkhanen uit op de aarde, betekent dat zij vanwege de helse valse dingen zinlijk-lichamelijk zijn geworden in de Kerk: en hun werd mogendheid gegeven, zoals de schorpioenen der aarde mogendheid hebben, betekent het overredende van hen, en de uitwerking en de macht ervan: en hun werd gezegd, dat zij het gras der aarde niet zouden beschadigen, noch enig groen, noch enigen boom, betekent dat zij geen nadeel zouden berokkenen aan enig waar en levend wetenschappelijke vanuit den zin der letter des Woords, noch aan enige erkentnissen van het en het goede daar: dan de mensen alleen die het zegel Gods in hun voorhoofden niet zouden hebben, betekent slechts aan het verstand van het ware en aan de doorvatting van het goede bij hen die niet in de ware dingen vanuit het goede uit den Heer zijn: en hun werd gegeven niet dat zij hen zouden doden, betekent dat zij niet zouden worden beroofd van het vermogen van het ware te verstaan en van het goede te doorvatten: maar dat zij hen zouden pijnigen vijf maanden, betekent dat het verstand door de valse dingen van het boze zou verdonkeren en daarvan zou afgetrokken worden het ware te zien zolang als zij in dien staat zijn: en hun pijniging was zoals de pijniging van een schorpioen wanneer hij den mens steekt, betekent dat de verdonkering en het daarvan afgetrokken worden het ware te zien, is door de overreding waardoor het gemoed wordt verdwaasd: en in die dagen zullen de mensen den dood zoeken en zij zullen dien niet vinden, betekent dat zij dan het vermogen van het ware te verstaan zouden willen verliezen, maar dat zij het nochtans niet kunnen: en zij zullen begeren te sterven en de dood zal van hen vlieden, betekent dat zij het vermogen van het goede te doorvatten, hetwelk van het geestelijk leven is, zouden willen verliezen, maar tevergeefs: en de gelijkenissen der sprinkhanen waren den paarden gelijk bereid tot den oorlog, betekent dat de zinlijk geworden mens redenerende is alsof vanuit het verstand van het ware: en op hun hoofden waren als het ware kronen, eender aan goud, betekent dat zij zichzelf wanneer zij redeneren toeschijnen zoals wijzen en overwinnaars: en hun aangezichten zoals aangezichten van mensen, betekent dat zij zichzelf toeschijnen zoals geestelijke aandoeningen van het ware: en zij hadden haren zoals de haren der vrouwen, betekent dat zij zichzelf ook toeschijnen zoals natuurlijke aandoeningen van het ware: en hun tanden waren zoals der leeuwen, betekent dat de zinlijke dingen, zijnde de laatsten van het verstandelijk leven, voor hen schijnbaar als het ware in de macht over alle dingen zijn: en zij hadden borstharnassen zoals ijzeren borstharnassen, betekent de overredingen waarmede zij zich aangorden tot de gevechten, waartegen de ware dingen van den redelijk-geestelijken mens

niet vermogen: en de stem hunner vleugels was zoals de stem der wagens van vele paarden rennende tot den oorlog, betekent de redeneringen alsof vanuit de verstane ware dingen der leer vanuit het Woord, voor dewelke vurig moet worden gestreden: en zij hadden staarten eender aan de schorpioenen, betekent de zinlijke wetenschappelijke dingen, welke overredend zijn: en er waren angels in hun staarten, betekent de geslepenheden om door dezelve te bedriegen: en hun mogendheid was de mensen te beschadigen vijf maanden, betekent dat zij verbijstering zouden brengen over het verstand van het ware en over de doorvatting van het goede zolang zij in dien staat zijn: en zij hadden over zich een koning, den engel des afgronds, betekent dat zij den invloed opnamen uit de hel, waar degenen zijn die in de valse dingen van het boze en louter zinlijk zijn: wiens naam was in het Hebreuws Abaddon, en in het Grieks heeft hij den naam Apollyon, betekent het hoedanige ervan, zijnde verdervende al het ware en goede: het ene wee is voorbijgegaan, zie, er komen nog twee weeën na deze, betekent de ene weeklacht over de verwoesting van de Kerk, en dat de weeklacht over de verdere verwoesting van haar volgt.

543. En van den rook gingen sprinkhanen uit op de aarde; dat dit betekent dat zij vanwege de helse valse dingen zinlijk-lichamelijk zijn geworden in de Kerk, staat vast uit de betekenis van den rook, zijnde het helse valse, waarover boven n. 539; dat het het helse valse is dat met den rook hier wordt aangeduid, is omdat vlak boven gezegd wordt dat die rook opklom vanuit den put des afgronds, en met den put des afgronds wordt de hel aangeduid, waar en vanwaar de valse dingen van het boze zijn, die de ware dingen des Woords vervalsen; uit de betekenis van de sprinkhanen, zijnde het laatste zinlijke des mensen, hetwelk in het valse van het boze is, waarover aanstonds; en uit de betekenis van uitgaan op de aarde, zijnde in de Kerk, want de aarde [het land] betekent de Kerk; ook zijn de dingen die in de Apocalyps zijn bevat, over de Kerk en haar staat voorzgd. Dat de Sprinkhanen het laatste zinlijke des mensen betekent, hetwelk in het valse van het boze is, kan vaststaan uit alle dingen en de afzonderlijke dingen die in dit Hoofdstuk tot aan vers 12 toe, worden gezegd; uit welker ontvouwing kan vaststaan, dat niet iets anders onder de Sprinkhanen wordt verstaan: maar hier zal eerst worden gezegd, wat wordt verstaan onder het laatste zinlijke des mensen: niet wordt verstaan het zinlijke van gezicht, gehoor, reuk, smaak en tast; deze immers zijn aan het lichaam eigen; maar het laatste der denking en der aandoening, dat het eerst bij de kleine kinderen wordt geopend, hetwelk zodanig is dat zij niet iets anders denken, noch door andere objecten worden aangedaan, dan die welke één maken met genoemde zinnen; de kleine kinderen immers leren denken

door de zinnen, en zij leren aangedaan te worden door de objecten volgens de dingen die aan hun zinnen hebben behaagd; en daarom is het eerste inwendige dat bij hen wordt geopend, het zinlijke dat het laatste zinlijke des mensen wordt genoemd, en eveneens het zinlijk-lichamelijke: daarna echter, als het kleine kind opgroeit, en een knaap wordt, wordt het innerlijk zinlijke geopend, vanuit hetwelk hij natuurlijk denkt en eveneens natuurlijk wordt aangedaan: ten slotte wordt, als hij een jongeling en een jongeman wordt, het nog meer innerlijk zinlijke van hem geopend, vanuit hetwelk hij redelijk denkt, en, indien hij in het goede der naastenliefde en des geloofs is, geestelijk denkt, en eveneens redelijk en geestelijk wordt aangedaan; het is deze denking en aandoening, welke de redelijke en de geestelijke mens wordt genoemd, de eerdere echter de natuurlijke mens, en de eerste de zinlijke mens: bij ieder mens worden de innerlijke dingen, welke van zijn denking en aandoening zijn, geleidelijk geopend, en dit door den aanhoudenden invloed vanuit den Hemel uit den Heer; door dien invloed wordt eerst gevormd het zinlijke dat het naast het lichaam aanleeft, waarvandaan de mens zinlijk wordt; daarop het natuurlijke, waarvandaan hij natuurlijk wordt; en daarna het redelijke en met hetzelfde het geestelijke, waarvandaan hij een redelijk en geestelijk mens wordt; maar deze voorzoveel als de mens denkt over God, en over de Goddelijke dingen die uit God zijn; en hij wordt geformeerd en vervolmaakt voorzoveel als hij door die dingen wordt aangedaan, dat is, voorzoveel als hij ze wil en volgens dezelve leeft; maar indien dit niet geschiedt, dan wordt de geestelijke mens op gemene wijze geopend, maar niet geformeerd, te minder vervolmaakt: daardoor dat de geestelijke mens op gemene wijze wordt geopend, gewordt den mens het vermogen van te denken, en vanuit de denking redelijk te spreken; dit immers is de gemene uitwerking van den invloed des Hemels bij ieder mens: daaruit kan vaststaan, dat er geestelijke, voorts natuurlijke, en eveneens zinlijke denkingen en aandoeningen van den mens zijn; en dat er geestelijke denkingen en aandoeningen zijn bij hen die denken vanuit God over God en over de Goddelijke dingen; doch dat er alleen natuurlijke denkingen en aandoeningen zijn bij hen die niet denken vanuit God over God en over de Goddelijke dingen, maar slechts vanuit zich of vanuit de wereld over zich of over de wereld: doch men moet weten, dat vanuit zich of vanuit de wereld denken niet is vanuit dezelve, maar vanuit de hel; want wie niet denkt vanuit God, denkt vanuit de hel; niet kan iemand tegelijk vanuit het ene en het andere denken: zij echter die God ontkennen, en vandaar de Goddelijke dingen, welke des Hemels en der Kerk zijn, en zich tegen dezelve bevestigen, worden allen zinlijke mensen, meer of minder al

naar de bevestigingen; zij denken slechts valse dingen wanneer zij over geestelijke dingen denken, en zij worden door de boze dingen aangedaan; en indien zij enige ware dingen denken, hetzij die dingen geestelijk zijn, hetzij zedelijk, hetzij burgerlijk, zo is het slechts vanuit de wetenschap van zulke dingen die aan het geheugen inzijn; en buiten de naastgelegen oorzaken, welke zij ook kunnen bevestigen, zien zij niets; en indien zij door de goede dingen worden aangedaan, zo is het slechts vanuit een verkwikkelijke terwille van zich of van de wereld, aldus vanuit de begeerte welke der liefde van zich is of welke der liefde van de wereld is: het is de denking van den zinlijken mens, die de stoffelijke denking wordt genoemd, en de aandoening van hem, die de lichamelijke aandoening wordt genoemd, welke de begeerte is. Verder moet men weten, dat alle boze dingen die de mens ontleent aan de ouders, welke de erfboze dingen worden genoemd, zetelen in zijn natuurlijken en zinlijken mens, niet echter in den geestelijken; vandaar is het, dat de natuurlijke mens, en het allermeeft de zinlijke mens, is tegengesteld aan den geestelijken mens; de geestelijke mens immers is van de kindsheid aan toegesloten, en hij wordt slechts geopend en geformeerd door de Goddelijke Ware dingen, opgenomen met het verstand en met den wil; en voor hoeveel en hoedanig hij wordt geopend en geformeerd, voor zoveel worden de boze dingen van den natuurlijken en zinlijken mens verwijderd, en in de plaats ervan de goede dingen ingeplant: omdat alle boze dingen zetelen in den natuurlijken en zinlijken mens, volgt, dat ook de valse dingen dit doen, ter oorzaak hiervan dat alle valse dingen zijn van het boze; als immers de mens vanuit het boze begeert en wil, denkt en spreekt hij vanuit het valse; het boze des wils immers wordt, wanneer het zich formeert in de denking opdat het aan anderen of aan zichzelf wordt geopenbaard hoedanig het is, het valse genoemd, en daarom is het valse de vorm van het boze, zoals het ware de vorm van het goede is; uit deze dingen kan vaststaan, wie en hoedanig de mens is die een zinlijk mens wordt genoemd; en dat een mens zinlijk wordt, wanneer hij de boze dingen waarin hij wordt geboren, met de daad voortzet, en daaraan nog verscheidene dingen vanuit zich toevoegt; voorzoveel als hij dit doet, en zich in die dingen bevestigt, voor zoveel wordt de geestelijke mens gesloten gehouden; en wanneer deze gesloten is, ontkent de natuurlijke en zinlijke mens de Goddelijke dingen welke des Hemels en der Kerk zijn, en erkent hij alleen de dingen die van de wereld en van de natuur zijn; ja zelfs is de zinlijke mens dan zó blind, dat hij niets gelooft dan alleen wat hij met de ogen ziet en met de handen aanraakt: Zodanig zijn velen onder de ontwikkelden [*eruditiss*], hoezeer zij ook voor verstandig en wijs worden

gehouden, omdat zij kunnen spreken vanuit de wetenschappen die aan het geheugen inzijn, en dit schijnbaar zoals de redelijke mens, omdat het geestelijk gemoed bij hen, zoals bij ieder mens, op gemene wijze is geopend, zoals boven is gezegd. Aangezien in hetgeen nu in dit Hoofdstuk volgt, met vele dingen wordt gehandeld over den Sprinkhaan, en daarmede het zinlijke wordt aangeduid hetwelk het laatste of het uiterste van den natuurlijke mens is, zo is het van belang, dat men ten volle wete wat en hoedanig dat zinlijke is, en vandaar wie en hoedanig de zinlijke mens is; deswege zou ik uit DE HEMELSE VERBORGENHEDEN hier de dingen willen aanvoeren, die daarover zijn gezegd en getoond, zijnde de volgende: Dat het zinlijke het laatste van des mensen leven is, klevende aan en klevende in zijn lichamelijke, n. 5077, 5767, 9112, 9216, 9331, 9730. Dat diegene een zinlijk mens wordt geheten die alle dingen oordeelt vanuit de zinnen des lichaams, en die niets gelooft dan alleen de dingen die hij met de ogen kan zien en met de handen kan aanraken, van deze dingen zeggende dat zij iets zijn, de overige dingen verwerpende, n. 5094, 7693. Dat zulk een mens denkt in uitersten, en niet innerlijk vanuit enig geestelijk licht, n. 5089, 5094, 6564, 7693. Dat de innerlijke dingen van diens gemoed, hetwelk ziet vanuit het licht des Hemels, gesloten zijn, zodat hij daar niets ziet van het ware dat des Hemels en der Kerk is, n. 6564, 6844, 6845. In één woord, dat hij in een grof natuurlijk schijnsel is, en dat hij zo niets doorvat van hetgeen vanuit het licht des Hemels is, n. 6201, 6310, 6564, 6844, 6845, 6598, 6612, 6614, 6622, 6624. Dat hij vandaar innerlijk is gekant tegen de dingen die des Hemels en der Kerk zijn, n. 6201, 6317, 6844, 6845, 6948, 6949. Dat de Ontwikkelden, die zich hebben bevestigd tegen de ware dingen der Kerk, zinlijk zijn, n. 6316. Dat de zinlijke mensen scherp en bedreven redeneren, omdat hun denking zó dicht bij de spraak is dat zij er bijna in is, en omdat zij in de spraak vanuit het allene geheugen alle inzicht stellen, n. 195, 196, 5700, 10236; maar dat zij redeneren vanuit de begoochelingen der zinnen, waarmede zij het gewone volk vangen, n. 5084, 6948, 6949, 7693. Dat de zinlijke mensen meer geslepen zijn en boosaardig meer dan de overigen, n. 7693, 10236. Dat de gierigaards, de echtbrekers, de wellustelingen, en de arglistigen vooral zinlijk zijn, n. 6310. Dat hun innerlijke dingen schandelijk en vuil zijn, n. 6201. Dat zij door dezelve gemeenschap hebben met de hellen, n. 6311. Dat zij die in de hellen zijn, zinlijken zijn, en des te meer naarmate zij daar dieper zijn, n. 4623, 6311. Dat de sfeer der helse geesten zich verbindt met het zinlijke van den mens aan den rug, n. 6312. Dat zij die redeneerden uit het zinlijke, en vandaar tegen de echte ware dingen des geloofs, door de Ouden werden geheten slangen van den boom der wetenschap, n. 195, 196, 197, 6398,

6949, 10313. Het zinlijke van den mens en de zinlijke mens wordt verder beschreven, n. 10236. En de uitbreiding van het zinlijke bij den mens, n. 9731. Dat de zinlijke dingen in de laatste plaats moeten zijn, niet in de eerste; en dat zij bij den wijzen en inzichtsvollen mens in de laatste plaats zijn, en onderworpen aan de innerlijke dingen; doch dat zij bij den onwijzen mens in de eerste plaats zijn, en overheersend; dezen zijn het die eigenlijk de zinlijken worden genoemd, n. 5077, 5125, 5128, 7645. Dat indien de zinlijke dingen in de laatste plaats zijn, door dezelve de weg wordt geopend tot het verstand, en de ware dingen een fijne afwerking krijgen door een wijze van uittrekking, n. 5580. Dat die zinlijke dingen van den mens het dichtst in de wereld uitstaan, en de dingen toelaten die uit de wereld aanspoelen [*alluunt*], en ze als het ware zeven, n. 9726. Dat de Uitwendige of natuurlijke mens door dezelve gemeenschap heeft met de wereld, en door de redelijke dingen met den Hemel, n. 4009. Dat de zinlijke dingen zo de dingen verstrekken die van dienst zijn aan de innerlijke dingen, welke des gemoeds zijn, n. 5077, 5081. Dat er zinlijke dingen zijn verstrekkende aan het verstandelijk deel, en verstrekkende aan het willijk deel, n. 5077. Dat de mens indien de denking niet wordt opgeheven uit de zinlijke dingen, slechts weinig wijs is, n. 5089. Dat de wijze mens boven het zinlijke denkt, n. 5089, 5094. Dat de mens, wanneer zijn denking boven de zinlijke dingen wordt verheven, in een klaarder schijnsel komt, en ten slotte in het hemelse licht, n. 6138, 6313, 6315, 9407, 9730, 9922. Dat de verheffing boven de zinlijke dingen en de heenleiding uit dezelve aan de Ouden bekend is geweest, n. 6313. Dat de mens met zijn geest de dingen kan zien die in de geestelijke Wereld zijn, indien hij kan worden weggeleid van de zinlijke dingen die vanuit het lichaam zijn, en kan worden opgeheven in het licht des Hemels uit den Heer, n. 4622. De oorzaak hiervan is deze, dat niet het lichaam denkt, maar des menschen geest in het lichaam; en voorzoveel als hij in het lichaam denkt, voor zoveel denkt hij grof en duister, aldus in de duisternis; doch voorzoveel als hij niet in het lichaam denkt, voor zoveel denkt hij klaar en in het licht, n. 4622, 6614, 6622. Dat het laatste des verstands is het zinlijk wetenschappelijke, en dat het laatste des wils is het zinlijk verkwikkelijke, waarover n. 9996. Welk verschil er is tussen de zinlijke dingen gemeen met de beesten, en tussen de zinlijke dingen niet gemeen met dezelve, n. 10236. Dat er zinlijken zijn die niet boos zijn, omdat hun innerlijke dingen niet dermate gesloten zijn; over hun staat in het andere leven, n. 6311. Dat niet iets anders met den Sprinkhaan wordt aangeduid dan dat zinlijke van den mens hetwelk nu beschreven is, kan ook vaststaan uit andere plaatsen in het Woord, waar de Sprinkhaan wordt vermeld; zoals bij

Mozes: *“Mozes strekte zijn stok uit over het land van Egypte, en Jehovah voerde een oostenwind aan, den gansen dag en den gansen nacht; zodra het morgen was geworden, bracht de oostenwind den Sprinkhaan voort; en de Sprinkhaan klom op over het gehele land van Egypte, en liet zich neder in alle grens van Egypte, zeer zwaar; voor dezen is zodanige Sprinkhaan niet geweest, en na dezen zal zodanige niet zijn: en hij overdekte de oppervlakte van het ganse land, zodat het land werd verduisterd; en hij at al het kruid des lands, en alle vrucht des booms, welke de hagel had overgelaten, aldus dat er niet enig groen over was in den boom, en in het kruid des velds, in geheel Egypte. En de Sprinkhaan vervulde het huis van Farao, en het huis van al zijn knechten, en het huis van alle Egyptenaren”*, Exod. x: 6, 13, 14, 15; alle wonderen in Egypte, zoals alle in het Woord vermelde wonderen, bevatten en betekenen geestelijke dingen die des Hemels en der Kerk zijn, aldus de Egyptische plagen geestelijke plagen; deze plaag, namelijk der Sprinkhanen, betekent de vernietiging van den gansen natuurlijken mens door het binnenstorten van het boze en het valse vanuit het zinlijke; met Egypte wordt aangeduid de natuurlijke mens ten aanzien van het wetenschappelijke en ten aanzien van het wellustige daar, en met den Sprinkhaan het valse en het boze van den zinlijken mens, verwoestende den natuurlijken mens, dat is, al het ware en goede der Kerk daaruit verdrijvende en daar vernietigende; derhalve wordt gezegd dat de Sprinkhaan opklom over het gehele land van Egypte en zich nederliet in de grens ervan; met het land van Egypte wordt aangeduid het natuurlijke bij de mensen der Kerk, en met de grens ervan wordt het zinlijke bij hen aangeduid, want het zinlijke is het laatste of het uiterste van het natuurlijke, en daarom is het de grens ervan; de Sprinkhaan is het valse en het boze daar. Omdat het valse en het boze van den zinlijken mens het zwaarste is, dat is immers lichamenlijk en aards, wordt er derhalve gezegd dat die Sprinkhaan zeer zwaar was, en dat vóór dezen niet zodanige is geweest en na dezen niet zodanige zal komen; en dit ter oorzaak hiervan, dat de Egyptenaren waren in de wetenschap van de overeenstemmingen, en vandaar wisten de geestelijke dingen welke des Hemels zijn, doch dezelve verkeerden in magische dingen. Omdat het valse en het boze daar, wanneer het daaruit binnenstort in den natuurlijken mens, hem gans en al uitplundert door al het ware en al het goede daar te verderven, wordt derhalve gezegd dat de Sprinkhaan de gehele oppervlakte des lands overdekte, zodat het land werd verduisterd, en hij at het kruid des velds, en alle vrucht des booms at; het land van Egypte is het natuurlijke bij de mensen der Kerk, het kruid des velds is het ware daar, en de vrucht des booms is het goede daar. Iets eenders wordt ook daaronder verstaan dat de Sprinkhaan

vervulde het huis van Farao, van diens knechten en van alle Egyptenaren, want met het huis van Farao, van diens knechten en van alle Egyptenaren, wordt het natuurlijk gemoed in zijn ganse uitbreiding aangeduid; het huis immers betekent in het Woord de innerlijke dingen van den mens welke van diens gemoed en animus zijn, hier de dingen die van het natuurlijk gemoed zijn. Gezegd wordt dat hier met den over het gehele land van Egypte opklimmenden Sprinkhaan wordt aangeduid het binnenstorten van het valse en het boze vanuit den zinlijken mens in den natuurlijken, terwijl toch de natuurlijke mens innerlijk en de zinlijke uiterlijk is, en er geen binnenstorten of invloed is uit den uiterlijken in den innerlijken, maar uit den innerlijken in den uiterlijken; en daarom moet men weten, dat onder het binnenstorten of den invloed van den zinlijken mens in den natuurlijken, wordt verstaan de toestopping van den natuurlijken mens totdat hij eender is aan den zinlijken, waarvandaan de uitbreiding van het boze en het valse groter is, en de ene en de andere eender lichamelijk en aards is: overigens leert de mens van de kindsheid aan den zinlijken mens van den natuurlijken mens te scheiden door het ware te spreken en het goede te doen, hoewel hij vanuit den zinlijken mens het valse denkt en het boze wil, en dit totdat zij geheel en al worden gescheiden, hetgeen geschiedt wanneer de mens wordt hervormd en wederverwekt door den Heer; indien zij echter niet worden gescheiden, kan de mens niet anders dan waanzinnig denken en willen, en vandaar waanzinnig spreken en doen. Aangezien met den Sprinkhaan daar het zinlijke wordt aangeduid ten aanzien van het valse en het boze, of, wat hetzelfde is, het valse en het boze van den zinlijken mens, wordt derhalve iets eenders met den sprinkhaan en den krekkel aangeduid bij David: *“Hij zond onder hen een vermenging van ongedierte dat hen verteerde, en den kikvors die hen verdierf, en Hij gaf aan den krekkel hun opbrengst, en hun arbeid aan den sprinkhaan”*, Psalm LXXVIII: 45, 46: en bij denzelfde: *“Hij zeide dat de Sprinkhaan en de Krekkel zou komen, en zonder getal, en deze at al het kruid in hun land, en at de vrucht van hun land”*, Psalm CV: 34, 35; maar hier wordt met den sprinkhaan het valse van den zinlijken mens aangeduid, en met den krekkel het boze van hem, of het valse en het boze in den zinlijken mens en vanuit hem; dat dit wordt aangeduid met den krekkel, en dat met den sprinkhaan, is omdat de krekkel ook een sprinkhaan is, hetgeen hieruit blijkt dat die dingen door David zijn gezegd over de sprinkhanen in Egypte, en toch bij Mozes alleen sprinkhaan wordt gezegd, en niet krekkel. Iets eenders wordt met sprinkhaan en krekkel aangeduid bij Joël: *“Het overschot van de rups heeft de sprinkhaan gegeten, en het overschot van den sprinkhaan heeft de kever gegeten, en het*

overschot van den kever heeft de krekel gegeten: ontwaakt, gij dronkaards, en weent, en huilt, alle gij wijndrinkenden, vanwege den most, dewijl hij van uw mond is afgesneden", I: 4, 5; en elders bij denzelfde: "De dorsvloeren zullen vol zuiver koren zijn, en de perskuipen zullen overvloeien van most en olie, en Ik zal u de jaren vergoeden die heeft verteerd de sprinkhaan, de kever, en de krekel en de rups, Mijn groot heirleger, hetwelk Ik onder u heb gezonden", II: 24, 25; dat met die schadelijke diertjes worden aangeduid de valse en de boze dingen die de ware en de goede dingen bij den mens der Kerk verwoesten of verteren, is duidelijk, aangezien er wordt gezegd dat alle wijndrinkenden zouden huilen vanwege den most, dewijl hij van uw mond is afgesneden; met den wijn en den most wordt het ware der Kerk aangeduid; voorts omdat gezegd wordt dat de dorsvloeren vol koren zullen zijn, en de perskuipen zullen overvloeien van most en olie; met den dorsvloer immers wordt de leer der Kerk aangeduid, met het koren en de olie de goede dingen ervan, en met den most haar ware dingen. Eender bij Nahum: "Het vuur zal u verteren, het zwaard zal u uitroeien, het zal u verteren zoals de krekel; vermenigvuldig u zoals de krekel, vermenigvuldig u zoals de sprinkhaan: gij hebt uw handelaars vermenigvuldigd meer dan de sterren der hemelen; de krekel heeft zich verspreid en is heengevlogen; uw gekroonden zijn zoals de sprinkhaan, en uw overheersers zoals de sprinkhaan der sprinkhanen, welke nederzitten in de omheiningen op den dag der koude; de zon gaat op, zo vliegt hij heen, also dat zijn plaats niet wordt gekend waar zij zijn geweest", III: 15, 16, 17; deze dingen zijn gezegd aangaande de stad der bloeden, waarmede de leer wordt aangeduid die is samengeflanst vanuit vervalste ware dingen, aldus vanuit valse dingen; de ondergang van hen die in het geloof en het leven zijn volgens die leer, wordt aangeduid met: Het vuur zal u verteren, het zwaard zal u uitroeien; met het vuur dat zal verteren, wordt aangeduid het boze vernietigende het goede, en met het zwaard het valse vernietigende het ware; en aangezien verstaan wordt het boze en het valse vanuit den zinlijken mens, wordt derhalve gezegd: De krekel zal u verteren; vermenigvuldig u zoals de krekel, vermenigvuldig u zoals de sprinkhaan; gij hebt uw handelaars vermenigvuldigd meer dan de sterren der hemelen; dat gezegd wordt de vermenigvuldiging zoals van den krekel en zoals van den sprinkhaan, is omdat de vervalsingen van het Woord in grootsten omvang [*copia*] geschieden door hen die zinlijken zijn, aldus door den zinlijken mens, want deze wordt met den krekel en den sprinkhaan aangeduid, zoals boven is gezegd; de oorzaak dat de zinlijke mens meer dan de anderen het Woord vervalst, is omdat de laatste zin des Woords, zijnde de zin der letter ervan, is voor den natuurlijken en zinlijken mens, doch de innerlijke zin voor den geestelijken

mens; vandaar is het, dat de mens wanneer hij niet een geestelijk mens is, maar een natuurlijk en zinlijk mens die in het boze en daaruit in valse dingen is, niet de ware en de goede dingen daar ziet, maar den laatsten zin des Woords aanwendt om zijn valse en boze dingen te bevestigen; de handelaars betekenen hen die vervalsen, en vergemeenschappen, en aanprijzen; uw gekroonden zijn zoals de sprinkhaan, en uw overheersers zoals de sprinkhaan der sprinkhanen, betekent dat de primaire en de voornaamste dingen der leer, welke de stad der bloeden is, de valse dingen van het boze zijn, en vanuit deze ook valse dingen van het boze zijn; welke nederzitten in de omheiningen op den dag der koude, betekent in de ware dingen des Woords, welke niet als ware dingen verschijnen, omdat zij vervalst zijn, en omdat zij vanuit het boze zijn; de omheiningen zijn de ware dingen, niet verschijnende omdat zij zijn vervalst; en de dag der koude is de staat der liefde van het boze; de zon gaat op, en hij vliegt heen, also dat zijn plaats niet wordt gekend waar zij zijn geweest, betekent dat zij al het ware en goede verteren, zodat er geen overschot is. Iets eenders wordt met de vermenigvuldiging zoals van den sprinkhaan, aangeduid bij Jeremia, Hfdst. XLVI: 20, 22, 23; voorts in het Boek der Richteren, Hfdst. VI: 5; Hfdst. VII: 12. Het valse in uitersten, of het dichtste valse, wordt ook aangeduid met den Sprinkhaan bij Mozes: *“Gij zult veel zaad uitbrengen in het veld, maar gij zult slechts weinig verzamelen, omdat de Sprinkhaan het zal verteren”*, Deut. XXVIII: 38; dit behoorde tot de vervloeking indien zij de geboden van Jehovah niet hielden en deden; onder het zaad des velds wordt het ware des Woords verstaan, en onder den sprinkhaan het dichte valse vanuit den zinlijken mens, hetwelk zal verteren en vernietigen. Iets eenders wordt aangeduid met den Sprinkhaan bij Amos, Hfdst. VII: 1, 2; bij Jesaja, Hfdst. XXXIII: 3, 4; en bij David, Psalm CIX: 22, 23. Aangezien het zinlijke van den mens het laatste en laagste is van het leven van des mensen denking en aandoening, zoals boven is gezegd, en omdat het laagste beschouwd door hen die in een hogere en meer verheven plaats zijn, heel klein is, wordt dit derhalve met de sprinkhanen vergeleken, zoals bij Jesaja: *“Jehovah Die woont op den cirkel der aarde, en de bewoners ervan zoals sprinkhanen”*, XL: 22, waarmede ook wordt aangeduid dat de mensen ten aanzien van het inzicht in de laagste dingen zijn, en de Heer in de hoogste dingen. Eender worden de mensen beschouwd door hen die in de overreding van hun uitmunten boven de anderen zijn, met de Sprinkhanen vergeleken bij Mozes: *“De verspieders van het land Kanaän zeiden: Wij hebben de Nefilim gezien, de zonen van Enakim, van de Nefilim, en wij waren in onze ogen zoals Sprinkhanen, en zo waren wij in hun ogen”*, Num. XIII: 33; dat met de Nefilim

en de Enakim in het Woord degenen worden aangeduid die in de grootste overreding zijn van hun eigen uitmunten en wijsheid boven de anderen, en in den abstracten zin de afgrijselijke overredingen, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 311, 567, 581, 1268, 1270, 1271, 1673, 3686, 7686; dat zij verschenen zowel aan zichzelf als aan hen zoals sprinkhanen, is volgens de schijnbaarheden in de geestelijke Wereld; want wanneer daar zij die in de overreding van hun eigen uitmuntendheid zijn, de anderen beschouwen, zo zien zij die zoals heel klein en gering, en eveneens schijnen dezen dan zichzelf zodanig toe. Aangezien met den Sprinkhaan het zinlijke wordt aangeduid, zijnde het laatste van het leven van des mensen denking, of het laatste waarin het verstand stil houdt en waarop het blijft staan, is vandaar dit laatste zoals de basis en het fundament waarop de innerlijke of de hogere dingen stand houden, welke van des mensen verstand en wil zijn; eender de innerlijke en de hogere dingen, welke de geestelijke en de hemelse worden genoemd, in het Woord; en omdat alle dingen moeten worden gegrondvest opdat zij stand houden en blijven staan, is derhalve de zin der letter des Woords, zijnde de laatste en de basis, natuurlijk en zinlijk, en wordt hij eveneens in den goeden zin verstaan onder den sprinkhaan, bijgevolg ook het ware en het goede ervan; deswege is het, dat Johannes de Doper Sprinkhanen at, en dat het den zonen Israëls was toegestaan dezelve te eten; van Johannes den Doper wordt gezegd *dat hij een bekleedsel had van kameelharen, en een lederen gordel rondom de lenden, en sprinkhanen en wilde honing at*, Matth. III: 4; Markus I: 6; dat Johannes de Doper aldus was bekleed, was omdat hij het Woord uitbeeldde, iets eenders als Elias; en door het bekleedsel uit kamelenharen, en door den lederen gordel, en door het eten van sprinkhanen en wilden honing, beeldde hij den laatsten zin ervan uit, welke, zoals gezegd is, zinlijk-natuurlijk is, omdat hij is voor den zinlijk-natuurlijken mens; met het bekleedsel wordt aangeduid het ware bekleedende het goede; met de kamelenharen wordt aangeduid het laatste van den natuurlijken mens, zijnde het zinlijke; met de sprinkhanen en den wilden honing wordt ook aangeduid het laatste ten aanzien van de toeëigening, of het zinlijke; met den sprinkhaan het zinlijke ten aanzien van het ware, met den wilden honing het zinlijke ten aanzien van het goede, en met eten toegeëigend worden: men moet weten, dat in de oude tijden, toen de Kerken uitbeeldende Kerken waren, allen in de bedieningen bekleed waren volgens hun uitbeeldingen, en dat zij eveneens volgens dezelve aten. Dat het den zonen Israëls was toegestaan sprinkhanen te eten, staat vast uit deze dingen bij Mozes: *“Al het kruipende des vogels dat op vier voeten gaat, zal een verfoeisel zijn; doch dat wat gaat op vier, hetwelk schenkelen heeft op zijn*

voeten om daarmede te springen op de aarde, zult gij eten: onder dewelke ook de sprinkhanen wordt genoemd”, Levit. XI: 20, 21, 22; dat het derhalve was toegestaan sprinkhanen te eten, omdat de sprinkhanen schenkelen hebben op de voeten om te springen, is omdat de schenkelen [*crura*, letterlijk onderbenen] betekenen het natuurlijk goede verbonden met het geestelijk goede, en de voeten het natuurlijk ware vanuit dat goede; en elk ware dat vanuit het goede is, moet den mens toegeëigend en met hem verbonden worden, niet echter het ware dat niet vanuit het goede is; dit ware immers is verbonden met enig boze; en daarom wordt gezegd dat het kruipende des vogels gaande op vier, hetwelk geen schenkelen op de voeten heeft, een verfoeisel zou zijn; gezegd wordt ook: Om te springen op de aarde, omdat met springen wanneer het de vogels betreft, leven wordt aangeduid, evenzeer als met wandelen wanneer het de dieren der aarde betreft; en geestelijk wordt geleefd vanuit de ware dingen die vanuit het goede zijn, welke worden aangeduid met springen met de voeten waarop schenkelen zijn; doch geestelijk sterven is vanuit de ware dingen verbonden met het boze, hetgeen wordt aangeduid met gaan op vier voeten waarop geen schenkelen zijn; en daarom wordt gezegd, dat dezelve eten een verfoeisel is. Omdat met het Paard het verstandelijke wordt aangeduid, en met den sprinkhaan het zinlijke, zijnde het laatste des verstands, en het verstand leeft als het in zijn laatste is, zeiden derhalve de Ouden van de paarden springen en opspringen zoals de sprinkhanen; zoals bij Job: “Geeft gij aan het Paard sterkte; bekleedt gij zijn hals met beroering; doet gij hem opspringen zoals de Sprinkhaan; de heerlijkheid van zijn neusvleugel is verschrikking”, xxxix: 22, 23; hier wordt het verstand met het paard beschreven zodanig als het is, namelijk dat het eender als het Paard robuust is, bewegelijk, en den nek kromt, en sprongsgewijs loopt [*ambulare*]; en omdat het laatste des verstands het zinlijke is, en dit met den Sprinkhaan wordt aangeduid, en het leven des verstands in dit laatste met springen en sprongsgewijs lopen, wordt derhalve gezegd dat het Paard opspringt zoals de Sprinkhaan. De Boeken der Oudsten, waartoe het boek Job behoort, waren geschreven door louter overeenstemmingen; de wetenschap der overeenstemmingen immers was toen de wetenschap der wetenschappen, en zij die met talrijker en betekenisvoller [*significatiores*] overeenstemmingen boeken konden samenstellen, stonden hoger in achting dan de overigen; zodanig is het Boek van Job; maar de geestelijke zin vanuit de daar verzamelde overeenstemmingen, handelt niet over de heilige dingen des Hemels en der Kerk, zoals de geestelijke zin bij de Profeten; en daarom behoort dat Boek niet onder de Boeken des

Woords; maar nochtans worden daaruit plaats en aangevoerd vanwege de overeenstemmingen, waarvan het vol is.

544. En hun werd mogendheid gegeven, zoals de scorpioenen der aarde mogendheid hebben; dat dit betekent het overredende van hen, en de uitwerking en de macht ervan, staat vast uit de betekenis van den scorpioen, zijnde het verdwazende en verstikkende overredende, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de mogendheid [*potestas*], zijnde de macht [*potentia*] en de uitwerking, hier de macht van den zinlijken mens vanuit het overredende, en de uitwerking, namelijk dat het verdwaast en verstikt; wat en hoedanig dit overredende is hetwelk met den scorpioen wordt aangeduid, kent nog nauwelijks iemand in de Wereld, ter oorzaak hiervan, dat het is het overredende van den geest van den zinlijken mens, in hetwelk hij is wanneer hij een geest wordt, niet echter wanneer hij als mens in de Wereld leeft; de oorzaak hiervan is deze, dat de mens in de wereld zelden uitspreekt wat zijn geest spreekt en het binnenst liefheeft; hem is immers van de kindsheid aan geleerd met den mond zulke dingen voort te brengen die van het burgerlijk en zedelijk leven zijn, ja zelfs ook van het geestelijk leven, hoewel zijn geest, die innerlijk denkt en wil, tot iets anders neigt; de geest des mensen draagt, terwijl hij in het lichaam blijft, zulke dingen voor de wereld naar voren, omdat hij anders niet de animi kan vangen, opdat zijn geest de doelen bereikt die hij nastreeft, zijnde voornamelijk eerbewijzen en het gewin, en den naam en de faam deswege; dit is de oorzaak dat het in de Wereld niet wordt geweten, wat en hoedanig het verdwazende en verstikkende overredende is, hetwelk met den scorpioen wordt aangeduid; nochtans is hetzelfde zodanig bij de geesten die dat overredende hebben, dat het zich ingiet in den animus en het gemoed van den ander, en diens redelijke en verstandelijke in slaap brengt en bijna uitblust, weswege deze niet anders kan weten dan dat het waar is wat gene spreekt, ook al zou het het allervalste zijn: zij die in zulk een overredende zijn, spreken niet vanuit enige rede, maar vanuit een blind geloof zonder rede, omdat zij vanuit het laatste zinlijke spreken; in dit immers is er geen rede, maar slechts een overredend geloof vanuit zulke dingen die vanuit het lichaam opklimmen en vanuit de wereld invloeden, ingeblazen door het vuur der liefde van zich; dit vuur is het, hetwelk inblaast, uitleidt en in den ander zich ingiet; deswege zijn vooral diegenen in dat overredende die zich hebben doordrenkt van de valse dingen vanuit de liefde van zich, en van zich hebben geloofd dat zij wijzer waren dan de anderen: dit overredende wordt verdwazend geheten, omdat het verbijstering over het verstand brengt, en het wordt verstikkend geheten, omdat het de vrije ademhaling van den ander wegneemt; een ieder immers

ademt overeenkomstig de denking zijns gemoeds. Maar omdat zulk een overredende hoogst schadelijk en verderfelijk is, omdat het als het ware een bezwijming brengt over het gemoed van den ander, dermate dat hij niet iets redelijk kan zien, is het den geesten derhalve streng verboden van hetzelfde gebruik te maken; en zij die ervan gebruik maken, worden van de anderen gescheiden, en òg gekastijd, òf nedergelaten tot de hel; want het is in de geestelijke Wereld een ieder geoorloofd om de zinnen van zijn animus te bevestigen, hetzij zij waar zijn, hetzij vals, door redelijke en verstandelijke dingen, niet echter door enige overredende betovering [*fascinatio*]. Maar meer over dit Overredende zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, zoals: Dat zij die daardoor worden getroffen, innerlijk gebonden zijn, n. 5096: dat zij die van dat overredende gebruik maken, het redelijke der anderen toesluiten, en hen als het ware verstikken, n. 3895, 5128: dat de Neflim, de Enakim en de Refaim, die in het Woord worden vermeld, meer dan de anderen in afgrijselijke overredingen van het valse zijn geweest, n. 581, 1268, 1270, 1271, 1673, 7686: dat dezen vóór de Komst des Heren door hun afgrijselijke overredingen allen in het andere leven hebben bestookt, en hun geestelijk leven bijna hebben uitgeblust, n. 7686. Dat zij door den Heer, toen Hij in de Wereld was, in de hel zijn geworpen; en dat die hel nog verschijnt zoals onder een nevelrots, en dat zij die daarop toetreden in zwijm vallen, n. 311, 581, 1268, 1270, 7686: een eigen ondervinding vanuit enige duivels daaruit, aan wie het werd toegelaten bij mij in te vloeien, n. 1268, 1269, 1270, 1271. De overreding van het valse, hoe nadelig zij is, n. 794, 806. Dat er verscheidene geslachten van overredingen van het valse zijn, n. 1673, 1675 einde. Dat het dodelijk overredende wordt aangeduid met den schorpioen, is omdat de schorpioen als hij den mens steekt, een eendere bezwijming over diens gemoed brengt, en vandaar den dood indien hij niet wordt geheeld. De dodende overredingen worden ook met schorpioenen aangeduid in de volgende plaatsen; bij Lukas: *“Jezus zeide tot de zeventig die Hij had uitgezonden: Ik zag den Satan zoals een bliksem vanuit den Hemel vallende; zie, Ik geef u de mogendheid van te treden op slangen en schorpioenen, en over alle macht des vijands, zodat niets, wat dan ook, schaadt”*, x: 18, 19; dat hier onder de slangen en de schorpioenen niet slangen en schorpioenen worden verstaan, is duidelijk, want de Heer zegt dat Hij den Satan zag zoals een bliksem vanuit den Hemel vallende, en dat Hij hun mogendheid geeft over alle macht des vijands [*inimicus*]; en daarom wordt met de slangen en de schorpioenen in den inwendigen zin aangeduid de bende van den Satan, welke in den arglist en in het afgrijselijk overredende van het valse was geweest, waardoor de mensen na den dood geestelijk worden

gedood, indien zij niet door den Heer worden beschermd: de antediluvianen, die de Nefilim werden genoemd, waren in zulk een overredende meer dan de anderen; en indien niet de Heer, toen Hij in de Wereld was, dezen had onderjukt en in de hel geworpen, en dezelve had toegesloten, zo zou niemand van de stervelingen gezaligd hebben kunnen worden, want zij bestookten een ieder die zij maar tegenkwamen in de geestelijke Wereld, en doodden hem bijna; dat de Heer de geestelijke Wereld van hen en van de eenderen heeft bevrijd, wordt daaronder verstaan dat Hij zag den Satan vanuit den Hemel vallende, en daaronder dat Hij hun die in de ware dingen vanuit het goede zijn uit den Heer, de mogendheid gaf om te treden op slangen en schorpioenen. Met de schorpioenen wordt ook het afgrijselijk overredende aangeduid bij Ezechiël: *“Zoon des mensen, zijt niet bevreesd voor hen, en voor hun woorden, want zij zijn wederspannig en doornig met u, en onder schorpioenen woont gij; vrees niet voor hun woorden, en wordt van hun aangezichten niet verbijsterd; zij zijn hard van aangezichten en verstokt van hart”*, II: 4, 6; onder wonen tussen de schorpioenen wordt verstaan tussen hen die zichzelf hebben overreed en sterk de anderen overreden van valse dingen, en niet enig ware toelaten; en daarom worden zij wederspannig en doornig genoemd, voorts hard van aangezichten en verstokt van hart; ook zijn de innerlijke dingen, welke van het redelijk gemoed zijn, bij hen die in een sterke overreding van het valse zijn, toegesloten, en derhalve denken en spreken zij alleen vanuit het laatste zinlijke; dit zinlijke is, wanneer het ontstoken is door het vuur der liefde van zich, hard en verstokt, en eveneens verhardt en verstokt het de innerlijke dingen der anderen die zij toespreken; want in de geestelijke Wereld is er vergemeenschapping van de animi, dat is, van de denkingen en de aandoeningen, en door hen die in dat overredende zijn, een ingieting; daarvandaan zijn de bovenvermelde uitwerkingen. Bij Mozes: *“Jehovah God is u leidende door een grote en verschrikkelijke woestijn, van slang, vurige slang, en schorpioen”*, Deut. VIII: 15; door de reizen en de omzwervingen van de zonen Israëls veertig jaren in de woestijn, zijn de verzoekingingen der gelovigen uitgebeeld en aangeduid; en omdat deze geschieden door de insputingen en de overredingen van valse dingen door de boze geesten, wordt gezegd dat zij zijn geleid door een verschrikkelijke woestijn, van slang, vurige slang, en schorpioen: bovendien wordt met de slangen in het algemeen het zinlijk laatste van den mens aangeduid, en met de verschillende soorten van slangen worden aangeduid de verschillende staten van dat zinlijke ten aanzien van de boze en de valse dingen; de zinlijke mensen immers zijn meer dan de overigen boosaardig en geslepen, en zij geloven zelf en brengen er anderen toe te

geloven dat zij beschikken over vernuft, verstand, en oordeel; maar ik kan verzekeren, dat zij niets van verstand en oordeel hebben, maar dat zij voor zoveel stompzinnig zijn in zulke dingen die de wezenlijke dingen des geloofs en des levens zijn, als zij vernuftig zijn om boze dingen te beramen en om valse dingen te overreden; en boosheid is, zoals bekend is, niet wijsheid; de wijsheid immers is van het ware vanuit het goede, doch de boosheid is van het valse vanuit het boze; en het valse vanuit het boze vernietigt het ware vanuit het goede, omdat zij tegengestelden zijn, en het tegengestelde vernietigt.

545. En hun werd gezegd, dat zij het gras der aarde niet zouden beschadigen, noch enig groen, noch enigen boom; dat dit betekent dat zij geen nadeel zouden berokkenen aan enig waar en levend wetenschappelijke vanuit den zin der letter des Woords, noch aan enige erkentissen van het ware en het goede daar, staat vast uit de betekenis van niet beschadigen, zijnde geen nadeel berokkenen; uit de betekenis van het gras, zijnde het ware wetenschappelijke, en uit de betekenis van het groen, zijnde het levend wetenschappelijke, over welke dingen boven n. 507; en omdat het ware en levend wetenschappelijke vanuit het Woord is, wordt derhalve met niet beschadigen het gras der aarde, noch enig groen, aangeduid het ware en levend wetenschappelijke vanuit het Woord; en uit de betekenis van de bomen, zijnde de erkentissen van het ware en het goede, ook vanuit het Woord, waarover boven n. 109, 420: onder de wetenschappelijke dingen vanuit het Woord worden verstaan alle dingen van den zin der letter daar, in dewelke het leerstellige niet verschijnt; onder de erkentissen van het ware en het goede echter worden alle dingen van den zin der letter des Woords verstaan, in dewelke en vanuit dewelke het leerstellige is. Daaronder dat zij geen nadeel zouden berokkenen aan enig waar en levend wetenschappelijke, noch aan de erkentissen van het ware en het goede vanuit het Woord, wordt verstaan, dat de zinlijke mens door zijn overredende niet enigen zin der letter des Woords zal verdraaien door te ontkennen dat deze waar is, want indien hij dit doet, is het met hem gedaan, omdat er dan niet enige hoop voor zijn hervorming is, noch enig vermogen om het ware der Kerk te verstaan; hij die immers ontkent dat het Woord Goddelijk is in den gehelen zin der letter, verbreekt den nexus met den Hemel, aangezien de mens door het Woord verbinding heeft met den Hemel; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 303 tot 310. Beschreven wordt hier hoedanig de staat van den mens der Kerk is omstreeks het einde, namelijk dat hij van Inwendig of geestelijk, uitwendig en zinlijk wordt; maar nochtans wordt er, opdat hij niet algeheel vergaat, door den Heer in voorzien en daarvoor gewaakt, dat hij niet aan iets in den zin der letter des

Woord nadeel berokkent, door te ontkennen dat dit waar en levend is, dat is, Goddelijk, hoewel hij door den zin der letter zijn eigen valse en boze dingen bevestigt; zolang als hij immers niet het Goddelijke in het Woord ontkent, leest of hoort hij het nochtans, en is hij door hetzelve in enige verbinding met den Hemel; daaruit blijkt, dat met die woorden wordt aangeduid, dat dit van de Kerk nog zal aanblijven; doch met de volgende dingen, namelijk dat hij de mensen alleen zou beschadigen die het zegel Gods in de voorhoofden niet zouden hebben, wordt aangeduid, dat dit laatste zinlijke slechts nadeel zou berokkenen aan het verstand van het ware bij hen die niet in de ware dingen vanuit het goede uit den Heer zijn.

546. Dan de mensen alleen die het zegel Gods in hun voorhoofden niet zouden hebben; dat dit betekent slechts aan het verstand van het ware en aan de doorvatting van het goede bij hen die niet in de ware dingen vanuit het goede uit den Heer zijn, staat vast uit de betekenis van den mens, zijnde de aandoening van het ware en daaruit het inzicht en de wijsheid, waarover boven n. 280, hier het verstand van het ware en de doorvatting van het goede, waarover aanstonds, en uit de betekenis van het zegel Gods hebben in de voorhoofden, zijnde in de ware dingen vanuit het goede zijn uit den Heer, waarover boven n. 427. Dat met den mens het verstand van het ware en de doorvatting van het goede wordt aangeduid, is omdat de mens een mens is vanuit dezelve; en daarom wordt, wanneer in het Woord wordt gezegd mens, in den geestelijken zin verstaan datgene vanuit hetwelk de mens een mens is; dit immers is het geestelijke van hem: de mens heeft twee vermogens, waarin zijn gehele leven bestaat, het verstand en den wil; hoedanig verstand en hoedanig wil hij dus heeft, zodanig is hij mens; indien hij het verstand van het ware en den wil van het goede heeft, zo is hij waarlijk mens, want het ware en het goede zijn uit den Heer, en uit den Heer alleen is het dat de mens een mens is, zoals kan vaststaan uit de dingen die zijn getoond in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 59 tot 102; doch indien hij niet het verstand van het ware en den wil van het goede heeft, maar in plaats van het ware het valse, en in plaats van het goede het boze, dan wordt hij weliswaar mens genoemd, maar nochtans is hij geen mens, tenzij alleen uit hoofde hiervan dat hij het vermogen heeft van het ware te verstaan en van het goede te doorvatten; over welk vermogen men zie in het volgende Artikel. Uit deze dingen kan vaststaan, dat onder de mensen in het Woord de dingen worden verstaan vanuit dewelke zij mensen zijn; hier dus het verstand van het ware en de doorvatting van het goede. Dat het verstand van het ware en de doorvatting van het goede hier onder de mensen worden verstaan, kan hieruit

vaststaan, dat er van de Sprinkhanen wordt gezegd dat zij de mensen zouden beschadigen, en niet het gras der aarde, het groen en de bomen; en met den Sprinkhaan wordt het laatste van des mensen leven aangeduid, hetwelk het zinlijke wordt genoemd; wanneer dit in de overreding van het valse is wanneer hij het Woord leest of hoort, beschadigt of benadeelt hij nochtans niet iets van het Woord in den zin der letter ervan, want deze is voor den zinlijk-natuurlijken mens; dezen zin gelooft hij, hoewel hij hem aanwendt om zijn valse dingen te bevestigen; maar het beschadigt en benadeelt het verstand van het ware en de doorvatting van het goede, want de zinlijke mens kan zijn denking niet boven den zin der letter des Woords verheffen; indien hij haar tracht te verheffen, verglijdt hij in het valse, of hem vergaet het overredende geloof aangaande het Woord. Uit deze dingen nu kan men weten, wat onder die woorden wordt verstaan, dat de sprinkhanen niet zouden beschadigen het gras der aarde, noch enig groen, noch enigen boom, dan de mensen alleen die het zegel Gods in bun voorhoofden niet zouden hebben.

547. En hun werd gegeven niet dat zij hen zouden doden; dat dit betekent dat zij niet zouden worden beroofd van het vermogen van het ware te verstaan en van het goede te doorvatten, staat vast uit de betekenis van de mensen, zijnde het verstand van het ware en de doorvatting van het goede, waarover vlak boven n. 546; en uit de betekenis van hen doden, zijnde verderven ten aanzien van het geestelijk leven, waarover boven n. 315; hier echter beroven van het vermogen van het ware te verstaan en van het goede te doorvatten; dat dit hier wordt aangeduid met de mensen doden, is omdat ieder mens wordt geboren tot het vermogen van het ware te verstaan en van het goede te doorvatten; dat vermogen immers is het geestelijke zelf door hetwelk elk mens wordt onderscheiden van de beesten; dit vermogen verliest de mens nooit, want indien hij het verliest, is hij niet langer een mens, maar een beest; het schijnt weliswaar alsof de zinlijke mens die in de valse dingen van het boze is, hetzelfde heeft verloren (of verdorven), omdat hij niet het ware verstaat en het goede doorvat als hij het Woord leest of hetzelfde hoort van anderen, maar nochtans heeft hij niet verloren het vermogen zelf van verstaan en doorvatten, maar slechts het verstand van het ware en de doorvatting van het goede, zolang hij is in de valse dingen in dewelke hij zich vanuit het boze had bevestigd; zolang immers was hij daarvan afkerig het ware te horen, hetgeen den schijn geeft alsof hij het niet kon verstaan; doch als de overreding van het valse welke in den weg staat, werd verwijderd, dan verstaat en doorvat hij dat het ware waar is, en dat het goede goed is, zo als de redelijk-geestelijke mens. Dat het zo is, is mij vanuit veel ondervinding te weten gegeven; er waren

immers verscheidenen van de helse bende, die zich hadden bevestigd in valse dingen tegen de ware dingen, en in boze dingen tegen de goede dingen, en dezen waren vandaar zodanig geworden dat zij niets van het ware wilden horen, te minder verstaan; en over dezen vatten derhalve anderen de mening op dat zij het ware niet konden verstaan; maar deze zelfden kwamen, toen van hen de overreding van het valse was verwijderd, in de macht en het vermogen van het ware te verstaan geheel en al zoals zij die in het verstand van het ware en in de doorvatting van het goede waren geweest; doch terstond toen zij waren teruggevallen in hun voormaligen staat, verschenen zij wederom alsof zij het ware niet konden verstaan, ja zelfs waren zij zeer verontwaardigd dat zij het hadden verstaan, toen zeggende dat het nochtans niet waar was; de aandoening immers, welke des wils is, maakt al het verstand dat bij de mensen is, want het leven zelf des verstands is daaruit; overweeg of iemand denkt zonder aandoening, en of niet de aandoening is het leven zelf der denking, bijgevolg het leven des verstands; gezegd wordt de aandoening, doch verstaan wordt de aandoening welke der liefde is, of de liefde in haar continuë: vanuit deze dingen blijkt, dat de mens weliswaar het verstand van het ware en de doorvatting van het goede kan verliezen, hetgeen geschiedt door de valse dingen van het boze, maar dat hij nochtans niet deswege het vermogen verliest van het ware te verstaan en van het goede te doorvatten; indien hij het verliest, is hij niet langer een mens; het menselijke zelf immers bestaat in dat vermogen; vanuit hetzelfde is het, dat de mens leeft na den dood, en dat hij dan zoals mens verschijnt; het Goddelijke immers is met dat vermogen verbonden: vandaar is het, dat de mens hoewel hij ten aanzien van zijn tweetal levens, zijnde het leven des verstands en het leven des wils, van het Goddelijke is afgekeerd, nochtans daardoor dat hij het ware kan verstaan en het goede doorvatten, verbinding met het Goddelijke heeft, en vandaar leeft tot in het eeuwige. Uit deze dingen nu kan vaststaan, dat daarmede dat het aan de sprinkhanen werd gegeven niet dat zij de mensen zouden doden, wordt aangeduid, dat zij nochtans niet zouden worden beroofd van het vermogen van het ware te verstaan en van het goede te doorvatten.

548. Maar dat zij hen zouden pijnigen vijf maanden; dat dit betekent dat het verstand door de valse dingen van het boze zou verdonkeren en daarvan zou worden afgetrokken het ware te zien zolang als zij in dien staat zijn, staat vast uit de betekenis van pijnigen, zijnde ten aanzien van het verstand verdonkeren en daarvan afgetrokken worden het ware te zien, waarover aanstonds; en uit de betekenis van vijf maanden, zijnde zolang als zij in dien staat zijn. Dat pijnigen hier betekent verdonkeren ten aanzien van het verstand, en daarvan

afgetrokken worden het ware te zien, is omdat dit wordt gezegd van de sprinkhanen, en hun vermogen van te beschadigen, hetwelk is zoals dat van den scorpioen; en onder de sprinkhanen wordt verstaan het laatste van des mensen leven, hetwelk het zinlijke wordt genoemd; en met het vermogen van te beschadigen zoals dat van den scorpioen wordt aangeduid het overredende, hetwelk zodanig is, dat het aan het verstand het licht van het ware wegneemt, en daarover helse duisternis brengt; en daarom volgt nu, dat hun pijniging was zoals de pijniging van den scorpioen wanneer hij den mens steekt; met den scorpioen immers wordt zulk een overredende aangeduid; men zie boven n. 544. Dit wordt pijnigen geheten, omdat boven wordt gezegd dat de sprinkhanen de mensen zouden beschadigen, doch niet zouden doden; en wie beschadigt en niet doodt, die pijnigt; en eveneens beschadigt het overredende, hetwelk is van den zinlijken mens die in de valse dingen van het boze is, het verstand door het te verdonkeren en daarvan of te trekken het ware te zien, hoewel het hem niet berooft van het vermogen van te verstaan en te doorvatten; en omdat het wordt vergeleken met de pijn door een scorpioen, als hij den mens steekt, wordt gezegd pijnigen. Dat vijf maanden betekent zolang als de mensen in dien staat zijn, is omdat de maand den staat betekent, en vijf betekent iets, en vandaar eveneens zolang als: dat maanden staten betekenen, is omdat alle tijden in het Woord, zoals eeuwen, jaren, weken, dagen, uren, staten des levens betekenen; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 162 tot 169; vandaar doen eveneens de maanden het. Dat vijf betekent iets, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar dat getal voorkomt; immers, de getallen 10, 100, 1000 betekenen veel en alles; vandaar betekent vijf iets; die getallen immers welke veel betekenen, verrijzen uit het getal vijf hetwelk iets betekent; en de samengestelde en afgeleide getallen ontlenuen hun betekenis aan de enkelvoudige getallen uit dewelke zij door vermenigvuldiging worden samengesteld en afgeleid; men zie boven n. 429, 430: dat vijf ook betekent zolang als, is omdat er wordt gezegd vijf Maanden, en met de maanden wordt daar de staat van den duur aangeduid. Dat dit met vijf maanden wordt aangeduid, lijkt vergezocht, ter oorzaak hiervan dat de mens zolang als hij in de Wereld leeft, in een natuurlijke denking is, en de natuurlijke denking ontleent haar ideeën aan ruimten en tijden, en eveneens aan getallen en maten; deze dingen immers zijn aan de natuur eigen, omdat in de natuur alle dingen door gene zijn bepaald; de geestelijke denking echter is zonder de bepaalde idee van ruimte, tijd, getal en maat; vandaar is het, dat het vergezocht lijkt en vreemd voor den mens in de Wereld dat vijf maanden betekent zolang als die staat is, dat is, zolang als er

de staat van de overreding van het valse is; want zolang verdonkert het verstand en wordt het daarvan afgetrokken het ware te zien; doch wanneer de overreding van het valse wordt verwijderd, komt de mens in het vermogen van het ware te zien, indien hij wil zien, welk vermogen aan ieder mens wordt gegeven. Dat vijf in het Woord betekent iets en enigen, voorts alle zodanigen, en eendere dingen, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Mattheus: *“Jezus zeide dat het Koninkrijk der Hemelen gelijk was aan tien maagden, van wie er vijf voorzichtig waren, vijf dwaas”*, xxv: 1, 2; dat de Heer het Koninkrijk der Hemelen met vijf maagden heeft vergeleken, is omdat het Koninkrijk der Hemelen de Kerk betekent, eender de Maagd; en de tien maagden betekenen allen die van de Kerk zijn; dat Hij zeide dat vijf voorzichtig waren en vijf dwaas, was omdat vijf betekent sommigen van hen, of allen die zodanig zijn enerzijds: dat de maagd de Kerk betekent, kan vaststaan uit verscheidene plaatsen in het Woord, waar gezegd wordt Maagd Zion, Maagd Hierosolyma, Maagd Israëel, met wie de Kerk wordt aangeduid. Iets eenders wordt aangeduid met tien en vijf in de Gelijkenis des Heren *aangaande den Edelman die mina's gaf aan zijn knechten om handel te drijven, en dat de een met zijn mina tien mina's won, en dat de ander met zijn mina vijf mina's won, en dat zij derhalve mogendheid zouden hebben over evenzovele steden*, Lukas XIX: 13 tot 20; het getal tien en het getal vijf werden door den Heer gezegd, omdat tien betekent veel, en vijf iets; met hun handel echter wordt aangeduid de verwerving en de verschaffing [*acquisitio et comparatio*] van het hemels inzicht; en met de mogendheid over de steden wordt aangeduid het inzicht en de wijsheid; de stad immers in het Woord betekent de leer; doch de mogendheid daarover hebben betekent inzichtsvol en wijs zijn; en over tien steden betekent veel, en over vijf iets. Ook worden enigen en allen die zodanig zijn, aangeduid met vijf in de gelijkenis des Heren *aangaande den rijke en Lazarus, namelijk dat de rijke tot Abraham zeide dat hij vijf broeders had, en bad dat Lazarus tot hen zou worden gezonden*”, Lukas XVI: 27, 28; de rijke zeide dat hij vijf broeders had, omdat met vijf worden aangeduid allen die zodanig zijn. Eender in de Gelijkenis des Heren *aangaande hen die genodigd waren tot het grote avondmaal, namelijk dat de een zich verontschuldigde omdat hij vijf juk ossen had gekocht, tot dewelke hij heenging om die te beproeven*, Lukas XIV: 9; met de ossen in het Woord worden de natuurlijke aandoeningen aangeduid, en met vijf juk ossen worden aangeduid al die aandoeningen of begeerten welke van den Hemel afleiden; de Hemel en de Kerk ten aanzien van de geestelijke voeding of het onderricht, wordt aangeduid met het grote avondmaal, tot hetwelk zij waren genodigd: wie kan niet zien, dat het getal vijf in die vier

Gelijkenissen een verborgenheid behelst, omdat het door den Heer is gezegd? Eender bij Jesaja: *“Te dien dage zullen vijf steden zijn in het land van Egypte, sprekende met de lippen van Kanaän, en zwerende Jehovah Zebaoth: te dien dage zal er een altaar zijn voor Jehovah in het midden van het land van Egypte”*, XIX: 18, 19; te dien dage betekent de Komst des Heren; en vijf steden in het land van Egypte sprekende met de lippen van Kanaän, betekent dat enigen dan die natuurlijk zijn, geestelijk zullen worden, en de ware dingen der echte leer zullen erkennen, en dat zij vanuit het goede der naastenliefde den Heer zullen vereren; maar deze dingen zie men afzonderlijk ontvouwd boven in n. 223; hier dus wordt gezegd vijf steden, opdat enigen alsdan worden verstaan, en eveneens enige ware dingen der leer. Bij denzelfde: *“Daarin zullen nalezingen worden overgelaten zoals in de afschudding van den olijfboom, twee drie beziën in het hoofd van den tak, vier vijf in de takken van de vruchtdragende”*, XVII: 6; en bij Lukas: *“Jezus zeide: Van nu aan zullen er vijf in één huis verdeeld zijn, drie tegen twee, en twee tegen drie”*, XII: 52; dat in deze plaatsen vijf ook betekent enigen en allen die zodanig zijn, zie men boven, n. 532, waar die beide plaatsen zijn ontvouwd. Een wet was gegeven bij de zonen Israëls *dat wie een os zal hebben gestolen, of geslacht, of verkocht, vijf ossen zal wedergeven*, Exod. XXII: 1; onder den os daar wordt in den geestelijken zin verstaan het goede van den natuurlijken mens; dat hij vijf ossen zal wedergeven voor den os, betekent dat hij voor zoveel als genoeg is de dingen zal verbeteren die hij had verdraaid en uitgeblust; stelen is wegnemen, slachten is uitblussen, en verkopen is verdraaien. Met het vijfde deel wordt ook aangeduid voor zoveel als genoeg is, Levit. v: 16, 24; Hfdst. XXII: 14; Hfdst. XXVII: 13, 15, 19, 27, 31; Num. v: 6, 7, 8. Eender met *de vijfden die Farao nam van het land van Egypte in de zeven jaren van overloed*, Gen. XLI: 34; Hfdst. XLVII: 24: *desgelijks met aan de vijfde rib, waaraan Abner Asabel sloeg met het achterste deel van de spies*, II Sam. II: 23; aan de vijfde betekent voor zoveel als ten dode genoeg is: hetzelfde getal immers dat betekent iets en alles dat aan de ene zijde is, betekent ook voor zoveel als genoeg is, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot de hoeveelheid, en zolang als, wanneer daarvan wordt gesproken met betrekking tot den tijd. Omdat dit getal betekent iets en alles enerzijds, betekent het vandaar ook slechts weinig en weinigen, wanneer het een grote, ook met getallen aangeduide hoeveelheid volgt of voorafgaat; want dan is alles enerzijds betrekkelijk weinig; zoals bij Jesaja: *“Eén duizend voor de schelding van éenen, voor de schelding van vijf zult gij vlieden”*, XXX: 17; en bij Mozes: *“Dat vijf er honderd zullen achtervolgen, en honderd een myriade; dit zijnde onder de vervloekingen”*, Levit. XXVI: 8; en bij de Evangelisten: *“Dat de*

Heer vijf duizend mensen spijzigde van vijf broden en twee vissen”, Matth. XIV: 15 tot 22; Markus VI: 38 tot 43; Lukas IX: 13 tot 16; Joh. VI: 9 tot 13; dat zij toen opnamen twaalf korven brokken betekent het volle, aldus vol onderricht en volle zegening. Met vijf worden ook weinigen aangeduid bij Lukas: “*Worden niet vijf mussen verkocht voor twee penningen; en toch is niet één vóór God vergeten; vreest dan niet, gij gaat vele mussen te boven*”, XII: 6, 7; dat vijf mussen gezegd wordt, is omdat verstaan wordt weinig en van geringe waarde ten opzichte van de mensen, want er volgt dat die vele mussen te boven gaan. Een ieder kan zien, dat dit getal niet zo vaak door den Heer zou zijn gezegd, indien het niet aanduidend was. Aangezien vijf betekent alles enerzijds, werd het derhalve eveneens bevolen *dat zij over het Habitakel zouden maken tien gordijnen, en vijf gordijnen zouden verbonden zijn, het ene aan het andere, en vijf gordijnen zouden verbonden zijn, het ene aan het andere*, Exod. XXVI: 1, 3; dat tien betekent alle dingen in de ganse samenvatting, en vijf alles enerzijds en anderzijds, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 9595 en 9604.

549. En hun pijniging was zoals de pijniging van een scorpioen wanneer hij den mens steekt; dat dit betekent dat de verdonkering en het daarvan afgetrokken worden het ware te zien, is door de overreding waardoor het gemoed wordt verdwaasd, staat vast uit de betekenis van de pijniging, zijnde de verdonkering des gemoeds en het daarvan afgetrokken worden het ware te zien, waarover n. 548; en uit de betekenis van den scorpioen, zijnde het verdwazende en verstikkende overredende, waarover ook boven n. 544; en daarom wordt daarmede dat hun pijniging was zoals de pijniging van een scorpioen wanneer hij den mens steekt, aangeduid dat de verdonkering en het daarvan afgetrokken worden het ware te zien is door de overreding waardoor het gemoed wordt verdwaasd. Over het Overredende dat verdwaast en als het ware verstikt, hoedanig dit is en vanwaar, is boven in n. 544 gesproken. Dat dit Overredende verdwazend wordt geheten, is omdat hetzelfde het gebruik der rede wegneemt, en wel dermate dat de rede of het redelijk gemoed niets ziet dan dat wat degene spreekt die in dat overredende is; het wekt immers in één ogenblik alles op wat samenstemt en oversluiert alles wat niet samenstemt; deswege wordt het gemoed verdwaasd daardoor dat het in donkerheid is en in het daarvan afgetrokken worden het ware te zien; dat dit overredende verstikkend wordt geheten, is omdat hetzelfde het verstand berooft van het vermogen van vrij te denken, en van het gezicht naar alle kanten uit te breiden, zoals geschiedt door elk redelijk mens; en wanneer dit geschiedt, zwoegt de ademhaling; want de willijke ademhaling ontleent al het hare aan het verstand, en daarom past zij zich ook aan de denking

des verstands aan, zoals de beweging van het hart al het hare ontleent aan den wil en zich aan de aandoening des wils aanpast; dat de ademhaling der longen overeenstemt met het verstand en de denking ervan, en de beweging van het hart met den wil en de aandoening ervan, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1119, 3883 tot 3896, 9281. Dat een sterk overredende niet slechts de kracht heeft van te verdwazen, maar ook van te verstikken, is door de ondervinding zelf te weten gegeven.

550. En in die dagen zullen de mensen den dood zoeken, en zij zullen dien niet vinden; dat dit betekent dat zij dan het vermogen van het ware te verstaan willen verliezen, maar dat zij het nochtans niet kunnen, staat vast uit de betekenis van in die dagen, zijnde alsdan, namelijk wanneer de mens der Kerk van inwendig uitwendig is geworden, of van redelijk zinlijk; uit de betekenis van den dood zoeken, zijnde willen verliezen het vermogen van het ware te verstaan, waarover aanstonds; en uit de betekenis van dien niet vinden, zijnde niet kunnen verliezen. Dat met den dood zoeken, hier wordt aangeduid het vermogen willen verliezen van het ware te verstaan, blijkt uit de voorafgaande dingen, omdat dit het gevolg is; gezegd is immers dat de sprinkhanen de mensen alleen zouden beschadigen die niet het zegel Gods op [hier *super*, niet *in*] hun voorhoofden zouden hebben, en daarna, dat het hun was gegeven niet dat zij hen zouden doden, maar zouden pijnigen, waarmede wordt aangeduid dat zij slechts nadeel zouden berokkenen aan het verstand van het ware en aan de doorvatting van het goede bij hen die niet in de ware dingen vanuit het goede uit den Heer zijn; doch dat zij nochtans niet zouden worden beroofd van het vermogen van het ware te verstaan en het goede te doorvatten; men zie boven n. 546, 547; vandaar nu volgt, dat met den dood dien zij zullen zoeken en dien zij zullen begeren, de beroving wordt aangeduid van het vermogen van het ware te verstaan en van het goede te doorvatten; want dit en dat vermogen verliezen, is het eigenlijk menselijk leven verliezen; zo immers is de mens niet langer een mens, maar een beest, zoals boven is gezegd; daaruit blijkt, dat het de beroving van dat leven is die hier met den dood wordt aangeduid. Dat zij de beide vermogens van het waarlijk menselijk leven willen verliezen, is omdat de zinlijke mensen vanwege de overreding aangaande de valse dingen van het boze waarin zij zijn, het ware niet willen verstaan en het goede niet willen doorvatten; zij worden immers verlustigd door hun valse dingen van het boze, en vandaar door het denken vanuit het verkwikkelijke van het valse, en door het willen vanuit het verkwikkelijke van het boze; en daarom zijn zij afkerig van het ware en van het goede, omdat het tegengestelden zijn; sommigen worden

erdoor bedroefd, sommigen walgen ervan, en sommigen verwerpen ze met toorn, een ieder volgens de hoedanigheid en de hoeveelheid van het valse waarvan hij zich heeft overreed; in één woord, zulk een zinlijk mens laat geen redenen toe vanuit het verstand tegen de valse dingen van het boze waarin hij is, aldus wil hij niet verstaan en redelijk worden, hoewel hij het kan worden omdat hij een mens is. Dit dus is het, wat daaronder wordt verstaan dat zij den dood zullen zoeken, en dien niet zullen vinden.

551. En zij zullen begeren te sterven, en de dood zal van hen vlieden; dat dit betekent dat zij het vermogen van het goede te doorvatten, hetwelk van het geestelijk leven is, zouden willen verliezen, maar tevergeefs, staat vast uit de betekenis van sterven, zijnde hier het vermogen verliezen van het goede te doorvatten, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de dood zal van hen vlieden, zijnde dat zij het niet kunnen verliezen, aldus dat zij het tevergeefs willen. Dat hier met sterven wordt aangeduid het vermogen verliezen van het goede te doorvatten, en dat boven met sterven wordt aangeduid het vermogen verliezen van het ware te verstaan, is omdat ieder mens twee levens heeft, het leven des verstands en het leven des wils; het leven des verstands is het vermogen van het ware te verstaan, en het leven des wils is het vermogen van het goede te doorvatten; vandaar is de dood de beroving van het ene en het andere. Dat de dood in de eerste plaats betekent de beroving van het vermogen van het ware te verstaan, en in de tweede plaats de beroving van het vermogen van het goede te doorvatten, is omdat in hetgeen voorafgaat is gehandeld over dat ene en dat andere leven, en omdat in het Woord waar gehandeld wordt over het ware, ook gehandeld wordt over het goede, terwille van het huwelijk van het goede en het ware in de afzonderlijke dingen ervan, over welke zaak men zie boven n. 238, 288, 484; daaruit kan vaststaan, dat hier met den dood wordt aangeduid de beroving van het vermogen van het goede te doorvatten; ter oorzaak hiervan is het, dat bijna eendere dingen tweemaal worden gezegd, en eveneens van den dood zoeken wordt gesproken met betrekking tot de dingen die des verstands zijn, en van den dood begeren met betrekking tot de dingen die des wils zijn. Omdat het geestelijk leven dat den mens eigen is, in die beide vermogens bestaat, wordt derhalve ook aangeduid, dat zij het geestelijk leven willen verliezen. Aan ieder mens ook is het vermogen gegeven van het goede te doorvatten, zoals hem het vermogen is gegeven van het ware te verstaan; want het ware heeft het goede lief, en het goede heeft het ware lief, en derhalve willen zij aanhoudend verbonden worden, en zij worden verbonden zoals de wil en het verstand, of zoals de aandoening en de denking; wanneer zij verbonden zijn, dan denkt het verstand het ware

vanuit de aandoening van hetzelfde te denken, en dan ziet het verstand het, en doorvat de wil het; het ware doorvatten vanuit de aandoening des wils is het goede doorvatten; het ware immers wordt verkeerd in het goede als de mens het wil of daardoor wordt aangedaan, dat is, als hij het liefheeft, ter oorzaak hiervan dat al wat men liefheeft het goede wordt genoemd.

552. En de gelijkenissen der sprinkhanen waren den paarden gelijk bereid tot den oorlog; dat dit betekent dat de zinlijk geworden mens redenerende is alsof vanuit het verstand van het ware, staat vast uit de betekenis van de sprinkhanen, zijnde de mensen der Kerk die zinlijk zijn geworden door de valse dingen die vanuit het boze zijn, waarover boven n. 543; uit de betekenis van de paarden bereid ten oorlog, zijnde de redeneringen, hier alsof vanuit het verstand van het ware, omdat gezegd wordt dat zij hun gelijk waren; dat met de paarden het verstand wordt aangeduid, zie men boven n. 355, 364; en alle verstand is van het ware; en omdat met den oorlog in het Woord de geestelijke strijd wordt aangeduid, zijnde die van het valse tegen het ware en van het ware tegen het valse, worden derhalve met de paarden bereid tot den oorlog de redeneringen aangeduid, hier alsof vanuit het verstand van het ware; met de redeneringen immers geschieden de geestelijke gevechten. In hetgeen nu volgt wordt, tot Vers 12 toe, gehandeld over den zinlijken mens die in de valse dingen vanuit het boze is, zodanig als die is ten aanzien van het verstand en den wil; en hij wordt beschreven met sprinkhanen en de verschillende verschijningen ervan; alle aandoeningen immers en de denkingen daaruit van den mens worden in de geestelijke Wereld uitgebeeld door verschillende beesten der aarde en vogels, en zij vertonen zich in zulke vormen die overeenstemmen; en de beesten daar, uitgebeeld volgens de aandoeningen der geesten, vanuit wie die aandoeningen zijn, verschijnen eender aan de beesten in onze Wereld, maar somtijds met geleidelijke verandering en een verscheidenheid toetredende op de samengestelde vormen vanuit andere beesten, behalve nog dat zij met verschillende onderscheidingsteken worden bekleed en versierd ten aanzien van de hoofden en ten aanzien van de lichamen; zulke dingen zijn mij meermalen verschenen, waaruit mij bleek hoedanig hun aandoeningen en neigingen waren. Omdat de aandoeningen en de denkingen daaruit in de geestelijke wereld worden uitgebeeld door beesten en vogels, worden derhalve ook met de beesten en de vogels in het Woord eendere dingen aangeduid. Dat de zinlijke mensen, die in de valse dingen vanuit het boze zijn, door sprinkhanen worden uitgebeeld en vandaar ermede aangeduid, is boven in n. 543 getoond; nu wordt beschreven hoedanig zij zijn, met de verschillende vormen van die sprinkhanen en met de verschillende onderscheidingsteken,

zoals: dat zij den paarden gelijk waren bereid tot den oorlog, dat er op hun hoofden kronen waren, eender aan goud, dat hun aangezichten waren zoals aangezichten van de mensen, en dat de haren waren zoals der vrouwen, de tanden zoals der leeuwen, dat zij borstharnassen hadden, en meer dingen; en al deze dingen zijn uitbeeldende dingen zodanig als zij zijn in de geestelijke Wereld, overeenstemmend met de valse dingen vanuit het boze, en met het overredende van den zinlijken mens; en toch kan niemand deze dingen weten dan alleen hij wien het gegeven is de overeenstemmingen te kennen, voorts hoedanig de zinlijke mens is, en hoedanig diens overredende. Dat de zinlijke mens, die in de valse dingen vanuit het boze is, redeneert alsof vanuit het verstand van het ware, is omdat hij in de overreding is dat het valse waar is, en het boze goed is; en zolang als hij in die overreding is, kan hij niet redelijk en verstandelijk iets zien, maar gelooft dat datgene waarvan hij zich had overreed, van de hoogste rede en van het uitmuntende verstand is; bij hem immers is het redelijke en het verstandelijke toegesloten, en vandaar is hij in een overredend geloof aangaande de dingen die hij denkt en spreekt. Dat de zinlijke mens scherp en bedreven redeneert, aangezien zijn denking zó dicht bij de spraak is, dat zij bijna daarin is, en omdat hij in de spraak vanuit het allene geheugen alle inzicht stelt, zie men in *DE HEMELSE VERBORGENHEDEN*, n. 195, 196, 5700, 10236.

553. En op hun hoofden waren als het ware kronen eender aan goud; dat dit betekent dat zij zichzelf wanneer zij redeneren toeschijnen zoals wijzen en overwinnaars, staat vast uit de betekenis van het hoofd, zijnde de wijsheid en het inzicht, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de kroon van goud, zijnde de prijs der overwinning, waarover boven n. 358; dat een kroon eender aan goud den prijs der overwinning betekent, is omdat de koningen in de oude tijden wanneer zij in de gevechten met de vijanden waren, kronen van goud op hun hoofden droegen, behalve meer onderscheidingsteken welke de koningen toen hadden; de oorzaak hiervan was deze, dat de koningen den Heer uitbeeldden ten aanzien van het Goddelijk Ware, en het Goddelijk Ware strijdt vanuit het Goddelijk Goede; dit dus werd uitgebeeld door de kroon van goud, en de wijsheid en het inzicht zelf door het hoofd waarop de kroon was: vandaar hadden de martelaren kronen; dezen immers hebben gestreden tegen de valse dingen vanuit het boze, welke vanuit de Hel zijn, vanuit het Goddelijk Ware, en gingen als overwinnaars uit, omdat zij stredden tot aan den dood toe, dien zij ook niet vreesden. Uit deze dingen kan vaststaan, dat met: Op de hoofden als het ware kronen, eender aan goud, wordt aangeduid dat zij die zinlijke mensen zijn, vanwege de overreding van

het valse waarin zij zijn, zichzelf toeschijnen als wijzen en overwinnaars. Aangezien de sprinkhanen worden beschreven ten aanzien van de hoofden, ten aanzien van de aangezichten, ten aanzien van de borsten waarop de borstharnassen zijn, en ten aanzien van de staarten, en ten aanzien van de haren en de tanden, zo is het van belang om te weten wat er met hun hoofden wordt aangeduid, en daarna wat met de overige dingen; met het hoofd wordt in het Woord de wijsheid en het inzicht aangeduid, omdat zij in hetzelfde zetelen; doch wanneer gehandeld wordt over hen die niet in enige wijsheid en enig inzicht zijn, omdat zij in de valse dingen vanuit het boze zijn, dan wordt met het hoofd de dwaasheid en de waanzin aangeduid, ter oorzaak hiervan, dat de valse en de boze dingen daar en daaruit zijn: hier echter, waar wordt gehandeld over hen die zinlijk zijn en in de overreding van het valse, wordt met het hoofd eigenlijk de dwaasheid en de waanzin aangeduid; want zij zien de valse dingen als ware dingen, en de boze dingen als goede dingen; zij zijn immers voortdurend in visioenen vanuit begoochelingen; vandaar is het, dat er van hen wordt gezegd dat op hun hoofden als het ware kronen waren, eender aan goud, en de aangezichten zoals aangezichten van mensen, en meer dingen die volgen, en al deze dingen waren schijnbaarheden vanuit de fantasie bij hen; en daarom wordt gezegd als het ware kronen en eender aan goud, waaruit blijkt dat die schijnbaarheden niet werkelijke maar bedriegelijke schijnbaarheden waren; alle schijnbaarheden immers die zich in de Hemelen vertonen, zijn werkelijk, omdat zij overeenstemmingen zijn; de innerlijke dingen immers welke der aandoeningen en daaruit der denkingen bij de Engelen zijn, worden, als zij overgaan tot het gezicht hunner ogen, bekleed met zodanige vormen als in de Hemelen verschijnen; en omdat zij zichtbaar zijn worden zij verschijningen [*apparentiae*, ook aanschijnen en schijnbaarheden] genoemd, en overeenstemmingen geheten, en zij zijn werkelijk omdat zij vanuit de schepping zijn: anders echter de verschijningen in sommige hellen, waar degenen zijn die in de overredingen van het valse vanuit het boze zijn; vanuit die overredingen ontstaan fantastische visioenen, waarin van binnen niets werkelijks is; en daarom ook verdwijnen zij als slechts een straal vanuit het licht des Hemels invloeit; zulke schijnbaarheden zijn het, die aangaande de Sprinkhanen hier worden vermeld: doch over de schijnbaarheden in de geestelijke Wereld, zowel de werkelijke als de niet-werkelijke, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 170 tot 176; alsmede boven in de Ontvouwing, n. 369, 395.

554. En hun aangezichten zoals aangezichten van mensen; dat dit betekent dat zij zichzelf toeschijnen zoals geestelijke aandoeningen van het ware,

staat vast uit de betekenis van de aangezichten, zijnde de innerlijke dingen welke des gemoeds en der aandoening zijn, waarover boven n. 412; en uit de betekenis van den mens, zijnde de geestelijke aandoening van het ware en daaruit het inzicht en de wijsheid, waarover ook boven, n. 280; en omdat de aangezichten de stempels zijn van de innerlijke dingen des mensen, wordt vandaar met de aangezichten iets eenders aangeduid als met de mensen zelf, namelijk de aandoeningen van het ware; hier echter dat zij zichzelf toeschijnen zoals aandoeningen van het ware, en vandaar inzichtsvol en wijs, omdat van de Sprinkhanen wordt gezegd dat hun aangezichten werden gezien zoals aangezichten van mensen. Dat de Sprinkhanen met zulk een aangezicht verschenen, is vanwege het sterk overredende waarin de zinlijke mensen zijn die in de valse dingen vanuit het boze zijn, die met de Sprinkhanen worden aangeduid; het overredende zelf vertoont zulk een schijn, maar slechts voor henzelf en voor de anderen die ook in de valse dingen vanuit het boze zijn, niet echter voor de Engelen des Hemels; de oorzaak hiervan is deze, dat de Engelen in het licht des Hemels zijn, en zij al wat zij zien vanuit dat licht zien; en het licht des Hemels verstroot, omdat hetzelfde het Goddelijk Ware is, elk fantastische dat vanuit het overredende is. Dat de zinlijke mensen zichzelf zodanig toeschijnen, is omdat de zinlijke mensen zichzelf overreden dat zij meer dan de anderen in de ware dingen vanuit het goede zijn, hoewel zij in de valse dingen vanuit het boze zijn; zij kunnen immers niet innerlijk vanuit den Hemel iets doorschouwen, maar alleen uiterlijk vanuit de wereld; en zij die alleen vanuit de wereld zien, zien alleen vanuit een dwaalschijnsel, en vanuit dit houden zij zich voor meer inzichtsvol en wijs dan de anderen; zij weten immers niet wat het inzicht en de wijsheid is, en vanwaar zij is; vanuit dit overredende geloof is het, dat zij geloven dat zij in de geestelijke aandoening van het ware zijn: dit dus is het, wat daarmede wordt aangeduid dat de aangezichten der sprinkhanen waren gezien zoals aangezichten van mensen. Maar deze dingen moeten worden toegelicht door een ondervinding vanuit de geestelijke Wereld; allen die in de Hemelen zijn, zijn mensen ten aanzien van de aangezichten en ten aanzien van de overige dingen des lichaams; zij zijn immers in de geestelijke aandoening van het ware, en de geestelijke aandoening zelf van het ware is de mens in vorm, ter oorzaak hiervan, dat die aandoening is uit den Heer, Die de Allene Mens is, en omdat vanuit Hem de algehele Hemel streeft naar den menselijken vorm; vandaar is het, dat de Engelen de vormen van hun aandoeningen zijn, welke ook verschijnen vanuit hun aangezichten; maar deze dingen zijn uitvoerig uiteengezet in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 59 tot 102. In de Hel echter,

waar allen uitwendig en zinlijk zijn, omdat zij in de valse dingen vanuit het boze zijn, schijnen zij zichzelf ook zoals mensen toe, ook ten aanzien van de aangezichten, maar slechts onder de hunnen; doch wanneer op hen een blik wordt geworpen in het licht des Hemels, verschijnen zij zoals monsters, met een afgrijselijk aangezicht, en somtijds in de plaats van een aangezicht slechts iets harigs [*crinitum*], of met een huiveringwekkende rist tanden, somtijds een lijkkeurige zoals van doden, waarin niet enig levend menselijke is; zij zijn immers vormen van haatgevoelens, wraaknemingen en gewelddadigheden, waarin de geestelijke dood is, omdat zij in het tegenovergestelde zijn tot het leven uit den Heer. Dat zij onder elkander van aangezicht zoals mensen verschijnen, is vanwege de fantasie en de overreding daaruit. Maar over deze schijnbaarheden zie men ook in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 553.

555. En zij hadden haren zoals de haren der vrouwen; dat dit betekent dat zij zichzelf ook toeschijnen zoals natuurlijke aandoeningen van het ware, staat vast uit de betekenis van de haren [*capilli*], zijnde de dingen die van den natuurlijke mens zijn, en in het bijzonder de wetenschappelijke ware dingen daar, waarover boven n. 66; en uit de betekenis van de vrouwen, zijnde de aandoeningen, waarover aanstonds. Dat de haren de dingen betekenen die van den natuurlijke mens zijn, is omdat het hoofd de dingen betekent die van den geestelijken mens zijn, en alle dingen van den natuurlijke mens bekleden alle dingen van den geestelijken mens, zoals de haren het hoofd; ook stemt het hoofd overeen met de geestelijke dingen, en de haren stemmen overeen met de natuurlijke dingen; vandaar ook betekenen zij dezelve: vanwege die overeenstemming is het, dat de Engelen schoon gelokt [*comati*] verschijnen, en dat men volgens het geordend afhangen, de sierlijkheid en den glans der lokken weet hoedanig de overeenstemming van den natuurlijke mens met den geestelijken bij hen is: omdat nu de vrouwen de aandoeningen betekenen, kan het vaststaan, dat daarmede dat zij haren hadden zoals de haren der vrouwen, wordt aangeduid dat zij zichzelf toeschijnen als natuurlijke aandoeningen van het ware: dat deze dingen worden aangeduid, blijkt ook uit de reeks, want met de aangezichten zoals aangezichten van mensen wordt aangeduid de schijn alsof zij geestelijke aandoeningen van het ware waren; daaruit nu volgt dat met de haren zoals de haren der vrouwen, wordt aangeduid de schijn alsof zij natuurlijke aandoeningen van het ware waren; vlak daarop ook wordt gezegd van de tanden dat die waren zoals de tanden der leeuwen, en daarmede worden aangeduid de laatsten van den natuurlijke mens ten aanzien van de wetenschap en ten aanzien van de macht. In het

Profetische Woord wordt vele malen gezegd Vrouw, en eveneens dochter en maagd; maar tot dusver was het onbekend, wat met die wordt aangeduid; dat niet vrouw, noch dochter en maagd worden verstaan, blijkt duidelijk, want zij worden genoemd waar gehandeld wordt over de Kerk; wat echter met haar wordt aangeduid, kan men zien uit de reeks der dingen waarover wordt gehandeld, in den geestelijken zin. Dat met de vrouw de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de aandoening van het ware, en vandaar de aandoening van het ware der Kerk, kan vaststaan uit de volgende plaatsen in het Woord; bij Jeremia: *“Waarom doet gij het boze tegen uw zielen, om u uit te roeien den man en de vrouw, het kleine kind en de zuigeling, vanuit het midden van Hierosolyma”*, XLIV: 7; bij denzelfde: *“Ik zal verstrooien den man en de vrouw, Ik zal verstrooien den oude en den kleine, en Ik zal verstrooien den jongeman en de maagd”*, LI: 22; bij Ezechiël: *“Den oude, den jongeman, de maagd, het kleine kind en de vrouwen, doodt ze tot verdervens toe”*, IX: 6; en in de Klaagliederen: *“De vrouwen in Zion hebben zij verkracht, de maagden in de steden van Jehudah, de vorsten werden met hun hand opgehangen, de aangezichten der ouden werden niet geëerd”*, V: 11, 12; hier worden onder den man en de vrouw, den oude en het kleine kind, den jongeman en de maagd, niet verstaan man, en vrouw, oude, klein kind, jongeman en maagd, maar alle dingen die der Kerk zijn; onder den man en de vrouw het ware en de aandoening ervan, onder den oude en het kleine kind de wijsheid en de onschuld, onder den jongeman en de maagd het inzicht van het ware en de aandoening van het goede; dat die dingen worden aangeduid, staat hieruit vast, dat in die Hoofdstukken wordt gehandeld over de Kerk, en over de verlating ervan ten aanzien van het ware en het goede daar; en daarom worden met die namen zulke dingen aangeduid die der Kerk zijn; het Woord immers is innerlijk geestelijk, omdat het Goddelijk is; en daarom zou, indien onder den man en de vrouw, den oude en het kleine kind, den jongeman en de maagd, dezelve werden verstaan, het Woord natuurlijk en niet geestelijk zijn; doch het wordt dan geestelijk, wanneer met den man en de vrouw wordt aangeduid de Kerk ten aanzien van het ware en de aandoening ervan, met den oude en het kleine kind de Kerk ten aanzien van de wijsheid en de onschuld, en met den jongeman en de maagd de Kerk ten aanzien van het inzicht en de aandoening ervan: ook is de mens een mens omdat in hem de Kerk is, en waar de Kerk is daar is de Hemel; en daarom wordt, wanneer gezegd wordt de mens grijsaard, de mens jongeman, de mens klein kind, de mens man, de vrouw en de maagd, datgene verstaan wat der Kerk is, overeenstemmende met den leeftijd, het geslacht, de neiging, de aandoening, het inzicht en de wijsheid, welke bij hen zijn. Dat met de vrouw

de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de aandoening van het ware, of de aandoening van het ware der Kerk, kan ook vaststaan uit deze dingen bij Jesaja: *“Dan zullen zeven vrouwen één man aangrijpen te dien dage, door te zeggen: Ons brood zullen wij eten, en met ons kleed zullen wij ons kleden; alleenlijk worde uw naam genoemd over ons; raap onze smaadheid weg”*, IV: 1; gehandeld wordt daar over het einde der Kerk, wanneer er niet langer het ware is; want er gaat aan vooraf: *“Uw mannen zullen door het zwaard vallen, en uw sterkte in den oorlog”*, met welke dingen wordt aangeduid dat het verstand van het ware door de valse dingen zal worden vernietigd, zodat er geen weerstand meer zal zijn in de gevechten; en er volgt: *“Te dien dage zal de spruit van Jehovah zijn tot sieraad en heerlijkheid”*, met welke dingen wordt aangeduid dat het ware in de Kerk opnieuw zal worden geboren, omdat die dingen zijn gezegd aangaande de Komst des Heren; daarmede dat zeven vrouwen één man zullen aangrijpen, wordt aangeduid dat zij vanuit de aandoening het ware zullen verlangen en zoeken, maar dat niet zullen vinden; met den man wordt het ware aangeduid, met de vrouwen de aandoeningen of de verlangens tot het ware, en met zeven het heilige; dat zij geen onderricht zullen vinden in de echte ware dingen, en zo geen geestelijke voeding, wordt daarmede aangeduid dat zij zullen zeggen: *Ons brood zullen wij eten, en met ons kleed zullen wij ons kleden; het brood betekent het onderricht en de geestelijke voeding, en het kleed het ware hetwelk het goede bekleedt; dat het slechts het ware is dat kan worden aangeplooid en door de aanplooiing verbonden, wordt aangeduid met: Alleenlijk worde uw naam genoemd over ons; en omdat alle sierlijkheid is vanuit de geestelijke aandoening van het ware en de verbinding daaruit, en er anderszins geen sierlijkheid is, wordt derhalve gezegd: Raap of neem onze smaadheid weg. Bij Jeremia: “Keer weder, maagd Israël, keer weder tot deze uw steden; hoe lang zult gij rondzwerven; omdat Jehovah een nieuw ding op aarde heeft geschapen, de vrouw zal den man omgeven”*, XXXI: 21, 22; hier wordt gehandeld over de geestelijke gevangenschap waarin de Kerk was vóór de Komst des Heren; van de Kerk wordt gezegd dat zij in geestelijke gevangenschap is, wanneer het ware er niet is en nochtans wordt verlangd; in zulk een gevangenschap waren de natiën bij wie de Kerk werd geïnstauréerd: keer weder, maagd Israël, keer weder tot deze uw steden, betekent dat zij zullen teruggaan tot de ware dingen der leer; de maagd Israël is de Kerk, en haar steden zijn de ware dingen der leer; omdat Jehovah een nieuw ding op aarde heeft geschapen, de vrouw ⁵⁾ zal den man omgeven,

5) Hier *faemina*, in A.C. 155 *mulier*; en in de verdere Boeken des Woords om en om.

betekent dat de nieuwe Kerk moet worden geïnstauréerd waarin het ware zal worden verbonden met zijn aandoening; een nieuw ding scheppen op aarde, is dat nieuwe instaureren; de vrouw is de Kerk ten aanzien van de aandoening van het ware, de man is het ware, en omgeven is verbonden worden. Bij Jesaja: *“Als een verlaten vrouw en verslagen van geest heeft Jehovah u geroepen, en een vrouw der jeugd toen gij verstoten waart, heeft uw God gezegd; voor een klein oogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen zal Ik u weder verzamelen”*, LIV: 6, 7; ook hier wordt onder de verlaten vrouw en verslagen van geest, de Kerk verstaan die niet in de ware dingen is, maar nochtans in de aandoening of het verlangen tot dezelve; de vrouw is de Kerk, en deze wordt verlaten geheten wanneer zij niet in de ware dingen is, en verslagen van geest wanneer zij in droefenis is vanuit de aandoening of het verlangen tot de ware dingen; onder de vrouw der jeugd wordt de Oude Kerk verstaan, welke in de ware dingen vanuit aandoening was; en onder de verstotene wordt de Joodse Kerk verstaan, welke niet in ware dingen vanuit enige geestelijke aandoening was; dat de Kerk moet worden geïnstauréerd door den Heer, en moet worden bevrijd van de geestelijke gevangenschap, wordt verstaan onder: Voor een klein oogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen zal Ik u weder verzamelen. Bij Jeremia: *“Hoort, vrouwen, het woord van Jehovah; en uw oor verneme het woord Zijns monds, opdat gij aan uw zonen den rouw leert, en de vrouw aan haar gezellin de weeklacht; omdat de dood is geklommen door de vensters, hij is gekomen in onze paleizen, om uit te roeien het kleine kind vanuit de straat, en den jongeman vanuit de wijken”*, IX: 20, 21; dat gezegd wordt tot de vrouwen dat zij zouden horen en vernemen, is omdat met haar de Kerk vanuit de aandoening en de opneming van het ware wordt aangeduid; met de zonen aan wie de vrouwen den rouw zouden leren, en met de gezellin aan wie de vrouw de weeklacht zou leren, worden allen aangeduid die van de Kerk zijn; met de zonen zij die in de ware dingen der Kerk zijn, met de gezellin zij die in het goede ervan is; de rouw en de weeklacht betekent ter oorzaak van de verwoeste Kerk ten aanzien van de ware dingen en ten aanzien van het goede; de dood is geklommen door de vensters, hij is gekomen in onze paleizen, betekent dat het helse valse is binnengetreden in het verstand, en vandaar in alle dingen der denking en der aandoening; de vensters betekenen het verstand, en de paleizen alle dingen der denking en der aandoening; om uit te roeien het kleine kind vanuit de straat, en den jongeman vanuit de wijken, betekent de verwoesting van het geboren wordende ware en van het geboren ware; het kleine kind in de straat is het geboren wordende ware, en de jongeman in de wijken is het geboren ware. Bij Ezechiël: *“Twee vrouwen,*

dochters van één moeder, die gehoereerd hebben in Egypte, in haar jeugd hebben zij gehoereerd; de naam der oudst geborene Ohola, en de naam van haar zuster Oholiba; en zij baarden zonen en dochters; Samaria is Ohola, en Hierosolyma is Oholiba", xxiii: 2, 3, 4; aangezien met Samaria, de hoofdstad der Israëlieten, in het Woord de geestelijke Kerk wordt aangeduid, en met Hierosolyma, de hoofdstad der Joden, de hemelse Kerk, de ene en de andere ten aanzien van de leer, worden zij derhalve vrouwen genoemd; en omdat die ene en die andere Kerk één handelen, worden zij derhalve geheten dochters van één moeder; de moeder immers betekent ook de Kerk; en eveneens Ohola en Oholiba, of de Tent of het Habitakel Gods; dit immers betekent den Hemel waar het Goddelijk Ware en het Goddelijk Goede is, en vandaar eveneens de Kerk, omdat de Kerk de Hemel des Heren op aarde is; dat zij hebben gehoereerd in Egypte in haar jeugd, betekent dat zij toen in geen ware dingen waren geweest, maar in valse dingen; in Egypte immers hadden zij het Woord niet; dit werd door Mozes en de Profeten daarna aan hen gegeven, en zo werd bij hen de Kerk ingesteld; hoereren in Egypte betekent de ware dingen vervalsen door de wetenschappelijke dingen die van den natuurlijken mens zijn; en de ware dingen daar vervalsen is de heilige dingen verkeren in magische dingen, zoals de Egyptenaren hebben gedaan; de zonen en de dochters die zij baarden, betekenen de valse en de boze dingen der Kerk. Bij Micha: "*Gij trekt den rok af van hen die zeker voorbijgaan, van de teruggekeerden van den oorlog: de vrouwen Mijns volks verdrijft gij uit het huis der verrukkingen ervan*", ii: 8, 9; den rok aftrekken van hen die zeker voorbijgaan, van de teruggekeerden van den oorlog, betekent van de ware dingen beroven allen die in de ware dingen zijn en hebben gestreden tegen de valse dingen; de zeker voorbijgaanden betekenen allen die in de ware dingen zijn, en de teruggekeerden van den oorlog hen die in de verzoekingingen zijn geweest en tegen de valse dingen hebben gestreden; de vrouwen des volks verdrijven uit het huis der verrukkingen ervan, betekent de aandoeningen van het ware vernietigen, en zo de liefelijke en de gelukzalige dingen des Hemels; de vrouwen des volks zijn de aandoeningen van het ware, het huis der verrukkingen betekent de liefelijke en de gelukzalige dingen des Hemels; deze immers zijnde aandoeningen van het goede en het ware. Bij Zacharia: "*Ik zal alle natiën vergaderen tot Hierosolyma ten oorlog, en de stad zal worden genomen, en de huizen zullen geplunderd worden, en de vrouwen zullen geweld lijden*", xiv: 2; met alle natiën worden de boze en de valse dingen van elk geslacht aangeduid, met Hierosolyma de Kerk, met de stad de leer, met het huis al het heilige der Kerk, met de vrouwen de aandoeningen van het ware; dat deze geweld zullen

lijden, betekent, dat de ware dingen zullen worden verkeerd, en vandaar de aandoeningen van het ware zullen vergaan. Bij denzelfde: *“Te dien dage zal de rouwklage groeien in Hierosolyma; en het land zal rouwklagen, en de afzonderlijke familiën bijzonder; de familie van het huis Davids bijzonder en hun vrouwen bijzonder; de familie van het huis van Nathan bijzonder, en hun vrouwen bijzonder; de familie van het huis van Levi bijzonder, en hun vrouwen bijzonder; de familie van het huis van Schimeon bijzonder, en hun vrouwen bijzonder; alle overige familiën, de afzonderlijke familiën bijzonder, en hun vrouwen bijzonder”*, XII: II, 12, 13, 14; wat wordt aangeduid met David en zijn huis, voorts wat met Nathan, Levi, en Schimeon en hun huizen, is boven in de Ontvouwingen getoond, namelijk dat met David wordt aangeduid het Goddelijk Ware, met Nathan de leer van het ware, met Levi het goede der naastenliefde, en met Schimeon het ware en het goede ten aanzien van de doorvatting en de gehoorzaamheid; dat er wordt gezegd dat de familën zullen rouwklagen bijzonder en de vrouwen [*mulieres*] bijzonder, is omdat met de familiën de ware dingen der Kerk worden aangeduid, en met de vrouwen de aandoeningen van het ware, welke rouwklagen bijzonder, wanneer het ware rouwklaagt dat hetzelfde de aandoening niet heeft, en de aandoening dat zij het ware niet heeft; deze dingen zijn gezegd aangaande de rouwklage over alle en de afzonderlijke dingen der Kerk, namelijk dat zij verwoest en vernietigd zijn; alle en de afzonderlijke dingen der Kerk immers worden aangeduid met alle overige familiën, waaronder de Stammen worden verstaan; dat met de twaalf Stammen alle dingen der Kerk in een samenvatting worden aangeduid, zie men boven in n. 430, 431; Hierosolyma betekent de Kerk en haar leer. Bij Mattheus: *“Dan zullen twee in het veld zin, de een zal aangenomen en de ander verlaten worden; twee zullen malen in den molen, de ene zal aangenomen en de andere zal verlaten worden”*, XXIV: 40, 41; onder de eerste twee worden de mannen verstaan, en onder de laatste twee de vrouwen [*faeminae*]; en met de mannen worden degenen aangeduid die in de ware dingen zijn, en met de vrouwen zij die in het goede vanuit de aandoening van het ware zijn; hier eveneens met de mannen zij die in de valse dingen zijn, en met de vrouwen zij die in de boze dingen vanuit de aandoening van het valse zijn, omdat gezegd wordt dat de een en de ene zullen worden aangenomen, en de ander en de andere zullen worden verlaten, dat is, dat degenen zullen worden gezaligd die in de ware dingen vanuit aandoening zijn, en dat degenen zullen worden veroordeeld die in de boze dingen vanuit aandoening zijn; het veld betekent de Kerk, malen betekent zich de ware dingen der leer vanuit het Woord verwerven; en zij die dezelve aanplooiën aan het goede, worden aangeduid

met hen die zullen worden aangenomen, doch zij die dezelve aanplooiën aan het boze, worden aangeduid met hen die zullen worden verlaten: maar dit zien men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 4334, 4335. Bij Mozes: *“Ik zal u den stok des broods breken, zodat tien vrouwen uw brood bakken in één oven, en uw brood bij het gewicht wedergeven, en gij zult eten maar niet verzadigd worden”*, Levit. xxvi: 26; onder deze dingen wordt in den geestelijken zin verstaan dat ontbreken zal het ware vanuit het goede waarmee zij geestelijk worden gevoed; het brood immers betekent alle geestelijke spijs, waarmee de mens der Kerk wordt gevoed; en met de vrouwen worden aangeduid degenen van de Kerk die in de aandoening van het ware zijn; dat tien vrouwen brood zullen bakken in één oven, betekent dat zij het ware zullen uitvorsen dat met het goede moge worden verbonden, maar dat zij het niet zullen vinden dan alleen zeer weinig; bakken immers betekent bereiden en verbinden om het nut des levens te dienen; brood wedergeven bij gewicht, betekent dat het zeldzaam is; en eten en niet verzadigd worden, betekent omdat het ware vanuit het goede zó weinig en zeldzaam is, dat het nauwelijks enige voeding zal verstrekken voor de ziel. Bij denzelfde: *“Niet zal het kleed eens mans zijn op een vrouw, noch zal een man het kleed ener vrouw aantrekken, want al wie die dingen doet is een gruwel voor Jehovah uw God”*, Deut. xxii: 5; met den man en zijn kleed wordt het ware aangeduid, en met de vrouw en haar kleed wordt de aandoening van het ware aangeduid; deze zijn bij ieder mens onderscheiden zoals het verstand en de wil, of zoals de denking, welke des verstands is, en de aandoening, welke des wils is; en indien deze niet waren gescheiden, zo zouden de geslachten verward worden, en er zou geen huwelijk zijn, waarin de man het ware is, hetwelk der denking is, en de vrouw de aandoening. Dat de een en de ander, de man en de vrouw, aldus zijn geschapen dat zij twee zijn en toch één, staat vast uit het Boek van Genesis, waarin over de Schepping van den een en de ander deze dingen worden gezegd: *“En God schiep den mens tot Zijn beeld, tot het beeld Gods schiep Hij ze, manlijk en vrouwelijk schiep Hij ze”*, Gen. i: 27; Hfdst. v: 2: en daarna: *“De mens zeide: Ditmaal been van mijn beenderen, en vlees van mijn vlees; deswege zal dit echtgenote worden genoemd, omdat zij vanuit den man genomen is: deswege zal de man zijn vader en zijn moeder verlaten, en hij zal zijn echtgenote aankleven, en zij zullen tot één vlees zijn”*, Gen. ii: 23, 24; Markus x: 6 tot 9; onder den mens wordt daar de Kerk verstaan in het gemeen en in het bijzonder; de Kerk in het bijzonder is de mens der Kerk, of de mens in wien de Kerk is; dat God den mens schiep tot Zijn beeld, betekent tot het beeld des Hemels; met God immers, of Elohim in het meervoud, wordt aangeduid het Goddelijke, voortgaande, hetwelk den

Hemel maakt; en de mens die een Kerk is, is de Hemel in kleinsten vorm, want hij stemt overeen met alle dingen des Hemels; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 7 tot 12, 51 tot 58; met manlijk wordt hier zoals boven het ware aangeduid, hetwelk des verstands is; en met vrouwelijk [*faeminam*] het goede, hetwelk des wils is; dat van de echtgenote wordt gezegd dat zij been van de beenderen en vlees van het vlees des mans is, betekent dat het goede, zijnde de echtgenote, is vanuit het ware, hetwelk de man is; het been betekent het ware voordat het is levendgemaakt, dat is, verbonden met het goede, hoedanig ware is het ware van het geheugen bij den mens; en omdat al het goede wordt geformeerd vanuit de ware dingen, wordt gezegd: Omdat zij vanuit den man genomen is; dat de man vader en moeder zal verlaten, en zijn echtgenote zal aankleven, betekent dat het ware zal zijn van het goede, en dat zij vandaar beide één goede zullen worden; dit wordt daarmede aangeduid dat zij tot één vlees zullen zijn; het vlees betekent het goede, en eveneens den mens: maar deze dingen welke nu zijn gezegd, kunnen niet het verstand van den mens binnengaan, tenzij dat van weinigen, indien men niet weet dat in de beide eerste Hoofdstukken van Genesis wordt gehandeld over de nieuwe schepping of over de wederverwekking van de mensen der Kerk, in het Eerste Hoofdstuk over de Wederverwekking van hen, en in het Tweede over het Inzicht en de Wijsheid van hen; en onder manlijk en vrouwelijk, of onder den man en de echtgenote, wordt in den geestelijken zin verstaan de verbinding van het ware en het goede, welke verbinding het hemelse huwelijk wordt genoemd, in welk huwelijk de mens komt wanneer hij wordt wederverwekt en een Kerk wordt; en de mens is dan wederverwekt en een Kerk geworden, wanneer hij in het goede en daaruit in de ware dingen is, hetgeen daaronder wordt verstaan dat de man den vader en de moeder zal verlaten, en de echtgenote zal aankleven, en zij tot één vlees zullen zijn. Maar een nog klaarder idee aangaande deze dingen kan men hebben uit de dingen die in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA zijn gezegd over het Goede en het Ware, n. 11 tot 19; over den Wil en het Verstand, n. 28 tot 33; over de Wederverwekking; n. 173 tot 182; voorts over het Goede vanuit hetwelk de ware dingen zijn, n. 24. Aangezien met den Man en de Vrouw de verbinding van het ware en het goede wordt aangeduid, *zeide derhalve Mozes, toen hij zag dat de zonen Israëls de gevangen vrouwen namen van de Midianieten, hun vijanden, dat zij zouden doden elke vrouw die een man had bekend door bijligging des mans, doch dat zij in het leven zouden behouden die vrouwen welke niet hebben bekend*, Num. xxxi: 16, 17, 18; deze dingen werden bevolen omdat de niet met een man verbonden vrouw [*faemina*] de Kerk betekende

ten aanzien van de aandoening tot het ware of tot de verbinding met het ware; doch de met een Midianietischen man verbonden vrouw [*mulier*] betekende het verechtreukte goede; want de Midianieten beeldden uit en betekenden vandaar het ware dat niet het ware is omdat het niet vanuit het goede is, aldus het valse; vandaar was het dat zij de vrouwen zouden doden die een man hadden bekend, en in het leven zouden behouden die welke niet hadden bekend; dat de Midianietische vrouwen de bezoedeling van het goede door de valse dingen hebben betekend, en vandaar het verechtreukte en ontwijde goede, hetgeen een schandelijke echtbreuk is, staat vast uit de dingen die worden vermeld over de hoererij van de zonen Israëls met de vrouwen der Midianieten, Num. Hfdst. xxv. Wie niet weet dat de vrouw de geestelijke aandoening van het ware betekent, voorts wie niet weet dat de boze en de valse dingen welke een ieder heeft, in den natuurlijken mens zijn, en niet enige in den geestelijken mens, kan niet weten wat deze dingen betekenen aangaande de gevangene vrouw, bij Mozes: *“Indien gij zult hebben gezien in gevangenschap een vrouw schoon van vorm onder de vijanden, en gij haar zult hebben begeerd tot echtgenote, zo zult gij haar heenleiden tot het midden van uw huis, waar zij haar hoofd zal scheren en haar nagels maken, daarop zal zij het kleed van haar gevangenschap van over haar verwijderen, en zij zal haar vader en haar moeder bewenen een maand der dagen: daarna zult gij tot haar ingaan, en haar bekennen, en zij zal u tot een echtgenote zijn”*, Deut. XXI: 11, 12, 13; met de vrouw wordt de Kerk aangeduid ten aanzien van de geestelijke aandoening van het ware, of de geestelijke aandoening van het ware, welke de mens der Kerk heeft; maar met de gevangene vrouw schoon van vorm, wordt het godsdienstige aangeduid bij de natiën, die het verlangen of de aandoening van het ware hebben; dat zij zal worden heengeleid tot het midden van het huis, en dat zij daar het hoofd zal scheren, de nagels maken, en daarna het kleed der gevangenschap zal verwijderen, betekent dat zij zal worden geleid tot de innerlijke of de geestelijke dingen der Kerk, en door dezelve verwerpen de boze en de valse dingen van den natuurlijken en zinlijken mens; het midden van het huis betekent de innerlijke dingen, zijnde de geestelijke dingen; de haren des hoofds welke zij zal scheren, betekenen de valse en de boze dingen van den natuurlijken mens, en de nagels die zij zal maken, de valse en de boze dingen van den zinlijken mens; en het kleed der gevangenschap betekent het valse van den godsdienst waarin degene als het ware gevangen wordt gehouden die vanuit de aandoening het ware verlangt; deze en gene dingen zal hij dus verwerpen, omdat dezelve in den natuurlijken en zinlijken mens zijn, zoals boven is gezegd; dat zij vader en moeder een maand der

dagen zal bewenen, betekent dat de boze en de valse dingen van zijn godsdienst aan de vergetelheid zullen worden overgegeven; dat de man daarna tot haar zal ingaan, haar zal bekennen, en dat zij hem tot een echtgenote zal zijn, betekent dat zo het ware, zijnde de man, kan worden verbonden met de aandoening ervan, zijnde de echtgenote: waarom deze inzetting is gegeven, kan niemand weten, tenzij men vanuit den geestelijken zin weet wat de gevangen vrouw onder de vijanden betekent, wat het midden of het binnenste des huizes, wat betekenen de haren, de nagels en de klederen der gevangenschap, en tenzij men iets weet aangaande de verbinding van het ware en het goede, want op dezelve worden alle geboden in het Woord aangaande de huwelijken gegrondvest. De Kerk ten aanzien van de aandoening van het ware wordt ook aangeduid *met de vrouw omgeven door de zon, in barensnood zinde, bij wie de draak stond toen zij den manlijke baarde, en die daarna vluchtte in de woestijn*, Apoc. XII: 1 tot het einde: dat daar met de vrouw de Kerk wordt aangeduid, en met den manlijke dien zij baarde, de leer van het ware, zal men zien in de Ontvouwing beneden. Aangezien met de vrouw wordt aangeduid de Kerk ten aanzien van de aandoening van het ware vanuit het goede, of de aandoening van het ware vanuit het goede, welke de mens der Kerk heeft, wordt in den tegengestelden zin ook met de vrouw aangeduid de begerigheid van het valse vanuit het boze; de meeste dingen immers in het Woord betekenen ook tegengestelde dingen; dit wordt met de vrouw en met de vrouwen aangeduid in de volgende plaatsen; bij Jeremia: *“Ziet gij niet wat zij doende zijn in de steden van Jehudah en in de straten van Hierosolyma; de zonen verzamelen houten, en de vaders ontsteken het vuur, en de vrouwen kneden het deeg, om koeken te maken voor de melecheth der hemelen, tegelijk om plengoffers te plengen voor andere goden”*, VII: 17, 18; wat deze Profetische dingen behelzen, kan men niet weten tenzij men weet wat betekenen de steden van Jehudah, de straten van Hierosolyma, wat de zonen, de vaders, de vrouwen, en wat houten verzamelen, vuur ontsteken, deeg kneden, wat de koeken, melecheth der hemelen, en de plengoffers; als men weet wat die dingen betekenen, en dezelve in de plaats ervan worden genomen, spruit daaruit de geestelijke zin voort, welken die Profetische dingen behelzen; met de steden van Jehudah worden de leerstellige dingen der Kerk aangeduid, met de straten van Hierosolyma de ware dingen ervan, hier de valse dingen; de zonen zijn zij die in de ware dingen der leer zijn; hier zij die in de valse dingen zijn; en van dezen wordt gezegd dat zij houten verzamelen wanneer zij zich valse dingen vanuit de boze dingen verwerven; de vaders zijn zij die in de goede dingen der Kerk zijn, hier zij die in de boze dingen zijn; en van dezen

wordt gezegd dat zij het vuur ontsteken wanneer zij vanuit de liefde van het boze goedkeuren en aanwakkeren; de vrouwen zijn de aandoeningen van het ware vanuit het goede; hier de begeerten van het valse vanuit het boze; en van dezen wordt gezegd dat zij deeg kneden, wanneer zij een leer vanuit die dingen en volgens dezelve samenflansen; om koeken te maken voor de melecheth der hemelen, betekent om helse boze dingen van elk geslacht te vereren; koeken maken is vereren vanuit de boze dingen; de melecheth der hemelen zijn alle boze dingen in de samenvatting; melecheth der hemelen immers betekent iets eenders als het heir der hemelen; plengoffers plengen voor andere goden, betekent vereren vanuit de valse dingen; de andere goden zijn de helse valse dingen; God immers betekent in den goeden zin het Goddelijke Ware, voortgaande, doch de andere goden de helse valse dingen, zijnde de valse dingen vanuit het boze. Bij Jesaja: *“Wat Mijn volk betreft, deszelfs verdrukkers, kleine kinderen en vrouwen heersen over hen; Mijn volk, uw leiders zijn verleidende, en den weg uwer paden hebben zij verdelgd”*, III: 12; met de verdrukkers, de kleine kinderen en de vrouwen, worden degenen aangeduid die de ware dingen verkrachten, ze niet kennen, en ze verdraaien; met de verdrukkers zij die de ware dingen verkrachten, met de kleine kinderen zij die dezelve niet kennen, en met de vrouwen de begeerten die verdraaien; uw leiders verleidende, betekenen hen die leren; den weg der paden verdelgen, betekent zodat men het leidende ware niet weet. Bij denzelfde: *“Wanneer de oogst verdroogt, de verbrekenden, de vrouwen, komende, zullen dien aansteken; geen volk der inzichten immers is hetzelfde”*, XXVII: II; deze dingen betreffen de verwoeste Kerk; met den verdrogenden oogst worden aangeduid de ware dingen van het goede teloor gegaan door de boze liefden; met de vrouwen die hem zullen aansteken, worden aangeduid de begeerten van het valse die geheel en al verteren. Bij denzelfde: *“Geruste vrouwen, staat stil, hoort Min stem, gij vertrouwend zonen, verneemt met de oren Mijn rede; de wanoogst zal verteerd worden, de inzameling zal niet komen”*, XXXII: 9, 10; met de geruste vrouwen worden de begeerten aangeduid welke degenen hebben die zich in het geheel niet daarover bekommeren dat de Kerk wordt verwoest; met de vertrouwend zonen worden de valsheden aangeduid welke degenen hebben die vertrouwen op het eigen inzicht; met de vrouwen en met de zonen worden allen in de Kerk aangeduid die zodanig zijn, om het even of het mannen dan wel vrouwen zijn; met den wijnoogst die zal worden verteerd, en met de inzameling die niet zal komen, wordt aangeduid dat het ware der Kerk er niet langer zal zijn; met den wijnoogst immers wordt iets eenders aangeduid als met den wijn, namelijk het ware der Kerk; daaruit blijkt wat er wordt verstaan

onder de inzameling ervan. Bij Ezechiël: *“De gerechte man, die op de bergen niet eet, en niet zijn ogen opheft tot de afgoden van het huis Israëls, en de echtgenote van den metgezel niet verontreinigt, en tot de maanstandige vrouw niet nadert”*, XVIII: 5, 6; de gerechte wordt beschreven, namelijk dat hij niet op de bergen eet, waarmede wordt aangeduid dat hij geen eredienst heeft vanuit de helse liefden; want slachtofferen op de bergen en van de geslachtofferde dingen eten, betekent dat; die de ogen niet opheft tot de afgoden van het huis Israëls, betekent die geen eredienst heeft vanuit de valse dingen der leer, want de afgoden betekenen de valse dingen der leer; het huis Israëls is de verdraaide Kerk waar die valse dingen zijn; die de echtgenote van den metgezel niet verontreinigt, betekent die het goede der Kerk en des Woords niet echtbreekt; die tot de maanstandige vrouw niet nadert, betekent die niet de ware dingen bezoedelt door de begeerten van het valse. In de Klaagliederen: *“De handen der barmhartige vrouwen hebben haar kinderen gekookt, opdat zij haar tot spijsz worden, tot verbreking van de dochter Mijns volks”*, IV: 10; met deze dingen wordt aangeduid de vernietiging van het ware en het goede der leer vanuit het Woord door de valse dingen, en de toeëigening van deze, en vandaar de verwoesting van de Kerk; met de barmhartige vrouwen worden de aandoeningen van het valse aangeduid alsof het die van het ware zijn; met de kinderen koken, wordt aangeduid door de valse dingen de ware en de goede dingen der leer vanuit het Woord vernietigen; met haar tot spijsz worden, wordt aangeduid de valse dingen toeëigenen; en met de verbreking van de dochter des volks, wordt aangeduid de verwoesting van de Kerk. Met de vrouwen worden ook de boze begeerten aangeduid in de Apocalyps, Hfdst. XIV: 4; Hfdst. XVII: 3; waarover beneden in de Ontvouwing.

556. En hun tanden waren zoals der leeuwen; dat dit betekent dat de zinlijke dingen, zijnde de laatsten van het verstandelijk leven, voor hen schijnbaar als het ware in de macht over alle dingen zijn, staat vast uit de betekenis van de tanden, zijnde de zinlijke dingen, welke de laatsten zijn van het natuurlijk leven ten aanzien van het verstand, waarover aanstonds; en uit de betekenis van leeuwen, zijnde de ware dingen der Kerk ten aanzien van de macht, hier echter de valse dingen vernietigende de ware dingen, aldus eveneens ten aanzien van de macht, waarover boven n. 278; dat het hier de valse dingen zijn, is omdat met Sprinkhanen worden aangeduid de zinlijk-lichamelijken, die in de valse dingen van het boze zijn; dat het hun toescheen dat zij in het verstand waren en vandaar in de macht over alle dingen, is omdat het overredende zelf, waarover boven is gehandeld, zetelt in het zinlijke, zijnde het laatste van het natuurlijk leven; dit immers, of de zinlijke mens, is in het

zelfvertrouwen en in het geloof dat hij wijzer is dan allen; hij kan immers niet overwegen en zich onderzoeken, omdat hij niet innerlijk denkt; en wanneer hij zich van dit overreedt, dan is in alle dingen die hij spreekt, dat vertrouwen en geloof; vandaar boeit en verdwaast de spraak, omdat zij vanuit die dingen den klank heeft, de gemoederen der anderen; de klank immers van het vertrouwen en het geloof brengt zulk een uitwerking teweeg, welke zich vooral openbaart in de geestelijke wereld, waar de mens vanuit zijn geest spreekt; want de aandoening van het zelfvertrouwen en van het geloof daaruit dat het zo is, is in den geest van den mens, en des menschen geest spreekt vanuit de aandoening; anders in de natuurlijke Wereld; in deze voert des menschen geest door het lichaam zijn gesprek, en terwille van de wereld brengt hij zulke dingen voort die niet van de aandoening van zijn geest zijn, welke hij zelden ruchtbaar maakt opdat men niet wete hoedanig hij is; vandaar eveneens is het, dat het in de Wereld niet wordt geweten dat er een verdwazend en verstikkend overredende bestaat zodanig als mis aan den geest van den zinlijken mens, die gelooft van zich dat hij meer dan de anderen wijs is: uit deze dingen kan vaststaan vanwaar het is dat met hun tanden zoals die der leeuwen, wordt aangeduid dat het den zinlijken menschen toeschijnt alsof zij in het verstand en vandaar in de macht over alle dingen zijn. Dat de tanden de zinlijke dingen betekenen, zijnde de laatsten van het natuurlijk leven ten aanzien van de wetenschap, kan vaststaan uit de overeenstemming van de tanden, waarover in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 575; en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 5565 tot 5568; dat de tanden die dingen betekenen, kan vaststaan uit de volgende plaatsen in het Woord; bij David: *“Mijn ziel, ik lig neder in het midden der leeuwen; hun tanden zijn spies en pijlen, hun tong is een scherp zwaard”*, Psalm LVII: 5; met de leeuwen worden degenen aangeduid die door de valse dingen de ware dingen der Kerk vernietigen; hun tanden, welke spies en pijlen zijn, betekenen de wetenschappelijke dingen die zij aanwenden om de valse en de boze dingen te bevestigen, en zo om de ware en de goede dingen der Kerk te vernietigen; hun tong is een scherp zwaard, betekent de geslepen redeneringen vanuit de valse dingen, welke een scherp zwaard worden genoemd, omdat het zwaard het valse betekent vernietigende het ware. Bij denzelfde: *“O God, vernietig hun tanden in hun mond; weer af de baktanden der jonge leeuwen”*, Psalm LVIII: 7; de tanden in hun mond betekenen de wetenschappelijke dingen vanuit welke zij de valse dingen voortbrengen; de baktanden der jonge leeuwen betekenen de vervalste ware dingen des Woords, welke in zich de valse dingen zijn, door welke zij het meest vermogen de ware dingen der Kerk

te vernietigen. Bij Joël: *“Een natie is opgeklommen over Mijn land, sterk en zonder getal; haar tanden zijn leeuwentanden, en zij heeft de baktanden van een ontzaglijken leeuw; zij heeft Mijn wijnstok gesteld tot woestheid, en Mijn vijgeboom tot schuim”*, i: 6, 7; met de natie die opklom over het land, wordt aangeduid het boze verwoestende de Kerk; de natie is het boze, en het land is de Kerk; sterk en zonder getal, betekent machtig en veelvuldig; van sterk wordt gesproken met betrekking tot de macht van het boze, en van zonder getal met betrekking tot de macht van het valse; haar tanden, leeuwentanden, betekenen de vernietigende valse dingen; de baktanden van een ontzaglijken leeuw betekenen de vervalste dingen; zij heeft Mijn wijnstok gesteld tot woestheid, en den vijgeboom tot schuim, betekent vernietigende de geestelijke en de natuurlijke dingen; de geestelijke ware dingen zijn de dingen die van den geestelijken zin des Woords zijn, en de natuurlijke ware dingen zijn de dingen die van den zin der letter ervan zijn; men zie ook boven n. 403, waar dit is ontvouwd: met de tanden der leeuwen worden in deze plaatsen eendere dingen aangeduid als met de tanden zoals der leeuwen hier in de Apocalyps. Met de tanden worden eigenlijk aangeduid de dingen die alleen aan het geheugen in zijn en daaruit worden tevoorschijn gehaald, want de dingen die aan het geheugen van den zinlijken mens in zijn, stemmen overeen met de beenderen en de tanden. Bij Daniël: *“Uit de zee klom het Tweede beest op, een beer gelijk; drie ribben waren in zijn mond tussen zijn tanden; tot hetzelfde werd gezegd: Sta op, eet veel vlees. Daarna klom het vierde beest op, verschrikkelijk en geducht, en zeer sterk; en dit had grote tanden van ijzer; het at en vermaalde; en het overige vertrad het met de voeten”*, vii: 5, 7; onder het Beest uit de zee wordt verstaan de liefde van de heerschappij, waaraan de heilige dingen als middelen van dienst zijn; en met de vier Beesten worden de geleidelijke aanwassing van de zee aangeduid; met dit tweede beest, een beer gelijk, wordt aangeduid de tweede staat, wanneer die heerschappij wordt bevestigd door het Woord; en dezen die dat doen, verschijnen ook in de geestelijke Wereld den beren gelijk; drie ribben in den mond tussen de tanden, betekent alle dingen des Woords die zij aanplooiën, welke zij niet verstaan dan alleen volgens de letter; de drie ribben zijn alle dingen des Woords; in den mond, is welke zij aanplooiën al lerende; tussen de tanden, is welke zij niet verstaan dan alleen ten aanzien van de letter, dat is, zodanig als de zinlijke mens ze verstaat; tot hetzelfde werd gezegd: Sta op, eet veel vlees, betekent dat zij veel dingen zouden aanplooiën, en daardoor den echten zin des Woords zouden verderven: met het vierde Beest opklimmende uit de zee, verschrikkelijk, geducht, en zeer sterk, wordt de vierde en laatste staat aangeduid, wanneer zij door de heilige dingen als

middelen voor zich de heerschappij hebben gevestigd over den hemel en de aarde; welke staat, omdat deze profaan en vermogend is, verschrikkelijk, geducht, en zeer sterk wordt geheten; en dit had grote tanden van ijzer, betekent waarvan de valse dingen vanuit den zinlijken mens hard waren tegen de ware en goede dingen der Kerk; het at en vermaalde, betekent verdraaide en vernietigde; en het overige vertrad het met de voeten, betekent dat zij de dingen die zij niet hadden kunnen verdraaien en vernietigen, bezoedelden en verdelgden door de boze dingen der natuurlijke en lichamelijke liefden: de overige dingen aangaande deze beesten zie men boven ontvouwd; n. 316. Bij Mozes: *“Den tand der beesten zal Ik in hen inzenden met venijn van de kruipende dieren der aarde”*, Deut. xxxii: 24; onder meer dingen werd ook dit boze het Israëlietische en Joodse volk aangekondigd, indien zij niet de inzettingen en de geboden hielden en deden; met den tand der beesten worden aangeduid de valse dingen vanuit de boze dingen van elk geslacht; en met het venijn der kruipende dieren der aarde worden aangeduid dezelve dodende en geheel en al uitblussende het geestelijke leven; met de beesten in het Woord worden zulke dingen aangeduid die van den natuurlijke mens zijn, en met de kruipende dieren der aarde die welke van den zinlijken mens zijn; deze en gene dingen zijn, wanneer zij van den geestelijken mens zijn gescheiden, louter valse dingen vanuit de boze dingen, omdat zij alleen zulke dingen zijn die van het lichaam zijn, waaraan zij kleven, en die van de wereld zijn waartegen zij het dichtst aanstaan; en vanuit het lichaam en de wereld is alle donkerheid in de geestelijke dingen. Bij David: *“Sta op, Jehovah; red mij, o mijn God, omdat Gij al mijn vijanden slaat op de kaak; de tanden der goddelozen zult gij verbreken”*, Psalm III: 8; de vijanden slaan op de kaak, betekent vernietigen de innerlijke valse dingen bij hen die tegen de goede en de ware dingen der Kerk zijn; dezen en hun valse dingen van het boze worden in het Woord verstaan onder de vijanden; en de tanden der goddelozen verbreken, betekent de uiterlijke valse dingen vernietigen, zijnde de dingen die worden gegrondvest op de begoochelingen der zinnen en door die worden bevestigd. Aangezien er bij David wordt gezegd slaan op de kaak en de tanden verbreken, en met die dingen wordt aangeduid de innerlijke en de uiterlijke valse dingen vernietigen, kan het vaststaan wat verstaan wordt onder op de kaak ⁶⁾ slaan bij Mattheus: *“Gij hebt gehoord dat er gezegd is: Oog om oog, en tand om tand; Ik echter zeg u den boze niet te wederstaan; maar zo wie u op de rechterkaak zal hebben geslagen, keert hem ook de andere toe; en indien iemand*

6 *Maxilla*; wang zou *gena* zijn. Vandaar zegt men ook *kaakslag*, niet *wangslag*.

met u rechten wil, en uw rok wegnemen, laat hem ook den mantel: zo wie u zal hebben gedwongen één mijl te gaan, gaat met hem twee; geeft een elk die van u bidt, en keert u niet af van hem die van u begeert te lenen", v: 38 tot 42; dat deze dingen niet volgens de letter moeten worden verstaan, is voor een ieder duidelijk; wie immers is vanuit de Christelijke liefde gehouden om de linkerkaak toe te keren aan hem die op de rechterkaak slaat, en den mantel te geven aan hem die den rok wil wegnemen; in één woord, wie is het dien het niet is geoorloofd om het boze te wederstaan? Maar omdat alle dingen die de Heer sprak, in zich Goddelijke hemelse dingen zijn geweest, kan het vaststaan, dat aan deze woorden, zoals aan de overige die de Heer heeft gesproken, een hemelse zin inis: dat er bij de zonen Israëls die wet is geweest, dat zij zouden geven oog om oog, tand om tand, Exod. XXI: 23, 24; Levit. XXIV: 20; Deut. XIX: 21, was ter oorzaak hiervan, dat zij uitwendige mensen waren, en vandaar alleen in de Uitbeeldende dingen der hemelse dingen, en niet in de Hemelse dingen zelf; vandaar ook niet in de naastenliefde, de barmhartigheid, de lijdzaamheid, en in enig geestelijk Goede; derhalve waren zij in het recht der vergelding; want de Hemelse Wet en daaruit de Christelijke Wet is die welke de Heer leerde bij de Evangelisten: *"Alle dingen, welke dan ook, die gij zult gewild hebben dat u de mensen doen, doet alsoo ook gij aan hen; dit is de Wet en de Profeten"*, Matth. VII: 12; Lukas VI: 31; omdat deze Wet in den Hemel is, en vanuit den Hemel in de Kerk, heeft vandaar ook elk boze zijn overstemmende straf met zich, welke de straf van het boze wordt genoemd, en zij is daaraan in zoals met het boze verbonden; hieruit vloeit de straf der vergelding voort, welke was gedictieerd aan de zonen Israëls, omdat zij uitwendige mensen en niet inwendige mensen waren; de inwendige mensen, zoals de Engelen des Hemels zijn, willen geen vergelding van het boze voor het boze, maar zij vergeven vanuit de hemelse naastenliefde; zij weten immers, dat de Heer allen die in het goede zijn, beschermt tegen de bozen, en dat Hij beschermt volgens het goede bij hen, en dat Hij niet zou beschermen, indien zij vanwege het boze dat genen hen aandoen, zouden ontsteken in vijandigheid, haat, en wraak; deze dingen immers keren de bescherming af: deze dingen dus zijn het, welke liggen opgesloten in de dingen die de Heer zeide; wat zij echter betekenen, zal in volgorde worden gezegd; oog om oog, en tand om tand, betekent: voorzoveel als iemand van den ander het verstand van het ware en den zin van het ware wegneemt, voorzoveel zullen zij van hem worden weggenomen; met het oog wordt het verstand van het ware aangeduid, en met den tand de zin van het ware, want de tand betekent het ware en het valse zodanig als de zinlijke mens het heeft; dat hij die in het Christelijk goede is,

toestaat dat de boze die dingen wegneemt voorzoveel als hij kan, wordt beschreven met de dingen die de Heer over dezelfde zaak antwoordt; het boze niet moeten wederstaan, betekent hetzelfde niet moeten bestrijden noch vergelden; de Engelen immers strijden niet met de bozen, te minder vergelden zij het boze voor het boze; maar zij laten toe dat genen doen, omdat zij beschermd zijn door den Heer, en vandaar niet enig boze uit de hel hun nadeel kan berokkenen; zo wie u op de rechterkaak zal hebben geslagen, keert hem ook de andere toe, betekent: Indien iemand nadeel wil berokkenen aan de doorvatting en het verstand van het innerlijk ware, dat het worde toegelaten voorzoveel als hij het poogt te doen; met de kaak wordt de doorvatting en het verstand van het innerlijk ware aangeduid, met de rechterkaak de aandoening en daaruit de doorvatting ervan, en met de linkerkaak het verstand ervan; en omdat er kaak wordt gezegd, wordt derhalve ook gezegd daarop een slag geven, waaronder wordt verstaan nadeel berokkenen; alle dingen immers die van den mond zijn, zoals de keel, de mond, de lippen, de kaken, de tanden, betekenen zulke dingen die van de doorvatting en van het verstand van het ware zijn, omdat zij daarmee overeenstemmen; en daarom werden zij met die dingen uitgedrukt in den zin der letter des Woords, welke uit louter overeenstemmingen bestaat: indien iemand met u rechten wil en den rok wegnemen, laat hem ook den mantel, betekent: indien iemand het innerlijk ware wil wegnemen dat bij u is, zo zij het hem geoorloofd ook het uiterlijk ware weg te nemen; de rok betekent het innerlijk ware, en de mantel het uiterlijk ware; dit eveneens doen de Engelen wanneer zij bij de bozen zijn; de bozen immers kunnen den Engelen niets van het ware en goede afnemen, maar zij kunnen het van hen die deswege blaken van vijandigheid, haat en wraak, want deze boze dingen keren de bescherming door den Heer af en verwerpen haar: zo wie u zal hebben gedwongen één mijl te gaan, gaat met hem twee, betekent: indien iemand wil heenleiden van het ware tot het valse, en van het goede tot het boze, zo zij het hem niet verhinderd, omdat hij het niet kan; met een mijl gaan wordt iets eenders aangeduid als met den weg, namelijk dat wat heenleidt en toeleidt: geeft een elk die van u bidt, betekent dat het worde toegelaten; en keert u niet af van hen die van u begeert te lenen, betekent: indien hij verlangt onderricht te worden, zo onderrichte men; want de bozen verlangen dit om te verdraaien en te beroven, maar nochtans kunnen zij het niet: dit is de geestelijke zin dier woorden, waarin de dingen weggeborgen schuilen die nu zijn gezegd, welke vooral voor de Engelen zijn, die het Woord slechts volgens den geestelijken zin ervan doorvatten; zij zijn ook voor de mensen in de Wereld die in het goede zijn, wanneer de bozen hen

trachten te verleiden: dat zodanig de bozen zijn tegen hen die de Heer beschermt, is vanuit meerdere ondervinding te weten gegeven; zij hebben er zich immers aanhoudend en op elke wijze en met elke inspanning op toegelegd om mij te beroven van de ware en de goede dingen, maar tevergeefs. Uit de aangevoerde dingen kan enigermate vaststaan, dat met den tand wordt aangeduid het ware of het valse in het zinlijke, hetwelk het laatste is van het verstandelijk leven bij den mens; dat dit met den tand wordt aangeduid, blijkt uit het antwoord van den Heer, waarin wordt gehandeld over de doorvatting en het verstand van het ware, welke de bozen trachten van de goeden af te nemen. Dat met de tanden die dingen worden aangeduid, kan nog vaststaan uit de volgende dingen; bij Jeremia: *“In die dagen zullen zij niet meer zeggen: De vaders hebben wilde druif gegeten, en de tanden der zonen zijn afgestompt; maar een ieder zal in zijn ongerechtigheid sterven; van elk mens die wilde druif zal hebben gegeten, zullen de tanden worden afgestompt”*, xxxi: 29, 30; Ezech. xviii: 2, 3, 4; dat dit insluit dat de zonen en de nakomelingen niet de straf zullen boeten vanwege de boze dingen der ouders, maar dat een ieder het zal doen vanwege zijn eigen boze, is duidelijk; met de wilde druif eten, wordt aangeduid zich het valse van het boze toeëigenen; de wilde druif immers, zijnde een bittere en slechte druif, betekent het valse van het boze, en eten betekent zich toeëigenen; en met het afgestompt worden der tanden, wordt aangeduid in het valse van het boze daaruit zijn; de tanden immers betekenen hier zoals boven, de valse dingen in laatsten of in den zinlijken mens, en in hem vooral schuilen boze dingen der ouders, welke de erfelijke worden genoemd, bij de kinderen; en afgestompt worden betekent de toeëigening van het valse vanuit het boze; de mens immers wordt niet gestraft ter oorzaak van de erfboze dingen, maar ter oorzaak van zijn eigen boze dingen; en eveneens indien hij de geërfde daadwerkelijk bij zich maakt; en daarom wordt gezegd, dat een ieder in zijn ongerechtigheid zal sterven, en van elk mens die wilde druif zal hebben gegeten, zullen de tanden worden afgestompt. Bij Job: *“Alle mensen verafschuwen mij; aan mijn huid en aan mijn vlees kleeft mijn been; ik ben ontkomen met de huid mijner tanden”*, xix: 19, 20; onder deze dingen wordt in den zin der letter verstaan, dat hij zo schraal en mager is geworden; maar in den geestelijken zin wordt aangeduid, dat de verzoeken de innerlijke dingen van zijn gemoed hebben nedergedrukt, zodat hij zinlijk is geworden, en hij slechts in buitenste dingen denkt, doch nochtans geen valse dingen, maar ware dingen; dit wordt aangeduid met: Ik ben ontkomen met de huid mijner tanden; want de tanden zonder de huid betekenen de valse dingen, doch met de huid nietvalse dingen, omdat zij nochtans enigermate

bekleed zijn. Bij Amos: *“Ik heb u gegeven ledigheid der tanden in al uw steden, en gebrek aan brood in al uw plaatsen”*, IV: 6; ledigheid der tanden in de steden, voor schaarsheid van het ware in de leren; en gebrek aan brood in alle plaatsen, voor schaarsheid van het goede vanuit dezelve in het leven. Bij Zacharia: *“Ik zal haar bloeden verwijderen vanuit haar mond, en haar gruwelen van tussen haar tanden”*, IX: 7; deze dingen betreffen Tyrus en Zidon, waarmede de erkentissen van het ware en het goede worden aangeduid, hier dezelve vervalst; met de bloeden vanuit den mond, worden de vervalsingen van de erkentissen van het ware aangeduid, en met de gruwelen van tussen de tanden, worden de echtbrekingen van de erkentissen van het goede aangeduid; de erkentissen van het goede zijn ook ware dingen, want de goede dingen bekennen geschiedt vanuit het verstand, en het verstand is van het ware. Bij David: *“De wateren zouden ons hebben overstelpt; de wateren van den hoogmoedige zouden over ons zijn heengegaan; gezegend zij Jehovah, Die ons niet tot een roof heeft overgegeven aan hun tanden”*, Psalm CXXIV: 4, 5, 6; met de wateren die zouden hebben overstelpt, worden de valse dingen aangeduid die den mens overgolfen en als het ware overstelpen als hij in verzoeking is; en daarom wordt gezegd: Gezegend zij Jehovah, Die ons niet tot een roof heeft overgegeven aan hun tanden, dat is, aan de hellen, die door de valse dingen de ware dingen vernietigen, aldus aan de vernietigende valse dingen. Bij Job: *“Ik verbrak de baktanden van den ongerechte, en aan zijn tanden ontrukte ik den roof”*, XXIX: 17; deze dingen betreffen Job zelf; dat hij heeft gestreden tegen de valse dingen, en dezelve heeft overwonnen, wordt aangeduid met: Ik verbrak de tanden van den ongerechte; de baktanden betekenen de wetenschappelijke dingen vanuit den zin der letter des Woords, aangewend om valse dingen te bevestigen, waarmede zij de ware dingen vernietigen; en dat hij de anderen heeft bevrijd van de valse dingen door te onderrichten, wordt aangeduid met: Aan zijn tanden ontrukte ik den roof. Aangezien de tanden de valse dingen in uitersten betekenen, wordt derhalve met het knersen der tanden aangeduid vanuit de valse dingen met heftigheid en toorn strijden tegen de ware dingen, in de volgende plaatsen; bij Job: *“Zijn toorn verscheurt, en Hij haat mij; mijn vijand knerst tegen mij met zijn tanden; hij scherpt zijn ogen tegen mij”*, XVI: 9; bij David: *“Vergaderd worden tegen mij de kreupelen die ik niet ken; zij verwringen en zwijgen niet stil, zij knersen tegen mij met hun tanden”*, Psalm XXXV: 15, 16; bij denzelfde: *“De goddeloze overdenkt het boze tegen den gerechte, en hij knerst over hem met zijn tanden”*, Psalm XXXVII: 12; bij denzelfde: *“De goddeloze zal zien en ontgloeien; met zijn tanden zal hij knersen en hij zal samensmelten”*, Psalm CXII: 10; bij Micha:

“Tegen de profeten verleidende het volk, die bijten met hun tanden”, III: 5; in de Klaagliederen: “Zij hebben geopend tegen u, dochter van Hierosolyma, hun mond, al uw vijanden; zij hebben gefloten, zij hebben met den tand geknerst”, II: 16; bij Markus: “Iemand zeide tot Jezus: Ik heb mijn zoon gebracht tot U, hebbende een bozen geest; en waar hij hem ook maar aangrijpt, verscheurt hij hem; hij schuimt en knerst met de tanden, en hij verdort: ik zeide tot uw discipelen dat zij hem zouden uitwerpen, maar zij hebben niet gekund: En Jezus zeide tot hem: Gij stomme en dove geest, Ik beveel u: Ga uit van hem, en kom niet meer in hem binnen”, IX: 17, 18, 25; wie niet den geestelijken zin des Woords weet, kan achten dat er gezegd is dat zij met de tanden knersten alleen omdat zij vertoornd waren en het boze van plan waren, ter oorzaak hiervan dat zij dan de tanden samenpersen; maar dat zij de tanden knersten, is gezegd, omdat verstaan wordt het streven en de daad van de ware dingen vernietigen door de valse dingen; dit wordt in het Woord gezegd, omdat de tanden de valse dingen in uitersten betekenen, en de knersing de hevigheid van het strijden voor dezelve; dat streven en die daad is eveneens vanuit overeenstemming. Zodanig was eveneens de stomme en dove geest dien de Heer uitwierp; alle geesten immers zijn vanuit het Menselijke geslacht; deze was vanuit dat geslacht van mensen dat heftig had gestreden vóór de valse dingen tegen de ware dingen; vandaar is het, dat de door hem bezetene schuimde en met de tanden knerste; en deze geest wordt door den Heer stom en doof genoemd, omdat hij het ware niet wilde doorvatten en verstaan; de doven en de stommen immers betekenen hen; en omdat hij halsstarrig en weerspanning was geweest tegen de ware dingen, en zich in de valse dingen had bevestigd, kon die geest niet door de discipelen worden uitgeworpen; want de valse dingen voor welke hij had gestreden, konden door hen nog niet worden uiteengeslagen; zij waren immers nog niet zodanig; en daarom werden ook de discipelen deswege door den Heer berispt: dat die geest zodanig was geweest, en de door hem bezetene niet zodanig, wordt daarmee aangeduid dat die geest hem verscheurde, en dat de bezetene verdorde, en dat de Heer tot den geest zeide dat hij niet meer in hem zou binnenkomen. Uit deze dingen kan ook vaststaan wat er wordt aangeduid met *de knersing der tanden*, Matth. VIII: 12; Hfdst. XIII: 42, 50; Hfdst. XXII: 13; Hfdst. XXIV: 51; Hfdst. XXV: 30; Lukas XIII: 28; onder de knersing der tanden in de hellen wordt verstaan de aanhoudende redetwist en strijd van de valse dingen onderling en tegen de ware dingen, bijgevolg van hen die in de valse dingen zijn, verbonden met verachting der anderen, vijandigheid, bespottig, hoon, lastering; en deze barsten ook uit in verscheuringen; een ieder immers strijdt vóór zijn valse vanuit de liefde van

zich, van de geleerdheid en van de faam: deze redetwisten en gevechten worden buiten die hellen gehoord zoals tandenknersingen, en eveneens in tandenknersingen verkeerd wanneer de ware dingen vanuit den Hemel daar invloeien; maar over deze zaak zie men meer dingen in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 575. Uit hoofde hiervan dat de tanden bij de bozen overeenstemmen met de valse dingen die zij hebben in de laatsten van het verstandelijk leven, welke de zinlijk-lichamelijke dingen worden genoemd, verschijnen derhalve de geesten die zodanig zijn, misvormd van aangezicht, waarvan de tanden het grootste deel uitmaken, en deze staan wijd uit zoals risten in een opengesperden muil, en dit omdat zulk een muil van tanden overeenstemt met de liefde en de begeerte van te strijden vóór de valse dingen tegen de ware dingen. Aangezien de tanden overeenstemmen met de laatsten van des mensen verstandelijk leven, welke de zinlijke dingen worden genoemd, en deze in de valse dingen van het boze zijn wanneer zij zijn gescheiden van de ware dingen van het innerlijk verstand, welke de geestelijke dingen worden genoemd, doch deze zelfde dingen overeenstemmen met de ware dingen van het goede in het zinlijke wanneer zij niet gescheiden zijn, is het daarvandaan, dat de tanden in het Woord ook de laatste ware dingen beteken, zoals bij Job, Hfdst. XIX: 19, 20, en bij Amos, Hfdst. IV: 6, welke dingen men boven zie ontvouwd. En aangezien de Heer Zijn ganse Menselijke heeft verheerlijkt, dat is, Goddelijk gemaakt, wordt derhalve van Hem gezegd bij Mozes: *“Rood van ogen door den wijn, en wit van tanden door de melk”*, Gen. XLIX: 12; met rood van ogen door den wijn, wordt aangeduid dat Zijn Verstandelijke het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede is geweest; en met wit van tanden door de melk, wordt aangeduid dat Zijn Zinlijke eender het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede is geweest, want onder Schiloh daar wordt de Heer verstaan. Omdat de tanden overeenstemmen met de laatsten van het verstandelijk leven, welke de zinlijke dingen worden genoemd, verheugen zich de goede geesten en de Engelen evenzeer in het bezit van tanden als de mensen; maar bij hen stemmen zij overeen met de ware dingen in het laatste zinlijke; het zinlijke immers bij hen is niet gescheiden van de ware dingen van het innerlijk verstand, welke de geestelijke dingen worden genoemd.

557. En zij hadden borstharnassen zoals ijzeren borstharnassen; dat dit betekent de overredingen waarmede zij zich aangorden tot de gevechten, waartegen de ware dingen van den redelijk-geestelijken mens niet vermogen, staat vast uit de betekenis van de borstharnassen of de pantsers, zijnde de beschermingen tegen de boze en de valse dingen in de gevechten, hier echter de beschermingen van de boze en de valse dingen tegen de goede en de

ware dingen, omdat gehandeld wordt over hen die in de valse dingen van het boze tegen de ware dingen zijn; dat het de overredingen zijn die hier met de borstharnassen worden aangeduid, is omdat de zinlijke mensen die in de valse dingen van het boze zijn, die hier worden beschreven, niet strijden vanuit de rede tegen de ware dingen; zij zien immers geen ware dingen, maar alleen valse dingen; vandaar zijn zij in de overreding dat de valse dingen ware dingen zijn; en daarom vechten zij alleen vanuit de overreding van het valse; en de overreding van het valse bij hen is zodanig dat de ware dingen, die de redelijk-geestelijke mens voortbrengt, niet vermogen; zij worden immers gestuit zoals een zwaard door een harnas of een pantser; derhalve worden met de borstharnassen zoals ijzeren borstharnassen aangeduid de overredingen waartegen de ware dingen niet vermogen: dat het overredende dat bij hen is, verdwazend en verstikkend is, en wel dermate dat het redelijk-geestelijke daartegen niet vermag, zie men boven in n. 544, 549, 556. Bovendien dekken de borstharnassen of de pantsers de borst- de geestelijke aandoening van het ware wordt aangeduid; ook is alle aandoening in den klank gelegen, welke tezamen met de spraak wordt uitgezonden van de borst; diegenen echter die hier met de sprinkhanen worden aangeduid, die zinlijke mensen zijn die in de valse dingen zijn, hebben geen andere aandoening dan de aandoening der liefde van zich; en omdat deze vol is van zelfvertrouwen en vol van overreding dat hun valse het ware is, en omdat deze in den klank is gelegen die tezamen met de spraak wordt uitgezonden van de borst, verschenen derhalve de sprinkhanen in borstharnassen die zoals ijzeren borstharnassen waren; ijzer betekent ook het ware in laatsten, en eveneens het valse daar, en tegelijk het harde; en het overredende dat zij hebben, maakt dat het valse zó hard is, dat de ware dingen daarop afstuiten alsof zij van nul en gener waarde waren. Omdat zodanig de overreding is van de zinlijke mensen die in de valse dingen zijn vanuit zelfvertrouwen, en deze bij de geesten zo machtig is, dat zij het redelijke der andere geesten met wie er een gesprek is, verstikt en uitblust, is zij derhalve in de Wereld der geesten streng verboden, en worden zij die ervan gebruik maken, onder geesten gezonden waar zij tot aan de bezwijming toe van andere geesten worden getergd door nog sterker overredingen, en dit totdat zij ervan aflaten. Aangezien de borstharnassen of de pantsers in gebruik waren in de oorlogen, en dezelve aantrekken betekende zich ten oorlog aangorden en zo strijden, worden derhalve in het Woord zij die aangegord waren om te strijden gepantserden geheten, zoals bij Jeremia: *“Spant de paarden aan, en klimt op, gij ruiters, en stelt u met helmen, vaagt de lansen, trekt het pantser aan”*, XLVI: 4; onder deze woorden wordt niet verstaan

de strijd van het ene leger tegen het andere, maar de strijd van den redelijk-geestelijken mens tegen den natuurlijken mens, die vanuit vals toegepaste wetenschappelijke dingen strijdt tegen de ware en de goede dingen; deze dingen immers zijn gezegd van het leger van Farao, den Koning van Egypte, dien de Koning van Babel sloeg; en onder Farao den koning van Egypte wordt die natuurlijke mens verstaan, en onder den koning van Babel nabij den Eufrath wordt de redelijk-geestelijke mens verstaan; en daarom worden met: spant de paarden aan, klimt op, gij ruiters, stelt u met helmen, vaagt de lansen, en trekt het pantser aan, zulke dingen aangeduid die zijn van den strijd van den redelijk-geestelijken mens tegen den natuurlijken mens die in de valse dingen is; de paarden zijn de dingen die des verstands zijn; de wagens waaraan zij moeten worden gespannen, de dingen die der leer zijn; de ruiters zijn de inzichtsvollen; de helmen zijn de dingen die der rede zijn; de lansen zijn de strijdende ware dingen; en het pantser is de kracht en de sterkte van te strijden en te weerstaan; de oorzaak dat het pantser dit is, is omdat het de borst omgordt, en vanuit de borst door de armen is alle sterkte van te strijden en te weerstaan. Bij denzelfde: *“Tegen Babel spanne hij, hij spanne die zijn boog spant, tegen verheffe hij zich in zijn pantser”*, LI: 3; ook hier staat het pantser voor de kracht van te strijden en te weerstaan. Bij Jesaja: *“Hij heeft de gerechtigheid aangetrokken zoals een pantser, en den helm des heils op Zijn hoofd”*, LIX: 17; daar aangaande den Heer, en aangaande de onderjukking van de hellen door Hem; en met de gerechtigheid zoals een pantser wordt aangeduid de IJver om de gelovigen uit de hel op te eisen, en de Goddelijke Liefde om het menselijke geslacht te zaligen; en omdat het de IJver vanuit de Goddelijke Liefde en de sterkte daaruit is geweest waaruit Hij heeft gestreden en overwonnen, wordt derhalve de gerechtigheid een pantser genoemd; met den helm des heils echter wordt aangeduid het Goddelijk Ware vanuit het Goddelijk Goede, waardoor het heil is; want de helm betekent iets eenders als het hoofd, omdat het hoofd daarmee wordt bekleed; dat het hoofd, wanneer het den Heer betreft, het Goddelijk Ware en de Goddelijke Wijsheid betekent, zal men zien in hetgeen volgt.

558. En de stem hunner vleugels was zoals de stem der wagens van vele paarden rennende tot den oorlog; dat dit betekent de redeneringen alsof vanuit de verstande ware dingen der leer vanuit het Woord, voor dewelke vurig moet worden gestreden, staat vast uit de betekenis van de stem der vleugels, zijnde de redeneringen, waarover aanstonds; uit de betekenis van de stem der wagens, zijnde de leerstellige dingen of de ware dingen der leer vanuit het Woord, waarover ook aanstonds; uit de betekenis van de paarden,

zijnde het verstand van het Woord, waarover boven n. 355, 364, 372, 373, 381, 382; en uit de betekenis van rennen tot den oorlog, zijnde de gloed van te strijden; want de oorlog betekent den geestelijken strijd, en rennen den gloed daartoe; uit deze dingen kan vaststaan, dat de stem der vleugels zoals de stem der wagens van vele paarden rennende tot den oorlog, betekent de redeneringen alsof vanuit de verstande ware dingen der leer des Woords, voor dewelke vurig moet worden gestreden. Opdat men deze dingen versta, moet worden gezegd, dat de geestelijke gevechten, zijnde die voor de ware dingen tegen de valse dingen, geschieden vanuit het Woord, en worden bevestigd door reeksen van argumenten en conclusies, waardoor het verlichte gemoed ten volle wordt overtuigd; dit dus is het, wat wordt aangeduid met de stem der vleugels zoals de stem der wagens van vele paarden rennende tot den oorlog; de redeneringen van den zinlijken mens vanuit de valse dingen en vóór de valse dingen, verschijnen ten volle eender aan de redeneringen van den geestelijken mens, in den uitwendigen vorm, maar volslagen oneender in den inwendigen vorm; zij hebben immers niet enige reeksen van argumenten en conclusies, maar alleen overredingen vanuit de zinlijke wetenschappelijke dingen, en hoedanig deze zijn, zal in het volgende Artikel worden gezegd; en door deze wordt het gemoed verdwaasd, maar niet overtuigd. Dat de vleugels de geestelijke ware dingen betekenen, en vandaar de stem der vleugels de gedachtewisselingen [*ventilationes*] vanuit dezelve, bijgevolg de redeneringen, en in den hoogsten zin het Goddelijk Geestelijke, zijnde het Goddelijk Ware, zie men boven ,n. 283. Dat echter de wagens de leerstellige dingen betekenen, of de ware dingen der leer, is boven getoond, n. 355, waar gehandeld is over de betekenis van het Paard, zijnde het verstandelijke, en, waar gehandeld wordt over het Woord, zijnde het verstand van het Woord.

559. En zij hadden staarten eender aan de scorpioenen; dat dit de zinlijke wetenschappelijke dingen betekent, welke overredend zijn, staat vast uit de betekenis van de staarten, zijnde de zinlijke wetenschappelijke dingen, waarover aanstonds; en eveneens uit de betekenis van de scorpioenen, zijnde verdwazende en verstikkende overredende dingen, waarover boven n. 544; vandaar betekenen de staarten eender aan de scorpioenen, de zinlijke wetenschappelijke dingen, welke overredend zijn. Dat de staarten de zinlijke wetenschappelijke dingen betekenen, is omdat de staarten, welke voortgestrekt uitstaan bij de dieren der aarde, de voortzettingen zijn van de ruggegraat, welke het ruggemerg wordt genoemd, en deze is de voortzetting van het cerebrum, en onder het cerebrum wordt het inzicht en de wijsheid verstaan, eender als onder het hoofd, ter oorzaak hiervan dat het inzicht en de wijsheid

daar in hun beginselen zetelen; en omdat de staarten de laatsten ervan zijn, worden derhalve met dezelve de zinlijke wetenschappelijke dingen aangeduid; deze immers zijn de laatsten van het inzicht en van de wijsheid. De zinlijke wetenschappelijke dingen zijn die wetenschappelijke dingen welke vanuit de wereld door de vijf zinnen des lichaams binnentreden, en vandaar in zich beschouwd vergeleken bij de innerlijke dingen, stoffelijk, lichamenlijk en wereldlijk zijn; al degenen die in de liefde van zich zijn en zich hebben bevestigd tegen de Goddelijke en de geestelijke dingen, zijn zinlijke mensen; en wanneer zij aan zichzelf overgelaten in hun geest denken, zo denken zij over de Goddelijke en de geestelijke dingen vanuit de zinlijke wetenschappelijke dingen, en vandaar verwerpen zij de Goddelijke en de geestelijke dingen zoals dingen die niet moeten worden geloofd, omdat zij die niet met de ogen zien en met de handen aanraken; en hun wetenschappelijke dingen, welke zij zinlijk en stoffelijk hebben gemaakt, wenden zij aan om dezelve te vernietigen. Tot voorbeeld dienen de geleerden [*eruditi*] vanuit dat geslacht, die kennis bezitten van de Physica, de Anatomie, de Botanie, en meer dingen die van de menselijke geleerdheid zijn; wanneer zij de wonderbaarlijke dingen zien in het Dierenrijk en in het Plantenrijk, zo zeggen zij in hun hart, dat al die dingen zijn vanuit de natuur, en niet uit het Goddelijke, en dit ter oorzaak hiervan dat zij niet geloven dan alleen de dingen die zij met de ogen zien en met de handen aanraken; zij kunnen immers niet hun gemoederen omhoog verheffen, en zo die dingen zien vanuit het licht des Hemels; dit licht immers is voor hen donkerheid; maar zij houden het gemoed vast in de aardse dingen, bijna eender zoals de dieren der aarde, met welke zij zichzelf ook vergelijken: in één woord, bij dezulken zijn alle wetenschappen zinlijk geworden: hoedanig immers de mens zelf is, zodanig zijn alle dingen die van zijn verstand en wil zijn; indien de mens geestelijk is, zo worden alle dingen geestelijk; indien de mens slechts natuurlijk is, zo worden alle dingen natuurlijk en niet geestelijk; indien de mens zinlijk is, zo worden alle dingen zinlijk; en dit hoezeer zij ook voor de wereld ontwikkeld en geleerd [*Eruditi et Docti*] zijn verschenen: maar omdat ieder mens het vermogen heeft van de ware dingen te verstaan en de goede dingen te doorvatten, kunnen dezen vanuit dat vermogen spreken zoals redelijk-geestelijken, maar nochtans zijn zij zinlijk ten aanzien van den geest; want wanneer zo iemand voor de wereld spreekt, spreekt hij niet vanuit den geest maar vanuit het geheugen van het lichaam. Deze dingen zijn aangevoerd, opdat men wete wat de zinlijke wetenschappelijke dingen zijn. Dat deze dingen het allermeest overreden, of het allermeest overredend zijn, is omdat zij de laatsten des verstands zijn; het verstand immers houdt in die

dingen als in zijn laatsten stil, en deze vangen het gewone volk, omdat zij schijnbaarheden zijn vanuit zulke dingen die zij in de wereld zien door de ogen; en zolang als de denking aan die dingen kleeft, kan het gemoed niet worden geschikt om innerlijk of boven die dingen te denken, vooraleer dezelve verwijderd zijn; want de innerlijke dingen, welke des gemoeds zijn, houden alle stil in laatsten, en op dezelve steunen zij zoals een huis op zijn fundament; deswege overreden de zinlijke wetenschappelijke dingen het allermeest, maar alleen voor hen wier gemoed niet kan worden verheven boven de zinlijke dingen; en het gemoed wordt boven die dingen verheven bij hen die in het licht des Hemels zijn uit den Heer; en het licht des Hemels slaat die dingen uiteen: vandaar denken de geestelijke mensen zelden vanuit de zinlijke dingen; zij denken immers vanuit de redelijke en de verstandelijke dingen; doch de zinlijke mensen, die zich hebben bevestigd in de valse dingen tegen de Goddelijke en de geestelijke dingen, denken als zij aan zichzelf zijn overgelaten, niet dan alleen vanuit de zinlijke dingen. Dat de staarten de zinlijke wetenschappelijke dingen betekenen, kan vaststaan uit de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Afhouwen zal Jehovah vanuit Israël het hoofd en den staart, den tak en de bies; de oude en de geëerde is het hoofd, de Profeet echter, de leraar der leugen, is de staart”*, IX: 13, 14; onder deze dingen wordt verstaan, dat alle inzicht en wijsheid zal vergaan, en dat alle wetenschap van het ware zal vergaan; met het hoofd wordt het inzicht en de wijsheid aangeduid; en daarom wordt gezegd: De oude en de geëerde is het hoofd; de oude immers betekent het inzicht van het ware, en de geëerde de wijsheid van het goede; met den staart echter wordt aangeduid het zinlijk wetenschappelijke, zijnde het laatste van het inzicht en van de wijsheid; wanneer dit niet is verbonden met het geestelijk inzicht, zo wordt het een vals wetenschappelijke, of een wetenschappelijke aangewend om valse dingen te bevestigen, hetgeen het zinlijk wetenschappelijke is, zodanig als de zinlijke mens het heeft, die niets vanuit het verstand ziet; vandaar is het, dat de profeet die de leugen leert, de staart wordt geheten; met den profeet immers wordt de leer van het ware aangeduid, en vandaar de wetenschap van het ware, hier echter de leer en de wetenschap van het valse, want de leugen betekent het valse, en de leraar der leugen hem die het valse leert door de wetenschappelijke dingen vanuit den zin der letter des Woords aan te wenden om de valse dingen te bevestigen. Bij denzelfde: *“Niet zal Egypte een werk hebben dat hoofd en staart make, tak en bies”*, XIX: 15; met Egypte wordt de wetenschap aangeduid zowel van de geestelijke als van de natuurlijke dingen; dat het geen werk zal hebben dat hoofd en staart make, betekent dat het geen geestelijke dingen zal hebben,

noch de natuurlijke die de geestelijke bevestigen; het hoofd betekent daar de erkenningen van de geestelijke dingen, door welke het inzicht is; en de staart de natuurlijke wetenschappelijke dingen, welke aan de geestelijke dingen voor het inzicht van dienst zijn; eendere dingen worden aangeduid met den tak en de bies, met den tak het geestelijk ware, en met de bies het zinlijk wetenschappelijke, zijnde het laatste ware; indien immers het eerdere en het latere, of het eerste en het laatste, niet één maken bij den mens, dan heeft hij niet hoofd en staart. Bij Mozes: *“Aldus zal Jehovah u stellen tot een hoofd, en niet tot een staart, opdat gij alleenlijk omhoog zijt, niet echter omlaag zijt, wanneer gij de geboden zult hebben gehoorzaamd van Jehovah uw God”*, Deut. xxviii: 13; tot een hoofd stellen, is geestelijk en inzichtsvol maken, zodat men wordt verheven vanuit het licht der wereld tot het licht des Hemels; en tot een staart stellen, is zinlijk en dwaas maken, zodat men niet schouwt tot den Hemel, maar tot de wereld; en daarom wordt gezegd: *Opdat gij alleenlijk omhoog zijt, niet echter omlaag; omhoog zijn is door den Heer worden verheven opdat men tot den Hemel schouwt, en omlaag zijn is niet verheven worden door den Heer, maar vanuit zich; en vanuit zich schouwt de mens alleen tot de wereld; de innerlijke dingen immers van den mens, welke van diens denking en aandoening zijn, worden omhoog tot den Hemel verheven door den Heer, wanneer de mens is in het goede des levens en daaruit in de ware dingen der leer; indien hij echter in het boze des levens en daaruit in de valse dingen is, dan schouwen de lagere dingen van hem omlaag, aldus alleen tot zijn lichaam en tot de dingen die in de wereld zijn, en zo tot de hel; vandaar trekt hij de waarlijk menselijke natuur uit, en trekt hij de wildedierennatuur aan; want de wilde dieren schouwen omlaag, en alleen tot de dingen die zij ontmoeten in de wereld en op de aarde; de verheffing in het licht des Hemels door den Heer is de daadwerkelijke verheffing van de innerlijke dingen des mens tot den Heer; en de nederdrukking of de nederwerping tot de dingen die beneden en buiten de ogen zijn, is de daadwerkelijke nederdrukking en nederwerping van de innerlijke dingen; en wanneer deze er is, dan is alle denking van zijn geest ondergedompeld in het laatste zinlijke. Bij denzelfde: *“De vreemdeling die in het midden van u is, zal opklimmen boven u omhoog, meer en meer; gij echter zult nederdalen omlaag, meer en meer; hij zal u lenen, gij echter zult hem niet lenen; hij zal tot een hoofd zijn, gij echter zult tot een staart zijn”*, Deut. xxviii: 43, 44; deze dingen moeten eender worden verstaan; met tot een hoofd zijn, wordt aangeduid geestelijk en inzichtsvol zijn; en met tot een staart zijn, is zinlijk en dwaas zijn; en daarom wordt ook gezegd dat hij u zal lenen, en niet gij hem, waarmede*

wordt aangeduid dat hij u ware dingen zal leren, niet echter gij hem. Bij Jesaja: *“Zeg tot hem: Wacht u, en zijt gerust, vreest niet, en uw hart worde niet week, vanwege de twee staarten der rokende vuurbranden, vanwege de ontsteking van Rezin en Syrië en van den zoon van Remaliah”*, VII: 4; met Rezin en Syrië wordt het verdraaide redelijke aangeduid, en met den zoon van Remaliah den koning van Israël, die ook Efraïm wordt genoemd, het verdraaide verstandelijke; het verstandelijke dat de Koning van Israël en Efraïm aanduidt, is hetzelfde ten aanzien van het Woord, en het redelijke dat Rezin en Syrië aanduiden, is hetzelfde ten aanzien van de wetenschappen die bevestigen; want de mens zal, om het verstand van het Woord te hebben, ook het redelijke hebben; wanneer deze twee zijn verdraaid, schouwen zij slechts omlaag tot de aarde, en naar buiten tot de wereld, zoals de zinlijken doen, die in de valse dingen van het boze zijn; derhalve worden zij staarten genoemd; de rokende vuurbrand betekent de begerigheid van het valse, en vandaar de ontsteking tegen de ware en de goede dingen der Kerk. Bij Mozes: *“Jehovah zeide tot Mozes: Strek uw hand uit en grijp de staart der slang; en hij strekte zijn hand uit en greep haar; en zij werd tot een stok in zijn handpalm”*, Exod. IV: 3, 4; dat hier eveneens onder den staart het zinlijke wordt verstaan, zijnde het laatste van het natuurlijke, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6951 tot 6955: aangezien met de staarten de laatsten van het inzicht en van de wijsheid worden aangeduid, zijnde de zinlijke wetenschappelijke dingen, en aangezien alle opeenvolgende verrichtingen bij de slachtoffers hemelse en geestelijke Goddelijke dingen betekenden, werd het derhalve ook *bevolen dat zij den staart dicht aan de ruggegraat zouden verwijderen, en eveneens dien met de overige dingen welke vermeld worden, zouden offeren*, Levit. III: 9; Hfdst. VIII: 25; Hfdst. IX: 19; Exod. XXIX: 22; dat de Brandoffers en de Slachtoffers de hemelse en de geestelijke Goddelijke dingen betekenden, zijnde de inwendige dingen der Kerk, vanuit welke de eredienst is, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 2180, 2805, 2807, 2830, 3519, 6905, 8936. Omdat met de staarten de zinlijke wetenschappelijke dingen worden aangeduid, welke, als zij gescheiden zijn van de innerlijke dingen, zijnde de geestelijke dingen, bijgevolg wanneer zij niet met de innerlijke dingen naar binnen en omhoog schouwen, maar naar buiten en omlaag, de valse dingen betekenen bevestigd door de wetenschappelijke dingen, wordt derhalve ook in hetgeen volgt in de Apocalyps, waar gehandeld wordt over de valse dingen vanuit dien oorsprong, gezegd *dat de staarten der paarden die in het gezicht werden gezien, eender aan de slangen waren, hebbende hoofden waarmede zij beschadigen*, Hfdst. IX: 19; en daarna *dat de draak met zijn staart het derde deel van de sterren des Hemels*

wegtrok, en nederwierp op de aarde, Apoc. XII: 3, 4, welke dingen men beneden zie ontvouwd.

560. En er waren angels in hun staarten; dat dit betekent de geslepenheden om door dezelve te bedriegen, staat vast uit de betekenis van de angels, zijnde de geslepenheden en de bedrevenheden om tot de valse dingen te overreden; en daarom volgt er dat daarin de mogendheid was om de mensen te beschadigen; wie immers met geslepenheid en bedrevenheid bedriegt, beschadigt in hoogste mate; dat zij in de staarten waren, is omdat het de zinlijk doorvatte wetenschappelijke dingen zijn door welke zij bedriegen, zowel door de wetenschappelijke dingen vanuit het Woord, als door de wetenschappelijke dingen vanuit de wereld, vanuit welke de menselijke Eruditie is; door de wetenschappelijke dingen vanuit het Woord daarmede dat zij dit volgens de letter zinlijk ontvouwen, en niet volgens den innerlijken zin ervan; door de wetenschappelijke dingen vanuit de wereld daarmede dat zij door dezelve bevestigen. Men moet weten, dat de zinlijke mensen meer geslepen en bedreven dan de anderen zijn, bijgevolg om vlijmscherp te bedriegen; want zoals zij die geestelijke mensen zijn, inzicht en voorzichtigheid hebben, aldus hebben zij die zinlijk en in de valse dingen zijn, boosheid en geslepenheid; de oorzaak hiervan is deze, dat in het boze alle boosheid zetelt, en in het goede alle inzicht zetelt. Het wordt in de wereld geloofd, dat zij die geslepen en bedreven zijn, ook voorzichtig en inzichtsvol zijn; maar de geslepenheid en de boosheid is niet voorzichtigheid en inzicht, doch het is in zich beschouwd waanzin en dwaasheid; zij verwijderen zich immers van de eeuwige gelukzaligheid, en zij werpen zich in de eeuwige rampzaligheid, hetgeen niet van een voorzichtige en een inzichtsvolle is, maar van een waanzinnige en een dwaze: bovendien zijn alle dingen die der hemelse en engellijke wijsheid zijn, in dichte donkerheid bij hen, en waar die wijsheid donkerheid is, daar is dwaasheid. Dat de zinlijke mensen geslepen en bedreven zijn, kan vaststaan uit hen die in de Hel zijn, waar allen louter natuurlijk en zinlijk zijn, en dezen hebben zulk een grote geslepenheid en bedrevenheid dat het nauwelijks door iemand kan worden geloofd, over welke zaak men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 576 tot 581, waar gehandeld is over de boosheid en de schandelijke kunstgrepen der helse geesten. Dat de angels de geslepenheden betekenen, kan zonder bevestiging vanuit het Woord vaststaan, aangezien in het gewone spraakgebruik de geslepenheden in de gesprekken waarmede men anderen bedriegt, angels worden genoemd, en het spreken zelf scherp wordt geheten. In het bijzonder echter worden met de angels de innerlijke valse dingen aangeduid, zijnde dingen die niet kunnen worden uiteengeslagen,

omdat zij vanuit wetenschappelijke dingen en zinsbegoochelingen zijn; dat die valse dingen met angels worden aangeduid, kan vaststaan uit de uitbeeldende dingen in de geestelijke Wereld; daar worden de innerlijke valse dingen op verschillende wijzen uitgebeeld door scherpe dingen, zoals door degenpunten, door werpspiesen, en door toegespitste dingen in verschillende vormen, en dit wanneer zij bedoelen te kwetsen; ter oorzake hiervan ook is het verboden zulke dingen daar voor den aanblik te vertonen, want de geesten komen op het zien ervan in de woede om te kwetsen. Deze valse dingen worden ook met de angels aangeduid bij Amos: *“Zie, de dagen zullen komen over u, waarop zij u zullen optrekken met angels, en uw nakomelingschap met vishaken”*, IV: 2; optrekken met angels, betekent afleiden van de ware dingen door wetenschappelijke dingen vanuit het Woord en vanuit de wereld, valselijk toegepast; en optrekken met vishaken, betekent door de begoochelingen der zinnen, vanuit welke de zinlijke mens redeneert. En bij Mozes: *“Indien gij de inwoners des lands niet zult hebben uitgedreven vóór ulieden, zo zullen zij die gij over zult gelaten hebben, tot doornen zijn in uw ogen, en tot angels in uw zijden”*, Num. xxxiii: 55; met de inwoners des lands die zij zouden uitdrijven, worden de boze en de valse dingen van den godsdienst en van de leer aangeduid; de natiën immers van het land Kanaän betekenden in den abstracten zin die dingen; vandaar betekent dat zij tot doornen zullen zijn in uw ogen, dat de boosaardige valse dingen aan de ware dingen der Kerk nadeel zullen berokkenen; tot angels in uw zijden, betekent dat de boosaardige valse dingen aan de goede dingen der Kerk nadeel zullen berokkenen; met de ogen wordt in het Woord het verstand van het ware aangeduid, en met de zijden worden de dingen aangeduid die der naastenliefde zijn, aldus de goede dingen.

561. En hun mogendheid was om de mensen te beschadigen vijf maanden; dat dit betekent dat zij verbijstering zouden brengen over het verstand van het ware en over de doorvatting van het goede, zolang zij in dien staat zijn, staat vast uit de betekenis van beschadigen, zijnde nadeel berokkenen, hier verbijstering veroorzaken, waarover aanstonds; uit de betekenis van de mensen, zijnde zij die het ware verstaan en het goede doorvatten, en abstract genomen het verstand van het ware en de doorvatting van het goede, omdat de mens vanuit die dingen een mens is, waarover boven n. 546; en uit de betekenis van vijf maanden, zijnde zolang zij in dien staat zijn, waarover ook boven n. 548. Dat beschadigen hier betekent verbijstering veroorzaken, is omdat er boven wordt gezegd, dat hun staarten eender waren aan den schorpioenen, en met de schorpioenen wordt het verdwazende en verstikkende overredende aangeduid, aldus eveneens het verbijstering veroorzakende; want, zoals boven over dat

overredende is gezegd, dit is bij de geesten zodanig, dat het het redelijke en verstandelijke verbijstert, bijgevolg dat verbijstering wordt veroorzaakt.

562. En zij hadden over zich een koning, den engel des afgronds; dat dit betekent dat zij den invloed opnamen uit de Hel, waar degenen zijn die in de valse dingen van het boze en louter zinlijk zijn, staat vast uit de betekenis van den koning, zijnde het ware vanuit het goede, en in den tegengestelden zin, zoals hier, het valse vanuit het boze, waarover boven n. 31; en uit de betekenis van den engel des afgronds, zijnde de Hel waar de valse dingen van het boze zijn; onder den Engel immers wordt niet een enkele engel verstaan, maar daarmede wordt de hel aangeduid waar dezulken zijn; dat onder den Engel in het Woord volledige engellijke gezelschappen worden verstaan, die in een eender goede zijn, zie men boven, n. 90, 302, 307; vandaar ook worden met den engel in den tegengestelden zin aangeduid de helse gezelschappen die in een eender boze zijn; dat het de hellen zijn, waar degenen zijn die in de valse dingen van het boze zijn, en die louter zinlijk zijn, is omdat gezegd wordt engel des afgronds, en met den afgrond wordt aangeduid de hel waar die zijn, men zie boven n. 583, en omdat dit wordt gezegd van de sprinkhanen, waarmede worden aangeduid de mensen die louter zinlijk zijn geworden door de helse valse dingen, men zie boven n. 543. Dat over zich een koning hebben, betekent daaruit den invloed opnemen, is omdat alle boze dingen en vandaar alle valse dingen zijn uit de hel, en omdat allen die in de boze dingen en daaruit in de valse dingen zijn, vanuit de hellen worden geregeerd en geleid; deswege is de Hel voor hen zoals een koning die over hen heerst, en aan wien zij gehoorzaamheid bewijzen; omdat dit geschiedt vanuit invloed wanneer zij in de wereld leven, en de uitvloed daaruit leidt, wordt vandaar met een koning over zich hebben de invloed aangeduid.

563. Wiens naam was in het Hebreeuws Abaddon, en in het Grieks heeft hij den naam Apollyon; dat dit betekent het hoedanige ervan, zijnde verdervende al het ware en goede, staat vast uit de betekenis van den naam, zijnde het hoedanige van den staat en het hoedanige van de zaak, waarover boven n. 148; en uit de betekenis van Abaddon in de Hebreeuwse Taal, zijnde de verderving, eender Apollyon in de Griekse Taal, bijgevolg de verderving van het ware en het goede, omdat daarover wordt gehandeld. Dat het zinlijke van den mens, zijnde het laatste van zijn verstandelijk leven, verdervende is al het geestelijk ware en goede, zijnde het ware en het goede der Kerk, is omdat dit zinlijke het naast uitstaat in de wereld, en het naast kleeft aan het lichaam; deswege heeft het vanuit het ene en het andere aandoeningen en daaruit denkingen, welke in zich beschouwd lijnrecht ingaan tegen de

geestelijke aandoeningen en de denkingen daaruit, welke vanuit den Hemel zijn; want de mens heeft vanuit dat zinlijke zich en de wereld lief boven alle dingen; en voor zoveel als deze liefden heersen, voor evenzoveel heersen de boze dingen en daaruit de valse dingen, welke vanuit dezelve als vanuit hun oorsprongen opwellen en uitvloeien; in die liefden zijn allen die louter zinlijk zijn geworden door de boze dingen des levens en daaruit de valse dingen; dit kan een ieder vanuit het vermogen van het verstand, hetwelk een ieder heeft, zien; indien immers dat wat het naast uitstaat in de wereld en het naast kleeft aan het lichaam, heerst, zo volgt dat de wereld zelf en het lichaam zelf met al hun wellusten en begerigheden, welke die des oogs en des vlezes worden genoemd, heersen; en dat de mens te enen male moet worden weggeleid en opgeheven uit deze zinlijke dingen, opdat hij in de geestelijke aandoeningen en daaruit in de geestelijke denkingen kan komen; deze wegleiding en verheffing geschiedt door den Allenen Heer, wanneer de mens zich uit den Heer laat leiden door de wetten der orde, welke de ware en de goede dingen der Kerk zijn, tot Hem en zo tot den Hemel; en wanneer dit geschiedt, verlaat de mens dit laatste zinlijke zo vaak hij in een geestelijken staat is, en boven hetzelfde verheven wordt gehouden; en dit eveneens ter oorzake hiervan, dat dit zinlijke volslagen verdorven is bij de mensen; in hetzelfde immers is ieders eigene, waarin hij wordt geboren, hetwelk in zich niets anders dan het boze is. Uit deze dingen kan vaststaan, vanwaar het is, dat dit zinlijke wordt geheten Verderving, of Abaddon en Apollyon. Men moet weten, dat er drie graden des levens bij ieder mens zijn, een binnenste, een middelste en een laatste; en dat de mens des te volmaakter wordt, dat is, des te wijzer, hoe meer hij innerlijk wordt, ter oorzake hiervan dat hij des te innerlijker in het licht des Hemels komt; en dat de mens des te onvolmaakter wordt, dat is, minder wijs, hoe meer hij uiterlijk wordt; ter oorzake hiervan dat hij van het licht des Hemels des te nader tot het licht der wereld komt; daaruit kan vaststaan hoedanig de louter zinlijke mens is, die niets ziet vanuit het licht des Hemels, maar alleen vanuit het licht der wereld, namelijk dat voor hem in het licht en den glans alle dingen zijn welke der wereld zijn, en in duisternis en donkerheid alle dingen die des Hemels zijn; en wanneer deze dingen in de duisternis en de donkerheid zijn, en gene dingen in het licht en den glans, zo volgt dat er geen ander vuur des levens en geen andere liefde is die ontsteekt en leidt, dan de liefde van zich en daaruit de liefde van alle boze dingen; en dat er geen ander licht des levens is hetwelk het gezicht der denking treft en onderricht, dan dat wat de boze dingen begunstigt die men liefheeft, en deze zijn de valse dingen

van het boze: uit deze dingen kan men ook zien, hoedanig de louter zinlijke mens is, over wien tot nu toe in dit Hoofdstuk is gehandeld.

564. Het ene wee is voorbijgegaan; zie, er komen nog twee weeën na deze; dat dit betekent de ene weelacht over de verwoesting van de Kerk, en dat de weelacht over de verdere verwoesting van haar volgt, staat vast uit de betekenis van wee, zijnde de weelacht over de boze dingen en daaruit de valse dingen welke de Kerk verwoesten, waarover boven n. 531.

565. Vers 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19. *En de zesde Engel heeft gebazuind, en ik hoorde een stem vanuit de vier hoornen des gouden altaars, hetwelk vóór God was, zeggende tot den zesden Engel, die de bazuin had: Ontbind de vier Engelen die gebonden zijn aan den groten stroom, den Eufraat. En ontbonden werden de vier Engelen, die bereid waren tegen de ure en den dag en de maand en het jaar, opdat zij het derde deel der mensen zouden doden. En het getal van de heirlegers der ruitery, twee myriaden van myriaden; en ik hoorde hun getal. En aldus zag ik de paarden in het visioen, en die daarop zaten, hebbende vurige en hemelsblauwe, en zwavelige borstharnassen; en de hoofden der paarden waren zoals hoofden van leeuwen; en van hun monden ging uit vuur en rook en zwavel. Door deze drie werd gedood het derde deel der mensen, vanwege het vuur en vanwege den rook en vanwege de zwavel, uitgaande van hun monden. Want hun mogendheid was in hun mond, want hun staarten waren eender aan de slangen, hebbende hoofden, en met deze beschadigen zij.* En de zesde Engel heeft gebazuind, betekent den invloed vanuit den Hemel, openbarende den staat der Kerk aan haar einde, dat hij volledig verdraaid is: en ik hoorde een stem vanuit de vier hoornen des gouden altaars, hetwelk voor God was, betekent de onthulling uit den Heer vanuit den geestelijken Hemel: zeggende tot den zesden Engel, die de bazuin had, betekent aangaande den verdraaiden staat der Kerk aan haar einde zelf: ontbind de vier Engelen die gebonden zijn aan den groten stroom, den Eufraat, betekent de redeneringen vanuit de begoochelingen, die de zinlijke mens heeft, tevoren niet opgenomen zijnde: en ontbonden werden de vier Engelen, betekent het verlot om te redeneren vanuit de begoochelingen: die bereid waren tegen de ure en den dag en de maand en het jaar, betekent aanhoudend in den staat: opdat zij het derde deel der mensen zouden doden, betekent om zich te beroven van alle verstand van het ware, en vandaar van het geestelijk leven: en het getal van de heirlegers der ruitery twee myriaden van myriaden, betekent de ontelbare valse dingen van het boze, vanuit welke en ten gunste van welke de redeneringen zijn, samenspannende tegen de ware dingen van het goede: en ik hoorde hun getal, betekent het hoedanige doorvat: en aldus zag ik de paarden in het visioen, en die daarop zaten, betekent de

vervalsingen van het Woord door de redeneringen vanuit de begoochelingen: hebbende vurige en hemelsblauwe en zwavelige borstharnassen, betekent de redeneringen strijdende vanuit de begeerten der liefde van zich en der liefde van de wereld, en vanuit de valsheden daaruit: en de hoofden der paarden waren zoals hoofden van leeuwen, betekent de wetenschap en daaruit de denking, vernietigend voor het ware: en van hun monden ging uit vuur en rook en zwavel, betekent de gedachte dingen en daaruit de redeneringen, opwellende vanuit de liefde van het boze, vanuit de liefde van het valse, en vanuit de begerigheid om de ware en de goede dingen te vernietigen door de valse dingen van het boze: door deze drie werd gedood het derde deel der mensen, vanwege het vuur en vanwege den rook en vanwege de zwavel, uitgaande van hun monden, betekent dat al het verstand van het ware en vandaar het geestelijk leven tengevolge van dezelve werd uitgeblust: want hun mogendheid was in hun mond, betekent de zinlijke denkingen en daaruit de redeneringen, dat zij voor hen zich ten zeerste geldend maakten: want hun staarten waren eender aan de slangen, hebbende hoofden, betekent dat zij vanuit de zinlijke wetenschappelijke dingen, welke begoochelingen zijn, geslepen redeneren: en met deze beschadigen zij, betekent dat zij zo de ware en de goede dingen der Kerk verdraaien.

566. En de zesde Engel heeft gebazuind; dat dit betekent den invloed vanuit den Hemel, openbarende den staat der Kerk aan haar einde, dat hij volledig verdraaid is, staat vast uit de betekenis van de bazuin blazen, zijnde de invloed vanuit den Hemel, vanuit welken de veranderingen zijn in de lagere dingen, door welke het wordt geopenbaard hoedanig de staat der Kerk is, waarover boven n. 502; hier hoedanig die is aan haar einde, omdat de zesde Engel bazuinde; de opeenvolgende veranderingen immers van den staat der Kerk worden beschreven met de zeven Engelen die met de bazuinen bliezen, hier de verandering ervan omstreeks het einde met den zesden bazuinenden Engel, want het einde zelf, hetwelk er is als het Laatste Gericht daar is, wordt beschreven met het geschal van den zevenden Engel; en omdat aan het einde de staat der Kerk volledig verdraaid is, wordt derhalve ook dit met die woorden aangeduid.

567. En ik hoorde een stem vanuit de vier hoornen des gouden altaars hetwelk vóór God was; dat dit de onthulling betekent uit den Heer vanuit den geestelijken Hemel, staat vast uit de betekenis van een stem horen, zijnde de onthulling, omdat volgt wat door die stem werd onthuld; uit de betekenis van het gouden altaar hetwelk vóór God was, zijnde het Goddelijk geestelijke, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de vier hoornen

ervan, zijnde het Goddelijk geestelijke in zijn laatsten; want de hoornen waren in de laatsten van het ene en het andere altaar, zowel van het altaar van het brandoffer als van het altaar van het reukwerk, zijnde het gouden altaar; en omdat de hoornen de laatsten dier altaren waren, betekenden zij derhalve het Goddelijke ten aanzien van de macht, want in de laatsten is alle macht; vandaar is het, dat de hoornen der altaren betekenden het Goddelijke ten aanzien van de Almacht; over welke betekenis van dezelve men zie boven n. 316: dat het altaar van het brandoffer het Goddelijk hemelse betekende, zijnde het Goddelijk Goede, zie men boven, n. 391, 490, 496; dat echter het altaar van het reukwerk of het gouden altaar het Goddelijk geestelijke uitbeeldde en vandaar betekende, zijnde het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, staat vast uit de beschrijving ervan, waarover beneden; hier zal eerst worden gezegd vanwaar het was dat de stem werd gehoord vanuit de vier hoornen des altaars; de hoornen die vanuit de bovengenoemde altaren ten laatste voortkwamen en uitstonden, betekenden alle dingen ervan ten aanzien van de macht, zoals kan vaststaan uit de dingen die boven in n. 346, 417 zijn getoond, en eveneens uit de dingen die over de laatsten zijn gezegd en getoond in de HEMELSE VERBORGENHEDEN; zoals dat de innerlijke dingen opeenvolgend invloeden in de uitwendige dingen, tot in de uitersten of de laatsten, en dat zij daar ook bestaan en blijven bestaan, n. 634, 6239, 6465, 9215, 9216. Dat zij niet slechts opeenvolgend invloeden, maar ook in het laatste het gelijktijdige vormen, over welke orde in n. 5897, 6451, 8603, 10099. Dat vandaar in de laatsten de sterkte en de macht is, n. 9836. En dat vandaar in de laatsten de antwoorden en de onthulde dingen zijn, n. 9905, 10548: aangezien vanuit de laatsten de antwoorden en de onthulde dingen geschieden, blijkt de oorzaak waarom de stem werd gehoord vanuit de vier hoornen des gouden altaars, namelijk omdat het gouden altaar het Goddelijk geestelijke betekent, zijnde het Goddelijk Ware dat onthult, en omdat de hoornen de laatsten ervan betekenen, door welke de onthulling geschiedt. Dat het gouden altaar, waarop de rokingen geschieden, het Goddelijk geestelijke betekent, zijnde het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer, is omdat de rokingen, welke op dat altaar geschieden, den eredienst betekenden vanuit het geestelijk Goede, en de aanhoring [*auditio*] en de opneming ervan door den Heer; over welke zaak men zie boven in n. 324, 491, 492, 494. Dat het altaar van het reukwerk het Goddelijk geestelijke betekende, en dat de rokingen daarop den eredienst vanuit het geestelijk Goede betekende, en de welgevallige aanhoring en opneming ervan door den Heer, kan vaststaan uit den bouw van dat altaar, waarin de afzonderlijke dingen die dingen uitbeeldden en aanduiden; de

bouw ervan wordt aldus bij Mozes beschreven: *“Gij zult een altaar der roking des reukwerks maken; uit schittimhouten zult gij het maken: een el zijn lengte, en een el zijn breedte; vierkant zal het zijn, en twee el zijn hoogte; vanuit hetzelfde zijn hoornen. En gij zult het overtrekken met zuiver goud, zijn dak, zijn wanden rondom, en zijn hoornen; en gij zult het een rand van goud rondom maken; en twee ringen van goud zult gij het maken van onder zijn rand, op zijn twee ribben; gij zult ze maken op zijn twee zijden, en het zal zijn tot vatten voor de stangen om het in dezelve te dragen. En gij zult de stangen maken uit schittimhouten en ze met goud overtrekken. En gij zult het geven vóór den voorhang die is over de ark der getuigenis, vóór het verzoendeksel hetwelk is over de Getuigenis, waar Ik met u zal samenkomen. En daarop zal Aharon roken reukwerk van specerijen in den morgen in den morgen; bij het toerichten der lampen zal hij het roken: en bij het doen opgaan van de lampen tussen de avonden zal Aharon het roken, een gedurig reukwerk vóór Jehovah in uw geslachten. Niet zult gij op hetzelfde doen opgaan vreemd reukwerk, en brandoffer en spijsoffer, en dankoffer zult gij daarop niet plengen. En Aharon zal verzoenen op de hoornen ervan eens in het jaar, van het bloed der zonde der verzoeningen: eens in het jaar zal hij verzoenen op hetzelfde in uw geslachten: het heilige der heiligen dit voor Jehovah”,* Exod. xxx: 1 tot 10; dat deze afzonderlijke dingen aangaande dat altaar in den inwendigen zin betekenen den eredienst vanuit het geestelijk goede, zijnde het goede der naastenliefde jegens den naaste, alsmede de welgevallige aanhoring en opneming door den Heer, zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 10176 tot 10213, waar die dingen in een reeks zijn ontvouwd.

568. Zeggende tot den zesden Engel die de bazuin had; dat dit betekent aangaande den verdraaiden staat der Kerk aan haar einde zelf, staat vast uit de betekenis van zeggen, zijnde de dingen die vanuit den Hemel werden onthuld, en die nu volgen; en uit de betekenis van den zesden Engel hebbende de bazuin, zijnde aangaande den verdraaiden staat der Kerk aan haar einde zelf; dat deze dingen met den zesden bazuinenden Engel worden aangeduid, kan vaststaan uit hetgeen vlak boven, n. 566, is gezegd.

569. Ontbind de vier Engelen die gebonden zijn aan den groten stroom, den Eufraat; dat dit betekent de redeneringen vanuit de begoochelingen die de zinlijke mens heeft, tevoren niet opgenomen zijnde, staat vast uit de betekenis van de Engelen aan den stroom den Eufraat, zijnde de redeneringen vanuit de begoochelingen die de zinlijke mens heeft, waarover aanstonds; en omdat de redeneringen vanuit de begoochelingen niet tevoren in de Kerk waren opgenomen, worden derhalve die Engelen gebonden aan dien stroom geheten; gezegd wordt vier, vanwege de verbinding van het valse met het boze, want

dit getal betekent in het Woord de verbinding van het goede en het ware, en in den tegengestelden zin, zoals hier, de verbinding van het boze en het valse; men zie boven n. 283, 384, 532. In het voorafgaande is gehandeld over den zinlijken mens, die in de valse dingen van het boze is, en over de uitwerking van de overredingen waarin de zinlijke mens is; en daarom wordt in hetgeen nu volgt gehandeld over de redenering vanuit het zinlijke; en omdat het zinlijke slechts redeneert vanuit zulke dingen die in de wereld vóór de zinnen uitkomen, redeneert het vanuit begoochelingen, welke de begoochelingen der zinnen worden genoemd, wanneer het redeneert over de geestelijke dingen, dat is, over de dingen des Hemels en der Kerk; derhalve wordt gezegd de redenering vanuit de begoochelingen die de zinlijke mens heeft; maar over die begoochelingen, en over de redenering vanuit dezelve, zal meer worden gezegd in hetgeen volgt. Hier wordt gehandeld over den staat der Kerk aan haar einde, welke staat daar is, wanneer de zinlijk geworden mensen der Kerk redeneren vanuit de begoochelingen der zinnen; en wanneer zij vanuit dezelve redeneren over de dingen des Hemels en der Kerk, dan geloven zij volstrekt niets, omdat zij niets verstaan; het is bekend in de Kerk, dat de natuurlijke mens niet de dingen doorvat die des Hemels zijn, tenzij de Heer invloeit en verlicht, hetgeen geschiedt door middel van den geestelijken mens; nog minder de zinlijke mens, omdat deze de laatst natuurlijke is, voor wien de dingen die des Hemels zijn, welke de geestelijke dingen worden genoemd, volslagen in de donkerheid zijn: de echte redeneringen vanuit de geestelijke dingen ontstaan vanuit den invloed des Hemels in den geestelijken mens, en daaruit door den redelijken in de wetenschappen en de erkentnissen welke in den natuurlijke mens zijn, door welke de geestelijke mens zich bevestigt; deze weg van redeneren over de geestelijke dingen is volgens de orde; de redeneringen echter over de geestelijke dingen die geschieden vanuit den natuurlijke mens, en te meer die welke geschieden vanuit den zinlijken mens, zijn volslagen tegen de orde; want de natuurlijke mens, laat staan de zinlijke mens, kan niet invloeden in den geestelijken, en vanuit zich iets daar zien, aangezien er geen fysischen invloed bestaat; maar de geestelijke mens kan invloeden in den natuurlijke, en van daar in den zinlijken, aangezien de geestelijke invloed bestaat; maar over deze zaak zie men meer in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 51, 277, 278; uit deze dingen kan men zien, wat onder hetgeen nu volgt, wordt verstaan, namelijk dat aan het einde zelf der Kerk de mens over de geestelijke dingen, of over de dingen des Hemels en der Kerk, spreekt en redeneert vanuit het zinlijk-lichamelijke, en zo vanuit de begoochelingen der zinnen; bijgevolg dat de mens, hoewel hij dan ten gunste

van de Goddelijke dingen spreekt, nochtans niet ten gunste van dezelve denkt, want de mens kan vanuit zijn lichaam anders spreken dan hij in zijn geest denkt; en de geest die vanuit het zinlijk-lichamelijke denkt, kan niet anders dan tegen de Goddelijke dingen denken, doch nochtans kan hij vanuit het zinlijk-lichamelijke ten gunste van de Goddelijke dingen spreken, en dit voornamelijk ter oorzake hiervan, dat de Goddelijke dingen hem als middelen strekken tot eerbewijzen en tot gewin: ieder mens heeft ook twee geheugens, namelijk een natuurlijk geheugen en een geestelijk geheugen; de mens kan vanuit het ene en het andere denken, vanuit het natuurlijk geheugen wanneer hij in de wereld met de mensen spreekt, vanuit het geestelijk geheugen echter wanneer hij vanuit den geest spreekt, en de mens spreekt zelden vanuit den geest met een ander, maar slechts met zichzelf, hetgeen denken is; zij die zinlijke mensen zijn, kunnen niet anders vanuit hun geest met zichzelf spreken of denken, dan ten gunste van de natuur, bijgevolg ten gunste van de lichamelijke en de wereldlijke dingen, omdat de zinlijke mens denkt vanuit het zinlijke en niet vanuit het geestelijke; ja zelfs weet hij in het geheel niet wat het geestelijke is, omdat hij bij zich het geestelijk gemoed heeft toegesloten, in hetwelk de Hemel vanuit zijn licht invloeit. Maar laat ons overgaan tot de ontvouwing dezer woorden, dat een stem werd gehoord vanuit de hoornen des gouden altaars, zeggende tot den zesden Engel dat hij de vier Engelen zou ontbinden die gebonden waren aan den stroom den Eufraat; met den stroom den Eufraat wordt het redelijke aangeduid, en vandaar eveneens de redenering; de oorzaak dat die stroom dat betekent, is deze dat hij Assyrië onderscheidt van het land Kanaän, en met Assyrië of Aschur wordt het redelijke aangeduid, en met het land Kanaän het geestelijke. Er waren drie rivieren die de grenzen van het land Kanaän waren, behalve de zee, namelijk de rivier van Egypte, de rivier de Eufraat, en de rivier de Jordaan; met de rivier van Egypte werd de wetenschap van den natuurlijke mens aangeduid, met den stroom den Eufraat werd het redelijke aangeduid hetwelk is bij den mens vanuit de wetenschappen en de erkentissen; en met den stroom den Jordaan werd aangeduid de ingang in de inwendige of geestelijke Kerk; want met de gebieden buiten den Jordaan, waar aan de Stammen van Ruben en Gad, en aan de helft van de Stam van Menasseh, erfenissen waren toegewezen, werd de uitwendige of de natuurlijke Kerk aangeduid; en omdat die rivier was tussen die gebieden en het land Kanaän, en den overgang maakte, werd derhalve met dezelve aangeduid de ingang uit de uitwendige Kerk, welke natuurlijk is, tot de inwendige Kerk, welke geestelijk is; dit was de oorzaak dat daar de Doop werd ingesteld; de doop immers beeldde de wederverwekking

van den mens uit, door welke de natuurlijke mens wordt binnengeleid in de Kerk, en geestelijk wordt. Uit deze dingen kan vaststaan, wat die drie rivieren in het Woord betekenen: al die dingen ook welke buiten het land Kanaän waren, betekenden zulke dingen die van den natuurlijken mens zijn; doch de dingen die binnen het land Kanaän waren, betekenden zulke dingen die van den geestelijken zijn, aldus die welke des Hemels en der Kerk zijn: beide rivieren dus, namelijk de rivier van Egypte of de Nijl, en de rivier van Assyrië of de Eufraat, betekenden de begrenzingsen van de Kerk, en eveneens de binnenleidingen in de Kerk; de erkentissen ook en de wetenschappen, welke worden aangeduid met de rivier van Egypte, leiden binnen, want zonder erkentissen en wetenschappen kan niet iemand worden binnengeleid in de Kerk, noch kan hij de dingen doorvatten die der Kerk zijn; want de geestelijke mens ziet door den redelijken zijn geestelijke dingen in de wetenschappen, zoals een mens zich in een spiegel ziet, en in dezelve erkent hij zich, dat is, zijn ware en goede dingen, behalve dat hij zijn geestelijke dingen bevestigt door de erkentissen en wetenschappelijke dingen, zowel die welke hij kent vanuit het Woord als die welke hij kent vanuit de wereld. De rivier echter van Assyrië of de Eufraat, betekende het redelijke, omdat de mens door het redelijke wordt binnengeleid in de Kerk; onder het redelijke wordt verstaan de denking van den natuurlijken mens vanuit de erkentissen en de wetenschappen, want de mens die is doordrenkt van wetenschappen, kan de dingen in een reeks zien, uit eersten en middelsten het laatste, hetwelk de conclusie wordt genoemd, bijgevolg kan hij analytisch dingen rangschikken, om en om draaien, afscheiden, verbinden, en ten slotte concluderen, tot aan het verder gelegen doel toe, en ten slotte tot het laatste, zijnde het nut dat hij liefheeft; dit dus is het redelijke, hetwelk aan ieder mens wordt gegeven volgens de nutten, welke de nutten zijn die hij liefheeft; omdat een ieder het redelijke heeft volgens de nutten, welke der liefde zijn, is dit derhalve de innerlijke denking van den natuurlijken mens vanuit den invloed van het licht des Hemels; en omdat de mens door de redelijke denking wordt binnengeleid in de geestelijke denking, en een Kerk wordt, wordt derhalve met die rivier het binnenleidende natuurlijke aangeduid. Iets anders is redelijk zijn, en iets anders geestelijk zijn; elk geestelijk mens is ook redelijk, maar een redelijk mens is niet altijd geestelijk; de oorzaak hiervan is deze, dat het redelijke is in den natuurlijken mens, dat is, zijn denking; doch het geestelijke is boven het redelijke, en gaat door het redelijke over in het natuurlijke in de erkentissen en de wetenschappelijke dingen van diens geheugen. Doch men moet weten, dat het redelijke niet iemand binnenleidt in het geestelijke,

maar dat het slechts wordt gezegd, omdat het zo schijnt; het geestelijke immers vloeit in het natuurlijke in door middel van het redelijke, en zo leidt het binnen: het geestelijke immers is het Goddelijke invloeiende; het is immers het Licht des Hemels, hetwelk is het Goddelijk Ware voortgaande; en dit Licht vloeit door het hogere gemoed, hetwelk het geestelijk gemoed wordt genoemd, in het lagere gemoed in, hetwelk het natuurlijk gemoed wordt genoemd, en verbindt dit met zich, en door die verbinding maakt het dat het natuurlijk gemoed één maakt met het geestelijk gemoed; aldus geschiedt de binnenleiding. Aangezien het tegen de Goddelijke orde is, dat de mens door zijn redelijke binnentreedt in het geestelijke, zijn er derhalve in de geestelijke Wereld Engel-wachters opdat dit niet geschiedt; daaruit blijkt, wat er wordt aangeduid met de vier Engelen gebonden aan den stroom den Eufraat, en daarna wat met de ontbinding van hen; met de Engelen gebonden aan den stroom den Eufraat, wordt aangeduid de bewaking opdat niet het natuurlijke van den mens binnentrede in de geestelijke dingen die des Hemels en der Kerk zijn; daaruit immers komen niets dan dwalingen en ketterijen, en ten slotte de ontkenning voort: in de geestelijke Wereld zijn ook wegen die tot de hel leiden en die tot den Hemel leiden; voorts die welke leiden van de geestelijke dingen tot de natuurlijke, en van daar tot de zinlijke dingen; en eveneens zijn er in de wegen wachters, opdat men niet den verkeerden kant uitga, aangezien daaruit een vervallen in ketterijen en dwalingen voortkomt, zoals gezegd is: de wachters worden door den Heer opgesteld in den aanvang wanneer de Kerk wordt geïnstalleerd, en zij worden eveneens in stand gehouden, opdat de mens der Kerk zich niet vanuit zijn eigen rede of vanuit zijn eigen verstand begeve in de Goddelijke dingen die des Woords en daaruit der Kerk zijn: doch aan het einde, wanneer de mensen der Kerk niet langer geestelijk zijn, maar natuurlijk, en velen louter zinlijk, en zo wanneer er bij den mens der Kerk geen weg is vanuit den geestelijken mens in den natuurlijken, worden dan die wachters verwijderd, en worden de wegen geopend, en wanneer deze geopend zijn, gaan zij in de tegengestelde orde, hetgeen geschiedt door redeneringen vanuit begoochelingen; vandaar geschiedt dat de mens der Kerk ten gunste van de Goddelijke dingen met den mond spreekt, doch tegen de Goddelijke dingen met het hart denkt, of ten gunste van de Goddelijke dingen vanuit het lichaam, en tegen de Goddelijke dingen vanuit den geest; deze uitwerking immers heeft de redenering over de Goddelijke dingen vanuit den natuurlijken en zinlijken mens. Uit deze dingen nu kan vaststaan, wat er wordt aangeduid met de vier Engelen gebonden aan den stroom den Eufraat, en wat daarmee dat zij werden

ontbonden. Dat de stroom de Eufraat het redelijke betekent, door hetwelk er een weg is van den geestelijken mens tot den natuurlijken, kan vaststaan uit de volgende plaatsen in het Woord: bij Mozes: *“Jehovah sloot met Abraham een verbond, door te zeggen: Aan uw zaad zal Ik dit land geven, van de rivier van Egypte tot aan de grote rivier toe, de rivier den Eufraat”*, Gen. xv: 18; met deze dingen wordt in den zin der letter beschreven de uitbreiding van het land Kanaän, maar in den inwendigen zin wordt beschreven de uitbreiding der Kerk van haar eerste grens tot de laatste; haar eerste grens is het wetenschappelijke, hetwelk is van den natuurlijken mens, de andere grens is het redelijke, hetwelk der denking is; het eerstgenoemde, namelijk het wetenschappelijke, hetwelk van den natuurlijken mens is, wordt aangeduid met de rivier van Egypte, den Nijl; en het redelijke, hetwelk der denking is, met de rivier van Assyrië, den Eufraat; tot die twee strekt zich de geestelijke Kerk uit, welke met het land Kanaän wordt aangeduid, eender het geestelijk gemoed dat bij den mens der Kerk is: het ene en het andere, zowel het wetenschappelijke als het redelijke, is in den natuurlijken mens, waarvan het ene doeleinde het wetenschappelijke en het erkennende is, en het andere doeleinde het beziende en het denkende; in deze doeleinden vloeit de geestelijke mens in als hij in den natuurlijken mens invloeit; de verbinding van den Heer door dezelve met de Kerk wordt aangeduid met het verbond dat Jehovah sloot met Abraham: maar deze dingen worden met die woorden aangeduid in den inwendigen zin; doch in den hoogsten zin wordt daaronder verstaan het éénzijn [*unio*] van het Goddelijk Wezen met het Menselijk Wezen des Heren; volgens dien zin zijn die woorden ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1863 tot 1866. Bij Zacharia: *“Zijn heersen van de zee tot aan de zee toe, en van den stroom tot aan de einden des lands toe”*, ix: 10; eender bij David, Psalm LXXII: 8; welke dingen zijn gezegd aangaande den Heer, en aangaande Zijn heerschappij over den Hemel en de aarde; en met de heerschappij van de zee tot aan de zee toe, wordt aangeduid de uitbreiding van de natuurlijke dingen, en met de heerschappij van den stroom tot aan de einden des lands toe, wordt aangeduid de uitbreiding van de redelijke en de geestelijke dingen; men zie ook boven n. 518. Bij Mozes: *“Het land van den Kanaäniet en de Libanon tot aan de grote rivier toe, de rivier den Eufraat, zie, Ik heb vóór ulieden het land gegeven, treedt binnen, en bezit het erfelijk”*, Deut. i: 7, 8; bij denzelfde: *“Alle plaats die uw voetsool zal betreden, zal voor u zijn; van de woestijn en van den Libanon, van de rivier, de rivier den Eufraat en tot aan de achterste zee toe, zal uw grens zijn”*, Deut. xi: 24; en bij Jozua: *“Van de woestijn en dezen Libanon tot aan de grote rivier toe, de rivier*

den Eufraat, het algehele land der Chittieten, en tot aan de grate zee toe, den ondergang der zon, zal uw grens zijn”, I: 4; in deze plaatsen wordt beschreven de uitbreiding der Kerk van het ene einde tot het andere; het ene einde ervan, zijnde het erkennende en het wetenschappelijke, met den Libanon en de zee; en het andere einde, zijnde het bezienende en het denkende, wordt aangeduid met de rivier den Eufraat: de uitbreiding van het land Kanaän is de uitbreiding der Kerk, want met het land Kanaän wordt in het Woord de Kerk aangeduid: dat tweemaal rivier wordt gezegd, namelijk de grote rivier, de rivier de Eufraat, is omdat onder de grote rivier wordt verstaan de invloed van de geestelijke dingen in de redelijke dingen, en onder de rivier den Eufraat de invloed van de redelijke dingen in de natuurlijke dingen, aldus onder het ene en het andere de invloed van de geestelijke dingen door het redelijke in de natuurlijke dingen. Bij Micha: *“Deze dag, waarop zij tot u zullen komen van Asschur af en tot de steden van Egypte, en van Egypte af tot aan de rivier toe, en tot de zee van de zee, en van den berg tot den berg”*, VII: 12; met deze dingen wordt beschreven de instauratie van de Kerk bij de natiën door den Heer; deze dag betekent de Komst des Heren; de uitbreiding van de Kerk van het ene einde tot het andere bij hen wordt daarmee aangeduid dat zij zullen komen van Asschur tot de steden van Egypte, en van Egypte tot de rivier; de uitbreiding van het ware van het ene einde tot het andere wordt aangeduid met tot de zee van de zee; en de uitbreiding van het goede met van den berg tot den berg. Bij David: *“Een wijnstok hebt Gij vanuit Egypte doen voorttrekken, Gij hebt de natiën verdreven, en Gij hebt dien geplant; Gij hebt zijn scheuten uitgezonden tot aan de zee toe, en tot de rivier zijn takjes”*, Psalm LXXX: 9, 12; onder den wijnstok dien God deed voorttrekken vanuit Egypte, worden de zonen Israëls verstaan, en daarmee wordt de Kerk aangeduid, want de wijnstok betekent de geestelijke Kerk; haar betekenen ook de zonen Israëls; en omdat de Kerk een wijnstok wordt genoemd, wordt derhalve gezegd: Gij hebt dien geplant, Gij hebt zijn scheuten uitgezonden tot aan de zee toe, en tot de rivier zijn takjes, waarmee wordt beschreven de uitbreiding van de geestelijke dingen der Kerk; de zee is het ene einde ervan, en de rivier, waaronder de Eufraat wordt verstaan, is het andere einde ervan. Met *den Eufraat, welke de vierde rivier was uitgaande van Eden*, Gen. II: 14, wordt ook het redelijke aangeduid, want met den Tuin in Eden of het Paradijs wordt de wijsheid aangeduid; wat met de drie overige rivieren wordt aangeduid, zie men ontvouwd in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 107 tot 121. Aangezien met de rivier den Eufraat het redelijke wordt aangeduid, wordt derhalve in den tegengestelden zin daarmee de redenering aangeduid; onder de redenering

wordt hier verstaan de denking en de argumentering vanuit de begoochelingen en vanuit de valse dingen; doch onder het redelijke de denking en de argumentering vanuit de wetenschappen en vanuit de ware dingen: al het redelijke immers wordt opgekweekt door de wetenschappen, en geformeerd door de ware dingen; en daarom wordt hij een redelijk mens genoemd die door de ware dingen wordt geleid, of dien de ware dingen leiden; doch de nietredelijke mens is bestaanbaar redenerende, hij kan immers door verscheidene redeningen valse dingen bevestigen en er eveneens de eenvoudigen toe brengen om die dingen te geloven, hetgeen voornamelijk geschiedt door de begoochelingen de zinnen, waarover beneden. Deze redenering wordt met de rivier den Eufraat aangeduid in de volgende plaatsen; bij Jeremia: *“Wat hebt gij te doen met den weg van Egypte om de wateren van Schichor te drinken; en wat hebt gij met den weg van Assyrië te doen om de wateren der rivier te drinken”*, II: 18; met deze dingen wordt aangeduid, dat men de geestelijke dingen niet moet naspeuren door de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens, noch door de redeningen daaruit, maar door het Woord, aldus vanuit den Hemel uit den Heer; zij immers die in de aandoening en daaruit in de geestelijke denking zijn, zien de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens en de redeningen daaruit als het ware beneden zich, doch vanuit deze de geestelijke dingen zien kan niemand; vanuit de hoogte kunnen de lagere dingen van alle kanten worden overzien, en niet andersom; de geestelijke dingen naspeuren door de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens, wordt aangeduid met: *Wat hebt gij te doen met den weg van Egypte om de wateren van Schichor te drinken; en door de redeningen daaruit, wordt aangeduid met: Wat hebt gij te doen met den weg van Assyrië om de wateren der rivier te drinken; Egypte en de stroom ervan betekenen de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens, en Assyrië en de rivier ervan betekenen de redeningen vanuit dezelve. Bij Jesaja: “Te dien dage zal de Heer door een gehuurd scheermes scheren in de overgangen der rivier, door den koning van Aschur, he hoofd en de haren der voeten; en ook zal het den baard voleinden”*, VII: 20; deze dingen aangaande den staat der Kerk aan haar einde, wanneer de Heer zal komen; dat dan de redeningen vanuit de valse dingen de mensen der Kerk zal beroven van alle geestelijke wijsheid en inzicht, wordt met die woorden beschreven; de redeningen waardoor het zal geschieden, worden aangeduid met den koning van Aschur in de overgangen der rivier, namelijk van den Eufraat; de beroving van de geestelijke wijsheid en van het geestelijk inzicht dientengevolge, wordt daarmede aangeduid dat met een gehuurd scheermes de haren van het hoofd

en van de voeten zullen worden geschoren, en de baard zal worden voleind; met de haren immers worden aangeduid de natuurlijke dingen waarin de geestelijke dingen werken, en waarin zij stil houden; en daarom worden met de haren in het Woord de laatsten van de wijsheid en van het inzicht aangeduid, met de haren des hoofds de laatsten der wijsheid, met den baard de laatsten van het inzicht, en met de haren der voeten de laatsten der wetenschap; wanneer die laatsten er niet zijn, zijn ook de eerdere dingen er niet, zoals wanneer er niet de basis is voor een zuil, of het fundament voor een huis; zij die door de redeneringen vanuit de begoochelingen en vanuit de valse dingen zich hebben beroofd van het inzicht, verschijnen in de geestelijke Wereld kaal; men zie boven n. 66. Bij denzelfde: *“Zie, Jehovah zal over hen doen opkomen de sterke en vele wateren der Rivier, den koning van Aschur, en al zijn heerlijkheid, en hij zal opkomen over al zijn beken, en hij zal gaan over al zijn oevers; deze zal gaan door Jehudah, hij zal overstromen en doorgaan”*, VIII: 7, 8; met deze dingen wordt beschreven, dat in de Kerk alle en de afzonderlijke dingen des Woords zullen worden vervalst door de redeneringen vanuit de begoochelingen en vanuit de valse dingen; met de sterke en vele wateren der rivier, den koning van Aschur, worden aangeduid de redeneringen vanuit louter begoochelingen en valse dingen; daarmee dat hij zal opkomen over alle beken en over alle oevers, wordt aangeduid dat door dezelve alle en de afzonderlijke dingen des Woords zullen worden vervalst; met Jehudah dien hij zal overstromen en doorgaan, wordt de Kerk aangeduid waar het Woord is, aldus het Woord. Bij Jeremia: *“Tegen het Heir van Farao, den koning van Egypte, die was bij de rivier den Eufraat, hetwelk Nebuchadnezar sloeg; noordwaarts, aan het strand van de rivier den Eufraat zijn zij gestruikeld en gevallen”*, XLVI: 2, 6, 10; met deze dingen wordt aangeduid de vernietiging van de Kerk en van haar waarheden door de valse redeneringen vanuit de wetenschappelijke dingen; met de rivier den Eufraat worden de valse redeneringen aangeduid, met Egypte en zijn heir de bevestigende wetenschappelijke dingen; met het noorden waar zij struikelden en vielen, wordt aangeduid waarvandaan die valse dingen zijn; over deze dingen zie men ook boven n. 518, einde. Bij denzelfde: *“Jehovah zeide tot den Profet dat hij een gordel van linnen zou kopen en dien op de lenden leggen, maar niet door het water leiden: en daarna dat hij zou heengaan tot den Eufraat, en dien gordel daar verbergen in een gat der rots; en hij ging heen en verborg hem aan den Eufraat. Daarna aan het einde van vele dagen zeide Jehovah: Sta op, ga heen tot den Eufraat, en herneem van daar den gordel; en hij ging heen en hernam hem; en zie, verdorven was de gordel, en deugde ook nergens toe. Aldus gelijkerwijs een*

gordel kleeft aan de lenden eens mans, zo heb Ik aan Mij doen kleven het gehele huis van Israël, en van Jehudah, opdat zij Mij zouden zijn tot een naam, tot lof, en tot sieraad, maar zij hebben niet gehoorzaamd", XIII: 1 tot 7; door deze dingen werd uitgebeeld, hoedanig de Israëlietische en de Joodse Kerk geweest is en geworden is; met den gordel van linnen, dien de Profeet zou leggen op zijn lenden, wordt aangeduid de verbinding van de Kerk met den Heer door het Woord; met den Profeet wordt immers de leer vanuit het Woord aangeduid, en met den gordel op de lenden van den Profeet de verbinding; de vervalsingen van het Woord door de boze dingen des levens en de valse dingen der leer, en daaruit de redeneringen die dezelve begunstigen, worden aangeduid met den gordel verdorven in het gat van een rots aan den Eufraat: door het Woord immers is de verbinding van den Heer met de Kerk; en wanneer dit door redeneringen die boze en valse dingen begunstigen, wordt verdraaid, dan is er langer geen verbinding, wat ook daaronder wordt verstaan, dat dezelve nergens toe deugde. Dat dit door de Joden is geschied, staat vast uit het Woord zowel van het Oude als van het Nieuwe Testament; uit het Woord van het Nieuwe Testament, dat zij alle dingen hebben verdraaid die aangaande den Heer zijn geschreven in het Woord, en eveneens alle wezenlijke dingen der Kerk, en dat zij die hebben vervalst door overleveringen. Bij denzelfde: *"Als gij voleindigd zult hebben dit boek te lezen, zo zult gij een steen daarop binden, en het voortwerpen in het midden van den Eufraat; en gij zult zeggen: Zo zal Babel verzinken, en niet wederopstaan"*, LI: 63, 64; onder het boek van den Profeet hetwelk hij leest, wordt in het bijzonder dat Woord verstaan hetwelk in dat boek was; in het algemeen echter het ganse Woord; dat hij hetzelfde zou voortwerpen in het midden van den Eufraat, betekent dat het Woord in den loop des tijds door de boze dingen begunstigende redeneringen zou worden vervalst door hen die onder Babel worden verstaan, zijnde zij die het Woord echtbreken. Bij Jesaja: *"Verwensen zal Jehovah den inham der zee van Egypte; en Hij zal de hand schudden over de rivier de Eufraat, met de hevigheid Zijns winds, en Hij zal dezelve slaan tot zeven beken opdat Hij een weg make met schoenen; dan zal er zijn een pad voor de overblijfselen Zijns volks, welke overig zullen zijn van Aschur, gelijk als met Israël geschiedde toen het zou opklimmen uit het land van Egypte"*, XI: 15, 16; met deze dingen wordt aangeduid, dat vóór hen die in de ware dingen vanuit het goede uit den Heer zijn, of die van de Kerk zijn, verstrooid zullen worden alle valse dingen en redeneringen vanuit genen, en dat zij als het ware beschermd door het midden zullen overgaan; aldus geschiedt in de geestelijke Wereld met hen die de Heer beschermt: iets eenders wordt hier verstaan als onder de uitdroging van de zee

Suph vóór de zonen Israëls; zij die door den Heer beschermd zullen overgaan, worden aangeduid met de overblijfselen des volks welke overig zullen zijn van Aschur; met de overschotten van Aschur worden degenen aangeduid die niet zijn vergaan door de redeneringen vanuit de valse dingen. Eendere dingen worden aangeduid met deze in de Apocalyps: *“De zesde Engel goot zijn fiool uit op de rivier den Eufraat, welker water is uitgedroogd, opdat bereid zou worden de weg der koningen, die van het oosten der zon”*, XVI: 12, welke dingen men uitvoeriger beneden te hunner plaatse ontvouwd zal zien. Uit deze dingen nu kan vaststaan dat met de rivier den Eufraat het redelijke wordt aangeduid, door middel waarvan het geestelijk gemoed het natuurlijk gemoed binnentreedt; en, in den tegengestelden zin, de redenering vanuit de begoochelingen en vanuit de valse dingen: doch men moet weten, dat de redeneringen in een eenderen graad zijn als waarin de denkingen zijn, aangezien zij vanuit deze nederdalen; aldus dat er zijn de redeneringen vanuit den geestelij ken mens, welke evenwel veeleer conclusies vanuit redenen en vanuit de ware dingen zijn te noemen; omdat zij zijn vanuit het innerlijke, en vanuit het licht des Hemels; de redeneringen echter vanuit den natuurlijken mens aangaande de geestelijke dingen zijn niet redelijk, hoezeer zij ook zijn in de zedelijke en de burgerlijke dingen, welke voor ogen verschijnen; zij zijn immers vanuit het natuurlijk schijnsel alleen; de redeneringen echter uit den zinlijken mens aangaande de geestelijke dingen zijn onredelijk, omdat zij zijn uit de begoochelingen, en de ideeën daaruit, welke vals zijn; deze redeneringen zijn het waarover hier nu in de Apocalyps wordt gehandeld.

570. En ontbonden werden de vier Engelen; dat dit betekent het verlot om te redeneren vanuit de begoochelingen, staat vast uit de betekenis van de vier Engelen gebonden aan den stroom den Eufraat, zijnde de redeneringen vanuit de begoochelingen die de zinlijke mens heeft, tevoren niet opgenomen zijnde, waarover vlak boven n. 569; daaruit volgt, dat daarmede dat zij ontbonden werden, wordt aangeduid dat er nu verlot is om te redeneren vanuit de begoochelingen: de oorzaak dat er nu verlot is, is deze dat de zinlijke mens redeneert slechts vanuit zulke dingen die in de wereld zijn, en die hij met de ogen ziet; van de dingen echter die binnen of boven dezelve zijn, zegt hij, omdat hij ze niet ziet, dat ze er niet zijn; vandaar is het, dat hij de dingen die des Hemels en der Kerk zijn, omdat zij boven zijn denkingen zijn, ontkent of niet gelooft, en dat hij aan de natuur alle dingen toeschrijft; de zinlijke mens denkt aldus bij zichzelf, of in zijn geest; doch voor de wereld anders, want voor de wereld spreekt hij vanuit het geheugen, ook over de geestelijke dingen vanuit het Woord of vanuit de leer der Kerk; en de dingen die hij

spreekt, klinken eender zoals wanneer de geestelijke mens ze spreekt: zodanig is de staat van de mensen der Kerk aan haar einde; en deze dingen vloeien, alhoewel zij de woorden die zij spreken of prediken, keurig samenvoegen alsof het vanuit geestelijken oorsprong was, nochtans vanuit het zinlijk laatste, waarin hun geest is; en, aan zichzelf overgelaten, redeneren dezen tegen dezelve, omdat zij redeneren vanuit begoochelingen, bijgevolg vanuit valse dingen.

571. Die bereid waren tegen de ure en den dag en de maand en het jaar; dat dit is aanhoudend in den staat, staat vast uit de betekenis van bereid zijn tegen de ure en den dag en de maand en het jaar, zijnde aanhoudend in den staat zijn, namelijk van zich te beroven van elk verstand van het ware en vandaar van het geestelijk leven, hetgeen wordt aangeduid met de dingen die volgen, zijnde “opdat zij het derde deel der mensen zouden doden”; met de uren immers, de dagen, de maanden en de jaren worden in het Woord de staten des levens in het bijzonder en in het gemeen aangeduid; vandaar wordt met tegen dezelve bereid zijn aangeduid: aanhoudend in dien staat zijn. Dat de uren, dagen, maanden, jaren, niet uren, dagen, maanden, jaren beteken, is omdat in de geestelijke Wereld de tijden niet zijn onderscheiden in zulke tussentijden; de Zon immers vanuit welke de engellijke Hemel zijn licht en zijn warmte heeft, wordt niet rondgevoerd zoals de zon in de natuurlijke wereld naar den schijn; en daarom maakt zij niet jaren, noch maanden, noch dagen, noch uren; maar de tijden daar, welke nochtans opeenvolgen zoals de tijden in de natuurlijke Wereld, worden onderscheiden door de staten des levens; en hoedanig deze zijn, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, waar gehandeld wordt over de Zon in den Hemel, n. 116 tot 125; over de veranderingen van den staat der Engelen in den Hemel, n. 154 tot 161; over den tijd in den Hemel, n. 162 tot 169; uit deze dingen kan vaststaan, dat daarmede dat de Engelen bereid waren tegen de ure, den dag, de maand en het jaar, wordt aangeduid aanhoudend in dien staat zijn, waarover volgt. Dat het uur den staat betekent, dat de dag, dat de maand en dat het jaar hem eerder betekent, kan vaststaan uit de plaatsen in het Woord waar zij vermeld worden; maar het zou al te ver voeren om die plaatsen hier aan te voeren; dat het evenwel zo is, kan vaststaan uit de dingen die in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL over den Tijd zijn getoond; voorts in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, namelijk dat de Tijden in het Woord niet tijden beteken, maar staten des levens, n. 2788, 2837, 3254, 3356, 4814, 4901, 4916, 7218. 8070, 10133, 10605. Dat de Tijden staten beteken, is ook ter oorzaak hiervan, dat er in de geestelijke Wereld niet zijn vastgestelde tijden van den dag, welke morgen, middag, avond en

nacht worden genoemd, noch vastgestelde tijden van het jaar, welke lente, zomer, herfst en winter worden geheten; noch wisselingen van schaduw en licht, van warmte en koude, zoals in onze wereld; maar in de plaats ervan zijn er veranderingen van staten ten aanzien van de liefde en het geloof, en vanuit deze kan er niet enig begrip zijn van de tussentijden waarin onze tijden zijn onderscheiden, hoewel de tijden daar voortschrijden zoals in de natuurlijke Wereld; over welke zaak in *DE HEMELSE VERBORGENHEDEN*, n. 1274, 1382, 3356, 4882, 6110, 7218: en omdat de Zon van den engellijken Hemel, welke de Heer is, bij voortduur in den opgang is, niet rondwentelingen maakt, zoals de zon van onze wereld schijnt te maken, maar er alleen veranderingen van staat bij de Engelen en de geesten ontstaan volgens de opneming van het goede der liefde en het ware des geloofs, stemmen derhalve de tijden overeen met de veranderingen van staat, en betekenen zij dezelve, n. 4901, 7381; dat derhalve de Engelen en de geesten denken zonder de idee van tijd, hetgeen de mens niet kan, n. 3404.

572. Opdat zij het derde deel der mensen zouden doden: dat dit betekent om zich te beroven van alle verstand van het ware, en vandaar van het geestelijk leven, staat vast uit de betekenis van doden, zijnde van het geestelijk leven beroven, waarover boven n. 547; en uit de betekenis van de mensen, zijnde het verstand van het ware, waarover ook boven, n. 546, 547; dat het derde deel, wanneer het de ware dingen betreft, alles is, boven n. 506; hier dus wordt met doden het derde deel der mensen aangeduid beroven van alle verstand van het ware; dat het is zichzelf beroven, is omdat zij die zinlijk zijn geworden door de boze dingen des levens en de valse dingen der leer door redeneringen vanuit begoochelingen, zichzelf beroven van het verstand van het ware, niet echter de anderen, dan alleen zij die ook zinlijk zijn: dat zij zich vandaar van het geestelijk leven beroven, is omdat de mens het geestelijk leven heeft door het verstand; voorzoveel immers het verstand door de ware dingen wordt geopend en zich laat verlichten, voor evenzoveel wordt de mens geestelijk; het verstand echter wordt geopend door de ware dingen vanuit het goede, niet echter door de ware dingen zonder het goede; want voorzoveel de mens in het goede der liefde en der naastenliefde leeft, voor evenzoveel denkt hij de ware dingen; het ware immers is de vorm van het goede, en al het goede bij den mens is van zijn wil, en al het ware is van zijn verstand; en daarom vertoont het goede des wils zijn vorm in het verstand; de vorm zelf is de denking vanuit het verstand hetwelk vanuit den wil is.

573. En het getal van de heirlegers der ruitery twee myriaden van myriaden; dat dit betekent de ontelbare valse dingen van het boze, vanuit welke en ten

gunste van welke de redeneringen zijn, samenspannende tegen de ware dingen van het goede, staat vast uit de betekenis van de heirlegers, zijnde de valse dingen van het boze, waarover aanstonds; uit de betekenis van de ruitery, zijnde de redeneringen daaruit; met de paarden immers wordt het verstand van het ware aangeduid, en in den tegengestelden zin het verdraaide en teloorgegane verstand; men zie boven n. 355, 364, 372, 373, 381, 382; vandaar worden met de ruitery in dezen zin aangeduid de redeneringen vanuit de valse dingen, want de redeneringen vanuit de valse dingen zijn van het verdraaide en teloorgegane verstand; de ware dingen immers maken het verstand, de valse dingen vernietigen hetzelfde; en uit de betekenis van twee myriaden van myriaden, zijnde ontelbare dingen, samenspannende tegen de ware dingen van het goede; dat myriaden ontelbare dingen betekenen, en daarvan wordt gesproken met betrekking tot de ware dingen, zie men boven in n. 336; en omdat gezegd wordt twee myriaden van myriaden, worden ontelbare dingen aangeduid, verbonden en samenspannende, want twee betekent de verbinding, de instemming en de samenspanning; men zie boven n. 283, 384; dat het is tegen de ware dingen van het goede, is omdat in hetgeen volgt wordt gehandeld over de vernietiging van het ware door het heirleger dier ruitery; uit deze dingen kan vaststaan dat met “het getal der heirlegers twee myriaden van myriaden” worden aangeduid ontelbare valse dingen van het boze, vanuit welke en ten gunste van welke de redeneringen zijn, samenspannende tegen de ware dingen van het goede. In het Woord wordt meermalen gezegd Heirleger, en eveneens wordt de Heer genoemd Jehovah der Heirlegers, of Zebaoth, en met het Heirleger daar worden aangeduid de ware dingen vanuit het goede, strijdende tegen de valse dingen vanuit het boze, en in den tegengestelden zin de valse dingen vanuit het boze, strijdende tegen de ware dingen vanuit het goede; dat met het Heirleger zulke dingen in het Woord worden aangeduid, is omdat met de Oorlogen in het Woord, zowel het Historische als het Profetische, in den inwendigen zin de geestelijke Oorlogen worden aangeduid, welke geschieden tegen de Hel en tegen de duivelse bende daar; en deze oorlogen hebben betrekking op de ware en de goede dingen tegen de valse en de boze dingen; vandaar is het, dat de Heirlegers alle ware dingen vanuit het goede betekenen, en in den tegengestelden zin alle valse dingen vanuit het boze; dat zij alle ware dingen vanuit het goede betekenen, kan hieruit vaststaan dat de zon, de maan, de sterren, en eveneens de Engelen, de Heirlegers van Jehovah worden geheten, ter oorzaak hiervan dat die dingen alle ware dingen vanuit het goede in de samenvatting betekenen; en dat de zonen Israëls, omdat met hen de ware en

de goede dingen der Kerk worden aangeduid, Heirlegers worden geheten; en omdat alle ware en goede dingen uit den Heer zijn, en Hijzelf Alleen strijdt voor allen in den Hemel en voor allen in de Kerk, tegen de valse en de boze dingen die uit de Hel zijn, wordt derhalve Hijzelf genoemd Jehovah Zeboath, dat is, der Heirlegers. Dat de zon, de maan, de sterren, het Heirleger worden geheten, staat vast uit deze volgende plaatsen. Bij Mozes: *“Volbracht zijn de Hemelen en de Aarde, en al hun Heir”*, Gen. II: 1; bij David: *“Door het Woord van Jehovah zijn de Hemelen gemaakt, en door den Geest Zijnsmonds al hun Heir”*, Psalm XXXIII: 6; bij denzelfde: *“Looft Jehovah, al zijn Engelen, looft Hem, al Zijn Heirscharen, looft Hem, zon en maan, looft Hem, alle gij sterren des lichts”*, Psalm CXLVIII: 2, 3; bij Jesaja: *“Al het Heir der Hemelen zal uitteren, en de Hemelen zullen worden toegeerold zoals een boekrol, en al hun Heir zal afvallen, zoals een blad afvalt van den wijnstok, en zoals het afvallende van den vijgeboom”*, xxxiv: 4; bij denzelfde: *“Ik, Ik heb de Aarde gemaakt, en den mens heb Ik op dezelve geschapen; Mijn handen hebben de Hemelen uitgebreid, en al hun Heir heb Ik geboden”*, xlv: 12; bij denzelfde: *“Heft in de hoogte uw ogen op, en ziet Wie deze dingen heeft geschapen, Die uitleidt in getal hun Heir, allen bij name noemt”*, xl: 26; bij Jeremia: *“Zoals niet wordt geteld het Heir der Hemelen, en niet wordt gemeten het zand der zee”*, xxxiii: 22; op deze plaatsen worden zon, maan en sterren het Heir geheten, omdat met de zon het goede der liefde wordt aangeduid, met de maan het ware vanuit het goede, en met de sterren worden de erkennenissen van het ware en het goede aangeduid; bijgevolg worden met dezelve de goede en de ware dingen in de gehele samenvatting aangeduid, en deze worden het heirleger genoemd, omdat zij weerstand bieden aan de boze en de valse dingen, en die voortdurend overwinnen zoals vijanden. Bij Daniël: *“De ene hoorn van den geitebok groeide tot aan het Heir der Hemelen, en wierp neder ter aarde van het Heir, en van de sterren, en hij vertrad ze: ja, tot aan den Vorst des Heirs verhief hij zich, en van Denzelven werd weggenomen het gedurig offer, en voortgeworpen het habitakel Zijns Heiligdoms. En het Heir werd overgegeven over het gedurig offer tot verzaking, omdat hij de waarheid ter aarde nederwierp. Een heilige zeide: Tot hoelang dit gezicht, het gedurig offer, en de verwoestende verzaking, dat en het heilige en het Heir ter vertreding worde gegeven; en hij zeide: tot aan den avond, de morgen”*, viii: 10, II, 12, 13, 14; wat met den geitebok daar wordt aangeduid, met zijn hoornen, en dezen hoorn die groeide tot aan het Heir der Hemelen, zie men boven, n. 316, 336, 535, namelijk dat onder het Heir der Hemelen van hetwelk hij ter aarde nederwierp, de ware en de goede dingen des Hemels worden verstaan, want er wordt gehandeld over den laatsten staat der Kerk, wanneer aan de

ware en de goede dingen des Hemels hoegenaamd geen gewicht wordt gehecht en zij verworpen worden, hetgeen daarmede wordt aangeduid dat hij ze vertrad; en daarom volgt ook dat hij de waarheid ter aarde nederwierp: onder den Vorst des Heirs wordt de Heer verstaan, Die ook Jehovah God Zebaoth of der Heirlegers wordt genoemd: dat alle erediens vanuit het goede der liefde en de ware dingen des geloofs zal vergaan, wordt daarmede aangeduid, dat van Denzelve werd weggenomen het gedurig offer, en voortgeworpen het habitakel Zijns Heiligdoms; dat dit zal zijn aan het einde der Kerk, wanneer de Heer in de wereld zal komen, wordt aangeduid met: Tot aan den avond, de morgen; met den avond wordt aangeduid de laatste tijd der oude Kerk, en met den morgen de eerste tijd der nieuwe Kerk. Dat de Engelen een Heir worden geheten, staat vast uit deze plaatsen; bij Joël: *“Jehovah bracht Zijn stem voort vóór Zijn Heir, want zeer groot is Zijn kamp”*, II: II; bij Zacharia: *“Ik zal een kamp stellen voor Mijn huis, van het Heirleger, terwille van den heengaande en den wederkerende, opdat niet langer over hen doorga de drijver”*, IX: 8; bij David: *“Zegent Jehovah, al Zijn heirscharen, Zijn dienaars doende Zijn wil”*, Psalm CIII: 21; in het Eerste Boek der Koningen: *“Micha de Profeet zeide tot den koning: Ik zag Jehovah zittende op Zijn Troon, en het algehele Heir der Hemelen staande nevens Hem; aan Zijn rechterhand en aan Zijn linkerhand; en deze zeide anders, en gene anders”*, XXII: 19, 20. In de Apocalyps: *“Zijn heirlegers in den Hemel volgden Hem op witte paarden, bekleed met wit en rein fijn lijnwaad”*, XIX: 14; en elders: *“Ik zag het beest en de koningen der aarde, en hun Heirlegers vergaderd om krijg te voeren met Hem Die op het witte paard zat, en met Zijn heirleger”*, XIX: 19; dat de vergaderde Engelen of de vergezelschapping van hen een Heirleger worden geheten, is omdat met de Engelen eender als met het Heirleger de Goddelijke ware en goede dingen worden aangeduid, aangezien zij de opnemenden ervan zijn uit den Heer, over welke zaak men zie boven n. 130, 200, 302. Vandaar ook is het dat de zonen Israëls, omdat met hen de ware en de goede dingen der Kerk worden aangeduid, Heirlegers worden geheten, zoals in de volgende plaatsen; bij Mozes: *“Jehovah zeide: Leidt de zonen Israëls uit het land van Egypte uit naar hun Heirlegers”*, Exod. VI: 26; bij denzelfde: *“Uitleiden zal Ik Mijn Heirleger, Mijn volk, de zonen Israëls, uit het land van Egypte, door grote gerichten”*, Exod. VII: 4; Hfdst. XII: 17; bij denzelfde: *“Het geschiedde op dezen zelfden dag dat alle Heirlegers van Jehovah uit het land van Egypte uitgingen”*, XII: 41; bij denzelfde: *“Gij zult optellen allen ten Heire uitgaande”*, Num. I: 3 e.v.: *“Dat zij het kamp zouden meten rondom de Tent der samenkomst, en eveneens voorttrekken naar hun Heiren”*, Num. II: 3, 9, 24; bij denzelfde: *“Dat zij de Levieten zouden*

nemen om den krijgddienst te vervullen, om het werk te doen in de Tent der samenkomst”, Num. IV: 3, 23, 30, 39; dat de zonen Israëls de Heirlegers van Jehovah werden geheten, was omdat zij de Kerk uitbeeldden, en alle ware en goede dingen ervan betekenden; men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 5414, 5801, 5803, 5806, 5812, 5817, 5819, 5826, 5833, 5879, 5951, 6637, 6862, 6868, 7035, 7062, 7198, 7201, 7215, 7223, 7957, 8234, 8805, 9340. Dat zij Heirlegers in het meervoud worden geheten, is omdat elke Stam een Heirleger werd geheten, zoals kan vaststaan bij Mozes, toen hem bevolen werd allen te tellen naar hun Heirlegers, dat zij geteld werden naar de Stammen, Num. I: 3 e.v.; eender wordt, toen het kamp werd gemeten rondom de Tent der samenkomst, gezegd: “naar hun Heirlegers”, Num. II: 3, 9, e.v.; dat de Stammen Heirlegers werden geheten, is omdat de twaalf Stammen tezamen genomen alle ware en goede dingen der Kerk hebben uitgebeeld, en iedere Stam enig wezenlijk universele ervan, over welke zaak men zie boven n. 431. Uit deze dingen kan vaststaan, dat de ware en de goede dingen des Hemels en der Kerk worden verstaan onder het Heirleger in het Woord; uit welke dingen duidelijk blijkt, vanwaar het is dat Jehovah in het Woord wordt geheten Jehovah Zebaoth, en Jehovah God Zebaoth, dat is, der heirlegers, zoals in Jes. I: 9, 24; Hfdst. II: 12; Hfdst. III: 1, 15; Hfdst. V: 7, 9, 16, 24; Hfdst. VI: 3, 5; Hfdst. VIII: 13, 18; Hfdst. XIV: 22, 23, 24, 27; Hfdst. XVII: 3; Hfdst. XXV: 6; Hfdst. XXVIII: 5, 22, 29; Hfdst. XXIX: 6; Hfdst. XXXI: 4, 5; Hfdst. XXXVII: 16; Jerem. V: 14; Hfdst. XXXVIII: 17; Hfdst. XLIV: 7; Amos V: 16; Hagg. I: 9, 14; Hfdst. II: 4, 8, 23; Zach. I: 3; Malach. II: 12, en meermalen elders. Uit deze dingen nu blijkt, dat met de Heirlegers de ware en de goede dingen des Hemels en der Kerk in de gehele samenvatting werden aangeduid: en omdat de meeste dingen in het Woord ook een tegengestelden zin hebben, hebben aldus eveneens de Heirlegers dien, in welken zin zij betekenen de valse en de boze dingen in de gehele samenvatting, zoals in de volgende plaatsen; bij Jeremia: “Op de daken der huizen hebben zij gerookt aan al het Heir der hemelen, en drankoffers geplengd aan andere goden”, XIX: 13; bij Zefanja: “Zij aanbidden op de daken het Heir der hemelen”, I: 5; bij Mozes: “Dat gij u niet inkromt en dient de zon, de maan, de sterren, en al het Heir der hemelen”, Deut. IV: 19; Hfdst. XVII: 3; bij Jeremia: “Zij zullen uitspreiden de uit de graven uitgehaalde beenderen voor de zon, de maan en al het Heir der hemelen, welke zij hebben liefgehad en welke zij hebben gediend”, VIII: 2; onder het Heir der hemelen worden hier verstaan de zon, de maan en de sterren, omdat met dezelve alle goede en ware dingen in de samenvatting worden aangeduid; hier echter alle boze en valse dingen in de samenvatting; want met de zon in den

tegengesteld en zin, zoals hier, wordt aangeduid al het boze opwellende vanuit de liefde van zich, met de maan het valse des geloofs, en met de sterren de valse dingen in het algemeen; dat met de zon, de maan en de sterren in de natuurlijke Wereld, wanneer zulke dingen worden aanbeden in plaats van de Zon en de Maan van den engelijken Hemel, de afgrijpselijke boze en valse dingen worden aangeduid, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 122, 123; alsmede boven n. 401, 402, 525; en omdat de ware dingen vanuit het goede strijden tegen de valse dingen vanuit het boze, en omgekeerd de valse dingen vanuit het boze strijden tegen de ware dingen vanuit het goede, worden zij derhalve Heirlegers geheten; het is immers een aanhoudende strijd, want de boze en de valse dingen wasemen aanhoudend uit van de hellen, pogende te vernietigen de ware dingen vanuit het goede welke in den Hemel en vanuit den Hemel zijn, en aanhoudend weerstand bieden; er is immers overal in de geestelijke Wereld een evenwicht tussen den Hemel en tussen de hel, en waar een evenwicht is, daar ageren aanhoudend de beide krachten tegen elkander; de ene ageert, en de andere reageert, en de aanhoudende actie en reactie is een aanhoudende strijd; maar uit den Heer wordt in het evenwicht voorzien, waarover men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 589 tot 596, en 597 tot 603; en omdat er aanhoudend zulk een strijd is tussen den Hemel en de hel, worden derhalve evenals alle dingen des Hemels een Heirleger worden genoemd, aldus eveneens alle dingen der hel een Heirleger genoemd; alle dingen des Hemels hebben betrekking op de goede en de ware dingen, en alle dingen der hel op de boze en de valse. Vandaar nu is het, dat de heirlegers de valse dingen van het boze betekenen in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“De toorn van Jehovah tegen alle natiën, en de ontsteking tegen al hun heir; Hij heeft hen verwenst, Hij heeft hen overgegeven ter slachting”*, xxxiv: 2; met de natiën worden de boze dingen aangeduid, en met het heir de valse dingen vanuit het boze; de totale vernietiging ervan wordt daarmede aangeduid dat Hij hen heeft verwenst en ter slachting overgegeven. Bij denzelfde: *“Een stem der menigte in de bergen, de gedaante van een groot volk, een stem van gedruis der koninkrijken der vergaderde natiën; Jehovah Zebaoth leidt het heir”*, xiii: 4; de stem der menigte in de bergen, betekent de valse dingen vanuit de boze dingen; de menigte de valse dingen, en de bergen de boze dingen; de gedaante van een groot volk, betekent den schijn alsof van het ware vanuit het goede, de gedaante den schijn, het volk hen die in de ware dingen zijn, aldus de ware dingen, en van groot wordt gesproken met betrekking tot het goede; de stem van gedruis der koninkrijken der vergaderde natiën betekent de tweedracht der Kerk opgekomen vanuit de

boze dingen en de valse dingen daaruit; de stem van gedruis betekent de tweedracht, de koninkrijken betekenen de Kerken ten aanzien van de ware dingen en tm aanzien van de valse dingen; en de vergaderde natiën ten aanzien van de boze dingen en de valse dingen daaruit, samenspannende tegen de ware en de goede dingen der Kerk; Jehovah Zebaoth leidt het heir, betekent dat de Heer dat doet; toegeschreven wordt dit aan den Heer, zoals blijkt uit het volgende 5de Vers daar; waar wordt gezegd: “Jehovah komt met de vaten Zijns toorns om het gehele land te verderven”; dit wordt aan den Heer toegeschreven, zoals het boze, de straf van het boze, en de vernietiging der Kerk elders, ter oorzaak hiervan dat het aldus schijnt; de zin immers van de letter des Woords is volgens de schijnen; maar daaronder wordt in den geestelijken zin verstaan, dat de mens zelf der Kerk dit doet. Bij Jeremia: *“Verschoont de jongelingen niet, geeft aan de vervloeking over het algehele Heir van haar”*, LI: 3; deze dingen aangaande Babel; en met “verschoont de jongelingen niet” wordt aangeduid de vernietiging van de valse dingen der bevestigers; met “geeft aan de vervloeking over het algehele heir van haar” wordt aangeduid de totale vernietiging van de valse dingen vanuit de boze dingen welke zij heeft, aldus de vernietiging van Babel. De valse dingen vanuit het boze worden ook aangeduid met het Heir der Chaldeeën en met het Heir van Farao, Jerem. xxxvii: 7, 10, 11, e.v.: en bij Mozes: *“De wateren keerden weder en bedekten de wagens en de ruiters met het algehele Heir van Farao”*, Exod. xiv: 28; Hfdst. xv: 4; welke dingen men zie ontvouwd boven in n. 355, en in de HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 8230, 8275; bij Daniël: *“De Koning van het noorden zal wederkeren, en hij zal stellen een grotere menigte dan de vorige, en aan het einde van de tijden der jaren zal hij komen met een groot Heirleger en met grote schatten: hij zal zijn krachten en zijn hart opwekken tegen den koning van het zuiden met een groot Heirleger, en de koning van het zuiden zal zich mengen in den oorlog met een groot en zeer machtig heirleger maar hij zal niet stand houden”*, xi: 13, 25; in dat Hoofdstuk wordt gehandeld over den oorlog tussen den koning van het noorden en den koning van het zuiden; en onder den koning van het noorden worden verstaan degenen binnen de Kerk die in de valse dingen van het boze zijn, en onder den koning van het zuiden zij die in de ware dingen van het goede zijn; de botsing en de strijd aan het einde der Kerk wordt met den oorlog van hen in den geestelijken zin beschreven; en daarom worden onder het Heirleger van den koning van het noorden de valse dingen van elk geslacht verstaan, en onder het heirleger van den koning van het zuiden de ware dingen van elk geslacht. Bij Lukas: *“Wanneer gij Jeruzalem van Heirlegers omgeven zult hebben gezien, zo weet dat*

haar verwoesting nabij is", XXI: 20; in dat Hoofdstuk spreekt de Heer over de voleinding der eeuw, waarmede de laatste tijd der Kerk wordt aangeduid; onder Jeruzalem wordt de Kerk verstaan ten aanzien van de leer, en onder haar omgeven van de heirlegers dezelve door de valse dingen in beslag genomen; dat dan haar vernietiging daar is, en vlak daarop het Laatste Gericht, wordt daarmede aangeduid, dat dan haar verwoesting nabij is. Men gelooft, dat deze dingen zijn gezegd aangaande de vernietiging van Jeruzalem door de Romeinen; maar uit de afzonderlijke dingen in dat Hoofdstuk blijkt, dat over de vernietiging van de Kerk aan haar einde wordt gehandeld, zoals eveneens bij Mattheus, Hfdst. XXIV van het eerste Vers tot het laatste, welke dingen alle in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN zijn ontvouwd: maar nochtans neemt het niet weg, dat onder die woorden in den zin der letter de vernietiging van Jeruzalem wordt verstaan, doch die vernietiging beeldde uit en duidde vandaar aan de vernietiging van de Kerk aan haar einde; de afzonderlijke dingen in dat Hoofdstuk beschouwd in den geestelijken zin, bevestigen dit. Bij David: *"God heeft ons verlaten en te schande gemaakt, en Hij is niet uitgegaan in onze Heirlegers; Hij heeft ons doen terugkeren achterwaarts van den vijand"*, Psalm XLIV: 10, 11; dat God niet is uitgegaan in onze Heirlegers, betekent dat Hij hen niet heeft beschermd, omdat zij in de valse dingen van het boze waren geweest; de heirlegers immers zijn de valse dingen van het boze; en daarom ook wordt gezegd dat Hij hen heeft verlaten en te schande gemaakt, en dat Hij hen heeft doen terugkeren van den vijand; de vijand is het boze dat uit de hel is. Bij Joël: *"Ik zal ulieden vergelden de jaren die heeft verteerd de sprinkhaan, de kever, en de krekkel en de rups, Mijn groot heirleger hetwelk Ik onder u heb gezonden"*, 11: 25; dat de valse en de boze dingen van elk geslacht worden aangeduid met het heirleger, blijkt duidelijk, aangezien met die schadelijke diertjes, de sprinkhaan, de kever, de krekkel en de rups worden aangeduid de valse en de boze dingen verwoestende of verterende de ware en de goede dingen der Kerk; men zie boven, in n. 543, waar deze plaats is ontvouwd, en getoond dat de sprinkhaan en de krekkel de valse en de boze dingen van den zinlijken mens betekenen. Uit deze dingen nu blijkt, wat met het Heirleger in het Woord in den enen en den anderen zin wordt aangeduid. Eendere dingen worden met het Heirleger aangeduid in de Historische dingen des Woords, want in dezelve is een geestelijke zin evenzeer als in de Profetische dingen, maar deze blinkt minder op, omdat het in de Historische dingen vastgehouden gemoed bezwaarlijk kan worden opgeheven uit de wereldlijke dingen daar en de geestelijke dingen zien die daarin verborgen zijn.

574. En ik hoorde hun getal; dat dit betekent het hoedanige doorvat, staat vast uit de betekenis van horen, zijnde doorvatten, zoals boven n. 14, 529; en uit de betekenis van het getal, zijnde het hoedanige der zaak waarover wordt gehandeld, waarover boven n. 429; hier het hoedanige der valse dingen van het boze, samenspannende tegen de ware dingen van het goede, vanuit welke en ten gunste van welke de redeneringen van den zinlijken mens zijn, welke worden aangeduid met het getal der heirlegers der ruiterij, waarover vlak boven: doch het hoedanige ervan wordt verder beschreven in het nu volgende Vers, namelijk met deze woorden: “En aldus zag ik paarden in het visioen, en die daarop zaten, hebbende vurige en hemelsblauwe, en zwavelige borstharnassen; en de hoofden der paarden waren zoals hoofden van leeuwen; en van hun monden ging uit vuur en rook en zwavel”; in deze dingen ligt het hoedanige vervat dat met het getal hier wordt aangeduid. Het kan schijnen, alsof iets van een getal hier onder het getal wordt verstaan; maar in de geestelijke Wereld bestaan niet getallen, omdat daar ruimten en tijden niet worden gemeten en bepaald door getallen zoals in de natuurlijke Wereld; deswege worden met alle getallen in het Woord dingen aangeduid, en met het getal zelf wordt het hoedanige der zaak aangeduid; men zie boven n. 203, 336, 429, 430, en in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 263.

575. En aldus zag ik de paarden in het visioen, en die daarop zaten; dat dit betekent de vervalsingen van het Woord door de redeneringen vanuit de begoochelingen, staat vast uit de betekenis van de paarden, zijnde het verstand van het Woord, waarover boven n. 355, 364, 372, 373, 381, 382, hier de vervalsingen ervan, omdat gezegd wordt dat hij de paarden zag in het visioen, over welke zaak aanstonds; en uit de betekenis van hen die daarop zaten, zijnde de inzichtsvollen van het Woord, waarover ook in de boven aangehaalde plaatsen; hier echter de redeneringen over den zin des Woords vanuit de begoochelingen, aangezien gehandeld wordt over den zinlijken mens en diens redeneringen vanuit de begoochelingen, men zie boven n. 569, en omdat gezegd wordt dat hij ze zag in het visioen [*in visione*], en niet als eerder in den geest; zien in het visioen, betekent hier vanuit de begoochelingen. De visioenen immers, welke en vanuit welke de mens of de geest des mensen ziet, zijn van tweeërlei geslacht; er zijn werkelijke visioenen, en er zijn niet-werkelijke visioenen; de werkelijke visioenen zijn die van zulke dingen die werkelijk verschijnen in de geestelijke Wereld, geheel en al overeenstemmende met de denkingen en de aandoeningen der Engelen; bijgevolg zijn het werkelijke overeenstemmingen; zulke visioenen hadden de Profeten die de ware dingen profeteerden, en eveneens zijn het

zulke visioenen die aan Johannes verschenen, welke overal in de Apocalyps worden beschreven: doch de niet-werkelijke visioenen zijn die welke in den uitwendigen vorm eender aan de werkelijke verschijnen, maar niet in den inwendigen; zij worden voortgebracht uit de geesten door fantasieën; zulke visioenen hadden de profeten die ijdele dingen of leugens profeteerden; al deze visioenen zijn, omdat zij niet werkelijk zijn, begoochelingen, en daarom betekenen zij ook begoochelingen: en omdat de paarden en zij die daarop zaten, aan Johannes in zulk een visioen verschenen, worden derhalve met dezelve de redeneringen vanuit de begoochelingen, en de vervalsingen van het Woord daaruit aangeduid. Aangezien de Profeten door wie het Woord werd geschreven, werkelijke visioenen hadden, en de overigen, die ook profeten worden genoemd, niet-werkelijke visioenen hadden, en de visioenen van dezen ijdel waren en eveneens leugens worden genoemd, zo is het van belang om te weten hoedanig de visioenen zijn: namelijk, alle dingen die in de geestelijke wereld werkelijk verschijnen, zijn overeenstemmingen; zij stemmen immers overeen met de innerlijke dingen der Engelen, welke van hun gemoed zijn, of welke van hun aandoening en daaruit van hun denking zijn; deswege betekenen zij ook zulke dingen; het geestelijke immers, hetwelk der aandoening en daaruit der denking van de Engelen is, trekt vormen aan zodanig als zij verschijnen in de natuurlijke Wereld in haar drievoudige Rijk, het Dierenrijk, het Plantenrijk, en het Delfstoffenrijk; en al deze vormen zijn overeenstemmingen, zodanige als door de Profeten werden gezien, en welke de dingen betekenden waarmede zij overeenstemden. Doch in de geestelijke Wereld bestaan ook schijnen die niet overeenstemmingen zijn, welke worden voortgebracht uit geesten, voornamelijk boze, door fantasieën; door deze immers kunnen die geesten paleizen vertonen, en huizen vol van versieringen, voorts eveneens sierlijke gewaden, en eveneens over zich schone aangezichten aanbrenge, behalve andere eendere dingen; doch zodra de fantasie ophoudt, verdwijnen ook al die dingen, ter oorzake hiervan dat zij uitwendig zijn waarin niets inwendigs is; zulke visioenen betekenen, omdat zij vanuit fantasieën zijn, begoochelingen, omdat zij de zinnen begoochelen, en omdat zij op begoochelende wijze eendere werkelijke dingen vertonen; aangezien het deze dingen zijn die worden aangeduid, wordt derhalve gezegd: Ik zag de paarden in het visioen. Aangezien hier wordt gehandeld over de redeneringen vanuit begoochelingen, moet het worden gezegd wat begoochelingen zijn: er bestaan begoochelingen in de natuurlijke dingen, in de burgerlijke dingen, in de zedelijke dingen, en in de geestelijke, en wel vele; maar omdat hier onder begoochelingen worden verstaan de begoochelingen

in de geestelijke dingen, zo zou ik met enige voorbeelden willen toelichten, wat en hoedanig de begoochelingen in de geestelijke dingen zijn: de zinlijke mens is in begoochelingen, omdat alle ideeën zijner denking zijn vanuit de wereld en binnentreden door de zinnen des lichaams; en daarom ook denkt en besluit hij vanuit dezelve over de geestelijke dingen; hij weet ook niet wat het geestelijke is, en hij gelooft dat er niet iets boven de natuur bestaat, en indien het bestaat, dat het natuurlijk en stoffelijk is: hij kan in het geheel niet vatten, dat er in de geestelijke Wereld iets bestaat dat eender is aan de objecten die er zijn in de natuurlijke Wereld, namelijk dat daar kunnen verschijnen paradijzen, boomgaarden, bloembedden, grasvelden, paleizen, huizen; van deze dingen zeggen zij, dat het fantasieën zijn, hoewel zij weten dat eendere dingen zijn gezien door de Profeten toen zij in den geest waren; de oorzaak dat zij niet geloven dat er zulke dingen bestaan in de geestelijke Wereld, is deze, dat zij menen dat al wat zij niet met de ogen zien en met enigen zin des lichaams doorvatten, hoegenaamd niets is. Wie oordeelt vanuit de begoochelingen, kan in het geheel niet vatten, dat de mens na den dood in den volmaakten menselijken vorm is, noch dat de Engelen in dien vorm zijn; en daarom ontkennen zij dat de mensen na den dood menselijke vormen zijn; zij zeggen dat zij ademtochten zijn, zonder ogen, oren, monden, bijgevolg zonder gezicht, gehoor en spraak, fladderende in de lucht, en in afwachting van de wederopstanding van het lichaam om te kunnen zien, horen en spreken; dat zij aldus zeggen en geloven, is vanwege de begoochelingen der zinnen des lichaams: zij die redeneren en besluiten vanuit de begoochelingen der zinnen, schrijven alle dingen toe aan de natuur, en bijna niets aan het Goddelijke; indien zij de schepping aan het Goddelijke toeschrijven, zo menen zij nochtans dat alle dingen zijn overgedragen aan de natuur, en dat vanuit haar alleen alle uitwerkingen vloeien die verschijnen, en niets vanuit de geestelijke wereld; zoals wanneer zij de bewonderenswaardige dingen zien in de zijdewormen, de vlinders, de bijen, de bewonderenswaardige dingen in de verwekking van alle dieren vanuit eieren, en andere eendere dingen, welke ontelbaar zijn; zij zijn van mening dat deze dingen de werkstukken van de allene natuur zijn; ook kunnen zij niet iets denken over de geestelijke Wereld, en haar invloed in de natuurlijke, en over het ontstaan en het blijven bestaan van zulke bewonderenswaardige dingen daaruit; terwijl toch de zaak zodanig is, dat het Goddelijke aanhoudend door de geestelijke Wereld in de natuurlijke invloeit, en zulke dingen voortbrengt, en dat de natuur is geschapen om van dienst te zijn door de dingen te bekleden die vanuit de geestelijke Wereld voortgaan en invloeien. Maar het zou al te ver voeren om

alle begoochelingen in de geestelijke dingen op te sommen, welke zijn bij den zinlijken mens der Kerk; enige zie men ook opgesomd in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 53.

576. Hebbende vurige en hemelsblauwe en zwavelige borstharnassen; dat dit betekent de redeneringen strijdende vanuit de begeerten der liefde van zich en der liefde van de wereld, en vanuit de valsheden daaruit, staat vast uit de betekenis van de borstharnassen, zijnde de bewapeningen in den oorlog, in het bijzonder de beschermingen in de gevechten, waarover boven n. 557; uit de betekenis van het vuur of het vurige, zijnde de begeerte der liefde van zich en vandaar van al het boze, waarover boven n. 504; uit de betekenis van het hemelsblauw of het hemelsblauwe, zijnde de begeerte der liefde van de wereld en vandaar van al het valse, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de zwavel of van het zwavelige, zijnde de begerigheid om de goede en de ware dingen der Kerk te vernietigen door de valse dingen van het boze, waarover beneden n. 578, hier zijnde het valse gloeiende vanuit die beide liefden: uit deze dingen kan vaststaan, dat met de vurige, hemelsblauwe, en zwavelige borstharnassen worden aangeduid de redeneringen strijdende vanuit de begeerten der liefde van zich en van de wereld, en vanuit de valsheden daaruit. Wat het Hemelsblauwe aangaat, dit betekent in den geestelijken zin de hemelse liefde van het ware, doch in den tegengestelden zin de duivelse liefde van het valse, en eveneens de liefde van de wereld; hetgeen kan vaststaan hieruit, dat het van een hemelse kleur is, en met die kleur wordt het ware vanuit hemelsen oorsprong aangeduid, vandaar in den tegengestelden zin het valse vanuit duivelsen oorsprong: in de geestelijke wereld verschijnen de uitgezochtste kleuren, en zij ontlene den oorsprong aan het goede en het ware; de kleuren immers daar zijn modificaties van het hemelse licht, aldus van het inzicht en de wijsheid die in den Hemel bij de Engelen zijn. Vandaar was het, dat in de gordijnen van den Tabernakel en in de klederen van Aharon het hemelsblauwe, het purper en het dubbelgedoopt scharlaken waren geweven; want door den Tabernakel werd de Hemel des Heren uitgebeeld, en door de Klederen van Aharon het Goddelijk Ware des Hemels en der Kerk, en door de dingen waaruit de Tabernakel was opgebouwd, en waaruit de klederen van Aharon waren samengeweven, werden uitgebeeld de hemelse en de geestelijke dingen welke zijn van het Goddelijk Goede en het Goddelijk Ware. *Dat de voorhang vóór de Ark was geweven uit hemelsblauw, purper, dubbelgedoopt scharlaken en fijn getweerd linnen*, zie men in Exod. xxvi: 31. Eender *het Deksel voor den ingang der Tent*, Vers 36 daar: voorts *het Deksel van de poort des voorhofs*, Exod. xxvii: 16. *Dat de striklisjes op de openingen van de*

gordijn der tent van hemelsblauw zouden zijn, Exod. xxvi: 4. Dat *de efod zou zijn van goud, hemelsblauw, purper, dubbelgedoopt scharlaken, doorweven*, Exod. xxviii: 6. En eveneens *de Borstlap des Gerichts*, ald. Vers 15. Dat *Aharon en zijn zonen wanneer zij zouden optrekken in de woestijn, een kleed van hemelsblauw zouden leggen op de ark, op de tafel der aangezichten, op den kandelaar en de luchters; op het gouden altaar, en op alle vaten van de bediening*, Num. iv: 6, 7, 9, 11, 12; dit ter oorzake hiervan dat het Goddelijk Ware, voortgaande vanuit de Goddelijke Liefde, hetgeen wordt aangeduid met het hemelsblauwe kleed, alle heilige dingen des Hemels en der Kerk, welke door dezelve werden uitgebeeld, omvat en beschermt. Aangezien het Hemelsblauwe de hemelse liefde van het ware betekende, was het derhalve bevolen aan *de zonen Israëls dat zij zich een franje zouden maken aan de slippin der klederen, en op dezelve een hemelsblauwen draad zouden zetten, opdat zij bij het zien ervan zouden gedenken aan al de geboden van Jehovah en die zouden doen*, Num. xv: 38, 39; hier staat de hemelsblauwe draad klaarblijkend voor het gedenken aan de geboden van Jehovah; de geboden van Jehovah zijn de ware dingen zelf des Hemels en der Kerk, en diegenen alleen gedenken, die in de hemelse liefde van het ware zijn. Dat het Hemelsblauwe de liefde van het ware betekent, kan ook vaststaan uit deze dingen bij Ezechiël: *“Fijn linnen in stiksel uit Egypte was uw uitbreidseel, dat het u tot een zeil ware; Hemelsblauw en purper uit de eilanden van Elischa was uw deksel; uw kooplieden met volmaaktheden, met pakken van Hemelsblauw en gestikt werk, en met schatkisten van kostbare klederen”*, xxvii: 7, 24; deze dingen betreffen Tyrus, waarmede de Kerk wordt aangeduid ten aanzien van de erkentissen van het ware; aldus worden met haar aangeduid de erkentissen van het ware welke der Kerk zijn; en met de koopwaren en de koophandels ervan wordt in dit Hoofdstuk beschreven de verwerving van het inzicht door die erkentissen; met het stiksel uit Egypte wordt aangeduid de wetenschap van zulke dingen die der Kerk zijn; en omdat deze in een lagere plaats zijn en zo rondom of van buiten, wordt gezegd dat hetzelfde een uitbreidseel was en tot een zeil; met hemelsblauw en purper uit de eilanden van Elischa, wordt aangeduid de geestelijke aandoening van het ware en het goede; en daarom wordt van die gezegd dat zij zijn tot een deksel; met het deksel wordt het ware aangeduid; met de pakken van hemelsblauw en gestikt werk worden alle geestelijke en natuurlijke ware dingen aangeduid; en deze ook worden tezamen met de erkentissen vanuit het Woord verstaan onder de schatkisten van kostbare klederen. Aangezien het Hemelsblauwe de hemelse liefde van het ware betekent, betekent het derhalve eveneens in den tegengestelden zin de duivelse

liefde van het valse, in welchen zin ook het hemelsblauwe wordt gezegd in het Woord, zoals bij Ezechiël: *“Twee vrouwen, dochteren van één moeder; in de jeugd hoereerden zij in Egypte, Ohola, zijnde Samaria, en Oholiba, zijnde Hierosolyma; en Ohola hoereerde onder Mij, en zij beminde haar geliefden, de nabije Assyriërs, bekleed met hemelsblauw, overheden en aanvoerders, gewenste jongemannen zij allen, ruiters rijdende op paarden”*, xxiii: 2 tot 6; met Samaria en Hierosolyma wordt de Kerk aangeduid, met Samaria de geestelijke Kerk, met Hierosolyma de hemelse Kerk; en deze worden Ohola en Oholiba genoemd, omdat met die namen Tent wordt aangeduid; en met de Tent wordt de Kerk ten aanzien van den eredienst aangeduid; met de vrouwen in het Woord wordt ook de Kerk aangeduid; dat zij hoereerden in Egypte, betekent dat zij de ware dingen der Kerk hebben vervalst door de wetenschappelijke dingen van den natuurlijken mens; dat zij de Assyriërs beminde, betekent dat zij hebben vervalst door de redeneringen vanuit die wetenschappelijke dingen; Aschur en Assyrië betekenen de redeneringen; en dezen worden met hemelsblauw bekleed geheten vanwege de begoochelingen en de valse dingen, welke in den uitwendigen vorm verschijnen als ware dingen, omdat zij zijn vanuit den zin der letter des Woords, verdraaid toegepast; en deze worden ook overheden, aanvoerders, gewenste jongemannen, rijdende op paarden, geheten, vanwege denzelfden schijn, want zij die redeneren vanuit het eigen inzicht, schijnen zichzelf en aan anderen die zodanig zijn, toe alsof zij inzichtsvol en wijs waren, en de dingen die zij spreken geven den schijn alsof het ware dingen van inzicht en goede dingen van wijsheid waren, terwijl het toch valse dingen zijn, welke zij liefhebben omdat zij vanuit het eigene zijn; de overheden en de aanvoerders zijn de voornaamste ware dingen, en de rijdenden op paarden betekenen de inzichtsvollen. Bij Jeremia: *“Uitgerekt zilver wordt van Tharschish aangebracht, en goud uit Ufaz, werk des werkmeesters, en van de handen des goudsmids, hemelsblauw en purper zijn hun klederen, het werk der wijzen gans en al”*, x: 9; daar aangaande de afgoden van het huis Israëls, waarmede de valse leerstellige dingen worden aangeduid, omdat zij vanuit het eigen inzicht zijn; en daarom worden zij geheten het werk des werkmeesters en van de handen des goudsmids, en het werk der wijzen gans en al, en dit deswege omdat zij als ware en goede dingen aan henzelf toeschijnen; zilver uit Tharschish en goud uit Ufaz, betekent verschijnend in den uitwendigen vorm als waar en goed, omdat het is vanuit den zin der letter des Woords. Uit deze dingen kan vaststaan, dat het hemelsblauwe de liefde van het valse betekent, omdat het is vanuit het eigene of vanuit het eigen inzicht. Dat het Hemelsblauwe ook de liefde van de wereld betekent, is omdat

de liefde van de wereld overeenstemt met de liefde van het valse, evenals de liefde van zich, welke met het vuur wordt aangeduid, overeenstemt met de liefde van het boze; vanuit de liefde van zich immers is al het boze, en vanuit de liefde van de wereld, welke vanuit dien oorsprong is, is al het valse; het geestelijk boze immers, hetwelk met de liefde van de wereld wordt aangeduid, is in zijn wezen het valse, zoals het geestelijk goede in zijn wezen het ware is; men zie in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 15.

577. En de hoofden der paarden zoals hoofden van leeuwen; dat dit betekent de wetenschap en daaruit de denking, vernietigend voor het ware, staat vast uit de betekenis van de hoofden der paarden, zijnde de wetenschap en daaruit de denking, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de hoofden der leeuwen, zijnde daarvandaan de vernietiging van het ware; dat de hoofden der leeuwen de vernietiging van het ware hier betekenen, is omdat de leeuw in den hoogsten zin het Goddelijk Ware ten aanzien van de macht betekent, en in den tegengestelden zin het valse, vernietigende het ware, bijgevolg de vernietiging van het ware; en het hoofd van den leeuw betekent de krachten van den animus door welke het vernietigt, zijnde de redekavelingen vanuit de valse dingen; dat de Leeuw het Goddelijk Ware ten aanzien van de macht betekent, en in den tegengestelden zin het valse dat hetzelfde vernietigt, zie men boven in n. 278. Dat de hoofden der paarden de wetenschap en daaruit de denking betekenen, is omdat het hoofd het inzicht betekent, en het paard het verstand; doch omdat gehandeld wordt over den zinlijken mens, en hier over diens redenering vanuit de valse dingen, en de zinlijke mens redenerende vanuit de valse dingen geen inzicht heeft, maar slechts wetenschap en de denking daaruit, worden derhalve deze met de hoofden der paarden aangeduid: dat zij die in de valse dingen zijn, geen inzicht hebben, maar in plaats van inzicht wetenschap, zie men in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 33. Dat het hoofd het inzicht betekent, is ter oorzaak hiervan dat het verstand en de wil des mensen in de innerlijke dingen van zijn hoofd zetelen, en vandaar zijn in het voorste gedeelte van het hoofd, zijnde het aangezicht, de zinnen van het gezicht, het gehoor, den reuk en den tast, waarin het verstand en de wil uit het innerlijke invloeit, en dezelve levend maakt, en eveneens maakt dat zij zich in hun gewaarwordingen verheugen; vandaar is het dat met het hoofd in het Woord het inzicht wordt aangeduid: maar omdat alleen diegenen inzichtsvol zijn, die den invloed vanuit den Hemel opnemen, want vanuit den Hemel uit den Heer vloeit alle inzicht en wijsheid in, zo volgt dat zij die in de valse dingen van het boze zijn, geen inzicht hebben; het hogere en geestelijke gemoed immers bij hen is gesloten, en slechts het lagere

gemoed, hetwelk het natuurlijke gemoed wordt genoemd, geopend; dit gemoed neemt, wanneer het hogere gesloten is, niet iets van het ware en het goede op, bijgevolg geen inzicht vanuit den Hemel, maar alleen vanuit de wereld; en daarom hebben dezen in plaats van inzicht slechts wetenschap en vanuit deze de denking, vanuit welke de redenering voortgaat, en door deze de bevestiging van het valse en het boze tegen het ware en het goede. Dat met het hoofd in het Woord het inzicht en de wijsheid wordt aangeduid, en in den tegengestelden zin de wetenschap en daaruit de verdwaasde denking, kan vaststaan uit de volgende plaatsen in het Woord; bij Ezechiël: *“Ik gaf een spang op uw neus, en oorringen op uw oren, en een kroon der versiering op uw hoofd”*, xvi: 12; deze dingen zijn gezegd aangaande Hierosolyma, waarmede de Kerk wordt aangeduid, daar hoedanig zij was geweest in den aanvang; met de spang op den neus wordt de doorvatting van het ware vanuit het goede aangeduid; met de oorringen op de oren, wordt aangeduid het luisteren en de gehoorzaamheid; en met de kroon op het hoofd wordt de wijsheid aangeduid; het inzicht immers, hetwelk vanuit het Goddelijk Ware is, wordt de wijsheid vanuit het goede der liefde, hetgeen wordt aangeduid met de kroon uit goud. In de Apocalyps: *“De vrouw was omgeven met de zon, en de maan was onder haar voeten, en op haar hoofd een kroon van twaalf sterren”*, xii: 1; dat met het hoofd waarop een kroon van twaalf sterren was, het inzicht wordt aangeduid, zal men in de ontvouwing in hetgeen volgt zien. *“Dat de Joden een doornenkroon zetten op het hoofd des Heren en dat zij Zijn hoofd sloegen”*, Matth. xxvii: 29, 30; Markus xv: 17, 19; Joh. xix: 2, betekende, dat zij het Goddelijk Ware Zelf en de Goddelijke Wijsheid zulk een smaadheid aandeden; het Woord immers, hetwelk het Goddelijk Ware is en waar de Goddelijke Wijsheid is, hebben zij vervalst en verechtreukt, door overleveringen en door aanplooingen aan zichzelf, zo een koning willende die hen over allen in het algehele aardrijk zou verheffen; en omdat het Rijk des Heren niet aards maar hemels was, hebben zij derhalve alle dingen des Woords welke aangaande Hem zijn gezegd, verdraaid, en de dingen die aangaande Hem waren voorzegd, bespot; dit was het wat daarmede werd uitgebeeld dat zij een doornenkroon op Zijn hoofd zetten, en dat zij Zijn hoofd sloegen. Waar gehandeld wordt over het beeld van Nebuchadnezar, in den droom gezien, wordt gezegd bij Daniël *“dat zijn hoofd was van zuiver goud, de borst en de armen van zilver, de buik en de dijnen van brons, de benen van ijzer, de voeten deels van ijzer en deels van leem”*, ii: 32, 33; door het beeld werden de opeenvolgende staten der Kerk uitgebeeld; door het hoofd van goud werd uitgebeeld en aangeduid de Oudste Kerk, welke in de hemelse wijsheid en daaruit in het inzicht meer dan de volgende is geweest;

die wijsheid en dat inzicht wordt verstaan onder het hoofd uit goud; dat de overige dingen van dat beeld de staten der volgende Kerken betekenen, zie men boven in n. 176, 411. Bij David: *“Gij hadt ons in het net geleid, Gij hadt verdrukkingen op onze lenden gelegd; Gij hadt den mens in ons hoofd doen rijden”*, Psalm LXVI: 11, 12; met den mens in ons hoofd doen rijden, wordt aangeduid dat er geen inzicht is; men zie boven n. 355, waar die dingen vollediger zijn ontvouwd. Bij Mozes: *“Deze zegeningen mogen komen voor het hoofd van Jozef, en voor de kruin van den Nazireër zijner broederen”*, Gen. XLIX: 26; Deut. XXXIII: 13-16; dat de zegeningen zullen komen voor het hoofd van Jozef, betekent dat al die dingen welke eerder gezegd zijn, zijnde de zegeningen des hemels, zullen geschieden voor de innerlijke dingen van diens gemoed, welke zijn van het leven van diens verstand en wil, want deze zijn de innerlijke dingen des gemoeds; dat zij zullen komen voor de kruin van den Nazireër zijner broederen, betekent dat zij ook zullen geschieden voor de uiterlijke dingen, welke zijn van diens natuurlijk gemoed; het Nazireaat immers betekent de uiterlijke dingen, welke van het natuurlijk gemoed zijn, want het betekent de lokken of het hoofdhaar; maar deze dingen zie men uitvoeriger ontvouwd boven in n. 448, en in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6437, 6438. Bij denzelfde: *“Geeft u wijze en inzichtsvolle mannen, dat ik hen stelle tot uw hoofden”*, Deut. 1: 13; gezegd wordt tot hoofden, omdat verstaan wordt de wijsheid en het inzicht waarover zij meer dan de overigen beschikken; en daarom wordt gezegd: Geeft u wijze en inzichtsvolle mannen. Bij Jesaja: *“Jehovah heeft over ulieden uitgegoten een geest der slaperigheid, en Hij heeft uw ogen, de profeten, toegesloten, en uw hoofden, de zienden, heeft Hij bedekt”*, XXIX: 10; met de profeten worden degenen aangeduid die de ware dingen leren, en de inzichtsvollen, en abstract genomen de leer van het ware, en het inzicht; en daarom zeide hij: *“Hij heeft toegesloten de ogen, de profeten, en uw hoofden, de zienden”*; de profeten worden ogen genoemd, en de zienden hoofden, omdat met de ogen het verstand van het ware ten aanzien van de leer wordt aangeduid, en met de zienden het inzicht, eender als met het hoofd. Bij denzelfde: *“Jehovah zal uit Israël afhouden het hoofd en den staart, den tak en de bieze; de oude en de geëerde zal het hoofd maken, en de profeet, leraar van de leugen, den staart”*, 1X: 13, 14; bij denzelfde: *“Egypte zal geen werk hebben dat hoofd en staart, tak en bieze zal maken”*, XIX: 15; dat Hij uit Israël zal afhouden het hoofd en den staart, en dat Egypte niet hoofd en staart zal hebben, betekent dat voor hen zal vergaan alle inzicht en wetenschap van het ware; men zie boven n. 559, waar die plaatsen uitvoeriger zijn ontvouwd. Bij denzelfde: *“Te dien dage zal de Heer afscheren door een gehuurd scheermes in de*

overgangen der rivier door den koning van Aschur, het hoofd en de haren der voeten, en ook den baard zal het verteren”, VII: 20; dat met deze dingen wordt aangeduid, dat de redekavelingen vanuit de valse dingen den mensen der Kerk zullen beroven van alle geestelijke wijsheid en inzicht, zie men boven in n. 569, waar die dingen elk afzonderlijk zijn ontvouwd; gezegd wordt in de overgangen der rivier, omdat met de rivier de Eufraath de redenering vanuit de valse dingen wordt aangeduid, hier dus het binnendringen daaruit in de ware dingen der Kerk, welke door de redekavelingen vanuit de valse dingen worden vernietigd. Bij Ezechiël: *“Zoon des mensen, neem u een scherp zwaard, een scheermes der scheerders, hetwelk gij zult laten gaan over het hoofd en over den baard; een derde deel zult gij met vuur verbranden, een derde deel zult gij slaan met het zwaard, en een derde deel zult gij verstrooien in den wind”*, V: 1, 2; ook hier wordt met een scheermes over het hoofd laten gaan, aangeduid: beroven van alle inzicht van het ware; de oorzaak hiervan is deze, dat indien er niet de laatsten van het inzicht zijn, welke worden aangeduid met de haren des hoofds, welke hij zou afscheren met een scheermes dat hij zou laten gaan over het hoofd, het inzicht vergaat; want wanneer de laatsten worden weggenomen, zo is het als wanneer aan een zuil de basis wordt ontnomen, of aan een huis het fundament; vandaar is het, dat het in de Joodse Kerk, welke een uitbeeldende Kerk was, iets schandelijks was om de haren des hoofds af te scheren en kaalheid over zich te brengen, eender om den baard af te scheren; en daarom ook verschijnen zij die zonder inzicht zijn, in de geestelijke Wereld kaalhoofdig. Uit deze dingen kan vaststaan, wat er in de volgende plaatsen wordt aangeduid met een kaal hoofd of met de kaalheid. Bij Jesaja: *“Op alle hoofden ervan kaalheid, alle baard geschoren”*, XV: 2, namelijk dat er geen inzicht is; bij Ezechiël: *“Op alle aangezichten schaamte, en op alle hoofden kaalheid”*, VII: 18; bij denzelfde: *“Alle hoofd kaal geworden, en alle schouder onthaard”*, XXIX: 18; eender. En daarom was het Aharon en diens zonen verboden hun hoofden te scheren, en den hoek des baards, over welke zaak aldus bij Mozes: *“Aharon en diens zonen zullen niet hun hoofden scheren, noch hun klederen verscheuren, opdat zij niet sterven, en Jehovah deswege toorne tegen de ganse vergadering”*, Levit. X: 6; bij denzelfde: *“De zonen van Aharon zullen geen kaalheid brengen over hun hoofd, noch den hoek des baards afscheren”*, Levit. XXI: 5; met den baard wordt het laatste van den redelijken mens aangeduid, en daarmee dat zij den baard niet zouden afscheren, wordt aangeduid: opdat zij zich niet zouden beroven van het redelijke daardoor dat zij zich van het laatste ervan zouden beroven; want, zoals boven is gezegd, wanneer het laatste wordt weggenomen, vergaat ook het innerlijke. Wat

daaronder wordt verstaan *dat een van de vijanden gevangen vrouw, indien zij tot echtgenote zou worden verlangd, haar hoofd zou scheren, en haar nagels maken*, Deut. XXI: 11, 12, zie men boven, n. 555. Omdat de schaamte werd uitgebeeld door de handen op het hoofd, wordt derhalve gezegd bij Jeremia: *“Ook van Egypte zult gij beschaamd worden, zoals gij beschaamd zijt van Assyrië; ook van haar zult gij uitgaan, en uw handen op uw hoofd”*, II: 36, 37: en bij denzelfde: *“Beschaamd zijn zij en met schande aangedaan, en zij hebben het hoofd bedekt”*, XIV: 3, 4: en omdat dit een uitbeeldende voor de schaamte was, *legde derhalve Thamar, nadat zij verkracht was door Ammon haar broeder, de hand op het hoofd, en zij ging al gaande en schreeuwende*, II Sam. XIII: 19; met de handen op het hoofd leggen, werd aangeduid dat er niet enig inzicht was. Ook de smart over de zonde dat zij waanzinnig en dwaas gehandeld hadden, werd daardoor uitgebeeld dat zij stof strooiden op het hoofd, en dat zij tot aan de aarde toe het hoofd nederstootten, waarmede ook de vervloeking werd aangeduid; zoals bij Ezechiël: *“Zij zullen stof doen opkomen op uw hoofd, in de as zullen zij u wentelen”*, XXVII: 30: in de Klaagliederen: *“Zij zitten op de aarde, zij zwijgen stil, de ouderen der dochter Zions; zij deden stof opkomen op hun hoofd, zij gordden zich met zakken, zij deden haar hoofd ter aarde nederkomen, de maagden van Jeruzalem”*, II: 10. Met het hoofd echter in den tegengestelden zin wordt de geslepenheid aangeduid welke degenen hebben die in de liefde van heersen zijn; deze wordt verstaan onder het hoofd bij Mozes: *“Het zaad der vrouw zal het hoofd der slang vertreden, en de slang zal den biel kwetsen”*, Gen. III: 15; bij David: *“De Heer aan Uw rechterhand sloeg ten dage Zijns toorns de koningen, Hij richtte onder de natiën, Hij vervulde met hun lijken; Hij sloeg het hoofd over veel land; vanuit den stroom op den weg zal Hij drinken; deswege zal Hij het hoofd verheffen”*, Psalm CX: 5, 6, 7; welke dingen men zie ontvouwd boven in n. 518: en bij denzelfde: *“God zal het hoofd der vijanden verbrijzelen, de kruin van haar voor hen die in schulden wandelen”*, Psalm LXVIII: 22. Dat de geslepenheden door welke zij het boze bedoelen en tegen anderen beramen, op henzelf terugkomen, wordt aangeduid met *den weg geven op hun hoofd*, Ezech. IX: 10; Hfdst. XI: 21; Hfdst. XVI: 43; Hfdst. XVII: 19; Hfdst. XXII: 31; Joël III: 4, 7. Wat echter met *de zeven hoofden waarop zeven diademen waren*, in de Apocalyps Hfdst. XII: 3; Hfdst. XIII: 1, 3; Hfdst. XVII: 3, 7, 9, wordt aangeduid, zal men beneden zien. Bovendien worden met het hoofd, omdat het het hoogste en het primaire is in den mens, ook meer dingen aangeduid, zoals de bergtop, de spits, het primaire, de aanvang van den weg, van de straat, van de maand, en eendere dingen.

578. En van hun monden ging uit vuur, en rook, en zwavel; dat dit betekent de gedachte dingen en daaruit de redeneringen, opwellende vanuit de liefde van het boze en vanuit de liefde van het valse, en vanuit de begerigheid om de ware en de goede dingen te vernietigen door de valse dingen van het boze, staat vast uit de betekenis van den mond, zijnde de denking en daaruit de redenering, waarover in de ontvouwing tot het volgende 19de Vers; uit de betekenis van het vuur, zijnde de liefde van zich en daaruit de liefde van het boze, waarover boven n. 504, 539; uit de betekenis van den rook, zijnde het dichte valse opwellende vanuit de liefde van het boze, waarover ook boven, n. 494, 539; en uit de betekenis van den zwavel, zijnde de begerigheid om de ware en de goede dingen der Kerk te vernietigen door de valse dingen van het boze; dat deze met de zwavel wordt aangeduid, kan vaststaan uit het Woord waar zij wordt vermeld; zoals bij Mozes: “*Jehovah deed op Sodoma en Amora regenen zwavel en vuur*”, Gen. XIX: 24; en bij Lukas: “*Op den dag waarop Loth uitging van Sodom, regende het vuur en zwavel vanuit den hemel, en verdierf allen, even alzo zal het zijn in den dag waarop de Zoon des mensen zal onthuld worden*”, XVII: 29, 30; onder hen die in Sodoma en Amora waren, worden degenen verstaan die in de valse dingen van het boze vanuit de liefde van zich waren; en omdat de valse dingen van het boze vanuit die liefde hen verdierven, regende het derhalve zwavel en vuur, zwavel vanwege de begerigheid om de Kerk te verderven door de valse dingen van het boze, vuur, omdat die begerigheid opweldde vanuit de liefde van zich: dat aldus zal geschieden wanneer de Zoon des mensen zal onthuld worden, betekent dat ook dan de valse dingen van het boze vanuit de liefde van zich de Kerk zullen verderven: zodanige regen verschijnt ook in de geestelijke Wereld, wanneer de bozen die in de valse dingen vanuit die liefde zijn, in de hel worden geworpen. Bij Mozes: “*Wat zullen uw zonen zeggen, en de vreemde, wanneer zij zullen zien de plagen dezes lands en deszelfs ziekten? Zwavel, zout en verbranding het ganse land; niet zal bezaaid worden, noch zal uitspruiten, noch zal enig kruid in hetzelfde opkomen; naar de omkering van Sodoma en Amora, Adama, en Zeboïm*”, Deut. XXIX: 21, 22; dit zijn de vervloekingen die den zonen Israëls aangezegd worden, indien zij niet de geboden en de inzettingen houden, en indien zij andere goden vereren; en omdat dan de Kerk wordt verwoest en vernietigd door de valse dingen van het boze, en door de boze dingen van het valse, wordt gezegd dat dan het ganse land zal zijn zwavel, zout, verbranding; het land betekent de Kerk; en daarmee dat niet bezaaid zal worden, niet zal uitspruiten, noch enig kruid in hetzelfde zal opkomen, wordt aangeduid dat niet langer enig ware vanuit het goede zal worden

opgenomen en voortgebracht. Bij Jesaja: *“Bereid is van gisteren Thofeth; ook is dit voor den koning bereid; in de diepte en de breedte zal hij nederdalen; zijn brandstapel, het vuur en vele houten, de adem van Jehovah zoals een rivier van zwavel, hem aanstekende”*, xxx: 33; met Thofeth wordt de hel aangeduid, waar de afgrijselijke en woeste liefde regeert om alle ware en goede dingen der Kerk te vernietigen, vooral waar de woeste begeerte regeert om de goede dingen der onschuld te verderven; dat die afgrijselijke hel is vanuit de valse dingen van het boze, wordt daarmee aangeduid, dat hij in de diepte en de breedte zal nederdalen; de koning voor wien die hel is bereid, betekent het helse valse zelf; zijn brandstapel, het vuur en de houten betekenen de boze dingen van elk geslacht die van die liefde zijn; en omdat die hel gloeit vanwege de begeerigheid om te vernietigen, wordt gezegd dat de adem van Jehovah zoals een rivier van zwavel hem aansteekt; daar immers worden zij zodra zij de ware dingen der Kerk horen en de goede dingen ervan uit iemand gewaar worden, ontstoken zoals met woede om dezelve te vernietigen en uit te blussen. Bij Jesaja: *“Dag der wraak van Jehovah, het jaar der vergeldingen voor de twistzaak van Zion; en de bergstromen ervan zullen verkeerd worden in pek, en het stof ervan in zwavel, en het land ervan zal zijn tot brandend pek; des nachts en des daags zal het niet worden uitgeblust, tot in het eeuwige zal zijn rook opgaan”*, xxxiv: 8, 9, 10; de dag der wraak van Jehovah en het jaar der vergeldingen voor de twistzaak van Zion, betekent de Komst des Heren, en het Laatste Gericht alsdan, door Hem gehouden; dat de bergstromen zullen worden verkeerd in pek, en het stof in zwavel, betekent de hel waarin degenen zullen worden geworpen die in de valse dingen van het boze en in de boze dingen van het valse zijn; het boze der helse liefde en de straf ervan wordt daarmee aangeduid dat de brandende pek des nachts en des daags niet zal worden uitgeblust; en het afgrijselijke valse vanuit het boze daarmee dat de rook tot in het eeuwige zal opgaan. Bij Ezechiël: *“Ik zal rechten met Gog, door pest en bloed, en Ik zal een overstromenden regen, en hagelstenen, vuur en zwavel doen regenen op hem”*, xxxviii: 22; onder Gog worden degenen verstaan die in het uitwendig heilige en vrome allen erediens stellen, en niet in het inwendige, terwijl toch de uitwendige erediens zodanig is als de inwendige is; en gezegd wordt dat Jehovah over hen zal doen regenen een overstromenden regen, hagelstenen, vuur en zwavel, waarmee wordt aangeduid dat de valse en de boze dingen vernietigende alle ware en goede dingen der Kerk, dit zullen doen; het vuur en de zwavel zijn de boze dingen van het valse en de valse dingen van het boze, de ene en de andere duivels. Bij David: *“Jehovah zal op de goddelozen regenen strikken, vuur en zwavel; en een wind der stormen zal*

het deel huns bekers zijn”, Psalm XI: 6; met deze dingen wordt aangeduid, dat de goddelozen zullen worden vernietigd door hun eigen boze dingen van het valse en door hun eigen valse dingen van het boze, welke alle ware dingen der Kerk bij hen vernietigen; de strikken, het vuur en de zwavel zijn de boze dingen van het valse en de valse dingen van het boze; en de wind der stormen die het deel huns bekers zullen zijn, betekent de vernietiging van elk ware; dat niet verstaan wordt dat Hij zal regenen vuur en zwavel op de goddelozen, is duidelijk, want gezegd wordt ook dat er strikken zullen regenen; en daarom worden met het vuur en de zwavel zulke dingen aangeduid die de ware en de goede dingen der Kerk algeheel vernietigen. Eender bij Job: *“Zwavel zal worden gestrooid op de woning van den goddeloze”*, XVIII: 15; onder de zwavel immers wordt zulk een valse van het boze verstaan dat het al der Kerk bij den mens vernietigt, zijnde het valse vanuit het boze der liefde van zich zodanig als diegenen het hebben gehad die in Sodom en Amora waren, waarvan wordt gezegd dat het niet slechts de steden en de bewoners omkeerde, maar ook de vlakke en het gewas des velds, Gen. XIX: 25; het gewas des velds betekent het geboren wordende ware der Kerk. Eendere dingen worden met het vuur en de zwavel aangeduid in de volgende dingen in de Apocalyps: *“Wie het beest aanbidt, en zijn beeld, die zal gemarteld worden met zwavel en vuur”*, XIV: 9, 10. *“Het beest en de Pseudoprofeet zijn levend geworpen in den poel des vuurs, brandende met zwavel”*, XIX: 20. *“De duivel werd geworpen in den poel van vuur en zwavel, alwaar het beest en de pseudoprofeet zijn”*, XX: 10. *“Voor de mensenmoorders, de hoereers, de bezweerders en de afgodendienaars en alle leugenaars zal het deel zijn in den poel brandende van vuur en zwavel”*, XXI: 8.

579. Door deze drie werd gedood het derde deel der mensen, vanwege het vuur en vanwege den rook en vanwege de zwavel, uitgaande van hun monden; dat dit betekent dat al het verstand van het ware en vandaar het geestelijk leven tengevolge van dezelve werd uitgeblust, staat vast uit de betekenis van het derde deel der mensen, zijnde alle inzicht of verstand van het ware, en omdat daaruit het geestelijk leven is, behelst het derhalve ook dit leven; uit de betekenis van gedood worden, zijnde uitgeblust worden, want wanneer het verstand van het ware wordt uitgeblust, wordt de mens geestelijk gedood; men zie boven n. 315; dat het derde deel, wanneer het de ware dingen betreft, het al is, n. 506; en dat de mens het verstand van het ware en de doorvatting van het goede is, n. 280, 546; en uit de betekenis van het vuur, den rook en de zwavel, uitgaande van hun monden, zijnde de gedachten en daaruit de redekavelingen opwellende vanuit de liefde van het boze, vanuit de liefde van het valse, en vanuit de begerigheid om de ware en de goede dingen te vernietigen door

de valse dingen van het boze, waarover vlak boven n. 578; uit deze dingen kan men zien, wat met die woorden wordt aangeduid. Deze dingen worden gezegd aangaande de in het visioen geziene paarden, namelijk dat van hun monden uitging vuur, rook en zwavel; en omdat met de in het visioen geziene paarden de vervalsingen van het Woord door de redekavelingen vanuit de begoochelingen worden aangeduid, zo blijkt dat met het vuur, den rook en de zwavel, de dingen worden aangeduid die veroorzaken, zijnde de liefden van het boze en het valse, en de begerigheden om de ware en de goede dingen der Kerk te vernietigen; en dit geschiedt door de gedachten en de redekavelingen vanuit de begoochelingen aangaande den zin en het verstand van het Woord; wanneer immers de mens niet denkt dan alleen vanuit begoochelingen, zo denkt hij alleen vanuit de dingen die in den zin der letter op het eerste gezicht uitkomen, en niet vanuit enigen innerlijken letterlijken zin; vandaar vat hij uiterst grove en harde ideeën op aangaande al het leerstellige dat vanuit het Woord is, zoals aangaande God, dat Hij toorn, straft, in de hel werpt, verzoekt, dat het Hem berouwt, en eendere dingen meer, behalve dat hij lichamenlijk en stoffelijk denkt over de afzonderlijke dingen die hij in het Woord leest, en niets geestelijk; vandaar is het, dat hij louter zinlijk denkt; en wanneer hij louter zinlijk denkt, dan denkt hij alleen vanuit de liefde van zich en van de wereld; en wanneer hij vanuit deze denkt, denkt hij alleen vanuit de boze en de valse dingen; en daarom denkt hij, wanneer hij aan zichzelf overgelaten vanuit zijn geest denkt, dan vanuit de aandoening van die liefden, welke hij verbindt met de dingen die in het Woord zijn; en wanneer de Goddelijke dingen des Woords met zulke dingen worden verbonden, dan worden alle dingen die daar zijn, verechtreukt en vervalst; want de Goddelijke dingen des Woords kunnen nooit worden verbonden dan met de hemelse liefde of met de geestelijke aandoening; indien zij worden verbonden met een andere liefde, of met een andere aandoening, dan wordt het hogere gemoed gesloten, hetwelk het geestelijk gemoed wordt genoemd, en wordt slechts het lagere gemoed geopend, hetwelk het natuurlijk gemoed wordt genoemd; ja zelfs wordt bij hen die de ware dingen des Woords verbinden met de aandoening der liefde van zich, ook het natuurlijk gemoed gesloten, en wordt slechts het laatste van dit gemoed geopend, hetwelk het zinlijke wordt genoemd, hetwelk het naastgelegen aan het lichaam kleeft, en het naastgelegen aan de wereld uitstaat; vandaar is het, dat des menschen geest lichamenlijk wordt, en deze kan geen deel hebben met de Engelen, die geestelijk zijn.

580. Want hun mogendheid was in hun mond; dat dit betekent de zinlijke denkingen en daaruit de redeneringen, dat zij voor hen zich ten zeerste

geldend maakten, staat vast uit de betekenis van hun mogendheid, zijnde zich geldend maken, hier ten zeerste geldend; en uit de betekenis van den mond, zijnde de zinlijke denking en daaruit de redenering; met den mond immers en met de dingen die van den mond zijn, worden de dingen aangeduid die des verstande zijn en daaruit der denking en der spraak zijn; deze immers stemmen overeen met den mond; want alle organen die met één woord worden geheten van den mond te zijn, zoals het strottenhoofd, de luchtpijpspleet, de keel, de tong, de mond, de lippen, zijn de organen die het verstand van dienst zijn voor het uiten en het uitspreken; vandaar is het, dat met den mond de denking en daaruit de redenering wordt aangeduid; doch omdat des mensen denking innerlijk en uiterlijk is, namelijk geestelijk, natuurlijk en zinlijk, wordt derhalve met den mond de denking aangeduid die de mens heeft over wien wordt gehandeld, hier de zinlijke denking, omdat gehandeld wordt over den mens die zinlijk is geworden door de valse dingen van hêt boze: de zinlijke denking is de allerlaagste denking, en zij is stoffelijk en lichamelijk; in deze denking zijn allen die in de boze dingen zijn ten aanzien van het leven en daaruit in de valse dingen ten aanzien van de leer, hoezeer zij ook voor geleerd en ontwikkeld worden gehouden, en eveneens hoezeer zij ook valse dingen in een fraaie reeks kunnen samenvoegen, en met een zwierige en welsprekende rede opsieren. Dat de mond vanwege de overeenstemming, aldus in den geestelijken zin, de denking betekent, doch in den natuurlijken zin de uitspreking, kan vaststaan uit deze volgende plaatsen; bij David: *“De mond des gerechten overdenkt wijsheid”*, Psalm xxxvii: 30; met den mond daar wordt de denking vanuit de aandoening aangeduid, want vanuit die overdenkt de mens wijsheid, niet echter vanuit den mond en deszelfs spraak. Bij Lukas: *“Jezus zeide: Ik, Ik zal u mond en wijsheid geven, welke zij niet zullen kunnen tegenspreken”*, xxi: 15; de mond daar staat voor het spreken vanuit het verstand, aldus voor de denking vanuit welke de mens spreekt. Bij Mattheus: *“Niet wat in den mond ingaat maakt den mens onrein, maar wat ten monde uitgaat, dit maakt den mens onrein: wat ten monde ingaat, gaat heen in den buik, en wordt in de heimelijkheid uitgeworpen; de dingen echter die ten monde uitgaan, gaan van het hart uit; van het hart gaan uit boze denkingen, doodslagen, echtbreuken, schofferingen, diefstallen, valse getuigenissen, lasteringen”*, xv: 11, 17, 18, 19; onder de dingen die ten monde ingaan, worden in den zin der letter spijzen van elk geslacht verstaan, welke na het gebruik in het lichaam door den buik heengaan in de heimelijkheid; doch in den geestelijken zin worden met de dingen die ten monde ingaan aangeduid alle dingen die vanuit het geheugen en eveneens vanuit de wereld

binnengaan in de denking; deze stemmen ook overeen met de spijzen; en de dingen die de denking binnengaan en niet tevens den wil, maken den mens niet onrein; want het geheugen en de denking daaruit zijn voor den mens alleen zoals een ingang tot hem, aangezien de wil den mens zelf is; de dingen die slechts de denking binnengaan en niet verder, worden als het ware door den buik heen in de heimelijkheid uitgeworpen; de buik betekent vanwege de overeenstemming de wereld der geesten, waarvandaan de denkingen bij den mens invloeien; en de heimelijkheid betekent de hel; men moet weten, dat de mens niet kan worden gezuiverd van de boze dingen en van de valse dingen daauit, indien niet de onreine dingen die hem in zijn, opduiken tot in de denking, en daar worden gezien, erkend, afgezonderd en verworpen; uit deze dingen blijkt, dat met dat wat ten monde ingaat, in den geestelijken zin datgene wordt aangeduid wat binnengaat in de denking vanuit het geheugen en vanuit de wereld; daarentegen wordt met dat wat ten monde uitgaat, in den geestelijken zin aangeduid de denking vanuit den wil of vanuit de liefde; met het hart immers, vanuit hetwelk het uitgaat in den mond, en vanuit den mond, wordt des mensens wil en liefde aangeduid; en omdat de liefde en de wil den gansen mens maken, de mens immers is zodanig als zijn liefde is, maken vandaar de dingen die daaruit in den mond en vanuit den mond uitgaan, den mens onrein; en dat deze de boze dingen van elk geslacht zijn, staat vast uit de opgesomde dingen daar. Aldus wordt dit woord des Heren in de Hemelen verstaan. Dat het hart den wil en de liefde betekent, zie men boven in n. 167. Bij Jesaja: *“Er vloog tot mij een van de serafim, in wiens hand een gloeiende kool was, vanuit het altaar, en hij raakte mijn mond aan, en hij zeide: Zie, deze heeft uw lippen aangeraakt; derhalve is uw ongerechtigheid geweken, en is uw zonde verzoend”*, VI: 6, 7; dat een van de serafim met een gloeiende kool vanuit het altaar den mond en de lippen van den Profeet aanraakte, betekent dens innerlijke zuivering, zijnde die van het verstand en van den wil, en vandaar de inwijding in het ambt van leren; met de gloeiende kool vanuit het altaar wordt de Goddelijke Liefde aangeduid, uit dewelke alle zuivering is; en met den mond en de lippen wordt de denking en de aandoening aangeduid, of, wat hetzelfde is, het verstand en de wil; en wanneer deze gezuiverd zijn, wordt de mens verwijderd van de ongerechtigheid en de zonde; en daarom wordt gezegd: Derhalve is uw ongerechtigheid geweken, en is uw zonde verzoend; dat de ongerechtigheid niet wijkt door een aan mond en lippen gebrachte gloeiende kool, kan voor een ieder vaststaan. Dat de dingen die des monds zijn, overeenstemmen met de verstandelijke dingen, omdat vanuit dezelve de stem en de spraak voortgaat; zie men in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN,

n. 8068, 9384. Dat vanuit den mond en vanuit het hart is vanuit het verstand en den wil, n. 3313, 8068 aldaar.

581. Want hun staarten waren eender aan de slangen, hebbende hoofden; dat dit betekent dat zij vanuit de zinlijke wetenschappelijke dingen, welke begoochelingen zijn, geslepen redeneren, staat vast uit de betekenis van de staarten, hier van de paarden, zijnde de wetenschappelijke dingen, welke de zinlijke dingen worden genoemd, omdat zij de laatsten van het verstand zijn, waarover boven n. 559; uit de betekenis van de slangen, zijnde de geslepenheden van den zinlijken mens, waarover aanstonds; en uit de betekenis van hoofden hebben, zijnde redeneren door die wetenschappelijke dingen; want met het hoofd wordt het inzicht aangeduid, vandaar met een hoofd hebben inzichtsvol zijn; dat het is redeneren door die wetenschappelijke dingen, is omdat met het hoofd, wanneer het den zinlijken mens betreft, de wetenschap wordt aangeduid, en vandaar de dwaze denking; men zie boven n. 577; bijgevolg ook de redenering door de zinlijke wetenschappelijke dingen; uit deze dingen kan vaststaan, dat met de staarten der paarden eender aan de slangen, hebbende hoofden, wordt aangeduid dat zij vanuit de zinlijke wetenschappelijke dingen, welke begoochelingen zijn, geslepen redeneren. Gezegd wordt dat het begoochelingen zijn, omdat de zinlijke wetenschappelijke dingen begoochelingen worden, wanneer de mens vanuit dezelve redeneert over de geestelijke dingen; zoals bijvoorbeeld, dat waardigheden en welgesteldheden werkelijke zegeningen zijn, dat het de heerlijkheid is zodanig als de rijksgroten in de wereld hebben, waarin de hemelse gezegendheid bestaat; en dat de Heer de aanbidding door den mens wil terwille van de heerlijkheid van Zichzelf, en andere eendere dingen, welke begoochelingen zijn wanneer zij op de geestelijke dingen worden toegepast; want omdat de zinlijke mens niet over inzicht beschikt, denkt hij aldus; hij kan immers niet anders denken. Dat de slangen in het Woord betekenen den zinlijken mens ten aanzien van de geslepenheid, en ten aanzien van de voorzichtigheid, kan vaststaan uit de volgende dingen; bij Mozes: *“De slang werd geslepenner dan alle wilde beest des velds dat Jehovah God gemaakt had”*, Gen. III: 1; onder de slang hier wordt niet een slang verstaan, maar de zinlijke mens, en in den gemenen zin het zinlijke zelf, zijnde het laatste van het menselijk verstand; met den mens en zijn echtgenote wordt de Oudste Kerk aangeduid, en deze is gevallen toen de mensen dier Kerk aanvingen vanuit de zinlijke wetenschappelijke dingen te redeneren over de Goddelijke dingen, hetgeen wordt aangeduid met eten van den boom der wetenschap; hun geslepenheid in het redeneren over de Goddelijke dingen vanuit het zinlijke, wordt beschreven met de redenering

der slang met de echtgenote van Adam, tengevolge waarvan zij bedrogen werden; dat de slang geslepener dan alle wilde beest des velds wordt geheten, is omdat zij venijn heeft, en vandaar haar beet dodelijk is, en omdat zij zich in schuilhoeken verbergt; het venijn betekent het geslepene en de list, en vandaar haar beet de dodelijke schade; en de schuilhoeken vanwaaruit zij bijt en waarin zij zich verbergt, betekenen de geslepenheden: men moet weten, dat alle beesten aandoeningen betekenen, zodanige als er bij de mensen zijn; en de slangen betekenen de aandoeningen van den zinlijken mens, ter oorzaak hiervan dat zij over den grond kruipen op den buik, eender als het zinlijke des mensen; dit is immers in de laatste plaats, en kruipt als het ware over den grond onder de overige dingen; ook wonen de zinlijke mensen in de geestelijke Wereld in de lagere delen; zij kunnen immers niet worden opgeheven naar de hogere dingen, aangezien zij in de uitwendige dingen zijn, en vanuit dezelve over elke zaak oordelen en concluderen; ook zijn de bozen, die in de hellen zijn, voor het merendeel zinlijk, en velen van hen geslepen; en daarom ook verschijnen zij zoals slangen van verschillend geslacht, als zij vanuit het licht des Hemels worden geschouwd; vandaar is het, dat de duivel slang wordt genoemd: dat de helsen ook geslepen zijn, is ter oorzaak hiervan dat het boze in zich alle geslepenheid en boosheid verbergt, zoals het goede alle voorzichtigheid en wijsheid; over welke zaak men zie in het werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 576 tot 581, waar gehandeld is over de boosheid en de schandelijke kunstgrepen van de helse geesten. Vandaar nu is het, dat de duivel of de hel slang wordt geheten in de volgende plaatsen; in de Apocalyps: *“De draak, de oude slang, de duivel en de satan, die het ganse wereldrond verleidt”*, XII: 9, 14, 15; Hfdst. XX: 2. Bij David: *“Zij scherpen de tong als een slang, addervergift is onder hun lippen”*, Psalm CXL: 4; met welke dingen hun geslepen en listig bedriegen wordt aangeduid. Bij denzelfde: *“Hun venijn is gelijk als het venijn der slang”*, Psalm LVIII: 5. Bij Job: *“Het venijn der adderen zal hij zuigen, doden zal hem de tong der slang”*, XX: 16; en bij Jesaja: *“Addereieren legden zij, en spinnewebben weefden zij; wie eet van hun eieren, sterft; en wanneer iemand ze stukdrukt, wordt een adder uitgestoten”*, LIX: 5; deze dingen betreffen de boze mensen, die met list en geslepenheid verleiden in geestelijke dingen; de achterbakse boze dingen waartoe zij met geslepenheid verlokken, worden aangeduid met de addereieren die zij leggen; de arglistige valse dingen worden aangeduid met de spinnewebben die zij weven; de dodelijke schade indien zij worden opgenomen, wordt aangeduid met: *Wie eet van hun eieren, sterft; en wanneer iemand ze stukdrukt, wordt een adder uitgestoten.* Aangezien de Farizeën zodanig waren, werden zij derhalve door den Heer

genoemd *slangen, adderengebroedsel*, Matth. xxiii: 33. Dat de geslepenheden en de boosheden van dezulken niet in het minst degenen zullen schaden die de Heer beschermt, wordt daarmede aangeduid dat *de zuigeling zal spelen over het hol van een adder, en over de spelonk van den basilisk zal een gespeend kind de hand uitsteken*, Jes. xi: 8; met den zuigeling en den gespeende worden degenen aangeduid die in het goede der onschuld zijn, zijnde zij die in de liefde tot den Heer zijn; en onder het hol van een adder en de spelonk van den basilisk worden de hellen verstaan waarin de arglistigen en de geslepen geesten zijn; er verschijnen ook ingangen tot dezelve zoals donkerzwarte hollen, en van binnen zoals spelonken. Dat de geslepenheden en de boosheden der helse geesten niet degenen zullen schaden die de Heer beschermt, wordt ook aangeduid met deze woorden des Heren, *dat zij zouden kunnen treden op slangen en schorpioenen, en op alle mogendheid des vijands* [inimicus], Lukas x: 19; voorts *dat zij slangen zouden kunnen opnemen, en eveneens iets dodelijks drinken, en dat het hun niet zou schaden*, Markus xvi: 18; treden op slangen, betekent verachting en minachting hebben voor de arglistigen, de geslepenheden, en de schandelijke kunstgrepen der helse bende; en daarom ook wordt gezegd: En op alle mogendheid des vijands; de vijand is die bende, en de mogendheid ervan is de geslepenheid. De boosheden en de geslepenheden der helse geesten, die tezamen genomen duivel en satan worden genoemd, worden onder de slangen ook verstaan in de volgende plaatsen; bij Mozes: *Jehovah God, leidende u door de grote en vreselijke woestijn, der slang, der vurige slang, en des schorpioen*, Deut. viii: 15; door de tochten der zonen Israëls in de woestijn werden de verzoeken der gelovigen uitgebeeld en vandaar aangeduid; de bestokingen alsdan uit de hellen door de boze geesten en de geniën, worden aangeduid met de slangen, de vurige slangen en de schorpioenen. Bij Jesaja: *Verblijd u niet, gij gans Filistea, dat de roede is gebroken die u sloeg, want uit den wortel der slang zal een basilisk uitgaan, welks vrucht een vliegende vurige slang is*, xiv: 29; met Filistea wordt het van de naastenliefde gescheiden geloof aangeduid; de verleiding van velen door drogredenen, waarmede dat geloof wordt bevestigd, wordt daarmede beschreven dat uit den wortel der slang een basilisk zal uitgaan, welks vrucht een vliegende vurige slang is. Bij Jeremia: *Zie; Ik ben zedende onder u slangen, basiliken, tegen dewelke geen bezwering is, en zij zullen u bijten*, viii: 17; bij denzelfde: *Haar stem zoals van een slang zal gaan*, xlvi: 22, 23. Bij Amos: *Indien zij zich zullen verstoken hebben voor Mijn ogen in den bodem der zee, zo zal Ik van daar een slang gebieden om hen te bijten*, ix: 3. Ook worden de geslepenheden aangeduid met *den Leviathan de gekronkelde slang*,

Jes. XXVII: 1. Dat met de slangen wordt aangeduid de geslepenheid en eveneens de voorzichtigheid welke bij de zinlijke mensen is, kan vaststaan uit des Heren woorden bij Mattheus: “*Zijt voorzichtig zoals de slangen, en eenvoudig zoals de duiven*”, x: 16; voorzichtig worden degenen geheten die in het goede zijn, geslepen zij die in het boze zijn; de voorzichtigheid immers is van het ware vanuit het goede, en de geslepenheid is van het valse vanuit het boze; en omdat tot hen die in het goede zijn, die dingen worden gezegd, kan derhalve onder de slangen op die plaats ook de voorzichtigheid worden verstaan. Aangezien de geslepenheden der bozen duivels zijn, wordt derhalve van hen die daarin zijn, gezegd dat zij stof eten; bij Mozes: “*Tot de slang werd gezegd: Vervloekt zijt gij boven alle beesten, en boven al de wilde dieren des velds; op uw buik zult gij wandelen, en stof zult gij eten al de dagen uws levens*”, Gen. III: 14; bij Jesaja: “*Stof het brood der slang*”, LXV: 25; en bij Micha: “*Zij zullen het stof lekken zoals de slang*”, VII: 17; met het stof wordt het verdoemde aangeduid; en met wandelen op den buik wordt het zinlijke aangeduid, zijnde het laatste des levens bij den mens; en omdat het het laatste des levens is, is het derhalve in geen inzicht en wijsheid, maar in de geslepenheid en de boosheid, welke het tegendeel van het inzicht en de wijsheid zijn. Bij Mozes: “*Dan is een slang op den weg, een pijladder op het pad, bijtende des paards verzenen, en zijn ruiters zal achterover vallen*”, Gen. XLIX: 17; wat deze profetische uitspraak aangaande Dan betekent, kan niemand weten, tenzij men weet wat wordt aangeduid met het paard en zijn verzenen, voorts wat met de slang; met het paard wordt het verstand van het ware aangeduid, en met den ruiters het inzicht; met de slang wordt het zinlijke aangeduid, zijnde het laatste van het leven van het verstandelijke; met des paards verzenen worden de ware dingen in laatsten aangeduid, zijnde de zinlijke wetenschappelijke dingen; dat het zinlijke door redeneringen vanuit begoochelingen het verstand kwetst en verleidt, wordt daarmee aangeduid dat de slang des paards verzenen bijt en zijn ruiters achterover zal vallen: deze dingen zijn gezegd aangaande Dan, omdat de naar hem genoemde Stam de laatste der Stammen was, en vandaar betekende hij de laatsten van het ware en het goede, bijgevolg de laatsten der Kerk, over welke zaak men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 1710, 3923, 6396, 10335, waar deze profetische uitspraak ook is ontvouwd. Het zinlijke, hetwelk het laatste van het leven van het verstandelijke is, wordt ook aangeduid met de *langwerpige slang*, Jes. XXVII: 1; Job XXVI: 13; voorts ook met *de slang waarin de stok van Mozes werd verkeerd*, Exod. IV: 3, 4; Hfdst. VII: 9 tot 12; men zie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN, n. 6949, 7293. Ook de zinlijke dingen, zijnde de laatsten van des mensen leven, worden aangeduid met *de vurige*

slangen gezonden onder het volk, dat tot Egypte wilde wederkeren; doch de genezing van de beet van zulke slangen, door het Goddelijk Zinlijke des Heren, wordt aangeduid met de bronzen slang gesteld op een stang, bij het aanschouwen waarvan zij herleefden, Num. XXI: 5 tot 9. Gezegd wordt het Goddelijk Zinlijke des Heren, omdat de Heer toen Hij in de wereld was, Zijn ganse Menselijke tot aan het laatste ervan heeft verheerlijkt, dat is, Goddelijk gemaakt; zoals hieruit kan vaststaan, dat Hij niets in het graf heeft achtergelaten, en dat Hij tot de discipelen heeft gezegd *dat Hij beenderen en vlees heeft, welke een geest niet heeft*, Lukas XXIV: 39, 40): het zinlijk laatste hetwelk de Heer ook heeft verheerlijkt of Goddelijk gemaakt, wordt aangeduid met die bronzen slang gesteld op een stang, waarover de Heer Zelf aldus bij Johannes: *“Zoals Mozes de slang heeft verhoogd, aldus moet de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een elk die in Hem gelooft, niet verga, maar het eeuwige leven hebbe”*, III: 14, 15; door zulk een teken werd de Heer uitgebeeld voor het Israëlitische en Joodse volk, omdat zij louter zinlijk waren, en de zinlijke mens kan zijn denking, wanneer hij ze tot den Heer verheft, niet buiten en boven het zinlijke verheffen; een ieder immers schouwt den Heer aan volgens de verheffing van zijn verstand, de geestelijke mens tot het Goddelijk redelijke, en zo voort: uit deze dingen blijkt, dat met de bronzen slang ook het zinlijke wordt aangeduid, maar het verheerlijkt of Goddelijk zinlijke des Heren.

582. En met deze beschadigen zij; dat dit betekent dat zij zo de ware en de goede dingen der Kerk verdraaien, staat vast uit de betekenis van beschadigen, zijnde de ware en de goede dingen der Kerk verdraaien door geslepen redekavelingen vanuit de zinlijke wetenschappelijke dingen of de begoochelingen; want met de paarden in het visioen, van welker staarten deze dingen worden gezegd, worden de vervalsingen van het Woord door de redeneringen vanuit de begoochelingen aangeduid; men zie boven n. 575. Uit de aldus van Johannes verschenen paarden kan men zien, hoedanig de uitbeeldende schijnbaarheden in den Hemel zijn, namelijk dat de aandoeningen daar, wanneer zij door dieren worden uitgebeeld, zich vertonen in de vormen van zodanige dieren als in onze wereld verschijnen; maar nochtans hier en daar met verscheidenheid ten aanzien van hun leden, vooral ten aanzien van het gelaat; en de afzonderlijke dingen van deze betekenen vanwege de overeenstemming verschillende dingen van de aldus uitgebeelde aandoening; zoals hier, dat paarden werden gezien welke hoofden waren zoals de hoofden van leeuwen, en de staarten gelijk als slangen, hebbende hoofden; en dat zij die op de paarden zaten, vurige, hemelsblauwe en zwavelige borstharnassen hadden. Dieren in verschillende vormen verschijnen dagelijks

in de geestelijke Wereld, en eveneens zijn zij door mij meermalen gezien; en wie de overeenstemmingen kent, die weet wat de afzonderlijke dingen betekenen; alle aandoeningen immers, welke vanuit de engelijke gemoederen vloeien, worden vóór hun ogen afgebeeld door dieren van elk geslacht die op aarde, die in de lucht, en die in de zee zijn; voorts ook door de subjecten van alle dingen die in het Plantenrijk der aarde zijn, en door de subjecten van alle dingen die in het Delfstoffenrijk der aarde zijn; vandaar is het, dat zulke dingen in onze wereld uitbeeldend geworden zijn voor de hemelse en de geestelijke dingen. Dat er zulke uitbeeldende dingen in de geestelijke Wereld bestaan, is omdat daar innerlijke en uiterlijke geestelijke dingen zijn; de innerlijke geestelijke dingen zijn alle dingen die der aandoening en daaruit der denking zijn, of die zijn van het inzicht van het ware, en van de wijsheid van het goede; en de uiterlijke geestelijke dingen zijn aldus geschapen uit den Heer, dat zij de innerlijke geestelijke dingen overtrekken of bekleden, en wanneer deze zijn aangetrokken en bekleden, dan ontstaan zulke vormen als er in de natuurlijke Wereld zijn, waarin derhalve de innerlijke geestelijke dingen ten slotte stilsthouden, en waarin zij ten slotte bestaan.

583. Vers 20, 21. *En de overige mensen die niet gedood zijn in deze plagen, hebben ook niet boete gedaan van de werken hunner handen, dat zij niet zouden aanbidden de demonische dingen, en de gouden, en zilveren, en bronzen, en stenen, en houten afgoden, die noch kunnen zien, noch horen, noch wandelen. En zij hebben niet boete gedaan van hun doodslagen, noch van hun bezweringen, noch van hun hoerereien, noch van hun dieverijen.* En de overige mensen die niet gedood zijn in deze plagen, betekent die niet vergingen tengevolge van bovengenoemde begeerten: hebben ook niet boete gedaan van de werken hunner handen, betekent die zich niet daadwerkelijk hebben afgekeerd van zulke dingen die vanuit het eigene zijn: dat zij niet zouden aanbidden de demonische dingen, betekent dat zij niet hun eigen begeerten zouden vereren: en de gouden, en zilveren, en bronzen, en stenen, en houten afgoden, betekent de valse leerstellige dingen welke van het eigen inzicht zijn, begunstigende de liefden van het lichaam en van de wereld, en de daaruit opgevatte beginselen: die noch kunnen zien, noch horen, noch wandelen, betekent waarin en waarvanuit niets van verstand van het ware, en van doorvatting van het goede is, en zo niets van geestelijk leven: en zij hebben niet boete gedaan van hun doodslagen, betekent die zich niet daadwerkelijk daarvan hebben afgekeerd de dingen uit te blussen die zijn van het verstand van het ware, van den wil van het goede, en vandaar van het geestelijk leven: noch van hun bezweringen, noch van hun hoerereien, betekent van het goede te verdraaien

en van het ware te vervalsen: noch van hun dieverijen, betekent van weg te rukken de erkentnissen van het ware en het goede, en zo de middelen om zich het geestelijk leven te verwerven.

584. En de overige mensen die niet gedood zijn in deze plagen; dat dit betekent die niet vergingen tengevolge van bovengenoemde begeerten, staat vast uit de betekenis van de overige mensen die niet gedood zijn, zijnde al degenen die niet vergingen; dat gedood worden in het Woord betekent geestelijk gedood worden, zijnde met den eeuwigen dood vergaan, zie men boven in n. 547, 572; en uit de betekenis van deze plagen, zijnde de bovengenoemde begeerten, namelijk die welke worden aangeduid met het vuur, den rook en de zwavel, uitgaande van de monden der paarden, en dat daarmede worden aangeduid de begeerten opkomende uit de liefde van het boze en de liefde van het valse, voorts de begerigheden verwoestende de ware en de goede dingen der Kerk door de valse dingen van het boze, zie men boven in n. 578; die dingen worden plagen geheten, omdat met de plagen in het Woord worden aangeduid zulke dingen die het geestelijk leven vernietigen bij de mensen, en bijgevolg de Kerk, deswege die den dood veroorzaken in den geestelijken zin verstaan; en deze dingen betreffen in hoofdzaak de vanuit de liefden van zich en van de wereld opwellende begeerten; deze liefden immers zijn de wortels, vanuit welke de boze en de valse dingen van elk geslacht en van elke soort voortwoekeren en geboren worden. Zulke dingen worden met de plagen ook aangeduid in de volgende dingen in de Apocalyps: *“De twee getuigen hebben de mogendheid over de wateren, om die te verkeren in bloed, en om de aarde te slaan met elke plaag, zo menigmaal als zij het zullen hebben gewild”*, xi: 6; elders: *“De mensen lasterden God vanwege de plaag des hagels, omdat dezelfs plaag zeer groot was”*, xvi: 21; elders: *“Op één dag zullen de plagen voor Babylon komen, dood en rouw en honger”*, xviii: 8; en elders: *“Ik zag zeven Engelen, hebbende de zeven laatste plagen, door welke moest worden voleindigd de toorn Gods”*, xv: 1, 6, 8. Dat onder de Plagen worden aangeduid zulke dingen die den mens den geestelijken dood aandoen, bijgevolg die algeheel verderven en verwoesten de Kerk bij de mensen in het bijzonder en zo in het gemeen, zal men zien in de ontvouwing van de volgende plaatsen, waar van plagen melding wordt gemaakt, en vooral waar over de zeven laatste plagen wordt gehandeld: eendere dingen worden onder de plagen verstaan bij de Profeten in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *“Het licht der Maan zal zijn zoals het licht der Zon, en het licht der Zon zal zevenvoudig zijn, ten dage als Jehovah zal verbinden de breuk Zijns volks, en Hij de wond zijner plaag zal genezen”*, xxx: 26; bij Jeremia: *“Hopeloos is het gesteld met uw breuk, niet uw smartelijke plaag; met eens vijands plaag heb Ik u*

geslagen; *Ik zal u de gezondheid doen opkomen, van uw plagen zal Ik u genezen*”, xxx: 12, 14, 17: bij denzelfde: “*Al wie aan Edom voorbijgaat, zal fluiten over al haar plagen*”, xlix: 17: bij denzelfde: “*Al wie aan Babel voorbijgaat, zal fluiten over al haar plagen*”, l: 13: bij Mozes: “*Indien gij niet waarneemt te doen alle woorden der Wet, zo zal Jehovah uw plagen wonderlijk maken, grote en bestendige plagen, en boze en bestendige ziekten; alle ziekte en alle plaag die niet geschreven zijn in het Boek dezer Wet, zal Jehovah heimelijk over u brengen, totdat gij verdorven zult worden*”, Deut. xxviii: 58, 59, 61; met de plagen daar worden de geestelijke plagen aangeduid, welke niet het lichaam maar de ziel verderven, en deze worden ook in dat Hoofdstuk in Deuteronomium opgesomd, van Vers 20 tot 68. Wat de plagen in den geestelijken zin betekenen, wordt met overeenstemmingen beschreven bij Zacharia: “*Dit zal de plaag zijn waarmede Jehovah alle volken zal slaan die tegen Hierosolyma zullen strijden; uitteren zal het vlees van een ieder, dat hij zelf sta op zijn voeten, en zijn ogen zullen uitteren in hun kassen, en zijn tong zal uitteren in zijn mond; aldus zal het zijn gesteld met de plaag van het paard, het muilddier, den kameel, den ezel, en van alle beest dat zal zijn in dat kamp, naar deze plaag*”, xiv: 12, 15; deze dingen zijn gezegd aangaande hen die door valse dingen trachten de ware dingen der Kerk te vernietigen; Hierosolyma betekent de Kerk ten aanzien van de ware dingen der leer; en tegen haar strijden is trachten die dingen door valse dingen te vernietigen; dat het vlees van een ieder zal uitteren dat hijzelf sta op zijn voeten, betekent dat bij hen die dit trachten, alle wil van het goede zal vergaan, en dat zij zo louter natuurlijk-lichamelijk zullen worden; het vlees immers betekent den wil en deszelfs goede of boze; de voeten betekenen de dingen die van den natuurlijken mens zijn; vandaar betekent op dezelve staan, vanuit die dingen alleen leven; dat de ogen zullen uitteren in hun kassen, betekent dat alle verstand van het ware zal vergaan; de ogen betekenen dat verstand; dat de tong in zijn mond zal uitteren, betekent dat alle doorvatting van het ware en aandoening van het goede zal vergaan; over deze dingen zie men boven n. 455, waar deze Profetische uitspraak ook is ontvouwd. Bijna eendere dingen worden aangeduid met de plagen van het paard, het muilddier, den kameel, den ezel, en van alle beest; met de plaag immers wordt aangeduid het verlies van alle verstand van het ware, zowel het geestelijke als het natuurlijke; en met de plaag van het beest wordt aangeduid het verlies van alle aandoening van het goede. Bij Lukas: “*In de zelfde ure waarop Johannes zond, genas Jezus velen van ziekten en plagen der boze geesten, en vele blinden begiftigde Hij met zien*”, vii: 21; onder de plagen der boze geesten worden de bezetenheden en de rampzalige staten verstaan, den mensen toenmaals

toegebracht door de boze geesten, welke evenwel alle de overeenstemmende geestelijke staten betekenden; alle genezingen immers van ziekten die door den Heer zijn geschied, betekenden geestelijke genezingen; vandaar waren de wonderen des Heren Goddelijk; zoals dit, dat Hij vele blinden begiftigde niet zien, waarmede wordt aangeduid dat Hij het hun die in de onwetendheid van het ware waren geweest, heeft gegeven de ware dingen der leer te verstaan. Met de plagen die de rovers den mens toebrachten die uit Hierosolyma afkwam tot Jericho, Lukas x: 30, worden ook de geestelijke plagen aangeduid, welke de valse en de boze dingen waren, den vreemdelingen en den natiën door de Schriftgeleerden en de Farizeën ingegoten; men zie boven n. 444, waar deze gelijkenis ten aanzien van den geestelijken zin is ontvouwd.

585. Hebben ook niet boete gedaan van de werken hunner handen; dat dit betekent die zich niet daadwerkelijk hebben afgekeerd van zulke dingen die vanuit het eigene zijn, staat vast uit de betekenis van boete doen, zijnde daadwerkelijk zich afkeren van het boze, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de werken hunner handen, zijnde zulke dingen die de mens denkt, wil en doet vanuit het eigene; dat die dingen met de werken der handen worden aangeduid, zal vaststaan uit de plaatsen in het Woord welke volgen; voorts hieruit, dat de werken de dingen zijn die des wils en daaruit des verstands zijn, of die der liefde en daaruit des geloofs zijn; men zie boven n. 98; en dat de handen de macht betekenen, en hun handen de eigen macht, aldus ook al wat ook maar vanuit het eigene des mensen voortkomt: wat het eigene des mensen aangaat, zo moet men weten, dat dit niets dan het boze en daaruit het valse is; het willijk eigene is het boze, en het verstandelijk eigene daaruit is het valse; en dit eigene ontleent de mens voornamelijk aan de ouders, de grootouders en de overgrootouders in een lange achterwaartse reeks, totdat het tenslotte als een erfelijke, zijnde het eigene van hem, niet anders is dan een geleidelijk opeengehoopt en samengepakt boze; elk mens immers wordt geboren in een tweetal duivelse liefden, namelijk in de liefde van zich en in de liefde van de wereld, vanuit welke liefden alle boze en daaruit alle valse dingen als uit hun eigen bronnen opwellen; en omdat de mens wordt geboren in die liefden, wordt hij ook geboren in boze dingen van elk geslacht; over welke zaak men meer zie in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 65 tot 83. Omdat de mens ten aanzien van zijn eigene zodanig is, zijn vanuit de Goddelijke Barmhartigheid des Heren de middelen gegeven, door welke hij van zijn eigene kan worden verwijderd; deze middelen zijn gegeven in het Woord; en wanneer de mens met die middelen werkt, dat is, vanuit het Goddelijke Woord denkt en spreekt, wil en handelt, dan wordt

hij vanuit den Heer gehouden in de Goddelijke dingen, en zo afgehouden van het eigene; en wanneer dit voort blijft duren, wordt als het ware een nieuw eigene geformeerd, zowel willijk als verstandelijk, bij den mens uit den Heer, hetwelk geheel en al van het eigene des mensen wordt gescheiden; zo wordt de mens als het ware opnieuw geschapen; dit wordt genoemd de hervorming en de wederverwekking van hem door de ware dingen vanuit het Woord, en door het leven volgens dezelve; maar over deze zaak ook zie men DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, in de Artikelen over de Vergeving der zonden, n. 159 tot 172; en over de Wederverwekking, n. 173 tot 186. Dat boete doen is zich daadwerkelijk afkeren van de boze dingen, is omdat ieder mens zodanig is als zijn leven is; en het leven des mensen bestaat voornamelijk in willen en daaruit doen; waaruit volgt, dat een boetedoening die van de allene denking en daaruit van den mond is, en niet tevens van den wil en daaruit van de handeling, geen boetedoening is, want zo blijft voor hem het leven eender daarna hoedanig het tevoren is geweest; daaruit blijkt, dat boete doen is daadwerkelijk zich afkeren van de boze dingen, en een nieuw leven inschrijden; over deze zaak zie men ook in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 159 tot 172. Dat de werken der handen zulke dingen betekenen die de mens denkt, wil en doet vanuit het eigene, kan vaststaan uit de volgende plaatsen in het Woord; bij Jeremia: *“Gij zult Mij niet tot toorn tergen door de werken uwer handen, opdat Ik u niet het boze doe; maar gij hebt Mij niet gehoorzaamd, zodat gij Mij hebt getergd tot toorn door het werk uwer handen, uzelf ten boze. Vele natiën en grote koningen zullen hen doen dienen, opdat Ik hun zal vergelden naar hun werk, en naar de daad hunner handen”*, xxv: 6, 7, 14; onder het werk en de daad der handen worden in den naastgelegen zin verstaan de gegoten dingen en de afgoden; in den geestelijken zin echter wordt met het werk der handen aangeduid elk boze en valse dat vanuit de eigen liefde en vanuit het eigen inzicht is; met de gegoten dingen en de afgoden, welke de werken der handen worden genoemd, worden ook zulke dingen aangeduid, zoals men zal zien in hetgeen volgt, waar over de betekenis van de afgoden zal worden gehandeld: aangezien het eigene des mensen niets anders dan het boze is, aldus tegen het Goddelijke, wordt derhalve gezegd: Gij zult Mij niet tot toorn tergen door het werk uwer handen, opdat Ik u niet het boze doe; God tot toorn tergen, betekent tegen Hem zijn, waarvandaan de mens het boze heeft; en omdat alle boze en valse dingen vanuit het eigene des mensen zijn, wordt derhalve gezegd: Vele natiën en grote koningen zullen hen doen dienen, waarmede wordt aangeduid dat hen in beslag zullen nemen de boze dingen vanuit welke de valse dingen zijn, en de valse dingen vanuit welke de boze

dingen zijn; vele natiën zijn de boze dingen vanuit welke de valse dingen zijn, en de grote koningen zijn de valse dingen vanuit welke de boze dingen zijn. Bij denzelfde: *“De zonen Israëls tergen Mij tot toorn door het werk hunner handen”*, xxxii: 30; en bij denzelfde: *“Tot toorn tergt gij Mij door de werken uwer handen, al rokende anderen goden in het land van Egypte”*, xliiv: 8; onder de werken hunner handen wordt in den geestelijken zin hier verstaan de eredienst vanuit de valse dingen van leer die vanuit het eigen inzicht zijn; die eredienst wordt aangeduid met anderen goden roken in het land van Egypte; roken immers betekent den eredienst; andere goden de valse dingen van leer; en het land van Egypte het natuurlijke waarin des mensen eigene zetelt, en zo waarvandaan het eigen inzicht is; aldus wordt dit Woord in den Hemel verstaan. Bij denzelfde: *“Ik zal Mijn gericht spreken met hen over al hun boosheid, dat zij Mij hebben verlaten, en hebben gerookt anderen goden, en zich hebben ingekromd voor de werken hunner handen”*, i: 16; met anderen goden roken wordt ook hier de eredienst vanuit de valse dingen van leer aangeduid; en met zich inkrommen voor de werken hunner handen, wordt aangeduid de eredienst vanuit zulke dingen die vanuit het eigen inzicht zijn; dat zij zijn vanuit het eigene, en niet vanuit het Goddelijke, wordt daarmee aangeduid, dat zij Mij hebben verlaten. Bij Jesaja: *“Te dien dage zal de mens heenzien tot zijn Maker, en zijn ogen zullen tot den Heilige Israëls schouwen, en niet zal hij heenzien tot de altaren, het werk zijner handen, en hetgeen zijn vingers hebben gemaakt zal hij niet beschouwen”*, xvii: 7, 8; deze dingen betreffen de Komst des Heren, en de nieuwe Kerk alsdan; onder den Maker, tot Wien dan de mens zal opzien, wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Goede; en onder den Heilige Israëls, tot Wien zijn ogen zullen schouwen, wordt de Heer verstaan ten aanzien van het Goddelijk Ware; met de altaren die het werk der handen zijn en die de vingers hebben gemaakt, tot welke de mens niet zal schouwen, wordt aangeduid de eredienst vanuit de boze en daaruit de valse dingen van leer, welke vanuit het eigen inzicht is; vandaar wordt onder die woorden verstaan, dat het al der leer zal zijn vanuit den Heer en niet vanuit het eigene des mensen, hetgeen geschiedt wanneer de mens in de geestelijke aandoening van het ware is, dat is, wanneer hij het ware zelf liefheeft, omdat het het ware is, en niet voornamelijk omdat het hem tot roem en naam strekt. Bij denzelfde: *“Jehovah heeft de goden der koningen van Aschur tot het vuur overgegeven, omdat die geen goden zijn, maar het werk der handen des mensen, hout en steen”*, xxxvii: 19; met de goden der koningen van Aschur worden aangeduid de redekavelingen vanuit de valse en de boze dingen die samenstemmen met het eigene des mensen; en daarom ook worden zij het

werk der handen des mensen genoemd; het hout en het steen, of de houten en stenen afgod, betekenen de boze en valse dingen van godsdienst en van leer, die vanuit het eigene zijn. Bij denzelfde: *“Te dien dage zullen zij verwerpen, een ieder de afgoden van hun zilver en de afgoden van hun goud, welke u uw handen hebben gemaakt, een zonde; en dan zal Aschur vallen”*, xxxi: 7, 8; dit betreft de instauratie van de Kerk; en met de afgoden van zilver en de afgoden van goud welke zij te dien dage zullen verwerpen, worden aangeduid de valse en de boze dingen van den godsdienst en den eredienst, welke zij ware en goede dingen noemen; en omdat de valse en de boze dingen van den godsdienst en den eredienst vanuit het eigen inzicht zijn, wordt derhalve gezegd: Welke u uw handen hebben gemaakt: dat er dan niet de redekavelingen vanuit zulke dingen zullen zijn, wordt daarmede aangeduid dat dan Aschur zal vallen. Bij Jeremia: *“Uitgerekt zilver wordt van Tharschisch aangebracht, en goud uit Ufaz, het werk van een ambachtsman en van de handen des goudsmids; hemelsblauw en purper zijn kleed, een werk der wijzen gans en al”*, x: 9; aldus wordt beschreven het valse en het boze van den godsdienst en den eredienst, welke worden bevestigd vanuit den zin der letter des Woords; uitgerekt zilver uit Tharschisch, betekent de ware dingen des Woords in dien zin; en goud uit Ufaz betekent het goede des Woords in dien zin; en omdat die valse en boze dingen vanuit het eigen inzicht zijn, worden zij derhalve genoemd het werk van een ambachtsman en van de handen des goudsmids; ook worden het ware van het goede en het goede van het ware vanuit den zin der letter des Woords, door welke zij de valse dingen van het boze en de boze dingen van het valse die vanuit het eigen inzicht zijn, bevestigen en als het ware bekleden, aangeduid met hemelsblauw en purper welke het kleed is, een werk der wijzen gans en al. Bovendien wordt met het werk van een ambachtsman, een kunstenaar, een werkmeester, in het Woord ook iets zodanigs van leer, godsdienst, en eredienst aangeduid dat vanuit het eigen inzicht is; vandaar was het, dat het Altaar en eveneens de Tempel op bevel werd gebouwd uit gehele stenen, en niet door enig ambachtsman of kunstenaar gehouwen: over het Altaar leest men aldus bij Mozes: *“Indien gij Mij een Altaar van stenen zult maken, zo zult gij die niet gehouwen bouwen, omdat gij, indien gij een houwijzer daarover zult bewogen hebben, hetzelfde zult ontwijden”*, Exod. xx: 22; en bij Joschua: *“Joschua bouwde een Altaar voor den God Israëls op den berg Ebal, een Altaar van gehele stenen, over dewelke men geen ijzer had bewogen”*, VIII: 30, 31; en over de Tempel in het Eerste Boek der Koningen: *“De Tempel van Hierosolyma werd gebouwd uit gehelen steen zoals het was aangevoerd; want geen hamer of bijl, geen gereedschappen van ijzer werden gehoord in het huis toen het*

werd gebouwd”, vi: 7. Het Altaar en daarna de Tempel waren de voornaamste uitbeeldende dingen van den Heer ten aanzien van het Goddelijk Goede, en ten aanzien van het Goddelijk Ware, en daarom werden met de stenen waaruit zij gebouwd waren, de ware dingen van de leer, van den godsdienst en van den eredienst aangeduid; de stenen in het Woord betekenen ook de ware dingen; opdat derhalve niet op de ware dingen der leer en op den eredienst daaruit, iets vanuit het eigen inzicht zou toetreden, en bijgevolg daaraan zou inzijn, werd het daarmee uitgebeeld dat de stenen, waaruit zij gebouwd werden, geheel zouden zijn en niet gehouwen; het werk immers van den ambachtsman en van den kunstenaar betekende zulke dingen; ook wordt met het houwijzer, den hamer en den bijl, en in het algemeen met het ijzer, het ware in zijn laatste aangeduid; en dit voornamelijk wordt vanuit het eigene des mensen vervalst, want dit ware is eender aan het ware van den zin der letter des Woords. Deze dingen aangaande de betekenis van de werken der handen des mensen; doch waar het werken der handen in het Woord worden toegeschreven aan Jehovah, dat is, aan den Heer, daar wordt met dezelve de hervormde of wederverwekte mens aangeduid, voorts de Kerk, en in het bijzonder de leer van het ware en het goede der Kerk: deze worden aangeduid met de werken der handen in de volgende plaatsen; bij David: *“De werken der handen van Jehovah zijn waarheid en gericht”*, Psalm CXI: 7: bij denzelfde: *“Jehovah zal vervolmaken voor mij; Jehovah, Uw barmhartigheid is tot in het eeuwige, de werken Uwer handen laat niet na”*, Psalm CXXXVIII: 8. Bij Jesaja: *“Uw volk zijn alle gerechten; tot in het eeuwige zullen zij het land bezitten, een stekje Mijner planten, het werk Mijner handen, opdat het Mij heerlijk make”*, LX: 21: bij denzelfde: *“Jehovah, onze Vader zijt Gij, wij zijn leem, Gij echter zijt onze Pottenbakker, en het werk Uwer handen zijn wij allen”*, LXIV: 8: en bij denzelfde: *“Wee hem die twist met zijn Formeerder, een scherf met scherven der aarde; zal ook het leem tot zijn Pottenbakker zeggen: Wat maakt Gij; of Uw werk: Hij heeft geen handen? Zo zegt Jehovah, de Heilige Israëls, en deszelfs Formeerder: Teken en hebben zij Mij gevraagd over Mijn zonen, en over het werk Mijner handen gebieden zij Mij”*, LXV: 9, II; dat hier onder Jehovah, den Heilige Israëls, den Formeerder, de Heer wordt verstaan, staat vast uit het volgende Vers 13; en onder het werk Zijner handen wordt de door Hem wederverwekte mens, aldus de mens der Kerk verstaan. Bij denzelfde: *“Zegenen zal Jehovah Zebaoth, door te zeggen: Gezegend zij Mijn volk Egypte, en het werk Mijner handen Aschur, en Mijn erfenis Israël”*, XIX: 25; Egypte betekent hier het natuurlijke, Aschur het redelijke, en Israël het geestelijke; en Aschur wordt genoemd het werk der handen van Jehovah, omdat dit wordt hervormd

bij den mens; het redelijke immers is dat wat de ware en de goede dingen opneemt, en vanuit dit het natuurlijke; het geestelijke is dat wat wederverwekt, dat is, de Heer door den geestelijken invloed; in één woord, het redelijke is het midden tussen het geestelijke en het natuurlijke; en het geestelijke, hetwelk wederverwekt, vloeit in door het redelijke in het natuurlijke, en zo verwekt het dit weder. Bij Mozes: “Zegen, Jehovah, zijn sterkte, en aanvaard het werk zijner handen”, Deut. xxxiii: ii; deze dingen aangaande Levi, met wien het goede der naastenliefde wordt aangeduid, en in den hoogsten zin de Heer ten aanzien van dat goede; de hervorming door hetzelfde wordt verstaan onder het werk zijner handen.

586. Dat zij niet zouden aanbidden de demonische dingen; dat dit betekent dat zij niet hun eigen begeerten zouden vereren, staat vast uit de betekenis van aanbidden, zijnde vereren; en uit de betekenis van de demonische dingen [*demonia*, niet *demones*], zijnde de boze begeerten; dat de demonische dingen de boze begeerten zijn, is omdat onder de demonische dingen de helse geesten worden verstaan, en alle geesten die in de hellen zijn, zijn niets anders dan boze begeerten; alle geesten immers die in de hellen zijn, eender als alle Engelen die in de Hemelen zijn, zijn vanuit het Menselijk geslacht; en ieder mens wordt na den dood zodanig als zijn leven in de wereld is geweest, bijgevolg zodanig als zijn aandoening; aldus geheel en al opdat de mens na den dood zijn aandoening zij, de goede mens de aandoening van het goede en het ware, en de boze mens de aandoening van het boze en het valse; een ieder na den dood ook denkt, wil, spreekt en handelt volgens zijn aandoening: de aandoening van het boze en het valse is het die de begeerte wordt genoemd en die wordt aangeduid met het demonische [*demonium*]. Wat echter wordt verstaan onder de demonische dingen vereren, zal ook in het kort worden gezegd; ieder mens is in gezelschap met geesten; zonder gezelschap en verbinding met hen kan niemand leven; en zodanige geesten zijn bij den mens als zijn aandoeningen of begeerten zijn; weswege de mens, wanneer hij in den eredienst niet schouwt tot den Heer, noch tot den naaste, maar tot zichzelf en tot de wereld, dat is, wanneer hij God vereert te dien einde alleen dat hij tot ereposten wordt verheven en schatten gewint, of dat hij den anderen schade kan berokkenen, dan de demonische dingen vereert; want dan is de Heer in zijn eredienst niet aanwezig, maar zijn de helse geesten aanwezig, die met hen vergezelschap zijn; bij deze geesten is ook zulk een waanzinnigheid, dat zij van zichzelf geloven dat zij goden zijn en vereerd worden; iedere geest immers, zoals ieder mens die in de liefde van zich is, streeft daarnaar om zoals god te worden vereerd; vandaar is het, dat zulk een waanzinnige begeerte zetelt bij de mensen na den dood, wanneer

zij geesten-demonen worden; dit dus wordt aangeduid met de demonische dingen aanbidden. Deze eredienst wordt ook verstaan onder slachtofferen aan de demonen, bij Mozes: *“Tot ijver hebben zij Hem getergd door vreemden, door gruwelen hebben zij Hem vertoornd gemaakt; zij slachtofferen aan de demonen, niet aan God, aan goden die zij niet kenden”*, Deut. xxxii: 16, 17; bij denzelfde: *“De zonen Israëls zullen slachtofferen aan den ingang der Tent, en zij zullen niet langer hun slachtoffers slachtofferen aan de demonen welke zij nahoereren”*, Levit. xvii: 7; de slachtoffers die geschieden aan den ingang der Tent, beeldden den eredienst des Heren uit, omdat het Altaar en eveneens de Tabernakel uitbeeldden den Hemel waar de Heer aanwezig is; doch de slachtoffers die elders geschieden, beeldden den eredienst uit waar de Heer niet aanwezig was, aldus den eredienst der demonen; dit was, omdat alle dingen te dien tijde uitbeeldend waren. Bij David: *“Geslachtofferd hebben zij hun zonen en dochteren aan de demonen”*, Psalm cvi: 37; dit was volslagen hels; maar met de zonen en de dochteren slachtofferen werd in den geestelijken zin aangeduid: door de boze begeerten de ware en de goede dingen der Kerk verderven en vernietigen; de zonen immers betekenen de ware dingen der Kerk, en de dochteren de goede dingen ervan. Bij Jesaja: *“De Tziim zullen samentreffen met de Ijim, en de woud-demon zal zijn metgezel tegemoetgaan, en rusten zal daar de nachtuil, en rust voor zich vinden”*, xxxiv: 14; daar wordt gehandeld over de totale verwoesting van de Kerk door de lichamelijke en louter natuurlijke begerigheden, vanuit welke valse en boze dingen van elk geslacht voortvloeien; die begerigheden worden aangeduid met de Tziim en de Ijim, voorts met den nachtuil en den woud-demon of satyr. Eender elders bij denzelfde: *“Daar zullen nederliggen de Tziim, en hun huizen zullen vervuld worden met de Ochim, en daar zullen wonen de dochteren van den nachtuil, en de woud-demonen zullen daar dansen”*, xiii: 21; deze dingen zijn gezegd aangaande Babel; dat bij hen die worden verstaan onder Babel, zulke lichamelijke en louter natuurlijke begerigheden zijn, en het leven van hun animus maken, wordt daarmede aangeduid dat hun huizen met zulke dingen zullen worden vervuld, en dat zij daar zullen wonen en dansen; met het huis wordt aangeduid het gemoed of de animus des mensen met de dingen die daarin zijn; met de dochteren van den nachtuil worden de valsheden aangeduid, en met de woud-demonen of de satyrs de louter lichamelijke begeerten. Iets eenders wordt van Babel gezegd in de Apocalyps: *“Babylon is een habitakel der demonen geworden, en een bewaarplaats van allen onreinen geest, en een bewaarplaats van allen onreinen en gehaten vogel”*, xviii: 2. Met de door den Heer uitgeworpen demonische dingen waardoor toenmaals verscheidenen

waren bezeten, worden aangeduid valsheden van elk geslacht, waardoor de Kerk toen bestookt was, en waarvan zij door den Heer werd bevrijd, zoals in Matth. Hfdst. VIII: 16, 28; Hfdst. IX: 32, 33; Hfdst. X: 8; Hfdst. XII: 22; Hfdst. XV: 22; Markus I: 32, 33, 34; Lukas IV: 33 tot 38, 41; Hfdst. VIII: 2, 26 tot 40; Hfdst. IX: 1, 37 tot 44, 49, 50; Hfdst. XIII: 32; en elders.

587. En de gouden en zilveren en bronzen en stenen en houten afgoden; dat dit betekent de valse leerstellige dingen, welke vanuit het eigen inzicht zijn, begunstigende de liefden van het lichaam en van de wereld, en de daaruit opgevatte beginselen, staat vast uit de betekenis van de afgoden, zijnde de valse dingen van leer, van den godsdienst en van den eredienst, welke vanuit het eigen inzicht zijn: wat echter in het bijzonder de gouden, zilveren, bronzen, stenen, en houten afgoden betekenen, kan vaststaan uit de betekenis van goud, zilver, brons, steen en hout; met het goud wordt het geestelijk goede aangeduid, met het zilver het geestelijk ware, met het brons het natuurlijk goede, met het steen het natuurlijk ware, en met het hout het zinlijk goede; al deze goeden en waren treden de echte leer binnen, omdat zij is zowel vanuit den geestelijken zin des Woords als vanuit den natuurlijke zin des Woords; wanneer het leerstellig valse wordt bevestigd door de geestelijke dingen des Woords, dan wordt hetzelfde een gouden afgod en een zilveren afgod; wanneer het echter wordt bevestigd door de natuurlijke dingen des Woords, zodanig als die zijn van den zin der letter ervan, dan wordt het een bronzen en een stenen afgod; en wanneer het wordt bevestigd vanuit den louteren zin der letter, zo wordt het een houten afgod; want zowel de innerlijke of geestelijke zin als de uiterlijke of natuurlijke zin kan worden aangeplooid om valse dingen te bevestigen, zoals kan vaststaan uit de talloze ketterijen welke alle daaruit worden bevestigd; de bevestigingen van valsheden geschieden door den niet verstanen echten zin des Woords, ter oorzaak hiervan, dat de eigen liefden regeren, en zo de daaruit opgevatte beginselen, en wanneer deze regeren, ziet de mens niets vanuit het licht des Hemels, maar al wat hij ziet, is vanuit het licht der wereld gescheiden van het licht des Hemels; en wanneer het licht der wereld wordt gescheiden van het licht des Hemels, dan ontstaat in de geestelijke dingen donkerheid. Men moet weten, dat de zonen Israëls uit Egypte en eveneens uit de natiën rondom de schandelijke zede mede-droegen van afgoden te vereren; en dat zij ook, omdat zij louter uitwendige mensen waren, dien eredienst vanwege een natuurlijke neiging aan zich ingeplant hadden, zoals kan vaststaan uit de afgodische dingen van zoveel koningen van Jehudah en Israël, in het Woord vermeld, en eveneens uit Salomo zelf, die de wijste van hen is geweest; maar nochtans betekenen de afgoden die zij zich

maakten en die zij vereerden, waar zij in het Woord worden vermeld, in den geestelijken zin de valse leerstellige dingen die vanuit het eigen inzicht zijn, vanuit welke en volgens welke de eredienst is. Deze betekenis van de afgoden ontleent ook de oorzaak aan de geestelijke wereld; daar schijnen de boze geesten, die voor zich valse dingen van leer verzinnen, als het ware afgoden te formeren en met verschillende dingen te onderscheiden, totdat zij in een als het ware menselijken vorm verschijnen; en eveneens ontlene zij dingen aan de verschillende uitbeeldende dingen en maken ze van pas opdat ze samenhangen, opdat zij zo dien vorm in de uitwendige dingen voorliegen; ook mij is het gegeven, de formeringen van zulke afgoden door presbyters te zien, die zichzelf hadden overreed dat de valse dingen waar waren; en omdat zij over vernuft beschikten, wisten zij de afzonderlijke dingen met overleg samen te vlechten en daarna in te kleden; ik heb zulk een door Engelsen gemaakten afgod gezien, waarmede zij uitbeeldden dat het geloof-alleen het wezenlijke geloof des heils is, de goede dingen der naastenliefde voortbrengende zonder enige medewerking van den mens. Dat de afgoden in de geestelijke Wereld worden geformeerd door hen die in de valse dingen der leer zijn welke vanuit het eigen inzicht zijn, is omdat de Goddelijke Ware dingen vanuit welke de echte leer der Kerk is, over de Engelen den menselijken vorm brengen; en daarom ook betekenen de Engelen in het Woord de Goddelijke Ware dingen; vandaar is het, dat de valse dingen der leer welke worden bevestigd vanuit het Woord, zich vertonen zoals afgoden in menselijken vorm; de ware dingen des Woord die vervalst worden en door welke de bevestigingen zijn, brengen dien vorm aan; maar omdat de ware dingen vervalst zijn, wordt een afgod vertoond, hetwelk niet enig leven heeft. Dat de afgoden, de gesneden en de gegoten beelden de valse dingen van leer, van den godsdienst en van den eredienst betekenen, kan vaststaan uit de volgende plaatsen in het Woord; bij Jesaja: *“De kunstenaar giet een beeld, en de goudsmid overtrekt het met goud, en smeedt ketenen van zilver; de van offerande verstokene kiest een hout uit dat niet zal verrotten; hij zoekt voor zich een wijzen kunstenaar om een gesneden beeld te bereiden dat niet worde bewogen”*, XL: 19, 20; met deze dingen wordt beschreven hoe de leer wordt samengesmeed en samengevoegd door valse dingen, aldus door zulke dingen die vanuit het eigen inzicht zijn; deze dingen immers zijn alle vals; onder den kunstenaar en den goudsmid, voorts onder den wijzen kunstenaar dien hij voor zichzelf zoekt, wordt degene verstaan die zulk een leerstellige verzint en formeert; opdat het als goed in den uitwendigen vorm verschijn, wordt daarmede aangeduid dat hij het met goud overtrekt; opdat de valse dingen samenhangen en als ware dingen

verschijnen, wordt aangeduid met: Hij smeedt ketenen van zilver; opdat het zo worde erkend en het valse niet worde gezien, wordt daarmee aangeduid dat hij zich een hout uitzoekt dat niet verrot, en daarmee dat hij een gesneden beeld bereidt dat niet worde bewogen. Bij Jeremia: *“Dwaas geworden is elk mens door de wetenschap, met schaamte aangedaan is elke goudsmid door het gesneden beeld, omdat zijn gegoten beeld leugen is; ook is er geen geest in die; ijdelheid zijn zij, een werk van dwalingen; ten tijde hunner bezoeking zullen zij vergaan”*, x: 14, 15; Hfdst. LI: 17, 18; aangezien met het gesneden beeld het valse van leer, van den godsdienst en van den erediens wordt aangeduid, wordt er derhalve gezegd: Dwaas geworden is elk mens door de wetenschap, en met schaamte aangedaan is elke goudsmid door het gesneden beeld; met de wetenschap tengevolge waarvan de mens dwaas wordt, wordt het eigen inzicht aangeduid, en daarom wordt het valse daaruit aangeduid met het gesneden beeld; dat valse wordt ook verstaan daaronder dat zijn gegoten beeld leugen is, ijdelheid en een werk van dwalingen; dat de valse dingen of de dingen die uit het eigen inzicht zijn, niet enig geestelijk leven inhebben, wordt daaronder verstaan dat er geen geest in die is; want in de Goddelijke ware dingen of in de ware dingen die uit den Heer zijn, is alleen het leven, zoals de Heer leert: *“De woorden die Ik u spreek, zijn geest en zijn leven”*, Joh. VI: 63. Bij denzelfde: *“Het hout van het woud is gevallen, en het werk der handen van den ambachtsman door de bijl; met zilver en goud siert hij het op; met nagels en met hamers hecht hij ze opdat het niet wankele; zij zijn zoals een palmboom, soliede, en zij spreken niet; al dragende worden zij gedragen, omdat zij niet lopen: tezamen zijn zij verdwaasd en zot; onderwijs der ijdelheden is het hout; uitgerekt zilver uit Tharschisch wordt aangebracht, en goud uit Ufaz, het werk van den ambachtsman en van de handen van den goudsmid; hemelsblauw en purper hun kleed, en werk der wijzen gans en al; tegen Jehovah, de God der waarheid, Hij de levende God en de Koning der eeuw”*, x: 3, 4, 5, 8, 9, 10; dat onder het gesneden beeld hier het valse van leer, van den godsdienst en van den erediens wordt verstaan, verzonnen en geformeerd uit vernuftige dingen door het eigen inzicht, staat vast uit de afzonderlijke dingen dezer beschrijving, beschouwd in den geestelijken zin; het eigen inzicht, waardoor dit wordt uitbroed en geformeerd, wordt verstaan onder het werk der handen met de bijl; en onder het werk van den ambachtsman en der handen van den goudsmid, en onder het werk der wijzen; dat het werk der handen van den ambachtsman en den kunstenaar datgene betekent wat vanuit het eigen inzicht is, werd in het voorafgaande Artikel getoond; de valse dingen die daaruit zijn, worden aangeduid met: Tezamen zijn zij verdwaasd en zot, onderwijs der ijdelheden

is het hout; dat zij niet enig leven hebben, wordt daarmede aangeduid dat zij zijn zoals een palmboom, soliede, dat zij niet spreken noch lopen; spreken en lopen betekenen leven, en leven is geestelijk leven; de bevestigingen vanuit het Woord worden aangeduid met uitgerekt zilver uit Tharschisch dat wordt aangebracht, en met goud uit Ufaz, voorts met hemelsblauw en purper, welke hun kleet is; met het zilver uit Tharschisch wordt het ware des Woords aangeduid, en met het goud uit Ufaz het goede des Woords, het ene en het andere vervalst; eender met het hemelsblauw en het purper; dat al het ware van de leer, den godsdienst, en den eredienst is uit Jehovah, dat is, den Heer, wordt daaronder verstaan dat Jehovah is de God der waarheid, de levende God, de Koning der eeuw; de Heer immers wordt God geheten krachtens het Goddelijk Ware, en eveneens levend, voorts Koning. Bij Jesaja: *“De formeerders van het gesneden beeld zijn allen ijdelheid, en hun meest verlangde dingen doen geen nut; en de getuigen voor henzelf zien niet en erkennen niet, omdat al zijn medegenoten beschaamd zullen worden, en de ambachtslieden zelf: hij fabriceert het ijzer met de tang, en werkt met de steenkool, en met scherpe hamers formeert hij het; zo werkt hij het met den arm zijner sterkte; ook lijdt hij honger totdat er geen sterkte is, ook drinkt hij geen water totdat hij vermoeid wordt. Hij fabriceert houten, strekt den draad uit, en beschrijft het met de lineaal, hij maakt het in zijn hoeken, en met een passer rondt hij het af, opdat hij het make tot den vorm eens mans, naar de schoonheid eens menschen, om in huis te wonen; om zich cederen af te houwen neemt hij of een buksboom of een eik; en ofschoon het is voor den mens om te verbranden, en hij neemt ervan om te verwarmen, en ook ontsteekt hij om brood te bakken; toch maakt hij een god en kromt zich in; hij maakt daaruit een gesneden beeld en aanbidt het: zij bekennen niet, noch verstaan, omdat zij bestreken zijn zodat hun ogen niet zien, zodat hun harten niet verstaan; ook brengt hij het niet in zijn hart, noch is er wetenschap en inzicht, noch zegt hij: Is niet leugen mijn rechterhand”*, XLIV: 9 tot 20; onder deze ganse beschrijving van het gesneden beeld wordt de formering van leer vanuit het eigen inzicht verstaan; de afzonderlijke dingen der beschrijving betekenen de afzonderlijke dingen der formering; waartoe zou anders in het Goddelijke Woord zulk een uitvoerige beschrijving dienen van alleen maar de formering van een gesneden beeld; dat er niets anders is dan het valse, omdat het vanuit het eigen inzicht is, wordt daaronder verstaan dat de formeerders van het gesneden beeld allen ijdelheid zijn, en hun meest verlangde dingen geen nut doen, dat zij geen wetenschap noch inzicht hebben, en dat hij niet zegt: Is niet leugen mijn rechterhand; het eigen inzicht vanuit hetwelk hij het valse der leer formeert, wordt daarmede beschreven dat hij het ijzer fabriceert met de

tang, en werkt met de steenkool; het ijzer fabriceren met de tang en werken met de steenkool, betekent valse dingen uitbroeden die de eigen liefden begunstigen; dat hij de valse dingen met valse dingen verbindt door begoochelingen tengevolge waarvan zij als ware dingen verschijnen, wordt daarmee beschreven dat hij den draad uitstrekt, met de lineaal beschrijft, het maakt in zijn hoeken, met een passer afrondt, opdat hij het make tot den vorm eens mans, naar de schoonheid eens mensen, om in huis te wonen; met den vorm eens mans wordt de schijn van het ware aangeduid, en met de schoonheid eens mensen wordt de schijn van het inzicht daaruit aangeduid, en met wonen in huis wordt de schijn van het geestelijk leven daaruit aangeduid; dat er geen leven van inzicht en van doorvatting van het ware en goede daaruit is, wordt daarmee aangeduid dat zij niet bekennen noch verstaan, dat hun ogen niet zien, noch hun harten verstaan; wat de afzonderlijke dingen in deze beschrijving in het bijzonder betekenen, de uitleg ervan blijve achterwege, omdat het te ver zou voeren; genoeg, dat een ieder kan zien dat er iets innerlijkers en wijzers wordt aangeduid dan alleen de formering van een gesneden beeld; men wete, dat in die beschrijving de hemelse wijsheid schuilt, welke onuitsprekelijk is, waarin de Engelen zijn wanneer die dingen door den mens worden gelezen, hoewel de mens niets anders denkt dan aangaande een gesneden beeld en de formering ervan; zoveel woorden daar immers staan, evenzoveel overeenstemmingen zijn er, en vandaar evenzoveel verborgenheden der wijsheid. Bij Habakuk: *“Wat baat het gesneden beeld, omdat zijn vervaardiger het heeft gesneden, het gegoten beeld, en de leraar der leugen, omdat de vervaardiger van zijn leugen daarop vertrouwt, aangezien hij stomme goden maakt. Wee hem die tot het hout zegt: Word wakker! Ontwaak ! tot den zwiigenden steen, deze zal leren; deze, zie, gehecht met goud en zilver, geen geest in het midden ervan: maar Jehovah is in den Tempel Zijner heiligheid”*, II: 18, 19, 20; aangezien onder het gesneden beeld het valse van leer, van den godsdienst en van den eredienst wordt verstaan, waaraan niets van geestelijk leven inis, omdat het vanuit het eigen inzicht is, wordt derhalve gezegd: Wat baat het gesneden beeld, omdat zijn vervaardiger het heeft gesneden, het gegoten beeld, en de leraar der leugen, waarop de vervaardiger der leugen vertrouwt; de leugen betekent het valse, en de leraar en de vervaardiger der leugen betekent hem die het uitbroedt; dat daar en daaruit geen inzicht en leven is, wordt daarmee aangeduid, dat hij stomme goden maakt, en dat geen geest in het midden ervan is; dat al het ware der leer, der Kerk, en van den eredienst, uit den Allenen Heer is, wordt daarmee aangeduid dat Jehovah is in den Tempel Zijner heiligheid; de tempel der

heiligheid is de Hemel waar en vanwaar het Goddelijk Ware is. Bij David: *“Hun afgoden zijn zilver en goud, het werk van des mensen handen; zij hebben een mond, zij spreken niet; zij hebben ogen, maar zij zien niet”*, Psalm cxv: 4, 5; Psalm cxxxv: 15, 16; hun afgoden zijn zilver en goud, betekent den uitwendigen eredienst zonder den inwendigen, bevestigd vanuit den niet verstanen zin der letter, en eveneens vanuit de begoochelingen der zinnen; het werk van des mensen handen betekent vanuit het eigen inzicht; dat het werk der handen datgene is wat vanuit het eigen inzicht is, zie men in het voorafgaande Artikel; zij hebben een mond, zij spreken niet, zij hebben ogen, maar zij zien niet, betekent dat vanuit dezelve niet enige denking noch enig verstand van het ware is. Dat er niets anders dan het valse komt, is omdat het eigene des mensen niets dan het boze is; het begunstigt immers zijn eigen liefde en zijn eigen inzicht; deswege beoefenen die niet de ware dingen terwille van de ware dingen, maar alleen terwille van faam, naam, roem en gewin; en wanneer deze dingen heersen, kan niet de Hemel met zijn licht invloeden, en het gezicht openen en verlichten; en daarom zien zij zoals nachtuilen, mollen, en vleermuizen in de duisternis, volgens deze dingen bij Jesaja: *“Te dien dage zal de mens afgoden van zijn zilver en de afgoden van zijn goud, welke zij zich hebben gemaakt om zich in te krommen, wegwerpen voor de mollen en de vleermuizen”*, II: 18, 20. Bij Jeremia: *“Droogte over de wateren, en dat zij uitdrogen, omdat dat een land is van gesneden beelden, en zij zich beroemen op huiveringwekkende dingen; daarom zullen daar wonen de Tziim en de Ijim, en in haar zullen wonen de dochteren van den nachtuil”*, I: 38, 39; droogte over de wateren, betekent niet het ware; de Tziim en de Ijim betekenen de helse valse en boze dingen; en de dochteren van den nachtuil de aandoeningen van het valse: deze dingen zijn gezegd aangaande het land Chaldea en aangaande Babel, waarmede worden aangeduid de ontwijdingen van het ware en het goede door de valse dingen die de boze dingen begunstigen, welke zijzelf voor zich verzinnen terwille van de heerschappij. Bij Hoshea: *“Zij hebben zich een gegoten beeld gemaakt vanuit hun zilver, in hun inzicht afgoden, kunstvaardig werk gans en al; slachtofferende den mens, kussen zij de kalveren”*, XIII: 2; omdat met het gegoten beeld het leerstellige vanuit het eigen inzicht wordt aangeduid, wordt derhalve gezegd: Zij hebben zich een gegoten beeld gemaakt vanuit hun zilver, in hun inzicht afgoden, kunstvaardig werk gans en al; en omdat zij daardoor het geestelijk leven verderven, en een louter natuurlijk leven aantrekken, wordt gezegd: slachtofferende den mens, kussen zij de kalveren; den mens slachtofferen, betekent het geestelijk leven verderven; en de kalveren kussen, betekent louter natuurlijken worden. Bij Jesaja: *“Zie, allen zijn*

ongerechtigheid, niets zijn hun werken, wind en ijdelheid hun gegoten beelden”, xli: 29; de boze dingen van leer, van den godsdienst en van den eredienst, worden aangeduid met allen zijn ongerechtigheid, niets hun werken; en de valse dingen met: Wind en ijdelheid hun gegoten beelden; van wind en ijdelheid wordt in het Woord gesproken met betrekking tot de valse dingen vanuit het eigene. Bij Jeremia: *“Waarom hebben zij Mij tot toorn getergd door hun gesneden beelden, door de ijdelheden der vreemdelingen”*, viii: 19; de ijdelheden der vreemdelingen betekenen ook de valse dingen van den godsdienst, eendere als de gesneden beelden, en daarom wordt gezegd: Door hun gesneden beelden, door de ijdelheden der vreemdelingen. Bij Ezechiël: *“Een ieder van het huis Israëls die afgoden zal hebben doen opkomen over zijn hart, en den aanstoot der ongerechtigheid zal hebben gesteld vóór zijn aangezichten, en nochtans tot den Profeet zal gekomen zijn: zal Ik, Jehovah antwoorden hem die komt met de veelheid zijner afgoden”*, xiv: 3, 4, 5, 6; ook hier staan de afgoden voor de valse dingen der leer die vanuit het eigen inzicht zijn; die valse dingen opnemen en erkennen, wordt aangeduid met de afgoden doen opkomen over het hart; en van die worden aangedaan en volgens die leven, wordt aangeduid met den aanstoot der ongerechtigheid stellen vóór zijn aangezichten; dat de Heer niet aan dezulken de echte ware dingen der leer kan onthullen zolang zij in die valse dingen zijn, wordt aangeduid met: Indien hij zal zijn gekomen tot den Profeet, zal Ik, Jehovah, antwoorden hem die komt met de veelheid zijner goden; onder den Profeet wordt degene verstaan die de ware dingen leert, en in den abstracten zin de leer van het echte ware welke uit den Heer is; en met de veelheid der afgoden worden de valse dingen in menigte aangeduid, want vanuit één valse in de plaats van een beginsel aangenomen, vloeien valse dingen in menigte, behalve de valse dingen in een reeks vanuit het verband; vandaar worden zij afgoden in het meervoud geheten, en gezegd de menigte ervan. Bij denzelfde: *“Ik zal over u reine wateren sprengen, opdat gij gereinigd worde van al uw onreinheden, en van al uw afgoden zal Ik u reinigen”*, xxxvi: 25; omdat met de afgoden de valse dingen van leer worden aangeduid, wordt derhalve gezegd: Ik zal over u reine wateren sprengen; met de reine wateren immers worden de echte ware dingen aangeduid, en met die sprengen over u, wordt aangeduid zuiveren van de valse dingen; die valse dingen worden ook onreinheden geheten, omdat zij valse dingen zijn vanuit het boze en valse dingen voortbrengende het boze. Bij Micha: *“Ik zal Samaria stellen tot een puinhoop des velds, Ik zal doen afvloeien in de vallei haar stenen, en haar fundamenten openen; dan zullen al haar gesneden beelden vermorzeld worden, en al haar loonhoerenbeloningen*

zullen met vuur verbrand worden, en al haar afgoden zal Ik stellen tot een woestheid; want vanuit hoerenloon heeft zij vergaderd, derhalve zullen zij nochtans tot hoerenloon wederkeren", i: 6, 7; door Samaria werd, nadat zij afgodisch was geworden, de Kerk uitgebeeld verwoest ten aanzien van de ware dingen der leer en ten aanzien van de goede dingen des levens; of vernietigd door de valse dingen der leer en door de boze dingen des levens; dat zij zal worden verwoest ten aanzien van alle ware dingen der Kerk, wordt daarmee aangeduid, dat zij zal worden gesteld tot een hoop des velds en haar stenen zullen afvloeien in de vallei, en de fundamenteën zullen worden geopend; het veld is de Kerk, de puinhoop ervan is de verwoesting ervan; de stenen zijn de ware dingen der Kerk, en de fundamenteën zijn de natuurlijke ware dingen waarop zij wordt gegrondvest; en de totale verwoesting van deze wordt daarmee aangeduid dat de stenen zullen afvloeien in de vallei en de fundamenteën zullen worden geopend; de vernietiging van de Kerk door de valse dingen der leer, wordt daarmee aangeduid dat haar gesneden beelden zullen worden vermorzeld, en dat de afgoden zullen worden gesteld tot een woestheid; met het hoerenloon dat met vuur zal worden verbrand, wordt de vervalsing aangeduid van het ware door aanplooiingen om de liefden van zich en van de wereld te begunstigen. Eendere dingen worden met de gesneden beelden, de gegoten beelden en de afgoden aangeduid in de volgende plaatsen; bij Jesaja: *"Gelijk als Mijn hand heeft gevonden de koninkrijken des afgods, en hun gesneden beelden aangaande Hierosolyma en aangaande Samaria, zal Ik niet gelijk als Ik heb gedaan aan Samaria en haar afgoden, zo doen aan Hierosolyma en haar afgoden"*, x: 10, 11. Bij denzelfde: *"Onrein zult gij oordelen het deksel der gesneden beelden van uw zilver, en het overtreksel van het gegoten beeld van uw goud; verstrooien zult gij ze zoals een maandstondig kleed; drek zult gij het noemen"*, xxx: 22. Bij denzelfde: *"Te dien dage zal de man verwerpen de afgoden van zijn zilver en de afgoden van zijn goud, welke u uw handen hebben gemaakt, een zonde"*, xxxi: 7. Bij denzelfde: *"Zeg niet: Mijn afgod heeft deze dingen gedaan, en mijn gesneden beeld en mijn gegoten beeld heeft deze dingen geboden"*, xlviii: 5. Bij denzelfde: *"Achterwaarts zullen terugtreden en met schaamte beschaamd worden zij die op het gesneden beeld vertrouwen, zeggende tot het gegoten beeld: Gij zijt onze goden"*, xlii: 17. Bij denzelfde: *"Leeuw op den wachttorens, hij zeide: Zij is gevallen, zij is gevallen, Babel, en alle gesneden beelden van haar goden heeft Hij ter aarde verbroken"*, xxi: 8, 9. Bij Ezechiël: *"Uw altaren zullen verwoest worden, en verbroken uw zonnebeelden, en Ik zal doen vallen uw doorboorden vóór uw afgoden, en Ik zal de lijken der zonen Israëls geven vóór hun afgoden"*, iv: 4, 5. Bij Micha: *"Te dien dage zal Ik*

uw gesneden beelden en uw opgerichte beelden uit het midden van u uitroeien, opdat gij niet langer aanbidt het werk uwer handen", v: 12. Bij Mozes: "Ik zal uw lichamen geven op de lichamen uwer afgoden, en Mijn ziel zal van u walgen", Levit. xxvi: 30. Bij denzelfde: "De gesneden beelden hunner goden zult gij met vuur verbranden; niet zult gij begeren het zilver en het goud op dezelve om het voor u te nemen, want hetzelfde is een gruwel voor uw God", Deut. vii: 25. Bij denzelfde: "Vervloekt zij hij die een gesneden en een gegoten beeld zal hebben gemaakt, een gruwel voor Jehovah, het werk der handen eens kunstenaars, en het in het verborgene zal hebben gesteld", Deut. xxvii: 15. Iets eenders als met de gouden, zilveren, bronzen, stenen, houten afgoden wordt aangeduid, wordt ook aangeduid met *de goden van goud, zilver, brons, ijzer, hout, en steen, die koning Belschazar loofde, toen hij met de rijksgroten en de echtgenoten wijn dronk uit de vaten van goud en zilver die uit den Tempel van Hierosolyma waren: weswege er aan den wand werd geschreven, en de koning zelf werd verstoten van den mens, en werd zoals een beest*", Dan. v: 1 e.v.; met de vaten van goud en zilver van den Tempel van Hierosolyma werden de heilige goede en ware dingen der Kerk aangeduid; onder de goden van goud, zilver, brons, ijzer, hout en steen, welke de koning van Babel toen loofde, wordt iets eenders verstaan als onder de afgoden daaruit, en daarmede worden aangeduid de valse dingen van leer en eredienst; loven betekent vereren; met drinken uit de vaten van den Tempel van Hierosolyma, en tevens dan hen loven of vereren, wordt aangeduid de ontwijding van het goede en het ware door de boze en de valse dingen in den eredienst; en omdat door de ontwijding al het geestelijke des menschen vergaet, en zonder het geestelijke de mens niet mens is, werd hij derhalve verstoten van den mens, en werd hij zoals een beest. Aangezien het uitwendige zonder het inwendige niet moet worden vereerd, maar het uitwendige uit het inwendige, aldus het inwendige in het uitwendige, was het derhalve verboden enig gesneden beeld tot een gelijkenis van enig levende op aarde te maken; bij Mozes: "Opdat gij u niet maakt iets gesneden, de gedaante van enige gelijkenis, de figuur van een man en een vrouw, de figuur van enig beest dat op de aarde is, de figuur van enigen vogel van vleugel die onder den hemel vliegt, de figuur van enig reptiel op de aarde de figuur van enigen vis die in de wateren onder de aarde is", Deut. iv: 16, 17, 18; Hfdst. v: 8; dat dit verboden is geweest, was omdat de Joodse natie meer dan elke andere natie in uitwendige dingen was zonder de inwendige, en vandaar in een eredienst van alle uitwendige dingen, welke de natiën heilig noemden; en uitwendige dingen vereren behalve die dingen welke de hemelse dingen uitbeeldden, welke waren het altaar, het slachtoffer daarop, de Tent der samenkomst, en den

Tempel, was afgodisch; deze dingen vereerden de Joden weliswaar ook op afgodische wijze, maar nochtans werd, omdat bij hen de Uitbeeldende Kerk was, hun eredienst aanvaard terwille van de uitbeelding, hoewel zij hen ten aanzien van hun ziel niet aandeed, zoals kan vaststaan uit verschillende dingen die over die natie in DE HEMELSE VERBORGENHEDEN zijn getoond, en men zie de daaruit verzamelde dingen in DE LEER VAN NOVA HIEROSOLYMA, n. 248: en omdat het uitwendige vereren ergens anders dan waar het bevolen was, hetwelk was naast de Tent in de woestijn en naast den Tempel en in den Tempel in Hierosolyma, het Uitbeeldende zelf vereren was zonder enige beschouwing van de uitgebeelde zaak, aldus alleen het aardse [*terrenum*] zonder het hemelse, was dit derhalve hun verboden; en wel dermate dat zij zich zelfs niet zulke gesneden beelden zouden maken; want niet zodra zagen zij die dingen gemaakt of zij aanbaden ze; zulk een natuur immers was aan die natie in. Dat de afgodische natiën nabootsingen hebben aanbeden niet slechts van mensen, maar ook van verschillende beesten, vogels en reptielen, was ter oorzaak hiervan, dat zij het van de Ouden hadden, dat die dingen hemelse en geestelijke dingen betekenden, zoals de beesten de aandoeningen, de vogels de denkingen daaruit, de reptielen en de vissen de zelfde dingen in den zinlijk-natuurlijken mens; vandaar was het dat zij die in den uitwendigen eredienst zonder enigen inwendigen waren, toen zij hoorden dat de heilige dingen des Hemels en der Kerk met dezelve worden aangeduid, die dingen begonnen te vereren, zoals de Egyptenaren, en vandaar de zonen Israëls in de woestijn, en daarna in Samaria, de kalveren vereerden, ter oorzaak hiervan dat de kalveren bij de Ouden de goede aandoeningen van den natuurlijken mens betekenden.

588. Die noch kunnen zien, noch horen, noch wandelen; dat dit betekent waarin en waarvanuit niets van verstand van het ware, en van doorvatting van het goede is, en zo niets van geestelijk leven, staat vast uit de betekenis van zien, zijnde het ware verstaan, waarover boven n. 11, 260, 529; uit de betekenis van horen, zijnde doorvatten en gehoorzamen, waarover ook boven, n. 14, 249; en zijnde verstand hebben om te doorvatten, n. 529; en uit de betekenis van wandelen, zijnde geestelijk leven, en wanneer het den Heer betreft, het leven zelf, waarover ook boven, n. 97; uit welke dingen kan vaststaan dat met niet zien, horen, en wandelen, wordt aangeduid dat er niet is het verstand van het ware, de doorvatting van het goede, en daaruit enig geestelijk leven; dat deze dingen niet zijn in die, en uit die, namelijk de afgoden, is omdat met de afgoden de valse dingen van leer, van den godsdienst en van den eredienst worden aangeduid; en in de valse dingen zijn zulke dingen niet, maar in de

ware dingen vanuit het goede; in deze en vanuit deze is alle verstand, alle doorvatting vanuit den wil van het goede, en bijgevolg alle geestelijk leven: gezegd wordt bijgevolg, omdat het geestelijk leven bestaat in het verstand van het ware en in de doorvatting welke vanuit den wil van het goede is; de ware dingen immers zijn in het licht des Hemels, dermate dat de ware dingen zelf blinken in den Hemel, en dit ter oorzaak hiervan, dat het Goddelijk Ware voortgaande uit den Heer alle licht in de geestelijke Wereld maakt, en dat licht geeft alle inzicht en wijsheid aan de Engelen. Omdat nu de ware dingen zelf des lichts zijn, zo volgt dat de valse dingen van geen licht zijn; zij blussen het immers uit; deswege worden de valse dingen in het Woord duisternis genoemd; men zie boven n. 526; en omdat zij duisternis zijn, zijn zij de schaduwen van den geestelijken dood. Doch men moet weten, dat de valse dingen van het boze zodanige duisternissen zijn, niet echter de valse dingen die niet vanuit het boze zijn. Dat horen de doorvatting betekent die vanuit den wil van het goede is, en vandaar de gehoorzaamheid, is omdat de spraak het oor binnentreedt tegelijk met den klank, en de ware dingen der spraak treden het verstand binnen en daaruit de denking, en de klanken den wil en daaruit de aandoening; dat in de geestelijke Wereld klanken een aandoening teweeg- en voortbrengen welke des wils is, en de woorden van den klank een denking, welke des verstands is, zie men in het Werk OVER DEN HEMEL EN DE HEL, n. 236, 241; en boven n. 323; daaruit kan vaststaan, vanwaar het is dat horen en luisteren ook betekent gehoorzamen, en het oor en het gehoor de gehoorzaamheid.

589. En zij hebben niet boete gedaan van hun doodslagen; dat dit betekent die zich niet daadwerkelijk daarvan hebben afgekeerd de dingen uit te blussen die zijn van het verstand van het ware, van den wil van het goede, en vandaar van het geestelijk leven, staat vast uit de betekenis van boete doen, zijnde zich daadwerkelijk afkeren, zoals boven in n. 585; en uit de betekenis van de doodslagen, zijnde de uitblussing van het verstand van het ware, van den wil van het goede, en vandaar van het geestelijk leven; want met den mens wordt het inzicht van het ware en de wijsheid aangeduid; men zie boven n. 280, 546, 547; en met doden wordt aangeduid het geestelijk leven uitblussen door de valse dingen van het boze; ook boven, n. 315, 547, 572. Dat de doodslag of de doding van den mens de uitblussing van het geestelijk leven betekent, kan ook vaststaan zonder bevestigende plaatsen uit het Woord, uit hoofde hiervan dat de afzonderlijke dingen daar ook geestelijk moeten worden verstaan, en geestelijk doden is het geestelijk leven uitblussen, hetgeen geschiedt door de valse dingen van het boze. Vandaar is het, dat de duivel een mensenmoorder

van den beginne wordt geheten door den Heer bij Johannes: *“Gij zijt vanuit den vader den duivel, en gij wilt de verlangens uws vaders doen; die was een mensenmoorder van den beginne, en is in de waarheid niet staande gebleven, omdat de waarheid niet in hem is; wanneer hij de leugen spreekt, zo spreekt hij vanuit de eigen dingen, omdat hij de leugen sprekende is en de vader derzelve”*, VIII: 44; onder deze dingen wordt de Joodse natie zelf verstaan, welke door hun afgoderijen en overleveringen het geestelijk leven had uitgeblust door de valse dingen van het boze; onder den vader derzelve worden hun vaders verstaan; omdat zij dat leven hadden uitgeblust door de valse dingen van het boze, wordt er gezegd dat *“de waarheid niet in hem is; wanneer hij de leugen spreekt, zo spreekt hij vanuit de eigen dingen, omdat hij de leugen sprekende is en de vader van dezelve”*; met de leugen wordt in het Woord het valse van het boze aangeduid. Iets eenders wordt met de doodslagers en met de leugen aangeduid in de volgende dingen in de APOCALYPS: *“Buiten zullen staan de hondens, de bezweerders, de hoereerders, de doodslagers, de afgodendienaars, en hij die de leugen liefheeft en doet”*, XXII: 15. Aangezien zij die onder Babel worden verstaan alle *Goddelijke ware* dingen uitblussen door de valse dingen van het boze, wordt derhalve Babel genoemd een *gruwelijke scheut, een bekleedsel der gedoden, der doorboorden met het zwaard: omdat gij uw land hebt verdorven, uw volk gedood”*, Jes. XIV: 19, 20; deze dingen betreffen Babel; doorboorden met het zwaard worden degenen geheten die vergingen vanwege de valse dingen van het boze; en met het land verderven wordt aangeduid de Kerk verderven; en met het volk doden, wordt aangeduid de ware dingen der Kerk uitblussen.

590. Noch van hun bezweringen, noch van hun hoerereien; dat dit betekent van het goede te verdraaien en van het ware te vervalsen, staat vast uit de betekenis van de bezweringen, zijnde de verdraaiingen van het goede, waarover aanstonds; en uit de betekenis van de hoerereien, zijnde de vervalsingen van het ware, waarover boven n. 141, 161. Dat de bezweringen in den geestelijken zin de verdraaiingen van het goede betekenen, kan hieruit vaststaan dat zij in verbinding met de hoerereien worden genoemd, en de hoerereien betekenen de vervalsingen van het ware; en in het Woord wordt waar over het ware wordt gesproken, ook over het goede gesproken, terwille van het Goddelijk hemels huwelijk in de afzonderlijke dingen ervan; en eveneens wordt gezegd *“boetedoen van de doodslagen, de bezweringen, en de hoerereien”*; en met de doodslagen worden aangeduid de uitblussingen van de aandoening van het goede, welke des wils is, en van de doorvatting van het ware, welke des verstands is; men zie boven n. 589; en de aandoening

van het goede, welke des wils is, wordt uitgeblust als het goede des Woords wordt verdraaid; en de doorvatting van het ware, welke des verstands is, wordt uitgeblust als het ware des Woords wordt vervalst; daaruit kan ook vaststaan wat hier met bezweringen wordt aangeduid. In de oude tijden waren er verscheidene geslachten van helse kunsten in gebruik, welke magieën worden genoemd, en enige van deze worden in het Woord opgesomd, zoals in Deuteronomium XVIII: 9, 10, 11; onder die waren ook de bezweringen, door welke zij aandoeningen en wellusten teweegbrachten waaraan de ander geen weerstand kon bieden, hetgeen geschiedde door klanken en geheime woorden welke zij ofwel voortbrachten, ofwel prevelden; en deze hadden door analoge overeenstemmingen vergemeenschapping met den wil van den ander en wekten diens aandoening op, en beheksten hem om zus en niet zo te willen, te denken en te doen. In zulke bezweringen waren ook de profeten bedreven, en zij voerden ze eveneens uit, en door dezelve wekten zij goede aandoeningen, luisteren en gehoorzaamheid op, welke bezweringen in den goeden zin worden vermeld in het Woord bij Jesaja, Hfdst. III: 1, 2, 3, 20; Hfdst. XXVI: 16; bij Jeremia Hfdst. VIII: 17; en bij David, in Psalm LVIII: 5, 6. Maar omdat door zulke spraken en prevelingen door de bozen aandoeningen werden opgewekt, en de bezweringen zo magisch zijn geworden, werden zij derhalve ook onder de magische kunsten opgesomd, en streng verboden, zoals in Deut. XVIII: 9, 10, 11; Jes. XLVII 9, 12; Apoc. XVIII: 23; Hfdst. XXII: 15. ⁷⁾

591. Noch van hun dieverijen; dat dit betekent van weg te rukken de erkentissen van het ware en het goede, en zo de middelen om zich het geestelijk leven te verwerven, staat vast uit de betekenis van den diefstal en van stelen, zijnde aan een ander ontrukken de erkentissen van het goede en ware die van dienst moesten zijn om zich het geestelijk leven te verwerven, waarover n. 193: dat de diefstal en stelen die dingen betekenen, is omdat onder schatten, klederen en gereedschappen, en meer dingen die de dieven wegnemen, de erkentissen van het ware en het goede worden aangeduid; en daarom is de geestelijke diefstal of de diefstal in den geestelijken zin deze erkentissen wegnemen, zoals de natuurlijke diefstal of in den natuurlijke zin is gene wegnemen. Dat dit met den diefstal wordt aangeduid, kan hieruit vaststaan dat in dit Vers in het bijzonder wordt gehandeld over de uitblussing van het geestelijk leven bij de anderen; en het geestelijk leven wordt uitgeblust door de verdraaiingen van het goede en de vervalsingen van het ware, voorts door de berovingen van de erkentissen van het ware en het goede, door

7 Met kleine letter is hierachter in het Handschrift genoteerd: *de Bileamo, de Jesabele.*

welke het geestelijk leven wordt verworven; en deze en gene dingen zijn het die worden aangeduid met de doodslagen, de bezweringen, de hoererijen en de dieverijen, zoals tot hiertoe is getoond

